

Державна фіскальна служба України
Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС
Генеральна прокуратура України
Тернопільський національний економічний університет
Хмельницький університет управління та права

*До 50-річчя
Тернопільського національного
економічного університету*

МИТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Тернопіль
ТНЕУ
2016

Колектив авторів:

О. Л. Василенко директор Департаменту організації митного контролю (Державна фіскальна служба України); **А. Д. Войцешук**, канд. екон. наук, доц. (Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС); **І. А. Гуцул**, канд. екон. наук (Тернопільський національний економічний університет); **І. О. Іващук**, д-р екон. наук, професор (Тернопільський національний економічний університет); **А. І. Крисоватий**, д-р екон. наук, професор (Тернопільський національний економічний університет); **Р. М. Насіров**, Голова Державної фіскальної служби України (Державна фіскальна служба України); **О. М. Омельчук**, д-р юр. наук, професор (Хмельницький університет управління та права); **П. В. Пашко**, д-р екон. наук, професор (Університет державної фіскальної служби України); **Г. В. Потапнікова**, канд. іст. наук (Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС); **Д. А. Сторожук**, перший заступник Генерального прокурора України (Генеральна прокуратура України).

Рецензенти:

Десятнюк Оксана Миронівна, доктор економічних наук, професор кафедри податків та фіскальної політики Тернопільського національного економічного університету;

Гринько Світлана Дмитрівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Тернопільського національного економічного університету
(протокол №5 від 23 березня 2016 р.)*

*Друкується за ухвалою навчально-методичної ради
Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС
(протокол № 1 від 27 січня 2016 р.)*

М 66 **Митний кодекс України: практичні аспекти** : навчально-методичний посібник / ред. кол. : А. Д. Войцешук, І. О. Іващук, А. І. Крисоватий, О. М. Омельчук, П. В. Пашко та ін. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 516 с.
ISBN 978-966-654-423-3

Посібник підготовлений експертами, спеціалістами-практиками органів Державної фіскальної служби України, інших державних установ, а також науковцями вищих навчальних закладів.

Видання містить теоретичну і практичну частини, що ґрунтуються на чинній системі митного права. У теоретичній частині розкрито нормативні документи. У практичній частині докладно прокоментовано особливості застосування норм Митного кодексу України (нормативно-правова база станом на 01.01.2016 р.), представлено табличний матеріал, рисунки, схеми та розроблено контрольні питання до тематичних розділів.

Матеріал, висвітлений у посібнику, є актуальним і може прислужитися у практичній діяльності митниць Державної фіскальної служби України, державних службовців і фахівців міністерств, відомств, інших центральних органів виконавчої влади й організацій, суддів, адвокатів, митних брокерів, учасників зовнішньоекономічної діяльності, аспірантів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів фінансово-економічного та правоохоронного спрямування, усім, чия діяльність пов'язана з практичним застосуванням митного законодавства.

ББК: 67. 9 (4 УПР) 301.0-3
УДК : 351.713+339.543

*За повного або часткового відтворення матеріалів даного посібника
посилання на видання обов'язкове.*

ISBN 978-966-654-423-3

© Колектив авторів, 2016.
© Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС, 2016.
© ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ»,
верстка, 2016.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	7
Глава 1. Основи державної митної справи.....	7
Глава 2. Уповноважений економічний оператор.....	27
Глава 3. Інформування, консультування та попередні рішення з питань державної митної справи.....	43
Глава 4. Оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них.....	47
Глава 5. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.....	49
РОЗДІЛ II. КРАЇНА ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ	52
Глава 6. Країна походження товару та критерії достатньої переробки товару. Документи про походження товару.....	52
Глава 7. Підтвердження країни походження товару.....	59
РОЗДІЛ III. МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ	67
Глава 8. Загальні положення щодо митної вартості.....	68
Глава 9. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, та порядок їх застосування.....	88
Глава 10. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України в митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту.....	107
РОЗДІЛ IV. УКРАЇНСЬКА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	109
Глава 11. Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, її структура та класифікація товарів.....	109
РОЗДІЛ V. МИТНІ РЕЖИМИ	120
Глава 12. Загальні положення щодо митних режимів.....	120
Глава 13. Імпорт (випуск для вільного обігу).....	122
Глава 14. Реімпорт.....	124
Глава 15. Експорт.....	127
Глава 16. Реекспорт.....	129
Глава 17. Транзит.....	132
Глава 18. Тимчасове ввезення.....	140
Глава 19. Тимчасове вивезення.....	148
Глава 20. Митний склад.....	152
Глава 21. Вільна митна зона.....	158
Глава 22. Безмитна торгівля.....	163
Глава 23. Переробка на митній території.....	168
Глава 24. Переробка за межами митної території.....	176
Глава 25. Знищення або руйнування.....	182
Глава 26. Відмова на користь держави.....	185

РОЗДІЛ VI. ПЕРЕМІЩЕННЯ І ПРОПУСК ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КОМЕРЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ. МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ	187
Глава 27. Загальні положення щодо умов та порядку переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.....	187
Глава 28. Переміщення товарів через митний кордон України.....	192
Глава 29. Тимчасове зберігання.....	194
Глава 30. Митні формальності на морському і річковому транспорті.....	198
Глава 31. Митні формальності на авіатранспорті.....	201
Глава 32. Митні формальності на залізничному транспорті.....	202
Глава 33. Митні формальності на автомобільному транспорті.....	203
Глава 34. Митні формальності щодо припасів.....	203
Глава 35. Митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі.....	206
Глава 36. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.....	206
РОЗДІЛ VII. ЗБЕРІГАННЯ ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КОМЕРЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НА СКЛАДАХ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ НИМИ.....	215
Глава 37. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах органів доходів і зборів.....	215
Глава 38. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення та коштами.....	218
РОЗДІЛ VIII. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ.....	221
Глава 39. Загальні положення щодо митного оформлення.....	221
Глава 40. Декларування.....	228
РОЗДІЛ IX. МИТНІ ПЛАТЕЖІ.....	250
Глава 41. Загальні положення щодо митних платежів.....	250
Глава 42. Мито.....	251
Глава 43. Справляння митних платежів.....	272
РОЗДІЛ X. ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЕРЕД ОРГАНАМИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ.....	293
Глава 44. Форми, умови та способи забезпечення зобов'язань перед органами доходів і зборів.....	293
Глава 45. Фінансові гарантії.....	294
Глава 46. Інші способи забезпечення сплати митних платежів.....	302
РОЗДІЛ XI. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ.....	303
Глава 47. Організація митного контролю.....	303
Глава 48. Зони митного контролю.....	309
Глава 49. Здійснення митного контролю.....	311
Глава 50. Митні експертизи.....	346
Глава 51. Особливі процедури митного контролю.....	352
Глава 52. Система управління ризиками.....	353
РОЗДІЛ XII. ОСОБЛИВОСТІ ПРОПУСКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ(ПЕРЕСИЛАЮТЬСЯ) ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ГРОМАДЯНАМИ.....	359
Глава 53. Загальні положення щодо пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами.....	359
Глава 54. Пропуск та оподаткування товарів, що вивозяться (пересилаються) громадянами за межі митної території України.....	363
Глава 55. Пропуск та оподаткування товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України.....	366

РОЗДІЛ XIII. ОСОБЛИВОСТІ ПРОПУСКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ПРЕДСТАВНИЦТВАМИ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ, МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОФІЦІЙНИМИ ОСОБАМИ, А ТАКОЖ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРЕДСТАВНИЦТВАМИ УКРАЇНИ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ.....	376
Глава 56. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України представництвами іноземних держав, міжнародними організаціями та офіційними особами, а також дипломатичними представництвами України, що знаходяться за кордоном.....	376
РОЗДІЛ XIV. СПРИЯННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ.....	384
Глава 57. Заходи органів доходів і зборів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.....	384
РОЗДІЛ XV. ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОКРЕМИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	391
Глава 58. Загальні положення щодо здійснення органами доходів і зборів контролю за окремими видами діяльності підприємств.....	391
Глава 59. Митна брокерська діяльність.....	394
Глава 60. Відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі.....	395
Глава 61. Відкриття та експлуатація митного складу.....	397
Глава 62. Відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу.....	400
Глава 63. Відкриття та експлуатація складу тимчасового зберігання.....	402
Глава 64. Відкриття та експлуатація вантажного митного комплексу.....	403
РОЗДІЛ XVI. МИТНА СТАТИСТИКА.....	406
Глава 65. Митна статистика.....	406
РОЗДІЛ XVII. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОНТРАБАНДИ.....	413
Глава 66. Заходи щодо запобігання та протидії контрабанді.....	413
РОЗДІЛ XVIII. ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ.....	415
Глава 67. Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них.....	415
Глава 68. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення.....	423
РОЗДІЛ XIX. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ.....	438
Глава 69. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.....	438
Глава 70. Адміністративне затримання.....	455
Глава 71. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення.....	456
Глава 72. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.....	477
Глава 73. Виконання постанов органів доходів і зборів про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.....	481
РОЗДІЛ XX. ОРГАНИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ.....	486
Глава 74. Структура та організація діяльності органів доходів і зборів.....	486
Глава 75. Атрибутика органів доходів і зборів.....	488
Глава 76. Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення органів доходів і зборів.....	489
Глава 77. Взаємовідносини органів доходів і зборів з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності.....	491
Глава 78. Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи.....	492
Глава 79. Проходження служби в органах доходів і зборів.....	497

Глава 80. Професійна освіта та науково-дослідна діяльність у сфері державної митної справи.....	502
Глава 81. Правовий захист працівників органів доходів і зборів.....	504
Глава 82. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї посадовими особами органів доходів і зборів.....	504
Глава 83. Соціальний захист працівників органів доходів і зборів.....	506
РОЗДІЛ XXI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	509

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. Основи державної митної справи

Стаття 1. Законодавство України з питань державної митної справи.

1. Законодавство України з питань державної митної справи складається з Конституції України, цього Кодексу, інших законів України, що регулюють питання, зазначені у статті 7 цього Кодексу, з міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання цього Кодексу й інших законодавчих актів.

2. Відносини, пов'язані з справлянням митних платежів, регулюються цим Кодексом, Податковим кодексом України й іншими законами України з питань оподаткування.

3. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом та іншими законами України, застосовуються правила міжнародного договору України.

Дана стаття розкриває поняття митного законодавства України, що складається з Конституції України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи.

Законодавство України з питань державної митної справи – сукупність чинних в Україні нормативно-правових актів з питань регулювання державної митної справи.

Під нормативно-правовим актом слід розуміти виражені в письмовій формі рішення компетентних державних органів, в яких містяться норми права. Це акти правотворчості, за допомогою яких встановлюються, змінюються або скасовуються правові норми. За юридичною силою нормативно-правові акти поділяються на законодавчі та підзаконні.

Закон – це нормативно-правовий акт вищого органу державної влади (Верховної Ради України), який регулює найбільш важливі питання суспільного життя, встановлює права і обов'язки громадян, має вищу юридичну силу і приймається з додержанням особливої законодавчої процедури. В свою чергу закони України діляться на спеціальні, тобто ті, що займають центральне місце в механізмі правового регулювання митних відносин, зачіпають всі основні правові питання, що виникають у митній практиці України.

Конституція України – це Основний Закон України. Вона прийнята вищим представницьким органом державної влади – Верховною Радою України, що є єдиним органом законодавчої влади в Україні. Законопроект про внесення змін до Конституції України може бути прийнятий, якщо за нього проголосує не менше двох третин конституційного складу Верховної Ради України. Конституція України виражає суверенітет і волю українського народу, громадян України всіх національностей.

Конституція України – це нормативно-правовий акт, що володіє найвищою юридичною чинністю. Закони й інші нормативно-правові акти застосовуються на основі Конституції України й повинні їй відповідати. Таким чином, Конституція України є основою чинного законодавства української держави. Її норми перебувають у центрі системи права, забезпечують єдність і несуперечність норм права, закріплених у різних нормативно-правових актах.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Конституція України гарантує можливість звернутися в суд для захисту конституційних прав і воль людини й громадянина, використовуючи для цього як юридичну підставу винятково Конституцію України.

Конституція України – нормативно-правовий акт, що закріплює не тільки норми, але й принципи права. Нормативні встановлення Основного Закону України мають не тільки регулятивний, але й установчий, програмний, політичний характер, що свідчить про те, що Конституцію України також необхідно розглядати й як політико-правовий акт-документ.

До законодавчих актів з питань митної справи відноситься Митний кодекс як основний галузевий нормативно-правовий акт та закони України, які містять положення з питань митної справи.

Митний кодекс України – кодифікований нормативно-правовий акт, який забезпечує детальне правове регулювання суспільних відносин у сфері державної митної справи: процедури декларування митної вартості товарів та контролю з боку митних органів за правильністю її визначення; строків і порядку тимчасового ввезення громадянами-нерезидентами транспортних засобів особистого користування на митну територію України; порядку переміщення (пересилання) товарів у міжнародних

поштових та експрес-відправленнях; окремих питань, пов'язаних з притягненням до адміністративної відповідальності за порушення митних правил. Митний кодекс України складається з 21 розділу, 83 глав, 590 статей, прикінцевих та перехідних положень, що повною мірою відображають зміст митної галузі.

Податковий кодекс України – кодифікований закон України, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. У Податковому кодексі вперше в Україні здійснено об'єднання в одному нормативно-правовому акті норм права, якими врегульовано відносини в сфері оподаткування.

Податковий кодекс України, зокрема, визначає:

- вичерпний перелік податків і зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування;
- платників податків і зборів, їхні права та обов'язки;
- компетенцію контролюючих органів, повноваження й обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю;
- відповідальність за порушення податкового законодавства.

Міжнародний договір – це угода між двома й більше державами або іншими суб'єктами міжнародного права, що встановлює, змінює або припиняє їхні взаємні права й обов'язки.

Міжнародний договір – основне й головне джерело міжнародного права (це відбито в Уставі ООН і в Статуті Міжнародного Суду ООН).

Ратифіковані міжнародні договори України – складова частина національного законодавства України (ст. 9 Конституції України).

Міжнародний договір – родове поняття, що охоплює всі міжнародні угоди, які можуть мати різні найменування: договір, угода, конвенція, пакт, декларація, протокол і т. п., але мають однакову юридичну чинність.

За сферою розповсюдження міжнародні договори в галузі митної справи можуть бути універсальними, регіональними, двосторонніми. Наприклад, Міжнародна конвенція про регулювання митних процедур (Київська конвенція, 1973 р., у зміненій редакції 1999 р.) є універсальним міжнародним договором, Основи митних законодавств держав-учасниць СНД (1995 р.) – регіональним міжнародним договором, а Угода між урядом Російської Федерації і урядом Румунії про співробітництво і взаємну допомогу в митних справах (від 13 листопада 2003 року) є міжнародним двостороннім договором.

Практика застосування положень статті 1 Митного кодексу України щодо пріоритетності норм міжнародного законодавства відображена в листі Міністерства фінансів України (від 12.11.2012 р. № 31-13030-05-13/27253 «Щодо сертифіката Кімберлійського процесу»).

Таким чином, згідно з українським законодавством виконання міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачає його пріоритет над національним законом та іншими актами законодавства, крім Конституції України. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України, то застосовуються правила міжнародного договору. Відповідно державні органи або органи місцевого самоврядування не мають права виключати своїми актами зобов'язання, що містяться в таких договорах. З дати набуття для України чинності міжнародним договором не повинні застосовуватися норми внутрішньодержавного законодавства, що йому суперечать. Застосування у внутрішньому правопорядку норм міжнародних договорів не може ні суперечити Конституції України, ні доповнювати її (крім випадків, коли Конституція надає таку можливість), ні виключати будь-які положення. У ч. 2 ст. 9 Конституції України зазначено, що «укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливо лише після внесення відповідних змін до Конституції України...». Таким чином, норма цієї статті спрямована у майбутнє і виключає можливість укладення міжнародних договорів, що суперечать Конституції України.

Стаття 2. Особливості набрання чинності законами України та іншими нормативно-правовими актами з питань державної митної справи.

1. Закони України з питань державної митної справи, нормативно-правові акти з питань державної митної справи, видані Кабінетом Міністрів України та центральним органом виконавчої влади, набирають чинності через 45 днів з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим законом або нормативно-правовим актом, але не раніше дня їх офіційного опублікування.

2. Офіційним опублікуванням закону України з питань державної митної справи, нормативно-правового акта з питань державної митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, вважається опублікування його повного тексту в од-

ному з періодичних друкованих видань, визначених законодавством України як офіційні. Днем офіційного опублікування закону України з питань державної митної справи, нормативно-правового акта з питань державної митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, вважається день виходу в світ номера того офіційного друкованого видання, в якому повний текст зазначеного закону України або нормативно-правового акта опубліковано раніше, ніж в інших офіційних друкованих виданнях. Якщо опублікування закону України з питань державної митної справи, нормативно-правового акта з питань державної митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, здійснювалося частинами, днем його офіційного опублікування вважається день виходу в світ того номера офіційного друкованого видання, в якому раніше, ніж в інших офіційних друкованих виданнях, опубліковано останню частину зазначеного закону або нормативно-правового акта.

3. Закон України або інший нормативно-правовий акт з питань державної митної справи, який набирає чинності з дня офіційного опублікування, вважається чинним з 0 годин дня, наступного за днем офіційного опублікування зазначеного закону України або нормативно-правового акта.

4. Якщо для набрання чинності законом України або іншим нормативно-правовим актом з питань державної митної справи встановлено певний строк з дня його офіційного опублікування, визначений днями, цей строк починається з 0 годин дня, наступного за днем офіційного опублікування зазначеного закону або акта, і закінчується о 24 годині останнього дня відповідного строку.

5. Якщо день набрання чинності законом України або іншим нормативно-правовим актом з питань державної митної справи визначено конкретною датою, цей закон або акт вважається чинним з 0 годин зазначеної дати.

Поняття регуляторних актів, їх видів і порядок офіційного оприлюднення визначено у Законі України від 11.09.2003 р. № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Стаття 3. Особливості застосування законів України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи.

1. При здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно норми законів України й інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, чинні на день прийняття митної декларації органом доходів і зборів України.

2. У разі якщо законодавством України передбачена можливість виконання митних формальностей без подання митної декларації, застосовуються норми законів України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, чинні на день виконання таких формальностей.

3. Норми законів України, які пом'якшують або скасовують відповідальність особи за порушення митних правил, передбачені цим Кодексом, мають зворотну дію в часі, тобто їх норми поширюються і на правопорушення, вчинені до прийняття цих законів. Норми законів України, які встановлюють або посилюють відповідальність за такі правопорушення, зворотної дії в часі не мають.

4. У разі якщо норми законів України чи інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи допускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків підприємств і громадян, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України або здійснюють операції з товарами, що перебувають під митним контролем, чи прав та обов'язків посадових осіб органів доходів і зборів, внаслідок чого є можливість прийняття рішення як на користь таких підприємств та громадян, так і на користь органу доходів і зборів, рішення повинно прийматися на користь зазначених підприємств і громадян.

Деякі проблемні питання застосування норм Митного кодексу України щодо зворотної дії норм у часі роз'яснені у листі Апеляційного суду України від 01.09.2012 р. «Узагальнення судової практики та вивчення правильності застосування Митного кодексу України, який набрав чинності з 1 червня 2012 року».

Стаття 3-1. Особливості застосування валютних курсів.

1. Для цілей здійснення митних формальностей щодо товарів і транспортних засобів комерційного призначення застосовується офіційний курс валюти України до іноземної валюти, встановлений Національним банком України, що діє на 0 годин дня подання митної декларації або дня здійснення митних формальностей, якщо вони здійснюються без подання митної декларації.

У зв'язку з нестабільною ситуацією на валютному ринку Митний кодекс доповнено статтею 3-1 відповідно до Закону № 1201-VII від 10.04.2014 р. «Про внесення змін до Митного кодексу України», що регулює застосування валютних курсів для цілей здійснення митних формальностей.

Стаття 4. Визначення основних термінів і понять.

1. У цьому Кодексі наведені нижче терміни і поняття вживаються в такому значенні:

1. Валютні цінності:

а) валюта України – грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу;

б) іноземна валюта – іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу;

в) платіжні документи та цінні папери (акції, облігації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України, в іноземній валюті або банківських металах;

г) банківські метали – золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів.

2. Вантаж експрес-перевізника – консолідовані за єдиним транспортним документом міжнародні експрес-відправлення чи міжнародні експрес-відправлення, що не ввійшли до складу цих консолідованих міжнародних експрес-відправлень за своїм характером, розмірами або з інших причин, що переміщуються (пересилаються) експрес-перевізником через митний кордон України.

3. Вантажне відправлення – товари, що надходять в Україну на адресу осіб або відправляються ними за межі України, або переміщуються транзитом через митну територію України, крім товарів, що належать громадянам і переміщуються ними у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі.

4. Ввезення товарів, транспортних засобів на митну територію України, вивезення товарів, транспортних засобів за межі митної території України – сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів, транспортних засобів через митний кордон України у будь-який спосіб у відповідному напрямку.

5. Випуск товарів – надання органом доходів і зборів права на користування та/або розпорядження товарами, щодо яких здійснюється митне оформлення, відповідно до заявленої мети.

6. Вільний обіг – обіг товарів, який здійснюється без обмежень з боку органів доходів і зборів України.

7. Громадяни – фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

8. Декларант – особа, яка самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування.

9. Декларація митної вартості – документ встановленої форми, що подається декларантом і містить відомості щодо митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України чи стосовно яких змінюється митний режим.

10. Дозвіл органу доходів і зборів – надання особі органом доходів і зборів усно, письмово (паперовим або електронним документом) чи шляхом проставлення відбитка особистої номерної печатки на супровідних документах (деклараціях, відомостях) права на вчинення певних дій.

11. Дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органічного утворення, напівдорогоцінне каміння – терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України

«Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними».

12. **Експрес-перевізник** – перевізник, який з використанням будь-якого виду транспорту здійснює прискорене перевезення міжнародних експрес-відправлень за єдиним транспортним документом (загальні авіанакладні (AWB – airwaybill, MAWB – master airwaybill), CMR, bill of lading (коносамент) тощо), а також забезпечує приймання, обробку, пред'явлення таких відправлень органам доходів і зборів для митного контролю та митного оформлення в місцях їх митного оформлення та видачу одержувачам (повернення відправникам).

13. **Заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності** – не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

Перелік заходів нетарифного регулювання розкриває стаття 14 «Визначення понять» Податкового кодексу України. У статті зазначено, що заходами нетарифного регулювання є:

- ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій;
- застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну;
- процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів;
- процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту – спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів;
- дозвільна система служби експортного контролю;
- сертифікація товарів, що ввозяться в Україну;
- дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю;
- реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок;
- застосування державного пробірного контролю.

14. **Зона митного контролю** – місце, визначене органами доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого органи доходів і зборів здійснюють митні формальності.

15. **Іноземні товари** – товари, що не є українськими відповідно до пункту 61 цієї статті, а також товари, що втратили митний статус українських товарів відповідно до цього Кодексу.

16. **Контейнер** – транспортне обладнання (клітка, знімна цистерна або подібний засіб), що:

- а) являє собою повністю або частково закриту ємність, призначену для розміщення в неї вантажів;
- б) має постійний характер і завдяки цьому є достатньо міцним, щоб слугувати для багаторазового використання;
- в) спеціально сконструйоване для полегшення перевезення вантажів одним або кількома видами транспорту без проміжного перевантаження;
- г) сконструйоване таким чином, щоб полегшити його перевантаження, зокрема з одного виду транспорту на інший;
- г) сконструйоване таким чином, щоб його можна було легко завантажувати та розвантажувати;
- д) що має внутрішній об'єм не менше одного метра кубічного.

Термін «контейнер» включає приладдя й обладнання, необхідні для цього типу контейнера, за умови, що вони перевозяться разом із контейнером. Знімні кузова прирівнюються до контейнерів.

17. **Контрафактні товари** – товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території є порушенням прав інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.

18. **Культурні цінності** – об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню й охороні відповідно до законодавства України.

19. **Моторні транспортні засоби** – транспортні засоби, що рухаються за допомогою встановленого на них двигуна.

20. Митна декларація – заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

21. Митна процедура – зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України, сукупність митних формальностей і порядок їх виконання.

22. Митне забезпечення – одноразові номерні запірно-пломбові пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки, засоби електронного цифрового підпису й інші засоби ідентифікації, що використовуються органами доходів і зборів для відображення й закріплення результатів митного контролю та митного оформлення.

23. Митне оформлення – виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

24. Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

25. Митний режим – комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування й обумовлюють їх використання після митного оформлення.

26. Митний статус товарів – належність товарів до українських або іноземних.

27. Митні платежі:

а) мито;

б) акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);

в) податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

28. Митні правила – встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом та іншими законами України.

29. Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

30. Міжнародний транспортний документ – номерний товаросупровідний документ, який є договором на перевезення кожного окремого міжнародного експрес-відправлення.

31. Міжнародні поштові відправлення – упаковані й оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS», які приймаються для пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку.

32. Міжнародні експрес-відправлення – належним чином упаковані міжнародні відправлення з документами чи товарним вкладенням, які приймаються, обробляються, перевозяться будь-яким видом транспорту за міжнародним транспортним документом з метою доставки одержувачу прискореним способом у визначений строк.

33. Нерезиденти:

а) юридичні особи, утворені відповідно до законодавства інших держав, які здійснюють свою діяльність за межами України, а також їхні відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України, які не здійснюють господарську діяльність відповідно до законодавства України;

б) розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи, інші офіційні представництва іноземних держав і міжнародних організацій, які мають дипломатичні привілеї й імунітет;

в) фізичні особи: іноземці й особи без громадянства, громадяни України, які мають постійне місце проживання за межами України, у тому числі ті, які тимчасово перебувають на території України.

34. Несупроводжуваний багаж – товари, що відправляються їх власниками – громадянами з оформленням багажних або інших перевізних документів та переміщуються через митний кордон України окремо від цих громадян.

34-1. Органи доходів і зборів – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, митниці та митні пости.

35. Особи – юридичні та фізичні особи.

36. Особисті речі – товари, нові й такі, що були у вжитку, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб фізичної особи, які відповідають меті перебування зазначеної особи відповідно в Україні або за кордоном, переміщуються через митний кордон України у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі і не призначені для підприємницької діяльності, відчуження або передачі іншим особам.

37. Перевізник – особа, яка здійснює перевезення товарів через митний кордон України та/або між органами доходів і зборів на території України або є відповідальною за такі перевезення.

38. Підприємство – будь-яка юридична особа, а також громадянин-підприємець.

39. Платник податків – особа, на яку відповідно до цього Кодексу, Податкового кодексу України й інших законів України покладено обов'язок зі сплати митних платежів.

40. Повірений – особа, яка діє на підставі договору доручення з експрес-перевізником і здійснює пред'явлення міжнародних експрес-відправлень органу доходів і зборів за місцезнаходженням одержувача (відправника).

41. Попереднє повідомлення – завчасне повідомлення органу доходів і зборів про намір ввезти товари на митну територію України або вивезти їх за її межі.

42. Попередній документальний контроль – контрольні заходи, які полягають у перевірці документів і відомостей, необхідних для здійснення державних санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного контролю, та здійснюються органами доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України щодо товарів, у тому числі продуктів і сировини тваринного походження, що переміщуються через митний кордон України.

43. Посадові особи підприємств – керівники й інші працівники підприємств (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених цим Кодексом, законами й іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними у встановленому законом порядку.

44. Посадові особи представництв іноземних держав і міжнародних організацій – акредитовані в Україні глави дипломатичних представництв і члени дипломатичного персоналу, посадові особи консульських установ, представники іноземних держав при міжнародних організаціях, посадові особи міжнародних організацій.

45. Постійне місце проживання – місце проживання на території будь-якої держави не менше одного року громадянина, який не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом будь-якого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цим громадянином службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом).

46. Об'єкти права інтелектуальної власності – об'єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення (зазначення походження товарів) та сорти рослин.

47. Правовласник – особа, якій відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від її імені в межах наданих повноважень.

48. Припаси:

а) товари, призначені для споживання пасажирями та членами екіпажів (бригад) на борту транспортних засобів, незалежно від того, продаються ці товари чи ні;

б) товари, необхідні для експлуатації і технічного обслуговування транспортних засобів на шляху прямування та у пунктах проміжних стоянок чи зупинок (у тому числі пально-мастильні матеріали), крім запасних частин та устаткування, які знаходяться у транспортних засобах на момент прибуття на митну територію України або доставляються на них під час перебування на цій території;

в) товари, які призначаються для продажу на винос пасажиром і членам екіпажів (бригад) транспортних засобів і знаходяться у цих транспортних засобах на момент прибуття на митну територію України або доставляються на них під час перебування на цій території.

49. Пропуск товарів через митний кордон України – надання органом доходів і зборів відповідній особі дозволу на переміщення товарів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення.

50. Резиденти:

а) юридичні особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України, з місцезнаходженням на її території, а також їхні відокремлені підрозділи за кордоном, що не здійснюють господарської діяльності;

б) дипломатичні представництва, консульські установи й інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізичні особи: громадяни України, іноземці й особи без громадянства, які мають постійне місце проживання в Україні, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном;

г) відокремлені підрозділи іноземних юридичних осіб з місцезнаходженням на території України, які здійснюють господарську діяльність відповідно до законодавства України;

г) інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції, у тому числі постійне представництво інвестора-нерезидента.

Термін «інвестор» для цілей оподаткування відповідно до Податкового кодексу вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про угоди про розподіл продукції».

51. Ремонт – операції, що здійснюються для усунення недоліків товарів, приведення їх у робочий стан, відновлення ресурсу або характеристик і не призводять до зміни коду цих товарів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності.

52. Ручна поклажа – товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України разом із цими громадянами або уповноваженими ними особами без оформлення багажних чи інших перевізних документів.

53. Спеціально виготовлене сховище (тайник) – сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані та пристосовані з цією метою конструктивні ємності чи предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо.

54. Судно закордонного плавання – українське або іноземне судно, яке здійснює міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів і прибуває на митну територію України або вибуває за її межі.

55. Супроводжуваний багаж – товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України у багажних відділеннях транспортних засобів, якими прямують ці громадяни, з оформленням багажних або інших перевізних документів.

56. Тарифна квота – визначений обсяг товару, в межах якого ввезення або вивезення такого товару здійснюється за пільговою ставкою мита або без застосування мита.

57. Товари – будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також електроенергія, що переміщується лініями електропередачі.

58. Транспортні засоби – транспортні засоби комерційного призначення, транспортні засоби особистого користування, трубопроводи та лінії електропередачі.

59. Транспортні засоби комерційного призначення – будь-яке судно (у тому числі самохідні й несамохідні ліхтери та баржі, а також судна на підводних крилах), судно на повітряній подушці, повітряне судно, автотранспортний засіб (моторні транспортні засоби, причепа, напівпричепа) чи рухомий склад залізниці, що використовуються в міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного, промислового чи комерційного транспортування товарів разом з їх звичайними запасними частинами, приладдям й устаткуванням, а також мастилами та паливом, що містяться в їх звичайних баках упродовж їхнього транспортування разом із транспортними засобами комерційного призначення.

60. Транспортні засоби особистого користування – наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепа до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, плавучі засоби та повітряні судна, що зареєстровані на території відповідної країни, перебувають у власності або тимчасовому користуванні відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином у кількості не більше однієї одиниці на кожен товарну позицію виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

61. Українські товари – товари:

а) які повністю отримані (вироблені) на митній території України, та які не містять товарів, ввезених із-за меж митної території України. Товари, повністю отримані (вироблені) на митній території України, не мають митного статусу українських товарів, якщо вони отримані (вироблені) з товарів, які не перебувають у вільному обігу на митній території України;

б) ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на цій території;

в) отримані (вироблені) на митній території України виключно з товарів, зазначених у підпункті «б», або з товарів, зазначених у підпунктах «а» і «б» цього пункту.

62. Умовне звільнення від оподаткування митними платежами – звільнення від сплати нарахованого податкового зобов'язання у разі поміщення товарів у митні режими, що передбачають звільнення від оподаткування митними платежами за умови дотримання вимог митного режиму.

63. Уповноважена особа (представник) – особа, яка на підставі договору або належно оформленого доручення, виданого декларантом, наділена правом вчиняти дії, пов'язані з проведенням митних формальностей, щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення від імені декларанта.

64. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – центральний орган виконавчої влади, що є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів і реалізації єдиної державної податкової, державної митної політики, забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Терміни та поняття, викладені в новій або зміненій редакції:

Ручна поклажа – товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України разом із цими громадянами або уповноваженими ними особами без оформлення багажних чи інших перевізних документів.

Супроводжуваний багаж – товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України у багажних відділеннях транспортних засобів, якими прямують ці громадяни, з оформленням багажних або інших перевізних документів.

Несупроводжуваний багаж – товари, що відправляються їхніми власниками-громадянами з оформленням багажних або інших перевізних документів і переміщуються через митний кордон України окремо від цих громадян.

Вантажне відправлення – товари, що надходять в Україну на адресу осіб або відправляються ними за межі України, або переміщуються транзитом через митну територію України, крім товарів, що належать громадянам та переміщуються ними у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі.

Міжнародні поштові відправлення – упаковані й оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS», які приймаються для пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку.

Міжнародні експрес-відправлення – належним чином упаковані міжнародні відправлення з документами чи товарним вкладенням, які приймаються, обробляються, перевозяться експрес-перевізником будь-яким видом транспорту за міжнародним транспортним документом експрес-перевізника з метою доставки одержувачу прискореним способом у визначений строк.

Експрес-перевізник – перевізник, який з використанням будь-якого виду транспорту здійснює прискорене перевезення міжнародних експрес-відправлень за єдиним транспортним документом (загальні авіанакладні (AWB – airwaybill, MAWB – master airwaybill), CMR, bill of lading (коносамент) тощо), а також забезпечує приймання, обробку, пред'явлення таких відправлень органам доходів і зборів для митного контролю та митного оформлення в місцях їх митного оформлення та видачу одержувачам (повернення відправникам).

Вантаж експрес-перевізника – консолідовані за єдиним транспортним документом міжнародні експрес-відправлення чи міжнародні експрес-відправлення, що не ввійшли до складу цих консолідованих міжнародних експрес-відправлень за своїм характером, розмірами або з інших причин, що переміщуються (пересилаються) експрес-перевізником через митний кордон України.

Повірений – особа, яка діє на підставі договору доручення з експрес-перевізником і здійснює пред'явлення міжнародних експрес-відправлень органу доходів і зборів за місцезнаходженням одержувача (відправника).

Уповноважена особа (представник) – особа, яка на підставі договору або належно оформленого доручення, виданого декларантом, наділена правом учиняти дії, пов'язані з проведенням митних формальностей, щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення від імені декларанта.

Міжнародний транспортний документ – номерний товаросупровідний документ, який є договором між експрес-перевізником та замовником на перевезення кожного окремого міжнародного експрес-відправлення.

Товари – будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також електроенергія, що переміщується лініями електропередачі.

Українські товари – товари:

а) повністю отримані (вироблені) на митній території України та не містять товарів, ввезених з-за меж митної території України. Товари, повністю отримані (вироблені) на митній території України, не мають митного статусу українських товарів, якщо вони отримані (вироблені) з товарів, які не перебувають у вільному обігу на митній території України;

б) ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на цій території;

в) отримані (вироблені) на митній території України виключно з товарів, зазначених у підпункті «б», або з товарів, зазначених у підпунктах «а» і «б» цього пункту.

Контейнер – транспортне обладнання (клітка, знімна цистерна або подібний засіб), що:

а) являє собою повністю або частково закриту ємність, призначену для поміщення в неї вантажів;

б) має постійний характер і завдяки цьому достатньо міцне, щоб слугувати для багаторазового використання;

в) спеціально сконструйоване для полегшення перевезення вантажів одним або кількома видами транспорту без проміжного перевантаження;

г) сконструйоване таким чином, щоб полегшити його перевантаження, зокрема з одного виду транспорту на інший;

д) сконструйоване таким чином, щоб його можна було легко завантажувати та розвантажувати;

е) що має внутрішній об'єм не менше одного метра кубічного.

Термін «контейнер» включає приладдя й обладнання, необхідні для цього типу контейнера, за умови, що вони перевозяться разом із контейнером. Знімні кузови прирівнюються до контейнерів.

Транспортні засоби комерційного призначення – будь-яке судно (у тому числі самохідні й несамохідні ліхтери та баржі, а також судна на підводних крилах), судно на повітряній подушці, повітряне судно, автотранспортний засіб (моторні транспортні засоби, причепи, напівпричепи) чи рухомий склад залізниці, що використовуються в міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного, промислового чи комерційного транспортування товарів разом з їх звичайними запасними частинами, приладдям й устаткуванням, а також мастилами та паливом, що містяться в їх звичайних баках упродовж їхнього транспортування разом із транспортними засобами комерційного призначення.

Транспортні засоби – транспортні засоби комерційного призначення, транспортні засоби особистого користування, трубопроводи та лінії електропередачі.

Транспортні засоби особистого користування – наземні транспортні засоби товарних позицій 8702, 8703, 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепи до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД, які підлягають державній реєстрації, катери і повітряні судна, що зареєстровані на відповідного громадянина та ввозяться або вивозяться цим громадянином у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію виключно для особистого користування, а не для промислового або комерційного транспортування товарів чи пасажирів за плату або безоплатно.

Моторні транспортні засоби – транспортні засоби, що рухаються за допомогою встановленого на них двигуна.

Дозвіл органу доходів і зборів – надання особі органом доходів і зборів усно, письмово (паперовим або електронним документом) чи шляхом проставлення відбитка особистої номерної печатки на супровідних документах (деклараціях, відомостях) права на вчинення певних дій.

Пропуск товарів через митний кордон України – надання органом доходів і зборів відповідній особі дозволу на переміщення товарів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення.

Випуск товарів – надання органом доходів і зборів права на користування та/або розпорядження товарами, щодо яких здійснюється митне оформлення, відповідно до заявленої мети.

Попередній документальний контроль – контрольні заходи, які полягають у перевірці документів і відомостей, необхідних для здійснення державних санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного контролю, та здійснюються органами доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України стосовно товарів, у тому числі продуктів і сировини тваринного походження, що переміщуються через митний кордон України.

Іноземні товари – товари, що не є українськими відповідно до пункту 61 цієї статті, а також товари, що втратили митний статус українських товарів відповідно до цього Кодексу.

Декларант – особа, яка самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування.

Перевізник – особа, що здійснює перевезення товарів через митний кордон України та/або між органами доходів і зборів на території України або є відповідальною за такі перевезення.

Заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності – не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, установлені законами України заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку і безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

Митні правила – встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом та іншими законами України.

Митна декларація – заява установленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

Митний режим – комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування й обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Митна процедура – зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей і порядок їх виконання.

Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів з метою дотримання вимог митного законодавства.

Митне оформлення – виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Митне забезпечення – одноразові номерні запірно-пломбові пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки, засоби електронного цифрового підпису й інші засоби ідентифікації, що використовуються органами доходів і зборів для відображення і закріплення результатів митного контролю та митного оформлення.

Судно закордонного плавання – українське або іноземне судно, яке здійснює міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів і прибуває на митну територію України або вибуває за її межі.

Особисті речі – товари, нові й такі, що були у вжитку, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб фізичної особи, які відповідають меті перебування зазначеної особи відповідно в Україні або за кордоном, переміщуються через митний кордон України у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, міжнародних поштових та експрес-відправленнях і не призначені для підприємницької діяльності, відчуження або передачі іншим особам.

Постійне місце проживання – місце проживання на території будь-якої держави не менше одного року громадянина, який не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом будь-якого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цим громадянином службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом).

Попереднє повідомлення – завчасне повідомлення органу доходів і зборів декларантом про намір ввезти товари на митну територію України або вивезти їх за її межі.

Припаси:

а) товари, призначені для споживання пасажирами та членами екіпажів (бригад) на борту транспортних засобів, незалежно від того, продаються ці товари чи ні;

б) товари, необхідні для експлуатації і технічного обслуговування транспортних засобів на шляху прямування та у пунктах проміжних стоянок чи зупинок (у тому числі пально-мастильні матеріали), крім запасних частин та устаткування, які знаходяться у транспортних засобах на момент прибуття на митну територію України або доставляються на них під час перебування на цій території;

в) товари, які призначаються для продажу на винос пасажирам та членам екіпажів (бригад) транспортних засобів і знаходяться у цих транспортних засобах на момент прибуття на митну територію України або доставляються на них під час перебування на цій території.

Ремонт – операції, що здійснюються для усунення недоліків товарів, приведення їх у робочий стан, відновлення ресурсу або характеристик та не призводять до зміни коду цих товарів згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Резиденти:

а) юридичні особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України, з місцезнаходженням на її території, а також їхні відокремлені підрозділи за кордоном, що не здійснюють господарської діяльності;

б) дипломатичні представництва, консульські установи й інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізичні особи: громадяни України, іноземці й особи без громадянства, які мають постійне місце проживання в Україні, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном.

Нерезиденти:

а) юридичні особи, утворені відповідно до законодавства інших держав, які здійснюють свою діяльність за межами України, а також їхні відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України, які не здійснюють господарську діяльність відповідно до законодавства України;

б) розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи, інші офіційні представництва іноземних держав і міжнародних організацій, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізичні особи: іноземці та особи без громадянства, громадяни України, які мають постійне місце проживання за межами України, у тому числі ті, які тимчасово перебувають на території України.

Стаття 5. Державна митна політика

1. Державна митна політика – це система принципів і напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів і забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.

Державна економічна політика – це сукупність форм, методів, принципів та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність суб'єктів господарювання і ринкову кон'юнктуру з метою створення належних умов для функціонування ринку та вирішення соціально-економічних проблем суспільства. Реалізація державної економічної політики – це безперервний, динамічний процес досягнення поставлених цілей, в якому беруть участь різні органи державної влади й інститути громадянського суспільства. Реалізація починається відразу ж після схвалення і легітимації державної економічної політики або окремої програми і є основним видом діяльності органів державної влади¹.

Складовою частиною державної економічної політики є державна митна політика. Митна політика є одним із дієвих інструментів державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків, насамперед – захисту внутрішнього ринку чи стимулювання виходу вітчизняних товарів на міжнародні ринки. Поняття національних інтересів та національної безпеки в такому випадку є тією головною категорією, за якою можливе визначення ефективності й актуальності державного впливу на сферу зовнішньоекономічних відносин. Саме в цьому, на думку окремих дослідників, полягає відмінність між економічною політикою держави та економічною функцією держави².

Митна політика являє собою певний комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування митних кордонів і забезпечення захисту національних інтересів та національної безпеки держави в зовнішньоекономічній сфері.

Функції митної політики – призначення й сукупність обов'язків по відношенню до держави. До основних функцій належать³:

– Фіскальна функція митної політики полягає в наповненні державного бюджету за рахунок стягнення мита, податку на додану вартість, акцизного збору з товарів та інших предметів під час переміщення через митний кордон.

¹ Майстро С. В. Теоретико-методологічні засади реалізації державної економічної політики / С. В. Майстро // Теорія та практика державного управління. – 2013. – Вип. 2 (41). – С. 1-7.

² Коломоєць О. В. Митна політика сучасної держави в структурі державної політики / О. В. Коломоєць // Науковий вісник Херсонського державного університету, серія: юридичні науки. – 2014. – Вип. 4, т. 2. – С. 61-64.

³ Пашко П. В. Функції митної політики / П. В. Пашко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/vamsue_2009_1_5%20(2).pdf.

– Економіко-регуляторна функція передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та неекономічного (адміністративного) характеру для регулювання останніх з метою забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників, створення сприятливих для них умов, забезпечення виконання державної політики у сфері економіки, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави.

– Захисну функцію іноді ще називають «правоохоронною», але вона як функція державної політики має дещо ширше значення, ніж просто правоохоронна діяльність держави. Ця функція спрямована в першу чергу на захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз і в широкому розумінні включає: забезпечення національної безпеки держави, підтримання міжнародної безпеки, громадського порядку, моральності, захист внутрішнього ринку, захист інтересів споживачів, створення умов для підтримання законності щодо порядку переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, ефективну боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил, захист прав інтелектуальної власності, сприяння антимонопольній політиці, сприяння забезпеченню екологічної безпеки, здійснення заходів антикорупційного характеру, забезпечення судово-експертної діяльності, апеляційної роботи, збереження історико-культурного надбання, сприяння боротьбі з міжнародним тероризмом, злочинністю тощо.

– Контрольно-організаційна функція – це формування умов і порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон та їх практична реалізація шляхом проведення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів, тобто перевірки законності їх переміщення через митний кордон, а також видачі дозвільних документів на право займатися декларуванням товарів, відкриття й експлуатації митних складів, розміщення суб'єктів у пунктах пропуску, на право виконувати діяльність митного перевізника; погодження на відкриття вантажних митних комплексів; ефективного використання заходів класифікаційного та верифікаційного контролю; здійснення експертних досліджень, внесення до реєстру об'єктів інтелектуальної власності; узгодження місця прибуття транспортних засобів; видачі свідоцтва про відповідність інфраструктури СЕЗ, свідоцтва про внесення в реєстр суб'єктів СЕЗ; затвердження переліку документів, що подаються під час митного оформлення; визначення підприємств, яким надано режим сприяння при митному оформленні, запровадження механізмів попередньо-визначального та постінспекційного контролю тощо.

– Інформаційно-статистична функція – важлива складова для координування напрямків розвитку митних органів. Важливою складовою цієї функції стала організація збирання та зберігання інформації про результати митного контролю й митного оформлення, забезпечення зовнішньоекономічної діяльності науково-статистичним супроводом, обмін попередньою інформацією з країнами – торговими партнерами про товари і транспортні засоби, обмін інформацією з іншими державними органами й державами, забезпечення та участь у процедурах митного оформлення і контролю, автоматизація (без урахування людського фактора) процесу аналізу й регулювання митних ризиків тощо.

– Міжнародно-політична функція полягає в забезпеченні міжнародно-інтеграційного процесу, здійсненні міжнародно-правових заходів розвитку міжнародного митного співробітництва, залученні організаційної та фінансової допомоги для розвитку митної справи. Невтручання митних органів у внутрішньодержавні політичні процеси сприяє стабілізації політичної ситуації в країні.

Основними історичними формами митної політики є:

- політика державного протекціонізму;
- політика вільної торгівлі (лібералізація).

Зміст протекціоністської політики полягає в створенні умов для розвитку національної економіки шляхом штучного обмеження конкуренції з боку інших держав та допомозі національним виробникам в освоєнні закордонних ринків збуту, використовуючи зовнішньополітичні позиції держави та державну підтримку експорту.

Політика протекціонізму передбачає завищені ставки ввізного мита, застосування нетарифних, адміністративно-правових обмежень або повної заборони щодо імпорту певних видів товарів, державне субсидування, кредитування, надання податкових пільг національним виробникам-експортерам.

Цей вид митної політики був першим, що сформувався в рамках регулятивної функції і був започаткований Великобританією приблизно з середини XVII ст. для регулювання відносин метрополії з її колоніями. Подібні дії (зобов'язання купувати лише англійські товари, використовувати для перевозок англійські судна) ґрунтувалися на тодішньому зовнішньополітичному положенні держави, залежності колоній і обумовлювалися станом розвитку виробничих сил.

Однак будь-які заходи щодо обмеження іноземної конкуренції, як правило, викликають адекватну реакцію з боку інших держав, що призводило до великої кількості так званих «торговельних війн»

– введення державами все нових та нових тарифних і нетарифних обмежень одна одній, що в кінцевому результаті негативно позначалося на стані міжнародної торгівлі взагалі.

На сьогоднішній день політика державного протекціонізму суперечить міжнародно-правовим актам з питань торгівлі та митного регулювання і в своєму чистому вигляді майже не зустрічається, поступившись місцем політиці вільної торгівлі.

Політика вільної торгівлі в своєму ідеальному варіанті ґрунтується на чотирьох базових свободах, вільному русі: товарів, послуг, капіталів, людей.

Що зокрема передбачає створення рівних умов для національних й іноземних товарів, зменшення ставок імпортного мита та ліквідацію нетарифних обмежень тощо.

Дійсно, митна політика держави на сучасному етапі починає посідати особливе місце, оскільки саме вона часто стає найбільш перспективним та ефективним засобом непрямого регулювання економіки зі сторони держави. Використання економічного інструментарію митної політики – митний тариф, податки, митні збори й інші види платежу – дозволяють впливати на зовнішньоекономічну діяльність непрямим способом. Використовуючи цей інструментарій, держава впливає на інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та, відповідно, на їхню поведінку, зберігаючи повну операційну самостійність, яка відповідає природі ринкових відносин⁴.

Стаття 6. Митні інтереси та митна безпека.

1. Митні інтереси України – це національні інтереси України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення державної митної справи.

1. Митна безпека – це стан захищеності митних інтересів України. Під митними інтересами держави слід розуміти специфічні національні інтереси держави, забезпечення та реалізація яких досягаються провадженням митної справи. Митні інтереси – це певний спектр (сукупність) національних інтересів держави, що пов'язані з їх забезпеченням і реалізацією виконанням митної справи й задоволення яких сприяє забезпеченню ефективного функціонування, стійкого розвитку економічної системи, зменшенню загроз національній безпеці України, стабільності в суспільстві в сферах, що пов'язані з митною сферою та визначається поточним станом зовнішньоекономічних відносин, повнотою задоволення матеріальних потреб громадян, ступенями реалізації визначених стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку й захисту культурного та інформаційного середовища держави, станом зовнішньоекономічної та митної безпеки.

До митних інтересів, захист яких забезпечує митну безпеку України, можна віднести:

- створення сприятливих умов для полегшення торгівлі;
- сприяння транзитові;
- прискорення товарообігу й пасажиропотоку через митний кордон;
- своєчасне й повне стягнення податків і митних зборів;
- ефективну організацію боротьби з контрабандою й порушеннями митних правил та ефективного запобігання їм (у тому числі попередження та відвернення правопорушень);
- наближення митного законодавства України до світових вимог, розвиток міжнародного співробітництва в галузі митної справи;
- забезпечення конфіденційності інформації щодо суб'єктів ЗЕД; збільшення транзитної привабливості країни;
- недопущення ввезення на територію держави неякісних товарів, використання й споживання яких становить небезпеку для здоров'я населення;
- недопущення ввезення продукції низького морально-етичного змісту, зокрема такої що пропагує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм тощо.

Митним інтересам держави протистоять загрози. Джерело митної загрози – дії та вплив людських, соціально-економічних, техногенних і природних чинників, її носії – товари і транспортні засоби, що перетинають митний кордон; особи, пов'язані з митною діяльністю; природні й техногенні явища, здатні зупинити або обмежити митну діяльність.

Митні загрози є результатом суперечностей, що формуються в самому суспільстві, у зовнішньоекономічних сферах, у політичних і економічних відносинах, у регіонах, у природних та інших явищах тощо, тому нагальною є потреба виявлення причин цих суперечностей з метою їх попередження та досягнення стану безпеки. Причини небезпеки – це суперечності, що призводять до загроз, результати прояву яких набувають якісно суттєвого характеру.

⁴ Гребельник О. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : [підручник] / О. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.

Небезпеку можна трактувати як суттєвий ризик, виникнення якого високоймовірне. Тоді митна небезпека – об’єктивна можливість негативного впливу на стан митної безпеки, а її джерело – сукупність реальних або потенційних економічних, політичних, техногенних та природних умов і явищ, їх властивостей та суперечностей, дій і намірів певних суб’єктів митних економічних відносин, яка містить у собі та створює (у різному поєднанні) ризикові ситуації, які сприяють виникненню намірів переміщення товарів і транспортних засобів на територію країни шляхом економічного й митного шахрайства, прояву деструктивних властивостей наявного регуляторного інструменту організації та забезпечення митної діяльності, а також інших митних небезпек. Митний ризик – це кількісна величина митного виклику у вигляді визначеної оцінки чи ймовірності реалізації дійсної або потенційної митної загрози з точки зору усвідомленої можливості виникнення митної шкоди. Ймовірність реалізації загрози повинна збалансовано розраховуватися на підставі комплексної оцінки показників її ймовірності як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі.

В Україні поняття економічної безпеки офіційно запроваджено до нормативної лексики у Конституції України ст. 17 (від 28.06.1996 р.), де визначено, що забезпечення економічної безпеки (поряд із захистом суверенітету і територіальної цілісності України) є найважливішою функцією держави і справою всього українського народу. У ст. 106 зазначено, що Президент України забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави, а відповідно до ст. 107 – передбачено функціонування Ради національної безпеки і оборони України, що є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Окрім Президента України та Ради національної безпеки і оборони України до державних органів, що забезпечують економічну безпеку України належать: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, прокуратура України, місцеві державні адміністрації й органи державного самоуправління, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Державна фіскальна служба України, а також окремі громадяни та об’єднання громадян.

Під митною безпекою слід розуміти стан захищеності національних інтересів, забезпечення й реалізацію яких покладено на митні адміністрації країни, що дає змогу незалежно від будь-яких зовнішніх і внутрішніх загроз забезпечити здійснення митної справи. Відповідно під митною безпекою України пропонується розуміти стан захищеності національних інтересів України в митній галузі, який дає змогу в різних зовнішніх і внутрішніх умовах, незалежно від будь-яких загроз, забезпечити: переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів; здійснення митного регулювання, пов’язаного із встановленням та справлянням митних податків і зборів; застосування процедур митного контролю та митного оформлення товарів із застосуванням заходів із тарифного й нетарифного регулювання; проведення боротьби з контрабандою та порушенням митних правил, а також виконання інших покладених на органи доходів і зборів завдань шляхом ефективного реалізації митної справи⁵.

До найважливіших національних економічних інтересів у сфері митно-тарифних відносин можна віднести:

- приєднання й адаптацію до міжнародної системи митних взаємовідносин;
- структурну перебудову митної системи, наближення її до суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- зменшення впливу адміністративних бар’єрів на здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- створення умов для активізації розвитку економічних суб’єктів, вітчизняного науково-технічного й інноваційного потенціалів, підвищення конкурентоздатності національної економіки;
- упровадження дієвого механізму збереження й відтворення природних, трудових, інтелектуальних, енергетичних ресурсів і основних фондів на території держави, а також економічного стимулювання найефективнішого їх використання в межах країни;
- заохочення підприємств до ефективного зовнішньоекономічного співробітництва;
- забезпечення збалансованості структури зовнішньої торгівлі шляхом застосування прийнятих у міжнародній практиці заходів, що підвищать експортний потенціал, задовольнить потреби внутрішнього ринку, захистить вітчизняних товаровиробників.

До митних інтересів, захист яких забезпечує митну безпеку України, можна зарахувати⁶:

- створення сприятливих умов для полегшення торгівлі;

⁵ Пашко П. В. Понятійний апарат системи забезпечення митної безпеки спроможності [Текст] / П. В. Пашко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4 (94). – С. 62-68.

⁶ Мартинюк В. П. Аналіз стану митної складової фінансової безпеки України / В. П. Мартинюк // Економічний аналіз. – 2014. – Т. 16, № 1. – С. 212-218.

- прискорення товарообігу й пасажиропотоку через митний кордон;
- своєчасне й повне справляння митних платежів;
- ефективну організацію боротьби з контрабандою й порушеннями митних правил та ефективно-го запобігання їм (у тому числі попередження та відвернення правопорушень);
- наближення митного законодавства України до світових вимог, розвиток міжнародного співро-бітництва в галузі митної справи;
- забезпечення конфіденційності інформації щодо суб'єктів ЗЕД;
- збільшення транзитної привабливості країни;
- недопущення ввезення на територію держави неякісних товарів, використання й споживання яких становить небезпеку для здоров'я населення;
- недопущення ввезення продукції низького морально-етичного змісту, зокрема такої, що пропа-гує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм тощо.

Стаття 7. Державна митна справа.

1. Встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх мит-ний контроль і митне оформлення, застосування механізмів тарифного й нетарифного регулю-вання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статис-тики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоеконо-мічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності органів доходів і зборів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, становлять державну митну справу.

2. Державна митна справа здійснюється з додержанням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації та кодування товарів і системи митної статистики, інших загальновизнаних у світі норм і стан-дартів.

3. Засади державної митної справи, зокрема, правовий статус органів доходів і зборів, митна територія та митний кордон України, процедури митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, митні режими й умови їх засто-сування, заборони та/або обмеження щодо ввезення в Україну, вивезення з України та перемі-щення через територію України транзитом окремих видів товарів, умови і порядок справляння митних платежів, митні пільги, визначаються цим Кодексом та іншими законами України.

4. Безпосереднє керівництво здійсненням державної митної справи покладається на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну подат-кову і митну політику.

Державна митна справа є складовою зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України. Вона включає встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон Укра-їни, їх митний контроль і митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регу-лювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяль-ності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції під час її ввезення на митну територію України, запобігання та протидію контрабанді, боротьбу з порушеннями митних правил, організацію і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реаліза-цію державної політики у сфері митної справи. Чинний Кодекс, порівняно з попереднім, особливо підкреслює державну складову митної справи вже в назві статті, яка коментується. Таке уточнення доречне, адже складові митної справи безпосередньо стосуються діяльності держави. З огляду на це державну митну справу можна визначити як сукупність заходів, що застосовуються органами держа-вної влади та спрямовані на забезпечення державної митної політики України. Частина друга цієї статті декларує, що державна митна справа здійснюється з дотриманням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифіка-ції та кодування товарів і системи митної статистики, інших загальновизнаних у світі норм і стан-дартів. Такий підхід відображає прагнення Української держави бути рівноправним суб'єктом міжнаро-дних відносин і намагання створити максимально комфортні умови для суб'єктів зовнішньоеконо-мічної діяльності. Частина третя ст. 7 Митного кодексу України встановлює рівень правового регулю-вання державної митної справи. Положення цієї частини цілком відповідають чинній Конституції України, адже відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 92 Конституції України виключно законами України визна-

чаються засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності та митної справи. До безпосереднього здійснення державної митної справи в межах своїх повноважень мають стосунок різноманітні органи державної влади. Верховна Рада України виконує свою роль у цій сфері переважно шляхом прийняття законів і контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України. Президент України має суттєві повноваження щодо реалізації державної митної справи, зокрема через призначення керівників міністерств і центральних органів виконавчої влади, утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств і центральних органів виконавчої влади, здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України тощо. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади. Він спрямовує і координує роботу міністерств й інших органів виконавчої влади, а відповідно до п. 8 ст. 116 Конституції України також організовує й забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України та митної справи. Безпосереднє здійснення державної митної справи покладається на Державну фіскальну службу України та її структурно-відокремлені підрозділи.

Стаття 8. Принципи здійснення державної митної справи.

1. Державна митна справа здійснюється на основі принципів:

- 1) виключної юрисдикції України на її митній території;**
- 2) виключних повноважень органів доходів і зборів України щодо здійснення державної митної справи;**
- 3) законності та презумпції невинуватості;**
- 4) єдиного порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України;**
- 5) спрощення законної торгівлі;**
- 6) визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;**
- 7) додержання прав та охоронюваних законом інтересів осіб;**
- 8) заохочення доброчесності;**
- 9) гласності та прозорості;**
- 10) відповідальності всіх учасників відносин, що регулюються цим Кодексом.**

Вагоме значення для використання митного регулювання мають його принципи. Вони є системою фундаментальних, найважливіших цінностей і положень, що визначають характер взаємовідносин між суб'єктами митних правовідносин.

Принципи митного регулювання складаються із загальних принципів, які використовуються в різноманітних сферах суспільного й державного життя, і спеціальних, спрямованих саме на митну сферу⁷.

Принцип виключної юрисдикції України на її митній території полягає в тому, що тільки наша держава має право здійснювати відповідні нормативні й контрольні повноваження на власній митній території. Жодна держава чи міжнародна організація не має права вказувати Україні, як слід діяти в межах її митної території. В Україні визнається й діє принцип верховенства права (див. коментар до ст. 1).

Принцип виключних повноважень митних органів України щодо здійснення митної справи, який означає, що тільки митні органи України безпосередньо здійснюють митну справу, їх повноваження і компетенція визначені чинним митним законодавством України та міжнародними договорами України, ратифікованими у встановленому законом порядку.

Принцип законності та презумпції невинуватості спрямований на захист прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності шляхом суворого дотримання норм чинного законодавства митним органом або його посадовою особою. Митний орган (його посадова особа) повинен діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України. Особа, яка є суб'єктом митних правовідносин, вважається невинуватою у вчиненні порушення митного законодавства і не може нести відповідальність, поки її вину не буде доведено в законному порядку. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні порушення митного законодавства. Усі сумніви щодо доведеності вини особи мають тлумачитися на її користь.

Принцип єдиного порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України спрямований на забезпечення дотримання всіма суб'єктами митних правовідносин єдиного порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Щодо такого переміщення не може бути привілеїв чи обмежень за будь-якими критеріями.

⁷Комзюк Т. В. Завдання та принципи діяльності митних органів України та спеціалізованих митних установ [Електронний ресурс] / Т. В. Комзюк. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/Pib_2012_1_20.pdf.

Принцип спрощення законної торгівлі. Цей принцип уперше отримав чітке закріплення на рівні Митного кодексу України. Його сенс полягає в тому, що держава має намагатися створити максимально комфортні та прості умови ведення законної торгівлі шляхом спрощення відповідних митних формальностей. Разом з принципом презумпції невинуватості цей принцип спрямований на захист добросовісного суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, врахування його інтересів.

Принцип визнання рівності та правомірності інтересів усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності. Держава повинна створювати рівні умови для всіх суб'єктів митних правовідносин незалежно від форми власності та захищати їх правомірні інтереси. Цей принцип доповнюється принципами єдиного порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України та додержання прав і охоронюваних законом інтересів осіб.

Принцип додержання прав та охоронюваних законом інтересів осіб, який полягає в тому, що митні органи України та спеціалізовані митні установи при здійсненні своїх повноважень повинні забезпечити неухильне додержання прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Принцип заохочення добросовісності доповнює принцип спрощення законної торгівлі. Держава, крім створення максимально комфортних і простих умов ведення законної торгівлі, заохочуватиме за допомогою відповідних тарифних або нетарифних інструментів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності до здійснення ним діяльності на засадах добросовісності та сумлінного виконання митного законодавства України.

Принцип гласності та прозорості, який означає, що діяльність митних органів є відкритою, митні органи інформують громадськість про свою діяльність та її наслідки, митні правила, норми й умови переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, виявлені порушення та вжиті відповідні заходи тощо.

Принцип відповідальності всіх учасників митних правовідносин спрямований на певне зрівняння у правах всіх учасників митних правовідносин. Він має на меті забезпечити невідворотність відповідальності всіх учасників митних правовідносин, у тому числі й митних органів України, за порушення вимог митного законодавства.

Правильне розуміння зазначених принципів, а також належне закріплення їх у нормативних актах сприятиме забезпеченню відповідності діяльності митних органів міжнародним стандартам, підвищенню ефективності реалізації митної справи.

Стаття 9. Митна територія України.

1. Територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також території вільних митних зон, штучні острови, установки і споруди, створені у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, становлять митну територію України.

2. Для цілей застосування положень розділів V і IX цього Кодексу території вільних митних зон вважаються такими, що знаходяться поза межами митної території України.

Прикладом організації та функціонування вільної митної зони на положеннях діючого Митного кодексу може слугувати вільна економічна зона «Крим». Її правовий статус і принципи функціонування визначає Закон України від 12.08.2014 року № 1636-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».

Стаття 10. Митний кордон України.

1. Межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України збігається з державним кордоном України, крім меж штучних островів, установок і споруд, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України. Межі території зазначених островів, установок і споруд становлять митний кордон України.

При цьому статтю 10 Митного кодексу України встановлено, що межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України збігається з державним кордоном України, крім меж штучних островів, установок і споруд, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України. Межі території зазначених островів, установок і споруд становлять митний кордон України.

Практичним застосуванням положень статті 10 Митного кодексу України служать питання висвітлені у листі Мінюста від 29.05.2014 р. №248-0-2-14/81 «Щодо надання роз'яснення з питань застосування положень Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

Стаття 11. Додержання вимог щодо конфіденційності інформації.

1. Інформація, що стосується державної митної справи, отримана органами доходів і зборів, може використовуватися ними виключно для митних цілей і не може розголошуватися без дозволу суб'єкта, осіб чи органу, що надав таку інформацію, зокрема, передаватися третім особам, у тому числі іншим органам державної влади, крім випадків, визначених цим Кодексом та іншими законами України.

Цим пунктом статті 11 на виконання вимог п. 1 та п. 2 статті 507. (Охорона комерційної таємниці органами державної влади) «Цивільного кодексу України» та п. 1, п. 3, п. 6 статті 36 (Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею) «Господарського кодексу України» передбачено, що органи державної влади зобов'язані охороняти від розголошення інформацію, отриману від фізичних та юридичних осіб, яка може становити комерційну або інші види таємниць і несуть відповідальність, встановлену законом за неправомірне збирання, розголошення або використання таких відомостей.

2. Інформація щодо підприємств, громадян, а також товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються ними через митний кордон України, що збирається, використовується та формується органами доходів і зборів, вноситься до інформаційних баз даних і використовується з урахуванням обмежень, передбачених для інформації з обмеженим доступом.

3. За розголошення інформації, зазначеної у цій статті, посадові особи органів доходів і зборів несуть відповідальність згідно із законом.

Статтею 212^б Кодексу про адміністративні правопорушення (Здійснення незаконного доступу до інформації в інформаційних (автоматизованих) системах, незаконне виготовлення чи розповсюдження копій баз даних інформаційних (автоматизованих) систем) та статтею 361². Кримінального кодексу України (Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації) передбачено застосування відповідних штрафних санкцій, конфіскацію програмних/технічних засобів або позбавлення волі.

4. Не вважається розголошенням надання знеособленої зведеної інформації для статистичних цілей, знеособленої аналітичної інформації, інформації щодо загальних питань роботи митниці, інформації, яка не стосується конкретних фізичних та/або юридичних осіб і не може становити комерційну таємницю, інформація, яка стосується правопорушень, а також публічне обговорення в засобах масової інформації та суспільстві проблем державної митної справи.

Цим переліком та статтею 15 (Оприлюднення інформації розпорядниками) Закону України «Про доступ до публічної інформації» забезпечується право кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні Державної фіскальної служби України, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Глава 2. Уповноважений економічний оператор

Стаття 12. Надання статусу уповноваженого економічного оператора.

1. Уповноважений економічний оператор – це підприємство, створене відповідно до законодавства України, яке відповідає умовам, встановленим статтею 14 цього Кодексу, та має право користуватися спеціальними спрощеннями відповідно до статті 15 цього Кодексу.

2. Статус уповноваженого економічного оператора надається підприємству митницею шляхом видачі сертифіката уповноваженого економічного оператора та включення його до Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів.

3. Підприємству може бути видано сертифікати уповноваженого економічного оператора таких видів:

- 1) на спрощення митних процедур;**
- 2) щодо надійності і безпеки;**
- 3) на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки.**

4. Статус уповноваженого економічного оператора визнається на всій митній території України.

5. Взаємовідносини уповноваженого економічного оператора з органом доходів і зборів визначаються погодженою керівником органу доходів і зборів та уповноваженим економічним оператором процедурою, що встановлює:

1) регламент інформаційного обміну між органом доходів і зборів та уповноваженим економічним оператором;

2) порядок обліку, зберігання та перевірки митного забезпечення, знятого з товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

3) особливості виконання митних формальностей під час застосування спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору відповідно до цього Кодексу.

У цій статті дається визначення поняття уповноваженого економічного оператора, роз'яснюється яким чином підприємству надається статус уповноваженого економічного оператора, вказуються види Сертифіката уповноваженого економічного оператора та межі чинності цього сертифіката на митній території України.

У першій частині дається визначення поняття уповноваженого економічного оператора. Уповноваженим економічним оператором може бути створене відповідно до українського законодавства підприємство. Оскільки відповідно до пункту 38 частини першої статті 4 Митного кодексу України підприємство – будь-яка юридична особа, а також громадянин, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, то статус уповноваженого економічного оператора можуть отримати не тільки українські виробники, імпортери, експортери, а також і брокери, перевізники, порти, аеропорти, оператори терміналів, власники складів, тобто суб'єкти, що не є безпосередньо стороною зовнішньоекономічного договору (контракту).

У другій частині наголошується на тому, що статус уповноваженого економічного оператора надається підприємству митницею за місцем його державної реєстрації шляхом видачі йому бланка відповідного документа (за встановленою Митним кодексом формою), що має назву Сертифікат уповноваженого економічного оператора, та включення підприємства цією ж митницею до Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів (за встановленою Митним кодексом формою), що ведеться в електронному вигляді Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

У третій частині характеризуються види Сертифікатів уповноваженого економічного оператора, кожен з яких надає право його утримувачу на певний, визначений Митним кодексом, перелік спеціальних спрощень під час здійснення ним операцій з товарами, що перебувають під митним контролем.

У четвертій частині зазначається, що статус уповноваженого економічного оператора визнається на всій митній території України. Тобто уповноважений економічний оператор як за місцем своєї державної реєстрації, так і в будь-якій іншій частині митної території України має однакові права на перелік спеціальних спрощень під час здійснення ним операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, у відповідності з видом наданого йому органом доходів і зборів Сертифіката уповноваженого економічного оператора.

У п'ятій частині наголошується на взаємовідносини уповноваженого економічного оператора з органом доходів і зборів, які визначаються погодженою керівником органу доходів і зборів та уповноваженим економічним оператором процедурою, що встановлює:

1) регламент інформаційного обміну між органом доходів і зборів та уповноваженим економічним оператором;

2) порядок обліку, зберігання та перевірки митного забезпечення, знятого з товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

3) особливості виконання митних формальностей під час застосування спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору відповідно до цього Кодексу.

Стаття 13. Подання заяви та видача сертифіката уповноваженого економічного оператора.

1. З метою отримання статусу уповноваженого економічного оператора підприємство подає до митниці за місцем своєї державної реєстрації заяву, підписану керівником і завірену печаткою підприємства. Вид сертифіката уповноваженого економічного оператора заявник обирає самостійно.

2. До заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора додається анкета з результатами самооцінки, проведеної заявником за такими критеріями:

1) дотримання положень законодавства України, у тому числі з питань державної митної справи;

2) система звітності та обліку товарів, транспортних засобів;

3) платоспроможність;

4) відповідність стандартам безпеки.

3. В анкеті зазначаються такі відомості:

- 1) правовий статус заявника, дата його створення, юридичні та банківські реквізити;
- 2) організаційна та матеріальна характеристики підприємства: кількість працюючих, види зовнішньоекономічної діяльності, обсяг річного прибутку;
- 3) зарубіжні торговельні партнери;
- 4) система обліку товарів, що дає змогу порівнювати відомості, надані органам доходів і зборів при здійсненні митного контролю та митного оформлення, з відомостями про проведення господарської діяльності;
- 5) наявність автоматизованої системи декларування, контролю та обліку митних декларацій, у тому числі з обов'язковим використанням програмного продукту, сумісного з програмними продуктами, які використовуються органами доходів і зборів;
- 6) обсяг експорту та/або імпорту в кількісному та грошовому виразі;
- 7) залучення посередників при здійсненні зовнішньоторговельних операцій;
- 8) відповідність результатів діяльності вимогам законодавства України, у тому числі з питань державної митної справи: кількість і види порушень, заходи, вжиті для їх усунення;
- 9) ступінь ризику товарів, що імпортуються та/або експортуються;
- 10) система ведення бухгалтерського обліку;
- 11) ступінь безпеки та захисту інформації;
- 12) наявність або відсутність внутрішньої системи контролю безпеки, система доступу до інформації;
- 13) проведення аудиту та контроль ступеня безпеки інформації;
- 14) наявність або відсутність посередника у взаємодії з органами доходів і зборів;
- 15) наявність або відсутність програм захисту у користувачів електронної системи обміну даними, особливих заходів безпеки;
- 16) розробник програмного забезпечення;
- 17) наявність або відсутність інструкцій щодо безпеки, у тому числі діловодства у паперовій та електронній формах;
- 18) ступінь фізичної безпеки підприємства: порядок допуску на територію та до приміщень, ступінь їх захисту, наявність або відсутність системи сигналізації та відеоспостереження;
- 19) наявність або відсутність навантажувальної техніки, ступінь її безпеки;
- 20) наявність або відсутність власних та/або орендованих місць зберігання товарів під митним контролем, система безпеки цих місць, система доступу персоналу до них.

4. Форми заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора й анкети з результатами самооцінки, проведеної заявником, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

5. Крім зазначених обов'язкових відомостей, заявник може надати органу доходів і зборів додаткові відомості, зумовлені специфікою видів зовнішньоекономічної діяльності, які він провадить.

6. Митниця проводить попередню (фізичну та документальну) перевірку відомостей, наданих заявником, і передає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, заяву, анкету та свій висновок про можливість або неможливість надання заявникові статусу уповноваженого економічного оператора.

Якщо протягом трьох років, що передують даті подання заяви, цим підприємством здійснювалося митне оформлення товарів, транспортних засобів в іншому органі доходів і зборів, то митниця, до якої подана заява, надсилає до такого органу доходів і зборів запит про перевірку наведених в анкеті відомостей. Перевірка (фізична та документальна) проводиться у тритижневий строк з дня отримання запиту. Результати перевірки надсилаються до митниці – відправника запиту в електронній формі. Після закінчення перевірки митниця передає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, заяву, анкету та свій висновок про можливість або неможливість надання заявникові статусу уповноваженого економічного оператора.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, у двотижневий строк з дня надходження до нього висновку, зазначеного у частині шостій цієї статті, приймає рішення про підтвердження можливості або неможливості надання заявнику статусу уповноваженого економічного оператора та повідомляє про прийняте рішення митницю. У разі прийняття рішення про неможливість надання заявнику статусу уповноваженого економічного оператора зазначаються підстави прийняття такого рішення.

8. До проведення перевірки відповідності зовнішньоекономічної діяльності кандидата на отримання статусу уповноваженого економічного оператора стандартам безпеки можуть залучатися фахівці та експерти галузевих міністерств й інших центральних органів виконавчої влади за погодженням їх керівників і керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9. Рішення щодо надання або ненадання статусу уповноваженого економічного оператора приймається митницею протягом 90 календарних днів з дня отримання нею заяви. За необхідності цей строк може бути продовжений на 30 календарних днів. У разі відмови у наданні статусу уповноваженого економічного оператора митниця письмово повідомляє заявника про підстави такої відмови в межах строку, встановленого цією частиною.

10. Форма і порядок видачі сертифіката уповноваженого економічного оператора визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

11. У разі прийняття рішення про надання підприємству статусу уповноваженого економічного оператора таке підприємство включається до Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів і протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення йому видається відповідний сертифікат.

12. Підприємство зобов'язане інформувати відповідний орган доходів і зборів про зміну відомостей, заявлених ним для отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора, протягом п'яти робочих днів з дня зміни таких відомостей.

13. Порядок та критерії оцінки відомостей, заявлених підприємством для отримання статусу уповноваженого економічного оператора, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну податкову і митну політику.

У цій статті розкрито механізм отримання підприємством статусу уповноваженого економічного оператора від моменту подання ним заяви до митниці за місцем його державної реєстрації до набрання підприємством статусу уповноваженого економічного оператора. У статті також проаналізовано положення про часові нормативи інформування уповноваженим економічним оператором митниці, що видала цей сертифікат, у разі зміни ним відомостей, заявлених ним для отримання цього сертифіката.

У першій частині розкрито правило подання підприємством звернення до митниці про надання йому статусу уповноваженого економічного оператора, яке полягає в тому, що така заява повинна надаватися підприємством митниці лише за місцем його державної реєстрації. При цьому наголошується, що підприємство в праві самостійно визначати вид Сертифіката уповноваженого економічного оператора, і відповідно перелік спеціальних спрощень, яке воно бажає отримати у відповідності з цим сертифікатом.

У другій частині висвітлено про перелік чотирьох груп критеріїв, за якими заявник (підприємство) повинен(но) оцінити свою господарську діяльність, і що зазначені відповідно до цих критеріїв відомості повинні бути викладені ним в анкеті, яка подається митниці разом із заявою про надання статусу уповноваженого економічного оператора.

Перший критерій передбачає надання відомостей про наявність/ відсутність порушень митного, податкового, кримінального законодавства посадовими особами підприємства.

Другий критерій передбачає надання відомостей про наявну на підприємстві систему обліку товарів і транспортних засобів як в електронному, так і в паперовому вигляді, що дає змогу порівнювати відомості, надані органам доходів і зборів при здійсненні митного контролю та митного оформлення, з відомостями про проведення господарської діяльності; наявність автоматизованої системи декларування, контролю та обліку митних декларацій, у тому числі з обов'язковим використанням програмного продукту, сумісного з програмними продуктами, які використовуються органами доходів і зборів.

Третій критерій передбачає надання відомостей про організаційну та матеріальну характеристику підприємства: кількість працюючих, види зовнішньоекономічної діяльності, обсяг річного прибутку підприємства.

Четвертий критерій передбачає надання відомостей про систему фізичної та електронної охорони підприємства щодо документів, товарів, споруд і будов підприємства, транспортних засобів, системи підбору персоналу та контролю за ним, країни – торговельні партнери тощо.

Конкретний перелік указаних вище відомостей та їх обсяг наводиться у поясненнях до анкети самооцінки. Форма та зміст пояснень до анкети самооцінки встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Такі

пояснення необхідні для підприємств при заповненні ними анкети самооцінки і використовується в Європейському Союзі.

У третій частині розкрито зміст, наведених у частині другій статті, груп критеріїв, за якими заявник (підприємство) повинен(но) оцінити свою господарську діяльність: дотримання положень законодавства, у тому числі законодавства з питань митної справи; система звітності та обліку товарів, транспортних засобів; платоспроможність; відповідність стандартам безпеки.

У четвертій частині дається визначення центрального органу державної виконавчої влади, до компетенції якого належить встановлення форми заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора та анкети з результатами самооцінки, проведеної заявником (підприємством) з метою отримання ним статусу уповноваженого економічного оператора.

У п'ятій частині наголошується, що крім зазначених у анкеті самооцінки обов'язкових відомостей про підприємство, заявник може надати органу доходів і зборів додаткові відомості, зумовлені специфікою видів зовнішньоекономічної діяльності, які він провадить. Такі додаткові відомості надаються, наприклад, у разі здійснення підприємством ввезення на митну територію України з подальшою реставрацією старовинних моторних транспортних засобів.

У шостій частині розкрито механізм проведення митницею перевірки відомостей, наданих підприємством в анкеті самооцінки. Цей механізм містить послідовність дій митниці під час проведення перевірки, встановлює часові нормативи її проведення, визначає перелік необхідних документів, що надаються центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику за результатами перевірки.

При цьому така перевірка застосовується як до підприємства, що на день подання ним заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора протягом трьох років перебувало на обліку в органах доходів і зборів, так і підприємства, що не перебувало протягом цього часу на обліку в органах доходів і зборів.

Перевірка проводиться шляхом виїзду відповідних посадових осіб митниці на підприємство. Ці посадові особи перевіряють відповідність наданих підприємством відомостей в анкеті самооцінки фактичним даним шляхом перевірки як документів, так і співбесід з посадовими особами підприємства й перевірки системи фізичної та електронної охорони підприємства щодо документів, товарів, споруд і будов підприємства, транспортних засобів.

У цій частині також розкрито механізм проведення перевірки підприємства в разі здійснення ним протягом трьох років, що передують даті подання заяви, митного оформлення товарів, транспортних засобів в іншому органі доходів і зборів.

У сьомій частині встановлено часові нормативи для прийняття центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику рішення про підтвердження можливості/неможливості надання заявнику (підприємству) статусу уповноваженого економічного оператора, а також обумовлюється обґрунтування негативного рішення.

У восьмій частині розкрито порядок залучення до перевірки підприємства на його відповідність стандартам безпеки посадових осіб спеціалізованих органів доходів і зборів, фахівців та експертів галузевих міністерств і відомств. Такий порядок передбачає отримання від них згоди щодо направлення своїх фахівців для участі в перевірці, для чого необхідне звернення до цих органів доходів і зборів та міністерств і відомств керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Дев'ятою частиною обґрунтовуються часові нормативи прийняття митницею рішення щодо надання/ненадання підприємству статусу уповноваженого економічного оператора в рамках часових нормативів, відведених на проведення перевірки підприємства, які становлять 90 календарних днів з дня отримання митницею заяви від підприємства, плюс 30 днів, протягом яких проведення перевірки може бути продовжено.

Десятою частиною дається визначення центрального органу державної виконавчої влади, до компетенції якого належить встановлення форми і порядок видачі сертифіката уповноваженого економічного оператора.

Одинадцятою частиною розкрито механізм надання підприємству статусу уповноваженого економічного оператора та часові нормативи внесення підприємства Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів.

Форма рішення митниці про надання підприємству статусу уповноважених економічних операторів устанавлюється зазначеним у частині десятій наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, яким визначається фо-

рма заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора й анкета з результатами самооцінки, а також форма і порядок видачі сертифіката уповноваженого економічного оператора.

У дванадцятій частині схарактеризовано положення про часові нормативи інформування уповноваженим економічним оператором митниці, що видала цей сертифікат, у разі зміни ним відомостей, заявлених для отримання цього сертифіката. Ці нормативи становлять п'ять робочих днів з дня зміни таких відомостей. Протягом цього часу підприємство повинно в електронному або паперовому вигляді інформувати про такі зміни митницю.

Наприклад, у разі зміни підприємством організаційно-правової форми та не інформування про це митницю протягом п'яти робочих днів з дня зміни таких відомостей, митниця зупинить дію Сертифіката уповноваженого економічного оператора на строк до одного місяця (відповідно до вимог пункту п'ятого частини другої статті 16 Митного кодексу).

Стаття 14. Умови отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора.

1. Для отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора підприємство повинно відповідати таким умовам:

1) здійснення зовнішньоекономічної діяльності протягом не менше трьох років до дня звернення до митниці з заявою про надання статусу уповноваженого оператора економічної діяльності;

2) відсутність на день звернення до митниці невиконаного зобов'язання із сплати митних платежів та пені;

3) відсутність на день звернення до митниці заборгованості відповідно до податкового законодавства;

4) відсутність протягом трьох років до дня звернення до митниці фактів притягнення посадових осіб підприємства до адміністративної відповідальності за порушення митних правил за статтями 472, 482-485 цього Кодексу;

5) наявність такої системи обліку товарів, яка дає змогу порівнювати документи і відомості, що надаються органам доходів і зборів при здійсненні митного контролю та митного оформлення, з документами і відомостями про провадження господарської діяльності;

6) відсутність на день звернення до митниці суми непогашеного грошового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

2. У разі якщо підприємство на день подання ним заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора протягом трьох років не перебувало на обліку в органах доходів і зборів, воно додає до заяви письмову згоду про проведення щодо нього органами доходів і зборів протягом шести місяців з дня отримання ним сертифіката уповноваженого економічного оператора позапланових перевірок обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, безпосереднім отримувачем, відправником або перевізником яких є зазначене підприємство.

У цій статті наводиться перелік умов, яким повинно відповідати підприємство – кандидат на отримання статусу уповноваженого економічного оператора та вимога щодо підприємства, яке на день подання ним заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора протягом трьох років не перебувало на обліку в органах доходів і зборів.

У першій частині викладено перелік обов'язкових умов дотримання підприємством митного та податкового законодавства, не виконання яких є підставою для відмови митниці підприємству в наданні йому статусу уповноваженого економічного оператора.

Серед цих умов необхідно, зокрема, зазначити відсутність протягом трьох років до дня звернення до митниці фактів притягнення його посадових осіб підприємства до адміністративної відповідальності за порушення митних правил за статтями 472, 482-485 цього Кодексу: недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ТЗКП); переміщення товарів, ТЗКП через митний кордон поза митним контролем; переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю; зберігання, перевезення чи придбання товарів, ТЗКП, ввезених поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

У першій частині висунуто умову щодо підприємства, яке на день подання ним заяви про видачу сертифіката уповноваженого економічного оператора протягом трьох років не перебувало на обліку в органах доходів і зборів. Таке підприємство додає до заяви про надання йому статусу уповноваженого економічного оператора письмову згоду про проведення щодо нього органами доходів і зборів протягом шести місяців з дня отримання ним сертифіката уповноваженого економічного оператора

позапланових перевірок обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, безпосереднім отримувачем, відправником або перевізником яких є зазначене підприємство.

Ці положення внесені до статті з метою можливих перевірок суб'єктів господарської діяльності, які отримали статус уповноваженого економічного оператора, але при цьому не здійснюють зовнішньоекономічні операції, тобто не є безпосередньою стороною зовнішньоекономічного договору (контракту) – брокерів, перевізників, портів, аеропортів, операторів терміналів, власників складів.

Стаття 15. Спеціальні спрощення, що надаються уповноваженому економічному оператору.

1. Уповноваженому економічному оператору, якому видано сертифікат щодо надійності і безпеки, можуть бути надані такі спеціальні спрощення:

1) зменшений обсяг відомостей, які необхідно надати органу доходів і зборів до прибуття на митну територію України та/або вибуття за межі митної території України товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

2) тимчасове зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, у приміщеннях, на відкритих та критих майданчиках уповноваженого оператора економічної діяльності;

3) зняття митного забезпечення без отримання дозволу митниці;

4) відправка товарів з приміщень, відкритих та критих майданчиків уповноваженого оператора економічної діяльності без пред'явлення їх органу доходів і зборів відправлення.

2. Уповноваженому економічному оператору, якому видано сертифікат на спрощення митних процедур, можуть бути надані такі спеціальні спрощення:

1) здійснення митного контролю в першочерговому порядку;

2) розміщення товарів на складі тимчасового зберігання закритого типу без отримання дозволу органу доходів і зборів;

3) звільнення від надання гарантії при здійсненні внутрішнього митного транзиту товарів (крім підакцизних), якщо декларантом є уповноважений економічний оператор;

4) митне оформлення товарів на об'єктах уповноваженого оператора економічної діяльності;

5) подання однієї митної декларації, якщо протягом певного часу, погодженого з органом доходів і зборів, товари неодноразово ввозяться на митну територію України або вивозяться за її межі однією особою за одним зовнішньоекономічним договором.

3. Уповноваженому економічному оператору, якому видано сертифікат на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки, можуть бути надані одночасно спеціальні спрощення, визначені частинами першою і другою цієї статті.

4. Спеціальні спрощення, передбачені цією статтею, застосовуються у разі, якщо уповноважений економічний оператор здійснює декларування товарів самостійно, та у разі, якщо уповноважений економічний оператор доручає у встановленому законодавством порядку здійснити декларування товарів від свого імені іншій особі.

5. Отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора надає відповідній особі право на провадження видів діяльності, зазначених у пунктах 3, 5, 6 статті 404 цього Кодексу, за умови виконання до отримання зазначеного сертифіката вимог щодо облаштування відповідних об'єктів, встановлених відповідно до статті 407 цього Кодексу.

6. Порядок застосування спеціальних спрощень, передбачених цією статтею, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У цій статті наводиться перелік спеціальних спрощень згідно:

- з видами Сертифіката уповноваженого економічного оператора;
- положення про особливий статус декларанта, в разі здійснення ним декларування товарів за дорученням уповноваженого економічного оператора;
- положення про надання власнику Сертифіката уповноваженого економічного оператора права на застосування до нього спрощеного порядку надання дозволу на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Митного кодексу;
- визначається вищий орган у системі органів виконавчої влади, до повноважень якого віднесено встановлення порядку застосування спеціальних спрощень для уповноваженого економічного оператора.

У першій частині викладений перелік спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору, якому видано сертифікат щодо надійності і безпеки. Цей сертифікат перед-

бачає запровадження його утримувачем належного рівня безпеки зберігання товарів на складах тимчасового зберігання, митних складах, тимчасових чи постійних зонах митного контролю.

Встановлений відповідно до цього сертифіката перелік спеціальних спрощень застосовується щодо товарів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, і застосовується під час: розміщення, зберігання на складах тимчасового зберігання, митних складах, тимчасових чи постійних зонах митного контролю; відправки зі складів тимчасового зберігання, митних складів, тимчасових чи постійних зон митного контролю.

У другій частині викладений перелік спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору, якому видано сертифікат на спрощення митних процедур. Цей сертифікат передбачає запровадження його утримувачем належного рівня забезпечення виконання зобов'язань перед органами доходів і зборів щодо внутрішнього транзиту товарів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, належного рівня безпеки зберігання таких товарів на складах тимчасового зберігання, митних складах.

Встановлений відповідно до цього сертифіката перелік спеціальних спрощень застосовується щодо товарів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, і застосовується під час: здійснення внутрішнього транзиту; розміщення на складі тимчасового зберігання закритого типу; митного оформлення товарів на складах тимчасового зберігання, митних складах, тимчасових чи постійних зонах митного контролю.

Перелік спеціальних спрощень також передбачає, що декларування товарів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з її митної території уповноваженим економічним оператором, яким або від імені якого укладено договір на декларування товарів за одним і тим же зовнішньоекономічним договором із застосуванням товарно-транспортних (товаросупровідних документів) здійснюється з наступним поданням у погоджені з органом доходів і зборів строки (як правило, раз на місяць) митної декларації на фактично ввезені товари.

У третій частині встановлено, що утримувачу Сертифіката на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки, можуть бути надані одночасно спеціальні спрощення, визначені першою та другою частинами цієї статті. Тобто підприємству, здатному виконати вимоги, встановлені для утримувачів першого та другого виду Сертифіката уповноваженого економічного оператора, надається найбільший перелік спеціальних спрощень під час проведення ним операцій з товарами, що перебувають під митним контролем.

У четвертій частині наведено положення, згідно з яким спеціальні спрощення, встановлені статтею 15 для кожного з трьох видів Сертифіката уповноваженого економічного оператора, застосовуються у разі, якщо:

- відповідний уповноважений економічний оператор – утримувач одного з видів цього сертифіката, здійснює декларування товарів самостійно;
- уповноважений економічний оператор доручає у встановленому законодавством порядку здійснити декларування товарів від свого імені іншій особі.

Тобто спеціальні спрощення, встановлені статтею 15 для певного виду Сертифіката уповноваженого економічного оператора, застосовуються митницею як у випадку здійснення декларування товарів утримувачем цього сертифіката, так і у випадку здійснення декларування товарів за його дорученням у встановленому законодавством порядку декларантом, який не має цього статусу.

У п'ятій частині вказано, що отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора надає відповідній особі право на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 Митного кодексу.

Тобто, в разі надання уповноваженим економічним оператором документів, наприклад, на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного типу, він не подає до митниці документи на відкриття та експлуатації митного складу на території цієї митної зони, за умови, що документи на цей склад вже розглядалися під час процедури надання підприємству статусу уповноваженого економічного оператора.

Шостою частиною визначено вищий орган у системі органів виконавчої влади, до повноважень якого віднесено встановлення порядку застосування спеціальних спрощень для уповноваженого економічного оператора – Кабінет Міністрів України.

Порядок застосування спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 №447.

Стаття 16. Зупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора.

1. Дія сертифіката уповноваженого економічного оператора зупиняється митницею за наявності таких підстав:

1) виявлення органом доходів і зборів достовірних фактів та відомостей, що спростовують відомості, надані за результатами самооцінки;

2) подання підприємством заяви про зупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора;

3) наявність заборгованості із сплати митних платежів та пені;

4) притягнення керівників заявника, його засновників, акціонерів – фізичних осіб, які володіють контрольним пакетом акцій, до кримінальної відповідальності за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг;

5) порушення справи про порушення заявником митних правил за статтями 472, 482-485 цього Кодексу;

6) невиконання вимог частини дванадцятої статті 13 цього Кодексу;

7) наявність непогашеного грошового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

2. Строк зупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора становить:

1) у випадку, передбаченому пунктом 1 частини першої цієї статті, – до трьох місяців;

2) у випадку, передбаченому пунктом 2 частини першої цієї статті, – згідно із заявою, але не більше трьох місяців;

3) у випадку, передбаченому пунктом 3 частини першої цієї статті, – до погашення заборгованості;

4) у випадках, передбачених пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, – до набрання законної сили вироком у кримінальному провадженні, постановою про притягнення до адміністративної відповідальності у справі про порушення митних правил або постановою (ухвалою) про закриття справи;

5) у випадку, передбаченому пунктом 6 частини першої цієї статті, – до одного місяця;

6) у випадку, передбаченому пунктом 7 частини першої цієї статті, – до погашення грошового зобов'язання.

3. Митниця протягом п'яти робочих днів з дати зупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора письмово інформує про це уповноваженого економічного оператора.

Статтею визначаються підстави зупинення митницею дії Сертифіката уповноваженого економічного оператора, строки такого зупинення відповідно до підстав та часові нормативи інформування митницею уповноваженого економічного оператора про зупинення дії цього сертифіката.

Першою частиною встановлюється перелік підстав, за наявності яких митницею зупиняється дія Сертифіката уповноваженого економічного оператора. До таких підстав відносяться відповідні порушення митного, податкового, кримінального законодавства посадовими особами підприємства, а також випадок подання уповноваженим економічним оператором заяви про зупинення дії сертифіката.

Другою частиною встановлюються строки зупинення дії Сертифіката уповноваженого економічного оператора відповідно до кожного з перерахованого у цій частині порушення митного, податкового, кримінального законодавства посадовими особами підприємства.

Перелік підстав, за наявності яких митницею зупиняється дія Сертифіката уповноваженого економічного оператора, та встановлені за ці порушення строки зупинення дії сертифіката, а також строк зупинення дії сертифіката у разі подання підприємством заяви про призупинення дії сертифіката можна умовно віднести до чотирьох груп.

Перша група. Дія сертифіката зупиняється митницею до 3 місяців:

– виявлення органом доходів і зборів достовірних фактів і відомостей, що спростовують відомості, надані за результатами самооцінки;

– подання підприємством заяви про зупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора.

Друга група. Дія сертифіката зупиняється митницею до 1 місяця: невиконання вимог частини дванадцятої статті 13 Митного кодексу (не інформування митниці протягом 5 днів про зміну відомостей, заявлених для отримання сертифіката).

Третя група. Дія сертифіката зупиняється митницею до набрання законної сили вироком у кримінальній справі, постановою про притягнення до адміністративної відповідальності у справі про порушення митних правил або постановою (ухвалою) про закриття справи:

– притягнення керівників, засновників, акціонерів – фізичних осіб, які володіють контрольним пакетом акцій, до кримінальної відповідальності за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності;

– порушення справи про порушення митних правил (статті 472, 482-485):

– недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ТЗКП);

– переміщення товарів, ТЗКП через митний кордон поза митним контролем;

– переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю;

– зберігання, перевезення чи придбання товарів, ТЗКП, ввезених поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

Четверта група. Дія сертифіката зупиняється митницею до погашення заборгованості (грошового зобов'язання):

– наявність заборгованості із сплати митних платежів та пені;

– наявність непогашеного грошового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

Третьою частиною встановлюються часові нормативи письмового інформування митницею уповноваженого економічного оператора про зупинення дії цього сертифіката – протягом п'яти робочих днів з дати зупинення дії сертифіката.

Стаття 17. Анулювання сертифіката уповноваженого економічного оператора.

1. Сертифікат уповноваженого економічного оператора анулюється у разі:

1) подання підприємством заяви про виключення його з Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів;

2) припинення юридичної особи – уповноваженого економічного оператора згідно із законодавством України;

3) набрання стосовно керівників уповноваженого економічного оператора, його засновників, акціонерів, які володіють контрольним пакетом акцій, законної сили обвинувальним вироком суду за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг;

4) притягнення більше двох разів протягом року посадових осіб уповноваженого економічного оператора до адміністративної відповідальності за порушення митних правил за статтями 472, 482-485 цього Кодексу;

5) неподання підприємством відомостей, передбачених частиною дванадцятою статті 13 цього Кодексу, протягом строку призупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора.

2. Рішення про анулювання сертифіката уповноваженого економічного оператора оформлюється наказом митниці і набирає чинності з дня видання зазначеного наказу. Належним чином завірена копія цього наказу не пізніше першого робочого дня, наступного за днем його видання, вручається під розписку керівникові відповідного підприємства або надсилається цьому підприємству рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Статтею встановлюються підстави для анулювання митницею Сертифіката уповноваженого економічного оператора та визначається форма рішення митниці про його анулювання та часовий норматив інформування відповідного підприємства про таке рішення.

Першою частиною статті встановлюються підстави для анулювання митницею Сертифіката уповноваженого економічного оператора.

Такі підстави умовно можна віднести до трьох груп. Перша група. Анулювання сертифіката за власною ініціативою підприємства чи в зв'язку з припиненням його діяльності:

– подання підприємством заяви про виключення його з єдиного реєстру уповноважених економічних операторів;

– припинення юридичної особи – уповноваженого економічного оператора згідно із законодавством України.

Друга група. Анулювання сертифіката у зв'язку з набранням щодо керівників уповноваженого економічного оператора, його засновників, акціонерів, які володіють контрольним пакетом акцій, за-

конної сили вироку суду за порушеною у відношенні них кримінальною справою; притягнення більше двох разів протягом року посадових осіб уповноваженого економічного оператора до адміністративної відповідальності за порушення митних правил:

– набрання щодо керівників уповноваженого економічного оператора, його засновників, акціонерів, які володіють контрольним пакетом акцій, законної сили обвинувальним вироком суду за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності;

– притягнення більше двох разів протягом року посадових осіб уповноваженого економічного оператора до адміністративної відповідальності за порушення митних правил за статтями 472, 482-485 Митного кодексу.

Третя група. Анулювання сертифіката у зв'язку з неподанням підприємством відомостей, заявлених для отримання сертифіката: неподання підприємством відомостей, передбачених частиною дванадцятою статті 13 цього Кодексу, протягом строку призупинення дії сертифіката уповноваженого економічного оператора (до 1 місяця).

Другою частиною встановлено форму рішення митниці про його анулювання та часовий норматив інформування відповідного підприємства про таке рішення. Рішення про анулювання сертифіката уповноваженого економічного оператора оформлюється наказом митниці і набуває чинності з дня видання зазначеного наказу. Належним чином завірена копія цього наказу не пізніше першого робочого дня, наступного за днем його видання, вручається під розписку керівникові відповідного підприємства або надсилається цьому підприємству рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Стаття 18. Єдиний реєстр уповноважених економічних операторів.

1. Єдиний реєстр уповноважених економічних операторів складається з трьох розділів відповідно до видів отриманих підприємствами сертифікатів уповноваженого економічного оператора.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде Єдиний реєстр уповноважених економічних операторів і забезпечує його оприлюднення на своєму офіційному сайті.

Стаття встановлює форму Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів і визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику відповідальним за ведення цього реєстру та його оприлюднення.

Перша частина статті 18 визначає зміст Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів.

Друга частина статті 18 покладає ведення Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів та його оприлюднення на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Форма Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів і порядок його ведення визначаються окремим наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Цим наказом встановлюються порядки ведення декількох реєстрів центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Положення Митного кодексу України щодо УЕО

Статтею 12 «Надання статусу уповноваженого економічного оператора» встановлено:

- уповноважений економічний оператор (УЕО) – підприємство, створене відповідно до законодавства України, яке відповідає умовам, встановленим статтею 14 Кодексу, та має право користуватися спрощеннями у порядку, встановленому статтею 15 Кодексу;
- статус УЕО надається підприємству митницею шляхом видачі Сертифіката УЕО та включення його до Єдиного реєстру УЕО;
- УЕО може бути видано сертифікати таких видів:
 - на спрощення митних процедур;
 - щодо надійності і безпеки;
 - на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки.

Статтею 13 «Подання заяви та видача сертифіката уповноваженого економічного оператора» встановлено: статус УЕО надається підприємству митницею за місцем його державної реєстрації.

Для отримання Сертифіката УЕО підприємство повинне відповідати таким умовам:

здійснення ЗЕД протягом не менше 3 років до дня звернення до митниці;

відсутність на день звернення невиконаного обов'язку зі сплати митних платежів;

відсутність на день звернення суми непогашеного грошового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки;

відсутність на день звернення заборгованості відповідно до податкового законодавства;

відсутність протягом 3 років до звернення фактів притягнення посадових осіб до адміністративної відповідальності за такі ПМП (ст. 472, 482-485):

- недекларування товарів, ТЗКП;
- дії, спрямовані на переміщення товарів, ТЗКП через митний кордон поза митним контролем;
- дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю;
- зберігання, перевезення чи придбання товарів, ТЗКП, ввезених поза митного контролю або з приховуванням від митного контролю;
- дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру;
- ухилення від їх сплати.

наявність системи обліку товарів, яка дозволяє проводити звіряння документів і відомостей, що надаються органам доходів і зборів суб'єктами ЗЕД і є необхідними для здійснення МК, з документами і відомостями про проведення господарської діяльності відповідно до вимог законодавства України.

**Анкета самооцінки містить результати самооцінки,
проведеної заявником за критеріями:**

дотримання положень законодавства, в тому числі з питань митної справи;

система звітності та обліку товарів, транспортних засобів;

платоспроможність;

відповідність стандартам безпеки.

**Відомості, що зазначаються в анкеті самооцінки підприємства
(стаття 13)**

Відповідність результатів діяльності вимогам законодавства:
кількість і види порушень, заходи, вжиті для їх усунення.

Дотримання положень
законодавства, у тому
числі законодавства з
питань митної справи

– система обліку товарів;
– наявність автоматизованої системи декларування,
контролю та обліку митних декларацій, сумісного з
програмними продуктами, які використовуються органами
доходів і зборів;
– система ведення бухгалтерського обліку.

Система звітності та
обліку товарів,
транспортних засобів

– види зовнішньоекономічної діяльності, обсяг річного
прибутку;
– обсяг експорту/імпорту в кількісному та грошовому виразі.

платоспроможність

**Відомості, що зазначаються в анкеті самооцінки підприємства
(стаття 13)**

- правовий статус заявника, дата створення, юридичні та банківські реквізити;
- зарубіжні торговельні партнери;
- залучення посередників при здійсненні зовнішньоторговельних операцій;
- кількість працюючих;
- ступінь ризику товарів, що імпортуються/експортуються;
- ступінь безпеки та захисту інформації;
- наявність/відсутність внутрішньої системи контролю безпеки, система доступу до інформації;
- проведення аудиту та контроль ступеня безпеки інформації;
- наявність/відсутність посередника у взаємодії з органами доходів і зборів;
- наявність/відсутність програм захисту у користувачів електронної системи обміну даними;
- розробник програмного забезпечення;
- наявність/відсутність інструкцій щодо безпеки, у тому числі діловодства у паперовій та електронній формі;
- ступінь фізичної безпеки підприємства: порядок допуску на територію та до приміщень, ступінь їх захисту, наявність/відсутність системи сигналізації та відеоспостереження;
- наявність/відсутність навантажувальної техніки, ступінь її безпеки;
- наявність/відсутність власних/орендованих місць зберігання товарів під митним контролем, система безпеки цих місць та доступу персоналу до них.

**Відповідність
стандартам
безпеки**

**Подання заяви та видача сертифіката уповноваженого економічного оператора
(стаття 13)**

Спеціальні спрощення, що надаються уповноваженому економічному оператору (стаття 15)

Види сертифіката УЕО

На спрощення митних процедур

- здійснення митного контролю в першочерговому порядку;
- розміщення товарів на СТЗ закритого типу без отримання дозволу органу доходів і зборів;
- звільнення від надання гарантії при здійсненні внутрішнього митного транзиту товарів (крім підакцизних), якщо декларантом є УЕО;
- митне оформлення товарів на об'єктах УЕО;
- подання однієї МД, якщо протягом певного часу, погодженого з органом доходів і зборів, товари неодноразово ввозяться на митну територію України або вивозяться за її межі однією й тією ж особою за одним і тим же зовнішньоекономічним договором.

Щодо надійності і безпеки

- зменшений обсяг відомостей, що необхідно надати органу доходів і зборів до прибуття на митну територію України та/або вибуття за її межі товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ТЗКП);
- тимчасове зберігання товарів та ТЗКП, що перебувають під митним контролем, у приміщеннях, на об'єктах УЕО;
- зняття митного забезпечення без отримання дозволу митниці;
- відправка товарів з об'єктів УЕО без пред'явлення органу доходів і зборів відправлення.

На спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки

Застосовуються спеціальні спрощення, встановлені сертифікатами УЕО першого та другого видів

Дія Сертифіката УЕО зупиняється митницею (стаття 16)

– виявлення достовірних фактів і відомостей, що спростують відомості, надані за результатами самооцінки;
– подання заяви про зупинення дії Сертифіката УЕО

до 3 місяців

не інформування протягом 5 днів про зміну відомостей, заявлених для отримання Сертифіката УЕО

до 1 місяця

Притягнення керівників, засновників, акціонерів – фізичних осіб, які володіють контрольним пакетом акцій, до кримінальної відповідальності за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності;
Порушення справи про ПМП (ст. 472, 482-485):
– недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ТЗКП);
– переміщення товарів, ТЗКП через митний кордон поза митним контролем;
– переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю;
– зберігання, перевезення чи придбання товарів, ТЗКП, ввезених поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

До набрання законної сили вироком у кримінальній справі, постановою про притягнення до адміністративної відповідальності у справі про ПМП або постановою (ухвалою) про закриття справи.

заборгованість із сплати митних платежів і пені непогашення грошового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки

До погашення заборгованості (грошового зобов'язання)

Сертифікат УЕО анулюється митницею (стаття 17):

Подання підприємством заяви про виключення його з Єдиного реєстру УЕО.

Припинення юридичної особи – УЕО згідно із законодавством України.

Набрання щодо керівників УЕО, його засновників, акціонерів, які володіють контрольним пакетом акцій, законної сили обвинувальним вироком суду за злочини проти власності, у сфері господарської діяльності та/або у сфері службової діяльності.

Притягнення більше двох разів протягом року посадових осіб УЕО адміністративної відповідальності за ПМП (ст. 472, 482-485).

Неподання УЕО протягом одного місяця відомостей про зміну відомостей, заявлених для отримання Сертифіката УЕО.

Глава 3. Інформування, консультування та попередні рішення з питань державної митної справи

Стаття 19. Інформування про митні правила.

1. Органи доходів і зборів інформують заінтересованих осіб про митні правила у встановленому законом порядку.

2. Для спрощення доступу заінтересованих осіб до такої інформації органи доходів і зборів застосовують інформаційні технології.

Стаття 20. Інформація щодо законодавства України з питань державної митної справи.

1. Інформація щодо законодавства України з питань державної митної справи надається у встановленому законом порядку.

2. Органи доходів і зборів надають не тільки інформацію, яку запитувала заінтересована особа, а й будь-яку іншу інформацію, яка стосується запиту, якщо її доведення до відома заінтересованої особи вважається органом доходів і зборів доцільним.

3. Стислі довідки щодо основних положень законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі щодо пільг, які надаються при переміщенні товарів через митний кордон України, розміщуються для загального ознайомлення в місцях розташування органів доходів і зборів. Довідки друкуються українською мовою, офіційними мовами відповідних суміжних країн, а також іншими іноземними мовами, які є мовами міжнародного спілкування.

Стаття 21. Консультування з питань державної митної справи.

1. За зверненнями підприємств та громадян, що переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України або провадять діяльність, контроль за якою відповідно до цього Кодексу покладено на органи доходів і зборів (заінтересованих осіб), органи доходів і зборів безоплатно надають консультації з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи.

2. Консультації з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи надаються митниціями за місцем розташування підприємств (за місцем проживання або тимчасового перебування громадян) або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, в усній, письмовій або, за бажанням заінтересованої особи, електронній формі у строк, що не перевищує 30 календарних днів, наступних за днем отримання відповідного звернення. Консультації в письмовій формі надаються у вигляді рішень органів доходів і зборів.

3. Консультація з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи має індивідуальний характер і може використовуватися виключно особою, якій надано таку консультацію.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, періодично проводить узагальнення консультацій з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи, які стосуються значної кількості осіб або значних сум митних платежів, та затверджує своїми наказами узагальнені консультації, які підлягають оприлюдненню.

5. Не може бути притягнуто до відповідальності особу, яка діяла відповідно до консультації з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи, наданої в письмовій або електронній формі, а також до узагальненої консультації, зокрема, на підставі того, що у подальшому такі консультації були змінені або скасовані.

6. Консультація з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань державної митної справи може бути оскаржена до органу вищого рівня в порядку, визначеному главою 4 цього Кодексу, або до суду як правовий акт індивідуальної дії, якщо вона, на думку заінтересованої особи, суперечить нормам відповідного акта законодавства. Визнання судом такої консультації недійсною є підставою для надання нової консультації з урахуванням висновків суду.

Стаття 22. Відповідальність за порушення порядку надання інформації.

1. За надання недостовірної інформації, а також за неправомірну відмову у наданні відповідної інформації, несвоєчасне надання інформації та інші правопорушення у сфері інформаційних відносин посадові особи органів доходів і зборів несуть відповідальність, передбачену законом.

Стаття 23. Попередні рішення.

1. За письмовими зверненнями декларантів або уповноважених ними осіб органи доходів і зборів приймають попередні рішення щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи. Такі рішення виносяться до початку переміщення товарів через митний кордон України.

2. Попереднє рішення є обов'язковим для виконання будь-яким органом доходів і зборів.

3. Форма попереднього рішення та порядок його прийняття визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Попередні рішення можуть прийматися з питань:

1) класифікації товарів (у тому числі комплектних об'єктів, що постачаються в розібраному стані декількома партіями протягом тривалого періоду) згідно з УКТ ЗЕД;

2) визначення країни походження товарів;

3) надання у випадках, передбачених цим Кодексом, дозволу на поміщення товарів в окремі митні режими.

5. Строк прийняття попередніх рішень з питань класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД та надання дозволу на поміщення товарів в окремі митні режими становить 30 днів з дня отримання органом доходів і зборів відповідного звернення. Цей строк може бути продовжений керівником органу доходів і зборів або уповноваженою ним особою, але не більше, ніж на 15 днів, про що повідомляється особі, яка подала звернення. Попереднє рішення про визначення країни походження товару приймається в строк, що не перевищує 150 днів з дня отримання органом доходів і зборів відповідного звернення за умови, що декларантом або уповноваженою ним особою повідомлено всі необхідні для прийняття такого рішення дані про товар.

6. Строк дії попереднього рішення становить три роки з дати його винесення, якщо факти та умови (у тому числі правила визначення походження товарів), на основі яких було прийнято це рішення, залишатимуться незмінними.

7. Орган доходів і зборів, який прийняв попереднє рішення, може його відкликати. Попереднє рішення підлягає відкликанню, якщо воно:

1) було прийняте на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної інформації, та/або внаслідок ненадання підприємством всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначеного рішення, що суттєво вплинуло на характер цього рішення;

2) вступило в суперечність із законодавством України з питань державної митної справи внаслідок змін в останньому;

3) прийняте з порушенням вимог цього Кодексу.

8. Якщо попереднє рішення відкликано органом доходів і зборів з причини, зазначеної у пункті 1 частини сьомої цієї статті, декларант або уповноважена ним особа несе передбачену цим Кодексом та іншими законами України відповідальність за негативні наслідки застосування такого рішення з моменту його прийняття.

Частиною восьмою статті 23 законодавцем передбачено відповідальність за негативні наслідки застосування попереднього рішення, прийнятого на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної та/або неповної інформації, що суттєво вплинуло на його характер.

Так, якщо за результатами документальної перевірки встановлено факт недостовірності документів, недостовірності та/або неповноти інформації, що суттєво вплинули на його характер, орган доходів і зборів викладає зазначене у акті перевірки. У такому випадку окремо рішення не виносяться, а зазначається в акті перевірки.

За результатами перевірки нараховується грошове зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій).

9. Якщо попереднє рішення відкликано органом доходів і зборів з причин, зазначених у пунктах 2 і 3 частини сьомої цієї статті, декларант або уповноважена ним особа несе відповідальності за негативні наслідки застосування такого рішення з моменту його прийняття і до моменту його відкликання.

10. Попереднє рішення вважається відкликаним з дня прийняття рішення про його відкликання. Письмове повідомлення про відкликання негайно направляється особі, за зверненням якої воно було прийняте.

11. За необхідності внесення змін до попереднього рішення таке рішення відкликається, а на його заміну приймається нове з обов'язковим посиланням у ньому на відкликане рішення та зазначенням причин його відкликання. Нове попереднє рішення не пізніше наступного робочого дня після його прийняття надсилається особі, за зверненням якої було прийнято відкликане рішення.

12. Попередні рішення, за винятком інформації, що є конфіденційною відповідно до цього Кодексу, є загальнодоступними та оприлюднюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

З метою забезпечення адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу та на виконання «Рекомендації Ради митного співробітництва про вдосконалення класифікаційної роботи та пов'язаної з нею інфраструктури» Всесвітньої митної організації Держмитслужбою України забезпечено можливість отримання суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності попереднього класифікаційного рішення, а саме, в Україні з 2005 року запроваджено порядок отримання попередніх рішень про класифікацію товарів згідно з УКТ ЗЕД, цей порядок діє в редакції наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 650, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02.07.2012.

Статтею 23 нової редакції Митного кодексу України вперше на законодавчому рівні передбачено надання попередніх рішень з питань класифікації товарів (у тому числі комплектних об'єктів), що постачаються в розібраному стані декількома партіями протягом тривалого періоду) та визначено, що попереднє рішення є обов'язковим для виконання будь-яким органом доходів і зборів. Строк дії попереднього рішення складає три роки. Після закінчення строку дії попереднє рішення втрачає чинність, що не перешкоджає заявнику звернутися з новим запитом про прийняття попереднього рішення.

Відповідно до частини п'ятої статті 23 Митного кодексу України строк прийняття попередніх рішень з питань класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД становить 30 днів з дня отримання органом доходів і зборів відповідного звернення та може бути продовжений керівником органу доходів і зборів або уповноваженою ним особою, але не більше, ніж на 15 днів.

Положення статті 23 Митного кодексу України містять умови відкликання та внесення змін до попередніх рішень органів доходів і зборів з питань класифікації та встановлюють рівень конфіденційності та обов'язок щодо їхнього оприлюднення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Попереднє рішення про класифікацію товарів згідно з УКТ ЗЕД – документ установленої форми, який приймається органом доходів і зборів за результатами розгляду звернення декларанта або уповноваженої ним особи.

Попередні рішення про класифікацію виносяться органами доходів і зборів стосовно товарів, які є об'єктом зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), в тому числі, стосовно комплектних об'єктів.

Попереднє рішення про класифікацію видається декларанту або уповноваженій ним особі, юридичній або фізичній особі та діє протягом трьох років з дня його прийняття, якщо факти та умови, на основі яких було прийнято це рішення, залишатимуться незмінними.

Після закінчення строку дії, попереднє рішення про класифікацію втрачає чинність, що не перешкоджає декларанту або уповноваженій ним особі, юридичній або фізичній особі звернутися з новим зверненням про прийняття ПРК.

З метою одержання попереднього рішення про класифікацію декларант або уповноважена ним особа, надсилає до органу доходів і зборів письмове звернення про прийняття попереднього рішення про класифікацію товару відповідно до УКТ ЗЕД (далі – звернення) щодо одного найменування (артикула) товару.

До звернення декларанта або уповноваженої ним особи додаються:

- зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту);
- технічні умови, технологічні схеми виготовлення товару (за наявності);
- фотографії, креслення товару (за наявності);
- дозволи й сертифікати уповноважених державних органів (за наявності);
- специфікації, каталоги та паспортні дані про товар виробника (за наявності);
- сертифікати походження товару, дозволи, маркувальні етикетки (за наявності);
- зразки товарів (за наявності).

Документи подаються у вигляді оригіналів або їх копій. Якщо оригінали документів складені мовою, відмінною від української або офіційної мови митних союзів, членом яких є Україна, то декларант або уповноважена ним особа забезпечує їх переклад українською мовою.

За наявності конфіденційної інформації про товар (наприклад, у назві товару або у складі товару) декларант або уповноважена ним особа зобов'язаний повідомити у зверненні про характер такої інформації. Ресстрація звернення відбувається в день його фактичного отримання органом доходів і зборів.

Якщо звернення подається в інтересах декларанта або уповноваженої ним особи, то до звернення додається копія довіреності, оформленої відповідно до вимог законодавства України.

Строк прийняття ПРК становить 30 календарних днів з дня отримання органом доходів і зборів відповідного звернення. Цей строк може бути продовжений керівником органу доходів і зборів або особою, яка виконує його обов'язки, але не більше ніж на 15 календарних днів, про що повідомляється особі, яка подала звернення письмово або в електронному вигляді, до закінчення 30-денного строку із зазначенням причин.

У разі неподання декларантом або уповноваженою ним особою разом зі зверненням всіх необхідних документів і відомостей для прийняття ПРК строк прийняття ПРК відраховується з дати подання декларантом або уповноваженою ним особою всіх документів, яких бракувало. При цьому декларанту або уповноваженій ним особі надається письмове або електронне повідомлення про необхідність подання додаткових документів у строк не пізніше 15 календарних днів з дня отримання звернення.

У разі ненадання декларантом або уповноваженою ним особою всіх передбачених документів чи відомостей або встановлення факту здійснення розгляду іншим органом доходів і зборів звернення цього декларанта або уповноваженої ним особи щодо ідентичного товару орган доходів і зборів відмовляє у розгляді звернення з обґрунтуванням причин, що стали підставою для відмови в прийнятті ПРК, з поверненням проб і зразків товару (у разі їх подання). Відмова в розгляді звернення не перешкоджає повторному зверненню декларанта або уповноваженої ним особи за умови усунення причин, що були підставою для відмови.

Посадова особа ВМП перевіряє в базі даних Єдиної автоматизованої інформаційної системи (далі – ЄАІС) наявність ПРК або Рішень на ідентичні, аналогічні або подібні товари до зазначених декларантом або уповноваженою ним особою відомостей у зверненні. Наявність ПРК перевіряється за допомогою програмно-інформаційного комплексу «Реєстр попередніх рішень щодо класифікації та кодування товарів в УКТЗЕД» ЄАІС (далі – Реєстр ПРК ЄАІС). Наявність Рішень перевіряється за допомогою бази даних «Класифікаційні рішення» програми «Інспектор 2006» ЄАІС.

Якщо органом доходів і зборів раніше було прийнято Рішення стосовно товару, що є об'єктом зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), декларанта або уповноваженої ним особи і таке Рішення не змінено і не скасовано, а також якщо факти та умови, на основі яких було прийнято Рішення, залишаються незмінними, то ПРК не надається, крім випадків, коли розглядається надання ПРК на КО.

Протягом наступного робочого дня після оформлення ПРК його електронна копія разом з наявними фото товару вноситься посадовою особою ВМП до Реєстру ПРК ЄАІС.

Інформація про прийняті органами доходів і зборів ПРК, за винятком інформації, що є конфіденційною, оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, відповідно до вимог статті 23 Кодексу.

Оригінал ПРК видається (направляється) декларанту або уповноваженій ним особі, копія залишається в органі доходів і зборів, який його видав. ПРК застосовується всіма органами доходів і зборів при митному оформленні. Відсутність ПРК не є підставою для відмови в митному оформленні, крім випадків, коли до митного оформлення надається КО.

Оригінал ПРК та його копія подаються декларантом або уповноваженою ним особою до органу доходів і зборів одночасно з документами для митного оформлення товару, відомості про який наведені у цьому ПРК. Посадова особа органу доходів і зборів після звірення копії ПРК з оригіналом повертає оригінал декларанту або уповноваженій ним особі. Копія ПРК залишається в органі доходів і зборів.

При митному оформленні органи доходів і зборів проводять ідентифікацію товару з метою встановлення відповідності його характеристик відомостям про товар, наведеним у ПРК.

У разі встановлення факту невідповідності товару відомостям, наведеним у ПРК, органом доходів і зборів, яким виявлено невідповідність, надається інформація про цей факт органу доходів і зборів, який видав ПРК, після чого приймається рішення щодо митного оформлення пред'явленого товару згідно із законодавством України. Орган доходів і зборів, який видав ПРК, відкликає таке ПРК у порядку, визначеному статтею 23 Кодексу.

У разі втрати оригіналу ПРК орган доходів і зборів, який його видав, за вмотивованим зверненням видає декларанту або уповноваженій ним особі дублікат ПРК.

Видача дублікату здійснюється протягом 10 днів з дати подання заяви на підставі відомостей, які зберігаються в справах органу доходів і зборів, який його видав. На дублікаті ПРК проставляються дата та номер оригіналу, замість якого він виданий. При цьому над реєстраційним номером зазначається слово: «ДУБЛІКАТ». Відмітка про видачу дублікату ПРК вноситься до Реєстру ПРК ЄАІС протягом наступного робочого дня після оформлення дублікату ПРК.

Строк дії дублікату ПРК не може перевищувати строку дії ПРК, замість якого він виданий. Видавати дублікати ПРК має право лише орган доходів і зборів, який видав оригінал (або його правонаступник).

Таким чином, запроваджені положення Митного кодексу України щодо попередніх рішень з питань класифікації товарів надають можливість скоротити термін митного оформлення за рахунок наявності інформації про код товару до початку переміщення товарів через митний кордон. Надання попередніх рішень про класифікацію товарів зменшує ризики недостовірного або неповного декларування товарів.

Порядок прийняття попередніх рішень органами доходів і зборів відповідає міжнародним нормам з питань класифікації товарів, зокрема Рекомендаціям Всесвітньої митної організації та вимогам Митного Кодексу Європейського Союзу.

Глава 4. Оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них

Стаття 24. Право на оскарження.

1. Кожна особа має право оскаржити рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників, якщо вважає, що цими рішеннями, діями або бездіяльністю порушено її права, свободи чи інтереси.

2. Предметом оскарження є:

1) рішення – окремі акти, якими органи доходів і зборів, організації або їх посадові особи приймають рішення з питань, передбачених законодавством України з питань державної митної справи, а також задовольняють скарги, заяви, клопотання конкретних фізичних чи юридичних осіб або відмовляють у їх задоволенні;

2) дії – вчинки посадових осіб та інших працівників органів доходів і зборів, організацій, пов'язані з виконанням ними обов'язків, покладених на них відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України;

3) бездіяльність – невиконання органами доходів і зборів, організаціями, їх посадовими особами та іншими працівниками обов'язків, покладених на них відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України, або неприйняття ними рішень з питань, віднесених до їх повноважень, протягом строку, визначеного законодавством.

3. Правила цієї глави застосовуються у всіх випадках оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників, крім оскарження постанов по справах про порушення митних правил та випадків, коли законом встановлено інший порядок оскарження зазначених рішень, дій чи бездіяльності.

4. У випадках, встановлених законом, із скаргами або заявами про захист прав, свобод чи інтересів інших осіб мають право звертатися Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадяни та підприємства.

5. Оскарження податкових повідомлень-рішень органів доходів і зборів здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

Оскарження податкових повідомлень-рішень здійснюється у порядку, встановленому статтею 56 Податкового кодексу України.

Стаття 25. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників до посадових осіб та органів вищого рівня.

1. Посадовими особами вищого рівня стосовно посадових осіб та інших працівників органів доходів і зборів, організацій є керівники цих органів, організацій.

2. Органами вищого рівня є:

1) щодо митних постів – митниці, структурними підрозділами яких є ці митні пости;

2) щодо митниць, спеціалізованих органів доходів і зборів, митних організацій – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи;

3) щодо центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

3. Скарга на рішення, дії або бездіяльність посадової особи або іншого працівника органу доходів і зборів, організації (включаючи заступника керівника) подається керівникові цього органу, організації.

4. Скарга на рішення, дії або бездіяльність керівника митного поста подається до митниці, структурним підрозділом якої є цей митний пост.

5. Скарга на рішення, дії або бездіяльність керівника митниці, спеціалізованого органу доходів і зборів, митної організації подається до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

6. Скарга на рішення, дії або бездіяльність керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері митної справи, подається до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, якщо інше не передбачено законом.

7. Виконання оскаржуваного рішення може бути зупинено повністю чи в певній частині посадовою особою або органом, що розглядає скаргу. Посадова особа або орган, які розглядають скаргу, зобов'язані надати особі, яка подала скаргу, належним чином обґрунтовану письмову відповідь у визначений законом строк. Виконання оскаржуваного податкового повідомлення-рішення здійснюється у порядку, передбаченому Податковим кодексом України.

Стаття 26. Вимоги до форми та змісту скарг, строки їх подання, порядок і строки їх розгляду.

1. Вимоги до форми та змісту скарг громадян, строки їх подання, порядок і строки їх розгляду, а також відповідальність за протиправні дії, пов'язані з поданням і розглядом скарг, визначаються Законом України «Про звернення громадян».

2. Скарга підприємства повинна містити всі необхідні реквізити цього підприємства та бути підписана керівником зазначеного підприємства або особою, яка виконує його обов'язки. Якщо інше не передбачено законом, скарги підприємств подаються і розглядаються у такому самому порядку і в ті самі строки, що й скарги громадян.

3. Скарга повинна містити конкретну інформацію про предмет оскарження і бути належним чином аргументованою. У разі якщо особа при поданні скарги не може надати відповідних доказів, такі докази можуть бути представлені пізніше, але в межах строку, відведеного законом на розгляд скарги.

Стаття 27. Особливості задоволення скарг на рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів або їх посадових осіб.

1. Якщо задоволення скарги на рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, або їх посадових осіб пов'язане з виплатою грошових сум, їх виплата здійснюється за рахунок державного бюджету територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, на підставі рішення суду, органу чи посадової особи щодо задоволення скарги повністю або частково в порядку, визначеному законом.

Стаття 28. Перевірка законності та обґрунтованості рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, або їх посадових осіб у порядку контролю.

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, має право в порядку контролю за діяльністю підпорядкованих органів доходів і зборів або їх посадових осіб скасовувати, або змінювати їхні неправомірні рішення, а також вживати передбачених законом заходів за фактами неправомірних рішень, дій або бездіяльності зазначених органів або осіб.

Стаття 29. Оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, або їх посадових осіб у судовому порядку.

1. Рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, або їх посадових осіб можуть бути оскаржені безпосередньо до суду в порядку, визначеному законом.

2. Якщо рішення, дії або бездіяльність органу доходів і зборів, або його посадової особи одночасно оскаржуються до органу (посадової особи) вищого рівня та до суду і суд відкриває провадження у справі, розгляд скарги органом (посадовою особою) вищого рівня припиняється.

Стаття 30. Відповідальність органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників.

1. Посадові особи та інші працівники органів доходів і зборів, організацій, які прийняли неправомірні рішення, вчинили неправомірні дії або допустили бездіяльність, у тому числі в особистих корисливих цілях, або на користь третіх осіб, несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну й іншу відповідальність відповідно до закону.

2. Шкода, заподіяна особам та їх майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю органів доходів і зборів, організацій, або їх посадових осіб чи інших працівників при виконанні ними своїх службових (трудових) обов'язків, відшкодовується цими органами, організаціями у порядку, визначеному законом.

Глава 5. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі

Стаття 31. Застосування інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення.

1. Проведення передбачених цим Кодексом митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється з використанням інформаційних технологій, у тому числі заснованих на інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, і засобів їх забезпечення.

2. Впровадження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем здійснюється відповідно до міжнародних стандартів і стандартів України. Під час їх впровадження органи доходів і зборів проводять консультації з усіма безпосередньо заінтересованими сторонами.

Розробка програмного забезпечення здійснюється з використанням ліцензійного програмного забезпечення.

3. У державній митній справі можуть застосовуватися інформаційні, телекомунікаційні й інформаційно-телекомунікаційні системи і засоби їх забезпечення, розроблені, виготовлені або придбані органами доходів і зборів.

У своїй роботі органи доходів і зборів використовують програмне забезпечення, розроблене за кошти Державного бюджету України посадовими особами органів доходів і зборів або придбані Державною фіскальною службою України на основі проведення тендерів на закупівлю.

4. Інформаційні, телекомунікаційні й інформаційно-телекомунікаційні системи і засоби їх забезпечення, розроблені, виготовлені або придбані органами доходів і зборів, є державною власністю і закріплюються за відповідними органами доходів і зборів.

Розробка програмного забезпечення, рівно як і його придбання, здійснюється за кошти Державного Бюджету України, тобто власником програмного продукту виступає держава.

5. Можливість використання для здійснення державної митної справи інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення, а також порядок і умови їх застосування визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Політика розробки програмного забезпечення, з метою автоматизації основних етапів митного оформлення, складського обліку, контролю тимчасового ввезення/вивезення тощо, розробляється структурними підрозділами центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи шляхом розробки відповідних Порядків, затверджених міністерством, керівник якого (міністр) спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи, та зареєстрованих Міністерством юстиції України.

Стаття 32. Вимоги щодо відповідності національним стандартам інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення.

1. Відповідність національним стандартам інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення підтверджується відповідно до законодавства.

Стаття 33. Інформаційні ресурси органів доходів і зборів.

1. Інформаційні ресурси органів доходів і зборів складаються із відомостей, що містяться у документах, які надаються під час проведення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів, та інших документах.

Незалежно від форми подання ВМД (електронна вантажна митна декларація, електронна копія вантажної митної декларації), в органі доходів і зборів функціонує Автоматизована система митного оформлення вантажів. У межах цієї системи здійснюється накопичення інформації щодо митного оформлення, митного контролю.

2. Інформаційні ресурси органів доходів і зборів – це сукупність електронної інформації, що включає електронні дані, створені, оброблені та накопичені в інформаційних системах органів доходів і зборів.

У рамках Автоматизованої системи митного оформлення вантажів здійснюється формування звітності органів доходів і зборів шляхом автоматизованої обробки наявної електронної інформації по вантажних митних деклараціях, також на основі електронної інформації по вантажних митних деклараціях здійснено розробку окремих модулів щодо контролю складського обліку, тимчасового ввезення/вивезення тощо.

3. Необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення документи, подання яких органам доходів і зборів передбачено цим Кодексом, надаються цим органам іншими органами державної влади в електронній формі із застосуванням засобів електронного цифрового підпису. Порядок інформаційного обміну між митними та іншими державними органами за допомогою електронних засобів передачі інформації визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1452 «Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності» органи державної влади повинні застосовувати електронний цифровий підпис, що наданий акредитованим центром сертифікації ключів. Порядок інформаційного обміну між митними та іншими державними органами за допомогою електронних засобів передачі інформації визначається Кабінетом Міністрів України.

4. Порядок використання інформаційних ресурсів, що знаходяться у віданні органів доходів і зборів, визначається цим Кодексом та іншими законодавчими актами України.

Органи доходів і зборів можуть розробляти власні окремі програмно-інформаційні комплекси виключно для вирішення задач конкретного органу доходів і зборів, без використання його іншими органами.

Стаття 34. Інформаційні, телекомунікаційні та інформаційно-телекомунікаційні системи і засоби їх забезпечення, що використовуються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів, встановлює вимоги до інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення, що використовуються:

1) суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності при застосуванні спеціальних спрощених процедур;

2) утримувачами складів тимчасового зберігання, митних складів, митними брокерами, іншими суб'єктами господарювання за їх бажанням для подання документів і відомостей, передбачених цим Кодексом.

З метою запровадження процедури електронного декларування, контролю з боку органів доходів і зборів складського обліку тощо, центральний орган виконавчої влади у сфері митної справи розробляє технічні вимоги до облаштування робочої зони та вимог до наявного програмного забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, утримувачів складів тимчасового зберігання, митних складів, митних брокерів, з метою інтеграції з ЄАІС та Автоматизованої системи митного оформлення в частині обміну інформацією.

2. Використання для митних цілей зазначених систем допускається тільки після перевірки їх відповідності встановленим стандартам (вимогам) та проведення консультацій за участю всіх безпосередньо заінтересованих сторін. Перевірка організується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

До всіх заінтересованих суб'єктів інформаційного обміну через органи доходів і зборів, у зоні діяльності яких вони функціонують, доводяться основні програмно-технічні вимоги. Шляхом обговорення відпрацьовується узагальнений, прийнятний для всіх, варіант програмно-технічних вимог.

3. Органи доходів і зборів та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності відповідно до закону можуть обмінюватися будь-якою інформацією, обмін якою прямо не передбачений законодавством України з питань державної митної справи, зокрема, з метою налагодження співробітництва з питань ідентифікації та протидії ризикам. Такий обмін може відбуватися на основі письмової угоди та передбачати доступ органів доходів і зборів до електронних інформаційних

систем суб'єкта господарювання. Будь-яка інформація, що надається сторонами у ході співробітництва, є конфіденційною, якщо сторони не домовилися про інше.

Наприклад, з метою зменшення часу митного оформлення контейнерів, які прибувають в порти, центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи здійснюється обмін попередньою інформацією з морськими агентами щодо вантажів, які плануються прибути в порт. Такий обмін дає змогу до прибуття контейнера в порт на основі попередньої інформації, наданої морськими агентами, визначити за необхідністю форми контролю.

Стаття 35. Захист електронної інформації в інформаційних системах органів доходів і зборів та суб'єктів, що беруть участь в інформаційних відносинах.

1. Захист електронної інформації в інформаційних системах органів доходів і зборів та суб'єктів, що беруть участь в інформаційних відносинах, здійснюється в порядку, визначеному законодавством.

Відповідно до п. 4 постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах» захисту в системі підлягає:

– відкрита інформація, яка належить до державних інформаційних ресурсів, а також відкрита інформація про діяльність суб'єктів владних повноважень, військових формувань, яка оприлюднюється в Інтернеті, інших глобальних інформаційних мережах і системах або передається телекомунікаційними мережами (далі – відкрита інформація);

– конфіденційна інформація, яка перебуває у володінні розпорядників інформації, визначених частиною першою статті 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – конфіденційна інформація);

– службова інформація;

– інформація, яка становить державну або іншу передбачену законом таємницю (далі – таємна інформація);

– інформація, вимога щодо захисту якої встановлена законом.

Пунктом 5 цієї постанови визначено вимоги до забезпечення захисту інформації в системі.

2. Контроль за здійсненням захисту електронної інформації в інформаційних системах органів доходів і зборів, а також за дотриманням правил користування засобами захисту інформації здійснюють центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, та інші уповноважені державні органи.

Відповідно до статей 5 та 7 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» власник системи забезпечує захист інформації в системі в порядку та на умовах, визначених у договорі, який укладається ним із власником інформації, якщо інше не передбачено законом.

Згідно з статтею 9 цього Закону України, відповідальність за забезпечення захисту інформації в системі покладається на власника системи.

Відповідно до статті 24 Закону України «Про захист персональних даних», забезпечення захисту персональних даних у базі персональних даних покладається на власника цієї бази, який забезпечує її захист відповідно до закону.

Контрольні запитання:

1. Яке значення має поняття «вантажне відправлення» у новій редакції Митного кодексу України?

2. У якому значенні вживається поняття «експрес-перевізник» у новій редакції Митного кодексу України?

3. Яке значення має поняття «вантаж експрес-перевізника» у новій редакції Митного кодексу України?

4. У якому значенні вживається поняття «товар» у новій редакції Митного кодексу України?

5. Яке значення має поняття «транспортні засоби» у новій редакції Митного кодексу України?

6. Які види сертифікатів уповноваженого економічного оператора передбачено?

7. Ким визначаються форма і порядок видачі сертифіката уповноваженого економічного оператора?

8. Які можуть бути надані уповноваженому економічному оператору спеціальні спрощення?

9. Дайте визначення поняття «інформаційні ресурси органів доходів і зборів», назвіть їх склад та мету застосування.

10. Назвіть сфери застосування інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення.

РОЗДІЛ II. КРАЇНА ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ

Глава 6. Країна походження товару та критерії достатньої переробки товару. Документи про походження товару

Положення 2-го розділу визначають походження товарів, на які, при ввезенні їх на митну територію України, поширюється режим найбільшого сприяння (непреференційне походження), з метою застосування до таких товарів передбачених законодавством України заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Положення розділу приведені у відповідність до вимог спеціального додатку К до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур та норм Угоди СОТ про правила походження товарів.

Стаття 36. Визначення країни походження товару.

1. Країна походження товару визначається з метою оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України, а також забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

2. Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до критеріїв, установлених цим Кодексом.

3. Під країною походження товару можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару.

4. Для цілей визначення країни походження товару не враховується походження енергії, машин та інструментів, що використовуються для його виробництва або переробки.

5. Приладдя, запасні частини та інструменти, використовувані в машинах, пристроях, агрегатах або транспортних засобах, вважаються такими, що походять з тієї самої країни, що і ці машини, пристрої, агрегати або транспортні засоби, за умови їх ввезення та продажу разом із зазначеними машинами, пристроями, агрегатами або транспортними засобами і відповідності їх комплектації та кількості звичайно використовуваним приладдю, запасним частинам та інструментам.

6. Положення цього Кодексу застосовуються для визначення походження товарів, на які при ввезенні їх на митну територію України поширюється режим найбільшого сприяння (непреференційне походження), з метою застосування до таких товарів передбачених законом заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

7. Повністю вироблені або піддані достатній переробці товари преференційного походження визначаються на основі законів України, а також міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

8. При існуванні встановлених правил прямого транспортування товарів із країни їхнього походження дозволяється відступати від них у випадках, коли таке транспортування неможливе в силу географічного положення та/або якщо товари знаходяться під митним контролем у третіх країнах.

9. Особливості визначення країни походження товару, що ввозиться з територій спеціальних (вільних) економічних зон, розташованих на території України, встановлюються законом.

За загальним правилом (п. «б» ст. 9 ч. IV Угоди СОТ) країною походження товарів вважається та країна, в якій товари були повністю вироблені, або в якій були здійснені останні операції з їх переробки або виготовлення. При цьому ступінь впливу виробничого процесу або виготовлення товарів, достатня для того, щоб товар вважався зробленим з цієї країни, визначається за допомогою критеріїв достатньої переробки (позитивні критерії).

Під країною походження розуміється також група країн чи митні союзи (наприклад, країни СНД, що входять у зону вільної торгівлі). Країною походження може бути й окремих регіон (частина) країни, якщо відповідно до законодавства вони виділяються для цілей визначення країни походження товарів.

Країна походження товару визначається з метою застосування тарифних і нетарифних заходів регулювання ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів з цієї території, а також забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Країна походження є однією з трьох основних, поряд з кодом товару і митною вартістю товару, характеристик, на яких базується застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Визначення країни походження товару здійснює рівень оподаткування ввізним митом, оскільки відповідно до Кодексу ввізне мито є диференційованим:

– щодо товарів, що походять з держав, які спільно з Україною входять до митних союзів або утворюють з нею зони вільної торгівлі. У разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

– До товарів, що походять з України або з держав – членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України, якщо інше не встановлено законом.

– До решти товарів застосовуються повні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

Також визначення країни походження впливає при застосуванні заходів Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі відповідно до Законів України від 22.12.98 № 330-XIV «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», від 22.12.98 №331-XIV «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», від 22.12.98 № 332-XIV «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Встановлення ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій в окремих випадках здійснюється відповідно до Закону України від 16.04.91 № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність» в залежності від країни походження товарів на підставі укладених Україною угод.

Відповідно до статті 38 Кодексу товарами, повністю виробленими у даній країні, вважаються:

- 1) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні;
- 2) продукція рослинного походження, вирощена або зібрана в цій країні;
- 3) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні;
- 4) продукція, одержана від живих тварин у цій країні;
- 5) продукція, одержана в результаті мисливського або рибальського промислу в цій країні;
- 6) продукція морського рибальського промислу й інша продукція морського промислу, одержана судном цієї країни або судном, що орендоване (зафрахтоване) цією країною;
- 7) продукція, одержана на борту переробного судна цієї країни виключно з продукції, зазначеної у пункті 6 цієї статті;
- 8) продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розробку цього морського дна або цих морських надр;
- 9) брухт та відходи, одержані в результаті виробничих або інших операцій з переробки в цій країні, а також вироби, що були у вжитку, зібрані в цій країні та придатні лише для переробки на сировину (утилізації);
- 10) електроенергія, вироблена в цій країні;
- 11) товари, вироблені в цій країні виключно з продукції, зазначеної у пунктах 1-10 цієї статті.

У статті 40 Кодексу визначені критерії достатньої переробки товару, які застосовуються при визначенні країни походження товарів, у виробництві якого беруть участь дві або більше країн.

Якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, країною походження товару вважається країна, в якій були здійснені останні операції з переробки, достатні для того, щоб товар отримав основні характерні риси повністю виготовленого товару, що відповідають критеріям достатньої переробки згідно з положеннями цієї статті.

Критеріями достатньої переробки є:

- 1) виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару за УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;
- 2) зміна вартості товару в результаті його переробки, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

3) виконання виробничих та/або технологічних операцій, які в результаті переробки товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду за УКТ ЗЕД або вартості згідно з правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце.

Якщо стосовно конкретного товару виконується визначений для нього критерій достатньої переробки, то вважається, що товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці в даній країні.

Стаття 37. Дотримання конфіденційності інформації при визначенні країни походження товару.

1. Інформація конфіденційного характеру або інформація, надана в конфіденційному порядку для цілей визначення країни походження товару, не може бути розголошена без спеціального дозволу особи чи уряду, які надали таку інформацію, крім випадків, коли це необхідно для забезпечення розгляду справи в суді.

Положення щодо конфіденційності інформації при визначенні країни походження товарів передбачені Угодою СОТ про правила визначення країни походження товару.

Згідно з цією статтею уся інформація, що за своїм характером є конфіденційною або надається на конфіденційній основі для застосування правил визначення походження, повинна розглядатись як цілком конфіденційна відповідними органами, які не повинні розголошувати її без спеціального дозволу особи чи уряду, що надає таку інформацію, крім обсягу, який може бути необхідним розкрити в рамках судових процедур.

Стаття 38. Товари, повністю вироблені у даній країні.

1. Товарами, повністю виробленими у даній країні, вважаються:

1) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні;

2) продукція рослинного походження, вирощена або зібрана в цій країні;

3) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні;

4) продукція, одержана від живих тварин у цій країні;

5) продукція, одержана в результаті мисливського або рибальського промислу в цій країні;

6) продукція морського рибальського промислу та інша продукція морського промислу, одержана судном цієї країни або судном, що орендоване (зафрахтоване) цією країною;

7) продукція, одержана на борту переробного судна цієї країни виключно з продукції, зазначеної у пункті 6 цієї статті;

8) продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розробку цього морського дна або цих морських надр;

9) брухт та відходи, одержані в результаті виробничих або інших операцій з переробки в цій країні, а також вироби, що були у вжитку, зібрані в цій країні та придатні лише для переробки на сировину (утилізації);

10) електроенергія, вироблена в цій країні;

11) товари, вироблені в цій країні виключно з продукції, зазначеної у пунктах 1-10 цієї статті.

У статті 38 визначено перелік товарів, які для цілей визначення країни походження вважаються повністю виробленими в даній країні. Запропонований перелік заснований на положеннях гл. 1 спеціального додатка «К» до Кіотської конвенції (у редакції Брюссельського протоколу 1999 р.). До товарів, повністю вироблених в даній країні, віднесені ті, які традиційно вважаються повністю добутими або виробленими в цій країні.

Стаття 39. Особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України, під час випуску їх для вільного обігу на митній території України.

1. Товарами, повністю виробленими у вільних митних зонах на території України, вважаються товари, визначені у статті 38 цього Кодексу.

2. Товари вважаються достатньо переробленими у вільних митних зонах, якщо:

1) товари, що декларуються, класифікуються в тарифній позиції іншій, ніж матеріали чи вироби, що походять з третіх країн і були використані для їх виготовлення;

2) у вартості товарів, що декларуються, частка доданої вартості становить не менш як 50 відсотків.

3. Критерієм достатньої переробки наземних (дорожніх) транспортних засобів, що класифікуються за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 згідно з УКТ ЗЕД, є обов'язкове виконання таких виробничих і технологічних операцій:

1) виготовлення кузова (кабіни) транспортного засобу, коли з окремих елементів, деталей або вузлів методами нероз'ємного з'єднання виготовляється кузов (кабіна), призначений для подальшого фарбування і складання. При цьому у процесі виготовлення кузова (кабіни) складається в єдине ціле не менш як шість основних елементів кузова (кабіни), серед яких повинні бути дах, боковина ліва, боковина права, підлога;

2) фарбування кузова (кабіни);

3) спорядження кузова (кабіни);

4) складання транспортного засобу.

4. Не визнаються такими, що відповідають критерію достатньої переробки у вільних митних зонах на території України, операції, визначені частиною шостою статті 40 цього Кодексу.

Статтю 39 Кодексу встановлено особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України, під час випуску їх для вільного обігу на митній території України, що в першу чергу стосується особливостей визначення походження транспортних засобів, що класифікуються за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 згідно з УКТЗЕД:

Для набуття походження товарів є обов'язковим виконання таких виробничих і технологічних операцій як:

1) виготовлення кузова (кабіни) транспортного засобу, коли з окремих елементів, деталей або вузлів методами нероз'ємного з'єднання виготовляється кузов (кабіна), призначений для подальшого фарбування і складання. При цьому у процесі виготовлення кузова (кабіни) складається в єдине ціле не менш як шість основних елементів кузова (кабіни), серед яких повинні бути дах, боковина ліва, боковина права, підлога;

2) фарбування кузова (кабіни);

3) спорядження кузова (кабіни);

4) складання транспортного засобу.

Товарами повністю виробленими у вільних митних зонах на території України є:

1) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні;

2) продукція рослинного походження, вирощена або зібрана в цій країні;

3) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні;

4) продукція, одержана від живих тварин у цій країні;

5) продукція, одержана в результаті мисливського або рибальського промислу в цій країні;

6) продукція морського рибальського промислу та інша продукція морського промислу, одержана на судно цієї країни або судно, що орендоване (зафрахтоване) цією країною;

7) продукція, одержана на борту переробного судна цієї країни виключно з продукції, зазначеної у пункті 6 цієї статті;

8) продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розробку цього морського дна або цих морських надр;

9) брухт і відходи, одержані в результаті виробничих або інших операцій з переробки в цій країні, а також вироби, що були у вжитку, зібрані в цій країні та придатні лише для переробки на сировину (утилізації);

10) електроенергія, вироблена в цій країні;

11) товари, вироблені в цій країні виключно з продукції, зазначеної у пунктах 1-10 цієї статті.

Товари, що вироблені із використанням товарів походженням із третіх країн, вважаються достатньо переробленими у вільних митних зонах, якщо:

1) товари, що декларуються, класифікуються в тарифній позиції іншій, ніж матеріали чи вироби, що походять з третіх країн і були використані для їх виготовлення;

2) у вартості товарів, що декларуються, частка доданої вартості становить не менш як 50 відсотків.

Статтею встановлено особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України, під час випуску їх для вільного обігу на митній території України, що в першу чергу стосується особливостей визначення походження транспортних засобів, що класифікуються за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 згідно з УКТ-ЗЕД, для яких необхідною умовою для набуття статусу походження є виконання таких виробничих і технологічних операцій:

1) виготовлення кузова (кабіни) транспортного засобу, коли з окремих елементів, деталей або вузлів методами нероз'ємного з'єднання виготовляється кузов (кабіна), призначений для подальшого фарбування і складання. При цьому у процесі виготовлення кузова (кабіни) складається в єдине ціле не менш як шість основних елементів кузова (кабіни), серед яких повинні бути дах, боковина ліва, боковина права, підлога;

2) фарбування кузова (кабіни);

3) спорядження кузова (кабіни);

4) складання транспортного засобу.

Не визнаються такими, що відповідають критерію достатньої переробки у вільних митних зонах на території України такі операції:

1) операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування;

2) операції щодо підготовки товарів до продажу та транспортування (роздрібнення партії, формування відправлень, сортування, перепакування);

3) прості складальні операції – операції, які здійснюються шляхом складання виробів за допомогою простого кріпильного матеріалу (гвинтів, гайок, болтів тощо) чи клепаання, склеювання або монтажу готових вузлів за допомогою зварювання (за винятком виготовлення складних виробів шляхом зварювання), а також інші операції (регулювання, контроль, заправка робочою рідиною тощо), необхідні у процесі складання і не пов'язані з переробкою (обробкою) товарів, незалежно від кількості та складності таких операцій;

4) змішування товарів, які походять з різних країн, якщо характеристики кінцевої продукції суттєво не відрізняються від характеристик товарів, що змішуються;

5) забій тварин;

6) комбінація двох чи більше зазначених вище операцій.

Стаття 40. Критерії достатньої переробки товару.

1. У разі якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, країною походження товару вважається країна, в якій були здійснені останні операції з переробки, достатні для того, щоб товар отримав основні характерні риси повністю виготовленого товару, що відповідають критеріям достатньої переробки згідно з положеннями цієї статті.

2. Критеріями достатньої переробки є:

1) виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;

2) зміна вартості товару в результаті його переробки, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

3) виконання виробничих та/або технологічних операцій, які в результаті переробки товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду згідно з УКТ ЗЕД або вартості згідно з правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце.

3. Критерії достатньої переробки, визначені в пунктах 2 і 3 частини другої цієї статті, для конкретних товарів встановлюються та застосовуються у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

4. Якщо стосовно конкретного товару такі критерії достатньої переробки, як правило адвалорної частки та виконання виробничих і технологічних операцій, не встановлено, то застосовується правило, згідно з яким товар вважається підданим достатній переробці, якщо в резуль-

таті його переробки змінено класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків.

5. У разі застосування правила адвалорної частки вартість товару, одержаного в результаті переробки в цій країні, визначається на базі ціни франко-завод виробника товару. Вартість складових цього товару, що походять з інших країн, визначається за їх митною вартістю, а тих складових, походження яких не визначено, – за встановленою ціною першого їх продажу в цій країні.

6. Незалежно від положень цієї статті не відповідають критерію достатньої переробки:

1) операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування;

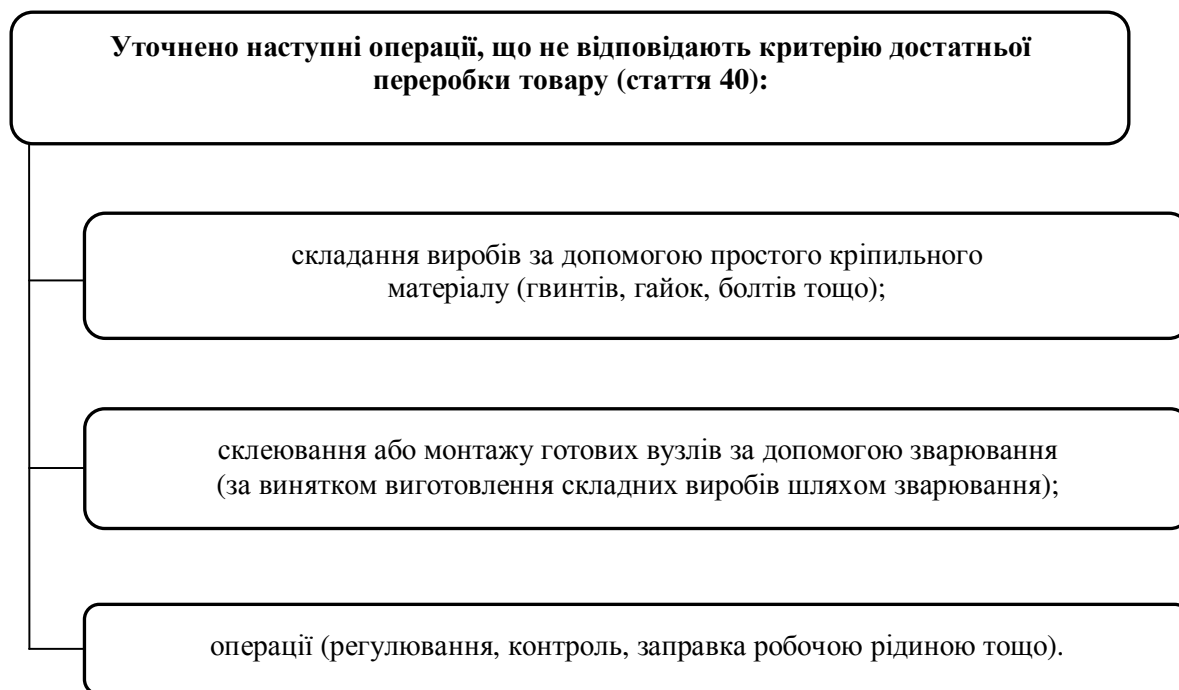
2) операції щодо підготовки товарів до продажу та транспортування (роздрібнення партії, формування відправлень, сортування, перепакування);

3) прості складальні операції – операції, які здійснюються шляхом складання виробів за допомогою простого кріпильного матеріалу (гвинтів, гайок, болтів тощо) чи клепаання, склеювання або монтажу готових вузлів за допомогою зварювання (за винятком виготовлення складних виробів шляхом зварювання), а також інші операції (регулювання, контроль, заправка робочою рідиною тощо), необхідні у процесі складання і не пов'язані з переробкою (обробкою) товарів, незалежно від кількості та складності таких операцій;

4) змішування товарів, які походять з різних країн, якщо характеристики кінцевої продукції суттєво не відрізняються від характеристик товарів, що змішуються;

5) забій тварин;

6) комбінація двох чи більше вищезазначених операцій.

Критерій достатньої переробки – один із принципів визначення країни походження товару, відповідно до якого товар, якщо в його виробництві беруть участь дві чи більше країни, вважається таким, що походить із країни, у якій він був підданий останній істотній переробці, достатній для надання товару його характерних властивостей⁸.

Відповідно до правил визначення країни походження використовуються позитивні критерії, достатні для того, щоб вважати товар, в процесі виготовлення або виробництва якого були задіяні товари різних країн, що походять з певної країни. У зв'язку з цим вони й отримали назву «критерії достатньої переробки». За загальним правилом, якщо немає спеціального застереження, товар вважається походить із даної країни, якщо відбулася зміна класифікаційного коду товару за ТН ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків у результаті операцій з виробництва або виготовлення цього товару.

⁸ Митний кодекс України : навч.-метод. посіб. / заг. ред. М. Я. Азарова. – К. : Державна митна служба України, 2012. – С. 79.

У цілому згідно з критеріями достатньої переробки є:

1) виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару за УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;

2) зміна вартості товару в результаті його переробки, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

3) виконання виробничих та/або технологічних операцій, які в результаті переробки товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду за УКТ ЗЕД або вартості згідно з правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце.

Якщо стосовно конкретного товару такі критерії достатньої переробки, як правило адвалорної частки та виконання виробничих і технологічних операцій, не встановлено, то застосовується правило, згідно з яким товар вважається підданим достатній переробці, якщо в результаті його переробки змінено класифікаційний код товару за УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків.

При застосуванні критерію зміни вартості товару в результаті його переробки додана вартість – це частка вартості декларованого товару, виражена в процентному відношенні, що визначається різницею між вартістю декларованої продукції та вартістю використаних для її виробництва матеріалів з іншої країни чи невідомого походження.

Стаття встановлює порядок оцінки товарів при застосуванні правила адвалорної частки – вартість товару, одержаного в результаті переробки в цій країні, визначається на базі ціни франко-завод виробника товару. Вартість складових цього товару, що походять з інших країн, визначається за їх митною вартістю, а тих складових, походження яких не визначено, – за встановленою ціною першого їх продажу в цій країні. Ціна франко-завод – ціна, що сплачується за продукцію на умовах франко-завод виробникові, на підприємстві якого була здійснена остання обробка продукції, за умови, що ця ціна включає вартість усіх використаних матеріалів, за винятком будь-яких внутрішніх податків, що відшкодовуються або можуть відшкодовуватися, якщо отримана продукція експортується.

Крім правил зміни класифікаційного коду за Гармонізованою системою опису та кодування товарів на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків і правила адвалорної частки встановлено критерій – виробничі та технологічні операції, які хоч і не ведуть у результаті переробки товару до зміни його коду чи вартості відповідно до правила адвалорної частки, але з дотриманням певних умов визнаються достатніми.

Частиною шостою статті 40 цього Кодексу визначені прості складальні операції, які не визнаються такими, що відповідають критерію достатньої переробки. Такими операціями є операції, які здійснюються шляхом складання виробів за допомогою простого кріпильного матеріалу (гвинтів, гайок, болтів тощо) чи клепок або монтажу готових вузлів за допомогою зварення (за винятком виготовлення складних виробів шляхом зварювання), та інші операції (регулювання, контроль, заправка робочою рідиною та ін.), необхідні в процесі складання і не пов'язані з переробкою (обробкою) товарів. При цьому не береться до уваги кількість і складність операцій по збиранню.

Цією частиною статті конкретизовано операції, які не визнаються такими, що відповідають критерію достатньої переробки у вільних митних зонах на території України за встановленим переліком.

Перелік операцій уточнено наступними операціями, що не відповідають критерію достатньої переробки товару (стаття 40):

- складання виробів за допомогою простого кріпильного матеріалу (гвинтів, гайок, болтів тощо);
- склеювання або монтажу готових вузлів за допомогою зварювання (за винятком виготовлення складних виробів шляхом зварювання);
- операції (регулювання, контроль, заправка робочою рідиною тощо).

Стаття 41. Визначення країни походження товару, якщо товари поставляються партіями.

1. Товари у розібраному чи незібраному вигляді, що поставляються кількома партіями, у разі якщо за виробничими чи транспортними умовами неможливе їх відвантаження однією партією, а також у випадках, коли партія товару роздібнена на кілька партій в результаті помилки, повинні розглядатися за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи як єдиний товар для цілей визначення країни походження товару.

2. Умовою застосування цього правила є:

1) попереднє повідомлення органу доходів і зборів про роздібнення партії розібраного чи незібраного товару на кілька партій із зазначенням причин такого роздібнення, наявність до-

кладної специфікації кожної партії із зазначенням кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, вартості і країни походження товарів, що входять до кожної партії;

2) документальне підтвердження помилковості роздрібнення однієї партії товару на кілька партій;

3) поставка всіх партій товарів з однієї країни одним постачальником;

4) митне оформлення всіх партій товарів в одному органі доходів і зборів.

Стаття встановлює можливість застосовувати механізм визначення країни походження до товарів, які поставляються у розібраному чи незібраному вигляді, як до єдиного товару, а не до кожної частини товару, що поставляється окремою партією.

Товари у розібраному чи незібраному вигляді, що поставляються кількома партіями, якщо за виробничими чи транспортними умовами неможливе їх відвантаження однією партією, а також у випадках, коли партія товару роздрібнена на кілька партій в результаті помилки, повинні розглядатися за бажанням декларанта як єдиний товар для цілей визначення країни походження товару.

Умовою застосування цього правила є:

1) попереднє повідомлення органу доходів і зборів про роздрібнення партії розібраного чи незібраного товару на кілька партій із зазначенням причин такого роздрібнення, наявність докладної специфікації кожної партії із зазначенням кодів товарів за УКТЗЕД, вартості і країни походження товарів, що входять до кожної партії;

2) документальне підтвердження помилковості роздрібнення однієї партії товару на кілька партій;

3) поставка всіх партій товарів з однієї країни одним постачальником;

4) митне оформлення всіх партій товарів в одному органі доходів і зборів.

Виконанням, визначеної в першому пункті умови, є подання органу доходів і зборів митної декларації заповненої відповідно до митного режиму випуску у вільний обіг. Також разом з митною декларацією подається заява з зазначенням причин такого роздрібнення, докладні специфікації кожної партії із зазначенням кодів товарів за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, вартості і країни походження товарів, що входять до кожної партії.

Документальним підтвердженням помилковості роздрібнення товару на кілька партій є подання документації на товар, яка б містила доводи того, що зібраний з частин об'єкт може функціонувати як єдине ціле.

Стаття 42. Особливості визначення країни походження упаковки.

1. Країна походження упаковки, в якій товар ввозиться на митну територію України, вважається тією ж, що і країна походження самого товару, крім випадків, коли законодавство України передбачає її окреме декларування для тарифних цілей. У таких випадках країна походження упаковки визначається окремо від країни походження товару.

2. Для цілей визначення країни походження товару, у тому числі при застосуванні правила адвалорної частки, у тих випадках, коли упаковка, в якій товар ввозиться на митну територію України, вважається походженням з тієї ж країни, що й сам товар, враховується лише та упаковка, в якій товар звичайно реалізується у роздрібній торгівлі.

Особливості визначення країни походження упаковки товару, суть яких зводиться до наступного. Упаковка, в якій товар ввозиться на територію країни, розглядається, що походить з тієї ж країни, з якої відбувається і міститься в ній товар, за винятком спеціальних випадків, що передбачають декларування упаковки окремо від товару. Для цілей визначення країни походження упаковки зазвичай враховується та упаковка, яка реалізується кінцевому споживачу на внутрішньому ринку разом з товаром, особливо в тих випадках, коли за критерій визначення країни походження використовується правило адвалорної частки.

Особливості визначення країни походження товарів засновані на положеннях Спеціального додатка «К» (гл. 1, стандартні правила 7-10) до Кіотської конвенції.

Глава 7. Підтвердження країни походження товару

Стаття 43. Документи, що підтверджують країну походження товару.

1. Документами, що підтверджують країну походження товару, є сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару.

2. Країна походження товару заявляється (декларується) органу доходів і зборів шляхом подання оригіналів документів про походження товару.

3. Сертифікат про походження товару – це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару.

4. У разі втрати сертифіката приймається його офіційно завіреним дублікат.

5. Засвідчена декларація про походження товару – це декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями.

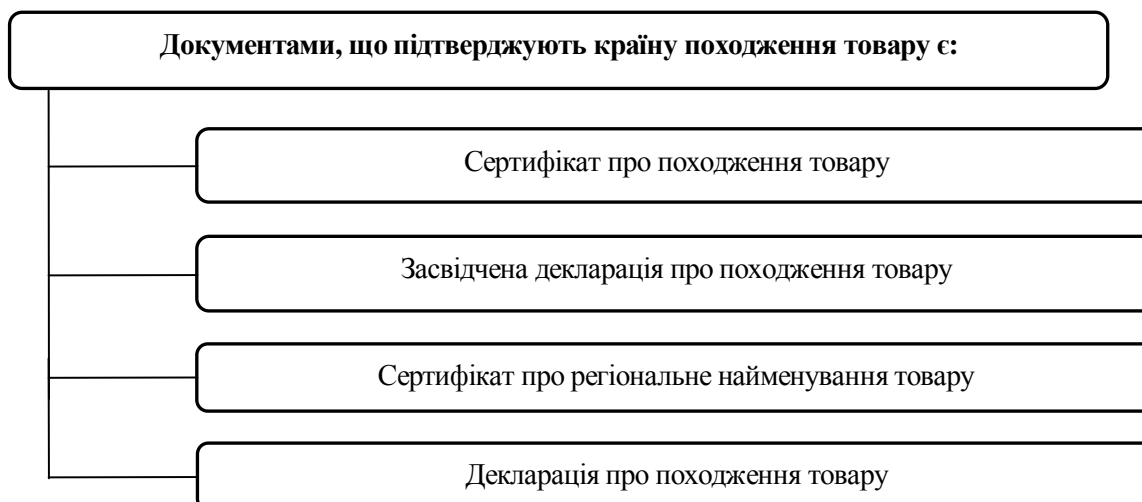
6. Декларація про походження товару – це письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару.

7. Сертифікат про регіональне найменування товару – це документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару.

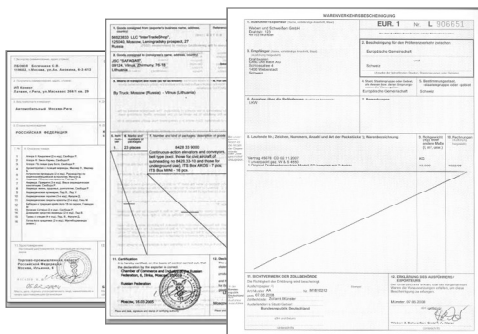
8. У разі якщо в документах про походження товару є розбіжності у відомостях про країну походження товару або органом доходів і зборів встановлено інші відомості про країну походження товару, ніж ті, що зазначені у документах, декларант або уповноважена ним особа має право надати органу доходів і зборів для підтвердження відомостей про заявлену країну походження товару додаткові відомості.

9. Додатковими відомостями про країну походження товару є відомості, що містяться в товарних накладних, пакувальних листах, відвантажувальних специфікаціях, сертифікатах (відповідності, якості, фітосанітарних, ветеринарних тощо), митній декларації країни експорту, паспортах, технічній документації, висновках-експертизах відповідних органів, інших матеріалах, що можуть бути використані для підтвердження країни походження товару.

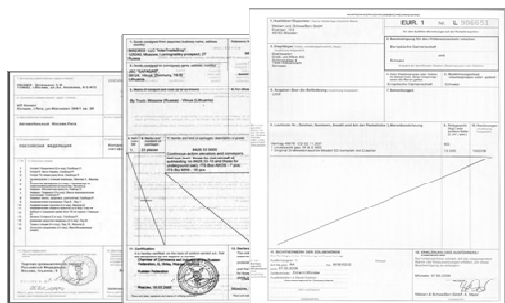
Для спрощення процедури визначення походження розширено перелік документів, що підтверджують країну походження товару та дано визначення додатковим відомостями про країну походження товару: сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару.

Сертифікат про походження товару - це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару.

Сертифікат про регіональне найменування товару – це документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару.

Стаття 44. Порядок підтвердження країни походження товару.

1. Для підтвердження країни походження товару орган доходів і зборів у передбачених законом випадках має право вимагати та отримувати документи про походження такого товару.

2. У разі ввезення товару на митну територію України документ, що підтверджує країну походження товару, подається обов'язково лише у разі, якщо це необхідно для застосування митно-тарифних заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, кількісних обмежень (квот), інших заходів економічного або торговельного характеру, що здійснюються в односторонньому порядку або відповідно до двосторонніх чи багатосторонніх міжнародних договорів, укладених відповідно до закону, або заходів, що здійснюються відповідно до закону для забезпечення здоров'я населення чи суспільного порядку, а також у разі, якщо в органу доходів і зборів є підстави для підозри в тому, що товар походить з країни, товари якої заборонені до переміщення через митний кордон України згідно із законодавством України.

3. У разі ввезення товару на митну територію України сертифікат про походження товару подається обов'язково:

1) на товари, до яких застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України;

2) на товари, щодо ввезення яких в Україну застосовуються кількісні обмеження (квоти) або заходи, вжиті органами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень, визначених законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

3) якщо це передбачено законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

4. Документи, які підтверджують країну походження товару, не вимагаються у разі, якщо:

1) товари, що переміщуються через митний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню відповідно до цього Кодексу;

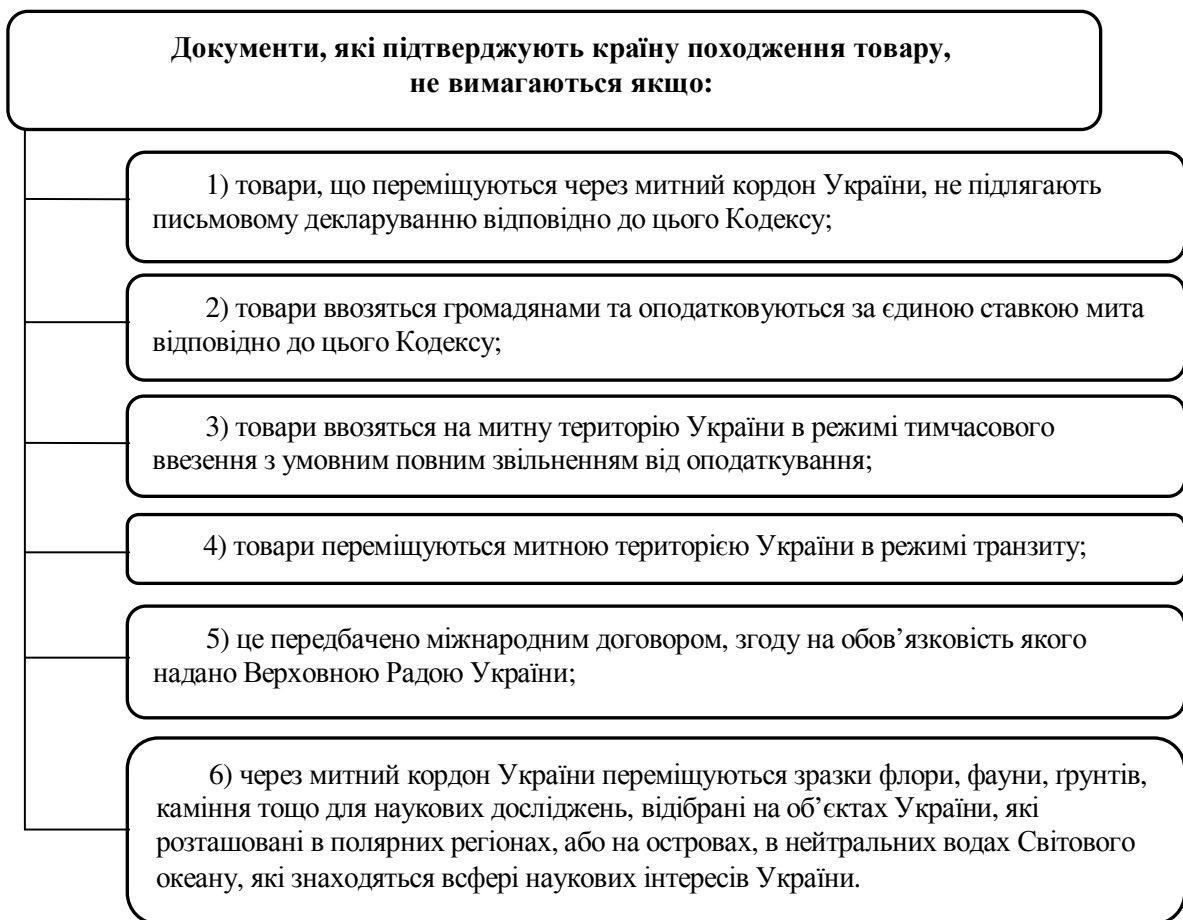
2) товари ввозяться громадянами та оподатковуються за єдиною ставкою мита відповідно до розділу 12 цього Кодексу;

3) товари ввозяться на митну територію України в режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування;

4) товари переміщуються митною територією України в режимі транзиту;

5) це передбачено міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України;

6) через митний кордон України переміщуються зразки флори, фауни, ґрунтів, каміння тощо для наукових досліджень, відібрані на об'єктах України, які розташовані в полярних регіонах або на островах у нейтральних водах Світового океану, що знаходяться у сфері наукових інтересів України.

Статтею визначено право органу доходів і зборів вимагати подання документа, що підтверджує походження товару з конкретної країни. Розгляд даних відносин слід почати з попередньої розбивки всіх можливих випадків, при яких вимагається подання документів, що підтверджують країну походження товарів, а також випадків, при яких таке підтвердження не вимагається.

При цьому визначено, що сертифікат про походження товару, в якості документу, що підтверджує походження товару подається обов'язково на товари, до яких застосовуються преференційні ставки ввізного мита за Митним тарифом України; на товари, щодо ввезення яких в Україну застосовуються кількісні обмеження (квоти) або заходи, вжиті органами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень, визначених законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», «Про зовнішньоекономічну діяльність», а також якщо це передбачено законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

Стаття 45. Перевірка документів, що підтверджують країну походження товару.

1. У разі виникнення сумнівів з приводу дійсності документів про походження товару чи достовірності відомостей, що в них містяться, включаючи відомості про країну походження товару, орган доходів і зборів може звернутися до компетентного органу, що видав документ, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, із запитом про проведення перевірки цих документів про походження товару чи надання додаткових відомостей.

2. Запит про проведення перевірки повинен містити виклад обставин, що дали підстави для сумнівів з приводу достовірності задекларованої країни походження товару, посилання на правила визначення походження товарів, що застосовуються в Україні, а також іншу необхідну інформацію.

3. До запиту додається документ, що підлягає перевірці, або його копія, а також у разі необхідності інші відомості, що можуть сприяти проведенню перевірки.

4. Запит про проведення перевірки надсилається протягом 1095 днів з дня подання документа про походження товару, крім випадків, коли така перевірка ініціюється у зв'язку з кримінальним провадженням.

5. У випадках, визначених цією статтею, товар вважається таким, що походить з відповідної країни, з моменту отримання органами доходів і зборів належним чином оформлених документів про походження товару або затребуваних ними додаткових відомостей.

Положення статті, запозичені з спеціального додатку К Міжнародної конвенції про спрощення й гармонізацію митних процедур і визначають процедуру здійснення перевірки органами доходів і зборів документів та відомостей, які в них містяться, у разі виникнення сумнівів з приводу їх дійсності чи достовірності відомостей, що в них містяться, шляхом направлення запиту до компетентного органу, що видав документ, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, з запитом про проведення перевірки цих документів про походження товару чи надання додаткових відомостей.

Запит про проведення перевірки повинен містити виклад обставин, що дали підстави для сумнівів з приводу достовірності задекларованої країни походження товару, посилання на правила визначення походження товарів, що застосовуються в Україні, а також іншу необхідну інформацію.

Стаття 46. Видача сертифікатів про походження товару з України.

1. У разі вивезення товарів з митної території України сертифікат про походження товару з України в тих випадках, коли він необхідний і це відображено у національних правилах країни ввезення чи передбачено міжнародними договорами України, укладеними у встановленому законом порядку, видається органом або організацією, уповноваженими на це відповідно до закону.

2. Органи, які видали сертифікат про походження товару з України, зобов'язані зберігати його копію та інші документи, на підставі яких засвідчено походження цього товару з України, не менше 1095 днів від дня його видачі.

У разі вивезення товару з митної території України, країна його походження визначається на підставі даних сертифіката, виданого органом, уповноваженим видавати сертифікати про походження товару з України, якщо необхідність подання сертифіката органам доходів і зборів передбачено національними правилами країни ввезення чи міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку. При цьому країна походження товару визначається з урахуванням таких умов:

– при експорті товарів у країни, з якими укладено угоди про вільну торгівлю або інші торговельно-економічні угоди, що обумовлюють правила визначення країни походження товарів, застосовуються правила, передбачені цими угодами;

– при експорті товарів у країни, з якими не укладено угоди та не встановлено правила визначення країни походження товарів, застосовуються правила, визнані в міжнародній торгівлі.

Повноваження видачі сертифікатів про походження товару з України надано Торгово-промислової палаті згідно із Законом України «Про торгово-промислові палати в Україні».

У разі якщо міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України визначено, що функції з видачі сертифікатів про походження товарів здійснюють органи доходів і зборів, то такі функції здійснюють органи доходів і зборів.

Стаття 47. Верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України.

1. Верифікація (перевірка достовірності) сертифікатів про походження товару з України здійснюється органами доходів і зборів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Органи та/або організації, уповноважені видавати сертифікати про походження товару з України, зобов'язані за запитом органів доходів і зборів безоплатно надавати їм інформацію, пов'язану з видачею таких сертифікатів і необхідну для здійснення їх верифікації.

3. З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, органи доходів і зборів можуть затребувати та отримувати у підприємств-виробників товарів або підприємств, які одержали від уповноваженого органу сертифікат про походження товару з України, документацію, необхідну для перевірки даних, зазначених у такому сертифікаті, а також здійснювати у порядку, встановленому законом, безпосередньо на підприємствах перевірку виробництва товарів та первинної документації, пов'язаної з таким виробництвом.

4. З метою встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України, органи доходів і зборів можуть у порядку, встановленому цим Кодексом, проводити дослідження (аналіз, експертизу) проб (зразків) такого товару.

Верифікація сертифікатів про походження товарів з України – комплекс адміністративно-правових заходів, направлених на встановлення достовірності документа (сертифіката), що підтверджує українське походження товарів.

Верифікація сертифікатів про походження товарів з України здійснюється на підставі запитів органів доходів і зборів зарубіжних країн або за ініціативою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Верифікація сертифікатів може здійснюватися у формах:

1) перевірки сертифіката на автентичність (справжність);

2) перевірки правильності даних, внесених до сертифіката, в тому числі критерію походження товару.

1. Перевірка сертифіката на автентичність здійснюється шляхом:

– отримання відповідної інформації від Торгово-промислової Палати України (ТПП);

– встановлення на підставі даних ТПП достовірності видачі сертифікату;

– порівняння даних, внесених у графі сертифіката, з даними ТПП;

– проведення, у разі потреби, експертизи бланка сертифіката, відбитку печатки та підпису уповноваженої особи ТПП.

2. Перевірка правильності даних, внесених до сертифіката, здійснюється шляхом:

– встановлення належного застосування правил визначення країни походження, які діють у країні ввезення;

– експертизи критерію походження, який зазначено в сертифікаті;

– установлення достовірності іншої інформації, що міститься в сертифікаті;

– порівняння товару (або його фотокопії), надісланого органом доходів і зборів зарубіжної країни, з товаром, ідентичним тому, на який видавався сертифікат.

У разі потреби для проведення перевірки сертифікатів можуть бути залучені спеціалісти й експерти сторонніх підприємств, організацій та установ.

За результатами перевірки складається Акт перевірки сертифіката про походження товарів з України, на підставі якого центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику надсилає повідомлення органу доходів і зборів зарубіжної країни.

У разі виявлення недостовірності даних, внесених до сертифіката, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику виходить з пропозицією до ТПП України про анулювання сертифіката та надсилає відповідне повідомлення органу доходів і зборів зарубіжної країни.

Уся інформація щодо здійсненої перевірки сертифіката про походження є конфіденційною і може використовуватися тільки з метою митного контролю.

Якщо органами доходів і зборів під час перевірок сертифікатів виявлено факти грубих порушень (надання неправдивих даних, підробки документів та інше) з боку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, що призвели до ускладнення умов експорту українських товарів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику інформує про це правоохоронні органи і виходить з пропозицією до Мінекономіки щодо застосування до цього суб'єкта санкцій, передбачених статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

До органів, уповноважених видавати сертифікати про походження товарів з України, законодавець відносить торгово-промислові палати.

Норма статті зобов'язує ТПП надавати органам доходів і зборів необхідну інформацію для проведення верифікації сертифікатів про походження товарів з України.

Торгово-промислова палата – недержавна неприбуткова самоуправлінська організація, яка створюється з метою сприяння розвитку народного господарства та національної економіки, її інтеграції у світову господарську систему, формуванню сучасних промислових, фінансових і торгівельних структур, створенню сприятливих умов для підприємницької діяльності, всебічному розвитку всіх видів підприємництва, науково-технічних і торгівельних зв'язків українських підприємців із підприємцями іноземних країн.

У відповідності до статті 11 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» до одних із основних прав ТПП відноситься завірення та видавання сертифікатів про походження товарів.

Можливість перевірки українських підприємств, які займаються виробництвом продукції, має на меті забезпечити додержання законодавства України та міжнародних договорів, контроль за виконанням яких покладено на органи доходів і зборів у частині встановлення критерію походження товарів і достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товарів з України.

Зазначені перевірки підприємств мають бути проведено після перевірки торгово-промислової палати, що видала відповідний сертифікат.

Вимога надавати інформацію необхідну для встановлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товарів з України, виникає не автоматично, а тільки після пред'явлення підприємству відповідної вимоги органом доходів і зборів. Зазначена вимога може бути пред'явлена керівнику відповідного підприємства у тому випадку, коли товар був вироблений на цьому підприємстві та відомості про цей товар занесено до сертифіката про походження товару з України, який підлягає верифікації.

Норма статті надає право посадовій особі органу доходів і зборів, уповноваженій на проведення верифікації, отримувати документи, які знаходяться у підприємства-виробника і підтверджують інформацію, що міститься у графах сертифіката, а саме:

- інформації про підприємство (Статутні документи підприємства);
- довідки виробника про виготовлення товару та про матеріали, з яких він був вироблений;
- переліку товарів, що виготовляються підприємством;
- довідки про джерела надходження та про країну походження сировини і матеріалів,
- з яких виготовлявся товар, зазначений у сертифіката;
- довідки про вартісні показники матеріалів та товару;
- переліку основних технологічних операцій виробника;
- іншу інформацію необхідну органу доходів і зборів для проведення верифікації.

Дана стаття надає право органу доходів і зборів проводити безпосередньо перевірку виробництва із виїздом на підприємство. Під час перевірки підприємство-виробник має сприяти посадовим особам органу доходів і зборів та надавати необхідну інформацію стосовно технологічного процесу виробництва товарів.

У разі необхідності органи доходів і зборів мають право проводити дослідження (аналіз, експертизу) проб (зразків) такого товару у порядку встановленому цим Кодексом. З цією метою підприємство зобов'язано надати зразки власної продукції для проведення експертизи. Зразки відбираються в мінімально необхідних для проведення дослідження кількості. Кількість зразків товару визначається органом доходів і зборів виходячи з особливостей і властивостей товарів, видів та умов проведення експертизи, а також із урахуванням думки спеціалістів (експертів).

На підставі отриманих документів і досліджень з'ясовується правильність встановленого критерію походження та відповідність, внесеної до сертифіката, інформації вихідним документам.

Вся отримана в ході перевірки інформація є конфіденційною, тобто інформація, яка не є загальнодоступною, та розповсюдження якої може завдати шкоди правам та законним інтересам підприємства. Зазначена інформація не повинна розголошуватись, використовуватись посадовими особами органів доходів і зборів в особистих цілях, передаватися третім особам, а також державним органам, за виключенням випадків передбачених законодавством.

Стаття 48. Підстави для відмови у випуску товару.

1. Орган доходів і зборів відмовляє у випуску товару, якщо цей товар походить з країни, товари якої заборонені до переміщення через митний кордон України згідно із законодавством України.

2. Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються органом доходів і зборів у вільний обіг на митній території України за умови сплати ввізного мита за повними ставками Митного тарифу України.

3. У разі неможливості достовірно встановити країну походження товарів, щодо яких застосовуються особливі види мита (антидемпінгове, компенсаційне, спеціальне або додатковий імпорتنний збір), такі товари випускаються у вільний обіг на митній території України за умови сплати особливих видів мита.

4. До товарів застосовується (відновлюється) режим найбільшого сприяння за умови одержання органом доходів і зборів не пізніше ніж через 365 днів від дня здійснення митного оформлення цих товарів належним чином оформленого відповідного документа про їх походження.

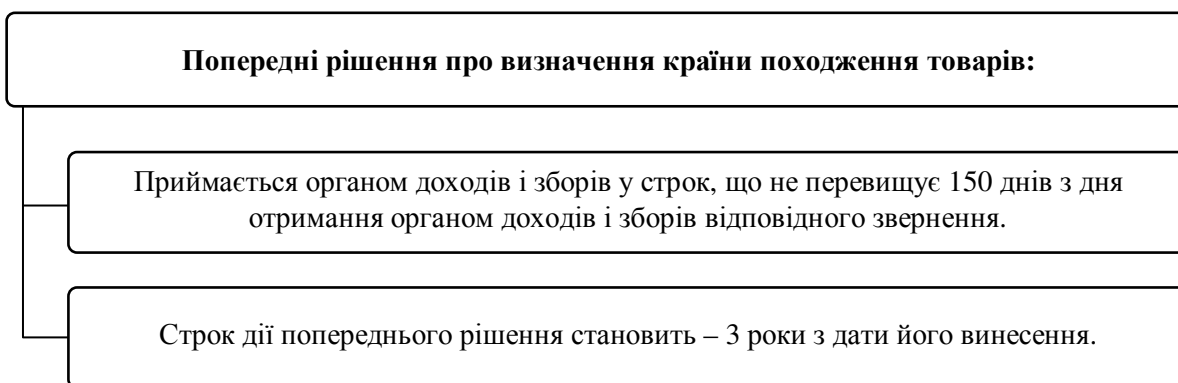
У разі якщо законодавством встановлена заборона на переміщення товарів з окремих країн, випуск товарів, походженням з таких країн заборонений.

Преференційні ставки, включаючи звільнення від сплати мита, застосовуються до товарів та інших предметів, що походять з країн, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і при встановленні будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами з участю України.

У разі якщо неможливо достовірно встановити країну походження товарів, щодо яких Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі застосовані особливі види мита (антидемпінгове, компенсаційне або спеціальне), такі товари випускаються у вільний обіг на митній території України за умови сплати особливих видів мита за максимальними ставками (антидемпінгового, компенсаційного або спеціального) мита, встановленого відповідним рішенням Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі для такого товару.

У разі здійснення митного оформлення товарів на загальних підставах із застосуванням повної ставки Митного тарифу України, до таких товарів може застосовуватись (відновлюватись) режим найбільшого сприяння за умови одержання органом доходів і зборів не пізніше ніж через 365 днів від дня здійснення митного оформлення цих товарів, належним чином оформленого відповідного документа про їх походження.

Документом, що підтверджує походження товару, може бути сертифікат про походження товару, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, регіональний сертифікат про походження товару.

Контрольні запитання:

1. Яка країна вважається країною походження товару?
2. Що не враховується для цілей визначення походження товару?
3. Яким документом визначається перелік повністю вироблених товарів?
4. Які критерії є критеріями достатньої переробки?
5. Які документи підтверджують країну походження товарів?
6. Як відбувається перевірка документів, що підтверджують країну походження товарів?
7. На які органи покладено обов'язок верифікації сертифікатів?
8. Які підстави для відмови у випуску товарів?
9. Які особливості визначення походження товарів, якщо вони поставляються партіями?
10. В якому випадку не вимагається підтвердження товарів?

РОЗДІЛ III. МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

Основні положення Митного кодексу України щодо митної вартості:

Заявлення митної вартості товарів (ст. 52)

Документи, що подаються декларантом або уповноваженою ним особою для підтвердження заявленої митної вартості (ст. 53)

Контроль правильності визначення митної вартості товарів (ст. 54)

Коригування митної вартості товарів (ст. 55)

Порядок визначення митної вартості товарів, що вивозяться за межі митної території України (ст. 66)

Додаткова нормативно-правова база, що може стосуватися питань визначення митної вартості, передбачена Митним кодексом України

Постанови Кабінету Міністрів України:

– Порядок включення суми роялті та інших ліцензійних платежів до ціни, що фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, під час визначення їх митної вартості (від 21.05.12 № 466).

– Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій (від 21.05.12 № 450).

Накази Мінфіну:

– Форма декларації митної вартості та правила її заповнення (від 24.05.12 № 599).

– Форма рішення про коригування митної вартості товарів, Правила заповнення рішення про коригування митної вартості товарів та Перелік додаткових складових до ціни договору (від 24.05.12 № 598).

– Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (від 30.05.12 № 631).

– Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розробки і реалізації заходів з управління ризиками (від 24.05.12 № 597).

– Порядок повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів (від 03.09.13 № 787).

Глава 8. Загальні положення щодо митної вартості

Стаття 49. Митна вартість товарів.

1. Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Коментована стаття визначає таку категорію як митна вартість товарів, яка є основою в системі оподаткування, системі митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Визначення митної вартості товарів базується на положеннях Угоди про застосування статті 7 Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (далі – Угода), якими визначено, що базою для визначення митної вартості товарів є ціна, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари. Крім того, слід зауважити, що статтею 51 Кодексу розмежовано особливості визначення митної вартості в залежності від заявленої мети переміщення.

Митну вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначає декларант або уповноважена ним особа та заявляє органу доходів і зборів. Заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, встановлено розділом 3 і статтею 52 Кодексу. Форма декларації митної вартості та Порядок її заповнення, у визначених статтею 52 випадках, затверджені відповідним наказом Міністерства фінансів України від 24.05.12 № 599 (зразок форми декларації див. коментар до ст. 52 Кодексу.)

Орган доходів і зборів, що проводить митне оформлення товарів, здійснює контроль правильності визначення декларантом або уповноваженою ним особою митної вартості, у тому числі правильності й можливості застосування обраного декларантом або уповноваженою ним особою методу визначення митної вартості відповідно до положень статті 54 Кодексу.

Цілі використання відомостей про митну вартість органом доходів і зборів зазначені в статті 50 Кодексу.

Стаття 50. Цілі використання відомостей про митну вартість товарів.

1. Відомості про митну вартість товарів використовуються для:

- 1) нарахування митних платежів;**
- 2) застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;**
- 3) ведення митної статистики;**
- 4) розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.**

Дана стаття чітко виокремлює сферу використання відомостей про митну вартість товарів, заявлених декларантом під час переміщення товарів через митний кордон або шляхом попереднього декларування і прийнятих органом доходів і зборів. Будь-яке інше використання відомостей, виходячи із змісту даної статті та встановлених нею обмежень, заборонено.

Відомості про митну вартість є базою для нарахування митних платежів, а саме: мита, податку на додану вартість та, у визначених законодавством випадках, акцизного податку.

Цілями використання відомостей про митну вартість є випадки застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, наприклад, квотування, ліцензування окремих видів товарів, визначених Кабінетом Міністрів України тощо.

Для завдань і цілей розділу 16 «Митна статистика» Кодексу використовуються відомості про митну вартість.

Відповідно до п. 8 статті 55 Кодексу у випадку підтвердження сумнівів у органу доходів і зборів щодо достовірності поданих до митного оформлення відомостей шляхом проведення документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи відповідно до статей 345-354 Кодексу відомості про митну вартість є базою для розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

Стаття 51. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України.

1. Митна вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до норм цього Кодексу.

2. Митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, визначається відповідно до глави 9 цього Кодексу.

3. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України у митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту, здійснюється згідно з положеннями статей 65, 66 цього Кодексу.

4. Під час визначення митної вартості носіїв інформації, які імпортуються, що містять програмне забезпечення для обладнання з обробки даних, ураховується лише вартість носія інформації за умови виділення з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, вартості програмного забезпечення та/або вартості носія. Відомості щодо вартості програмного забезпечення та/або вартості носія повинні базуватися на документально підтверджених даних.

При цьому слід ураховувати, що:

1) термін «носій інформації» не стосується інтегральних мікросхем, напівпровідників та інших подібних пристроїв чи виробів, в які інкорпоровані такі інтегральні мікросхеми чи пристрої;

2) термін «програмне забезпечення» не стосується звукових, кіно- та відеозаписів.

5. Проценти, що нараховуються за фінансовими угодами (наприклад, угодою фінансового лізингу), які укладені покупцем і стосуються купівлі імпортованих товарів, не будуть розглядатися як частина митної вартості за умови, що:

1) проценти виділені з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за товари;

2) положення щодо фінансування укладені у письмовій формі;

3) покупець може продемонструвати, що:

а) такі товари фактично продані за ціною, задекларованою як ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті;

б) процентна ставка не перевищує рівня ставок, які звичайно застосовуються в країні, де і коли таке фінансування було надане.

Ці положення застосовуються незалежно від того, чи було фінансування надане саме продавцем, банком або іншою фізичною чи юридичною особою. Вони також застосовуватимуться, якщо товари оцінюватимуться за методом іншим, ніж метод за ціною договору (контракту).

6. У випадках, встановлених цим Кодексом, митна вартість товарів може бути визначена до перетину товаром митного кордону України.

Товари, які переміщуються через митний кордон України – це товари, які перетинають митний кордон України у будь-який спосіб: засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту, а також лініями електропередач, а також змішаними перевезеннями. Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у вантажних відправленнях, супроводжуваному багажі, несупроводжуваному багажі, ручній поклажі, міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях.

Митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до положень Кодексу в залежності від заявленої мети переміщення товарів, а саме:

– митна вартість товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, визначається відповідно до глави 9 Кодексу в порядку, встановленому статтею 57 Кодексу;

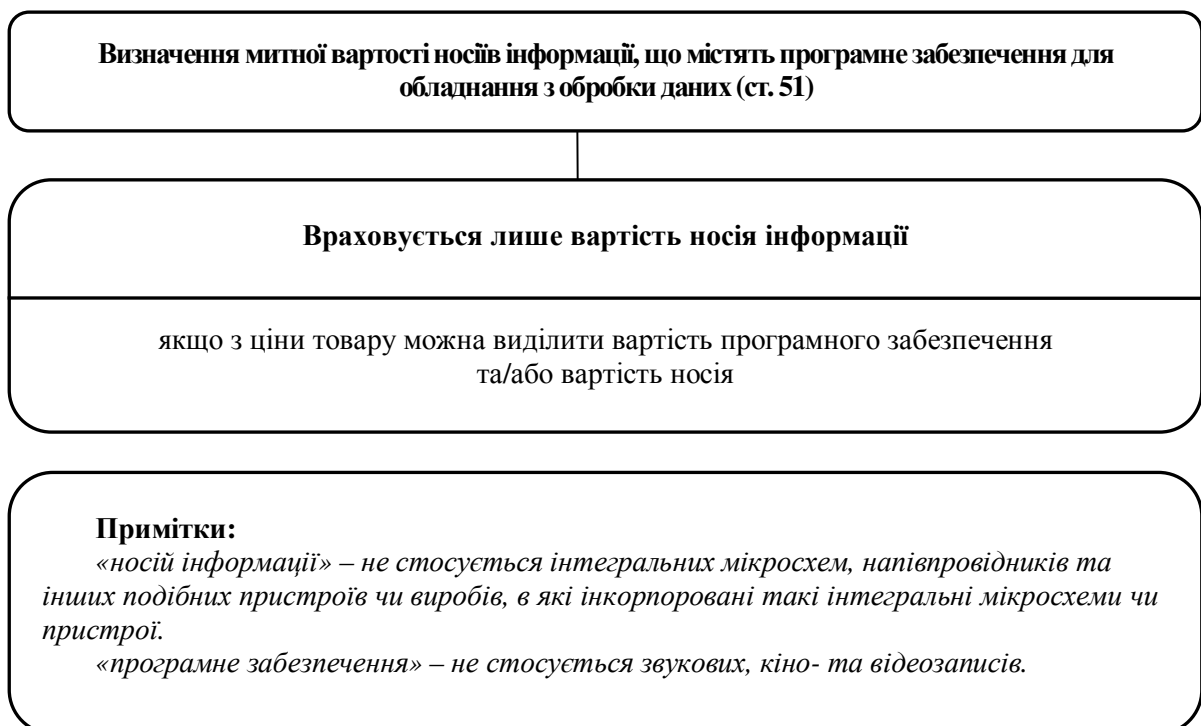
– визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України у митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту, здійснюється згідно з положеннями статей 65 Кодексу;

– визначення митної вартості товарів, які вивозяться за межі митної території України, здійснюється згідно з положеннями статей 66 Кодексу.

У випадках, установлених Кодексом, митна вартість товарів може бути визначена до перетину товаром митного кордону України.

Під час визначення митної вартості носіїв інформації, які імпортуються, що містять програмне забезпечення для обладнання з обробки даних, ураховується лише вартість носія інформації за умови виділення з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, вартості програмного забезпечення та/або вартості носія.

Частиною п'ятою цієї статті передбачено, що проценти, які нараховуються за фінансовими угодами (наприклад, угодою фінансового лізингу), укладені покупцем і стосуються купівлі імпортованих товарів, не будуть розглядатися як частина митної вартості умов визначених цією статтею.

Проценти за фінансовими угодами (ст. 51)

Не розглядаються як частина митної вартості, якщо:

Проценти віділені з ціни товару.

Положення щодо фінансування укладені в письмовій формі.

Такі товари фактично продані за ціною, задекларованою як ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті.

Процентна ставка не перевищує звичайного рівня ставок.

Стаття 52. Заявлення митної вартості товарів.

1. Заявлення митної вартості товарів здійснюється декларантом або уповноваженою ним особою під час декларування товарів у порядку, встановленому розділом 8 цього Кодексу та цією главою.

2. Декларант або уповноважена ним особа, які заявляють митну вартість товару, зобов'язані:

1) заявляти митну вартість, визначену ними самостійно, у тому числі за результатами консультацій з органом доходів і зборів;

2) подавати органу доходів і зборів достовірні відомості про визначення митної вартості, які повинні базуватися на об'єктивних, документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню;

3) нести всі додаткові витрати, пов'язані з коригуванням митної вартості або наданням органу доходів і зборів додаткової інформації.

3. Декларант або уповноважена ним особа, які заявляють митну вартість товару, мають право:

1) надавати органу доходів і зборів (за наявності) додаткові відомості у разі потреби уточнення інформації;

2) на випуск у вільний обіг товарів, що декларуються:

– у разі визнання органом доходів і зборів заявленої митної вартості товарів – за умови сплати митних платежів згідно із заявленою митною вартістю;

– у разі згоди декларанта або уповноваженої ним особи з рішенням органу доходів і зборів про коригування митної вартості товарів – за умови сплати митних платежів згідно з митною вартістю, визначеною органом доходів і зборів;

– у разі незгоди декларанта або уповноваженої ним особи з рішенням органу доходів і зборів про коригування заявленої митної вартості товарів – за умови сплати митних платежів згідно із заявленою митною вартістю товарів та надання гарантій відповідно до розділу 10 цього Кодексу в розмірі, визначеному органом доходів і зборів відповідно до частини сьомої статті 55 цього Кодексу;

3) проводити цінову експертизу договору (контракту) шляхом залучення експертів за власні кошти;

4) оскаржувати у порядку, визначеному главою 4 цього Кодексу, рішення органу доходів і зборів щодо коригування митної вартості оцінюваних товарів та бездіяльність органу доходів і зборів щодо неприйняття протягом строків, встановлених статтею 255 цього Кодексу для завершення митного оформлення, рішення про визнання митної вартості оцінюваних товарів;

5) приймати самостійне рішення про необхідність коригування митної вартості після випуску товарів;

б) отримувати від органу доходів і зборів інформацію щодо підстав, з яких орган доходів і зборів вважає, що взаємозв'язок продавця і покупця вплинув на ціну, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари;

7) у випадках та в порядку, визначених цим Кодексом, вимагати від органу доходів і зборів надання письмової інформації про причини, за яких заявлена ними митна вартість не може бути визнана;

8) у випадках та в порядку, визначених цим Кодексом, вимагати від органу доходів і зборів надання письмової інформації щодо порядку і методу визначення митної вартості, застосованих при коригуванні заявленої митної вартості, а також щодо підстав для здійснення такого коригування.

4. У випадках, визначених цим Кодексом, для заявлення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України відповідно до митного режиму імпорту, органу доходів і зборів, який проводить митне оформлення цих товарів, разом з митною декларацією та іншими необхідними для митного оформлення зазначених товарів документами в установленому порядку подається декларація митної вартості.

5. Декларація митної вартості подається у разі:

1) якщо до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються витрати, зазначені у частині десятій статті 58 цього Кодексу, і якщо вони не включалися до ціни;

2) якщо з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, виділено витрати, зазначені у частині одинадцятій статті 58 цього Кодексу;

3) якщо покупець та продавець пов'язані між собою.

6. В інших випадках декларація митної вартості подається за власним бажанням декларанта або уповноваженої ним особи.

7. Декларація митної вартості не подається, у тому числі у випадках, передбачених частиною п'ятою цієї статті, у разі декларування партій товарів, митна вартість яких не перевищує 5000 євро.

8. У декларації митної вартості наводяться відомості про метод визначення митної вартості товарів, числове значення митної вартості товарів та її складових, умови зовнішньоекономічного договору, що мають відношення до визначення митної вартості товарів, та надані документи, що підтверджують зазначене.

9. Відомості, зазначені у частині восьмій цієї статті, є відомостями, необхідними для митних цілей.

10. Форма декларації митної вартості та правила її заповнення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

11. Заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України в режимах, відмінних від режиму імпорту, здійснюється при декларуванні цих товарів шляхом заявлення в митній декларації відомостей про числове значення їх митної вартості та про документи, що його підтверджують.

Частина перша коментованої статті встановлює, що заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України заявляється декларантом або уповноваженою ним особою під час декларування товарів у порядку встановленому розділом 8 Кодексу та цією главою.

Насамперед відомості про визначення митної вартості товарів, подані органу доходів і зборів декларантом або уповноваженою ним особою під час декларування товарів, повинні бути достовірними, базуватись на об'єктивних, документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню.

За недостовірність відомостей, зазначених у митній декларації, декларації митної вартості та в документах, поданих для підтвердження митної вартості товарів, декларант або уповноважена ним особа несе відповідальність згідно з діючим законодавством України.

Варто зазначити, що положеннями Кодексу встановлено чітке розмежування прав, обов'язків і дії декларантів та посадових осіб органів доходів і зборів щодо визначення та контролю за митною вартістю товарів. Відповідно до норм статті 51 та 52 Кодексу митна вартість визначається та заявляється органу доходів і зборів декларантом або уповноваженою ним особою, а згідно з положеннями статті 54 контроль правильності визначення митної вартості товарів здійснюється органом доходів і зборів.

Нормами цієї статті визначено право декларанта, який заявляє митну вартість, надати органу доходів і зборів (за наявності) додаткові відомості у разі потреби уточнення інформації.

Декларація митної вартості подається

Наявність складових митної вартості, що включаються до ціни товару (ч. 10 ст. 58 МКУ)

Виділені витрати, що не включаються до ціни товару (ч. 11 ст. 58 МКУ)

Покупець та продавець пов'язані між собою

За власним бажанням декларант або уповноважена ним особа, в т. ч., якщо митна вартість не перевищує 5000 EUR

Декларант має право вимагати від органу доходів і зборів письмової інформації⁹:

- про причини, за яких заявлена ними митна вартість не може бути визнана;
- щодо порядку і методу визначення митної вартості, застосованих при корегуванні заявленої митної вартості;
- щодо підстав для здійснення корегування митної вартості органом доходів і зборів.

Слід зауважити, що Кодексом передбачено право декларанта на одержання від органу доходів і зборів інформації щодо підстав вважати, що взаємозв'язок продавця та покупця вплинув на ціну оцінюваних товарів. Таким чином, будь-яке посилання органу доходів і зборів на неможливість застосування основного методу з міркувань взаємозалежності повинно мати чітке обґрунтування впливу зазначених відносин на ціну товарів. У разі відсутності таких обґрунтувань з боку органу доходів і зборів вважається, що відносини взаємозв'язку не вплинули на ціну товарів.

Декларант також отримує можливість приймати самостійне рішення про необхідність корегування митної вартості після випуску товарів, у випадку виявлення або уточнення додаткових складових, які необхідно включати до митної вартості.

У разі відсутності у декларанта на момент митного оформлення достатньої інформації, необхідної для визначення числових значень складових митної вартості, або в разі незгоди декларанта з митною вартістю, визначеною органом доходів і зборів декларант має право: письмово звертатися до органу доходів і зборів з проханням випустити товари, що декларуються, у вільний обіг під надання гарантій відповідно до розділу 10 Кодексу, або сплатити митні платежі згідно з митною вартістю цих товарів, визначеною органом доходів і зборів.

Пунктом 3 частини третьої статті 52 декларант має право проводити експертизу договору (контракту) шляхом залучення експертів за власні кошти. Потрібно зазначити, що при митному оформленні товарів разом з іншими джерелами інформації, які використовуються органами доходів і зборів при проведенні контролю за митною вартістю, може використовуватись інформація спеціалізованих організацій. При цьому, чинним законодавством не передбачається визначення митної вартості лише на підставі висновків експертних організацій. Зазначені висновки приймаються як довідкова інформація при здійсненні контролю за митною вартістю товарів. Експертні висновки можуть прийматись органами доходів і зборів лише до уваги та служити додатковим джерелом інформації для прийняття рішення щодо правильності визначення митної вартості. Необхідно зазначити, що проведення цінових експертиз проводиться за власні кошти декларанта.

Крім того, декларант одержує право оскаржувати не тільки рішення органу доходів і зборів про корегування, але й його бездіяльність у прийнятті такого рішення протягом строків, передбачених на митне оформлення товарів, тобто 4 годин (ст. 255).

Декларант не підлягає штрафу або загрозі накладення штрафу тільки через те, що він вирішив скористатися правом на оскарження. Сплата звичайних судових витрат не вважається штрафом.

Митний кодекс України не містить положень, які заважають органу доходів і зборів вимагати повної сплати податків, нарахованих органом доходів і зборів, до реалізації права на апеляцію.

Для заявлення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України декларантами вносяться відомості про митну вартість товарів та методи її визначення в митну декларацію відповідно до частини 7 статті 257.

Крім того, Кодексом передбачені випадки подання декларації митної вартості разом з митною деклара-

⁹Там само. – С. 105.

цією та іншими необхідними для митного оформлення зазначених товарів документами в установленому порядку при заявленні митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України відповідно до митного режиму імпорту, а саме:

- якщо до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються подальші витрати, зазначені у частині одинадцятій статті 58 Кодексу, і якщо вони не включалися до ціни;
- коли покупець та продавець пов'язані між собою;
- за власним бажанням декларанта або уповноваженої ним особи.

Варто зазначити, що декларація митної вартості не подається у разі:

- декларування партій товарів, митна вартість яких не перевищує 5000 євро, в тому числі, у випадках зазначених частиною четвертою ст. 52 Кодексу;
- заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України у режимах, відмінних від митного режиму імпорту.

ФОРМА декларації митної вартості

1. Продавець.	Для відміток митного органу	
2(а). Покупець.		
2(б). Декларант.	3. Умови поставки.	
Увага! За подання недостовірних відомостей декларант та/або уповноважена ним особа несуть відповідальність згідно з Митним кодексом.	4. Реквізити документів, що підтверджують заявлену митну вартість.	
	5. Номер і дата прийняття митним органом рішень щодо відомостей, зазначених у графах 9-11 ДМВ.	
6. Митна вартість товарів, визначена із застосуванням методу (необхідне позначити «X»):		
1) основного – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);		☐
2) другорядного:		
а) за ціною договору щодо ідентичних товарів;		☐
б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;		☐
в) на основі віднімання вартості;		☐
г) на основі додавання вартості (обчислена вартість);		☐
г) резервного.		☐
7. Обґрунтування обрання методу визначення митної вартості із зазначенням причини незастосування основного методу.		
8. Джерела інформації, що використовувалися для визначення митної вартості.		
9(а). Чи пов'язані між собою продавець та покупець?	ТАК НІ	☐ ☐
9(б). Чи вплинула взаємозалежність продавця та покупця на ціну товару?	ТАК НІ	☐ ☐
10(а). Чи є обмеження прав покупця (імпортера) на використання товарів, за винятком обмежень: – встановлених законом чи запроваджених органами державної влади; – географічного регіону, в якому товари можуть бути перепродані (відчужені повторно); – що не впливають значною мірою на вартість товарів.	ТАК НІ	☐ ☐
10(б). Чи є будь-які умови або застереження, які унеможливають визначення вартості оцінюваних товарів?	☐ ☐	ТАК НІ
Якщо «так», то зазначте конкретні умови.		
Якщо умову кількісно визначено, то заповніть графу 14(б) додаткового аркуша А		
11(а). Чи передбачено роялті та інші ліцензійні платежі, які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано як умову продажу оцінюваних товарів?	☐ ☐	ТАК НІ
11(б). Чи є умова, за якої частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, розпорядження або використання товарів покупцем надійде прямо чи опосередковано продавцеві?	☐ ☐	ТАК НІ
Якщо в графах 11(а) і 11(б) дано відповідь «так», то деталізуйте її, а в графах 18 і 19 додаткового аркуша А зазначте відповідну суму		
12. Кількість додаткових аркушів до цієї декларації.		
13(а). Підпис та печатка декларанта або уповноваженої ним особи. Дата заповнення _____ 20__ р.	13(б). Прізвище, ім'я та по батькові декларанта або уповноваженої ним особи. _____	

Заповнюється у разі визначення митної вартості товарів основним методом		Аркуш №	Додатковий аркуш А	
Для відміток митного органу		Номер товару	Номер товару	Номер товару
		Код товару	Код товару	Код товару
А. Основа для розрахунку	14(а). Ціна товару в іноземній валюті.			
	Код валюти.			
	Курс перерахунку.			
	Ціна товару, гривень.			
	14(б). Опосередковані платежі, гривень.			
15. Усього «А», гривень				
Б. Складові митної вартості, гривень	16. Витрати, понесені покупцем:			
	а) комісійні та брокерська винагорода, за винятком комісійних за закупівлю;			
	б) вартість ящиків тари (контейнерів);			
	в) вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних із пакуванням.			
	17. Вартість товарів і послуг, які поставляються прямо чи опосередковано покупцем безоплатно або за зниженими цінами для використання у зв'язку з виробництвом та продажем оцінюваних товарів на експорт в Україну:			
	а) сировини, матеріалів деталей, напівфабрикатів, комплектувальних виробів тощо;			
	б) інструментів, штампів, шаблонів та аналогічних предметів, використаних у процесі виробництва оцінюваних товарів;			
	в) матеріалів, витрачених у процесі виробництва оцінюваних товарів;			
	г) інженерних і дослідно-конструкторських робіт, дизайну, художнього оформлення, ескізів та креслень, виконаних за межами України і безпосередньо необхідних для виробництва оцінюваних товарів.			
	18. Роялті та інші ліцензійні платежі (див. графу 11 (а)).			
	19. Відповідна частина виручки (див. графу 11 (б)).			
	20. Витрати на транспортування до _____ (місце доставки)			
	21. Витрати на навантаження, вивантаження та обробку.			
	22. Витрати на страхування.			
23. Усього «Б», гривень				
В. Витрати, що не включаються до митної вартості	24. Плата за будівництво, спорудження, складення, технічне обслуговування або технічну допомогу.			
	25. Витрати на транспортування після ввезення на митну територію України.			
	26. Податки, які справляються в Україні.			
	27. Усього „В”, гривень			
28. Заявлена митна вартість (А + Б – В): а) у гривнях				
б) в іноземній валюті				
Г. Якщо суму сплачено в іноземній валюті, в цьому розділі зазначаються сума в іноземній валюті та курс перерахунку за кожним товаром і складовою митної вартості.				
Номер граfi з розділів «Б» і «В»		Код валюти	Сума	Курс перерахунку
Підпис та печатка декларанта або уповноваженої ним особи				

Заповнюється у разі визначення митної вартості товарів другорядними методами			Аркуш №	Додатковий аркуш Б	
Для відміток митного органу			Номер товару	Номер товару	Номер товару
Розрахунок митної вартості товару			Код товару	Код товару	Код товару
Метод визначення митної вартості					
Метод 2 або 3	Д. Основа для розрахунку	29. Вартість операції з ідентичними або подібними (аналогічними) товарами: а) в іноземній валюті; б) у гривнях.			
		Е. Коригування	30(а). Коригування з урахуванням розміру партії.		
		30(б). Коригування з урахуванням комерційних рівнів.			
		30(в). Витрати на транспортування до _____ (місце доставки)			
		30(г). Витрати на навантаження, вивантаження та обробку.			
		30(г). Вартість страхування.			
			31. Усього «Е», гривень		
		32. Заявлена митна вартість (Д + Е), гривень			
Метод 4	Є. Основа для розрахунку	33(а). Ціна одиниці товару, за якою оцінювані, ідентичні чи подібні (аналогічні) товари продаються в Україні, яка є основою для розрахунку			
		33(б). Ціна партії товарів			
	Ж. Компоненти	34(а). Поправка на вартість, додану обробкою (переробкою) товару.			
		34(б). Комісійні або звичайні торговельні надбавки у зв'язку з продажем на митній території України.			
		34(в). Звичайні витрати, понесені в Україні на навантаження, вивантаження, транспортування, страхування, та інші пов'язані з такими операціями витрати.			
		34(г). Податки, які справляються в Україні.			
		35. Усього «Ж», гривень			
		36. Заявлена митна вартість (Є, Ж), гривень			
Метод 5	З. Розрахунок	37. Вартість матеріалів та витрат, понесених виробником.			
		38. Обсяг прибутку та загальних витрат.			
		39(а). Витрати на транспортування до _____ (місце доставки)			
		39(б). Витрати на завантаження, розвантаження та обробку.			
		39(в). Вартість страхування.			
		40. Заявлена митна вартість (З), гривень			
Метод 6	И. Основа для розрахунку	41. Основа для визначення митної вартості.			
		42. Витрати, що підлягають включенню до митної вартості.			
			43. Заявлена митна вартість (И), гривень		
I. Якщо суму сплачено в іноземній валюті, в цьому розділі зазначаються сума в іноземній валюті та курс перерахунку за кожним товаром і складовою митної вартості.					
Номер граfi з розділів «Е», «Є», «Ж», «З» та «И»			Код валюти	Сума	Курс перерахунку
Підпис та печатка декларанта або уповноваженої ним особи					

Стаття 53. Документи, що подаються декларантом для підтвердження заявленої митної вартості.

1. У випадках, передбачених цим Кодексом, одночасно з митною декларацією декларант подає органу доходів і зборів документи, що підтверджують заявлену митну вартість товарів і обраний метод її визначення.

2. Документами, які підтверджують митну вартість товарів, є:

1) декларація митної вартості, що подається у випадках, визначених у частинах п'ятій і шостій статті 52 цього Кодексу, та документи, що підтверджують числові значення складових митної вартості, на підставі яких проводився розрахунок митної вартості;

2) зовнішньоекономічний договір (контракт) або документ, який його замінює, та додатки до нього у разі їх наявності;

3) рахунок-фактура (інвойс) або рахунок-проформа (якщо товар не є об'єктом купівлі-продажу);

4) якщо рахунок сплачено, – банківські платіжні документи, що стосуються оцінюваного товару;

5) за наявності – інші платіжні та/або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару та містять реквізити, необхідні для ідентифікації ввезеного товару;

6) транспортні (перевізні) документи, якщо за умовами поставки витрати на транспортування не включені у вартість товару, а також документи, що містять відомості про вартість перевезення оцінюваних товарів;

7) копія імпортової ліцензії, якщо імпорт товару підлягає ліцензуванню;

8) якщо здійснювалося страхування, – страхові документи, а також документи, що містять відомості про вартість страхування.

3. У разі якщо документи, зазначені у частині другій цієї статті, містять розбіжності, наявні ознаки підробки або не містять всіх даних відповідно до обраного декларантом методу визначення митної вартості, декларант або уповноважена ним особа на письмову вимогу органу доходів і зборів зобов'язані протягом 10 календарних днів надати (за наявності) такі додаткові документи:

1) договір (угоду, контракт) із третіми особами, пов'язаний з договором (угодою, контрактом) про поставку товарів, митна вартість яких визначається;

2) рахунки про здійснення платежів третім особам на користь продавця, якщо такі платежі здійснюються за умовами, визначеними договором (угодою, контрактом);

3) рахунки про сплату комісійних, посередницьких послуг, пов'язаних із виконанням умов договору (угоди, контракту);

4) виписку з бухгалтерської документації;

5) ліцензійний чи авторський договір покупця, що стосується оцінюваних товарів та є умовою продажу оцінюваних товарів;

6) каталоги, специфікації, прейскуранти (прайс-листи) виробника товару;

7) копію митної декларації країни відправлення;

8) висновки про якісні та вартісні характеристики товарів, підготовлені спеціалізованими експертними організаціями, та/або інформація біржових організацій про вартість товару або сировини.

4. У разі якщо орган доходів і зборів має обґрунтовані підстави вважати, що існуючий взаємозв'язок між продавцем і покупцем вплинув на заявлену декларантом митну вартість, декларант або уповноважена ним особа на вимогу органу доходів і зборів подає (за наявності) такі документи:

1) виписку з бухгалтерських і банківських документів покупця, що стосуються відчуження оцінюваних товарів, ідентичних та/або подібних (аналогічних) товарів на території України;

2) довідкову інформацію щодо вартості у країні-експортері товарів, що є ідентичними та/або подібними (аналогічними) оцінюваним товарам;

3) розрахунок ціни (калькуляцію).

5. Забороняється вимагати від декларанта або уповноваженої ним особи будь-які інші документи, відмінні від тих, що зазначені в цій статті.

6. Декларант або уповноважена ним особа за власним бажанням може подати додаткові наявні у них документи для підтвердження заявленої ними митної вартості товару.

Документи, необхідні (обов'язкові) для підтвердження митної вартості товарів:

зовнішньоекономічний договір

декларація митної вартості

рахунок-фактура
або рахунок-проформа

транспортні документи

банківські платіжні документи

страхові документи

копія імпортової ліцензії

Додаткові документи, які підтверджують митну вартість товарів:

договір з третіми особами

рахунки про платежі третім особам

рахунки про сплату комісійних послуг

бухгалтерська документація

ліцензійний чи авторський договір

каталоги, специфікації, прейскуранти

митна декларація країни відправлення

висновки експертних організацій

Підстави для запиту додаткових документів (ст. 53):

подані документи містять розбіжності

подані документи містять явні ознаки підробки

подані документи не містять всіх відомостей, необхідних для підтвердження заявленої митної вартості товарів відповідно до обраного методу

Додаткові документи, які можуть бути подані для підтвердження митної вартості товарів у разі, коли продавець та покупець пов'язані між собою:

виписки з бухгалтерських та банківських документів покупця, що стосуються відчуження оцінюваних товарів, ідентичних/подібних товарів в Україні

довідкова інформація щодо вартості у країні-експортері товарів, що є ідентичними /подібними оцінюваним товарам

розрахунок ціни (калькуляція)

Підстави для запиту додаткових документів у випадку, коли покупець та продавець пов'язані між собою (ст. 53):

у разі якщо орган доходів і зборів має підстави вважати, що існуючий взаємозв'язок між покупцем і продавцем вплинув на заявлену декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість.

Заявлена декларантом митна вартість і дані, що стосуються її визначення, мають ґрунтуватись на достовірних і документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню.

Норми цієї статті визначили та розмежували перелік документів, які подаються органу доходів і зборів для підтвердження заявленої митної вартості на основні, додаткові та документи, які подаються у разі, коли продавець і покупець пов'язані між собою.

Нормами цієї статті заборонено вимагати від декларанта або уповноваженої ним особи будь-які інші документи, ніж зазначені в цій статті.

Слід відмітити, що документи, подання яких передбачено Митним кодексом для підтвердження заявленої митної вартості, відповідають документам, які декларант подає для підтвердження митної вартості в країнах-членах Європейського Союзу.

Перевірка достовірності заявленої митної вартості здійснюється на підставі документів, які зазначені в частині другій цієї статті та є обов'язковими для подання органу доходів і зборів. Для підтвердження заявленої митної вартості декларант на письмову вимогу органу доходів і зборів зобов'язаний протягом 10 календарних днів надати (за наявності) документи, зазначені частиною третьою цієї статті, у випадку, якщо поданих документів не достатньо.

Документи, що подаються декларантом, оформляються з дотриманням таких вимог:

- зовнішньоекономічний договір (контракт), рахунок-фактура (інвойс), рахунок-проформа повинні містити необхідну інформацію та бути належним чином оформлені;
- копії повинні бути доброякісними та придатними для використання;
- листи підприємств повинні мати необхідні реквізити (назва підприємства, його адреса, номер телефону, вихідний номер і дата відправлення);
- бухгалтерські документи засвідчуються підписом керівника і головного бухгалтера підприємства, що скріплюються печаткою підприємства.

Довідки, висновки та інші документи, що стосуються вартісних та якісних характеристик товару, повинні містити реквізити організації, що їх видала, підписи відповідних посадових осіб та печатки.

Копії документів засвідчуються написом «Копія. Згідно з оригіналом», підписом та печаткою декларанта.

У випадках, передбачених статтею 254 Кодексу, декларант подає переклад державною мовою документів для підтвердження заявленої митної вартості.

При перевірці банківських документів особлива увага звертається на повноту платежу, а саме: значене перерахування коштів здійснено в цілому за весь товар чи тільки за його частину (як при попередній оплаті, так і при сплаті за вже отриманий товар); чи відображає грошова частина платежу повну вартість товарів, що ввозяться.

При здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України на виконання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) купівлі-продажу, сторонами яких є безпосередньо іноземні підприємства-виробники цих товарів, органи доходів і зборів не можуть вимагати від декларанта надання для підтвердження заявленої митної вартості наступні додаткові документи:

- договір з третіми особами, що пов'язаний з договором (контрактом) про поставку товарів, митна вартість яких визначається;

- рахунки про здійснення платежів третім особам на користь продавця (крім випадків, коли такі розрахунки передбачені договором (контрактом)).

Рахунки про сплату комісійних, брокерських (посередницьких) послуг, пов'язаних із виконанням умов договору (контракту), вимагаються від декларанта, якщо витрати за такі послуги понесені покупцем оцінюваного товару та вони не включені до заявленої митної вартості.

При затребуванні відповідної бухгалтерської документації, як додаткового документа для підтвердження заявленої митної вартості товарів, орган доходів і зборів має чітко визначити, який саме бухгалтерський документ вимагається.

Ліцензійний чи авторський договір (контракт) може бути витребуваний органом доходів і зборів, якщо покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано роялті та ліцензійні платежі, які стосуються оцінюваних товарів.

Каталоги, специфікації, прейскуранти (прайс-листи) фірми-виробника товару можуть бути витребувані органами доходів і зборів при здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України на виконання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) купівлі-продажу, сторонами яких є підприємства-посередники, що представляють інтереси виробників товарів або власника торгової марки товару (торгові дома, представництва тощо).

Висновки про якісні та вартісні характеристики товарів, підготовлені спеціалізованими експертними організаціями, що мають відповідні повноваження згідно із законодавством, та відомості про якісні характеристики товару можуть бути витребувані органом доходів і зборів у разі:

- наявності у поданих документах неточностей або розбіжностей;

- виникнення потреби в уточненні заявленої митної вартості за умови, що відповідна цінова інформація відсутня в органі доходів і зборів.

Інформація зовнішньоторговельних і біржових організацій про вартість товару та/або сировини вимагається лише у випадках, коли ціна оцінюваного товару визначається за формулою та/або товар чи сировина, з якого товар виготовлено, реалізуються в порядку біржової торгівлі.

Відповідно до Тлумачних приміток Угоди по застосуванню VII статті ГАТТ для цілей контролю правильності визначення митної вартості використовується інформація, підготовлена у спосіб, сумісний із загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку, прийнятими у відповідній країні, які є доцільними для певного методу визначення митної вартості.

Термін «загальноновизнані принципи бухгалтерського обліку» – офіційно визнані принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в межах країни в певний період часу щодо обліку економічних ресурсів і зобов'язань в активах і пасивах; щодо обліку змін в активах і пасивах; яким чином мають вимірюватися активи і пасиви та зміни в них; яка інформація повинна розкриватися і яким чином, та які слід готувати фінансові звіти. Ці принципи можуть бути як широкими орієнтирами загального застосування, так і детальними практичними методами та процедурами.

Наприклад, визначення звичайного прибутку та загальних витрат відповідно до положень ст. 62 Кодексу буде виконуватися з використанням інформації, підготовленої у спосіб, сумісний із загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку країни ввезення. З іншого боку, визначення звичайних прибутків і загальних витрат відповідно до положень ст. 63 Кодексу виконуватиметься з використанням інформації, підготовленої у спосіб, сумісний з загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку країни виробництва. Як ще один приклад, визначення елемента, передбаченого параграфом п. 2(а) частини десятої ст. 58 Кодексу, доданого в країні ввезення, буде здійснюватися з використанням інформації у спосіб, сумісний із загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку цієї країни.

В Україні основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності викладені в Законі України від 16.07.99 N 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Стаття 54. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.

1. Контроль правильності визначення митної вартості товарів здійснюється органом доходів і зборів під час проведення митного контролю і митного оформлення шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості.

2. Контроль правильності визначення митної вартості товарів за основним методом – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту (вартість операції), здійснюється органом доходів і зборів шляхом перевірки розрахунку, здійсненого декларантом, за відсутності застережень щодо застосування цього методу, визначених у частині першій статті 58 цього Кодексу.

3. За результатами здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів орган доходів і зборів визнає заявлену декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість чи приймає письмове рішення про її коригування відповідно до положень статті 55 цього Кодексу.

4. Орган доходів і зборів під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів зобов'язаний:

1) здійснювати контроль заявленої декларантом або уповноваженою ним особою митної вартості товарів шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості, наявності в підтверджуючих документах усіх відомостей в кількісному виразі, використаних при обчисленні митної вартості;

2) надавати декларанту або уповноваженій ним особі письмову інформацію про причини, за яких заявлена ними митна вартість не може бути визнана;

3) надавати декларанту або уповноваженій ним особі письмову інформацію щодо порядку і методу визначення митної вартості, застосованих у разі коригування митної вартості, а також щодо підстав здійснення такого коригування;

4) випускати товари, що декларуються, у вільний обіг за умови забезпечення сплати митних платежів згідно з митною вартістю цих товарів, визначеною органом доходів і зборів, шляхом надання гарантій відповідно до розділу 10 цього Кодексу.

5. Орган доходів і зборів з метою здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів має право:

1) упевнюватися в достовірності або точності будь-якої заяви, документа чи розрахунку, поданих для цілей визначення митної вартості;

2) письмово запитувати від декларанта або уповноваженої ним особи встановлені статтею 53 цього Кодексу додаткові документи та відомості, якщо це необхідно для прийняття рішення про визнання заявленої митної вартості;

3) здійснювати коригування заявленої митної вартості товарів у разі неможливості визнання митної вартості, заявленої декларантом або уповноваженою ним особою;

4) проводити в порядку, визначеному статтями 345-354 цього Кодексу, перевірки правильності визначення митної вартості товарів після завершення їх митного контролю та митного оформлення;

5) застосовувати інші передбачені цим Кодексом форми митного контролю.

6. Орган доходів і зборів може відмовити у митному оформленні товарів за заявленою декларантом митною вартістю виключно за наявності обґрунтованих підстав вважати, що заявлено неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у тому числі невірно визначено митну вартість товарів, у разі:

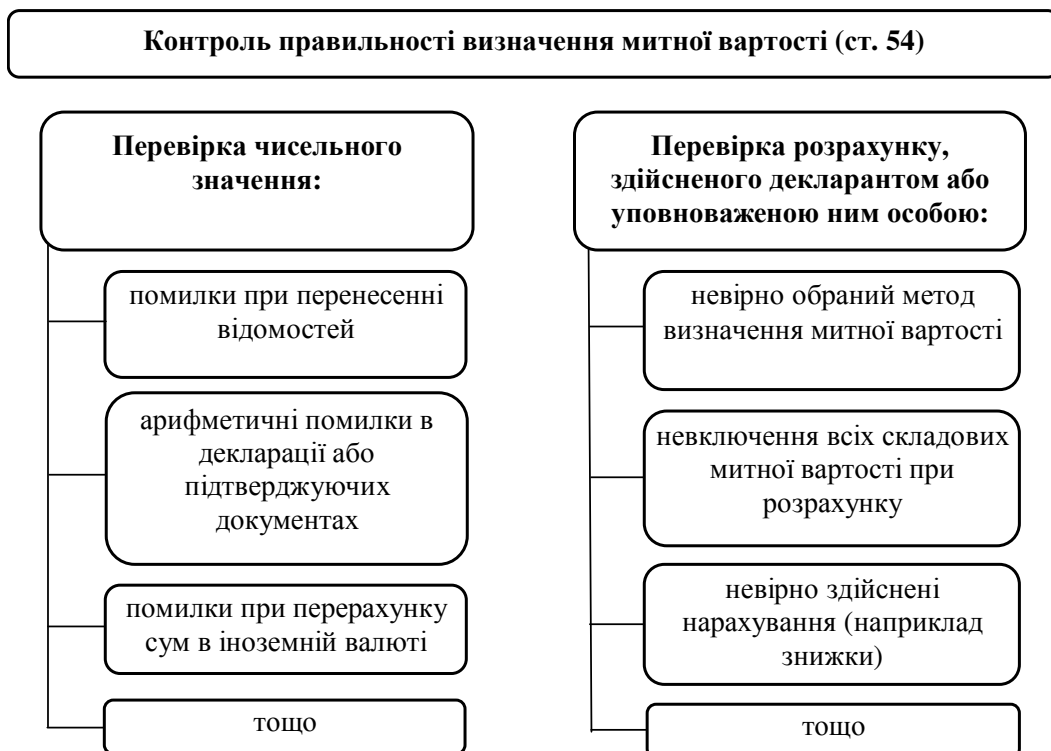
1) невірно проведеного декларантом розрахунку митної вартості;

2) неподання основних документів, які підтверджують відомості про заявлену митну вартість товарів (згідно з переліком та відповідно до умов, наведених у частині другій статті 53 цього Кодексу);

3) невідповідності обраного декларантом або уповноваженою ним особою методу визначення митної вартості товару умовам, наведеним у главі 9 цього Кодексу;

4) надходження до органу доходів і зборів документально підтвердженої офіційної інформації органів доходів і зборів інших країн щодо недостовірності заявленої митної вартості.

7. У разі якщо під час проведення митного контролю орган доходів і зборів не може аргументовано довести, що заявлено неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у тому числі невірно визначено митну вартість товарів, заявлена декларантом або уповноваженою ним особою митна вартість вважається визнаною автоматично.

Обов'язки органів доходів і зборів (ст. 54):

здійснювати контроль заявленої декларантом або уповноваженою ним особою митної вартості товарів шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості;

надавати декларанту або уповноваженій ним особі **письмову інформацію про причини**, за яких заявлена ними митна вартість не може бути визнана;

надавати декларанту або уповноваженій ним особі **письмову інформацію щодо порядку і методу визначення митної вартості**, а також щодо **підстав коригування** заявленої митної вартості;

випускати товари, що декларуються, у **вільний обіг** за умови забезпечення сплати митних платежів згідно з митною вартістю цих товарів, визначеною органом доходів і зборів, **шляхом надання гарантії**.

Права органів доходів і зборів (ст. 54):

письмово запитувати від декларанта додаткові **документи та відомості**, якщо це необхідно для прийняття рішення про визнання заявленої митної вартості;

упевнитись у достовірності або точності **будь-якої заяви, документа чи розрахунку**, поданих для цілей визначення митної вартості;

здійснювати коригування заявленої митної вартості товарів у разі неможливості визнання митної вартості, заявленої декларантом або уповноваженою ним особою;

проводити перевірки правильності визначення митної вартості товарів **після закінчення їх митного контролю та митного оформлення**;

застосовувати інші передбачені Митним кодексом **форми митного контролю**.

Дана стаття встановлює, що повноваження щодо контролю за правильністю визначення митної вартості покладені на органи доходів і зборів.

Частиною четвертою ст. 54 визначені обов'язки органів доходів і зборів під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості.

Посадова особа органу доходів і зборів, яка проводить перевірку заповнення декларації митної вартості, не має права з власної ініціативи або за дорученням чи на прохання декларанта вписувати

будь-які дані до граф декларації, що повинні заповнюватися декларантом, вносити до них зміни, доповнення чи виправлення.

Контроль правильності визначення митної вартості товарів здійснюється органом доходів і зборів:

- під час проведення митного контролю і митного оформлення шляхом перевірки числового значення заявленої митної вартості;
- після закінчення їх митного контролю та митного оформлення у порядку, визначеному статтями 345-354 Кодексу (зокрема, шляхом використання системи аналізу ризиків).

Так, відповідно до положень Митного кодексу можна зазначити, що контроль правильності визначення митної вартості здійснюється шляхом (ч. 1-2 ст. 54):

- перевірки числового значення;
- перевірки розрахунку, здійсненого декларантом.

При перевірці числового значення органи доходів і зборів звертають увагу насамперед на технічні помилки, до яких можна віднести:

- помилки при перенесенні відомостей;
- арифметичні помилки в декларації або підтверджуючих документах;
- помилки при перерахунку сум в іноземній валюті.

При перевірці правильності розрахунку, здійсненого декларантом, необхідно зосередитись на методологічній складовій, а саме:

- перевірки правильності використання методу визначення митної вартості;
- неврахування всіх платежів, які були здійснені або повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів продавцю або на користь продавця через третіх осіб та/або на пов'язаних із продавцем осіб для виконання зобов'язань продавця;
- невключенні або невірному включенні складових митної вартості при розрахунку при застосуванні методів, передбачених ст. 58-64 Кодексу;
- перевірки курсу валют на день подачі митної декларації;
- невірному здійсненні нарахувань (наприклад, знижок) тощо.

Перевірка розрахунку митної вартості товарів здійснюється з урахуванням положень Кодексу відповідно до обраного методу.

Інформація про цінові та якісні характеристики таких товарів та їх взаємозалежність накопичується, узагальнюється й аналізується органом доходів і зборів з метою вирішення питання щодо необхідності додаткової класифікації такого товару.

Контроль правильності визначення митної вартості буде здійснюватись у першу чергу із застосуванням системи управління ризиків (глава 52 Кодексу). Це передбачено правом органів доходів і зборів (ч. 5 ст. 54) упевнюватись у достовірності або точності будь-якої заяви, документа, що подані декларантом для підтвердження митної вартості. Реалізація зазначеного права є фактично застосуванням такої форми митного контролю як перевірка документів і відомостей (ст. 337), яка в свою чергу базується на системі управління ризиками.

З метою удосконалення митного контролю та оптимізації методів роботи Державної фіскальної служби України органи доходів і зборів мають право:

- встановлювати та підтримувати офіційні відносини консультативного характеру з суб'єктами господарювання. Ці відносини включають у себе укладення меморандумів про взаєморозуміння з метою розвитку співробітництва (ст. 562 Кодексу);
- підтримувати зв'язки з митними адміністраціями іноземних держав, в установленому законом порядку укладати з ними відповідні міжвідомчі договори (частина третя ст. 564 Кодексу);
- обмінюватись інформацією з органами доходів і зборів суміжних держав, у тому числі з використанням інформаційних технологій та систем (частина шоста ст. 565 Кодексу).

Орган доходів і зборів може відмовити у митному оформленні товарів за заявленою декларантом митною вартістю виключно у випадках, за наявності обґрунтованих підстав вважати, що заявлено (ч. 6 ст. 54 Кодексу):

- неповні та/або;
- недостовірні відомості про митну вартість, в тому числі;
- невірно визначено митну вартість товарів.

Слід відмітити, що митна вартість вважається невірно визначеною декларантом, а заявлені відомості – неповними (недостовірними) тільки у випадках:

- невірно проведеного розрахунку митної вартості;
- неподання документів, які підтверджують відомості про заявлену митну вартість товарів;

– невідповідність обраного декларантом методу визначення митної вартості умовам застосування таких методів;

– надходження до органу доходів і зборів документально підтвердженої офіційної інформації органів доходів і зборів інших країн щодо недостовірності заявленої митної вартості.

У зв'язку з цим зауважимо, Митним кодексом встановлено, що шкода, заподіяна особам та їхньому майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю органів доходів і зборів, організацій або їх посадових осіб чи інших працівників при виконанні ними своїх службових (трудових) обов'язків, відшкодовується цими органами, організаціями (ст. 30 Кодексу).

Митна вартість, заявлена декларантом або уповноваженою ним особою, вважається визнаною автоматично, у разі якщо під час проведення митного контролю орган доходів і зборів не може аргументовано довести, що заявлено:

неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у тому числі невірно визначено митну вартість товарів.

Стаття 55. Коригування митної вартості товарів.

1. Рішення про коригування заявленої митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України з поміщенням у митний режим імпорту, приймається органом доходів і зборів у письмовій формі під час здійснення контролю правильності визначення митної вартості цих товарів як до, так і після їх випуску, якщо органом доходів і зборів у випадках, передбачених частиною шостою статті 54 цього Кодексу, виявлено, що заявлено неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість товарів, у тому числі невірно визначено митну вартість товарів.

2. Прийняте органом доходів і зборів письмове рішення про коригування заявленої митної вартості товарів має містити:

1) обґрунтування причин, через які заявлену декларантом митну вартість не може бути визнано;

2) наявну в органу доходів і зборів інформацію (у тому числі щодо числових значень складових митної вартості, митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, інших умов, що могли вплинути на ціну товарів), яка призвела до виникнення сумнівів у правильності визначення митної вартості та до прийняття рішення про коригування митної вартості, заявленої декларантом;

3) вичерпний перелік вимог щодо надання додаткових документів, передбачених частиною третьою статті 53 цього Кодексу, за умови надання яких митна вартість може бути визнана органом доходів і зборів;

4) обґрунтування числового значення митної вартості товарів, скоригованої органом доходів і зборів, та фактів, які вплинули на таке коригування;

5) інформацію про:

а) право декларанта звернутися до органу доходів і зборів з проханням випустити товари, що декларуються, у вільний обіг за умови надання гарантій відповідно до розділу 10 цього Кодексу;

б) право декларанта оскаржити рішення про коригування заявленої митної вартості в органу доходів і зборів вищого рівня відповідно до глави 4 цього Кодексу або до суду.

3. Форма рішення про коригування митної вартості товарів встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

4. Під час митного оформлення при прийнятті органом доходів і зборів письмового рішення про коригування митної вартості товарів декларант або уповноважена ним особа (за згодою) здійснює коригування заявленої митної вартості у строки, що не перевищують строків декларування товарів, встановлених цим Кодексом.

5. Декларант може провести консультації з органом доходів і зборів з метою обґрунтованого вибору методу визначення митної вартості на підставі інформації, яка наявна в органі доходів і зборів.

6. На вимогу декларанта консультації проводяться у письмовому вигляді.

7. У випадку незгоди декларанта або уповноваженої ним особи з рішенням органу доходів і зборів про коригування заявленої митної вартості товарів або неможливості надати затребувані органом доходів і зборів додаткові документи за зверненням декларанта або уповноваженої ним особи орган доходів і зборів випускає товари, що декларуються, у вільний обіг за умови сплати митних платежів згідно з митною вартістю цих товарів, визначеною декларантом або уповно-

важеною ним особою, та забезпечення сплати різниці між сумою митних платежів, обчисленою згідно з митною вартістю товарів, визначеною декларантом або уповноваженою ним особою, та сумою митних платежів, обчисленою згідно з митною вартістю товарів, визначеною органом доходів і зборів, шляхом надання гарантій відповідно до розділу 10 цього Кодексу. Строк дії таких гарантій не може перевищувати 90 календарних днів з дня випуску товарів.

8. Протягом 80 днів з дня випуску товарів декларант або уповноважена ним особа може надати органу доходів і зборів додаткові документи для підтвердження заявленої ним митної вартості товарів, що декларуються.

9. У разі надання декларантом або уповноваженою ним особою додаткових документів орган доходів і зборів розглядає подані додаткові документи і протягом 5 робочих днів з дати їх подання виносить письмове рішення щодо визнання заявленої митної вартості та скасовує рішення про коригування заявленої митної вартості або надає обґрунтовану відмову у визнанні заявленої митної вартості з урахуванням додаткових документів.

10. Якщо орган доходів і зборів протягом строку, зазначеного у частині дев'ятій цієї статті, не надає обґрунтування підстав, через які заявлена декларантом або уповноваженою ним особою митна вартість не може бути визнана з урахуванням додаткових документів, вважається, що декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість товарів визначено правильно. У такому випадку надана фінансова гарантія повертається (вивільняється) у порядку та строки, визначені цим Кодексом.

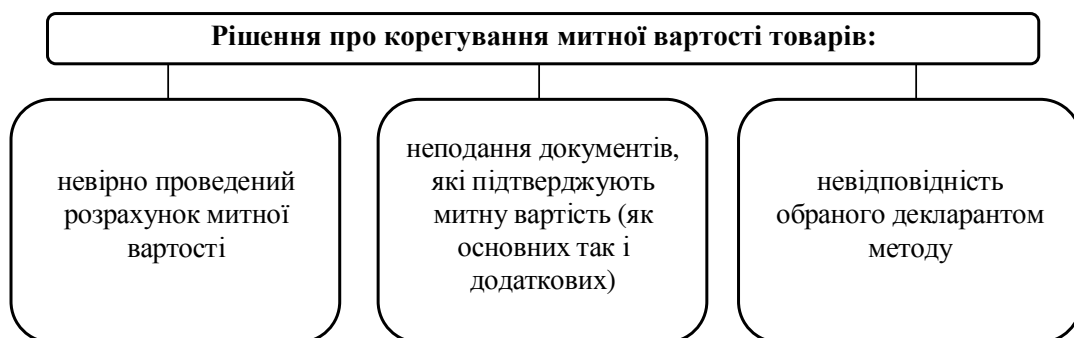
Контроль правильності визначення митної вартості товарів після випуску товару у вільний обіг може здійснюватися шляхом проведення документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи відповідно до статей 345-354 Кодексу. У разі встановлення за результатами документальної перевірки фактів недостовірності митної вартості товарів Рішення про коригування митної вартості товарів за формою, яка встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи, не приймається, а зазначається в акті про результати перевірки. Дане положення передбачене статтею 354 Кодексу.

Будь-яке прийняте рішення про корегування заявленої митної вартості повинно містити обґрунтування числового значення митної вартості товарів, скорегованої органом доходів і зборів, та фактів, які вплинули на таке коригування.

Як і чинним законодавством проектом передбачено, що у разі незгоди декларанта з рішенням про корегування він має можливість випуску товарів у вільний обіг під гарантії або сплати митних платежів згідно з визначеною органом доходів і зборів митною вартістю.

При цьому орган доходів і зборів зобов'язаний в строк, що не перевищує 80 робочих днів, шляхом проведення консультацій з декларантом, аргументовано підтвердити правильність визначення ним митної вартості товарів.

У разі наявності в органу доходів і зборів сумнівів щодо достовірності поданих до митного оформлення відомостей, він має право здійснити митний контроль після випуску товару у вільний обіг шляхом проведення документальної перевірки.

Рішення про корегування заявленої митної вартості товарів приймається органом доходів і зборів виключно у випадках, якщо встановлено, що заявлено (ч. 1 ст. 55 Митного кодексу України): неповні та/або недостовірні відомості про митну вартість, в тому числі невірно визначено митну вартість товарів.

Слід відмітити, що митна вартість вважається невірно визначеною декларантом, а заявлені відомості – неповними (недостовірними) тільки у випадках (ч. 2 ст. 55 Митного кодексу України):

– невірно проведеного розрахунку митної вартості;

- неподання документів, які підтверджують відомості про заявлену митну вартість товарів;
- невідповідність обраного декларантом методу визначення митної вартості умовам застосування таких методів;
- якщо за результатами документальної перевірки встановлено факти порушень вимог законодавства України з питань митної справи в частині визначення митної вартості.

Будь-яке прийняте рішення про корегування заявленої митної вартості повинно містити обґрунтування числового значення митної вартості товарів, скорегованої органом доходів і зборів, та фактів, які вплинули на таке коригування.

Як і чинним законодавством проектом передбачено, що у разі незгоди декларанта з рішенням про корегування, він має можливість випуску товарів у вільний обіг під гарантії або сплати митних платежів згідно з визначною органом доходів і зборів митною вартістю.

При цьому орган доходів і зборів зобов'язаний в строк, що не перевищує 20 робочих днів, шляхом проведення консультацій з декларантом, аргументовано підтвердити правильність визначення ним митної вартості товарів.

У разі наявності в органі доходів і зборів сумнівів щодо достовірності поданих до митного оформлення відомостей, він має право здійснити митний контроль після випуску товару у вільний обіг шляхом проведення документальної перевірки.

При цьому, якщо під час митного оформлення в органі доходів і зборів відсутні обґрунтовані підстави вважати, що митна вартість товарів невірно визначена декларантом, він повинен визнати заявлену митну вартість (ч. 3 ст. 55 Митного кодексу України).

У зв'язку з цим зауважимо, що Митним кодексом встановлено, якщо шкода, заподіяна особам та їхньому майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю органів доходів і зборів, організацій або їх посадових осіб чи інших працівників при виконанні ними своїх службових (трудових) обов'язків, відшкодовується цими органами, організаціями (ст. 30 Митного кодексу України).

Стаття 56. Додержання вимог щодо конфіденційності інформації, що стосується митної вартості товарів.

1. Інформація, що стосується митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, не може без спеціального дозволу особи чи органу, які подають таку інформацію, розголошуватися або передаватися третім особам, включаючи інші органи державної влади, крім подання її в порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України.

Дана стаття забезпечує захист комерційної таємниці та конфіденційної інформації, яка надається декларантом органу доходів і зборів для цілей контролю за правильністю визначення митної вартості. Відповідно до ст. 36 Господарського Кодексу України відомості, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, що не є державною таємницею, розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання, можуть бути визнані його комерційною таємницею. Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, спосіб їх захисту визначаються суб'єктом господарювання відповідно до закону. Розголошенням комерційної таємниці є ознайомлення іншої особи без згоди особи, уповноваженої на те, з відомостями, що відповідно до закону становлять комерційну таємницю, особою, якій ці відомості були довірені у встановленому порядку або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків, якщо це завдало чи могло завдати шкоди суб'єкту господарювання. За неправомірне збирання, розголошення або використання відомостей, що є комерційною таємницею, винні особи несуть відповідальність, встановлену законом.

Чинним Кримінальним кодексом України передбачено кримінальну відповідальність за незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю та за умисні дії, спрямовані на отримання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, з метою розголошення чи іншого використання цих відомостей, а також незаконне використання таких відомостей, якщо це спричинило істотну шкоду суб'єкту господарської діяльності (стаття 231). Статтею 232 Кримінального кодексу України передбачена кримінальна відповідальність за умисне розголошення комерційної або банківської таємниці без згоди її власника особою, якій ця таємниця відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, якщо воно вчинене з корисливих чи інших особистих мотивів і завдало істотної шкоди суб'єкту господарської діяльності.

Глава 9. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, та порядок їх застосування

Стаття 57. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту.

1. Визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за такими методами:

- 1) основний – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);
- 2) другорядні:
 - а) за ціною договору щодо ідентичних товарів;
 - б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;
 - в) на основі віднімання вартості;
 - г) на основі додавання вартості (обчислена вартість);
 - г) резервний.

2. Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є перший метод – за ціною договору (вартість операції).

3. Кожний наступний метод застосовується лише у разі, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу відповідно до норм цього Кодексу.

4. Застосуванню другорядних методів передусє процедура консультацій між органом доходів і зборів та декларантом з метою визначення основи вартості згідно з положеннями статей 59 і 60 цього Кодексу. Під час таких консультацій орган доходів і зборів та декларант можуть здійснити обмін наявною у кожного з них інформацією за умови додержання вимог щодо її конфіденційності.

5. У разі неможливості визначення митної вартості товарів згідно з положеннями статей 59 і 60 цього Кодексу за основу для її визначення може братися або ціна, за якою ідентичні або подібні (аналогічні) товари були продані в Україні не пов'язаному із продавцем покупцю відповідно до статті 62 цього Кодексу, або вартість товарів, обчислена відповідно до статті 63 цього Кодексу.

6. При цьому кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу.

7. Методи на основі віднімання та додавання вартості (обчислена вартість) можуть застосовуватися у будь-якій послідовності на прохання декларанта або уповноваженої ним особи.

8. У разі якщо неможливо застосувати жоден із зазначених методів, митна вартість визначається за резервним методом відповідно до вимог, встановлених статтею 64 цього Кодексу.

Методи визначення митної вартості		
	Митний кодекс України	Угода про застосування статті VII ГАТТ
ст. 58	За ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)	↔ Вартість операції (ст. 1)
ст. 59	За ціною договору щодо ідентичних товарів	↔ Вартість ідентичних товарів (ст. 2)
ст. 60	За ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів	↔ Вартість подібних товарів (ст. 3)
ст. 62	На основі віднімання вартості	↔ На основі віднімання вартості (ст. 5)
ст. 63	На основі додавання вартості (обчислена вартість)	↔ Обчислена вартість (ст. 6)
ст. 64	Резервний метод	↔ Резервний метод (ст. 7)

Дана стаття встановлює, яким чином має визначатися митна вартість товарів, які ввозяться на митну територію України в митному режимі імпорту. Проте, відповідно до ст. 65 Кодексу для товарів, що ввозяться і декларуються в інших митних режимах, що передбачають сплату митних платежів, митна вартість товарів визначається із застосуванням одного з шести методів, які визначені коментованою статтею.

Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України в митному режимі імпорту, поділені на основний та другорядні, такий розподіл методів передбачено і Модернізованим митним кодексом ЄС.

Основним визначено метод за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції). Основний метод визначення митної вартості, визначений у статті 58, застосовується тоді, коли умови, передбачені в ній, виконано.

Якщо митна вартість не може бути визначена відповідно до положень статті 58 «Метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)», то вона має бути визначена шляхом послідовного використання методів, передбачених статтями 58-64 Кодексу.

Відповідно до статті 57 Кодексу застосуванню другорядних методів передують процедури консультацій між органом доходів і зборів та декларантом з метою визначення основи вартості згідно з положеннями статей 59 і 60 Кодексу. В ході таких консультацій орган доходів і зборів та декларант можуть здійснити обмін наявною у кожного з них інформацією за умови додержання вимог щодо її конфіденційності. Наприклад, може статися так, що імпортер володіє інформацією про митну вартість ідентичних або подібних імпортованих товарів, якої безпосередньо не має в органі доходів і зборів. З іншого боку, орган доходів і зборів може мати інформацію про митну вартість ідентичних або подібних товарів, якою не володіє імпортер.

Факт проведення консультацій і результати таких консультацій фіксуються посадовою особою органу доходів і зборів, яка їх провела, на зворотному боці декларації митної вартості або у відповідному журналі та засвідчуються підписом декларанта, з яким було проведено таку консультацію.

У разі неможливості визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, відповідно до вимог статті 59 і 60 Кодексу митна вартість товару визначається органом доходів і зборів на підставі наявних у нього відомостей згідно із законодавством, зокрема, з використанням інформації біржових організацій про ціни на сировину й матеріали, які є складовими оцінюваного товару, та інформації про розрахунки співвідношення вартості сировини (матеріалів, комплектуючих) та готової продукції, надіслані Держмитслужбою.

Як виняток, може змінюватися послідовність застосування лише четвертого (стаття 62 Кодексу) та п'ятого (стаття 63 Кодексу) методів визначення митної вартості. Якщо декларант не вимагає, щоб порядок використання статей 62 і 63 був зворотним, то слід дотримуватися звичайного порядку послідовності.

Якщо митна вартість не може бути визначена згідно з положеннями статей 58-63, то вона повинна визначатися відповідно до положень статті 64 за резервним методом.

Стаття 58. Метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції).

1. Метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, застосовується у разі, якщо:

1) немає жодних обмежень щодо прав покупця (імпортера) на використання оцінюваних товарів, за винятком тих, що:

а) встановлюються законом чи запроваджуються органами державної влади в Україні;

б) обмежують географічний регіон, у якому товари можуть бути перепродані (відчужені повторно);

в) не впливають значною мірою на вартість товару;

2) щодо продажу оцінюваних товарів або їх ціни відсутні будь-які умови або застереження, які унеможливають визначення вартості цих товарів;

3) жодна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, розпорядження або використання товарів покупцем не надійде прямо чи опосередковано продавцеві, якщо тільки не буде зроблено відповідне коригування з урахуванням положень частини десятої цієї статті;

4) покупець і продавець не пов'язані між собою особи або хоч і пов'язані між собою особи, однак ці відносини не вплинули на ціну товарів.

2. Метод визначення митної вартості товарів за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються, не застосовується, якщо використані декларантом або уповноваженою ним особою відомості не підтверджені документально або не визначені кількісно і достовірні та/або відсутня хоча б одна із складових митної вартості, яка є обов'язковою при її обчисленні.

3. У разі якщо митна вартість не може бути визначена за основним методом, застосовуються другорядні методи, зазначені у пункті 2 частини першої статті 57 цього Кодексу.

4. Митною вартістю товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт в Україну, скоригована в разі потреби з урахуванням положень частини десятої цієї статті.

5. Ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, – це загальна сума всіх платежів, які були здійснені або повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів продавцю або на користь продавця через третіх осіб та/або на пов'язаних із продавцем осіб для виконання зобов'язань продавця.

6. Платежі можуть бути здійснені прямо чи опосередковано. Прикладом опосередкованого платежу може бути врегулювання покупцем повністю чи частково боргу продавця.

7. Платежі необов'язково повинні бути здійснені у вигляді переказу грошей (зокрема, але не виключно). Такі платежі можуть бути здійснені шляхом акредитива, інкасування або за допомогою інших розрахунків (вексель, передача цінних документів тощо).

8. Термін «ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті» стосується лише ціни оцінюваних товарів. Дивіденди або інші платежі покупця на користь продавця, не пов'язані з оцінюваними товарами, не є частиною митної вартості. Додавання, якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, згідно з цією статтею робляться лише на основі об'єктивних даних, що підтверджуються документально та піддаються обчисленню.

9. Розрахунки згідно з цією статтею робляться лише на основі об'єктивних даних, що підтверджуються документально та піддаються обчисленню.

10. При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються такі витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті:

1) витрати, понесені покупцем:

а) комісійні та брокерська винагорода, за винятком комісійних за закупівлю, що є платою покупця своєму агенту за надання послуг, пов'язаних із представництвом його інтересів за кордоном для закупівлі оцінюваних товарів;

б) вартість ящиків тари (контейнерів), в яку упаковано товар, або іншої упаковки, що для митних цілей вважаються єдиним цілим з відповідними товарами;

в) вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних із пакуванням;

2) належним чином розподілена вартість нижчезазначених товарів та послуг, якщо вони поставляються прямо чи опосередковано покупцем безоплатно або за зниженими цінами для використання у зв'язку з виробництвом та продажем на експорт в Україну оцінюваних товарів, якщо така вартість не включена до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті:

а) сировини, матеріалів, деталей, напівфабрикатів, комплектувальних виробів тощо, які ввійшли до складу оцінюваних товарів;

б) інструментів, штампів, шаблонів та аналогічних предметів, використаних у процесі виробництва оцінюваних товарів;

в) матеріалів, витрачених у процесі виробництва оцінюваних товарів (мастильні матеріали, паливо тощо);

г) інженерних та дослідно-конструкторських робіт, дизайну, художнього оформлення, ескізів і креслень, виконаних за межами України і безпосередньо необхідних для виробництва оцінюваних товарів;

3) роялті й інші ліцензійні платежі, що стосуються оцінюваних товарів та які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано, як умову продажу оцінюваних товарів, якщо такі платежі не включаються до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті.

Зазначені платежі можуть включати платежі, які стосуються прав на літературні та художні твори, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки й інші об'єкти права інтелектуальної власності.

Витрати на право відтворення (тиражування) оцінюваних товарів в Україні не повинні додаватися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари.

Порядок включення до ціни розрахунку роаялті та ліцензійних платежів визначається Кабінетом Міністрів України;

4) відповідна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу товарів, що оцінюються, їх використання або розпорядження ними на митній території України, яка прямо чи опосередковано йде на користь продавця;

5) витрати на транспортування оцінюваних товарів до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України;

6) витрати на навантаження, вивантаження та обробку оцінюваних товарів, пов'язані з їх транспортуванням до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України;

7) витрати на страхування цих товарів.

11. При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, не допускається включення ніяких інших витрат, крім тих, що передбачені у цій статті. До митної вартості не включаються нижчезазначені витрати або кошти за умови виділення їх з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, що документально підтверджені та які піддаються обчисленню:

1) плата за будівництво, спорудження, складення, технічне обслуговування або технічну допомогу, здійснені після ввезення імпортованих товарів, таких як промислова установка, машини або обладнання;

2) витрати на транспортування після ввезення;

3) податки, які справляються в Україні.

12. Той факт, що продавець і покупець пов'язані між собою особи, сам по собі не може бути підставою для розгляду вартості операції як неприйнятної. У таких випадках необхідно розглянути обставини продажу та прийняти вартість операції за умови, що взаємовідносини покупця і продавця не вплинули на ціну оцінюваних товарів.

13. За наявності достатніх підстав вважати, що відносини, зазначені у частині дванадцятій цієї статті, вплинули на ціну оцінюваних товарів, орган доходів і зборів повинен надати декларанту або уповноваженій ним особі свої письмові обґрунтування, що такий вплив мав місце.

14. У разі відсутності обґрунтувань з боку органу доходів і зборів необхідно вважати, що взаємовідносини, зазначені у частині дванадцятій цієї статті, не вплинули на ціну оцінюваних товарів.

15. Декларант має право відповіді та доказу відсутності впливу взаємозв'язку продавця і покупця на ціну, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари.

16. Для цілей цього Кодексу особи вважаються пов'язаними між собою у випадках, зазначених у статті 15 Угоди про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року.

17. Особи, одна з яких є одноосібним агентом, одноосібним дистриб'ютором чи одноосібним концесіонером іншої, як би це не називалося, вважаються пов'язаними для цілей цього Кодексу, якщо вони підпадають хоча б під один із критеріїв, визначених у статті 15 Угоди про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року.

18. При продажу товарів між пов'язаними особами вартість операції береться за основу для визначення митної вартості оцінюваних товарів за першим методом, якщо декларант покаже, що така вартість є близькою до вартості однієї з нижчезазначених операцій, яка здійснювалася одночасно або майже одночасно з операцією з оцінюваними товарами:

1) вартості операції при продажу непов'язаним покупцям ідентичних або подібних (аналогічних) товарів для експорту в Україну;

2) митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, визначеної згідно з положеннями статті 62 цього Кодексу;

3) митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, визначеної згідно з положеннями статті 63 цього Кодексу.

19. У разі здійснення вищезазначених порівнянь враховується наявна в органу доходів і зборів або подана декларантом чи уповноваженою ним особою інформація щодо різниці в комерційних рівнях продажу, кількісних показниках, елементах і витратах, зазначених у частині десятій цієї статті, та витратах, які понесені продавцем при продажу, коли продавець і покупець не пов'язані між собою, і не понесені продавцем при продажу, коли продавець і покупець пов'язані між собою.

20. Порівняння з вартістю операцій, зазначених у пунктах 1-3 частини вісімнадцятої цієї статті, здійснюється за ініціативою декларанта або уповноваженої ним особи. Вартість цих операцій не може використовуватися замість вартості операцій з оцінюваними товарами.

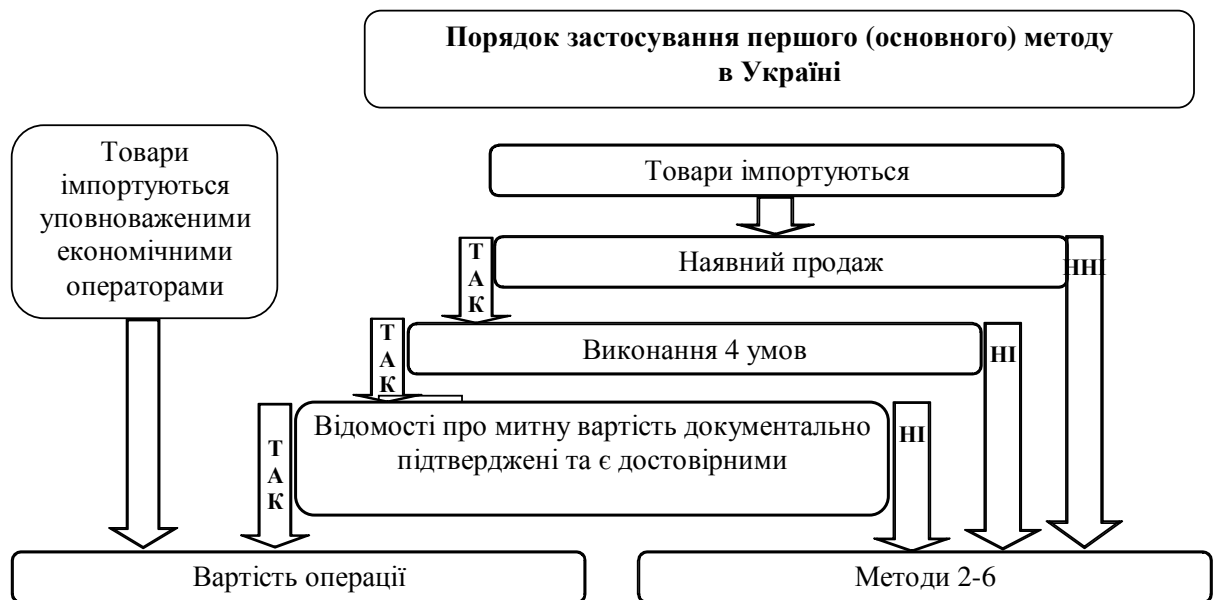
21. Використані декларантом або уповноваженою ним особою відомості повинні бути об'єктивними, піддаватися обчисленню та підтверджуватися документально.

22. Право на автоматичне застосування методу визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції), мають уповноважені економічні оператори.

Для підтвердження у таких випадках заявлених відомостей про митну вартість товарів у порядку, визначеному цим Кодексом, подаються лише:

- 1) декларація митної вартості (у випадках, встановлених статтею 52 цього Кодексу);
- 2) зовнішньоекономічний договір (контракт) і додатки до нього;
- 3) рахунок-фактура (інвойс) або рахунок-проформа;
- 4) банківські платіжні документи (якщо рахунок сплачено), а також інші платіжні та/або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару та містять реквізити, необхідні для ідентифікації ввезеного товару;
- 5) документи для підтвердження витрат на ввезення та страхування, якщо за умовами поставки такі витрати не включено у вартість товару.

23. У випадках, передбачених частиною двадцять другою цієї статті, контроль правильності визначення митної вартості здійснюється виключно після завершення митного оформлення та пропуску товарів через митний кордон України.

У попередній статті 57 розкрито метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції), і він є основним. Проте основний метод використовується у разі якщо відсутні обмеження визначені Кодексом.

Це означає, що цей метод застосовується в абсолютно усіх випадках, крім 6 визначених підстав, які полягають у наступному:

- 1) відсутність продажу на експорт в Україну (ч. 4 ст. 58 Кодексу);
- 2) наявність обмеження прав покупця на розпорядження товарами (ч. 1 ст. 58);
- 3) наявність умов, що унеможливають визначення вартості товарів (ч. 1 ст. 58);
- 4) якщо частина виручки від подальшого розпорядження надходить продавцю (ч. 1 ст. 58);
- 5) якщо покупець і продавець пов'язані між собою й ці відносини вплинули на ціну товарів (ч. 1 ст. 58);
- б) використані декларантом відомості (ч. 2 ст. 58): не підтверджені документально, не є визначеними кількісно, не є достовірними або відсутня хоча б одна зі складових митної вартості.

Проте підпунктами (а), (б), (в) частини першої статті 58 встановлені випадки, коли метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються може використовуватись при наявності обмежень. Відповідно до підпункту «в» пункту 1 частини першої статті 58

ціна, фактично сплачена, або ціна, що підлягає сплаті, вважається прийнятною при наявності обмежень, які суттєво не впливають на вартість товарів. Прикладом таких обмежень може бути випадок, коли продавець вимагає від покупця автомобілів не продавати чи виставляти їх до зафіксованої дати, яка становить початок модельного року.

Відповідно до частини першої статті 58 ціна, фактично сплачена, або ціна, що підлягає сплаті, вважається непринятною при наявності домовленостей або деяких умов, вплив яких неможливо врахувати. Прикладами таких випадків можуть бути наступні:

а) коли продавець встановлює ціну на імпорتنі товари за умови, що покупець також купить інші товари у зазначених кількостях;

б) коли ціна імпорتنих товарів залежить від ціни або цін, за якими покупець імпорتنих товарів продає інші товари продавцеві цих товарів;

в) коли ціна встановлюється на основі форми платежу, яка не стосується імпорتنих товарів, наприклад, якщо імпорتنі товари – це напівфабрикати, які надаються продавцем за умови, що продавець одержить конкретну кількість готової продукції.

Відповідно до пункту 2 частини четвертої статті 58 ціна, фактично сплачена, або ціна, що підлягає сплаті, вважається прийнятною при наявності домовленостей або деяких умов, що стосуються виробництва або збуту імпорتنих товарів. Наприклад, той факт, що покупець надає продавцеві техніку та плани, виконані в країні ввезення, не повинен призводити до неприйняття вартості операції для цілей статті 58. Також, якщо покупець здійснює за власний кошт, навіть за угодою з продавцем, дії, що відносяться до збуту імпортованих товарів, то вартість цих дій не є частиною митної вартості і такі дії не повинні призводити до неприйняття вартості операції.

Відповідно до частини п'ятої статті 58 ціна, фактично сплачена, або яка підлягає сплаті за товари, що імпортуються за призначенням в Україну, – це загальна сума всіх платежів, які були здійснені або які повинні бути здійснені покупцем оцінюваних товарів продавцю або на користь продавця через третіх осіб, та/або на пов'язаних з продавцем осіб для виконання зобов'язань продавця. Платіж обов'язково повинен набувати форми переказу грошей (зокрема, але не виключно). Платіж може бути здійснений шляхом акредитива або іншими фінансовими документами (вексель, цінні документи тощо). Платіж може бути здійснений прямо або опосередковано. Прикладом опосередкованого платежу може бути врегулювання покупцем повністю або частково боргових зобов'язань, які мають бути сплачені продавцем.

Діяльність, яка здійснюється покупцем на його власні кошти, крім зазначеної в пп. 4-7 частини десятої ст. 58, не розглядається як опосередкований платіж продавцеві, хоча вона і може вважатися вигідною для продавця. Таким чином, вартість такої діяльності не додається до ціни, яка фактично сплачена або підлягає сплаті при визначенні митної вартості.

Термін «ціна, фактично сплачена, або ціна, що підлягає сплаті», що використовується в частині четвертій статті 58, стосується тільки ціни оцінюваних товарів. Таким чином, потік дивідендів або інших платежів від покупця до продавця, які не стосуються імпорتنих товарів, не є частиною митної вартості цих товарів.

Частина вісімнадцята статті 58 надає різні засоби встановлення прийнятності вартості, а саме, якщо покупець і продавець є пов'язаними між собою особами, то мають бути вивчені обставини навколо продажу, а вартість операції приймається як митна вартість за умови, що ці відносини не вплинули на ціну. Не передбачається вивчення обставин у всіх випадках, коли продавець і покупець пов'язані між собою. Таке вивчення буде потрібне тільки тоді, коли існують сумніви стосовно прийнятності ціни. Якщо орган доходів і зборів не має сумнівів стосовно прийнятності ціни, то вона має бути прийнята без запиту подальшої інформації від декларанта. Наприклад, орган доходів і зборів раніше вже вивчав ці відносини або він вже має детальну інформацію стосовно покупця та продавця і вже може бути впевненим унаслідок такого вивчення інформації, що ці відносини не вплинули на ціну товару, що ввозиться на митну територію України.

Якщо орган доходів і зборів не в змозі прийняти вартість операції без додаткового уточнення, то він повинен надати декларанту можливість представити таку додаткову детальну інформацію для того, щоб вивчити обставини щодо продажу.

У зв'язку з цим орган доходів і зборів повинен бути готовим до вивчення умов організації торговельних відносин між покупцем і продавцем та умов установавання ціни, щоб визначити чи вплинули ці відносини на ціну.

Якщо покупець і продавець, будучи пов'язаними між собою особами, відповідно до положень статті 15 Угоди про застосування статті VII ГАТТ здійснюють покупки та продаж один одному так, як ніби вони не є взаємозалежними, це вважається підтвердженням того, що такі відносини не впли-

нули на ціну. Наприклад, якщо ціна, встановлена у спосіб, сумісний із звичайною практикою ціноутворення в галузі, що розглядається, або у спосіб, у який продавець встановлює ціни для продажів покупцям, які не є взаємозалежними з продавцем, це підтвердить, що відносини не вплинули на ціну. Інший приклад: якщо доведено, що ціна є прийнятною для забезпечення відшкодування всіх витрат плюс прибуток, який є звичайним для загальних прибутків фірми, отриманих за певний період часу (наприклад, рік) від продажу товарів того ж класу або типу, – це підтвердить, що на ціну не вплинула взаємозалежність.

Для цілей статті 58 термін «особи» включає, де це доречно, юридичних осіб.

Для цілей статті 58 одна особа вважатиметься такою, що контролює іншу, якщо перша в правовому або оперативному відношенні може застосовувати обмеження до останньої або керувати нею.

Відповідно до частини двадцятої статті 58 декларант за власною ініціативою має можливість довести, що вартість операції максимально наближається до вартості, яка раніше була перевірена та прийнята органами доходів і зборів, а тому є прийнятною відповідно до положень статті 58. Якщо в результаті перевірки встановлено, що вартість операції відповідає вартості операції ідентичних товарів, то немає потреби вивчати питання впливу на ціну товару того факту, що продавець та покупець є пов'язаними між собою особами відповідно до Угоди. Якщо орган доходів і зборів уже має достатньо інформації для того, щоб упевнитися, що одне з порівнянь, передбачених частиною вісімнадцятою ст. 58, проведено, немає причин вимагати від декларанта демонстрації проведення таких порівнянь.

Відповідно до частини вісімнадцятого статті 58 для визнання вартості операції «максимально наближеною» до іншої вартості має братися до уваги ряд факторів. Ці фактори включають характер імпортованих товарів, характер самої галузі, сезон, коли товари імпортуються, і те, чи різниця у вартостях є комерційно значущою. Оскільки ці фактори можуть відрізнятися, то неможливо застосувати однаковий стандарт (підхід), наприклад, фіксований процент у кожному випадку. Наприклад, невелика різниця у вартості одного виду товарів може бути непринятною, у той час як велика різниця у вартості іншого типу товарів може бути прийнятною при визнанні операції «максимально наближеною» до раніше перевірених вартостей, про які йдеться в частині вісімнадцятій статті 58.

У випадку, коли відсутні обмеження визначені частиною першою ст. 58, або за умови достатніх підстав вважати, що взаємовідносини покупця та продавця не вплинули на ціну оцінюваних товарів митною вартістю товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт в Україну, скорегована в разі потреби з урахуванням положень частини десятої цієї статті.

Відповідно до частини одинадцятої статті 58 митна вартість не включає нижченаведені витрати або кошти за умови, що вони виділені від фактично сплаченої ціни або такої, що підлягає сплаті за імпортовані товари:

а) плату за будівництво, спорудження, складання, технічне обслуговування або технічну допомогу, здійснені після ввезення імпортованих товарів, таких як промислова установка, машини або обладнання;

б) транспортні витрати після ввезення;

в) податки, які сплачуються в Україні.

Для цілей підпункту «а» пункту 1 частини десятої статті 58 термін «комісійні за закупівлю» означає плату, сплачену покупцем своєму агенту за послугу щодо представництва його інтересів за кордоном для придбання товарів, що оцінюються.

Зазвичай, комісія (комісійні), яку агент отримує за свої послуги, обчислюється як відсоток від ціни продажу товарів; проте термін «комісійні за закупівлю» охоплює також інші домовленості щодо компенсації, наприклад, розмір винагороди може засновуватися на витраченому часі агента та/або прийнятих ним на себе фінансових витрат з метою забезпечення закупівлі оцінюваних товарів.

Заплачені покупцем гонорари своєму агенту за надання послуг, пов'язаних із представництвом його інтересів за кордоном для закупівлі товарів, не додаються до митної вартості оцінюваних товарів. З іншого боку, якщо гонорар виплачений агенту продавця або незалежній третій стороні, то його сума входить до митної вартості оцінюваних товарів.

Агент покупця – це той, хто діє від імені і, перш за все, на користь покупця. Головна ознака, що відрізняє агента-покупця, – це право покупця контролювати дії агента, особливо в переговорному та купівельному процесі.

Визначення, чи має покупець право контролю над агентом, цілком залежить від конкретних факторів та обставин кожної операції.

Оформлення комісійних та брокерських для цілей митної оцінки залежить від конкретного характеру послуг, наданих посередником. Якщо посередник діє за свій власний рахунок і/або має право власності на товар, він не може вважатися агентом із закупівлі.

Іноді контракти або документи не досить чітко відображають характер діяльності так званого агента. За таких обставин важливо встановити дійсні факти.

Якщо агент є взаємозалежним з продавцем або з особою, залежною від продавця, органи доходів і зборів зобов'язані, незважаючи на наявність агентської угоди, розглянути усі обставини, щоб встановити, чи дійсно він діє від імені покупця, а не за рахунок продавця, або навіть за свій власний рахунок.

Експортні палати або так звані незалежні агенти, які займаються подібною діяльністю, але на відміну від агентів із закупівлі мають право власності на товар і контролюють комерційну угоду або ціну, сплачену імпортером, не можуть вважатися агентами із закупівлі.

При розподілі елементів, зазначених у підпункті «б» пункту 2 частини десятої статті 58 стосовно імпортованих товарів застосовуються два фактори – вартість самого елемента і той спосіб, у який ця вартість має розподілятися відносно імпортованих товарів. Розподіл цих елементів повинен здійснюватися раціональним способом відповідно до обставин і згідно із загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку.

Якщо покупець закуповує елемент від продавця, не пов'язаного з покупцем, то вартістю цього елемента є ціна закупівлі.

Якщо елемент був вироблений покупцем або особою, пов'язаною з покупцем, його вартістю будуть витрати на його виробництво.

Якщо елемент раніше використовувався покупцем незалежно від того, чи він купувався чи вироблявся таким покупцем, початкова вартість покупки або виробництва повинна бути скоригована в бік зниження з метою відображення його використання для того, щоб визначити вартість цього елемента.

Якщо вартість елемента визначено, необхідно розподілити цю вартість на імпортовані товари. Для цього існують різноманітні можливості. Наприклад, ця вартість може бути розподілена на першу поставку, якщо покупець бажає сплатити мито з усієї вартості за один раз. Інший приклад полягає в тому, що покупець може вимагати, щоб вартість була розподілена на певну кількість одиниць, вироблених до моменту першої поставки. Ще одним прикладом може бути те, коли покупець може вимагати, щоб вартість була розподілена на все передбачуване виробництво, якщо для такого виробництва укладено контракти або існують чіткі зобов'язання. Метод розподілу, який буде використовуватися, залежатиме від документації, наданої покупцем.

Приклад. Покупець надає виробникові шаблон для використання при виробництві імпортованих товарів та укладає контракт із виробником на закупівлю 10 тисяч одиниць. На час прибуття першої поставки 1000 одиниць виробник уже виробив 4000 одиниць. Декларант може вимагати від органу доходів і зборів розподілити вартість шаблону на 1000 одиниць, 4000 одиниць або 10000 одиниць.

Доповнення до елементів, визначених у підпункті «г» пункту 2 частини десятої статті 58, повинні базуватися на об'єктивних даних і таких, що піддаються обчисленню. Для того, щоб звести до мінімуму тягар як для декларанта, так і для органу доходів і зборів щодо визначення вартостей, які мають бути додані, якщо тільки можливо, мають використовуватися дані, безпосередньо наявні в системі комерційного обліку покупця.

Для тих елементів, поставлених покупцем, які були придбані або взяті в оренду покупцем, доповненням буде вартість покупки або оренди. Не повинні робитися доповнення для тих елементів, що перебувають у державній власності, крім витрат на одержання їх копій.

Легкість, з якою можливо обчислювати вартості, що мають додаватися, залежатиме від структури конкретної фірми та практики управління, а також від її методів ведення бухгалтерського обліку.

Наприклад, фірма, яка імпортує різноманітні товари з кількох країн, веде облік діяльності свого дизайнерського центру за межами країни імпорту в такий спосіб, щоб можна було точно показати витрати, що відносяться до конкретного товару. У таких випадках може бути відповідно зроблене пряме коригування (додавання) згідно з положеннями статті 58.

В іншому випадку фірма може понести витрати на утримання дизайнерського центру за межами України у вигляді загальних накладних витрат із розподілом на конкретні товари. У цьому випадку може бути зроблене відповідне коригування згідно з положеннями статті 58 щодо імпортованих товарів шляхом розподілу витрат дизайнерського центру на все виробництво, яке одержує вигоди від дизайнерського центру, та додавання до імпорту такої розподіленої вартості для кожної одиниці.

Відмінності у вищевказаних обставинах, звичайно ж, вимагатимуть врахування різних факторів при визначенні належного методу розподілу.

Так, у випадках, коли виробництво елемента включає в себе ряд країн і певний період часу, це коригування здійснюється на вартість, фактично додану до вартості цього елемента за межами України.

При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються подальші витрати, якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, зокрема:

– роялті та ліцензійні платежі, які стосуються оцінюваних товарів та які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано як умову продажу оцінюваних товарів, якщо такі платежі не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті. Зазначені платежі можуть включати платежі, які стосуються патентів, знаків для товарів і послуг та авторських прав;

– відповідна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, передачі чи використання товарів, що оцінюються, на митній території України, яка прямо чи опосередковано йде на користь продавця (далі – частина виручки).

Для декларування товарів і транспортних засобів використовується вантажна митна декларація.

При переміщенні через митний кордон України товарів як носіїв результатів виконаних робіт у графі зазначаються відомості про такі носії, а також про інформацію, що на них розміщена.

При декларуванні товарів із застосуванням вантажної митної декларації зазначається повний опис товару, за яким його можливо відрізнити від іншого товару.

Відповідно до Угоди про застосування статті VII ГАТТ і тлумачних приміток до неї роялті та ліцензійні платежі включаються до митної вартості товарів.

Відповідно до Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1185, ліцензійний платіж – це плата за надання прав на використання об'єкта права інтелектуальної власності, що є предметом ліцензійного договору. До ліцензійних платежів належать паушальний платіж, роялті та комбінований платіж.

Роялті – це ліцензійний платіж у вигляді сум, які сплачуються періодично, залежно від обсягів виробництва або реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

Паушальний платіж – це одноразовий платіж, який становить фіксовану суму і не залежить від обсягів виробництва (продажу) продукції (товарів, робіт, послуг) з використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

Комбінований платіж – це ліцензійний платіж, що включає роялті та паушальний платіж.

Практика укладання ліцензійних договорів свідчить про те, що ліцензійний договір, як правило, укладається окремо від договору (контракту), за яким товар ввозиться на митну територію України.

Оскільки використання об'єктів права інтелектуальної власності без дозволу його власника вважається порушенням прав інтелектуальної власності, за яке встановлена відповідальність Митним, Цивільним, Господарським, Кримінальним кодексами та Кодексом України про адміністративні правопорушення, наявність ліцензійного договору із встановленими ліцензійними платежами свідчить про те, що умовою використання об'єкта права інтелектуальної власності є сплата таких платежів. При цьому відповідно до пункту 3 частини другої статті 267 Митного кодексу України з усього різноманіття способів використання об'єктів права інтелектуальної власності звільняє від включення у митну вартість тільки витрати на право відтворення (тиражування) оцінюваних товарів в Україні. Тобто, ліцензійні платежі, які сплачуються за право будь-якого іншого використання об'єктів права інтелектуальної власності, мають включатися до митної вартості оцінюваних товарів, якщо вони не були включені у ціну товару.

Крім цього, поставки товарів можуть здійснюватися від іншої особи, ніж власник прав на об'єкт права інтелектуальної власності. Як правило, особу, яка буде поставляти товар, визначає власник прав на об'єкт права інтелектуальної власності або обумовлює необхідність узгодження з ним такої особи у ліцензійному договорі або іншому договорі розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Навіть за відсутності таких положень за власником прав на об'єкт права інтелектуальної власності залишається право здійснення контролю за якістю товарів, виготовлених чи наданих за ліцензійним договором, яка не може бути нижчою від якості товарів власника. Тому особа, яка поставляє товари, пов'язана з власником прав на об'єкт права інтелектуальної власності та контролюється ним.

Таким чином, роялті та ліцензійні платежі включаються до митної вартості товарів, якщо вони не були включені до їх ціни, коли:

- вони стосуються винаходів, корисних моделей, промислових зразків, сортів рослин, порід тварин, торговельних марок (знаків для товарів і послуг), авторського права;
- товари, які ввозяться на митну територію України та декларуються органом доходів і зборів, вироблені (виготовлені), марковані, містять або мають інші ознаки використання зазначених об'єктів права інтелектуальної власності;
- ліцензійним договором або іншим договором розпорядження майновими правами інтелектуальної власності передбачена сплата ліцензійних платежів за право використання об'єкта права інтелектуальної власності, крім права використання шляхом відтворення, тиражування, виробництва товарів на митній території України;
- виконані інші умови, передбачені Митним кодексом України.

Порядок включення роялті та інших ліцензійних платежів до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, при визначенні їх митної вартості визначається відповідною постановою Кабінету Міністрів України.

Якщо на момент митного оформлення товарів декларант або уповноважена ним особа має відомості про суму роялті та інших ліцензійних платежів, він зобов'язаний при визначенні митної вартості оцінюваних товарів додати таку суму до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті.

Розрахунок сум роялті та інших ліцензійних платежів, які додаються до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, при визначенні їх митної вартості здійснюється відповідно до умов ліцензійного договору або іншого договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Якщо на момент митного оформлення сума роялті та інших ліцензійних платежів невідома, то при визначенні митної вартості оцінюваних товарів декларант або уповноважена ним особа здійснює орієнтовний розрахунок сум роялті й інших ліцензійних платежів, на підставі якого додає таку суму до митної вартості оцінюваних товарів при подачі митної декларації.

Орієнтовний розрахунок сум роялті та ліцензійних платежів здійснюється:

- виходячи з прайс-листа, прейскуранта або іншого документа, діючого на момент митного оформлення оцінюваних товарів, за які сплачується роялті й інші ліцензійні платежі, яким встановлена ціна одиниці товару, з якої вираховується сума роялті та інших ліцензійних платежів залежно від обсягів продажу;
- за запланованими показниками, які можуть базуватися на сумі роялті та інших ліцензійних платежів, сплаченої за ідентичний товар у попередньому періоді, якщо ліцензійним договором або іншим договором щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності обумовлено визначення суми роялті й інших ліцензійних платежів відповідно до отриманого прибутку;
- за прогнозними показниками бази роялті або інших ліцензійних платежів, яка використовується для визначення розміру роялті й інших ліцензійних платежів.

Роялті та інші ліцензійні платежі, розраховані відповідно до попереднього пункту, зазначаються у декларації митної вартості та підтверджуються орієнтовним розрахунком і документами, що його підтверджують.

За результатами фактичної сплати роялті й інших ліцензійних платежів декларант або уповноважена ним особа подає в строки, передбачені частиною другою статті 261 Митного кодексу України, додаткову декларацію з уточненням митної вартості оцінюваних товарів.

Додаткова декларація подається одночасно з уточненим розрахунком сум роялті й інших ліцензійних платежів, в якому зазначені суми розподілені між товарами (в розрізі артикулів, кодів тощо), та документами, що підтверджують суму фактичної сплати роялті й інших ліцензійних платежів.

У випадку, коли одна додаткова декларація подається до кількох митних декларацій, що були оформлені одним органом доходів і зборів у межах одного зовнішньоекономічного договору, уточнюючий розрахунок сум роялті та інших ліцензійних платежів подається, в тому числі, в розрізі митних декларацій.

У випадку, коли сума роялті й інших ліцензійних платежів у строки, передбачені абзацом першим цього пункту залишається невідомою, декларант або уповноважена ним особа здійснює заходи, передбачені статтею 50 Податкового кодексу України.

У разі наявності надмірно сплачених сум роялті та ліцензійних платежів, вони повертаються декларанту у порядку, визначеному Митним кодексом України.

Якщо сума роялті та ліцензійних платежів виявилася більшою, ніж попередньо розрахована, декларанту або уповноваженій ним особі необхідно здійснити заходи щодо доплати сум митних платежів у порядку, визначеному Митним кодексом України.

Контроль за своєчасністю, достовірністю та повнотою включення сум роялті й інших ліцензійних платежів до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, при визначенні їх митної вартості під час і після завершення операцій їх митного контролю, митного оформлення та пропуску через митний кордон України, здійснюється органами доходів і зборів у порядку, передбаченому Митним кодексом України.

Документи, що підтверджують суму фактичної сплати роялті й інших ліцензійних платежів, а також уточнені розрахунки зберігаються, в тому числі в електронному вигляді, декларантом або уповноваженою ним особою протягом 1095 днів з дня подання митної декларації.

Якщо не існує об'єктивних даних і таких, що піддаються обчисленню, про витрати, наведені в пункті 3 частини десятої статті 58, вартість операції не може бути визначена відповідно до положень методу визначення митної вартості за ціною договору щодо товарів, які імпортуються. Як приклад цього є сплата роялті на підставі ціни під час продажу до країни-імпортера літра конкретного товару, який був імпортований у кілограмах, а після ввезення був перетворений на розчин. Якщо роялті частково базується на імпортних товарах, а частково на інших факторах, які не мають нічого спільного з імпортними товарами (наприклад, коли імпортні товари переміщуються з вітчизняними інгредієнтами і більше не можуть бути окремо визначені, якщо роялті не можна відрізнити від особливих фінансових домовленостей між покупцем і продавцем), буде недоречним намагатися зробити доповнення до роялті. Однак якщо сума цього роялті базується лише на імпортних товарах і легко обчислюється, може бути зроблений додаток до ціни, яка фактично сплачена або підлягає сплаті.

Посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює контроль за правильністю визначення митної вартості, враховує особливості визначення митної вартості носіїв інформації, що містять програмне забезпечення для обладнання з обробки даних.

При визначенні митної вартості носіїв інформації, які імпортуються, що містять програмне забезпечення для обладнання з обробки даних, враховується лише вартість носія інформації за умови виділення з ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, вартості програмного забезпечення та/або вартості носія. Відомості щодо вартості програмного забезпечення та/або вартості носія повинні базуватися на документально підтверджених даних.

Примітки:

1. Термін «носії інформації» не відноситься до інтегральних мікросхем, напівпровідників та інших подібних пристроїв чи виробів, в які інкорпоровані такі інтегральні мікросхеми чи пристрої.

2. Термін «програмне забезпечення» не відноситься до звукових, кіно- та відеозаписів.

Уповноважені економічні оператори мають право на його автоматичне застосування (ч. 22 ст. 58), за умови надання: договору, інвойсу, банківських платіжних документів і підтверджень витрат на перевезення та страхування.

Контроль правильності визначення митної вартості товарів, що ввозяться уповноваженими економічними операторами, здійснюється виключно після випуску товарів у вільний обіг.

Стаття 59. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів.

1. У разі якщо митна вартість оцінюваних товарів не може бути визначена згідно з положеннями статті 58 цього Кодексу, за основу для її визначення береться вартість операції з ідентичними товарами, що продаються на експорт в Україну з тієї ж країни і час експорту яких збігається з часом експорту оцінюваних товарів або є максимально наближеним до нього.

2. При застосуванні цього методу визначення митної вартості за основу береться прийнята органом доходів і зборів вартість операції з ідентичними товарами з дотриманням умов, зазначених у цій статті. При цьому під ідентичними розуміються товари, однакові за всіма ознаками з оцінюваними товарами, у тому числі за такими, як:

- 1) фізичні характеристики;
- 2) якість та репутація на ринку;
- 3) країна виробництва;
- 4) виробник.

3. Незначні зовнішні відмінності не можуть бути підставою для відмови у розгляді товарів як ідентичних, якщо в цілому такі товари відповідають вимогам частини другої цієї статті.

4. Ціна договору щодо ідентичних товарів береться за основу для визначення митної вартості товарів, якщо ці товари ввезено приблизно в тій же кількості і на тих же комерційних рівнях, що й оцінювані товари.

5. У разі відсутності такого продажу використовується вартість операції з ідентичними товарами, що продавалися в Україну в іншій кількості та/або на інших комерційних рівнях. При

цьому їх ціна коригується з урахуванням зазначених розбіжностей незалежно від того, чи веде це до збільшення або зменшення вартості. Інформація, що використовується при здійсненні коригування, повинна бути документально підтверджена.

6. У разі якщо кошти та витрати, зазначені в пунктах 5-7 частини десятої статті 58 цього Кодексу, включаються у вартість операції, здійснюється коригування для врахування значної різниці в таких коштах і витратах між оцінюваними товарами та відповідними ідентичними товарами, що зумовлено різницею у відстанях і способах транспортування.

7. У разі якщо для цілей застосування цього методу виявляється більш як одна вартість договору щодо ідентичних товарів, для визначення митної вартості оцінюваних товарів використовується найменша така вартість.

Положення цієї статті передбачають, що для визначення митної вартості товару за ціною угоди щодо ідентичних товарів, ці товари продаються на експорт в Україну з тієї ж країни і час експорту яких збігається з часом експорту оцінюваних товарів або є максимально наближеним до нього.

При застосуванні методу визначення митної вартості товару за ціною угоди щодо ідентичних товарів орган доходів і зборів по можливості використовує інформацію, яка міститься в базі даних Єдиної автоматизованої інформаційної системи Державної фіскальної служби України, у тому числі програмно-інформаційному комплексі «Інформаційно-пошукова система обробки та аналізу цінової інформації при визначенні митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України», про продаж ідентичних товарів на тих самих комерційних умовах і приблизно у тих самих кількостях, що й товари, які оцінюються.

При цьому рівною мірою може використовуватись як інформація, наявна у органів доходів і зборів, так і документально підтверджена інформація, подана декларантом. Основним критерієм при виборі інформації як бази для розрахунку митної вартості є ступінь схожості до умов оцінюваного договору (контракту).

Якщо такого продажу не виявлено, то може використовуватись інформація про продаж ідентичних товарів при виконанні однієї з трьох умов:

- а) продаж на тих самих комерційних умовах, проте в інших кількостях;
- б) продаж на інших комерційних умовах, але приблизно в тих самих кількостях;
- в) продаж на інших комерційних умовах та в інших кількостях.

Після виявлення продажу за будь-якої з трьох умов митна вартість товару коригується залежно від обставин:

- а) лише на кількісні фактори;
- б) лише на фактори комерційних умов; або
- в) на фактори комерційних умов та кількісні.

Вираз «та/або» в частині п'ятій статті 59 надає гнучкості при використанні інформації про продаж і дозволяє внести необхідні корективи відповідно до будь-якої з трьох умов, зазначених вище.

У розумінні статті 59 митна вартість за ціною договору щодо ідентичних товарів означає митну вартість товару, яка була вже прийнята згідно з статтею 58 та скоригована відповідно до вимог частини п'ятої статті 59 та пунктів 5, 6, 7 частини десятої статті 58.

Коригування через різні комерційні умови або різні кількості, незалежно від того, веде воно до підвищення чи до зниження вартості, робиться лише на основі наявних доказів, які чітко встановлюють підстави та точність коригувань, наприклад, чинні прейскуранти, що містять ціни, які відносяться до різних умов і різних кількостей.

Наприклад, партія товарів, що оцінюється, складається із 10 одиниць, а в наявності є лише інформація щодо митного оформлення партії ідентичних товарів у 500 одиниць. Митна вартість цих товарів була раніше визначена за першим методом, з врахуванням знижки, яку надав продавець за кількістю. Необхідні корективи можуть бути внесені шляхом звернення до прейскуранта виробника та використання такої ціни, яка застосовується до продажу 10 одиниць. При цьому не висувається вимога щодо необхідності продажу тільки в кількості 10 одиниць, якщо через продаж інших кількостей встановлено, що прейскурант є справжнім. Однак за відсутності такого об'єктивного джерела (прейскуранта) визначення митної вартості згідно з положеннями статті 59 є недоречним.

Статтею 61 цього Кодексу передбачені застереження щодо умов застосування методу визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів.

Стаття 60. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.

1. У разі якщо митна вартість оцінюваних товарів не може бути визначена згідно з положеннями статей 58 і 59 цього Кодексу, за митну вартість береться прийнята органом доходів і зборів вартість операції з подібними (аналогічними) товарами, які продано на експорт в Україну і час експорту яких збігається з часом експорту оцінюваних товарів або є максимально наближеним до нього.

2. Під подібними (аналогічними) розуміються товари, які хоч і не однакові за всіма ознаками, але мають схожі характеристики і складаються зі схожих компонентів, завдяки чому виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

3. Для визначення, чи є товари подібними (аналогічними), враховуються якість товарів, наявність торгової марки та репутація цих товарів на ринку.

4. Ціна договору щодо подібних (аналогічних) товарів береться за основу для визначення митної вартості товарів, якщо ці товари ввезено приблизно в тій же кількості і на тих же комерційних рівнях, що й оцінювані товари.

5. У разі якщо такого продажу не виявлено, використовується вартість операції з подібними (аналогічними) товарами, які продавалися в Україну в іншій кількості та/або на інших комерційних рівнях. При цьому їх ціна коригується з урахуванням зазначених розбіжностей незалежно від того, чи веде це до збільшення або зменшення вартості. Інформація, що використовується при здійсненні коригування, повинна бути документально підтверджена.

6. У разі якщо кошти та витрати, зазначені в пунктах 5-7 частини десятої статті 58 цього Кодексу, включаються у вартість операції, здійснюється коригування для врахування значної різниці у таких коштах і витратах між оцінюваними товарами та відповідними подібними (аналогічними) товарами, що зумовлено різницею у відстанях і способах транспортування.

7. У разі якщо для цілей застосування цього методу виявляється більш як одна вартість договору щодо подібних (аналогічних) товарів, для визначення митної вартості оцінюваних товарів використовується найменша така вартість.

Положення цієї статті передбачають, що для визначення митної вартості товару за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів, ці товари продаються на експорт в Україну з тієї ж країни і час експорту яких збігається з часом експорту оцінюваних товарів або є максимально наближеним до нього.

При застосуванні методу визначення митної вартості товару за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів орган доходів і зборів використовує інформацію, яка міститься в базі даних Єдиної автоматизованої інформаційної системи Державної фіскальної служби України, у тому числі програмно-інформаційному комплексі «Інформаційно-пошукова система обробки та аналізу цінової інформації при визначенні митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України», про продаж подібних товарів на тих самих комерційних умовах і приблизно в тих самих кількостях, що й товари, які оцінюються. Якщо такого продажу не виявлено, то може використовуватися інформація про продаж подібних (аналогічних) товарів при виконанні однієї з трьох умов:

- а) продаж на тих самих комерційних умовах, проте в інших кількостях;
- б) продаж на інших комерційних умовах, але приблизно в тих самих кількостях;
- в) продаж на інших комерційних умовах та в інших кількостях.

Після виявлення продажу за однією з цих трьох умов уносяться корективи залежно від обставин:

- а) лише на кількісні фактори;
- б) лише на фактори комерційних умов; або
- в) як на фактори комерційних умов, так і кількості.

Вираз «та/або» надає гнучкості при використанні інформації про продаж та дозволяє внести необхідні корективи відповідно до будь-якої з трьох умов, описаних вище.

У розумінні статті 60 митна вартість за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів означає митну вартість товару, яка була вже прийнята згідно з статтею 58 та скоригована відповідно до вимог частини п'ятої статті 59 та пунктів 5, 6, 7 частини десятої статті 58.

Коригування через різні комерційні умови або різні кількості, незалежно від того, веде воно до підвищення чи до зниження вартості, робиться лише на основі наявних доказів, які чітко встановлюють підстави та точність коригувань, наприклад, чинні прейскуранти, що містять ціни, які відносяться до різних умов і різних кількостей.

Наприклад, партія товарів, що оцінюється, складається із 10 одиниць, а в наявності є лише інформація щодо митного оформлення партії подібних (аналогічних) товарів у 500 одиниць. Митна вартість цих товарів була раніше визначена за першим методом, з врахуванням знижки, яку надав продавець за кількістю. Необхідні корективи можуть бути внесені шляхом звернення до преїскуранта виробника та використання такої ціни, яка застосовується до продажу 10 одиниць. При цьому не висувається вимога щодо необхідності продажу тільки в кількості 10 одиниць, якщо через продаж інших кількостей встановлено, що преїскурант є справжнім. Однак за відсутності такого об'єктивного джерела (преїскуранта) визначення митної вартості згідно з положеннями статті 60 не є доречним.

Статтею 61 цього Кодексу передбачені застереження щодо умов застосування методу визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.

Стаття 61. Застереження щодо умов застосування методів визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо ідентичних товарів та за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.

1. Товари не вважаються ідентичними або подібними (аналогічними) оцінюваним, якщо вони не вироблені в тій же країні, що і товари, які оцінюються.

2. Товари, виготовлені не виробником оцінюваних товарів, а іншою особою, беруться до уваги лише у разі, якщо немає ні ідентичних, ні подібних (аналогічних) товарів, виготовлених особою – виробником товарів, що оцінюються.

3. Товари не вважаються ідентичними чи подібними (аналогічними) оцінюваним, якщо їх проектування, дослідно-конструкторські роботи, художнє оформлення, дизайн, ескізи, креслення, а також інші аналогічні роботи виконані в Україні.

Дана стаття пояснює у своїх положеннях зміст попередніх статей і встановлює застереження щодо умов застосування другого та третього методів визначення митної вартості товарів.

Іншими словами, ця стаття більш детально визначає виключення та умови застосування цих методів у випадку, якщо товари виготовлені, наприклад, не тим самим виробником, який виготовив оцінювані товари, а також умови, за яких товари не можуть бути визнані як ідентичні чи подібні.

Стаття 62. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості.

1. У разі якщо митна вартість оцінюваних товарів не може бути визначена відповідно до положень статей 58-61 цього Кодексу, їх митна вартість визначається згідно з положеннями цієї статті на основі віднімання вартості, крім випадків, коли на вимогу декларанта або уповноваженої ним особи послідовність застосування цієї статті та статті 63 цього Кодексу може бути зворотною.

2. У разі якщо оцінювані або ідентичні чи подібні (аналогічні) імпортовані товари продаються (відчужуються) на митній території України у незмінному стані, для визначення митної вартості товарів за цим методом за основу береться ціна одиниці товару, за якою оцінювані або ідентичні чи подібні (аналогічні) імпортовані товари продаються на території України у найбільших загальних кількостях покупу, який не є пов'язаною з продавцем особою, одночасно або у час, наблизений до дати ввезення оцінюваних товарів, за умови вирахування, якщо вони можуть бути виділені, таких компонентів:

1) витрат на виплату комісійних, що звичайно сплачуються або підлягають сплаті, чи звичайних торговельних надбавок, які робляться для одержання прибутку та покриття загальних витрат у зв'язку з продажем на митній території України товарів того ж класу та виду. Товарами одного класу та виду є товари, які підпадають під групу або спектр товарів, що виробляються конкретною галуззю чи сектором промисловості й включають ідентичні або подібні (аналогічні) товари. Термін «товари того ж класу або виду» включає товари, імпортовані з тієї ж країни, що й оцінювані товари, а також товари, імпортовані з інших країн.

Сума прибутку і загальних витрат, до яких належать прямі та непрямі витрати, пов'язані зі збутом зазначених товарів, повинна братися в цілому. Числове значення витрат для цілей вирахування цієї суми визначається на основі інформації, поданої декларантом або уповноваженою ним особою, якщо тільки ця інформація не є несумісною з даними, одержаними при продажу в Україні ввезених (імпортованих) товарів того ж класу або виду. У разі якщо інформація, надана декларантом або уповноваженою ним особою, є несумісною з такими даними, сума для обчислення прибутку та загальних витрат може ґрунтуватися на іншій відповідній інформації, а не тій, що надана декларантом або уповноваженою ним особою.

При визначенні комісійних або звичайних прибутків і загальних витрат віднесення товарів до «товарів того ж класу або виду» повинно здійснюватися у кожному конкретному випадку з посиланням на відповідні обставини;

2) звичайних витрат, понесених в Україні на навантаження, вивантаження, транспортування, страхування, та інших пов'язаних з такими операціями витрат;

3) сум податків, що підлягають сплаті в Україні у зв'язку з ввезенням (імпортом) чи продажем (відчуженням) товарів.

3. У разі якщо ні оцінювані, ні ідентичні чи подібні (аналогічні) товари не продаються в Україні одночасно або в час, максимально наближений до дати ввезення оцінюваних товарів в Україну, митна вартість таких товарів визначається на основі ціни одиниці товару, за якою відповідно оцінювані або ідентичні чи подібні (аналогічні) з оцінюваними товари продаються в Україні в кількості, достатній для встановлення ціни за одиницю такого товару, у такому ж стані, в якому вони були ввезені, на найбільш ранню дату після ввезення товарів, які оцінюються, але до спливу 90-денного строку.

4. У разі відсутності випадків продажу оцінюваних, ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів у такому ж стані, в якому вони перебували на день ввезення в Україну, на вимогу декларанта або уповноваженої ним особи митна вартість таких товарів визначається на основі ціни одиниці товару, за якою зазначені товари продаються в Україні після подальшої обробки (переробки) найбільшою партією особам, не пов'язаним з особами, у яких вони купують такі товари. При цьому робляться відповідні поправки на вартість, додану такою обробкою (переробкою), та вирахування, передбачені пунктами 1-3 частини другої цієї статті.

5. Вирахування вартості, доданої подальшою обробкою (переробкою), повинні ґрунтуватися на даних, які є об'єктивними, підтверджуються документально, піддаються обчисленню та належать до вартості такої роботи. За основу для обчислень беруться прийняті промислові формули, рецепти, методи будівництва й інша галузева практика.

6. Положення частини четвертої цієї статті не застосовуються у разі, якщо:

1) у результаті подальшої обробки ввезені товари втрачають свою ідентичність, крім випадків, коли, незважаючи на втрату ідентичності ввезених товарів, величина вартості, доданої обробкою, може бути точно визначена;

2) ввезені товари зберігають свою ідентичність, але становлять настільки незначний відсоток продажу їх в Україні, що використання цього методу оцінювання буде невиправданим.

7. Можливість застосування положень частини четвертої цієї статті визначається в кожному конкретному випадку залежно від конкретних обставин.

Положеннями цієї статті зазначено, що у разі, якщо ні оцінювані, ні ідентичні чи подібні (аналогічні) товари не продаються в Україні одночасно або в час, максимально наближений до дати ввезення оцінюваних товарів в Україну, митна вартість таких товарів визначається на основі ціни одиниці товару, за якою відповідно оцінювані або ідентичні чи подібні (аналогічні) з оцінюваними товари продаються в Україні в кількості, достатній для встановлення ціни за одиницю такого товару, в тому ж стані, в якому вони були ввезені, на найбільш ранню дату після ввезення товарів, які оцінюються, але до закінчення 90 днів після їх ввезення.

Термін «ціна одиниці товару, за якою... товари продаються найбільшою партією» означає ціну, за якою найбільша кількість одиниць продається особам, не пов'язаним з особами, у яких вони купують такі товари на першому комерційному продажі після ввезення.

Приклад 1. Товари продаються за прейскурантом, який передбачає зниження ціни за одиницю товару у випадку здійснення покупки в більших кількостях.

Кількість товару, що продається	Ціна за одиницю	Кількість продажів	Загальна кількість, продана за ціною
1–10 одиниць	100	10 продажів по 5 одиниць 5 продажів по 3 одиниці	65
11–25 одиниць	95	5 продажів по 11 одиниць	55
більше 25 одиниць	90	1 продаж 30 одиниць 1 продаж 50 одиниць	80

Найбільша кількість одиниць, проданих за певною ціною, як видно з таблиці, дорівнює 80. Таким чином, ціна за одиницю в найбільшій партії дорівнює 90.

Приклад 2. Відбулося два продажі. При першому продажі продаються 500 одиниць за ціною 95 грошових одиниць кожна. При другому продажі продаються 400 одиниць за ціною 90 грошових одиниць кожна. У цьому прикладі найбільшою кількістю проданих одиниць є 500, таким чином, ціна за одиницю в найбільшій партії становить 95.

Приклад 3. Різні кількості продаються за різними цінами.

а) Продаж

Кількість товару, що продається	Ціна за одиницю
40 одиниць	100
30 одиниць	90
15 одиниць	100
50 одиниць	95
25 одиниць	105
35 одиниць	90
5 одиниць	100

б) Усього

Загальна продана кількість	Ціна за одиницю
65	90
50	95
60	100
25	105

У цьому прикладі найбільша продана кількість одиниць складає 65, таким чином, ціна за одиницю в найбільшій сукупній кількості становить 90.

Будь-який продаж в Україні, як це визначено вище, особі, яка здійснює поставки прямо або опосередковано, безкоштовно або за зниженою ціною, для використання у зв'язку з виробництвом і продажем на експорт імпортованих товарів, будь-яких елементів, зазначених у пункті 2 частини десятої статті 59 Кодексу, не береться до уваги при встановленні ціни за одиницю для цілей статті 62 Кодексу.

Слід зазначити, що «прибутки та загальні витрати», про які йдеться в статті 62, повинні враховуватися в цілому. Цифра для цілей віднімання повинна визначатися на основі інформації, наданої імпортером або від його імені, якщо тільки цифри імпортера є сумісними з тими, що одержані при продажах в Україні імпортованих товарів того самого класу або виду. Якщо дані імпортера несумісні з цими цифрами, то сума прибутку та загальних витрат може ґрунтуватися на іншій відповідній інформації, а не на тій, що надана імпортером або від його імені.

Визначення звичайного прибутку та загальних витрат відповідно до положень статті 62 повинно здійснюватися із використанням загально визначених принципів бухгалтерського обліку в Україні, визначення звичайного прибутку та загальних витрат відповідно до положень Тлумачних приміток до Угоди – із використанням загально визначених принципів бухгалтерського обліку країни виробництва. Визначення витрат, доданих в країні ввезення, буде здійснюватися з використанням інформації, яка підготовлена у спосіб, сумісний із принципами бухгалтерського обліку, визначеними в Україні.

Термін «загальні витрати» включає прямі та непрямі витрати, пов'язані зі збутом зазначених товарів.

Місцеві податки, які підлягають сплаті за результатом продажу товарів, для яких віднімання не робиться відповідно до положень пункту 3 частини другої ст. 62, віднімаються згідно з положеннями пункту 1 частини другої статті 62.

При визначенні комісійних або звичайних прибутків і загальних витрат згідно з положеннями пункту 1 частини другої статті 62 питання про те, чи певні товари є «того самого класу або виду», що й інші товари, повинно визначатися в кожному конкретному випадку з посиланням на відповідні обставини. Повинні бути вивчені продажі в Україні найвужчої групи або спектра імпортованих товарів того самого класу або виду, який включає товари, що оцінюються, для яких може бути надана необхідна інформація. Для цілей статті 62 «товари того ж класу або виду» включають товари, імпортовані з тієї самої країни, що й товари, які оцінюються, а також товари, ввезені з інших країн.

Для цілей частини третьої статті 62 «найбільш ранньою датою» є дата, до якої продажі імпортованих товарів або ідентичних, чи подібних імпортованих товарів здійснюються у достатній кількості для встановлення ціни за одиницю.

Якщо використовується визначення митної вартості відповідно до вимог, викладених у частині четвертій статті 62, то віднімається вартість, що додана подальшою обробкою, яка ґрунтується на об'єктивних даних, які піддаються обчисленню та відносяться до вартості такої роботи. Прийняті

промислові формули, рецепти, рекомендації, норми та інша галузева практика мають становити основу для обчислень.

7.9. Визнається, що визначення митної вартості відповідно до вимог, викладених у частині четвертій статті 62, як правило, не застосовуються, якщо в результаті подальшої обробки імпортовані товари втрачають свою ідентичність. Проте можливі випадки, коли (хоча ідентичність імпортованих товарів і втрачається) вартість, додана обробкою, може бути точно визначена без необґрунтованих складностей. З іншого боку, можуть також бути випадки, коли імпортовані товари зберігають свою ідентичність, але становлять настільки незначний процент товарів, проданих в Україні, що використання цього методу буде невиправданим.

З урахуванням вищезазначеного, кожна така ситуація повинна розглядатися на підставі кожного конкретного випадку.

Стаття 63. Метод визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість).

1. Для визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість) за основу береться надана виробником товарів, що оцінюються, або від його імені інформація про їх вартість, яка повинна складатися із сум:

1) вартості матеріалів і витрат, понесених виробником при виробництві оцінюваних товарів. Така інформація повинна базуватися на комерційних рахунках виробника за умови, що такі рахунки сумісні із загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку, які застосовуються в країні, де ці товари виробляються;

2) обсягу прибутку та загальних витрат, що дорівнює сумі, яка звичайно відображається при продажу товарів того ж класу або виду, що й оцінювані товари, які виготовляються виробниками у країні експорту для експорту в Україну;

3) загальних витрат при продажу в Україну з країни вивезення товарів того ж класу або виду, тобто витрат на завантаження, розвантаження та обробку оцінюваних товарів, їх транспортування до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України, витрат на страхування цих товарів.

2. Посадова особа органу доходів і зборів не може вимагати або примушувати будь-яку особу, яка не є резидентом, надавати для вивчення або дозволяти доступ до будь-якого рахунка чи інших записів для цілей визначення обчисленої вартості. Інформація, подана виробником товарів для цілей визначення митної вартості згідно з положеннями цієї статті, може бути перевірена в країні-виробникові товарів уповноваженими органами України за згодою виробника і за умови повідомлення заздалегідь уряду країни-виробника товарів та за відсутності заперечень проти такої перевірки.

Як загальне правило митна вартість визначається за методом, передбаченим статтею 63, на основі інформації, наявної в Україні. Проте для визначення митної вартості таким методом може бути необхідне вивчення витрат на виробництво товарів, що оцінюються, та іншої інформації, яку слід одержати за межами України. Крім того, у більшості випадків виробник товарів перебуває поза межами юрисдикції органів влади України. Використання методу визначення митної вартості відповідно до статті 63, зазвичай, буде обмежуватися тими випадками, коли покупець і продавець пов'язані між собою, а виробник готовий надати органам влади України необхідні калькуляції собівартості та забезпечити можливість будь-якої подальшої перевірки, яка може виявитися необхідною.

Термін «вартість» відповідно до пункту 1 частини першої статті 63 має визначатися на основі інформації про виробництво оцінюваних товарів, яка надається виробником або від його імені. Ця інформація повинна базуватися на комерційних розрахунках виробника за умови, що такі розрахунки не суперечать загальноновизнаним принципам бухгалтерського обліку, які застосовуються в країні, де ці товари виробляються.

Термін «вартість» відповідно до пункту 1 частини першої статті 63 включає вартість елементів, зазначених у підпунктах «б» та «в» пункту 1 частини десятої статті 58. Він також включає розподілену належним чином вартість будь-якого елемента, зазначеного в пункті 2 частини десятої статті 63, який був прямо або опосередковано поставлений покупцем для використання у зв'язку з виробництвом імпортованих товарів. Вартість елементів, зазначених у підпункті «г» пункту 2 частини десятої статті 63, які вироблені в Україні, повинна включатися тільки тоді, якщо такі елементи віднесені на рахунок виробника. Слід розуміти, що ніякі кошти або вартість елементів, про які йдеться в цьому підпункті, не повинні рахуватися двічі при визначенні вартості за методом, передбаченим статтею 63.

Терміни «загальні витрати» та «обсяг прибутку», про які йдеться в пунктах 2, 3 частини першої статті 63, повинні визначатися на основі інформації, наданої виробником або від його імені, якщо дані виробника є сумісними з тими, які, як правило, відображаються в продажах товарів того самого класу або виду, що й оцінювані товари, які виготовляються виробниками в країні експорту для експорту до України.

«Загальні витрати» та «обсяг прибутку» повинні враховуватися в цілому. Це означає, якщо в певному конкретному випадку обсяг прибутку виробника є низьким, а загальні витрати виробника є високими, то обсяг прибутку та загальні витрати виробника, взяті разом, все ж можуть бути сумісними з тими, що відображаються при продажах товарів того самого класу або виду. Наприклад, товар вперше надходить на ринок в Україну, а виробник погодився на нульовий чи низький прибуток з метою компенсації високих загальних витрат, пов'язаних із початком збуту.

Якщо виробник може довести, що він отримує низький прибуток від продажів імпортованих товарів через конкретні комерційні обставини, то дані про фактичний прибуток виробника мають братися до уваги за умови, що виробник пред'являє обґрунтовані комерційні підстави для їх підтвердження і цінова політика виробника відображає звичайну цінову політику у відповідній галузі промисловості. Наприклад, виробники були змушені тимчасово знизити ціни через непередбачений спад попиту або коли вони продають товари з метою доповнення асортименту товарів, які виробляються в Україні, та погоджуються на низький прибуток для збереження конкурентоспроможності.

Якщо власні дані виробника щодо обсягу прибутку та загальних витрат не сумісні з тими, які, як правило, відображаються при продажах товарів того самого класу або виду, що й оцінювані товари, які виготовляються виробниками в країні експорту для експорту до України, то обсяг прибутку та загальних витрат може базуватися на відповідній інформації, відмінній від тієї, що надається виробником товарів або від його імені.

Якщо для цілей визначення митної вартості використовується інша інформація, ніж та, що надана виробником або від його імені, органи доходів і зборів повинні проінформувати імпортера, якщо останній того вимагає, про джерело такої інформації, використані дані та розрахунки, які базуються на таких даних, з дотриманням конфіденційності інформації відповідно до положень статті 56.

Термін «загальні витрати», про який йдеться в пункті 2 частини першої статті 63, охоплює прямі й непрямі витрати на виробництво та продаж товарів на експорт, які не включені згідно з пунктом 1 частини першої статті 63.

Належність певних товарів до «того ж класу або виду», що й інші товари, повинна визначатися в кожному конкретному випадку з урахуванням відповідних обставин. При визначенні звичайних прибутків і загальних витрат відповідно до положень статті 63 повинні вивчатися продажі на експорт до України найвужчої групи або асортименту товарів, який включає товари, що оцінюються, і для яких може бути надана необхідна інформація. Для цілей статті 63 «товари того ж класу або виду» повинні бути з тієї самої країни, що й товари, які оцінюються.

Стаття 64. Резервний метод.

1. У разі якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом послідовного використання методів, зазначених у статтях 58-63 цього Кодексу, митна вартість оцінюваних товарів визначається з використанням способів, які не суперечать законам України і є сумісними з відповідними принципами і положеннями Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ).

2. Митна вартість, визначена згідно з положеннями цієї статті, повинна ґрунтуватися на раніше визначених (визначених) органами доходів і зборів митних вартостях.

3. Митна вартість імпортованих товарів не визначається згідно з положеннями цієї статті на підставі:

- 1) ціни товарів українського походження на внутрішньому ринку України;**
- 2) системи, яка передбачає прийняття для митних цілей вищої з двох альтернативних вартостей;**
- 3) ціни товарів на внутрішньому ринку країни-експортера;**
- 4) вартості виробництва, іншої, ніж обчислена вартість, визначена для ідентичних або подібних (аналогічних) товарів відповідно до положень статті 63 цього Кодексу;**
- 5) ціни товарів, що поставляються з країни-експортера до третіх країн;**
- 6) мінімальної митної вартості;**
- 7) довільної чи фіктивної вартості.**

4. У разі якщо ця стаття застосовується органом доходів і зборів, він на вимогу декларанта або уповноваженої ним особи зобов'язаний письмово поінформувати їх про митну вартість, визначену відповідно до положень цієї статті, та про використаний при цьому метод.

Митна вартість, визначена за резервним методом згідно з положеннями статті 64, повинна щонайбільшою мірою ґрунтуватися на раніше визначених (визнаних) митних вартостях.

Для використання положень статті 64 при визначенні митної вартості повинні використовуватися методи, викладені у статтях 58-63, при цьому обґрунтована гнучкість у застосуванні таких методів відповідатиме цілям та положенням статті 64.

Деякі приклади обґрунтованої гнучкості:

а) ідентичні товари – вимога про те, що ідентичні товари повинні експортуватися в той самий час чи «максимально наближений до часу ввезення» (приблизно в той час), що й товари, що оцінюються, може тлумачитися гнучко; основою для визначення митної вартості може бути вартість ідентичних імпортованих товарів, вироблених у країні, відмінній від країни експорту оцінюваних товарів; можуть використовуватися митні вартості ідентичних імпортованих товарів, які вже визначені згідно з положеннями статей 59 і 60;

б) подібні (аналогічні) товари – вимога про те, що подібні (аналогічні) товари повинні експортуватися в той самий час чи «максимально наближений до часу ввезення» (приблизно в той час), що й товари, що оцінюються, може тлумачитися гнучко; основою для визначення митної вартості може бути вартість подібних (аналогічних) імпортованих товарів, вироблених у країні, відмінній від країни експорту оцінюваних товарів; можуть використовуватися митні вартості подібних (аналогічних) імпортованих товарів, які вже визначені згідно з положеннями статей 59 і 60;

в) метод на основі віднімання вартості – вимога про те, що товари продаватимуться «у незмінному стані», яка міститься в частині 2 статті 62, може тлумачитися гнучко; вимога про «90 днів» теж може застосовуватися гнучко.

Прикладом гнучкого застосування резервного методу може бути визначення митної вартості незареєстрованих лікарських засобів, які ввозяться на територію України з метою проведення доклінічних досліджень і клінічних випробувань.

Відповідно до статті 58 Митного кодексу України митною вартістю за ціною договору щодо товарів, які імпортуються, є вартість операції, тобто ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за товари, якщо вони продаються на експорт в Україну. У випадках, коли немає продажу на експорт в Україну, тобто товари ввозяться лише з метою проведення клінічних досліджень і клінічних випробувань, перший метод визначення митної вартості товарів (вартість операції) не може бути застосований. Оскільки такі лікарські засоби нові або випробувальні, не можуть бути застосовані методи визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо ідентичних товарів, а також за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів у зв'язку з тим що немає імпорту ідентичних або подібних товарів. Якщо такі лікарські засоби не продаються в Україні, метод на основі віднімання вартості також не може бути застосований для визначення їх митної вартості. Це означає, що слід застосовувати метод визначення митної вартості на основі додавання вартості (обчислена вартість).

При цьому, метод визначення митної вартості на основі додавання вартості (обчислена вартість) може бути використаний тільки за умови надання декларантом органу доходів і зборів інформації від виробника товарів, які оцінюються, про їх вартість, яка повинна складатися із сум, визначених згідно зі статтею 63 Митного кодексу України.

Якщо декларант не може або не бажає надати інформацію, необхідну для визначення митної вартості на основі додавання вартості (обчислена вартість), для визначення митної вартості оцінюваних товарів використовується резервний метод відповідно до статті 64 Митного кодексу України.

Митна вартість, визначена згідно з положеннями 64 статті Митного кодексу України, повинна щонайбільшою мірою ґрунтуватися на раніше визначеній за методами 1–5 митній вартості, однак при визначенні митної вартості відповідно до цієї статті допускається гнучкість при застосуванні цих методів.

Наприклад, операційна вартість ідентичних або подібних товарів може бути «гнучко застосована», аби дозволити митниці використати вартість операції ввізних товарів того самого «класу або виду» та/або виготовлених у різних країнах виробництва.

Цей вид «гнучкого застосування» дозволяє митниці використовувати митну вартість раніше імпортованих лікарських засобів, які належать до тієї ж фармацевтичної категорії (наприклад, антигістамінні препарати, противоаритмічні засоби, антидепресанти тощо), або лікарських засобів подібного хімічного складу і очікуваного лікарського ефекту з інших країн виробництва, припустивши, що така інформація доступна для органу доходів і зборів або декларанта.

Глава 10. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України в митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту

Стаття 65. Порядок визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митних режимів, відмінних від митного режиму імпорту.

1. Митною вартістю товарів, що ввозяться в Україну відповідно до митних режимів, відмінних від режиму імпорту, є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі. Визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України та поміщуються в митні режими, відмінні від режиму імпорту (крім митного режиму транзиту) зі справлянням митних платежів, здійснюється відповідно до глави 9 цього Кодексу.

2. При зміні митного режиму митна вартість, визначена при першому поміщенні товару в митний режим, підлягає заміні митною вартістю, визначеною відповідно до наступного митного режиму.

Коментованою статтею передбачено дві особливості визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митних режимів, відмінних від митного режиму імпорту, а саме, для товарів:

– що ввозяться на митну територію України і декларуються в інших митних режимах, що передбачають сплату митних платежів (крім транзиту);

– що ввозяться і декларуються в інших митних режимах, які не передбачають сплату митних платежів.

Митною вартістю товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митних режимів, відмінних від режиму імпорту, є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі.

У випадку визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України та поміщуються в митні режими, відмінні від режиму імпорту (крім митного режиму транзиту) зі справлянням митних платежів, здійснюється відповідно до глави 9 цього Кодексу. Зазначимо, що нормами цієї статті передбачено, у випадку справляння митних платежів, визначення митної вартості шляхом послідовного використання методів, зазначених ст. 57 цього Кодексу.

Проте подання декларації митної вартості у даному випадку не передбачено нормами частиною четвертою ст. 52 Митного кодексу України. Відповідно до частини шостої ст. 52 декларант має право за власним бажанням подати декларацію митної вартості.

Частиною одинадцятою ст. 52 зазначено, що заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України у режимах, відмінних від режиму імпорту, здійснюється при декларуванні цих товарів шляхом заявлення в митній декларації відомостей про числове значення їх митної вартості та про документи, що його підтверджують.

Стаття 66. Порядок визначення митної вартості товарів, що вивозяться за межі митної території України.

1. Митною вартістю товарів, що вивозяться за межі митної території України, є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі.

2. Митна вартість товарів, що вивозяться за межі митної території України, визначається при поміщенні цих товарів уперше в митний режим з наступним фактичним переміщенням їх через митний кордон України. При зміні митного режиму під час знаходження товарів за межами митної території України митною вартістю товарів є митна вартість, визначена на день прийняття органом доходів і зборів митної декларації при їх першому поміщенні в митний режим.

Коментована стаття зазначає, що на відміну від визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України у митному режимі імпорту митною вартістю товарів, що вивозяться за межі митної території України, є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі. Ніякі інші витрати не повинні додаватись до рахунку-фактури чи рахунку-проформи.

Подання декларації митної вартості у даному випадку не передбачено нормами Митного кодексу України.

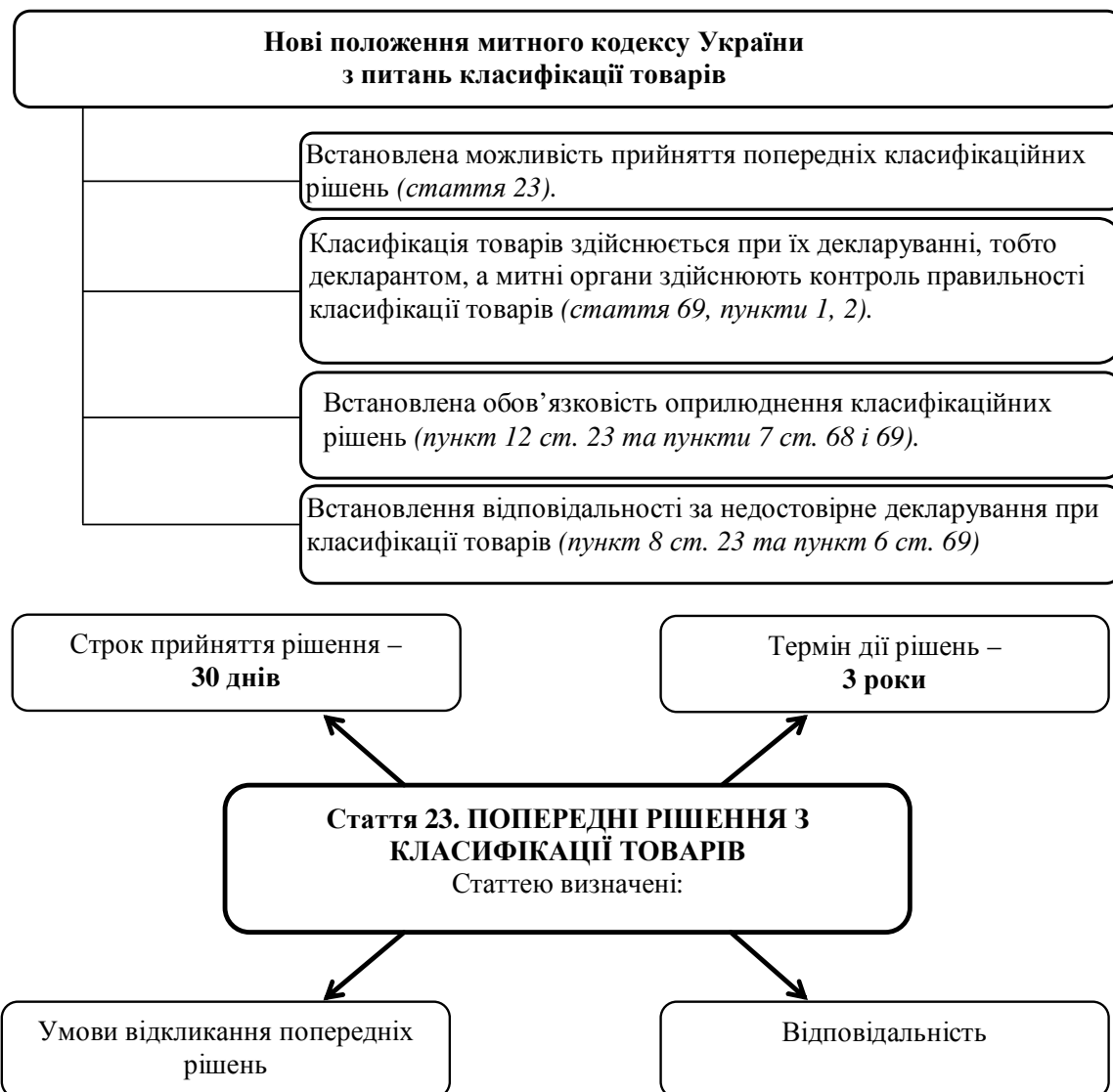
Відповідно до частини одинадцятої ст. 52 заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України у режимах, відмінних від режиму імпорту, здійснюється при декларуванні цих товарів шляхом заявлення в митній декларації відомостей про числове значення їх митної вартості та про документи, що його підтверджують.

Контрольні запитання:

1. Хто визначає митну вартість відповідно до положень Митного кодексу України?
2. Чи може митна вартість товарів бути визначена до перетину товаром митного кордону України?
3. Як визначається митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту?
4. Як визначається митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України в інших митних режимах, що передбачають сплату митних платежів, відмінних від митного режиму імпорту?
5. Хто заявляє митну вартість відповідно до положень Митного кодексу України?
6. Згідно якого документа здійснюється заявлення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України?
7. Хто несе додаткові витрати, пов'язані із корегуванням митної вартості або наданням органу доходів і зборів додаткової інформації?
8. Чи може декларант або уповноважена ним особа приймати самостійне рішення про необхідність корегування митної вартості товарів?
9. Коли декларація митної вартості подається обов'язково?
10. Назвіть відомості, які зазначаються у декларації митної вартості й є необхідними для митних цілей.
11. Ким встановлюються форма декларації митної вартості та правила її заповнення?
12. Яким документом затверджений перелік документів, які підтверджують заявлену митну вартість товарів і обраний метод її визначення?
13. Хто здійснює контроль правильності визначення митної вартості товарів відповідно до положень Митного кодексу України?
14. В яких випадках і ким приймається рішення про необхідність корегування заявленої митної вартості товарів та про коригування заявленої митної вартості?
15. В яких випадках митна вартість вважається невірно визначеною, а заявлені відомості неповними (недостовірними)?
16. Які дії вчиняє орган доходів і зборів у разі незгоди декларанта або уповноваженої ним особи з письмовим рішенням органу доходів і зборів про корегування митної вартості?
17. За якими методами здійснюється визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту?
18. Дайте визначення основного методу, тобто «митною вартістю товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є...».
19. Які витрати (складові митної вартості) додаються до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари?
20. Хто має право на автоматичне застосування методу визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)?

РОЗДІЛ IV. УКРАЇНЬСЬКА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Глава 11. Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, її структура та класифікація товарів

Стаття 67. Структура та застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

1. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) складається на основі Гармонізованої системи опису і кодування товарів та затверджується законом про Митний тариф України.

2. В УКТ ЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

3. Для докладнішої товарної класифікації використовується сьомий, восьмий, дев'ятий та десятий знаки цифрового коду.

4. Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків).

Застосування різних форм державного регулювання у зовнішньоекономічних відносинах України з країнами світу вимагає перш за все визначення об'єкту зовнішньоекономічних операцій.

Об'єктом застосування таких державних форм регулювання зовнішньоекономічної діяльності, як тарифні та нетарифні методи, в нашій країні, за аналогією з міжнародною практикою, визначено товар. Наявність лише найменування товару є недостатньою інформацією для однозначного розуміння та визначення об'єкту регулювання. Для вирішення цього питання в міжнародній практиці запроваджено систему цифрового кодування товарів з метою надання необхідної інформації про товар, його склад або призначення та інші характеристики, що не враховані в найменуванні товару.

Збільшення обсягів і ускладнення структури зовнішньої торгівлі, участь у міжнародних торговельних операціях сотень тисяч найменувань товарів, викликали потребу в узгодженні правил організації і побудови системи товарних номенклатур. Міжнародне співробітництво в даній сфері було спрямовано на розробку і застосування таких пріоритетів:

- використовувати єдиний понятійний апарат, що полегшує діяльність органів доходів і зборів, експертів, учасників міжнародних переговорів, а також виробників, експортерів, імпортерів і перевізників товарів;

- забезпечити однакову класифікацію всіх товарів, що обертаються в міжнародній торгівлі, на прийнятній для всіх сторін основі;

- здійснювати зіставлення національних статистик зовнішньої торгівлі для аналізу і порівняння даних світової торгівлі.

Зростання обсягу і значення міжнародної торгівлі, тенденція до уніфікації і стандартизації зовнішньоторговельної документації, потреби обміну статистичними даними поставили питання необхідності розробки єдиного міжнародного документа, який встановлює більш чіткі і деталізовані правила класифікації товарів, що знаходяться в міжнародному товарообігу. Розробка такого документу велася при участі експертів з різних країн, представників міжурядових, неурядових і національних організацій.

В основу побудови нової системи класифікації була покладена Брюссельська тарифна номенклатура, а також Стандартна міжнародна торгова класифікація ООН. Крім того, було використано більше десятка різних міжнародних і національних класифікаційних систем, у тому числі і митних.

У результаті проведеної роботи була підготовлена нова система класифікації товарів, що одержала назву Гармонізованої системи опису і кодування товарів, невід'ємною частиною якої є Номенклатура (товарів) гармонізованої системи.

Для того, щоб забезпечити практичне використання Гармонізованої системи опису та кодування товарів більшим числом країн, Радою митного співробітництва у 1983 році була розроблена Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему, яка з 1 січня 1988 року набула чинності як Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (далі – Конвенція) з додатком, який є номенклатурою Гармонізованої системи опису і кодування товарів (далі – Гармонізованої системи) та складає невід'ємну частину конвенції.

Номенклатура Гармонізованої системи є багатоцільовою товарною номенклатурою (класифікатором), яка відповідає потребам статистичних служб, органів доходів і зборів та комерційної діяльності.

Використання зазначеного класифікатора стало новим етапом у подальшому розробленні й стандартизації систем товарів, що класифікуються з урахуванням самого максимального кола інтересів.

Гармонізована система підтримується (ведеться) Комітетом з Гармонізованої системи (його підкомітетами – Науковим та Підкомітетом з Перегляду Гармонізованої системи) Всесвітньої митної організації, до складу якого входять представники договірних сторін у відповідності до положень Конвенції. Комітет з Гармонізованої системи та Підкомітет з перегляду Гармонізованої системи проводить сесії двічі на рік, Науковий підкомітет – один раз на рік, крім цього, за необхідністю, утворюються робочі групи з аналізу та підготовки матеріалів для сесій Комітету.

Україна приєдналась до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів відповідно до Указу Президента України від 17 травня 2002 року № 466/2002 «Про приєднання до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів», ставши її договірною стороною, з набуттям усіх прав, передбачених статтями зазначеної Конвенції, які вступили в силу для України з 1 січня 2004 року.

Як договірною стороною Конвенції, Україна набула таких прав:

- піднімати питання щодо класифікації товарів;
- право голосу при розгляді питань класифікації на сесіях Комітету з Гармонізованої системи;
- внесення поправок до Пояснень Гармонізованої системи (які є офіційною інтерпретацією Гармонізованої системи) та до Компендіуму класифікаційних рішень, що приймаються Радою митного співробітництва (Всесвітньою митною організацією);

– має право голосу при внесенні поправок до Гармонізованої системи та Пояснень до Гармонізованої системи;

– вимагати у Всесвітньої митної організації передачі питань про класифікацію або внесення поправок у тексти Пояснень Гармонізованої системи для їх перегляду;

– вносити поправки до Гармонізованої системи у зв'язку з технічними змінами або змінами у міжнародній торгівлі;

– запитувати секретаріат Всесвітньої митної організації про одержання інформації з питань, що мають відношення до Гармонізованої системи та проведення навчання з таких питань.

При цьому Україна як договірною стороною Конвенції набула таких зобов'язань:

– приведення своєї тарифно-статистичної номенклатури (Митного тарифу України, товарною номенклатурою якого є Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності) у відповідність до Гармонізованої системи, зокрема товарних позицій, підпозицій і Загальних правил інтерпретації Гармонізованої системи;

– надавати статистичні дані про імпорт та експорт товарів на рівні шести знаків Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності;

– вносити до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності поправки, у разі набуття чинності змін до Гармонізованої системи.

Відповідно до цілей створення Гармонізованої системи положеннями Конвенції встановлено, що країни, які її застосовують, не можуть змінити класифікацію товарів і їх код у межах перших шести знаків. Таким чином, створюється основа для доволі точного опису товарів, виходячи з їх об'єктивних характеристик, відображених в Гармонізованій системі. Наведені характеристики можуть бути ефективно використані органами доходів і зборів при проведенні контролю за товарами, що переміщуються. Крім того, безумовне дотримання зазначеного підходу дозволяє значно зменшити кількість помилок при складанні зовнішньоторговельної документації, а також удосконалювати обробку статистичних даних зовнішньоторговельного обігу в обігу різних країн.

У Гармонізованій системі реалізовано такий підхід: розділи і підгрупи позначені римськими цифрами, а товарні групи, позиції і субпозиції – арабськими. При цьому коди розділів і підгруп не взаємозалежні один з одним, так само як і з кодами груп, товарних позицій і субпозицій. Товарні підпозиції цифрового коду в Гармонізованій системі не мають, вони позначаються прочерком («-»), що проставляється перед їх найменуванням. УКТ ЗЕД складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (далі – Комбінована номенклатура).

Діюча Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) побудована на основі Гармонізованої системи. УКТ ЗЕД є товарною номенклатурою Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про Митний тариф України», що використовується для цілей тарифного, нетарифного й інших видів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, ведення статистики зовнішньої торгівлі та здійснення митного оформлення товарів.

Використання єдиної номенклатури на основі Гармонізованої системи, прийнятої під егідою Всесвітньої митної організації, передбачає такі переваги:

1) спрощується ведення міжнародних торговельних переговорів і покращується врегулювання торговельних спорів;

2) полегшується збирання, порівняння й аналіз даних торговельної статистики;

3) досягається економія часу та коштів, оскільки можна уникнути перекласифікації товарів при перетинанні кордону між країнами або при переході від одного виду економічної діяльності до іншого (наприклад, виробництво, транспортування, експорт);

4) з'являється можливість стандартизації торговельної документації і даних, що життєво важливо для електронного обміну даними між різними країнами або різними видами діяльності (наприклад, митниця → транспорт → страхування → банк тощо);

5) усі положення, що стосуються імпорту або експорту окремих товарів, можна об'єднати в базу даних з тарифів зовнішньої торгівлі і присвоїти товарам уніфіковані коди, забезпечуючи таким чином автоматизацію процедур митного оформлення і зменшуючи операційні витрати.

Отже, в Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності враховані Основні правила інтерпретації Гармонізованої системи опису та кодування, примітки до розділів та груп, пояснення до товарних позицій. Крім того, коди в УКТ ЗЕД, а саме, перші шість цифр, що відповідають назвам груп, позицій і товарних підпозицій, відповідають таким самим кодам Гармонізованої системи.

З метою уніфікації класифікації товарів, забезпечення співставлення статистичних даних про обсяги зовнішньоекономічної діяльності та застосування заходів нетарифного регулювання, коди і під-

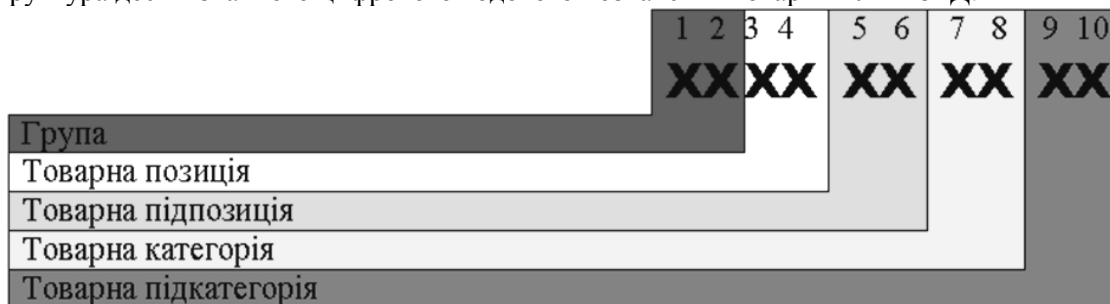
ходи до класифікації на рівні 7 та 8 знаків товарних кодів в УКТ ЗЕД відповідають правилам, приміткам і поясненням Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (КН ЄС).

Ведення УКТ ЗЕД здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428 «Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України».

УКТ ЗЕД базується на основі Гармонізованої системи (1-6 знаки десятизначного товарного коду) і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (7-8 знаки десятизначного товарного коду).

Відповідно до вимог Конвенції в УКТ ЗЕД товари систематизовано за найменуваннями і цифровими позначеннями розділів, груп, товарних позицій і товарних підпозицій згідно з Гармонізованою системою.

Структура десятизначного цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД:

Кількість знаків товарного коду	Найменування угруповання товарної номенклатури	Примітки
Не відображається у товарному коді, нумерується римськими цифрами	Розділ	Збігається з ГС
XX	2 знаки	Група
XXXX	4 знаки	Товарна позиція
XXXX XX	6 знаків	Товарна підпозиція
XXXX XX XX	8 знаків	Товарна категорія
XXXX XX XX XX	10 знаків	Товарна підкатегорія

УКТ ЗЕД має п'ять рівнів деталізації, що побудовані за ступенем їхнього зростання відповідно до кількості цифрових знаків кодування.

Перший рівень – розділи. В УКТ ЗЕД є 21 розділ – вони позначаються римськими цифрами відповідно до Гармонізованої системи. На цьому рівні товари згруповані за галузями господарства. Наприклад, у розділі I систематизовані живі тварини та продукція тваринництва, у II – продукти рослинного походження, у V – мінеральні продукти, у VII – пластмаси та вироби з них; каучук і гумові вироби. Отже, спочатку необхідно визначити, до якої галузі можливо віднести товар. Порядковий номер розділу не використовується в цифровому десятизначному коді товару згідно з УКТ ЗЕД, але служить для зручності орієнтації в УКТ ЗЕД.

Другий – п'ятий рівні десятизначного коду УКТ ЗЕД позначаються арабськими цифрами відповідно до Гармонізованої системи.

Другий рівень – групи. Всього їх 97. В них товари згруповані згідно з:

- матеріалом, з якого вони виготовлені;
- функціями, які вони виконують;
- ступенем обробки.

Цьому рівню відповідають цифрові позначення з двома знаками від 01 до 97. Вони і є першими двома цифрами в десятизначному коді товару згідно з УКТ ЗЕД.

Третій рівень – товарні позиції. Деталізація товарів на цьому рівні здійснюється за чотиризначними кодами, перші дві цифри в яких є номером групи товарів згідно з УКТ ЗЕД.

Четвертий рівень – товарна підпозиція. На цьому рівні здійснюється подальша деталізація товарів – це шестизначні коди, перші два знаки в яких є номером групи, а перші чотири – номером товарної позиції.

П'ятий рівень – товарна категорія (підкатегорія). На цьому рівні відповідно до положень Конвенції вводяться додаткові критерії деталізації товару відповідно до національного законодавства. В Україні на рівні товарної категорії – це восьмизначні коди – проводиться деталізація відповідно до Комбінованої номенклатури Європейського Союзу, чинній на дату розроблення нової версії УКТ ЗЕД. Комбінована номенклатура Європейського союзу – це товарна номенклатура Європейського Союзу, яка також побудована на Гармонізованій системі.

На рівні товарної підкатегорії (десятизначні коди УКТ ЗЕД) проводиться деталізація товарів в інтересах України.

Відповідно до структури побудови Гармонізованої системи – кожний конкретний товар повинен бути однозначно визначений тільки одним кодом згідно з УКТ ЗЕД.

УКТ ЗЕД – це систематизований перелік товарів, побудований на основі Гармонізованої системи, який включає в себе коди товарів, їх найменування, одиниці виміру та обліку (ОВО).

Для забезпечення визначення коду товару тільки одним кодом в УКТ ЗЕД:

- групи товарів не повторюються по змісту;
- перелічені всі товари, що можуть перетинати кордон;
- для виключення можливості присвоєння кількох кодів товару в залежності від застосування критерію матеріалу, з якого він виготовлений, або призначення, класифікація товарів здійснюється відповідно до вимог Основних правил інтерпретації УКТ ЗЕД.

Стаття 68. Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

1. Ведення УКТ ЗЕД здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Ведення УКТ ЗЕД передбачає:

1) відстеження та облік змін і доповнень до Гармонізованої системи опису та кодування товарів, пояснень й інших рішень щодо її тлумачення, що приймаються Всесвітньою митною організацією;

2) підготовку пропозицій щодо внесення змін до УКТ ЗЕД;

3) деталізацію УКТ ЗЕД на національному рівні та введення додаткових одиниць виміру;

4) забезпечення однакового застосування всіма органами доходів і зборів правил класифікації товарів;

5) прийняття рішень щодо класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД у складних випадках;

6) розроблення пояснень і рекомендацій до УКТ ЗЕД та забезпечення їх опублікування;

7) своєчасне ознайомлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з рішеннями та інформацією (крім тих, що є конфіденційними) щодо питань класифікації товарів та про застосування УКТ ЗЕД;

8) здійснення інших функцій, необхідних для ведення УКТ ЗЕД.

Статті 67 і 68. Ведення УКТЗЕД

Статтями 67 і 68 встановлено:

- визначення поняття УКТЗЕД;
- структура УКТЗЕД та товарних кодів;
- орган влади, відповідальний за ведення УКТЗЕД;
- процедуру ведення УКТЗЕД;
- завдання, які повинна забезпечувати робота з ведення УКТЗЕД.

Технічний прогрес і зміни в структурі міжнародної торгівлі обумовлюють необхідність внесення доповнень, змін та уточнень до Гармонізованої системи, а як наслідок, і до УКТ ЗЕД. У зв'язку з цим виникає необхідність відстеження змін і доповнень, які вносить Всесвітня митна організація до Гармонізованої системи, Пояснень до Гармонізованої системи та інших рішень по тлумаченню Гармонізованої системи. На підставі змін, внесених до Гармонізованої системи, здійснюється підготовка відповідних змін до УКТ ЗЕД.

Ведення УКТ ЗЕД є одним з основних завдань органів доходів і зборів по реалізації державної митної політики України відповідно до підpunkту 12 частини 2 статті 544 Митного кодексу України. Ведення УКТ ЗЕД здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Для виконання функцій з ведення УКТЗЕД центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику має право:

1) одержувати в установленому порядку від центральних органів виконавчої влади необхідну інформацію;

2) залучати фахівців центральних органів виконавчої влади та наукових установ до роботи з ведення УКТЗЕД.

Пропозиції про внесення змін до УКТ ЗЕД у зв'язку зі змінами, що вносяться до Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньою митною організацією, а також до Комбінованої номенклатури Європейським Союзом, надсилаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику до центрального органу виконавчої влади з питань економіки для врахування і підготовки пропозицій про внесення змін до Митного тарифу України.

За поданням міністерств, центральних органів виконавчої влади центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної митної справи приймає рішення щодо можливості здійснення або згортання деталізації товарів в УКТ ЗЕД на національному рівні з урахуванням загальноприйнятих правил класифікації товарів у Гармонізованій системі опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації. Така деталізація здійснюється на рівні дев'ятого і десятого знаків товарного коду та з метою забезпечення захисту національного товаровиробника шляхом застосування заходів тарифного, нетарифного, інших видів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та вдосконалення статистичного обліку.

Рішення про можливість здійснення деталізації товарів в УКТ ЗЕД на національному рівні приймаються на підставі інформації, яка надається центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику:

1) обґрунтування потреби проведення деталізації товарів в УКТ ЗЕД на національному рівні;

2) код товару згідно з УКТ ЗЕД, що деталізується;

3) текстовий опис товарів, для яких в УКТ ЗЕД виділяються окремі коди;

4) відомості про походження, склад, призначення, галузь використання товару тощо;

5) характерні ознаки, які відрізняють товар, що деталізується, від інших подібних товарів;

6) нормативно-технічну документацію на товар з визначенням показників, за якими проводиться ідентифікація товару, що деталізується, під час митного оформлення.

Якщо проведення деталізації товарів в УКТ ЗЕД на національному рівні центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику визнано можливим, то рішення про це повинно містити:

1) коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, деталізовані на національному рівні;

2) текстовий опис деталізованих на національному рівні товарів;

3) у разі необхідності, додаткову примітку України, яка надає роз'яснення стосовно класифікації товарів, деталізованих на національному рівні;

4) одиниці виміру та обліку, які зазначатимуться для деталізованих на національному рівні товарів в УКТ ЗЕД при проведенні їх митного оформлення.

У разі відсутності відомостей, зазначених вище у пунктах 1-4 рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику повинно містити обґрунтування щодо неможливості проведення деталізації товарів в УКТ ЗЕД на національному рівні.

Рішення про можливість деталізації товарів на національному рівні в УКТ ЗЕД центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику доводиться міністерству, центральному органу виконавчої влади, який ініціював подання, для його

врахування при підготовці пропозицій стосовно внесення в установленому порядку змін до Митного тарифу України.

Пояснення до УКТ ЗЕД розробляються та затверджуються наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи відповідно до змін, які вносяться Всесвітньою митною організацією до Пояснень до Гармонізованої системи опису і кодування товарів та Європейським Союзом до Комбінованої номенклатури. У разі потреби центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, розробляються пояснення до товарних підкатегорій, що деталізовані на національному рівні.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику розробляє і затверджує наказом перехідні таблиці до нової версії УКТ ЗЕД. Перехідні таблиці до нової версії УКТ ЗЕД розробляються на основі Перехідних таблиць до нових версій Гармонізованої системи опису та кодування товарів і Комбінованої номенклатури. Перехідні таблиці бувають прямі й обернені. Нові редакції УКТ ЗЕД, Пояснень до УКТ ЗЕД та перехідних таблиць до УКТ ЗЕД оприлюднюються на офіційній веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

На офіційній веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику в знеособленому вигляді оприлюднюються прийняті органами доходів і зборів рішення щодо класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД, опубліковуються методичні рекомендації й інші роз'яснення з питань класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД.

Не зважаючи на те, що робота по створенню принципів побудови та ведення сучасної Гармонізованої системи опису і кодування товарів була завершена понад тридцять років тому, до Гармонізованої системи опису та кодування товарів на постійній основі, один раз на п'ять років, вносяться зміни. Такі зміни до Гармонізованої системи опису та кодування товарів розробляються Всесвітньою митною організацією. Причини внесення зміни до Гармонізованої системи опису та кодування товарів такі:

1) перегляд товарних позицій і субпозицій з низькими обсягами торгівлі (з Гармонізованої системи опису і кодування товарів вилучаються товарні коди, яким відповідають товари з низькими обсягами торгівлі, та додатково вводяться нові коди товарів, яким відповідають значні обсяги торгівлі. На даний час товарні коди присвоюються певним товарним угрупованням за умови, коли обсяги імпорту цих товарів складають не менше 20 млн дол США);

2) зміна характеру світової торгівлі;

3) уточнення текстів товарних позицій, підпозицій, категорій і підкатегорій для забезпечення однакового (уніфікованого) розуміння та застосування Гармонізованої системи опису та кодування товарів;

4) загальний перегляд товарних позицій, призначених для сучасних машин та високотехнологічної апаратури (такі зміни насамперед стосуються комп'ютерної техніки, напівпровідникових технологій, засобів зв'язку й інших радіоелектронних товарів тощо);

5) запити міжнародних організацій, зацікавлених у відслідковуванні статистики міжнародної торгівлі окремими видами товарів;

6) захист оточуючого середовища – забезпечення вирішення екологічних проблем: насамперед це здійснення контролю за ввезенням відходів, імпорту рослин (ліс, бамбук, ротанг) та виробів з них, рідкісних тварин тощо.

Пропозиції про внесення змін до УКТ ЗЕД у зв'язку зі змінами, що вносяться до Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньою митною організацією, а також до Комбінованої номенклатури Європейським Союзом, надсилаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, до центрального органу виконавчої влади з питань економіки і торгівлі для врахування і підготовки пропозицій про внесення змін до Митного тарифу України.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності є досить об'ємним документом – вона включно з поясненнями складається з декількох тисяч сторінок текстової й табличної інформації. Яким чином орієнтуватися в змінах класифікації в Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності? Деяку допомогу можна отримати, скориставшись вищевказаними перехідними таблицями.

Крім того, необхідно мати на увазі наступне. При зміні версій товарних номенклатур може скластися таке враження, що деякі товарні коди «зникають», але насправді це не так. Зміна товарних номенклатур має певні закономірності. Товари, що класифікуються за товарними кодами, що змінюються,

можуть бути підданими більш детальній деталізації або навпаки можуть об'єднуватися з іншими товарними угрупованнями і в новій версії товарної номенклатури ці товари будуть класифікуватися вже за іншими товарними кодами. Типові види змін класифікації товарів в УКТ ЗЕД при переході національної товарної номенклатури на оновлену версію Гармонізованої системи опису та кодування товарів бувають такими.

1. Товарні коди не змінюються.

УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2002 року		УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2007 року	
0101	Коні, віслюки, мули та лошаки, живі:	0101	Коні, віслюки, мули та лошаки, живі:
0101 10	– чистопородні племінні тварини:	0101 10	– чистопородні племінні тварини:
0101 10 10 00	– коні	0101 10 10 00	– коні
0101 10 90 00	– інші	0101 10 90 00	– інші

При переведенні Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності 2002 року на Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності 2007 року нараховується понад 75% кодів і відповідних назв товарів, що залишаються незмінними. Збереження значної частини товарних кодів при зміні версій товарних номенклатур спрощує роботу по приведенню діючої національної номенклатури у відповідність до положень Гармонізованої системи опису та кодування товарів 2007 року. Незмінність товарних кодів у різних версіях товарних номенклатур дає можливість при розробці нової товарної номенклатури ефективно застосовувати автоматизовані методи аналізу та обробки тексту. Наприклад, застосування програмних можливостей «EXCEL» спрощує рутинну роботу по перевірці кодів і назв товарів, дозволяє виявити повтори (дублювання), порушення формату запису товарного коду, технічні помилки тощо.

1. Для окремих товарів товарні коди замінюються на інші.

УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2002 року		УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2007 року	
8525 20 91 00	– для стільникового зв'язку (мобільні телефони)	8517 12 00 00	– телефонні апарати для сотових мереж зв'язку й інших бездротових мереж зв'язку

Такий тип змін у класифікації необхідно враховувати під час здійснення митних процедур з питань визначення та контролю країни походження товару.

2. Товарні коди деталізуються. (Товари, що класифікуються за одним товарним кодом після внесення змін класифікуються за декількома товарними кодами).

УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2002 року		УКТ ЗЕД, побудована на Гармонізованій товарній номенклатурі 2007 року	
4409 20	з листяних порід:	4409 21 00 00	з деревини бамбука
		4409 29	інші:

3. Спрощення (згортання) деталізації товарів (Товари, що класифікуються за різними товарними кодами, «зливаються» в один товарний код).

УКТ ЗЕД, побудована на
Гармонізованій товарній номенклатурі
2002 року

УКТ ЗЕД, побудована на
Гармонізованій товарній номенклатурі
2007 року

914	Люльки для паління (включаючи чашечки люльок), мундштуки для цигар і сигарет та їх частини:	9614 00	Люльки для паління (включаючи чашечки люльок), мундштуки для цигар і сигарет та їх частини:
9614 20	– люльки та чашечки люльок:	9614 00 10 00	– грубооброблені заготовки з дерева або коріння для виробництва трубок
9614 20 20 0	– грубооброблені заготовки з дерева або коріння для виробництва трубок		
9614 20 00 80	– інші	9614 00 90 00	– інші
9614 9000 00	– інші		

Враховуючи вищенаведене, природно виникає запитання: «Як зберегти різні ставки ввізного мита при зміні версії товарної номенклатури у випадку згортання 2, 4, 8, 10 тощо товарних кодів з утворенням лише одного-двох товарних кодів?» У цьому випадку головну роль відіграють можливості деталізації товарів на національному рівні (на рівні 9 та 10 знаків товарних кодів в УКТ ЗЕД). Для збереження різноманітних ставок ввізного мита здійснюється деталізація товарів на національному рівні (на рівні 9-го та 10-го знаків), що не суперечить міжнародним нормам ведення національної товарної номенклатури. Таким чином, згортання деталізації на рівні Гармонізованої системи опису та кодування товарів не забороняє проведення або збереження деталізації на рівні Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

4. Змішаний тип внесення змін у класифікацію товарів (товари, що класифікуються за товарними кодами, частково перерозподіляються між кодами).

8479	Машини та механічні пристрої спеціального призначення, в іншому місці не зазначені:	8479	Машини та механічні пристрої спеціального призначення, в іншому місці не зазначені:
8479 89	– інші машини та механічні пристрої	8479 89	– інші машини та механічні пристрої
8479 89	– інші	479 89	– інші
8479 89 98	– інші	8479 89 97	– інші
8479 89 98 90	– інші	8479 89 97 90	– інші
89		ex 8508 19 00 00	– пирососи з умонтованим електродвигуном, крім пирососів потужністю не більш як 1500 Вт та таких, що мають мішок для збору пилу або інший пилозбірник об'ємом не більше як 20 л
		ex 8508 60 00 00	- пирососи без умонтованого електродвигуна

Стаття 69. Класифікація товарів.

1. Товари при їх декларуванні підлягають класифікації, тобто у відношенні товарів визначаються коди відповідно до класифікаційних групувань, зазначених в УКТ ЗЕД.

2. Органи доходів і зборів здійснюють контроль правильності класифікації товарів, поданих до митного оформлення, згідно з УКТ ЗЕД.

3. На вимогу посадової особи органу доходів і зборів декларант або уповноважена ним особа зобов'язані надати усі наявні відомості, необхідні для підтвердження заявлених ними кодів то-

варів, поданих до митного оформлення, а також зразки таких товарів та/або техніко-технологічну документацію на них.

4. У разі виявлення під час митного оформлення товарів або після нього порушення правил класифікації товарів орган доходів і зборів має право самостійно класифікувати такі товари.

5. Під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТ ЗЕД, вирішення яких потребує додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо.

6. Штрафи й інші санкції за несплату митних платежів та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів, застосовуються органами доходів і зборів виключно у разі, якщо прийняте органом доходів і зборів рішення про класифікацію цих товарів у складному випадку було прийнято на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної інформації та/або внаслідок ненадання заявником всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначеного рішення, що суттєво вплинуло на характер цього рішення.

7. Рішення органів доходів і зборів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються у встановленому законодавством порядку. У разі незгоди з рішенням органу доходів і зборів щодо класифікації товару декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити це рішення до органу вищого рівня відповідно до глави 4 цього Кодексу або до суду.

8. Висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД при митному оформленні мають інформаційний або довідковий характер.

Нормами Митного кодексу, а саме статті 69, передбачено, що класифікація проводиться при декларуванні товарів, при цьому органи доходів і зборів здійснюють контроль класифікації товарів, та у випадку виявлення невірної класифікації мають право самостійно класифікувати товар.

При декларуванні товарів декларант або уповноважена ним особа повинні виконувати вимоги статті 257 Митного кодексу України, зокрема пункту п'ятого частини восьмої стосовно відомостей про товари (найменування; звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар; торговельна марка та виробник товарів (за наявності у товаросупровідних і комерційних документах); код товару згідно з УКТ ЗЕД).

Першою та другою частинами статті 69 Митного кодексу України зазначається, що класифікує товар декларант або уповноважена ним особа, а органи доходів і зборів здійснюють контроль правильності класифікації товарів, поданих до митного оформлення згідно з УКТ ЗЕД. На вимогу посадової особи органу доходів і зборів декларант або уповноважена ним особа зобов'язані надати усі наявні відомості, необхідні для підтвердження заявлених ними кодів товарів, поданих до митного оформлення, а також зразки таких товарів та/або техніко-технологічну документацію на них.

При цьому частиною четвертою статті 69 Митного кодексу України встановлено, що орган доходів і зборів має право самостійно класифікувати задекларовані товари у випадку виявлення під час або після їх митного оформлення порушення правил класифікації товарів.

Рішення про визначення коду товару приймається за результатами класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД у разі необхідності зміни задекларованого коду товару згідно з УКТ ЗЕД, в тому числі, за результатами спрацювання автоматизованої системи аналізу та управління ризиками, у складних випадках митних формальностей; у випадках, передбачених законодавством України з питань державної митної справи.

Положеннями Митного кодексу затверджено порядок класифікації товарів, який відповідає відповідним рекомендаціям Всесвітньої митної організації, а саме, цей порядок складається з трьох етапів – класифікація товару декларантом, контроль правильності класифікації посадовими особами органу доходів і зборів під час митного оформлення товару, перевірка правильності класифікації товарів після завершення митного оформлення цих товарів.

Частинною п'ятою статті 69 Митного кодексу України надано визначення складного випадку класифікації товарів. Під складним випадком класифікації товару розуміється випадок, коли у процесі контролю правильності заявленого декларантом або уповноваженою ним особою коду товару виникають суперечності щодо тлумачення положень УКТ ЗЕД, вирішення яких вимагає додаткової інформації, спеціальних знань, проведення досліджень тощо.

Прийняття рішень про визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД у складних випадках здійснює спеціалізований підрозділ органу доходів і зборів, зокрема шляхом отримання додаткової інформації (техніко-технологічної документації на товар (офіційно видані книги, державні стандарти, технічні

умови, каталоги фірм-виробників, креслення виробів, паспорти виробу, інструкції користувача, рецептури тощо), фотознімків, схем, специфікацій та інших документів.

Якщо для вирішення питання класифікації товару виникає потреба в спеціальних знаннях з різних галузей науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання і техніки при застосуванні системи управління ризиками і спрацюванні індикатору «профілю ризику», то орган доходів і зборів може звернутися до спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення або до іншої експертної установи (організації).

Норми відбору, норми техніки безпеки, термін доставки зразків, строк проведення зразків, строк проведення досліджень, порядок взаємодії органів доходів і зборів зі спеціалізованими органами доходів і зборів з питань експертного забезпечення та його відокремлених підрозділів розробляється спеціалізованим органом доходів і зборів відповідно до статей 255, 356 – 357 Митного кодексу України.

Частиною шостою статті 69 Митного кодексу України визначено, що штрафи та інші санкції за несплату митних платежів та за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів застосовуються органами доходів і зборів виключно у разі, коли прийняте органом доходів і зборів рішення про класифікацію цих товарів у складному випадку було прийняте на підставі поданих заявником недостовірних документів, наданої ним недостовірної та/або неповної інформації, що суттєво вплинуло на його характер.

Визначена шостою частиною статті 69 норма призначена для посилення дисципліни дотримання положень чинного законодавства та правил класифікації інспекторським складом органів доходів і зборів, адже при наявності достовірної та повної інформації про товар відповідальність за невірну класифікацію покладається на посадову особу органу доходів і зборів.

Проте ця норма стосується тільки штрафів і санкцій, обов'язкові платежі, у разі виявлення невірної класифікації товару після митного оформлення, згідно з положеннями Митного кодексу, суб'єкт ЗЕД зобов'язаний внести до Державного бюджету в повному обсязі.

Рішення органів доходів і зборів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються в установленому законодавством порядку.

У разі незгоди декларант або уповноважена ним особа має право на оскарження рішення органу доходів і зборів щодо класифікації товарів відповідно до глави 4 Митного кодексу України, згідно з якою встановлено оскарження рішень, дій та бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб й інших працівників і відповідальність за них.

Висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД при митному оформленні мають інформаційний або довідковий характер. Це положення восьмої частини 69 статті Митного кодексу України надає можливість посадовим особам органів доходів і зборів при оскарженні прийнятих рішень у судовому порядку відстоювати право органів доходів і зборів на проведення класифікаційної роботи як сукупності заходів, що здійснюються посадовими особами органів доходів і зборів для забезпечення правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД.

Контрольні запитання:

1. Що є основою для Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)?
2. Яким документом затверджується Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)?
3. Як систематизовано товари в УКТ ЗЕД?
4. Який орган здійснює ведення УКТ ЗЕД?
5. Що вважається складним випадком класифікації товарів?
6. В якому випадку застосовуються штрафи та інші санкції за несплату митних платежів і за інші порушення, виявлені у зв'язку з неправильною класифікацією товарів?
7. Яка структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД?
8. Що передбачає ведення УКТ ЗЕД?
9. Що здійснюють органи доходів і зборів стосовно класифікації товарів, поданих до митного оформлення, згідно з УКТ ЗЕД?
10. Чи можна використовувати висновки інших органів, установ та організацій щодо визначення кодів товарів за УКТ ЗЕД?

РОЗДІЛ V. МИТНІ РЕЖИМИ

Митний режим – комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Глава 12. Загальні положення щодо митних режимів

Стаття 70. Види митних режимів.

1. З метою застосування законодавства України з питань державної митної справи запроваджуються такі митні режими:

- 1) імпорт (випуск для вільного обігу);
- 2) реімпорт;
- 3) експорт (остаточне вивезення);
- 4) реекспорт;
- 5) транзит;
- 6) тимчасове ввезення;
- 7) тимчасове вивезення;
- 8) митний склад;
- 9) вільна митна зона;
- 10) безмитна торгівля;
- 11) переробка на митній території;
- 12) переробка за межами митної території;
- 13) знищення або руйнування;
- 14) відмова на користь держави.

2. Митні режими встановлюються виключно цим Кодексом.

У статті наведено перелік із чотирнадцяти митних режимів, що застосовуються в Україні й встановлюються виключно Митним кодексом: імпорт (випуск для вільного обігу), реімпорт, експорт (остаточне вивезення), реекспорт, транзит, тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, митний склад, ві-

льна митна зона, безмитна торгівля, переробка на митній території, переробка за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави.

Стаття 71. Вибір та зміна митного режиму.

1. Декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товари, з дотриманням умов такого режиму та у порядку, що визначені цим Кодексом.

2. Поміщення товарів у митний режим здійснюється шляхом їх декларування та виконання митних формальностей, передбачених цим Кодексом.

3. Митний режим, у який поміщено товари, може бути змінено на інший, обраний декларантом відповідно до частини першої цієї статті, за умови дотримання заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, встановлених відповідно до закону для товарів, що поміщуються у такий інший митний режим.

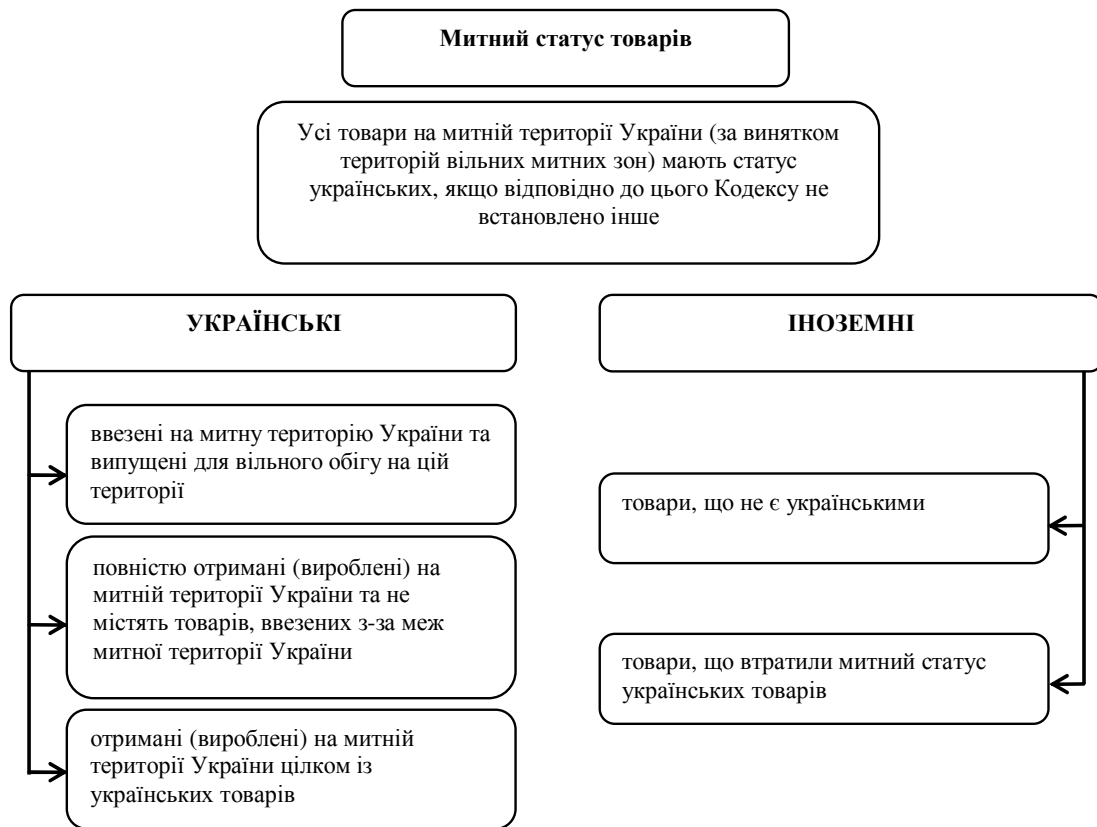
Статтею встановлено, що декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товари, шляхом їх декларування та виконання належних митних формальностей. При цьому мають бути дотримані заходи тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, визначені законодавством. Статтею також передбачена можливість зміни одного митного режиму, в який поміщено товари, на інший за наявності правових на те підстав, за умови дотримання заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, встановлених відповідно до закону для товарів, що поміщуються у такий інший митний режим.

Стаття 72. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим.

1. За митним статусом товари поділяються на українські та іноземні.

2. Усі товари на митній території України (за винятком територій вільних митних зон) вважаються такими, що мають статус українських товарів, якщо відповідно до цього Кодексу не встановлено, що такі товари не є українськими.

Статтею уведено поняття статусу товарів, відповідно до якого товари можуть бути визначені як українські або іноземні. Набуття товарами того чи іншого статусу обумовлюється особливостями проведення зовнішньоекономічної операції, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 73. Регулювання питань, пов'язаних із митним режимом.

1. Умови перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у відповідному митному режимі, обмеження щодо їх використання, застосування заходів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначаються цим Кодексом, іншими законодавчими актами України з питань державної митної справи та у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

2. Питання, пов'язані з виконанням необхідних митних формальностей та здійсненням митного контролю товарів, поміщених у відповідний митний режим, регулюються цим Кодексом.

Положеннями статті визначено порядок правового регулювання питань застосування митних режимів, визначених Кодексом.

Глава 13. Імпорт (випуск для вільного обігу)

Стаття 74. Митний режим імпорту (випуску для вільного обігу).

1. Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України.

Статтею передбачено, що в митний режим імпорту (випуску для вільного обігу) поміщуються іноземні товари, які після виконання усіх необхідних митних формальностей та сплати платежів, випускаються для вільного обігу на митній території України.

Стаття 75. Умови поміщення товарів у митний режим імпорту.

1. Митний режим імпорту може бути застосований до товарів, що надходять на митну територію України, та до товарів, що зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим, а також до продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території.

2. Законодавством України з питань державної митної справи можуть бути визначені документи, які використовуються для декларування товарів у митний режим імпорту замість митної декларації.

3. Для поміщення товарів у митний режим імпорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна:

- 1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, документи на такі товари;
- 2) сплатити митні платежі, якими відповідно до законів України обкладаються товари під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту;
- 3) виконати встановлені відповідно до закону вимоги щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

4. Якщо іноземні товари після ввезення їх на митну територію України були пошкоджені або втрачені внаслідок аварії чи дії обставин непереборної сили або внаслідок протиправних дій третіх осіб, що підтверджується документально, за рішенням декларанта вони можуть бути заявлені органу доходів і зборів у митний режим імпорту в пошкодженому стані чи у фактичній кількості з додержанням щодо них встановлених відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. У разі втрати товарів після ввезення їх на митну територію України внаслідок протиправних дій третіх осіб митні платежі, встановлені на імпорт таких товарів, підлягають сплаті в повному обсязі у порядку, встановленому цим Кодексом. За рішенням декларанта або уповноваженої ним особи допускається поміщення пошкоджених товарів в інші митні режими.

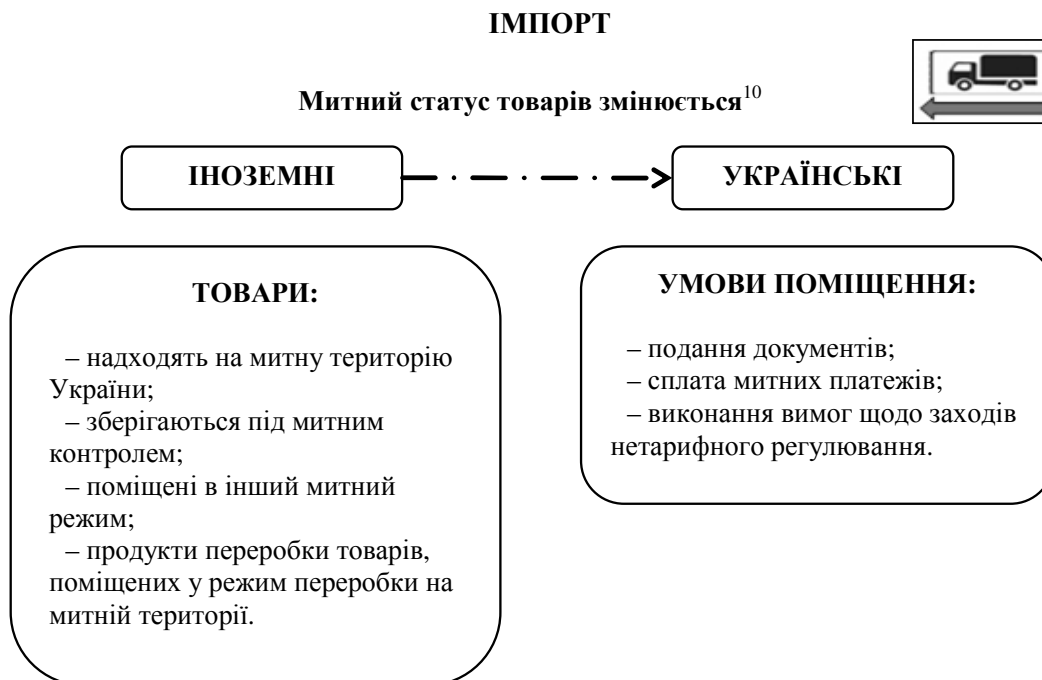
5. У разі встановлення відповідно до закону заборон чи обмежень щодо ввезення на митну територію України відповідних товарів, такі товари, випущені у вільний обіг на митній території України за попередніми, тимчасовими або періодичними митними деклараціями, підлягають поміщенню у митний режим імпорту відповідно до умов, які діяли на момент їх випуску у вільний обіг.

Статтею визначено умови застосування митного режиму імпорту.

Стаття 76. Митний статус товарів, поміщених у митний режим імпорту.

1. Товари, поміщені у митний режим імпорту, набувають статусу українських товарів.
2. Підтвердженням українського статусу товарів, зазначених у частині першій цієї статті, є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг.

Статтею встановлено, що поміщені у митний режим імпорту, іноземні товари набувають статусу українських товарів. Підтвердженням такого статусу є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг на митній території України.

¹⁰ Там само. – С. 193.

Глава 14. Реімпорт

Стаття 77. Митний режим реімпорту.

1. Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Статтею передбачено, що українські товари, що попередньо були вивезені або оформлені для вивезення з митної території України, можуть бути оформлені у митному режимі реімпорту для вільного використання на митній території України без застосування до цих товарів заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та зі звільненням від сплати митних платежів, установлених законами України на імпорт таких товарів.

Стаття 78. Умови поміщення товарів у митний режим реімпорту.

1. Митний режим реімпорту може бути застосований до товарів, що надходять на митну територію України, та до товарів, що зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим.

2. У митний режим реімпорту можуть бути поміщені товари, які:

1) були вивезені за межі митної території України у митному режимі тимчасового вивезення та ввозяться на цю територію до завершення строку дії цього митного режиму у тому самому стані, в якому вони були вивезені, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування та зберігання, а також змін, що допускаються у разі використання таких товарів у митному режимі тимчасового вивезення;

2) були вивезені за межі митної території України у митному режимі переробки за межами митної території та ввозяться на цю територію до завершення строку дії цього митного режиму в тому самому стані, в якому вони були вивезені, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування та зберігання;

3) були поміщені у митний режим експорту (остаточного вивезення) і повертаються особі, яка їх експортувала, у зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов зовнішньоекономічного договору, згідно з яким ці товари поміщувалися у митний режим експорту або з інших обставин, що перешкоджають виконанню цього договору, якщо ці товари:

а) повертаються на митну територію України у строк, що не перевищує шести місяців з дати вивезення їх за межі цієї території у митному режимі експорту;

б) перебувають у такому самому стані, в якому вони оформлені у митний режим експорту, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування, зберігання та використання (експлуатації), внаслідок якого були виявлені недоліки, що спричинили реімпорт товарів.

3. Товари, зазначені в частині другій цієї статті, можуть бути також поміщені у митний режим реімпорту у разі, якщо:

1) під час перебування таких товарів за межами митної території України вони піддавалися операціям, необхідним для їх збереження, а також технічному обслуговуванню чи ремонту, необхідність у яких виникла під час перебування за межами митної території України;

2) стан таких товарів змінився внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

3) у митний режим реімпорту поміщується лише частина товарів, раніше випущених для вивезення за межі митної території України.

4. Для поміщення товарів у митний режим реімпорту особа, на яку покладається обов'язок щодо дотримання вимог митного режиму, повинна:

1) ввезти товари на митну територію України не пізніше, ніж у встановлений законодавством строк після їх вивезення за межі митної території України;

2) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів у митному режимі реімпорту, документи на такі товари;

3) надати органу доходів і зборів документи та відомості, необхідні для ідентифікації товарів, що реімпортуються.

Статтею визначено до яких товарів та за яких умов може застосовуватись митний режим реім-порту, а також установлено перелік дій, які необхідно здійснити заявнику митного режиму для поміщення товарів у митний режим реімпорту.

Стаття 79. Окремі положення щодо застосування митного режиму реімпорту/

1. Застосування митного режиму реімпорту можливе за умови можливості ідентифікації органом доходів і зборів товарів, заявлених у цей митний режим, як таких, що були раніше випущені за межі митної території України.

2. До товарів, що вивозяться за межі митної території України з наміром подальшого реім-порту, засоби забезпечення ідентифікації можуть бути застосовані в момент їх випуску.

3. Для забезпечення ідентифікації товарів, що реімпортуються, можуть застосовуватися засоби, передбачені частинами другою і третьою статті 326 цього Кодексу.

4. Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

5. Реімпорт товарів, поміщених у митний режим експорту, згідно з пунктом 3 частини другої статті 78 цього Кодексу може бути здійснений експортером цих товарів або його правонаступником.

6. В інших випадках дозволяється застосування митного режиму реімпорту при ввезенні на митну територію України товарів іншою особою, ніж та, що їх вивезла, якщо це виправдано обставинами.

7. Декларування товарів у митний режим реімпорту може здійснюватися у будь-якому органі доходів і зборів.

8. Замість митної декларації для декларування у митний режим реімпорту упаковок, контейнерів, піддонів та транспортних засобів комерційного призначення використовуються документи, що підтверджують попереднє вивезення зазначених товарів за межі митної території України.

Положеннями статті регулюються питання:

- ідентифікації товарів що реімпортуються;
- визначення осіб, які мають право здійснювати реімпорт товарів;
- місця декларування товарів у митний режим реімпорту;
- особливостей декларування у митний режим реімпорту упаковок, контейнерів, піддонів і транспортних засобів комерційного призначення за документами, що підтверджують попереднє вивезення зазначених товарів за межі митної території України.

Стаття 80. Митний статус товарів, поміщених у митний режим реімпорту.

1. Українські товари, поміщені у митний режим реімпорту, зберігають статус українських товарів.

2. Іноземні товари, що реімпортуються згідно з пунктом 3 частини другої статті 78 цього Кодексу, після поміщення у митний режим реімпорту набувають статусу українських товарів.

3. Підтвердженням українського статусу товарів, зазначених у частині другій цієї статті, є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг.

Положеннями статті визначено, що поміщені у митний режим реімпорту українські товари зберігають статус українських товарів, а ті товари, що попередньо були поміщені у митний режим експорту (а, отже, набули статусу іноземних товарів) і повертаються особі, що їх експортувала, у зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов зовнішньоекономічного договору, набувають статусу українських товарів.

При цьому підтвердженням українського статусу іноземних товарів є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг на митній території України.

РЕІМПОРТ

Митний статус товарів

УКРАЇНСЬКІ

УКРАЇНСЬКІ

ІНОЗЕМНІ
(товари оформлені в режимі експорту)

УКРАЇНСЬКІ

ТОВАРИ:

- раніше вивезені за межі МТУ;
- випускаються для вільного обігу на МТУ;
- без сплати митних платежів;
- без застосування заходів нетарифного регулювання.

УМОВИ ПОМІЩЕННЯ:

- подання документів на товари;
- подання документів та відомостей для ідентифікації товарів;
- можливість ідентифікації.

Митний режим імпорту застосовується до товарів, які:

Були вивезені за межі МТУ у митному режимі тимчасового вивезення та ввозяться на МТУ.

Були вивезені за межі МТУ у митному режимі переробки за межами митної території та ввозяться на МТУ у незмінному стані.

Були поміщені у митний режим експорту і повертаються особі, що їх експортувала.

Товари, щодо яких під час перебування за межами МТУ здійснювались операції зі збереження, технічного обслуговування чи ремонту.

Товари, стан яких змінено внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

У митний режим реімпорту поміщується лише частина товарів, раніше вивезених за межі МТУ.

Особливості застосування митного режиму реімпорту до товарів, поміщених у митний режим експорту:

Були поміщені у митний режим експорту і повертаються особі, що їх експортувала

Причини:

– неналежне виконання умов угоди;
– в силу обставин, що перешкоджають виконанню угоди.

Умови:

– товари повертаються протягом 6 місяців;
– незмінний стан товарів.

Стаття 81. Повернення сум вивізного мита при реімпорті товарів.

1. Після поміщення у митний режим реімпорту товарів згідно з пунктом 3 частини другої статті 78 цього Кодексу суми вивізного мита, сплачені при експорті цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам, у порядку, передбаченому цим Кодексом. Акцизний податок і податок на додану вартість при поміщенні товарів згідно з пунктом 3 частини другої статті 78 цього Кодексу у митний режим реімпорту справляються відповідно до Податкового кодексу України.

Статтею визначено особливості оподаткування товарів, які поміщуються у митний режим реімпорту.

Глава 15. Експорт

Стаття 82. Митний режим експорту.

1. Експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення.

У статті дано визначення митного режиму, згідно з яким «експорт» (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення.

Стаття 83. Умови поміщення товарів у митний режим експорту.

1. Митний режим експорту може бути застосований до товарів, що призначені для вивезення за межі митної території України, та до товарів, що вже вивезені за межі цієї території й перебувають під митним контролем, за винятком товарів, заборонених до поміщення у цей митний режим відповідно до законодавства.

2. Для поміщення товарів у митний режим експорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів у митному режимі експорту, документи на такі товари;

2) сплатити митні платежі, якими відповідно до закону обкладаються товари під час вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту;

3) виконати вимоги щодо застосування передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

4) у випадках, встановлених законодавством, подати органу доходів і зборів дозвіл на проведення зовнішньоекономічної операції з вивезення товарів у третю країну (реекспорт).

3. Органи доходів і зборів не вимагають обов'язкового підтвердження прибуття товарів, що експортуються, у пункт призначення за межами митної території України.

4. У разі встановлення актами законодавства заборон чи обмежень щодо вивезення відповідних товарів за межі митної території України товари, що:

1) поміщені в митний режим експорту, випускаються за межі митної території України відповідно до умов, що діяли на момент поміщення цих товарів у зазначений митний режим;

2) фактично випущені за межі митної території України за періодичними митними деклараціями, підлягають поміщенню у митний режим експорту відповідно до умов, що діяли на момент фактичного вивезення цих товарів.

Частиною першою статті встановлено, що режим експорту може бути застосовано до товарів, призначених для вивезення за межі митної території України, та до товарів, що вже вивезені за межі цієї території і перебувають під митним контролем. Також передбачено, що законодавством України можуть визначатись товари, заборонені до поміщення у цей митний режим.

Частиною другою визначено обов'язки особи, на яку покладається дотримання вимог митного режиму експорту, серед них: подання органу доходів і зборів документів на такі товари; сплата митних платежів, визначених законодавством; виконання встановлених відповідно до закону заходів нетарифного регулювання; подання органу доходів і зборів у випадках визначених законодавством дозволу на проведення зовнішньоекономічної операції з вивезення товарів у третю країну (реекспорт).

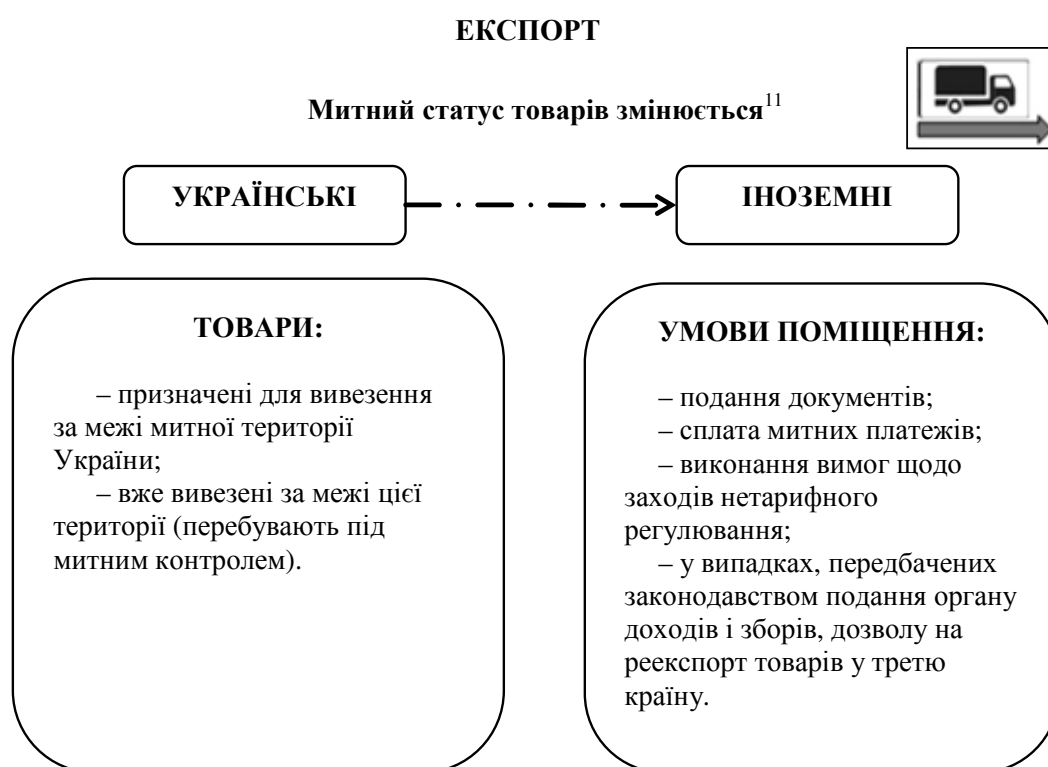
Частиною четвертою статті визначено особливості поміщення товарів у митний режим експорту протягом часу, коли законодавством встановлено заборони й обмеження щодо його застосування.

Стаття 84. Митний статус товарів, поміщених у режим експорту.

1. Товари, поміщені у митний режим експорту, втрачають статус українських товарів з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

2. Товари, що знаходяться за межами митної території України, втрачають статус українських товарів з моменту поміщення їх у митний режим експорту.

Статтею визначено моменти часу, коли українські товари, що поміщуються в митний режим експорту, втрачають статус українських товарів.

¹¹ Там само. – С. 200.

Глава 16. Реекспорт

Стаття 85. Митний режим реекспорту.

1. Реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У статті 85 Кодексу розкрито термін митного режиму, згідно з яким реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття 86. Умови поміщення товарів у митний режим реекспорту.

1. Митний режим реекспорту може бути застосований до товарів, які при ввезенні на митну територію України мали статус іноземних та:

1) після ввезення на митну територію України перебували під митним контролем та не були поміщені у митний режим (у тому числі у зв'язку з обмеженнями чи заборонами щодо ввезення таких товарів на митну територію України);

2) були поміщені у митний режим тимчасового ввезення та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання, а також змін, що допускаються у разі використання таких товарів у митному режимі тимчасового ввезення;

3) були поміщені у митний режим переробки на митній території та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання, або у вигляді продуктів їх переробки;

4) були поміщені у митний режим митного складу та вивозяться за межі митної території України у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання;

5) були поміщені у митний режим імпорту і повертаються нерезиденту – стороні зовнішньоекономічного договору, згідно з яким ці товари поміщувалися у цей режим, у зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов цього договору або з інших обставин, що перешкоджають його виконанню, якщо ці товари:

а) вивозяться протягом шести місяців з дати поміщення їх у митний режим імпорту;

б) перебувають у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування, зберігання та використання (експлуатації), внаслідок якої були виявлені недоліки, що спричинили реекспорт товарів;

б) визнані помилково ввезеними на митну територію України.

2. Товари, зазначені у частині першій цієї статті, можуть бути також поміщені у митний режим реекспорту, якщо:

1) під час перебування таких товарів на митній території України вони піддавалися операціям, необхідним для їх збереження, а також технічному обслуговуванню чи ремонту, необхідність у яких виникла під час перебування на митній території України;

2) стан таких товарів змінився внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

3) у митний режим реекспорту поміщується лише частина товарів, раніше ввезених на митну територію України.

3. У митний режим реекспорту також поміщуються товари, що перебували у митному режимі вільної митної зони, безмитної торгівлі та вивозяться за межі митної території України.

4. Для поміщення товарів у митний режим реекспорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, документи на такі товари;

2) надати органу доходів і зборів документи та відомості, необхідні для ідентифікації товарів, що реекспортуються;

3) у випадках, встановлених законодавством, подати органу доходів і зборів дозвіл на проведення зовнішньоекономічної операції з реекспорту цих товарів.

Положеннями статті 86 Кодексу встановлено, що режим реекспорту може бути застосований до товарів, які при ввезенні на митну територію України мали статус іноземних. Окрім того, статтею визначено умови розпорядження такими іноземними товарами на митній території України.

Стаття 87. Окремі положення щодо застосування митного режиму реекспорту.

1. Застосування митного режиму реекспорту можливе за умови ідентифікації органом доходів і зборів товарів, заявлених у цей режим, як таких, що були раніше ввезені на митну територію України.

2. Для товарів, що ввозяться з наміром подальшого реекспорту, засоби забезпечення ідентифікації можуть бути застосовані на момент їх ввезення на митну територію України.

3. Для забезпечення ідентифікації товарів, що реекспортуються, можуть застосовуватися засоби, передбачені частинами другою і третьою статті 326 цього Кодексу.

4. Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

5. Реекспорт товарів, поміщених у митний режим імпорту, згідно з пунктом 5 частини першої статті 86 цього Кодексу може бути здійснений імпортером цих товарів або його правонаступником.

6. В інших випадках дозволяється застосування митного режиму реекспорту при вивезенні за межі митної території України товарів іншою особою, ніж та, яка їх ввозила, якщо це виправдано обставинами.

7. Декларування товарів у митний режим реекспорту може здійснюватися у будь-якому органі доходів і зборів, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

8. Товари, що реекспортуються, можуть вивозитися за межі митної території України однією чи кількома партіями. Допускається вивезення товарів, що реекспортуються, за межі митної території України не через той орган доходів і зборів, через який товари ввозилися на цю територію.

9. Замість митної декларації для декларування у митний режим реекспорту упаковок, контейнерів, піддонів та транспортних засобів комерційного призначення використовуються документи, що підтверджують попереднє ввезення зазначених товарів на митну територію України.

Положеннями статті 87 Кодексу визначено осіб, які мають право на розміщення товарів у митний режим реекспорту, вимоги щодо забезпечення ідентифікації таких товарів й окремі особливості їх декларування та митного оформлення.

Стаття 88. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим реекспорту.

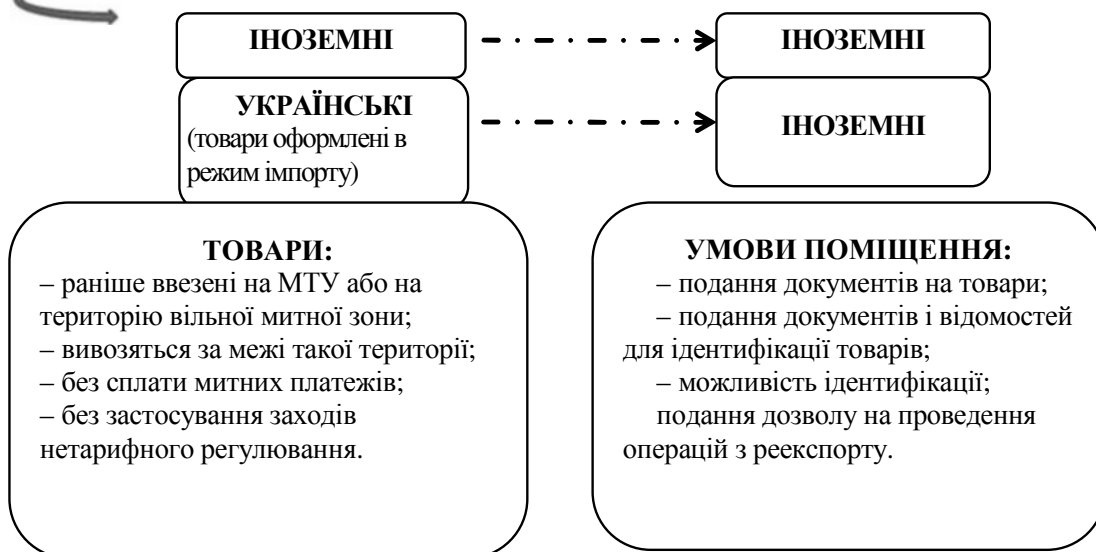
1. Іноземні товари, поміщені у митний режим реекспорту, зберігають статус іноземних товарів.

2. Товари, що набули статусу українських внаслідок імпорту та реекспортуються згідно з пунктом 5 частини першої статті 86 цього Кодексу, втрачають статус українських товарів з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

Статтею 88 Кодексу встановлено, що іноземні товари, поміщені у митний режим реекспорту, зберігають статус іноземних товарів. Іноземні товари, що набули статусу українських внаслідок імпорту та реекспортуються, втрачають статус українських товарів з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

РЕЕКСПОРТ

Митний статус товарів

Митний режим реекспорту може бути застосований до товарів, які:

– знаходяться на МТУ під митним контролем, але не поміщені в митний режим;

– були поміщені у митний режим тимчасового ввезення та вивозяться за межі МТУ;

– були поміщені у митний режим переробки на митній території та вивозяться за межі МТУ;

– були поміщені у митний режим митного складу та вивозяться за межі МТУ;

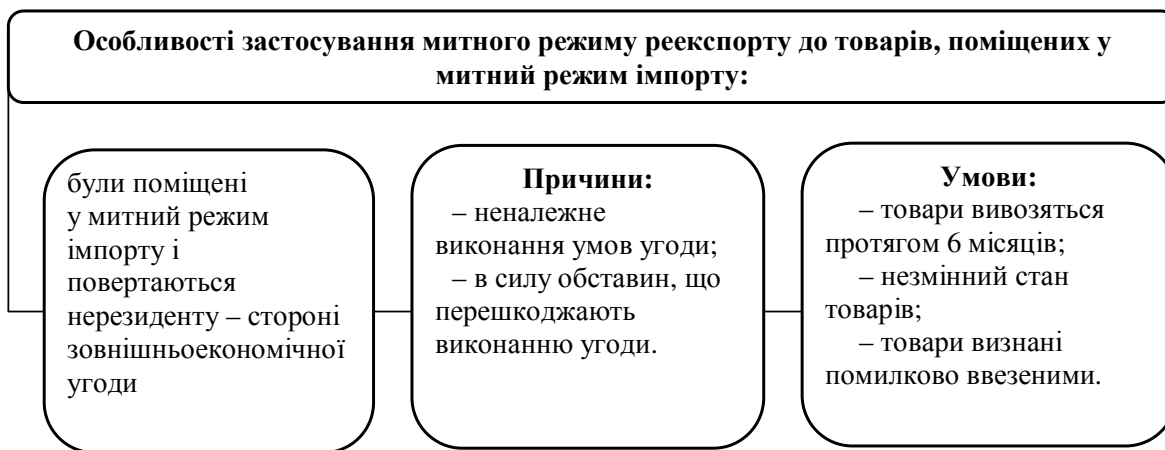
– були поміщені у митний режим імпорту й повертаються нерезиденту – стороні зовнішньоекономічної угоди;

– перебували у митному режимі вільної митної зони та вивозяться за межі митної території України;

– були поміщені у митний режим безмитної торгівлі.

У тому числі:

- товари, щодо яких під час перебування на МТУ здійснювались операції зі збереження, технічного обслуговування чи ремонту;
- товари, стан яких змінено внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили;
- у митний режим реекспорту поміщується лише частина товарів, раніше ввезених на МТУ.

Стаття 89. Повернення сум ввізного мита при реекспорті товарів.

1. Після поміщення товарів у митний режим реекспорту згідно з пунктом 5 частини першої статті 86 цього Кодексу суми ввізного мита, сплачені при імпорті цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам відповідно до цього Кодексу. Акцизний податок і податок на додану вартість при поміщенні товарів згідно з пунктом 5 частини першої статті 86 цього Кодексу в митний режим реекспорту справляються відповідно до Податкового кодексу України.

Статтею 89 Кодексу передбачено повернення сум ввізного мита, сплаченого при імпорті товарів, що розміщуються в митний режим реекспорту, а також встановлено, що акцизний податок і податок на додану вартість при поміщенні таких товарів у митний режим реекспорту справляються відповідно до вимог Податкового кодексу.

Глава 17. Транзит

Глава охоплює питання суті, видів, вимог, строків і застосування митного режиму «транзит».

Стаття 90. Митний режим транзиту.

1. Транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Статтею 90 Кодексу розкрито термін митного режиму транзит. Транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття 91. Переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення в режимі транзиту.

1. Переміщення товарів у митному режимі транзиту здійснюється як прохідний або внутрішній транзит, або каботаж.

2. Митний режим транзиту застосовується до товарів, які переміщуються:

1) прохідним транзитом від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України (у тому числі в межах одного пункту пропуску через державний кордон України);

2) внутрішнім транзитом або каботажом:

а) від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України до органу доходів і зборів, розташованого на митній території України;

б) від органу доходів і зборів, розташованого на митній території України, до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України;

в) від одного пункту, розташованого на митній території України, до іншого пункту, розташованого на митній території України, у тому числі якщо частина цього переміщення проходить за межами митної території України;

г) від штучного острова, установки або споруди, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, до органу доходів і зборів, розташованого на території України, зайнятій сушею, та у зворотному напрямку.

Стаття 91 Кодексу складається з двох частин і розкриває види переміщень у митному режимі транзит і товари, до яких він застосовується:

– переміщення товарів у митному режимі транзиту здійснюється як прохідний або внутрішній транзит, або каботаж.

– митний режим транзиту застосовується до товарів, які переміщуються:

1) прохідним транзитом від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України – до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України (в тому числі в межах одного пункту пропуску через державний кордон України);

2) внутрішнім транзитом або каботажом:

а) від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України – до органу доходів і зборів, розташованого на митній території України;

б) від органу доходів і зборів, розташованого на митній території України, до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України;

в) від одного пункту, розташованого на митній території України, до іншого пункту, розташованого на митній території України, в тому числі якщо частина цього переміщення проходить за межами митної території України;

г) від штучного острова, установки або споруди, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, до органу доходів і зборів, розташованого на території України, зайнятій сушею, та у зворотному напрямку.

Стаття 92. Умови поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту.

1. Митний режим транзиту може бути застосований як до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що безпосередньо ввозяться на митну територію України, так і до таких, що перебувають на митній території України.

2. У митний режим транзиту можуть бути поміщені товари, транспортні засоби комерційного призначення незалежно від їх митного статусу.

3. У митний режим транзиту можуть бути поміщені будь-які товари, крім заборонених законодавством для ввезення та/або транзиту через митну територію України.

4. Для поміщення товарів та/або транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів митну декларацію (документ, який відповідно до статті 94 цього Кодексу використовується замість митної декларації), товарно-транспортний документ на перевезення та рахунок-фактуру (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару;

2) у випадках, визначених законодавством, надати органу доходів і зборів дозвільний документ на транзит через митну територію України, який видається відповідними уповноваженими органами;

3) у випадках, установлених цим Кодексом, забезпечити виконання зобов'язання із сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу.

5. Для забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що поміщуються у митний режим транзиту, можуть застосовуватися засоби, передбачені частинами другою і третьою статті 326 цього Кодексу.

6. Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

Стаття 92 Кодексу складається з 6 частин і містить перелік умов поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення в митний режим транзиту.

У частині 1 цієї статті визначено, що митний режим транзиту може бути застосований як до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що безпосередньо ввозяться на митну територію України, так і до таких, що перебувають на митній території України.

Відповідно до положень частини 2 цієї статті у митний режим транзиту можуть бути поміщені товари, транспортні засоби комерційного призначення незалежно від їх митного статусу.

Частиною 3 встановлено обмеження щодо поміщення товарів у митний режим транзиту (у цей режим можуть бути поміщені будь-які товари, крім заборонених законодавством для ввезення та/або транзиту через митну територію України).

Перелік документів, необхідних для поміщення товарів та/або транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту визначено частиною 4 статті. Даний перелік включає:

– митну декларацію (документ, який відповідно до статті 94 цього Кодексу використовується замість митної декларації), товарно-транспортний документ на перевезення та рахунок (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару;

– дозвільний документ на транзит через митну територію України, який видається відповідними уповноваженими органами, у випадках, визначених законодавством;

– зобов'язання щодо сплати митних платежів, яке подається органу доходів і зборів відповідно до розділу X цього Кодексу у випадках, встановлених митним Кодексом.

Порядок ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що поміщуються у митний режим транзиту, визначений частиною 5 цієї статті (частинами 2 і 3 статті 326 митного Кодексу). Частиною 6 статті встановлено, що до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак, забезпечення ідентифікації не вимагається.

Стаття 93. Вимоги до переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі транзиту.

1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються у митному режимі транзиту, повинні:

1) перебувати у незмінному стані, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання;

2) не використовуватися з жодною іншою метою, крім транзиту;

3) бути доставленими в орган доходів і зборів призначення до закінчення строку, визначеного статтею 95 цього Кодексу;

4) мати неушкоджені засоби забезпечення ідентифікації у разі їх застосування.

2. Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені у митний режим транзиту, можуть піддаватися операціям з технічного обслуговування та ремонту, потреба в яких виникла під час перебування їх на митній території України.

3. За умови забезпечення ідентифікації товарів, що переміщуються у режимі транзиту, та дотримання інших вимог, встановлених цим Кодексом, допускається перевезення зазначених товарів транспортним засобом, який здійснює перевезення в межах митної території України товарів, які не перебувають під митним контролем.

Статтею 93 Кодексу висвітлено вимоги до перевезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі транзиту. Зокрема, підкреслено, що вони повинні перебувати у незмінному стані, крім природних змін їх якісних та (або) кількісних характеристик за нормальних умов транспортування й зберігання; не використовуватися ні з якою іншою метою, крім транзиту; бути доставленими в орган доходів і зборів призначення до закінчення строку, встановленого статтею 95 цього Кодексу; мати неушкоджені засоби забезпечення ідентифікації у разі їх застосування.

Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені у митний режим транзиту, можуть піддаватися операціям з технічного обслуговування та ремонту, потреба в яких виникла під час перебування їх на митній території України.

За умови забезпечення ідентифікації товарів, що переміщуються у режимі транзиту, та дотримання інших вимог, установлених цим Кодексом, допускається перевезення зазначених товарів транспортним засобом, який здійснює перевезення в межах митної території України товарів, які не перебувають під митним контролем.

Стаття 94. Документи, що використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту.

1. Для декларування у митний режим транзиту товарів, що переміщуються будь-яким видом транспорту, крім випадків, визначених цією статтею, використовується митна декларація (у тому числі попередня митна декларація).

2. У разі транзиту в межах одного пункту пропуску або для декларування товарів, що не є підакцизними, залежно від виду транспорту замість митної декларації може використовуватися авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) або коносамент (Bill of Lading).

3. Для декларування товарів, що не є підакцизними, замість митної декларації залежно від виду транспорту може використовуватися накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (ЦІМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжка МДП (Carnet TIR).

4. Незалежно від виду транспорту для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення може використовуватися книжка А.Т.А. або книжка СРД.

5. У випадках, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення використовуються документи, передбачені такими договорами.

Статтею 94 Кодексу визначено перелік документів, що використовуються для декларування товарів у митний режим транзит, у залежності від видів транспорту. Це може бути для будь-якого виду транспорту, крім випадків, визначених цією статтею, митна декларація (у тому числі попередня митна декларація), авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) або коносамент (Bill of Lading), накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (ЦІМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжка МДП (Carnet TIR), книжка А.Т.А. або книжка СРД та у випадках, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, документи, передбачені такими договорами.

Стаття 95. Строки транзитних перевезень.

1. Встановлюються такі строки транзитних перевезень залежно від виду транспорту:

1) для автомобільного транспорту – 10 діб (у разі переміщення в зоні діяльності однієї митниці – 5 діб);

2) для залізничного транспорту – 28 діб;

3) для авіаційного транспорту – 5 діб;

4) для морського та річкового транспорту – 20 діб;

5) для трубопровідного транспорту – 31 доба;

6) для трубопровідного транспорту (з перевантаженням на інші види транспорту) – 90 діб.

2. До строків, зазначених у частині першій цієї статті, не включається:

1) час дії обставин, зазначених у статті 192 цього Кодексу;

2) час зберігання товарів під митним контролем (за умови інформування органу доходів і зборів, який контролює їх переміщення);

3) час, необхідний для здійснення інших операцій з товарами, у випадках, передбачених цим розділом (за умови інформування органу доходів і зборів, який контролює переміщення цих товарів).

Строки транзитних перевезень залежно від виду транспорту визначені статтею 95 та складають:

1) для автомобільного транспорту – 10 діб (у разі переміщення в зоні діяльності однієї митниці – 5 діб);

2) для залізничного транспорту – 28 діб;

3) для авіаційного транспорту – 5 діб;

4) для морського та річкового транспорту – 20 діб;

5) для трубопровідного транспорту – 31 доба;

6) для трубопровідного транспорту (з перевантаженням на інші види транспорту) – 90 діб.

Стаття 96. Застосування митного режиму транзиту при перевантаженні товарів.

1. Перевантаження товарів, що переміщуються у митному режимі транзиту, з одного транспортного засобу на інший допускається з дозволу органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого проводиться перевантаження.

2. Якщо перевантаження може бути здійснене без порушення митних пломб та інших засобів забезпечення ідентифікації, таке перевантаження допускається без дозволу, але з попереднім інформуванням органу доходів і зборів.

3. Проведення угруповання пакувальних місць, зміна упаковки, маркування, сортування, а також ремонт і заміна пошкодженої упаковки здійснюються з дозволу органу доходів і зборів.

4. Для отримання дозволу органу доходів і зборів особою, відповідальною за дотримання вимог митного режиму, органу доходів і зборів подається тільки товарно-транспортний документ на перевезення товару. У разі відмови у наданні дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово або в електронній формі повідомити особі, яка звернулася з проханням надати дозвіл, про причини і підстави такої відмови.

5. Під час переміщення товарів у митному режимі транзиту дозволяється здійснення заміни моторного транспортного засобу з попереднім інформуванням органу доходів і зборів призначення про причини такої заміни, якщо така заміна не потребує перевантаження товарів.

6. При вивезенні за межі митної території України товарів, поміщених у митні режими експорту, реекспорту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території, положення цієї глави застосовуються з моменту початку переміщення зазначених товарів з органу доходів і зборів відправлення і до моменту пред'явлення їх органу доходів і зборів призначення.

Митний режим транзит може застосовуватись при перевантаженні товарів з дозволу органу доходів і зборів або з попереднім інформуванням органу доходів і зборів. Умови такого застосування визначені статтею 96 Кодексу:

– з одного транспортного засобу на інший допускається з дозволу органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого проводиться перевантаження;

– якщо перевантаження може бути здійснене без порушення митних пломб та інших засобів забезпечення ідентифікації, таке перевантаження допускається без дозволу, але з попереднім інформуванням органу доходів і зборів, також дозволяється заміна моторного транспортного засобу з попереднім інформуванням органу доходів і зборів призначення про причини такої заміни, якщо така заміна не потребує перевантаження товарів.

Проведення угруповання пакувальних місць, зміна упаковки, маркування, сортування, а також ремонт та заміна пошкодженої упаковки здійснюються з дозволу органу доходів і зборів.

Для отримання дозволу органу доходів і зборів особою, відповідальною за дотримання вимог митного режиму, органу доходів і зборів подаються тільки товарно-транспортний документ на перевезення товару.

Стаття 97. Каботажні перевезення.

1. Під каботажем розуміється перевезення українських та іноземних товарів шляхом завантаження їх на морське (річкове) судно в одному пункті на митній території України і транспортування в інший пункт території України, де здійснюватиметься їх вивантаження. При цьому товари, ввезені на митну територію України морським (річковим) судном, допускаються до каботажного перевезення між органами доходів і зборів або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів після їх перевантаження на інше морське (річкове) судно, що ходить під прапором України, або, за умови отримання на це дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, на іноземне судно.

2. Іноземні товари перебувають під митним контролем протягом усього часу каботажу.

Статтею 97 Кодексу розкрито поняття «каботаж» та особливості застосування каботажних перевезень для українських й іноземних товарів і товарів, увезених на митну територію України морським (річковим) судном, після їх перевантаження на інше морське (річкове) судно, що ходить під прапором України, або, за умови отримання на це дозволу центрального органу виконавчої влади у сфері транспорту, на іноземне судно.

Стаття 98. Розміщення товарів на борту морських (річкових) суден для каботажного перевезення.

1. Каботажні перевезення іноземних товарів на борту морського (річкового) судна разом з українськими товарами здійснюються за умови їх надійної ідентифікації.

2. Якщо забезпечення надійної ідентифікації товарів неможливе, українські товари розміщуються на борту судна окремо від іноземних товарів.

Статтею 98 Кодексу встановлено, що умовою для перевезення іноземних товарів на борту морського (річкового) судна разом із українськими товарами є забезпечення їх надійної ідентифікації.

Стаття 99. Навантаження та вивантаження товарів, що перевозяться каботажом.

1. Навантаження на судна товарів, що перевозяться каботажом, та їх вивантаження з цих суден здійснюються в морських (річкових) портах за місцем розташування органів доходів і зборів.

2. Дозволи на навантаження та/або вивантаження товарів надаються органами доходів і зборів невідкладно після отримання відповідного звернення. У разі відмови у наданні дозволу органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно письмово або в електронній формі повідомити особі, яка звернулася за отриманням дозволу, про причини та підстави такої відмови.

3. У разі одночасного каботажного перевезення іноземних та українських товарів орган доходів і зборів дозволяє навантаження або вивантаження українських товарів у найкоротший строк після прибуття судна в місце завантаження або розвантаження.

4. За письмовим зверненням власника товарів, що переміщуються каботажом, чи уповноваженої ним особи орган доходів і зборів дозволяє здійснити під контролем посадових осіб цього органу та на умовах, визначених цим Кодексом, навантаження та/або вивантаження зазначених товарів в іншому пункті, ніж це було спочатку заплановано, у тому числі поза місцем розташування органів доходів і зборів, а також поза робочим часом, встановленим для органів доходів і зборів, зі справлянням відповідної плати, передбаченої цим Кодексом.

5. Якщо судно, що здійснює каботажне перевезення товарів, внаслідок аварії, стихійного лиха або інших обставин, що мають характер непереборної сили, не в змозі досягти одного з місць здійснення митного контролю на митній території України, вивантаження з нього товарів допускається в місцях, де немає органів доходів і зборів. У таких випадках капітан судна повинен вжити всіх необхідних заходів для забезпечення зберігання цих товарів та інформування органів доходів і зборів. При цьому товари продовжують перебувати в каботажі.

Статтею 99 Кодексу визначено місця здійснення навантаження/вивантаження товарів, що перевозяться каботажом, його строки, умови отримання дозволу органу доходів і зборів на навантаження та/або вивантаження, а також дії з товарами, що здійснюють каботажні перевезення, у разі обставин непереборної сили.

Стаття 100. Документи, необхідні для допуску товарів до каботажного перевезення.

1. Для каботажного перевезення товарів органу доходів і зборів подається документ, що містить перелік товарів, призначених для такого перевезення, відомості про судно, що здійснюватиме таке перевезення, а також назву українського порту або портів, де повинно здійснюватися вивантаження зазначених товарів. Цей документ після виконання митних формальностей є підставою для здійснення одного каботажного перевезення зазначених у ньому товарів. Орган доходів і зборів, що виконав митні формальності, повідомляє про це органи доходів і зборів призначення. При вивантаженні товарів у пункті призначення органу доходів і зборів подається перелік товарів, що підлягають вивантаженню в цьому пункті.

2. Якщо судно регулярно здійснює каботажні перевезення ідентичних товарів між одними й тими самими пунктами, документ, зазначений у частині першій цієї статті, є підставою для здійснення перевезень протягом визначеного перевізником та погодженого органом доходів і зборів строку. Орган доходів і зборів, що виконав митні формальності, повідомляє про це органи доходів і зборів призначення. У такому випадку перед навантаженням товарів на судно органу доходів і зборів подається тільки перелік цих товарів, а при вивантаженні – тільки перелік товарів, що вивантажуються.

Для каботажного перевезення товарів органу доходів і зборів подається документ, що містить перелік товарів, призначених для цього перевезення, відомості про судно, що здійснюватиме таке перевезення, а також назву українського порту або портів, де повинно здійснюватися вивантаження зазначених товарів.

Стаття 101. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим транзиту.

1. Іноземні товари, поміщені у митний режим транзиту, зберігають статус іноземних товарів.

2. Українські товари, поміщені у митний режим транзиту, зберігають статус українських товарів.

Статтею 101 Кодексу надано роз'яснення щодо статусу товарів, поміщених у митний режим транзиту (іноземні товари зберігають статус іноземних товарів, а українські – статус українських товарів).

Стаття 102. Завершення митного режиму транзиту.

1. Митний режим транзиту завершується вивезенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим, за межі митної території України. Таке вивезення здійснюється під контролем органу доходів і зборів призначення.

2. При вивезенні за межі митної території України товарів, поміщених у митний режим транзиту, окремими партіями митний режим транзиту вважається завершеним після фактичного вивезення за межі митної території України останньої з таких окремих партій.

3. При ввезенні товарів на митну територію України з метою подальшого їх поміщення у відповідний митний режим митний режим транзиту завершується фактичним доставленням товарів до органу доходів і зборів призначення.

4. Митний режим транзиту також завершується поміщенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення в інший митний режим при дотриманні вимог, установлених цим Кодексом.

5. Для завершення митного режиму транзиту особою, відповідальною за дотримання вимог митного режиму, до закінчення строку, визначеного статтею 95 цього Кодексу, органу доходів і зборів призначення повинні бути представлені товари, поміщені у митний режим транзиту, та митна декларація або інший документ, визначений статтею 94 цього Кодексу.

6. Орган доходів і зборів призначення після представлення товарів, поміщених у митний режим транзиту, та митної декларації або іншого документа, визначеного статтею 94 цього Кодексу, перевіряє дотримання вимог, установлених законодавством України з питань державної митної справи до переміщення товарів у митному режимі транзиту, та виконує митні формальності, необхідні для завершення митного режиму транзиту.

7. Українські товари, що відповідно до підпункту «г» пункту 2 частини другої статті 91 цього Кодексу переміщувалися у митному режимі транзиту між штучним островом, установкою або спорудою, створеними у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, та органом доходів і зборів, розташованим на території України, зайнятій сушею, випускаються з-під митного контролю після фактичного доставлення цих товарів до зазначеного органу.

8. Митний режим транзиту також припиняється у разі конфіскації товарів, їх повної втрати внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9. У разі припинення митного режиму транзиту згідно з частиною восьмою цієї статті вивезення товарів за межі митної території України не вимагається, а гарантії, надані відповідно до пункту 3 частини четвертої статті 92 цього Кодексу, підлягають поверненню (вивільненню).

Як правило, митний режим транзиту завершується вивезенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення за межі митної території України.

При ввезенні товарів на митну територію України з метою подальшого їх поміщення у відповідний митний режим, митний режим транзиту завершується фактичним доставленням товарів до органу доходів і зборів призначення.

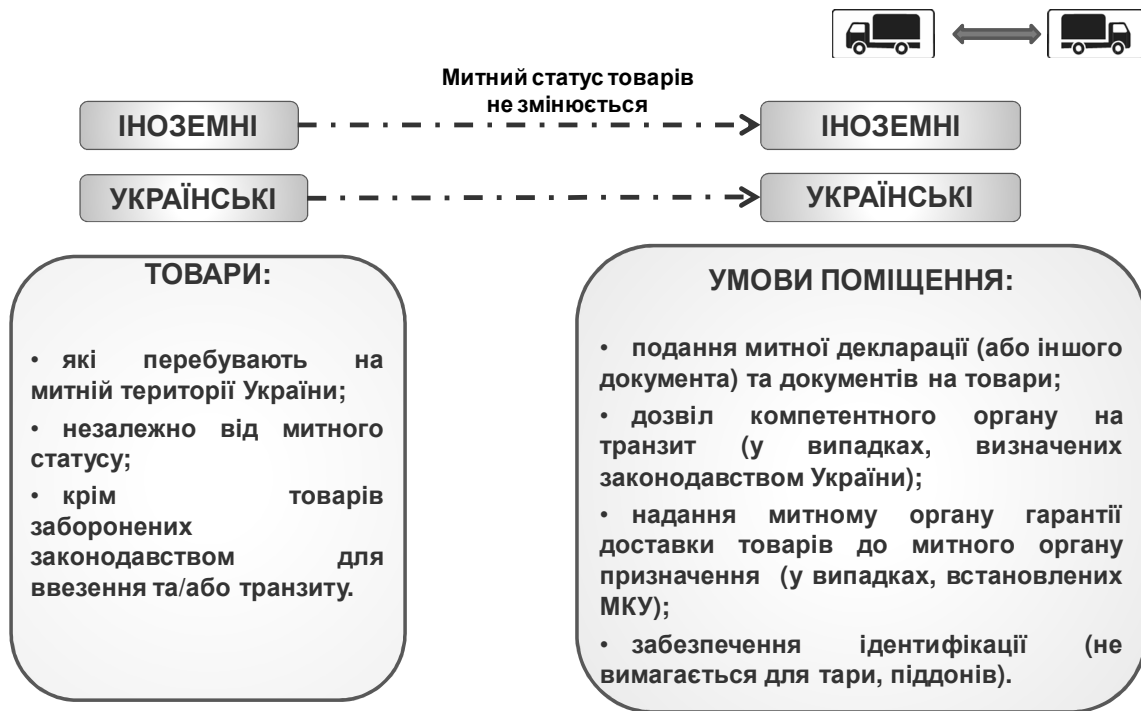
Митний режим транзиту також завершується поміщенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення в інший митний режим, тобто при зміні митного режиму.

Для завершення митного режиму транзиту органу доходів і зборів призначення повинні бути представлені товари, поміщені у такий режим, та митна декларація або інший документ, визначений статтею 94 Кодексу.

Українські товари, що переміщувались у митному режимі транзиту між штучним островом, установкою або спорудою, створеними у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, та органом доходів і зборів, розташованим на території України, зайнятій сушею, випускаються з-під митного контролю після фактичного доставлення цих товарів до зазначеного органу.

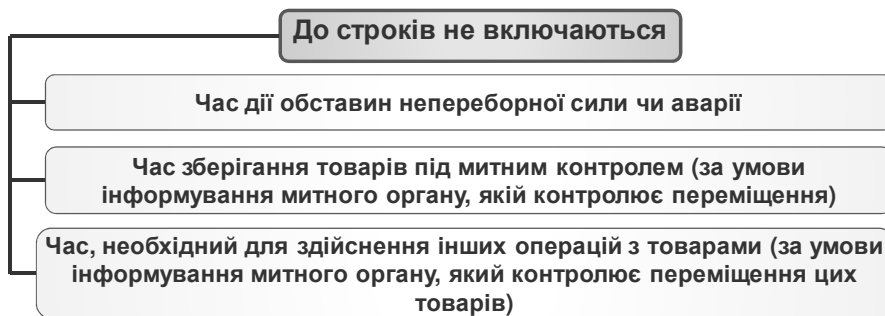
Також митний режим транзиту припиняється у разі конфіскації товарів, їх повної втрати унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

ТРАНЗИТ

Документи, що використовуються для декларування товарів, ТЗ комерційного призначення у режим транзиту

Глава 18. Тимчасове ввезення

Стаття 103. Митний режим тимчасового ввезення.

1. Тимчасове ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

Коментована стаття розкриває поняття митного режиму тимчасового ввезення.

Так, згідно із наведеним поняттям обов'язковими підставами для поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового ввезення є:

– товари повинні мати статус іноземних;

- транспортні засоби мають бути комерційного призначення;
 - ввезення товарів або транспортних засобів має здійснюватися з чітко визначеною ціллю (виконання професійних обов'язків, участь у виставці, демонстрація тощо);
 - подальший реекспорт;
 - встановлення строку зворотного вивезення;
 - незмінний стан товарів або транспортних засобів.
- Держава в свою чергу при дотриманні умов поміщення товарів у режим тимчасового ввезення:
- надає умовне повне звільнення від оподаткування або умовне часткове звільнення від оподаткування;
 - не застосовує заходи нетарифного регулювання.

Стаття 104. Умови поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового ввезення.

1. Митний режим тимчасового ввезення може бути застосований до товарів, що надходять на митну територію України, та до товарів, що зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим, який передбачає їх перебування під митним контролем.

2. Законодавством України з питань державної митної справи можуть бути визначені документи, які використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення в митний режим тимчасового ввезення замість митної декларації.

3. Орган доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі тимчасового ввезення, повинен пересвідчитися у можливості ідентифікації цих товарів, транспортних засобів при їх реекспорті.

4. Для ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що поміщуються у митний режим тимчасового ввезення, можуть застосовуватися засоби, передбачені частинами другою і третьою статті 326 цього Кодексу. Зазначені засоби застосовуються органами доходів і зборів тільки у тих випадках, коли комерційні способи забезпечення ідентифікації є недостатніми.

5. Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

6. Для поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового ввезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового ввезення;

2) у випадках, передбачених законодавством, надати органу доходів і зборів зобов'язання про реекспорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово ввозяться, у строки, встановлені органом доходів і зборів;

3) подати органу доходів і зборів дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове ввезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством;

4) сплатити митні платежі відповідно до статті 106 цього Кодексу або забезпечити виконання зобов'язання зі сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу.

Статтею визначено, що митний режим тимчасового ввезення може бути застосований до іноземних товарів, які:

- ввозяться на митну територію України;
- зберігаються під митним контролем;
- поміщені в інший митний режим, який передбачає перебування таких товарів під митним контролем.

Товари поміщуються у митний режим за умови можливості їх надійної ідентифікації при реекспорті.

Законодавством України з питань митної справи можуть бути визначені документи, які використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення в митний режим тимчасового ввезення замість митної декларації.

Орган доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі тимчасового ввезення, повинен пересвідчитись у можливості ідентифікації цих товарів, транспортних засобів при їх реекспорті.

При митному оформленні товарів, що тимчасово ввозяться на митну територію України, орган доходів і зборів вживає заходів, що дозволяють ідентифікувати такі товари при їх реекспорті.

Для ідентифікації товарів можуть застосовуватися засоби, передбачені другою – четвертою частинами статті 326 Кодексу.

Засоби ідентифікації обираються з урахуванням індивідуальних характеристик та особливостей товарів і повинні бути достатніми для ідентифікації цих товарів при реекспорті.

Зазначені засоби застосовуються органами доходів і зборів тільки у тих випадках, коли комерційні способи забезпечення ідентифікації є недостатніми.

Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

Для поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового ввезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового ввезення;

2) у випадках, передбачених законодавством, надати органу доходів і зборів зобов'язання про реекспорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово ввозяться, у строки, встановлені органом доходів і зборів;

3) подати органу доходів і зборів дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове ввезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством;

4) сплатити митні платежі відповідно до статті 106 цього Кодексу або забезпечити виконання зобов'язання із сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу.

ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ

Митний статус товарів не змінюється

ІНОЗЕМНІ

ІНОЗЕМНІ

ТОВАРИ:

- ввозяться для конкретних цілей;
- звільнення від оподаткування (умовне повне або часткове);
- не застосовуються заходи нетарифного регулювання;
- підлягають реекспорту до завершення встановленого строку.

УМОВИ ПОМІЩЕННЯ:

- товари, що надходять на митну територію України;
- товари, що перебувають під митним контролем;
- можливість ідентифікації при реекспорті (не вимагається для тари, піддонів, упаковки);
- надання зобов'язання про реекспорт у строки встановлені органом доходів і зборів;
- дозвіл компетентного органу на тимчасове ввезення;
- сплата платежів або надання гарантії (у визначених випадках).

Стаття 105. Товари, транспортні засоби, які можуть бути поміщені у митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

1. У митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами поміщуються виключно товари, транспортні засоби комерційного призначення, зазначені у статті 189 цього Кодексу та в Додатках В.1-В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік), на умовах, визначених цими Додатками, а також повітряні судна, які ввозяться на митну територію України українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

2. У разі порушення умов митного режиму тимчасового ввезення особа, відповідальна за дотримання режиму, зобов'язана сплатити суму податкового зобов'язання та пеню відповідно до Податкового кодексу України.

Статтею визначено перелік товарів, які користуються правом на тимчасове ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування. Окрім товарів, визначених у Додатках В. 1 – В. 9, С, та D, правом на тимчасове ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування користуються повітряні судна, які ввозять українськими авіакомпаніями на митну територію України за договорами оперативного лізингу.

Частиною другою статті висвітлено про обов'язок відповідальної за дотримання митного режиму особи сплатити суму податкового зобов'язання та пеню відповідно до Податкового кодексу України, у разі порушення умов такого режиму.

Стаття 106. Товари, що можуть поміщуватися у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами.

1. У митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами відповідно до положень Додатка Е до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік) можуть поміщуватися товари (за винятком підакцизних), не зазначені у статтях 105, 189 цього Кодексу, а також у Додатках В. 1-В. 9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік), або такі, що не відповідають вимогам зазначених Додатків.

2. У разі тимчасового ввезення товарів з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами за кожний повний або неповний календарний місяць заявленого строку перебування на митній території України сплачується 3 відсотки суми митних платежів, яка підлягала б сплаті у разі випуску цих товарів у вільний обіг на митній території України, розрахованої на дату поміщення їх у митний режим тимчасового ввезення.

3. Сума митних платежів сплачується при поміщенні товарів у митний режим тимчасового ввезення та розраховується за встановлений органом доходів і зборів строк дії цього митного режиму.

4. У такому ж порядку сплачуються митні платежі у разі продовження строку тимчасового ввезення зазначених товарів відповідно до статті 108 цього Кодексу.

5. Загальна сума митних платежів, яка підлягає сплаті за час перебування товарів у митному режимі тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, не повинна перевищувати суми, яка підлягала б сплаті у разі випуску цих товарів у вільний обіг на митній території України, розрахованої на дату поміщення їх у митний режим тимчасового ввезення.

6. Сума митних платежів, сплачена на підставі умовного часткового звільнення від оподаткування митними платежами, поверненню не підлягає.

7. У разі випуску товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, у вільний обіг на митній території України або передачі таких товарів у користування іншій особі митні платежі сплачуються в обсязі, передбаченому законом для ввезення цих товарів на митну територію України у митному режимі імпорту, за відрахуванням суми, вже сплаченої на підставі умовного часткового звільнення цих товарів від оподаткування митними платежами. При цьому за період, коли застосовувалося таке звільнення, підлягають сплаті проценти з сум податкових зобов'язань, що підлягали б сплаті у разі, якщо б щодо таких сум надавалося розстрочення податкових зобов'язань відповідно до розділу II Податкового кодексу України.

8. Кабінет Міністрів України може встановлювати перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами. Зміст такого переліку повідомляється Депозитарію Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік).

У митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами відповідно до положень Додатку Е до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік) можуть поміщуватися товари (за винятком підакцизних):

– не зазначені у статтях 105, 189 цього Кодексу;

– не зазначені у Додатках В. 1 – В. 9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік);

– товари, що не відповідають вимогам, визначеним у вищезазначених Додатках до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік).

У разі тимчасового ввезення товарів з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами за кожний повний або неповний календарний місяць заявленого строку перебування на митній території України сплачується 3 відсотки суми митних платежів, яка підлягала б сплаті у разі випуску цих товарів у вільний обіг на митній території України, розрахованої на дату поміщення їх у митний режим тимчасового ввезення.

Сума митних платежів сплачується при поміщенні товарів у митний режим тимчасового ввезення та розраховується за встановлений органом доходів і зборів строк дії цього митного режиму.

У такому ж порядку сплачуються митні платежі у разі продовження строку тимчасового ввезення зазначених товарів відповідно до статті 108 цього Кодексу.

Загальна сума митних платежів, яка підлягає сплаті за час перебування товарів у митному режимі тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, не повинна перевищувати суми, яка підлягала б сплаті у разі випуску цих товарів у вільний обіг на митній території України, розрахованої на дату поміщення їх у митний режим тимчасового ввезення.

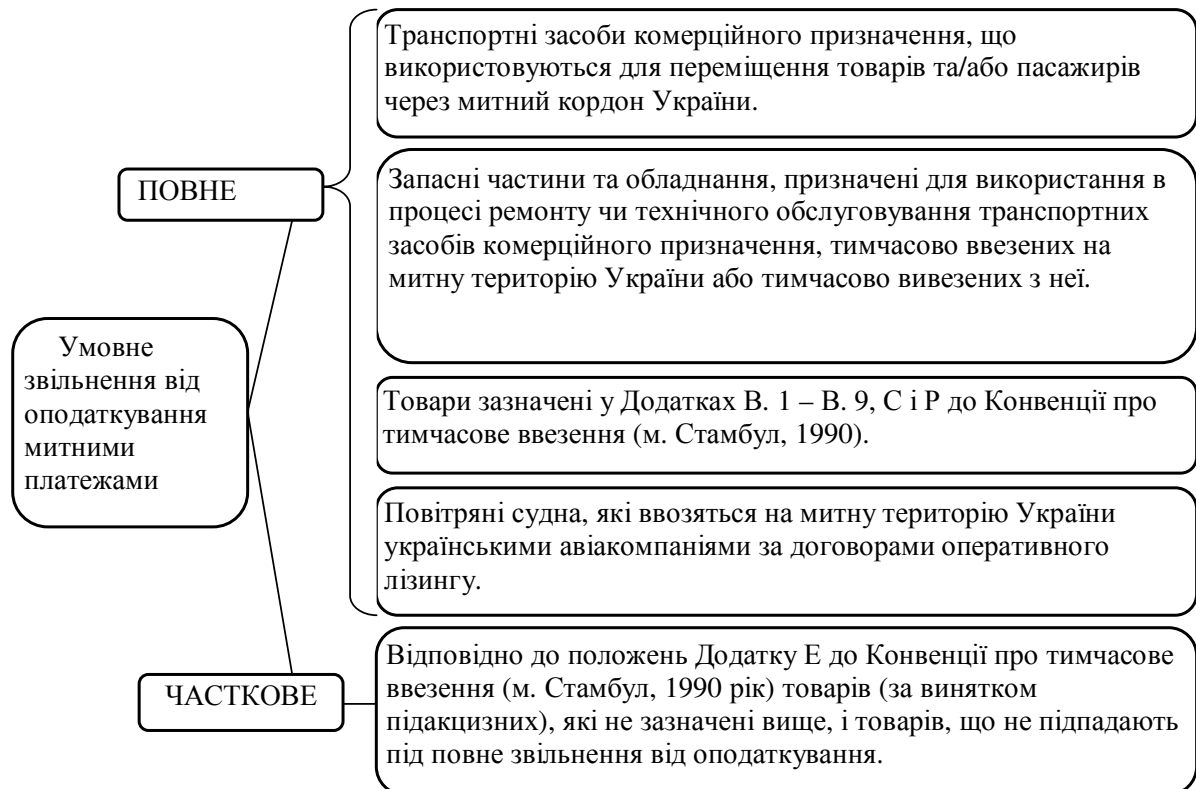
Сума митних платежів, сплачена на підставі умовного часткового звільнення від оподаткування митними платежами, поверненню не підлягає.

У разі випуску товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, у вільний обіг на митній території України або передачі таких товарів у користування іншій особі митні платежі сплачуються в обсязі, передбаченому законом для ввезення цих товарів на митну територію України у митному режимі імпорту, за відрахуванням суми, вже сплаченої на підставі умовного часткового звільнення цих товарів від оподаткування митними платежами. При цьому за період, коли застосовувалося таке звільнення, підлягають сплаті проценти з сум податкових зобов'язань, що підлягали б сплаті, коли б щодо таких сум надавалося розстрочення податкових зобов'язань відповідно до розділу II Податкового кодексу України.

Кабінет Міністрів України може встановлювати перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами.

Зміст такого переліку відповідно до статті 29 Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік) повідомляється Депозитарію цієї Конвенції.

ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ

Стаття 107. Операції з транспортними засобами, поміщеними в митний режим тимчасового ввезення.

1. Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені в митний режим тимчасового ввезення, можуть піддаватися операціям технічного обслуговування та ремонту, необхідність в яких виникла протягом строку перебування в митному режимі тимчасового ввезення.

Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені в митний режим тимчасового ввезення, можуть піддаватися:

- операціям технічного обслуговування;
- ремонту.

Зазначені операції можуть здійснюватися за умови, що необхідність їх проведення виникла протягом строку перебування у режимі тимчасового ввезення.

Стаття 108. Строки тимчасового ввезення.

1. Строк тимчасового ввезення товарів встановлюється органом доходів і зборів у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення.

2. Строк тимчасового ввезення транспортних засобів комерційного призначення встановлюється органом доходів і зборів з урахуванням того, що ці транспортні засоби повинні бути реекспортовані відразу ж після закінчення транспортних операцій, для яких вони були ввезені.

3. З урахуванням мети ввезення товарів та інших обставин попередньо встановлений строк тимчасового ввезення товарів за письмовою заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи може бути продовжений відповідним органом доходів і зборів. У разі відмови у продовженні строку тимчасового ввезення орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово або в електронній формі повідомити особі, яка звернулася із заявою про його продовження, про причини та підстави такої відмови.

4. Якщо товари або транспортні засоби, поміщені у митний режим тимчасового ввезення, не можуть бути своєчасно реекспортовані внаслідок накладення на них арешту (за винятком арешту внаслідок позовів приватних осіб) або вилучення у справі про порушення митних правил, то перебіг строку тимчасового ввезення зупиняється на час такого арешту (вилучення).

Строк тимчасового ввезення товарів устанавлюється органом доходів і зборів у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення.

Строк тимчасового ввезення транспортних засобів комерційного призначення встановлюється органом доходів і зборів з урахуванням того, що ці транспортні засоби повинні бути реекспортовані відразу ж після закінчення транспортних операцій, для яких вони були ввезені. Положення зазначеної частини статті відповідають існуючій міжнародній практиці, зокрема положенням Додатку С до Конвенції про тимчасове ввезення.

З урахуванням мети ввезення товарів та інших обставин попередньо встановлений строк тимчасового ввезення товарів за письмовою заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи може бути продовжений відповідним органом доходів і зборів. При цьому загальний строк тимчасового ввезення не повинен перевищувати трьох років.

У разі відмови у продовженні строку тимчасового ввезення орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово або в електронній формі повідомити особі, яка звернулася з заявою про його продовження, про причини та підстави такої відмови.

Перебіг строку тимчасового ввезення товарів і транспортних засобів зупиняється внаслідок:

- накладення на них арешту (за винятком арешту внаслідок позовів приватних осіб);
- вилучення у справі про порушення митних правил.

Стаття 109. Передача права на тимчасове ввезення.

1. За заявою особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового ввезення, орган доходів і зборів надає дозвіл на передачу права використання режиму тимчасового ввезення щодо товарів будь-якій іншій особі за умови, що така інша особа:

- 1) відповідає вимогам, установленим цим Кодексом; та

2) приймає на себе зобов'язання особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового ввезення.

Орган доходів і зборів розглядає питання про передавання права використання режиму тимчасового ввезення щодо товарів будь-якій іншій особі на підставі заяви особи, відповідальної за дотримання такого режиму.

При цьому особа, якій передається право використання режиму тимчасового ввезення повинна:

1) відповідати вимогам, установленим цим Кодексом, та

2) прийняти на себе зобов'язання особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового ввезення.

Стаття 110. Забезпечення дотримання вимог митного режиму тимчасового ввезення.

1. Забезпечення дотримання вимог митного режиму тимчасового ввезення здійснюється шляхом:

1) застосування міжнародного митного документа (книжки А.Т.А. або книжки СРD), що містить чинну міжнародну гарантію сплати митних платежів, установлених законом на імпорту товарів;

2) надання фінансової гарантії у порядку, передбаченому розділом X цього Кодексу.

2. Фінансова гарантія повертається (вивільняється) у порядку, передбаченому розділом X цього Кодексу, після завершення режиму тимчасового ввезення.

3. Гарантія дотримання вимог митного режиму тимчасового ввезення не вимагається щодо:

1) устаткування для підготовки радіо- чи телепередач і репортажів, а також транспортних засобів, спеціально пристосованих для використання для цілей радіо- чи телепередач;

2) контейнерів, піддонів та упаковок;

3) наукового і педагогічного устаткування та матеріалів для забезпечення добробуту мореплавців, що використовуються на борту суден;

4) особистих речей;

5) товарів, ввезених для спортивних цілей;

6) товарів, що ввозяться в рамках прикордонного обігу;

7) медичного, хірургічного і лабораторного устаткування, а також будь-яких товарів, таких як автомобілі чи інші транспортні засоби, ковдри, намети, збірні будинки, інших товарів першої необхідності, відправлених як допомога потерпілим від стихійного лиха чи подібних катастроф;

8) транспортних засобів комерційного призначення;

9) тяглових тварин, тварин, ввезених для перегону на нове пасовисько чи випасання на землях, розташованих у прикордонній смузі (контрольованому прикордонному районі);

10) товарів, які тимчасово ввозяться на митну територію України з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами;

11) повітряних суден, які ввозяться на митну територію України українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

Забезпечення дотримання вимог митного режиму тимчасового ввезення здійснюється шляхом:

1) застосування міжнародного митного документа (книжки А.Т.А. або книжки СРD), що містить чинну міжнародну гарантію сплати митних платежів, установлених законом на імпорту товарів;

2) надання фінансової гарантії у порядку, передбаченому розділом X цього Кодексу.

Фінансова гарантія повертається (вивільняється) у порядку, передбаченому розділом X цього Кодексу, після завершення режиму тимчасового ввезення.

Статтею визначено перелік товарів, щодо яких гарантія не вимагається. Зазначений перелік окрім товарів, визначених Додатками до Конвенції про тимчасове ввезення, також включає повітряні судна, які ввозяться на митну територію України українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ

ГАРАНТУВАННЯ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ТИМЧАСОВОГО ВВЕЗЕННЯ:

- шляхом застосування книжки А.Т.А або книжки СРД;
- шляхом надання фінансової гарантії відповідно до розділу Х МКУ.

ГАРАНТІЯ НЕ ВИМАГАЄТЬСЯ ЩОДО:

- устаткування для підготовки радіо- чи телепередач і репортажів та ТЗ, пристосованих для таких цілей;
- контейнерів, піддонів та упаковок;
- наукового і педагогічного устаткування та матеріалів для забезпечення добробуту мореплавців, що використовуються на борту суден;
- особистих речей;
- товарів, ввезених для спортивних цілей;
- товарів, що ввозяться в рамках прикордонного обігу;
- медичного, хірургічного і лабораторного устаткування, а також щодо будь-яких товарів, таких як автомобілі чи інші ТЗ, ковдри, намети, збірні будинки, інших товарів першої необхідності, відправлені як допомога потерпілим від стихійного лиха чи подібних катастроф;
- ТЗ комерційного призначення;
- тяглових тварин, тварин, ввезених для перегону на нове пасовисько чи випасання на землях, розташованих у прикордонній смузі (контрольованому прикордонному районі);
- товарів, які тимчасово ввозяться на митну територію України з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами;
- повітряних суден, які ввозяться на митну територію України українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

Стаття 111. Митний статус товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення.

1. Іноземні товари, поміщені у митний режим тимчасового ввезення, зберігають статус іноземних товарів.

Статус іноземних товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення, залишається незмінним.

Стаття 112. Завершення митного режиму тимчасового ввезення.

1. Митний режим тимчасового ввезення завершується шляхом реекспорту товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим, або шляхом поміщення їх в інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті.

2. Якщо заборони або обмеження щодо імпорту, що діяли на момент тимчасового ввезення товарів, скасовано протягом їх перебування у митному режимі тимчасового ввезення, дозволяється завершення митного режиму тимчасового ввезення шляхом випуску товарів для вільного обігу на митній території України.

3. Митний режим тимчасового ввезення припиняється органом доходів і зборів у разі конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, їх повної втрати внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. У разі припинення митного режиму тимчасового ввезення згідно з частиною третьою цієї статті реекспорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення не вимагається, а гарантії, надані відповідно до статті 110 цього Кодексу, підлягають поверненню (вивільненню).

Митний режим тимчасового ввезення завершується у випадках:

- реекспорту товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим;

- поміщення їх в інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті;
- конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення;
- повної втрати унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили.

Порядок підтвердження повної втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Якщо заборони або обмеження щодо імпорту, що діяли на момент тимчасового ввезення товарів, скасовано протягом їх перебування у митному режимі тимчасового ввезення, дозволяється завершення митного режиму тимчасового ввезення шляхом випуску товарів для вільного обігу на митній території України.

У разі припинення митного режиму тимчасового ввезення згідно з частиною третьою цієї статті реекспорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення не вимагається, а гарантії, надані відповідно до статті 110 цього Кодексу, підлягають поверненню (вивільненню).

ТИМЧАСОВЕ ВВЕЗЕННЯ

СТРОК – НЕ БІЛЬШЕ 3 РОКІВ

установлюється у кожному конкретному випадку

після закінчення транспортних операцій ТЗ повинні бути реекспортовані

може бути продовжений з урахуванням мети вивезення товарів та інших обставин

строк зупиняється на час арешту товарів

ЗАВЕРШЕННЯ МИТНОГО РЕЖИМУ ТИМЧАСОВОГО ВВЕЗЕННЯ

можливість випуску товарів для вільного обігу на МТУ, якщо заборони або обмеження щодо імпорту скасовано

поміщення товарів в інший режим, що допускається МКУ

реекспорт товарів, ТЗ комерційного призначення

конфіскація товарів, ТЗ комерційного призначення, їх повної втрати або дії обставин непереборної сили

Глава 19. Тимчасове вивезення

Стаття 113. Митний режим тимчасового вивезення.

1. Тимчасове вивезення – це митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

Коментована стаття розкриває поняття митного режиму тимчасового вивезення.

Так, згідно із наведеним поняттям обов'язковими підставами для поміщення товарів, транспортних засобів у митний режим тимчасового ввезення є:

- товари повинні мати статус українських;
- транспортні засоби мають бути комерційного призначення;
- подальший реімпорт;
- встановлення строку зворотного ввезення;
- незмінний стан товарів або транспортних засобів комерційного призначення.

Держава в свою чергу при дотриманні умов поміщення товарів у режим тимчасового ввезення:

- надає умовне повне звільнення від оподаткування;
- не застосовує заходи нетарифного регулювання.

Стаття 114. Умови поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення.

1. Митний режим тимчасового вивезення може бути застосований до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що безпосередньо вивозяться за межі митної території України.

2. Законодавством України з питань державної митної справи можуть бути визначені документи, які використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення замість митної декларації.

3. Орган доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі тимчасового вивезення, повинен пересвідчитися у можливості ідентифікації цих товарів, транспортних засобів при їх реїмпорті.

4. Для забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що поміщуються у митний режим тимчасового вивезення, можуть застосовуватися засоби, передбачені другою і третьою частинами статті 326 цього Кодексу. Органи доходів і зборів застосовують зазначені засоби тільки у тих випадках, коли комерційні способи ідентифікації є недостатніми.

5. Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

6. Для поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового вивезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового вивезення;

2) у випадках, передбачених законодавством, надати органу доходів і зборів зобов'язання про реімпорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово вивозяться, у строки, встановлені органом доходів і зборів;

3) подати органу доходів і зборів дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове вивезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством.

Митний режим тимчасового вивезення може бути застосований до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що безпосередньо вивозяться за межі митної території України.

Орган доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі тимчасового вивезення, повинен пересвідчитись у можливості ідентифікації цих товарів, транспортних засобів при їх реїмпорті.

При митному оформленні товарів, що тимчасово вивозяться за межі митної території України, орган доходів і зборів вживає заходів, що дозволяють ідентифікувати такі товари при їх реекспорті.

Для ідентифікації товарів можуть застосовуватися засоби, передбачені другою – четвертою частинами статті 326 Кодексу.

Засоби ідентифікації обираються з урахуванням індивідуальних характеристик та особливостей товарів і повинні бути достатніми для ідентифікації цих товарів при реїмпорті.

Зазначені засоби застосовуються органами доходів і зборів тільки у тих випадках, коли комерційні способи забезпечення ідентифікації є недостатніми.

Не вимагається застосування засобів забезпечення ідентифікації до тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

Для поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення особа, відповідальна за дотримання митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення у режимі тимчасового вивезення, документи на такі товари, транспортні засоби, що підтверджують мету їх тимчасового вивезення;

2) у випадках, передбачених законодавством, надати органу доходів і зборів зобов'язання про реімпорт товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які тимчасово вивозяться, у строки, встановлені органом доходів і зборів;

3) подати органу доходів і зборів дозвіл відповідного компетентного органу на тимчасове вивезення товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законодавством.

Законодавством України з питань митної справи можуть бути визначені документи, які використовуються для декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення замість митної декларації.

Стаття 115. Операції з транспортними засобами комерційного призначення, поміщеними у митний режим тимчасового вивезення.

1. Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені у митний режим тимчасового вивезення, можуть піддаватися операціям технічного обслуговування та ремонту, необхідність в яких виникла протягом строку перебування у митному режимі тимчасового вивезення.

Транспортні засоби комерційного призначення, поміщені в режим тимчасового вивезення, можуть піддаватися:

- операціям технічного обслуговування;
- ремонту.

Зазначені операції можуть здійснюватися за умови, що необхідність їх проведення виникла протягом строку перебування у режимі тимчасового вивезення.

Стаття 116. Строки тимчасового вивезення.

1. Строк тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення встановлюється органом доходів і зборів у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у зазначений митний режим.

2. З урахуванням мети тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та інших обставин строк, зазначений у частині першій цієї статті, може бути продовжений відповідним органом доходів і зборів.

3. У разі якщо товари, транспортні засоби комерційного призначення поміщені у митний режим тимчасового вивезення, не можуть бути своєчасно реімпортовані внаслідок накладення на них арешту, перебіг строку тимчасового вивезення зупиняється на час такого арешту.

Строк тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення встановлюється органом доходів і зборів у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у зазначений митний режим.

З урахуванням мети тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та інших обставин строк, зазначений у частині першій цієї статті, може бути продовжений відповідним органом доходів і зборів.

Перебіг строку тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів зупиняється у разі накладення на них арешту.

Стаття 117. Передача права на тимчасове вивезення.

1. За заявою особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового вивезення, орган доходів і зборів надає дозвіл на передачу права використання режиму тимчасового вивезення щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення будь-якій іншій особі за умови, що така інша особа:

1) відповідає вимогам, встановленим цим Кодексом; та

2) бере на себе зобов'язання особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового вивезення.

Орган доходів і зборів розглядає питання щодо передачі права використання режиму тимчасового вивезення щодо товарів будь-якій іншій особі на підставі заяви особи, відповідальної за дотримання такого режиму.

При цьому особа, якій передається право використання режиму тимчасового вивезення повинна:

- 1) відповідати вимогам, встановленим цим Кодексом, та
- 2) прийняти на себе зобов'язання особи, відповідальної за дотримання митного режиму тимчасового вивезення.

Стаття 118. Звільнення від оподаткування митними платежами в митному режимі тимчасового вивезення.

1. При поміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим тимчасового вивезення та їх реімпорту до закінчення строку, встановленого органом доходів і зборів, до цих товарів, транспортних засобів застосовується умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.

При поміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення в митний режим тимчасового вивезення та їх реімпорту до закінчення строку, встановленого органом доходів і зборів, до цих товарів, транспортних засобів застосовується умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.

Стаття 119. Митний статус товарів, поміщених у митний режим тимчасового вивезення.

1. Українські товари, поміщені в митний режим тимчасового вивезення, зберігають статус українських товарів.

Митний статус українських товарів, поміщених в режим тимчасового вивезення, залишається незмінним.

Стаття 120. Завершення митного режиму тимчасового вивезення.

1. Митний режим тимчасового вивезення завершується шляхом реімпорту товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим, або поміщення їх в інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті.

2. Якщо заборони або обмеження щодо експорту, що діяли на момент тимчасового вивезення товарів, скасовано протягом їх перебування у митному режимі тимчасового вивезення, дозволяється завершення митного режиму тимчасового вивезення шляхом випуску товарів у митному режимі експорту.

3. Митний режим тимчасового вивезення припиняється органом доходів і зборів у разі конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, їх повної втрати внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. У разі припинення митного режиму тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення згідно з частиною третьою цієї статті їх реімпорт не вимагається.

Митний режим тимчасового вивезення завершується у випадках:

- реімпорту товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим;
- поміщення тимчасово вивезених товарів, транспортних засобів комерційного призначення в інший митний режим, що допускається цим Кодексом;
- конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення;
- повної втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили.

Порядок підтвердження повної втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

У разі припинення митного режиму тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення згідно з частиною третьою цієї статті їх реімпорт не вимагається.

ТИМЧАСОВЕ ВИВЕЗЕННЯ

Митний статус товарів не змінюється

УКРАЇНСЬКІ

УКРАЇНСЬКІ

ТОВАРИ:

- звільняються від оподаткування;
- не застосовуються заходи нетарифного регулювання;
- підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін.

УМОВИ ПОМІЩЕННЯ:

- товари, що безпосередньо вивозяться за межі митної території України;
- можливість ідентифікації при реімпорті (не вимагається для тари, піддонів);
- надання документів на товари, ТЗ, що підтверджують мету їх ввезення;
- надання зобов'язання про реімпорт у строки встановлені органом доходів і зборів;
- дозвіл компетентного органу на тимчасове вивезення.

СТРОК – НЕ БІЛЬШЕ 3 РОКІВ

установлюється у кожному конкретному випадку

може бути продовжений з урахуванням мети вивезення товарів та інших обставин

строк зупиняється на час арешту товарів

ЗАВЕРШЕННЯ МИТНОГО РЕЖИМУ ТИМЧАСОВОГО ВИВЕЗЕННЯ

реімпорт товарів, ТЗ комерційного призначення

поміщення товарів в інший режим, що допускається МКУ

випуск товарів у митному режимі експорту, якщо заборони або обмеження щодо експорту скасовано

конфіскація товарів, ТЗ комерційного призначення, їх повної втрати або дії обставин непереборної сили

Глава 20. Митний склад

Главою розкрито поняття режиму митного складу, умови поміщення товарів у цей митний режим, особливості розміщення на митних складах консолідованих вантажів, строк зберігання товарів у митному режимі митного складу, статус товарів, які розміщені в митний режим митного складу та передавання права власності на товари, поміщені в режим митного складу.

Стаття 121. Митний режим митного складу.

1. Митний склад – це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поміщення товарів у режим митного складу дозволяє зберігати під митним контролем іноземні або українські товари з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття 122. Умови поміщення товарів у митний режим митного складу.

1. У митний режим митного складу можуть поміщатися будь-які товари, за винятком:

1) товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України;

2) товарів, строк придатності для споживання або використання яких закінчився;

3) товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога;

4) живих тварин;

5) електроенергії, що переміщується лініями електропередачі.

2. Для поміщення товарів у митний режим митного складу органу доходів і зборів подаються митна декларація, товарно-транспортний документ на перевезення та рахунок (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару. Товари, що поміщуються у митний режим митного складу, декларуються органу доходів і зборів утримувачем митного складу.

3. Розміщення на митному складі товарів, поміщених в інші, ніж митний склад, митні режими (транзиту, тимчасового ввезення, переробки на митній території, експорту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території) для їх зберігання, перевантаження або дозавантаження транспортного засобу здійснюється на підставі митної декларації, раніше оформленої відповідно до таких інших митних режимів, або документа, що її замінював, – накладної УМВС (СМГС), накладної ЦІМ (СІМ), накладної ЦІМ/УМВС (ЦІМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжки МДП (Carnet TIR) тощо. У цьому разі поміщення таких товарів у митний режим митного складу не відбувається. Товари, що вивантажуються на митний склад і призначені для зберігання більше ніж на 90 днів, підлягають поміщенню у митний режим митного складу.

4. У разі надходження товарів у складі консолідованих вантажів з метою подальшої доставки в орган доходів і зборів при перевантаженні таких товарів з одного транспортного засобу на інший їх розміщення на митному складі або поміщення у митний режим митного складу не є обов'язковим.

5. Органам доходів і зборів для поміщення товарів у митний режим митного складу забороняється вимагати:

1) подання інших, ніж передбачені у другій і третій частинах цієї статті, документів (у тому числі документів, які видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів);

2) проведення видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 цього Кодексу.

Статтею встановлено обмеження щодо окремих товарів, які не можуть бути поміщені в митний режим митного складу. Це обмеження стосується товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України; товарів, строк придатності для споживання або використання яких закінчився; товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога; живих тварин; електроенергії, що переміщується лініями електропередачі.

Товари, що поміщуються у митний режим митного складу, декларуються органом доходів і зборів утримувачем митного складу.

Дозволяється розміщення на митному складі товарів, поміщених в інші, ніж митний склад, митні режими (транзиту, тимчасового ввезення, переробки на митній території, експорту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території) для їх зберігання, перевантаження або дозавантаження транспортного засобу. У такому разі поміщення товарів у митний режим митного складу не відбувається. Товари, що вивантажуються на митний склад і призначені для зберігання більше ніж 90 днів, підлягають поміщенню у митний режим митного складу.

Відповідно до статті 427 Кодексу товари можуть бути розміщені на митному складі без вивантаження їх з транспортних засобів за згодою утримувача складу та за умови погодження власником товару (або уповноваженою ним особою) таких дій із особою, відповідальною за транспортний засіб.

Стаття 123. Умови поміщення у митний режим митного складу товарів, розміщених на митних складах, розташованих на територіях морських і річкових портів, аеропортів, залізничних станцій, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, та їх реекспорту.

1. Товари, що ввозяться на митну територію України і розміщуються на митних складах, розташованих на територіях морських і річкових портів, аеропортів, залізничних станцій, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, поміщуються у митний режим митного складу на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, що містить кількість та опис товарів, підписаного електронним цифровим підписом.

2. Електронне повідомлення надсилається органу доходів і зборів протягом чотирьох годин з моменту фактичного розміщення товарів на митному складі. Орган доходів і зборів надсилає утримувачу митного складу підтвердження дати та часу отримання електронного повідомлення. Розміщення товарів на митному складі дозволу органу доходів і зборів не потребує.

3. Поміщення у митний режим реекспорту товарів, розміщених на митних складах, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюється на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, що містить кількість та опис товарів, підписаного електронним цифровим підписом.

4. Електронне повідомлення надсилається органу доходів і зборів не пізніше, ніж за чотири години до моменту фактичного випуску товарів з митного складу. Орган доходів і зборів надсилає утримувачу митного складу підтвердження дати та часу отримання електронного повідомлення.

5. Якщо протягом двох годин з моменту отримання електронного повідомлення про реекспорт товарів орган доходів і зборів не повідомив утримувача митного складу про намір здійснити митний огляд таких товарів, дозволяється випускати ці товари з митного складу з метою їх реекспорту.

6. Форми електронних повідомлень, передбачених цією статтею, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, і ґрунтуються на звичайних правилах складського обліку.

Товари, що ввозяться на митну територію України і розміщуються на митних складах, розташованих на територіях морських і річкових портів, аеропортів, залізничних станцій, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, поміщуються у митний режим митного складу на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, що містить кількість та опис товарів, підписаного електронним цифровим підписом.

Електронне повідомлення надсилається органу доходів і зборів протягом чотирьох годин з моменту фактичного розміщення товарів на митному складі.

Розміщення товарів на митному складі дозволу органу доходів і зборів не потребує.

Поміщення у митний режим реекспорту товарів, розміщених на митних складах, зазначених у частині першій статті 123 Кодексу, здійснюється на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, що містить кількість та опис товарів, підписаного електронним цифровим підписом.

Стаття 124. Умови розміщення товарів, що переміщуються у складі консолідованих вантажів, на митному складі та подальшого розпорядження ними.

1. Під консолідованим вантажем розуміється вантаж, що перевозиться одним транспортним засобом і складається з двох і більше партій товарів для різних одержувачів або для одного одержувача від різних відправників.

2. Переміщення консолідованих вантажів, що ввозяться на митну територію України, від органу доходів і зборів відправлення на кордоні до органу доходів і зборів призначення з проміжним розміщенням цих вантажів на митному складі здійснюється на підставі договорів на перевезення.

3. Для здійснення контролю за переміщенням консолідованих вантажів, що ввозяться на митну територію України, з органу доходів і зборів відправлення на кордоні до органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований митний склад, а також для поміщення товарів, що переміщуються у складі цих вантажів, у митний режим митного складу використовується попередня митна декларація, що складається на весь обсяг консолідованого вантажу.

4. Контроль за переміщенням товарів з органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований митний склад, до органу доходів і зборів призначення для кінцевого одержувача здійснюється на підставі поданих утримувачем складу нових митних декларацій або документів, що їх замінюють, для внутрішнього транзиту товарів.

5. Кінцевий одержувач товару має право на повторне поміщення цього товару у митний режим митного складу.

Під консолідованим вантажем розуміється вантаж, що перевозиться одним транспортним засобом і складається з двох і більше партій товарів для різних одержувачів або для одного одержувача від різних відправників.

Для здійснення контролю за переміщенням консолідованих вантажів, що ввозяться на митну територію України, з органу доходів і зборів відправлення на кордоні до органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований митний склад, а також для поміщення товарів, що переміщуються у складі цих вантажів, у митний режим митного складу використовується попередня митна декларація, що складається на весь обсяг консолідованого вантажу.

Контроль за переміщенням товарів до органу доходів і зборів призначення для кінцевого одержувача здійснюється на підставі поданих утримувачем складу нових митних декларацій або докумен-

тів, що їх замінюють, для внутрішнього транзиту товарів. Кінцевий одержувач товару має право на повторне поміщення цього товару у митний режим митного складу.

Стаття 125. Строк зберігання товарів у митному режимі митного складу.

1. Строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати 1095 днів від дня поміщення цих товарів у зазначений митний режим.

2. Строк зберігання в митному режимі митного складу підакцизних товарів, іноземних товарів, які були попередньо поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення або переробки на митній території України, а також продуктів переробки не може перевищувати 365 днів від дня поміщення їх у митний режим митного складу.

3. Іноземні товари, що зберігаються в митному режимі митного складу, до закінчення строку їх придатності або строків зберігання, установлених першою і другою частинами цієї статті, повинні бути задекларовані для ввезення на митну територію України в іншому митному режимі або реекспортовані. Якщо іноземні товари під час зберігання в митному режимі митного складу були зіпсовані або ушкоджені внаслідок аварії чи дії обставин непереборної сили, такі товари за умов належного підтвердження зазначених фактів дозволяється декларувати для вільного обігу на митній території України так, ніби вони були ввезені в зіпсованому (ушкодженому) стані.

4. Строк зберігання у митному режимі митного складу товарів, призначених для експорту, не може перевищувати одного року з дати поміщення їх у цей режим. До закінчення зазначеного строку такі товари повинні бути вивезені за межі митної території України.

5. У разі невиконання вимог першої–четвертої частин цієї статті щодо розпорядження товарами, що зберігаються в митному режимі митного складу, утримувач митного складу повинен протягом 30 днів після закінчення строку зберігання цих товарів у митному режимі митного складу передати їх на склад органу доходів і зборів, а в разі закінчення строку придатності зазначених товарів – задекларувати їх у митний режим знищення або руйнування.

Строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати 1095 днів від дня поміщення цих товарів у зазначений митний режим. Строк зберігання в митному режимі митного складу підакцизних товарів, іноземних товарів, які були попередньо поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення або переробки на митній території України, а також продуктів переробки не може перевищувати 365 днів від дня поміщення їх у митний режим митного складу. Строк зберігання у митному режимі митного складу товарів, призначених для експорту, не може перевищувати одного року з дати поміщення їх у цей режим.

У разі порушення вищезазначених термінів зберігання та розпорядження товарами, що зберігаються в митному режимі митного складу, утримувач митного складу повинен протягом тридцяти днів після закінчення строку зберігання цих товарів у митному режимі митного складу передати їх на склад органу доходів і зборів, а у разі закінчення строку придатності зазначених товарів – задекларувати їх у митний режим знищення або руйнування.

МИТНИЙ СКЛАД

ТОВАРИ:

- іноземні та українські;
- зберігаються під митним контролем;
- з умовним повним звільненням від оподаткування;
- без застосування заходів нетарифного регулювання.

Не можуть бути поміщені в режим:

- товари, заборонені до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України;
- товари, строк придатності для споживання або використання яких закінчився;
- товари, що надходять в Україну як гуманітарна допомога;
- живі тварини;
- електроенергія, що переміщується лініями електропередачі.

**СТРОК ЗБЕРІГАННЯ НА МИТНОМУ СКЛАДІ
не перевищує 1095 днів**

Строк зберігання (особливості):

– для підакцизних товарів, іноземних товарів, які були попередньо поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення або переробки на МТУ, а також продуктів переробки;

не перевищує 365 днів з моменту поміщення у режим

– для товарів, призначених для експорту.

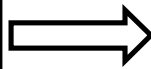
не перевищує одного року з моменту поміщення у режим

Режим митного складу завершується шляхом декларування товарів для ввезення на митну територію України в іншому митному режимі або їх реекспорт за межі митної території України.

Особливості поміщення у режим митного складу товарів, що розміщуються на митних складах, розташованих на територіях морських і річкових портів, аеропортів, залізничних станцій, у межах яких є пункти пропуску

Поміщення товарів у митний режим митного складу при ввезенні на МТУ здійснюється:

- без окремого дозволу органу доходів і зборів;
- на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, надісланого протягом 4-х годин з моменту фактичного розміщення товарів на митному складі;
- направлення органом доходів і зборів підтвердження про отримання електронного повідомлення.

Реекспорт товарів, поміщених у митний режим митного складу, здійснюється:

- на підставі електронного повідомлення утримувача митного складу, надісланого за чотири години до моменту фактичного випуску товарів з митного складу;
- направлення органом доходів і зборів підтвердження про отримання електронного повідомлення;
- без дозволу органу доходів і зборів, якщо протягом 2 годин з моменту отримання ЕП орган доходів і зборів не повідомив про намір провести митний огляд.

Стаття 126. Митний статус товарів, поміщених у митний режим митного складу.

1. Іноземні товари, поміщені в митний режим митного складу, зберігають статус іноземних товарів.

2. Українські товари, поміщені в митний режим митного складу, втрачають статус українських товарів з моменту відшкодування сум податку на додану вартість відповідно до положень Податкового кодексу України.

Іноземні товари, поміщені в митний режим митного складу, зберігають статус іноземних товарів, українські товари втрачають статус українських товарів з моменту відшкодування сум податку на додану вартість відповідно до положень Податкового кодексу України.

Стаття 127. Операції з товарами, що зберігаються на митному складі.

1. З товарами, що зберігаються на митному складі, без дозволу органу доходів і зборів можуть проводитися прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів:

- 1) переміщення товарів у межах складу з метою раціонального розміщення;
- 2) чищення;
- 3) провітрювання;
- 4) створення оптимального температурного режиму зберігання;
- 5) сушіння (у тому числі із створенням потоку тепла);
- 6) захист від корозії;
- 7) боротьба зі шкідниками;
- 8) інвентаризація.

2. Власник товарів, що зберігаються в митному режимі митного складу на митному складі, або уповноважена ним особа з дозволу органу доходів і зборів може проводити підготовку таких товарів до продажу (відчуження) і транспортування: консолідація та подрібнення партій, формування відправлень, сортування, пакування, перепакування, маркування, навантаження, вивантаження, перевантаження, взяття проб і зразків товарів та інші подібні операції.

3. Операції, що проводяться з товарами, що зберігаються в митному режимі митного складу на митному складі, не повинні змінювати характеристик, за якими ці товари були класифіковані згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності.

4. З дозволу органу доходів і зборів та за умови надання фінансової гарантії відповідно до розділу X цього Кодексу товари, поміщені у митний режим митного складу, можуть тимчасово з наступним поверненням вивозитися з митного складу на строк, обумовлений метою такого вивезення, але не більший ніж 45 днів. Не підлягають тимчасовому випуску з наступним поверненням товари, що використовуватимуться для виробництва, упаковки, експлуатації природних ресурсів, будівництва, ремонту чи обслуговування, виконання земляних або інших подібних робіт.

5. У разі відмови у наданні дозволу на здійснення з товарами, що зберігаються в митному режимі митного складу на митному складі, операцій, передбачених частинами другою та четвертою цієї статті, орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово або в електронній формі повідомити особі, яка звернулася за отриманням дозволу, про причини і підстави такої відмови.

З товарами, що зберігаються на митному складі, без дозволу органу доходів і зборів можуть проводитися прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів: переміщення товарів у межах складу з метою раціонального розміщення; чищення; провітрювання; створення оптимального температурного режиму зберігання; сушіння, захист від корозії; боротьба із шкідниками; інвентаризація.

З дозволу органу доходів і зборів може проводитись підготовка товарів до продажу (відчуження) і транспортування: консолідація та подрібнення партій, формування відправлень, сортування, пакування, перепакування, маркування, навантаження, вивантаження, перевантаження, взяття проб і зразків товарів та інші подібні операції.

З дозволу органу доходів і зборів та за умови надання фінансової гарантії відповідно до розділу X цього Кодексу товари, можуть тимчасово з наступним поверненням вивозитися з митного складу на строк, обумовлений метою такого вивезення, але не більший ніж 45 днів. Не підлягають тимчасовому випуску з наступним поверненням товари, що використовуватимуться для виробництва, упаковки, експлуатації природних ресурсів, будівництва, ремонту чи обслуговування, виконання земляних або інших подібних робіт.

Стаття 128. Передача права власності на товари, поміщені у митний режим митного складу.

1. Допускається передача права власності на іноземні товари, поміщені у митний режим митного складу. Інформація про власника таких товарів надається органу доходів і зборів під час випуску зазначених товарів з митного складу. Якщо зміна власника товару передбачає вивезення товару з території України, таке вивезення здійснюється на підставі нових товаросупровідних документів і митної декларації (документа, що її замінює).

Допускається передача права власності на іноземні товари, поміщені у митний режим митного складу. Інформація про власника таких товарів надається органу доходів і зборів під час випуску зазначених товарів з митного складу.

Стаття 129. Завершення митного режиму митного складу.

1. Митний режим митного складу завершується шляхом поміщення товарів, поміщених у цей митний режим, в інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті.

2. Якщо встановлені законом заборони або обмеження щодо імпорту чи експорту відповідних товарів, що діяли під час перебування цих товарів у митному режимі митного складу, скасовано, дозволяється завершення митного режиму митного складу шляхом експорту зазначених товарів або випуску їх для вільного обігу на митній території України.

3. Митний режим митного складу припиняється органом доходів і зборів у разі:

1) передачі товарів на склад органу доходів і зборів у зв'язку із закінченням строків зберігання в режимі митного складу;

2) конфіскації товарів;

3) повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. У разі припинення митного режиму митного складу згідно з частиною третьою цієї статті поміщення цих товарів у інший митний режим не вимагається, а фінансові гарантії, надані відповідно до частини четвертої статті 127 цього Кодексу, підлягають поверненню (вивільненню).

5. Після перебування на митному складі товари, оформлені у митні режими експорту, реекспорту, транзиту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території України, повинні бути в установленій відповідно до цього Кодексу строк вивезені за межі митної території України або поміщені в інший митний режим, який дозволяється щодо таких товарів.

6. У разі поміщення товарів, що зберігаються на митному складі в митному режимі митного складу, в інший митний режим та у випадках, визначених частиною п'ятою цієї статті, орган доходів і зборів встановлює строк для вивезення зазначених товарів з митного складу, виходячи з наявних транспортних засобів та навантажувально-розвантажувальної техніки, але не менший, ніж п'ять робочих днів.

Як правило, митний режим митного складу завершується шляхом поміщення товарів, поміщених у цей митний режим, в інший митний режим.

Якщо встановлені законом заборони або обмеження щодо імпорту чи експорту відповідних товарів, що діяли під час перебування цих товарів у митному режимі митного складу, скасовано, дозволяється завершення митного режиму митного складу шляхом експорту зазначених товарів або випуску їх для вільного обігу на митній території України.

Орган доходів і зборів припиняє режим митного складу у разі: передачі товарів на склад органу доходів і зборів у зв'язку із закінченням строків зберігання в режимі митного складу; конфіскації товарів; повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

Після перебування на митному складі товари, оформлені у митні режими експорту, реекспорту, транзиту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території України, повинні бути в установленій відповідно до цього Кодексу строк вивезені за межі митної території України або поміщені в інший митний режим, який дозволяється стосовно таких товарів.

У разі поміщення товарів, що зберігаються на митному складі в митному режимі митного складу, в інший митний режим орган доходів і зборів встановлює строк для вивезення зазначених товарів з митного складу не менший ніж п'ять робочих днів.

Глава 21. Вільна митна зона

Стаття 130. Митний режим вільної митної зони.

1. Вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію ві-

льної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання.

2. Товари, поміщені в митний режим вільної митної зони, протягом усього строку перебування у цьому режимі перебувають під митним контролем.

Статтею визначено, що вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України зі звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання. Товари, поміщені в митний режим вільної митної зони, протягом усього строку перебування у цьому режимі перебувають під митним контролем.

Стаття 131. Операції з товарами, поміщеними у митний режим вільної митної зони.

1. Операції з поміщеними у митний режим вільної митної зони товарами, що знаходяться на територіях вільних митних зон комерційного типу, обмежуються лише простими складськими операціями, необхідними для забезпечення збереження цих товарів: переміщення товарів у межах вільної митної зони з метою раціонального розміщення, чищення, провітрювання, створення оптимального температурного режиму зберігання, сушіння (у тому числі зі створенням потоку тепла), захист від корозії, боротьба із шкідниками, інвентаризація. Також допускаються подрібнення партій, формування відправлень, сортування, пакування, перепакування, маркування, навантаження, вивантаження, перевантаження та інші подібні операції.

2. З поміщеними у митний режим вільної митної зони товарами, що знаходяться на територіях вільних митних зон сервісного типу, дозволяється здійснення операцій, пов'язаних із ремонтом, модернізацією, будівництвом повітряних, морських і річкових суден, інших плавучих засобів, їх складових частин, а також операцій, зазначених у частині першій цієї статті, необхідність у яких виникла у зв'язку з експлуатацією вільної митної зони цього типу.

3. Переліки видів товарів, які можуть бути поміщені у митний режим вільної митної зони з метою розміщення на територіях вільних митних зон промислового типу, та виробничих операцій, які можуть здійснюватися з такими товарами, визначаються окремими законами України для кожної такої зони.

Положеннями статті визначено перелік операцій, дозволених з товарами, поміщеними в митний режим вільної митної зони на територіях вільних митних зон комерційного та сервісного типів, а також встановлено, що переліки видів товарів, які можуть бути поміщені у митний режим вільної митної зони на територіях вільних митних зон промислового типу, та виробничих операцій з ними визначаються окремими законами України для кожної такої зони.

Стаття 132. Умови поміщення товарів у митний режим вільної митної зони.

1. Поміщення українських товарів у митний режим вільної митної зони для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів.

2. Іноземні товари, що ввозяться на територію вільної митної зони, допускаються на зазначену територію з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

3. Поміщення товарів у митний режим вільної митної зони, а також зміна цього митного режиму здійснюються органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться така зона.

4. Для поміщення іноземних товарів у митний режим вільної митної зони та розміщення їх на територіях вільних митних зон комерційного типу, що розташовані в морських, річкових портах чи аеропортах, в межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, використовуються транспортні або комерційні документи, які містять опис таких товарів та супроводжують їх при ввезенні.

5. Для допуску товарів на територію вільної митної зони гарантії, передбачені розділом X цього Кодексу, не застосовуються. Гарантії щодо переміщення іноземних товарів між органами доходів і зборів або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів у зв'язку з необхідністю їх ввезення на територію вільної митної зони (випуску з такої території) застосовуються відповідно до норм цього Кодексу.

Положеннями статті визначено, що поміщення українських товарів у митний режим вільної митної зони для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів. Іноземні товари допускаються на територію вільної митної зони з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами. Поміщення іноземних товарів у митний режим вільної митної зони та розміщення їх на територіях вільних митних зон комерційного типу, що розташовані в морських, річкових портах чи аеро-

портах, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, здійснюється на підставі транспортних або комерційних документів.

Стаття 133. Строки перебування товарів у митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони.

1. Товари можуть перебувати в митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони протягом усього часу функціонування відповідної вільної митної зони.

Стаття 134. Передача права власності на товари, поміщені у митний режим вільної митної зони.

1. Дозволяється передача права власності на товари, поміщені у митний режим вільної митної зони. Інформація про власника таких товарів надається органу доходів і зборів під час поміщення зазначених товарів в інший митний режим відповідно до частини першої статті 137 цього Кодексу.

Стаття 135. Переміщення товарів між територіями вільних митних зон.

1. Товари, що перебувають на території вільної митної зони у митному режимі вільної митної зони, або товари, вироблені на території цієї зони, можуть бути вивезені повністю або частково на територію іншої вільної митної зони, за умови виконання митних формальностей, передбачених цим розділом для митних режимів транзиту та вільної митної зони.

Статтями 133-135 Кодексу визначено особливості застосування митного режиму вільної митної зони, зокрема, встановлено, що:

– товари можуть перебувати в митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони протягом усього часу її функціонування;

– дозволяється передача права власності на товари, поміщені у митний режим вільної митної зони;

– товари, що перебувають на території вільної митної зони у митному режимі вільної митної зони, або товари, вироблені на території цієї зони, можуть бути під митним контролем вивезені повністю або частково на територію іншої вільної митної зони.

Стаття 136. Митний статус товарів, що поміщуються в митний режим вільної митної зони.

1. Іноземні товари, поміщені у митний режим вільної митної зони, зберігають статус іноземних товарів.

2. Товари, виготовлені (вироблені, одержані) у вільній митній зоні, мають статус іноземних товарів та вважаються такими, що поміщені у митний режим вільної митної зони.

3. Українські товари, поміщені у митний режим вільної митної зони, отримують статус іноземних товарів.

4. Українські товари, що не використовуються у виробничих та інших господарських операціях і необхідні для забезпечення функціонування підприємств, розташованих на території вільної митної зони, а також українські товари, що використовуються у виробничих та інших господарських операціях і не витрачаються при цьому, допускаються на такі території (випускаються з них) з письмовим інформуванням органу доходів і зборів без зміни їх митного статусу та поміщення у митні режими.

Відповідно до положень статті митний статус товарів, розміщених у митний режим вільної митної зони, визначається за правилами:

– іноземні товари, поміщені у митний режим вільної митної зони, зберігають статус іноземних товарів;

– товари, виготовлені (вироблені, одержані) у вільній митній зоні, мають статус іноземних товарів та вважаються такими, що поміщені у митний режим вільної митної зони;

– українські товари, поміщені у митний режим вільної митної зони, отримують статус іноземних товарів.

– українські товари, що не використовуються у виробничих та інших господарських операціях і необхідні для забезпечення функціонування підприємств на території вільної митної зони, а також українські товари, що використовуються у виробничих та інших господарських операціях і не витрачаються при цьому, допускаються на такі території (випускаються з них) з письмовим інформуванням органу доходів і зборів, без зміни їх митного статусу та поміщення у митні режими.

Стаття 137. Завершення митного режиму вільної митної зони.

1. Митний режим вільної митної зони завершується шляхом реекспорту товарів, поміщених у цей митний режим, або поміщення їх у інший митний режим, а також у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті.

2. Для реекспорту іноземних товарів, поміщених у митний режим вільної митної зони відповідно до частини четвертої статті 132 цього Кодексу, використовуються транспортні або комерційні документи, які містять опис таких товарів та супроводжують їх при вивезенні.

3. Якщо встановлені законом заборони або обмеження щодо імпорту відповідних товарів, які діяли під час перебування цих товарів у митному режимі вільної митної зони, скасовано, дозволяється завершення митного режиму вільної митної зони шляхом випуску зазначених товарів для вільного обігу на митній території України.

4. Митний режим вільної митної зони припиняється органом доходів і зборів у разі:

1) конфіскації товарів;

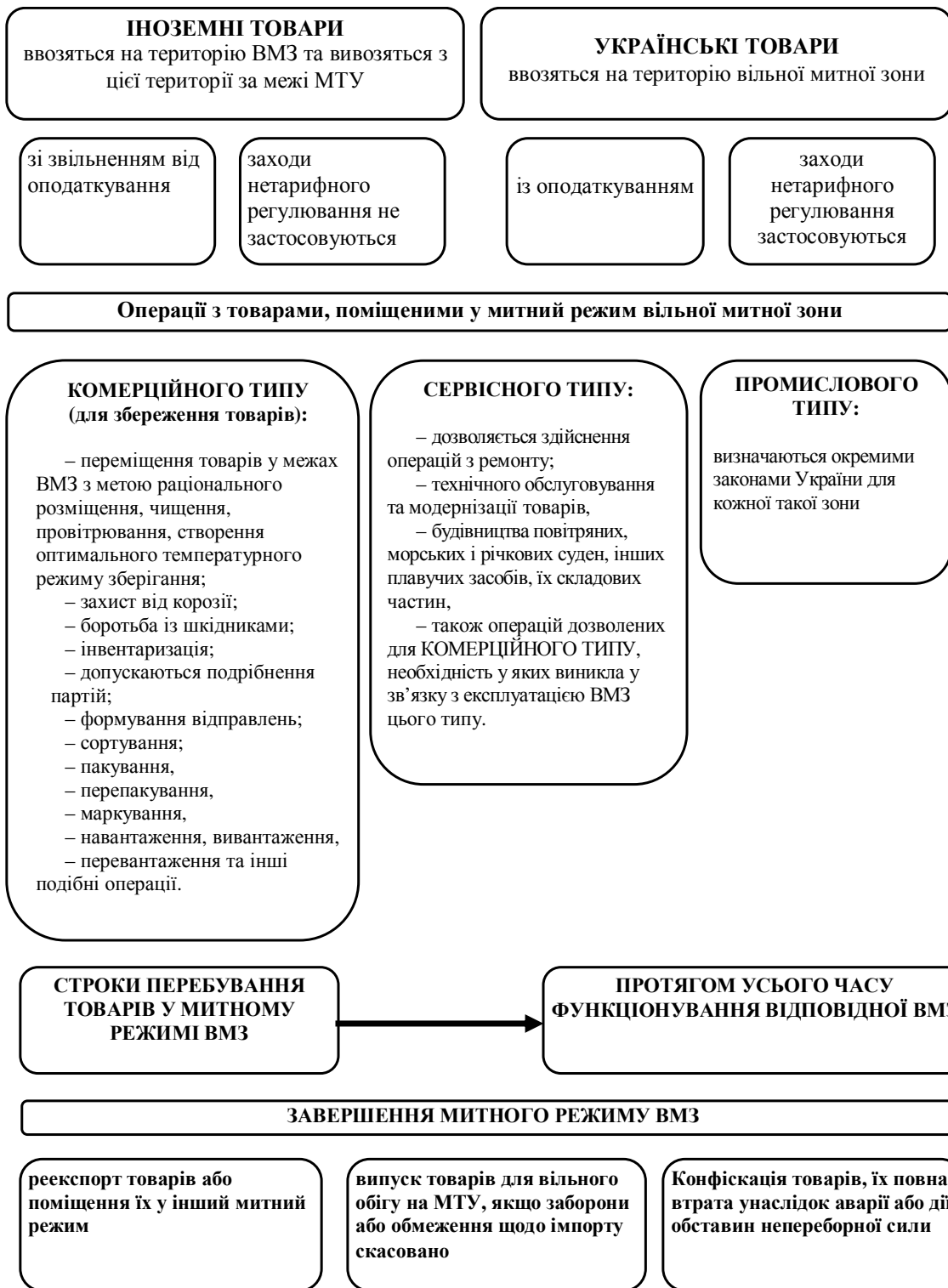
2) повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

5. Випуск у вільний обіг продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим вільної митної зони, здійснюється зі сплатою митних платежів та процентів, що підлягали б сплаті у разі перенесення строків сплати митних платежів у зв'язку з наданням розстрочення або відстрочення їх сплати відповідно до статті 100 Податкового кодексу України.

Статтею встановлено, що митний режим вільної митної зони завершується шляхом реекспорту відповідних товарів або поміщення їх у інший митний режим, а також у випадках конфіскації та повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили. Для реекспорту іноземних товарів використовуються транспортні або комерційні документи. Випуск у вільний обіг продуктів переробки товарів, поміщених у митний режим вільної митної зони, здійснюється зі сплатою за період, коли застосовувалося умовне повне звільнення таких товарів від оподаткування митними платежами, процентів із сум податкових зобов'язань, що підлягали б сплаті, коли б щодо таких сум надавалося розстрочення податкових зобов'язань відповідно до статті 100 Податкового кодексу України.

ВІЛЬНА МИТНА ЗОНА (ВМЗ)

Стаття 138. Відходи (залишки), що утворилися в результаті здійснення операцій з товарами у вільній митній зоні.

1. Відходи (залишки), що утворилися в результаті здійснення операцій з іноземними товарами у вільній митній зоні і мають господарську цінність та/або можуть бути утилізовані, у разі вивезення за межі вільної митної зони підлягають поміщенню в цьому стані у відповідний митний режим.

2. За бажанням декларанта відходи (залишки), зазначені в частині першій цієї статті, можуть декларуватися за одним класифікаційним кодом згідно з УКТ ЗЕД за умови, що цьому коду відповідає найбільша ставка мита. Якщо до окремих товарів, які входять до зазначеної партії, застосовуються передбачені законом заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, такий спосіб декларування не звільняє декларанта від додержання зазначених заходів щодо цих товарів.

3. Інші відходи, ніж зазначені у частині першій цієї статті, з дозволу органу доходів і зборів підлягають видаленню відповідно до законодавства України.

Положення статті 138 Кодексу визначають дії з відходами (залишками), що утворилися в результаті здійснення операцій з товарами у вільній митній зоні з метою завершення їх митного контролю і оформлення.

Стаття 139. Розпорядження товарами, що знаходяться на території вільної митної зони промислового типу, в разі скасування на її території митного режиму вільної митної зони.

1. Протягом 90 днів від дати скасування митного режиму вільної митної зони на території вільної митної зони промислового типу поміщені в митний режим вільної митної зони товари, що знаходяться на території цієї зони, повинні бути переміщені власником або уповноваженою ним особою на територію іншої вільної митної зони, реекспортовані чи задекларовані до іншого митного режиму.

2. Законами України можуть визначатися більш тривалі строки розпорядження товарами, зазначеними у частині першій цієї статті.

Статтею встановлено, що протягом 90 днів від дати скасування митного режиму вільної митної зони на території вільної митної зони промислового типу відповідні товари, що знаходяться на території цієї зони, повинні бути переміщені власником або уповноваженою ним особою на територію іншої вільної митної зони, реекспортовані чи задекларовані до іншого митного режиму. Законами України можуть визначатися більш тривалі строки розпорядження товарами, зазначеними у частині першій цієї статті.

Глава 22. Безмитна торгівля

Стаття 140. Митний режим безмитної торгівлі.

1. Безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться і реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт і експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 цього Кодексу.

У статті 140 Кодексу розкрито термін митний режим згідно з яким безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться і реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт і експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 цього Кодексу.

Стаття 141. Поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі.

1. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються іноземні та українські товари, які ввозяться з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України.

2. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, живих тварин.

3. Іноземні товари поміщуються у митний режим безмитної торгівлі з умовним звільненням від оподаткування митними платежами.

4. Поміщення українських товарів у митний режим безмитної торгівлі для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів.

5. Для поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі забезпечення виконання обов'язку із сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу не вимагається. За-

безпечення виконання обов'язку із сплати митних платежів при переміщенні іноземних товарів між органами доходів і зборів або між різними пунктами пропуску в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів у зв'язку з необхідністю їх ввезення у приміщення магазину безмитної торгівлі або випуску з такого приміщення здійснюється відповідно до розділу X цього Кодексу.

6. Поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі, а також зміна цього митного режиму здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований відповідний магазин безмитної торгівлі.

Статтею 141 Кодексу передбачено, що у митний режим безмитної торгівлі можуть поміщуватись іноземні та українські товари, які ввозяться з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України. У митний режим безмитної торгівлі не можуть бути поміщені товари, заборонені до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товари, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, і живі тварини. Іноземні товари поміщуються у митний режим безмитної торгівлі з умовним звільненням від оподаткування митними платежами.

Поміщення українських товарів у митний режим безмитної торгівлі для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів.

Для поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі забезпечення виконання обов'язку із сплати митних платежів не вимагається.

Поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі, а також зміна цього митного режиму здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований відповідний магазин безмитної торгівлі.

Стаття 142. Умови перебування товарів у митному режимі безмитної торгівлі.

1. Товари можуть перебувати в митному режимі безмитної торгівлі протягом всього строку їх придатності для споживання та/або використання.

2. Товари, поміщені в митний режим безмитної торгівлі, протягом всього строку перебування у цьому режимі знаходяться під митним контролем.

Статтею 142 Кодексу визначено, що товари можуть перебувати під митним контролем у митному режимі безмитної торгівлі протягом всього строку їх придатності для споживання та/або використання.

Стаття 143. Особливості здійснення митного контролю товарів, що постачаються магазинами безмитної торгівлі на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів.

1. Постачання товарів магазинами безмитної торгівлі на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів здійснюється за письмовою заявою утримувача магазину безмитної торгівлі на ім'я керівника органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований магазин, або особи, яка виконує його обов'язки, та на підставі відповідного договору між утримувачем магазину безмитної торгівлі та підприємством – експлуатантом зазначених транспортних засобів або іншим підприємством, уповноваженим експлуатантом на укладання таких договорів. Умови зазначеного договору не повинні передбачати перехід права власності на товари, що постачаються на транспортний засіб. Засвідчена утримувачем магазину безмитної торгівлі копія такого договору додається до заяви.

2. Постачання товарів магазином безмитної торгівлі на борт повітряного (водного або залізничного) транспортного засобу комерційного призначення, що виконує міжнародний рейс, здійснюється під контролем посадових осіб органу доходів і зборів у контейнерах під митним забезпеченням та/або забезпеченням утримувача магазину безмитної торгівлі. Посадовій особі органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль та митне оформлення зазначених товарів, подаються товаросупровідні документи на ці товари та звіт про товари, поставлені, реалізовані та не реалізовані на повітряному (водному або залізничному) транспортному засобі, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. Посадова особа органу доходів і зборів перевіряє відповідність накладеного на контейнер забезпечення утримувача магазину безмитної торгівлі й товарів у контейнері відомостям, наведеним у звіті про товари, та за відсутності зауважень погоджує постачання товарів на повітряний (водний або залізничний) транспортний засіб комерційного призначення шляхом простав-

ляння на звітні відбитка особистої номерної печатки. Посадова особа органу доходів і зборів має право перевірити вміст контейнера на будь-якому етапі постачання товарів магазином безмитної торгівлі на повітряний (водний або залізничний) транспортний засіб комерційного призначення та повернення цих товарів з транспортного засобу до зазначеного магазину.

4. Після завершення повітряним (водним або залізничним) транспортним засобом комерційного призначення міжнародного рейсу в прямому та зворотному напрямках товари, що не були реалізовані, повертаються з цього транспортного засобу в контейнерах під контролем посадових осіб органу доходів і зборів до магазину безмитної торгівлі, який постачав їх на зазначений транспортний засіб. Якщо міжнародні рейси виконуються повітряним транспортним засобом через нетривалі проміжки часу, товари після закінчення чергового міжнародного рейсу можуть залишатися на такому транспортному засобі під забезпеченням утримувача магазину безмитної торгівлі до наступного міжнародного рейсу.

5. Облік товарів, що постачаються магазинами безмитної торгівлі на повітряні (водні або залізничні) транспортні засоби комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, та повертаються з цих транспортних засобів до магазинів, які постачали ці товари, ведеться утримувачами магазинів безмитної торгівлі окремо від обліку інших товарів, що реалізуються зазначеними магазинами.

6. Орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований магазин безмитної торгівлі, затверджує технологічну схему постачання товарів зазначеним магазином на повітряні (водні або залізничні) транспортні засоби комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси.

7. Постачання товарів магазинами безмитної торгівлі на борт повітряного транспортного засобу комерційного призначення, що виконуватиме міжнародний рейс з іншого пункту пропуску через державний кордон України, ніж той, де розташований магазин безмитної торгівлі, здійснюється під контролем посадових осіб органу доходів і зборів за місцем розташування магазину безмитної торгівлі у контейнерах під митним забезпеченням та/або забезпеченням утримувача магазину безмитної торгівлі.

8. Посадовій особі органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль та митне оформлення товарів, зазначених у частині сьомій цієї статті, подаються товаросупровідні документи на такі товари із зазначенням пункту пропуску, з якого планується виконання міжнародного рейсу, та звіт про товари, поставлені, реалізовані й не реалізовані на повітряному транспортному засобі, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9. Посадова особа органу доходів і зборів перевіряє відповідність накладеного на контейнер забезпечення утримувача магазину безмитної торгівлі і товарів у контейнері відомостям, наведеним у звіті про товари, та за відсутності зауважень погоджує постачання товарів на повітряний транспортний засіб комерційного призначення шляхом проставлення на звіті штампу «Під митним контролем» і робить запис «направлено до...», де зазначається орган доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований пункт пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, з якого виконуватиметься міжнародний рейс.

10. Після прибуття повітряного транспортного засобу до пункту пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, з якого виконуватиметься міжнародний рейс, командир повітряного транспортного засобу повідомляє орган доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований зазначений пункт пропуску, про розміщення на борту повітряного транспортного засобу комерційного призначення товарів магазину безмитної торгівлі, призначених для реалізації пасажиром на борту судна під час виконання міжнародного рейсу.

11. Посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль і митне оформлення повітряного транспортного засобу комерційного призначення, що виконує міжнародний рейс, перевіряє товаросупровідні документи на зазначені товари, звіт, митне забезпечення та/або забезпечення утримувача магазину безмитної торгівлі, накладене на контейнер з товарами, та за відсутності зауважень погоджує постачання товарів на повітряний транспортний засіб комерційного призначення шляхом проставлення на звіті відбитка особистої номерної печатки.

12. Посадова особа органу доходів і зборів має право перевірити вміст контейнера на будь-якому етапі постачання товарів магазином безмитної торгівлі на повітряний транспортний засіб комерційного призначення та повернути такі товари з транспортного засобу до зазначеного магазину.

13. Після завершення виконання повітряним транспортним засобом комерційного призначення міжнародного рейсу у прямому та зворотному напрямках нереалізовані товари повертаються із зазначеного транспортного засобу в контейнерах під контролем посадових осіб органу доходів і зборів до магазину безмитної торгівлі, який здійснив їх поставку на зазначений транспортний засіб.

14. У разі прибуття повітряного транспортного засобу після завершення виконання міжнародного рейсу до іншого пункту пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, ніж той, де розташований магазин безмитної торгівлі, посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль та митне оформлення повітряного транспортного засобу комерційного призначення, що виконав міжнародний рейс, перевіряє звіт, в якому зазначаються кількість реалізованих товарів, виручка й фактична кількість нереалізованих товарів, і надає дозвіл на направлення з метою повернення таких товарів до пункту пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, де розташований магазин безмитної торгівлі, шляхом проставлення на звіті штампу «Під митним контролем», робить запис «направлено до...», де зазначається орган доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований зазначений пункт пропуску, та накладає на контейнер з товарами митне забезпечення та/або забезпечення утримувача магазину безмитної торгівлі.

15. Після прибуття повітряного транспортного засобу комерційного призначення до пункту пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, де розташований магазин безмитної торгівлі, командир повітряного транспортного засобу повідомляє орган доходів і зборів, в зоні діяльності якого розташований зазначений магазин, про розміщення на борту повітряного транспортного засобу товарів магазину безмитної торгівлі, що повертаються до зазначеного магазину.

16. Посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль та митне оформлення зазначених товарів, перевіряє відповідність накладеного на контейнер митного забезпечення та/або забезпечення утримувача магазину безмитної торгівлі і товарів у контейнері відомостям, наведеним у звіті про товари, та за відсутності зауважень погоджує повернення товарів до магазину безмитної торгівлі шляхом проставлення на звіті відбитка особистої номерної печатки.

17. У разі постачання товарів магазином безмитної торгівлі на борт повітряного транспортного засобу комерційного призначення, що виконуватиме міжнародний рейс з іншого пункту пропуску через державний кордон України для авіаційного сполучення, ніж той, де розташований магазин безмитної торгівлі, та у разі повернення таких товарів у зворотному напрямку забезпечення виконання обов'язку із сплати митних платежів для переміщення таких товарів на борту повітряного транспортного засобу комерційного призначення між зазначеними пунктами пропуску відповідно до розділу X цього Кодексу не вимагається.

18. Для декларування таких товарів у митний режим транзиту використовується звіт про товари, поставлені, реалізовані та не реалізовані на повітряному транспортному засобі.

19. Постачання товарів магазинами безмитної торгівлі на залізничні транспортні засоби комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажирам зазначених рейсів здійснюється за умови, що такі транспортні засоби не робитимуть під час здійснення рейсу зупинок на залізничних станціях, розташованих на митній території України.

Статтею 143 Кодексу визначено особливості здійснення митного контролю товарів, що постачаються магазинами безмитної торгівлі на повітряні, водні або залізничні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажирам цих рейсів. Зокрема, встановлено, що такі операції здійснюються за письмовою заявою утримувача магазину безмитної торгівлі на ім'я керівника органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований магазин, та на підставі відповідного договору між утримувачем магазину безмитної торгівлі та підприємством – експлуатантом відповідних транспортних засобів або іншим підприємством, уповноваженим експлуатантом на укладання таких договорів. Умови зазначеного договору не повинні передбачати перехід права власності на товари, що постачаються на транспортний засіб. Засвідчена утримувачем магазину безмитної торгівлі копія такого договору додається до заяви.

Постачання товарів магазином безмитної торгівлі на борт повітряного (водного або залізничного) транспортного засобу комерційного призначення, що виконує міжнародний рейс, здійснюється під контролем посадових осіб органу доходів і зборів в контейнерах під митним забезпеченням та/або забезпеченням утримувача магазину безмитної торгівлі.

Після завершення виконання повітряним транспортним засобом комерційного призначення міжнародного рейсу у прямому та зворотному напрямках нереалізовані товари повертаються із зазначеного транспортного засобу в контейнерах під контролем посадових осіб органу доходів і зборів до магазину безмитної торгівлі.

Стаття 144. Переміщення товарів між магазинами безмитної торгівлі.

1. Товари, поміщені у митний режим безмитної торгівлі, можуть бути вивезені повністю або частково в інший магазин безмитної торгівлі за умови виконання митних формальностей, передбачених цим розділом для митних режимів транзиту та безмитної торгівлі.

Положеннями статті 144 Кодексу дозволено переміщення товарів між магазинами безмитної торгівлі за умови виконання відповідних митних формальностей.

Стаття 145. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим безмитної торгівлі.

1. Іноземні товари, поміщені у митний режим безмитної торгівлі, зберігають статус іноземних товарів.

2. Українські товари, поміщені у митний режим безмитної торгівлі, отримують статус іноземних товарів.

3. Українські товари, що не призначені для реалізації в магазині безмитної торгівлі та необхідні для забезпечення його функціонування, допускаються у приміщення такого магазину (випускаються з нього) з письмовим інформуванням органу доходів і зборів без зміни їх митного статусу та поміщення у митні режими.

4. Українські й іноземні товари, які використовуються магазином безмитної торгівлі в рекламних та/або презентаційних цілях і не призначені для реалізації зазначеним магазином, розміщуються у магазині безмитної торгівлі у тому ж порядку та на тих же умовах, що й товари, призначені для реалізації.

Встановлено, що іноземні товари, поміщені у митний режим безмитної торгівлі, зберігають статус іноземних товарів. Українські товари, поміщені у митний режим безмитної торгівлі, отримують статус іноземних товарів.

Українські товари, що не призначені для реалізації в магазині безмитної торгівлі та необхідні для забезпечення його функціонування, допускаються у приміщення такого магазину (випускаються з них) з письмовим інформуванням органу доходів і зборів без зміни їх митного статусу та поміщення у митні режими. Українські й іноземні товари, які використовуються магазином безмитної торгівлі в рекламних та/або презентаційних цілях і не призначені для реалізації, розміщуються у магазині безмитної торгівлі у тому ж порядку та на тих же умовах, що й товари, призначені для реалізації.

Стаття 146. Завершення митного режиму безмитної торгівлі.

1. Митний режим безмитної торгівлі завершується шляхом реекспорту товарів, поміщених у цей митний режим, або поміщення їх у інший митний режим, що допускається цим Кодексом, а також у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті.

2. У разі псування товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі, ці товари підлягають поміщенню у митний режим знищення або руйнування утримувачем магазину безмитної торгівлі.

3. Якщо встановлені законом заборони або обмеження щодо імпорту відповідних товарів, які діяли під час перебування цих товарів у режимі безмитної торгівлі, скасовано, дозволяється завершення режиму безмитної торгівлі шляхом випуску зазначених товарів для вільного обігу на митній території України.

4. Митний режим безмитної торгівлі припиняється органом доходів і зборів у разі:

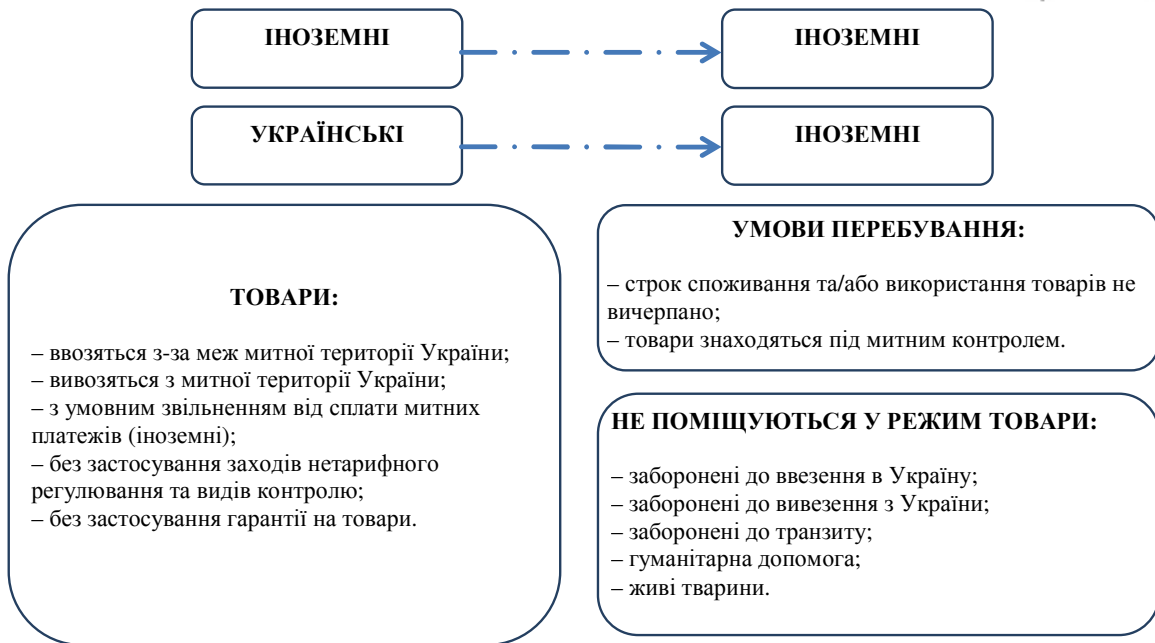
1) конфіскації товарів;

2) повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Статтею встановлено, що митний режим безмитної торгівлі завершується шляхом реекспорту, поміщення відповідних товарів у інший митний режим, а також у випадках конфіскації та повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

БЕЗМИТНА ТОРГІВЛЯ

Митний статус товарів

БЕЗМИТНА ТОРГІВЛЯ на борту повітряних, водних та залізничних транспортних засобах комерційного призначення

Глава 23. Переробка на митній території

Стаття 147. Митний режим переробки на митній території.

1. Переробка на митній території – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки.

Статтею 147 Кодексу передбачено, що у митному режимі переробки на митній території, іноземні товари, без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльно-

сті, піддаються переробці на митній території України, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки цих товарів.

Стаття 148. Гарантування дотримання умов перебування товарів у митному режимі переробки на митній території та обмеження щодо поміщення окремих товарів у цей митний режим.

1. Поміщення товарів у митний режим переробки на митній території здійснюється з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами. Заходи гарантування додержання митного режиму переробки на митній території застосовуються до товарів, визначених Кабінетом Міністрів України відповідно до пункту 1 частини третьої цієї статті.

2. У процесі переробки іноземних товарів не допускається використання українських товарів (крім палива та енергії), на які законом встановлено вивізне мито.

3. Обмеження або заборони щодо ввезення окремих видів товарів на митну територію України з метою переробки встановлюються законом. За обґрунтованої необхідності Кабінет Міністрів України має право визначати:

1) товари, при поміщенні яких у митний режим переробки на митній території застосовуються фінансові гарантії відповідно до розділу X цього Кодексу;

2) продукти переробки та/або товари, продукти переробки яких підлягають обов'язковому реекспорту за межі митної території України;

3) мінімальне співвідношення вартості іноземних та українських товарів для окремих категорій товарів, що піддаються операціям з переробки;

4) перелік товарів, які не можуть бути допущені до переробки для вільного обігу на митній території України;

5) товари, поміщення яких у митний режим переробки на митній території забороняється.

4. У разі встановлення відповідно до частини третьої цієї статті заборон чи обмежень щодо переробки відповідних товарів на митній території України переробка таких товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, завершується на умовах, що діяли на момент поміщення цих товарів у зазначений митний режим.

Положеннями статті 148 Кодексу передбачено, що переробка товарів у митному режимі переробки на митній території України здійснюється з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами. В процесі переробки цих товарів не допускається використання українських товарів, на які законом устанавлено вивізне мито (крім палива та енергії).

Обмеження або заборони щодо ввезення окремих видів товарів на митну територію України встановлюються законом.

Крім цього, статтею визначено перелік питань щодо особливостей застосування митного режиму переробки на митній території, які, за обґрунтованої необхідності, регулюються нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України.

Стаття 149. Дозвіл на переробку товарів на митній території України.

1. Поміщення товарів у митний режим переробки на митній території допускається з письмового дозволу органу доходів і зборів за заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи.

2. Разом із заявою власник товарів або уповноважена ним особа подає органу доходів і зборів такі документи:

1) зовнішньоекономічні договори або документи, що їх замінюють, на підставі яких здійснюватиметься переробка товарів, і які повинні містити, зокрема, відомості про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки, конкретний обсяг робіт і строк їх виконання. Якщо зовнішньоекономічний договір або документ, що його замінює, не містить зазначених відомостей, такі відомості подаються окремим документом;

2) технологічні схеми переробки (крім випадків ввезення товарів з метою ремонту, у тому числі модернізації, відновлення та регулювання), в яких повинні бути зазначені відомості про всі етапи переробки та процесу перетворення товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, на продукти переробки, кількісні показники товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, та інших товарів, що витрачаються підприємством на здійснення операцій з переробки, з обґрунтуванням виробничих втрат товарів на кожному етапі, а також відомості про найменування й кількість відходів переробки;

3) договори на переробку товарів з іншими підприємствами, якщо окремі операції (або повний цикл) з переробки товарів здійснюватимуться такими іншими підприємствами;

4) інші документи за бажанням власника товарів або уповноваженої ним особи – висновки державних органів, експертних установ, організацій, державні стандарти й стандарти підприємства, технічні умови, описи чи креслення зразків, відповідно до яких здійснюватиметься переробка, тощо.

3. Дозвіл на переробку товарів на митній території України видається органом доходів і зборів підприємству безоплатно протягом п'яти робочих днів від дати реєстрації відповідної заяви.

4. Якщо зовнішньоекономічний договір, на підставі якого здійснюватиметься переробка, передбачає ввезення товарів з метою переробки окремими партіями протягом певного періоду часу на однакових умовах, дозвіл видається на обсяг товарів і строк, визначені зовнішньоекономічним договором, але не більше ніж на один рік.

5. Виникнення або виявлення органом доходів і зборів обставин, які не відображені у документах підприємства і які впливають на найменування та обсяги виходу продуктів переробки, а також встановлення законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки відповідних товарів на митній території України є підставою для надання відмови в митному оформленні наступних партій товарів, що ввозяться на митну територію України з метою переробки. Якщо такі обставини не мають впливу на найменування та обсяги виходу продуктів переробки, то відомості про такі обставини вносяться до раніше виданого дозволу.

6. У дозволі на переробку товарів на митній території України зазначається перелік операцій з переробки та спосіб їх здійснення.

7. У видачі дозволу на переробку товарів на митній території України не може бути відмовлено з огляду на:

- 1) країну походження, країну відправлення або країну призначення цих товарів;
- 2) наявність на митній території України товарів, ідентичних за описом, якістю та технічними характеристиками товарам, що ввозяться для переробки.

8. Рішення про відмову у видачі дозволу на переробку товарів на митній території України приймається, якщо:

- 1) відомостей, зазначених у поданих заявником документах, недостатньо для визначення обов'язкового обсягу виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів;

2) орган доходів і зборів виявив невідповідності у відомостях, що містяться у поданих заявником документах, або недостовірність цих відомостей;

3) органом доходів і зборів встановлено відсутність належного технологічного обладнання, приміщень, умов для обліку і зберігання товарів, що ввозяться з метою переробки;

4) підприємством не дотримано встановлених законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки товарів на митній території України.

9. Дозвіл на переробку товарів на митній території України може бути змінено або відкликано органом доходів і зборів, якщо його видано на підставі недостовірних даних, що мали істотне значення для прийняття рішення про його видачу, або якщо підприємство, якому видано такий дозвіл, не дотримується положень цього Кодексу та інших актів законодавства України з питань державної митної справи.

10. За письмовою заявою власника товарів або уповноваженої ним особи органом доходів і зборів може бути винесено попереднє рішення щодо можливості поміщення товарів у митний режим переробки товарів на митній території.

11. Вимоги до ідентифікації окремих товарів, що ввозяться на митну територію України з метою переробки, можуть встановлюватися центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, з урахуванням характеру операцій з переробки та особливостей технологічного процесу.

12. Якщо органи доходів і зборів не можуть забезпечити ідентифікацію товарів, що ввозяться на митну територію України з метою переробки, відповідно до статті 326 цього Кодексу можуть бути застосовані інші способи забезпечення ідентифікації з урахуванням характеру операцій з переробки та особливостей технологічного процесу, наприклад, такі як:

- 1) посилення на опис спеціального виробничого маркування або номерів;
- 2) пломби, печатки, штампи або інше індивідуальне маркування;
- 3) зразки, ілюстрації чи технічний опис;
- 4) проби;

5) документальне підтвердження, яке стосується передбачених операцій (такі як контракти, рахунки-проформи, комерційна переписка), які свідчать про те, що продукти переробки вироблені з товарів, які ввозяться для переробки.

13. Можливість встановлення наявності ввезених товарів у продуктах переробки не є обов'язковою для допуску товарів для переробки на митній території України у випадках, якщо:

1) такі товари можуть бути ідентифіковані шляхом представлення докладних даних про витрачені ресурси та технології виробництва продуктів переробки чи шляхом здійснення митного контролю під час проведення операцій з переробки; або

2) митний режим переробки на митній території завершується реекспортом продуктів переробки товарів, ідентичних за описом, якістю та технічними характеристиками товарам, допущеним для переробки на митній території України.

Згідно зі статтею 149 Кодексу, для поміщення товарів у митний режим переробки на митній території, власник цих товарів або уповноважена ним особа подає органу доходів і зборів відповідну заяву для отримання письмового дозволу на здійснення операцій з переробки товарів на митній території України, а також документи, які є підставою для проведення таких операцій і необхідні для здійснення митних процедур.

Статтею передбачена можливість винесення попереднього рішення щодо можливості розміщення товарів у відповідний митний режим і встановлено вимоги щодо порядку їх ідентифікації.

Стаття 150. Операції з переробки товарів.

1. Кількість операцій з переробки товарів у митному режимі переробки на митній території не обмежується.

2. Операції з переробки товарів можуть включати:

1) власне переробку товарів, у тому числі: обробку, монтаж, демонтаж, використання окремих товарів, які сприяють чи полегшують процес виготовлення продуктів переробки;

2) ремонт товарів, у тому числі модернізацію, відновлення та регулювання, калібрування.

3. Окремі операції з переробки товарів або повний цикл переробки за дорученням підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів на митній території України, та з дозволу органу доходів і зборів можуть здійснюватися іншими підприємствами. При цьому відповідальність перед органами доходів і зборів за порушення визначеного порядку переробки товарів несе підприємство, якому видано дозвіл на проведення операцій з переробки товарів на митній території України. Дозволи на виконання окремих операцій з переробки або повного циклу переробки надаються одночасно з дозволом на переробку товарів на митній території України або, за необхідності, – на підставі заяви відповідної особи після надання цього дозволу та відображаються у ньому.

Відповідно до положень статті 150 Кодексу, кількість операцій з переробки товарів у митному режимі переробки на митній території України не обмежується. Статтею визначено перелік операцій, що можуть включатися до операцій з переробки товарів та врегульовано питання надання дозволу органу доходів і зборів на здійснення окремих операцій з переробки товарів іншими підприємствами за дорученням підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів на митній території України.

Стаття 151. Строки переробки товарів на митній території України.

1. Строк переробки товарів на митній території України встановлюється органом доходів і зборів у кожному випадку під час видачі дозволу підприємству, виходячи з тривалості процесу переробки товарів та розпорядження продуктами їх переробки. Зазначений строк обчислюється, починаючи з дня завершення митного оформлення органом доходів і зборів іноземних товарів для переробки. За заявою підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів, з причин, підтверджених документально, строк переробки товарів на митній території України продовжується зазначеним органом, але загальний строк переробки не може перевищувати 365 днів.

2. Законами України може визначатися більший строк переробки товарів.

Статтею 151 Кодексу врегульовано питання визначення та продовження органом доходів і зборів строків переробки товарів на митній території України. Зокрема, встановлено, що законами України може визначатися строк переробки товарів більший ніж 365 днів.

Стаття 152. Перевірка органами доходів і зборів дотримання митного режиму переробки на митній території.

1. Товари, поміщені в митний режим переробки на митній території, а також продукти їх переробки протягом всього строку перебування в цьому режимі знаходяться під митним контролем.

2. Органи доходів і зборів можуть проводити перевірку товарів, ввезених для переробки на митній території України, а також продуктів їх переробки у будь-якої особи, яка здійснює операції з переробки таких товарів.

Статтею 152 Кодексу встановлено, що товари, поміщені в митний режим переробки на митній території, а також продукти їх переробки протягом всього строку перебування в цьому режимі знаходяться під митним контролем.

Стаття 153. Обсяг виходу продуктів переробки.

1. Органи доходів і зборів здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів на митній території України. Дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки зазначаються в зовнішньоекономічному договорі (контракті) на переробку товарів або в окремому документі, що подається органу доходів і зборів підприємством для отримання дозволу на переробку товарів на митній території України.

2. Для підтвердження даних про обсяг виходу продуктів переробки центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може звертатися до інших центральних органів виконавчої влади або експертних установ. Такі звернення не є підставою для відмови у видачі дозволу на переробку товарів на митній території України або для зупинення дії раніше виданих дозволів протягом всього періоду їх розгляду.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну податкову і митну політику, може встановлювати обов'язкові норми виходу продуктів переробки у випадках, коли операції з переробки на митній території України здійснюються за типовими (однаковими) технічними умовами, а товари та продукти їх переробки мають постійні характеристики.

Статтею 153 Кодексу встановлено, що органи доходів і зборів здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки на основі даних про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки, які зазначаються в зовнішньоекономічному договорі (контракті) на переробку товарів або в окремому документі, що подається органу доходів і зборів підприємством для отримання дозволу на переробку товарів на митній території України. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в окремих випадках може встановлювати обов'язкові норми виходу продуктів переробки.

Стаття 154. Порядок митного оформлення продуктів переробки.

1. Під час реекспорту продуктів переробки вони підлягають декларуванню органам доходів і зборів з поданням переліку українських товарів, витрачених під час здійснення операцій з переробки іноземних товарів, із зазначенням їх кількості та вартості.

2. Декларант має право заявити українські товари (крім палива та енергії), що повністю використані під час переробки іноземних товарів, у митний режим експорту. Митне оформлення в такому випадку здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України для митного оформлення експорту українських товарів.

3. Продукти переробки можуть реекспортуватися однією чи кількома партіями. Допускається вивезення продуктів переробки за межі митної території України не через той орган доходів і зборів, через який товари ввозилися на цю територію для переробки.

Статтею 154 Кодексу визначено порядок декларування та митного оформлення продуктів переробки, що реекспортуються.

Стаття 155. Умови реалізації продуктів переробки на митній території України.

1. Якщо умовами переробки іноземних товарів на митній території України передбачено проведення розрахунків частиною продуктів їх переробки, такі продукти підлягають митному оформленню відповідно до митного режиму імпорту з оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, передбачених законом.

2. Реалізація на митній території України продуктів переробки, власником яких є нерезидент, здійснюється через зареєстроване в Україні його представництво, на яке покладається обов'язок з декларування цих продуктів переробки для вільного обігу.

3. Продукти переробки також можуть бути реалізовані підприємству, яке їх виготовило.

Статтею 155 Кодексу врегульовано питання митного оформлення продуктів переробки, які призначені для розрахунків з переробником товарів на митній території України або для реалізації на митній території України. Зокрема, визначено, що реалізація на митній території України продуктів переробки товарів здійснюється у митному режимі імпорту, а якщо власником цих товарів є нерезидент, їх митне оформлення здійснюється через зареєстроване в Україні його представництво, на яке покладається обов'язок з декларування цих продуктів переробки для вільного обігу.

Стаття 156. Переробка товарів для вільного обігу на митній території України.

1. Дозволяється ввезення товарів для переробки на митній території України з метою подальшого митного оформлення продуктів переробки для вільного обігу на цій території.

2. Товари можуть бути допущені до переробки для вільного обігу на митній території України за умови, що:

1) орган доходів і зборів може впевнитися в тому, що продукти переробки були отримані саме з цих товарів; та

2) товари після переробки не можуть бути економічно вигідно відновлені у первинному стані.

3. Переробка товарів для вільного обігу на митній території України завершується шляхом поміщення продуктів їх переробки у митний режим імпорту. За рішенням декларанта або уповноваженої ним особи допускається поміщення зазначених продуктів в інші митні режими.

Статтею 156 Кодексу визначено можливість ввезення товарів для переробки на митній території України з метою подальшого митного оформлення продуктів переробки для вільного обігу на цій території, а також умови реалізації такої можливості.

Стаття 157. Залишки і відходи, що утворилися в результаті переробки товарів.

1. Залишки або відходи, що утворилися в результаті здійснення операцій з переробки іноземних товарів і мають господарську цінність та/або можуть бути утилізовані, підлягають поміщенню в цьому стані у відповідний митний режим до закінчення строку переробки товарів.

2. За бажанням декларанта або уповноваженої ним особи залишки або відходи, зазначені в частині першій цієї статті, можуть декларуватися за одним класифікаційним кодом згідно з УКТ ЗЕД, за умови, що цьому коду відповідає найбільша ставка мита. Якщо до окремих товарів, які входять до зазначеної партії, застосовуються передбачені законом заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, такий спосіб декларування не звільняє декларанта від додержання зазначених заходів щодо цих товарів.

3. Інші відходи, ніж зазначені в частині першій цієї статті, з дозволу органу доходів і зборів підлягають видаленню відповідно до законодавства України до закінчення строку переробки товарів.

Статтею 157 Кодексу встановлено, що залишки або відходи переробки, що утворилися в результаті здійснення операцій з переробки іноземних товарів, повинні бути розміщені у відповідний митний режим або видалені відповідно до законодавства України до закінчення строку переробки товарів.

Стаття 158. Еквівалентна компенсація.

1. Продукти, отримані в результаті переробки еквівалентних товарів, для цілей застосування цієї глави вважаються продуктами переробки іноземних товарів.

2. Під еквівалентними товарами розуміються українські та іноземні товари, які є ідентичними за описовими, кількісними і технічними характеристиками іноземним товарам, які вони замінюють, ввезеним для операцій з переробки на митній території України.

3. Дозволяється здійснення реекспорту продуктів переробки, одержаних з використанням еквівалентних товарів, до ввезення товарів для переробки на митній території України або до завершення операцій з їх переробки.

Статтею 158 Кодексу запроваджено процедуру використання еквівалентних товарів у рамках проведення зовнішньоекономічних операцій з переробки іноземних товарів на митній території України. Еквівалентними товарами вважаються українські й іноземні товари, які є ідентичними за описо-

вими, кількісними і технічними характеристиками іноземним товарам, що ввозяться для переробки на території України.

Продукти, отримані в результаті переробки еквівалентних товарів, вважаються продуктами переробки іноземних товарів.

ПЕРЕРОБКА НА МИТНІЙ ТЕРИТОРІЇ

Іноземні товари:

- піддаються переробці у встановленому законодавством порядку;
- з умовним повним звільненням від оподаткування;
- без застосування до них заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- з подальшим реекспортом продуктів переробки.

Особливі умови допущення товарів до переробки для вільного обігу на МТУ:

- можливість упевнитись, що продукти переробки отримані саме з товарів поміщених у режим переробки;
- товари після переробки не можуть бути економічно вигідно відновлені у первинному стані.

Умови поміщення:

- гарантування дотримання умов митного режиму;
- отримання дозволу органу доходів і зборів за заявою власника (уповноваженої особи);
- можливість ідентифікації товарів.

Дозвіл на переробку товарів на МТУ видається:

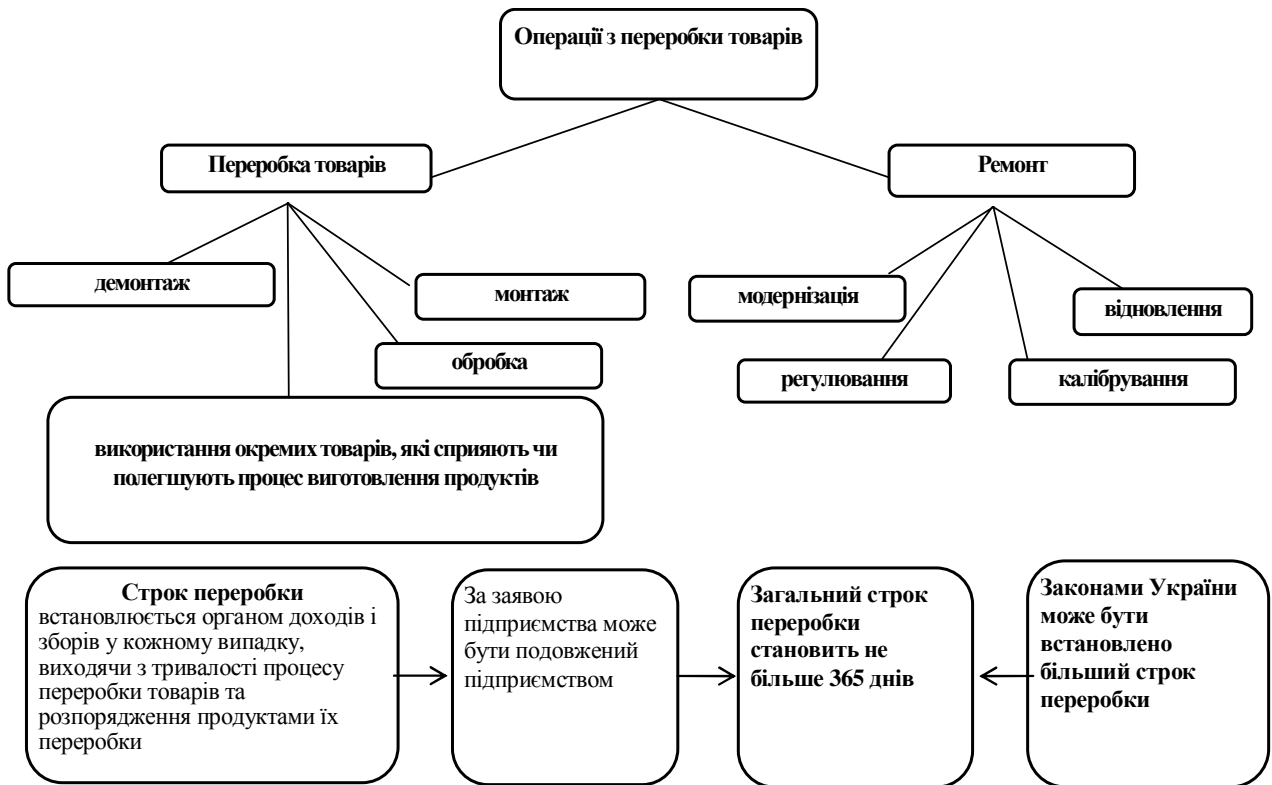
- за заявою власника товарів та наданих разом з нею документів (зовнішньоекономічний договір, технологічні схеми переробки, договорів на переробку з іншими підприємствами інші документи);
- протягом 5 робочих днів від дати реєстрації заяви.

Рішення про відмову у видачі дозволу:

- недостатньо відомостей для визначення обов'язкового обсягу виходу продуктів переробки, що утворюються;
- виявлено невідповідність у відомостях, що містяться у поданих документах, або недостовірність цих відомостей;
- встановлено відсутність належного технологічного обладнання, приміщень, умов для обліку і зберігання товарів, що ввозяться з метою переробки;
- підприємством не дотримано встановлених законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки товарів на митній території України.

Не є підставою для відмови у видачі дозволу з огляду на:

- країну походження, країну відправлення або країну призначення цих товарів;
- наявність на митній території України товарів, ідентичних за описом, якістю та технічними характеристиками товарам, що ввозяться для переробки.

Стаття 159. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим переробки на митній території.

1. Іноземні товари, поміщені у митний режим переробки на митній території, зберігають статус іноземних товарів.

2. Продукти переробки, залишки (відходи), виготовлені (одержані) в процесі здійснення операцій з переробки іноземних товарів, мають статус іноземних товарів і вважаються такими, що поміщені у митний режим переробки на митній території.

3. Українські товари, що використовувалися в процесі переробки іноземних товарів на митній території України, отримують статус іноземних товарів у момент вивезення продуктів переробки за межі митної території України.

Статтею 159 Кодексу встановлено, що поміщені у митний режим переробки на митній території України іноземні товари, а також продукти переробки, залишки і відходи, що одержані при здійсненні операцій з переробки цих товарів зберігають статус іноземних товарів. Українські товари, що використовувалися в процесі переробки іноземних товарів на митній території України, отримують статус іноземних товарів у момент вивезення продуктів переробки за межі митної території України.

Стаття 160. Завершення митного режиму переробки на митній території.

1. Митний режим переробки на митній території завершується шляхом реекспорту продуктів переробки чи поміщення їх в інший митний режим, а також у випадках, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Митний режим переробки на митній території припиняється органом доходів і зборів у разі:

1) конфіскації товарів;

2) повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту такої аварії або дії обставин у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. У разі припинення митного режиму переробки на митній території згідно з частиною другою цієї статті реекспорт товарів та продуктів їх переробки не вимагається, а фінансові гарантії, надані відповідно до статті 148 цього Кодексу, підлягають поверненню.

Статтею 160 Кодексу встановлено, що митний режим переробки на митній території України завершується шляхом реекспорту продуктів переробки або оформлення їх до іншого митного режиму, а також визначено випадки, коли митний режим припиняється органом доходів і зборів, зокрема, при конфіскації товарів або при повній їх втраті унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

Стаття 161. Розпорядження товарами, що поміщені у митний режим переробки на митній території, у разі відкликання дозволу на переробку.

1. Протягом 20 днів від дати відкликання дозволу на переробку товарів на митній території України підприємство повинно завершити розпочаті операції з переробки, а товари, поміщені в митний режим переробки на митній території, у строк до 30 днів з дати відкликання дозволу на переробку товарів повинні бути вивезені за межі митної території України або заявлені в інший митний режим у порядку, визначеному цим Кодексом. Якщо завершення розпочатих операцій з переробки протягом 20 днів є неможливим без спричинення безповоротної шкоди товарам або технологічному обладнанню, переробка зазначених товарів завершується відповідно до технологічної схеми переробки. У такому разі товари протягом 10 днів з дати фактичного завершення їх переробки підлягають вивезенню за межі митної території України або поміщенню в інший митний режим.

2. У разі невиконання підприємством вимог частини першої цієї статті зобов'язання, забезпечені фінансовою гарантією (якщо така гарантія надавалася відповідно до частини третьої статті 148 цього Кодексу), підлягають виконанню.

Статтею 161 Кодексу визначено дії підприємства, яке здійснює операції з переробки товарів на митній території України, у разі відкликання дозволу на переробку товарів, а також його відповідальність у разі невиконання відповідних дій.

Глава 24. Переробка за межами митної території

Стаття 162. Митний режим переробки за межами митної території.

1. Переробка за межами митної території – це митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту.

Статтею 162 Кодексу передбачено, що у митному режимі переробки за межами митної території України, українські товари, без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, піддаються операціям переробки товарів, за умови подальшого імпорту цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України.

Стаття 163. Операції щодо переробки товарів за межами митної території.

1. Під час переробки товарів за межами митної території України можуть здійснюватися операції, зазначені у частині другій статті 150 цього Кодексу.

Під час переробки товарів за межами митної території України можуть здійснюватися операції, зазначені у частині другій статті 150 цього Кодексу.

Стаття 164. Гарантування дотримання умов перебування товарів у митному режимі переробки за межами митної території та обмеження щодо поміщення окремих товарів у цей митний режим.

1. Товари, поміщені в митний режим переробки за межами митної території, протягом всього строку перебування у цьому режимі перебувають під митним контролем.

2. Поміщення товарів у митний режим переробки за межами митної території в установленних законом випадках здійснюється зі сплатою вивізного мита.

3. Не підлягають поміщенню у митний режим переробки за межами митної території товари (крім тих, що вивозяться з метою ремонту), які при імпорті були звільнені від оподаткування митними платежами відповідно до цього Кодексу та Податкового кодексу України.

4. За обґрунтованої необхідності Кабінет Міністрів України має право визначати:

1) продукти переробки, залишки переробки, а також товари, продукти переробки чи залишки переробки яких підлягають обов'язковому поверненню на митну територію України і впуску у вільний обіг;

2) мінімальне співвідношення вартості українських та іноземних товарів для окремих категорій товарів, що піддаються операціям з переробки за межами митної території України.

5. Товари, продукти переробки яких визначені Кабінетом Міністрів України як обов'язкові до повернення на митну територію України, вивозяться у митному режимі переробки за межами митної території із застосуванням заходів гарантування на суму їх вартості в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. У разі встановлення законами України заборон чи обмежень щодо переробки відповідних товарів за межами митної території України переробка таких товарів, поміщених у режим переробки за межами митної території, завершується на умовах, які діяли на момент поміщення цих товарів у зазначений митний режим.

7. Якщо умовами переробки товарів за межами митної території України передбачено проведення розрахунків частиною товарів, призначених для переробки, така частина товарів при вивезенні за межі митної території України декларується у митному режимі експорту.

Положеннями статті 164 Кодексу визначено товари, що не підлягають поміщенню у митний режим переробки за межами митної території України, а також встановлено, що:

– переробка товарів у митному режимі переробки за межами митної території України здійснюється в установленних законом випадках зі сплатою вивізного мита;

– товари, продукти переробки яких визначені Кабінетом Міністрів України як обов'язкові до повернення на митну територію України, вивозяться у митному режимі переробки за межами митної території із застосуванням заходів гарантування на суму їх вартості в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

– операції з переробки за межами митної території України товарів, у разі встановлення актами законодавства України заборон чи обмежень щодо їх переробки, завершується на умовах, які діяли на момент поміщення цих товарів у зазначений митний режим.

При цьому товари поміщені у митний режим переробки за межами митної території України перебувають під митним контролем протягом всього строку їх перебування у цьому митному режимі, а у випадку розрахунку за частиною цих товарів, вони оформлюються у митний режим експорту.

Стаття 165. Дозвіл на вивезення товарів для переробки за межами митної території України.

1. Поміщення товарів у митний режим переробки за межами митної території допускається з письмового дозволу органу доходів і зборів за заявою власника цих товарів або уповноваженої ним особи.

2. Разом із заявою власник товарів або уповноважена ним особа подає органу доходів і зборів такі документи:

1) зовнішньоекономічні договори або документи, що їх замінюють, на підставі яких здійснюватиметься переробка товарів і які повинні містити, зокрема, відомості про обов'язковий об-

сяг виходу продуктів переробки, конкретний обсяг робіт і строк їх виконання. Якщо зовнішньоекономічний договір або документ, що його замінює, не містить зазначених відомостей, такі відомості подаються окремим документом;

2) технологічні схеми переробки (крім випадків вивезення товарів з метою ремонту, у тому числі модернізації, відновлення та регулювання), в яких повинні бути зазначені відомості про всі етапи переробки і процесу перетворення товарів, поміщених у митний режим переробки за межами митної території, на продукти переробки, кількісні показники товарів, поміщених у митний режим переробки за межами митної території, та інших товарів, що витрачаються на здійснення операцій з переробки, з обґрунтуванням виробничих втрат товарів на кожному етапі, а також відомості про найменування та кількість відходів переробки;

3) інші документи за бажанням власника товарів або уповноваженої ним особи, такі як висновки державних органів, експертних установ, організацій, державні стандарти і стандарти підприємства, технічні умови, описи чи креслення зразків, відповідно до яких здійснюватиметься переробка, тощо.

3. Дозвіл на переробку товарів за межами митної території України видається підприємству органом доходів і зборів безоплатно протягом п'яти робочих днів з дати реєстрації відповідної заяви.

4. Якщо зовнішньоекономічний договір, на підставі якого здійснюватиметься переробка, передбачає вивезення товарів з метою переробки окремими партіями протягом певного періоду часу на однакових умовах, дозвіл видається на обсяг товарів і строк, визначені зовнішньоекономічним договором, але не більш як на один рік.

5. Виникнення або виявлення органом доходів і зборів обставин, які не відображені у документах підприємства, але які впливають на найменування та обсяг виходу продуктів переробки, а також встановлення законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки відповідних товарів за межами митної території України є підставою для надання відмови у митному оформленні наступних партій товарів, що вивозяться за межі митної території України з метою переробки. Якщо такі обставини не мають впливу на найменування та обсяг виходу продуктів переробки, відомості про них вносяться до раніше виданого дозволу.

6. У дозволі на переробку товарів за межами митної території України зазначається перелік операцій з переробки та спосіб їх здійснення.

7. У видачі дозволу на переробку товарів за межами митної території України не може бути відмовлено тільки на тій підставі, що переробка цих товарів здійснюватиметься у певній країні.

8. Рішення про відмову у видачі дозволу на переробку товарів за межами митної території України приймається, якщо:

1) відомостей, зазначених у поданих заявником документах, недостатньо для визначення обов'язкового обсягу виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів;

2) орган доходів і зборів виявив невідповідності у відомостях, що містяться у поданих заявником документах, або недостовірність цих відомостей;

3) підприємством не дотримано встановлених законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки товарів за межами митної території України.

9. Дозвіл на переробку товарів за межами митної території України може бути змінено або відкликано органом доходів і зборів, якщо його видано на підставі недостовірних даних, що мали істотне значення для прийняття рішення про його видачу, або якщо підприємство, якому видано такий дозвіл, не дотримується положень цього Кодексу та інших законодавчих актів України.

10. За письмовою заявою власника товарів або уповноваженої ним особи органом доходів і зборів може бути винесено попереднє рішення щодо можливості поміщення товарів у митний режим переробки товарів за межами митної території.

11. Вимоги до ідентифікації окремих товарів, що вивозяться за межі митної території України з метою переробки, можуть встановлюватися центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, з урахуванням характеру операцій з переробки та особливостей технологічного процесу.

12. Якщо органи доходів і зборів не можуть забезпечити ідентифікацію товарів, що вивозяться за межі митної території України з метою переробки, відповідно до статті 326 цього Кодексу, можуть бути застосовані інші способи забезпечення ідентифікації з урахуванням характеру операцій з переробки та особливостей технологічного процесу, зокрема:

- 1) посилання на опис спеціального виробничого маркування або номерів;
- 2) пломби, печатки, штампи або інше індивідуальне маркування;
- 3) зразки, ілюстрації чи технічний опис;
- 4) проби;
- 5) документальне підтвердження, яке стосується передбачених операцій (такі, як контракти, рахунки-проформи, комерційна переписка), які свідчать про те, що продукти переробки вироблені з товарів, що вивозяться для переробки.

Згідно зі статтею 165 Кодексу, для поміщення товарів у митний режим переробки за межами митної території України, власник цих товарів або уповноважена ним особа подає органу доходів і зборів відповідну заяву для отримання письмового дозволу на здійснення операцій з переробки товарів за межами митної території України, а також документи, які є підставою для проведення таких операцій і необхідні для здійснення митних процедур. Статтею врегульовано окремі процедурні питання видачі, продовження, відкликання відповідних дозволів тощо, а також встановлено вимоги щодо ідентифікації відповідних товарів.

Стаття 166. Строки переробки товарів за межами митної території України.

1. Строк переробки товарів за межами митної території України встановлюється органом доходів і зборів у кожному випадку під час надання дозволу підприємству-резиденту, виходячи з тривалості процесу переробки товарів та розпорядження продуктами їх переробки. Зазначений строк обчислюється, починаючи з дня завершення митного оформлення органом доходів і зборів українських товарів для переробки. За заявою підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів, з причин, підтверджених документально, строк переробки товарів за межами митної території України продовжується зазначеним органом, але загальний строк переробки не може перевищувати 365 днів.

2. Законами України може визначатися інший строк переробки товарів.

Статтею 166 встановлено вимоги щодо визначення органом доходів і зборів строку переробки товарів за межами митної території України, можливості його продовження, а також передбачено, що законами України може визначатися строк переробки товарів більший ніж 365 днів.

ПЕРЕРОБКА ЗА МЕЖАМИ МИТНОЇ ТЕРИТОРІЇ

Українські товари:

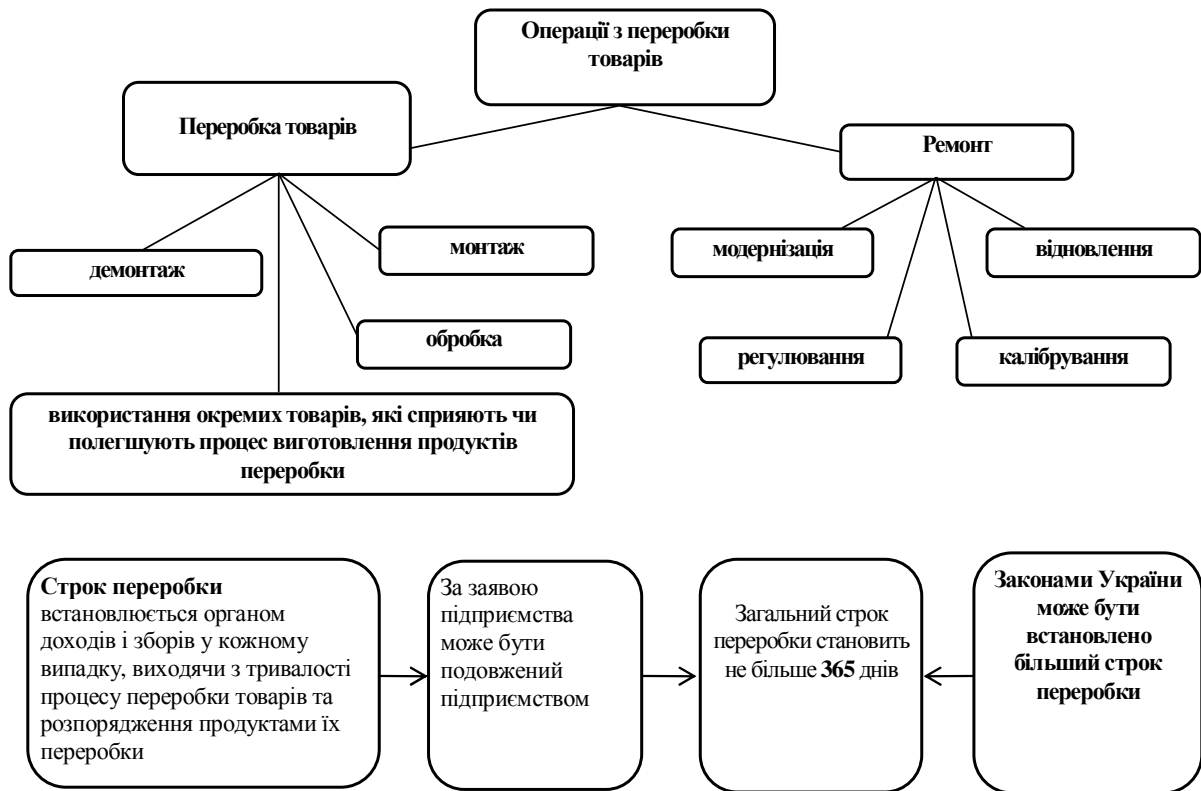
- піддаються переробці у встановленому законодавством порядку без застосування до них заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- з подальшим поверненням таких товарів або продуктів їх переробки.

Умови поміщення:

- гарантування дотримання умов митного режиму у встановлених випадках;
- отримання дозволу органу доходів і зборів за заявою власника (уповноваженої особи);
- можливість ідентифікації товарів.

Рішення про відмову у видачі дозволу приймається якщо:

- недостатньо відомостей для визначення об'єкта виходу продуктів переробки, що утворюються;
- виявлено невідповідність у відомостях, що містяться у поданих документах, або недостовірність цих відомостей;
- підприємством не дотримано встановлених законодавством України заборон чи обмежень щодо переробки товарів на митній території України.

Стаття 167. Обсяг виходу продуктів переробки.

1. Органи доходів і зборів здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів за межами митної території України. Дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки зазначаються в договорі (контракті) на переробку товарів або в окремому документі, що подаються органу доходів і зборів підприємством для отримання дозволу на переробку товарів за межами митної території України.

2. Для підтвердження даних про обсяг виходу продуктів переробки центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може звертатися до інших центральних органів виконавчої влади або експертних установ чи в порядку, встановленому міжнародними договорами, укладеними відповідно до закону, до органів доходів і зборів іноземних країн. Такі звернення не є підставою для відмови у видачі дозволу на переробку товарів за межами митної території України або для зупинення дії раніше виданих дозволів протягом всього періоду їх розгляду.

3. Органи доходів і зборів можуть встановлювати обов'язкові норми виходу продуктів переробки, якщо операції з переробки за межами митної території України здійснюються за типовими (однаковими) технічними умовами, а товари і продукти їх переробки мають постійні характеристики.

Відповідно до положень статті 167 Кодексу, органи доходів і зборів:

- здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки на основі даних про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки, які зазначаються в зовнішньоекономічному договорі (контракті) на переробку товарів або в окремому документі, що подається органу доходів і зборів підприємством для отримання дозволу на переробку товарів за межами митної території України;

- в окремих випадках можуть встановлювати обов'язкові норми виходу продуктів переробки.

Стаття 168. Порядок митного оформлення та оподаткування продуктів переробки.

1. Під час ввезення продуктів переробки іноземні товари, які були витрачені у процесі переробки товарів, що вивозилися, декларуванию не підлягають.

2. Повне звільнення від оподаткування митними платежами застосовується до товарів, які були поміщені у митний режим переробки за межами митної території та в межах визначеного строку повертаються на митну територію України:

1) у тому самому стані, в якому вони були вивезені за межі митної території України, з дотриманням умов, зазначених у статті 78 цього Кодексу;

2) у відремонтованому вигляді, якщо ремонт проведено в рамках гарантійних зобов'язань.

3. До продуктів переробки (крім зазначених у частині другій цієї статті) застосовується часткове звільнення від оподаткування митними платежами, відповідно до якого сплаті підлягає позитивна різниця між сумою митних платежів, нарахованою на продукти переробки, та сумою митних платежів, яка підлягала б сплаті у разі імпорту відповідних товарів, що були вивезені за межі митної території України для переробки.

4. Продукти переробки можуть ввозитися на митну територію України однією чи кількома партіями. Допускається ввезення продуктів переробки на митну територію України через інший орган доходів і зборів, ніж той, через який товари вивозилися для переробки.

Статтею 168 Кодексу врегульовано питання митного оформлення продуктів переробки українських товарів за межами митної території України, зокрема, під час переробки яких використовувались іноземні товари.

Стаття 169. Умови реалізації продуктів переробки за межами митної території України.

1. Товари, поміщені у митний режим переробки за межами митної території, та/або продукти їх переробки можуть бути реалізовані за межами митної території України за умови митного оформлення товарів, поміщених у митний режим переробки за межами митної території, у митний режим експорту з дотриманням вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів України.

Статтею 169 Кодексу передбачено, що реалізація товарів за межами митної території України та продуктів їх переробки здійснюється у митному режимі експорту з дотриманням вимог цього Кодексу й інших законодавчих актів України.

Стаття 170. Залишки і відходи, що утворилися в результаті переробки товарів.

1. Залишки і відходи, що утворилися в результаті здійснення операцій з переробки українських товарів за межами митної території України і залишаються за межами цієї території, митному контролю та митному оформленню не підлягають.

Статтею 170 Кодексу встановлено, що залишки і відходи, які утворилися в результаті здійснення операцій з переробки українських товарів за межами митної території України і залишаються за межами цієї території, митному контролю та митному оформленню не підлягають.

Стаття 171. Еквівалентна компенсація.

1. Продукти, отримані в результаті переробки еквівалентних товарів, для цілей застосування цієї глави вважаються продуктами переробки українських товарів.

2. Під еквівалентними товарами розуміються іноземні товари, які є ідентичними за описовими, кількісними і технічними характеристиками українським товарам, вивезеним для переробки за межами митної території України.

3. Дозволяється ввезення продуктів переробки еквівалентних товарів на митну територію України до вивезення українських товарів для переробки за межами митної території України або до завершення операцій з їх переробки.

Статтею 171 Кодексу запроваджено процедуру використання еквівалентних товарів у рамках проведення зовнішньоекономічних операцій з переробки українських товарів за межами митної території України. Еквівалентними товарами вважаються іноземні товари, які є ідентичними за описовими, кількісними і технічними характеристиками українським товарам, вивезеним для переробки за межами митної території України

Продукти, отримані в результаті переробки еквівалентних товарів, вважаються продуктами переробки українських товарів.

Стаття 172. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим переробки за межами митної території.

1. Українські товари, поміщені у митний режим переробки за межами митної території, отримують статус іноземних товарів з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

2. Продукти переробки, виготовлені (одержані) у процесі здійснення операцій з переробки товарів, мають статус іноземних товарів та вважаються такими, що поміщені у митний режим переробки за межами митної території.

Статтею зазначено, що українські товари, які поміщені у митний режим переробки за межами митної території України, отримують статус іноземних товарів з моменту їх фактичного вивезення, а продукти переробки, що одержані при здійсненні операцій з переробки цих товарів, мають статус іноземних товарів.

Стаття 173. Завершення режиму переробки за межами митної території.

1. Митний режим переробки за межами митної території завершується:

- 1) шляхом імпорту продуктів переробки; або
- 2) шляхом реімпорту відповідно до статті 78 цього Кодексу товарів, що вивозилися в режимі переробки за межами митної території; або
- 3) шляхом експорту продуктів переробки чи товарів, що вивозилися в режимі переробки за межами митної території; або
- 4) у випадках, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Митний режим переробки за межами митної території припиняється органом доходів і зборів у разі:

- 1) конфіскації товарів;
- 2) повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту такої аварії або дії обставин у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. У разі припинення митного режиму переробки за межами митної території згідно з частиною другою цієї статті повернення товарів та продуктів їх переробки на митну територію України не вимагається, а гарантії, надані відповідно до статті 164 цього Кодексу, повертаються тільки у разі повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

Положеннями статті 173 Кодексу визначено:

– коли митний режим переробки за межами митної території України завершується або припиняється;

– коли повернення товарів та продуктів їх переробки на митну територію України не вимагається.

Статтею також встановлено, що гарантії, надані відповідно до статті 164 цього Кодексу, повертаються у разі повної втрати товарів унаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

Стаття 174. Розпорядження товарами, поміщеними у митний режим переробки за межами митної території, в разі відкликання дозволу на переробку.

1. Протягом 20 днів від дати відкликання дозволу на переробку товарів за межами митної території України товари, поміщені в митний режим переробки за межами митної території, повинні бути заявлені до іншого митного режиму в порядку, визначеному цим Кодексом.

2. У разі невиконання підприємством вимог частини першої цієї статті зобов'язання, забезпечені гарантією (якщо така гарантія надавалася), підлягають виконанню.

Статтею 174 Кодексу визначено, що протягом 20 днів від дати відкликання дозволу на переробку товарів за межами митної території України товари, поміщені в митний режим переробки за межами митної території, повинні бути заявлені до іншого митного режиму в порядку, визначеному цим Кодексом.

Глава 25. Знищення або руйнування

Стаття 175. Митний режим знищення або руйнування.

1. Знищення або руйнування – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У статті 175 розкрито поняття митного режиму «знищення або руйнування», згідно з яким поміщені до нього іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, що виключає можливість їх використання. Режим також передбачає: умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт відповідних товарів, а також не застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття 176. Умови поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування.

1. Знищення або руйнування товарів допускається з письмового дозволу органу доходів і зборів за заявою власника товарів чи уповноваженої ним особи.

2. Дозвіл на поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування видається органом доходів і зборів, якщо власником чи уповноваженою ним особою:

1) укладено договір на знищення (руйнування) товарів з підприємством, уповноваженим відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів;

2) отримано дозволу на знищення (руйнування) товарів від державних органів, до повноважень яких належить контроль за переміщенням таких товарів.

3. Дозвіл на поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування видається органом доходів і зборів безоплатно протягом трьох робочих днів з дати реєстрації відповідної заяви. У разі відмови у видачі дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний у зазначений строк письмово або в електронній формі повідомити особу, яка звернулася за отриманням дозволу, про підстави відмови.

4. Не вважаються операціями зі знищення або руйнування товарів:

1) використання для споживання тваринами товарів, попередньо призначених для споживання людиною;

2) проведення з товарами операцій з переробки;

3) отримання продуктів переробки, включаючи монтаж, демонтаж, переробку або обробку товарів;

4) ремонт товарів, включаючи їх відновлення;

5) використання товарів як таких, що полегшують процес виготовлення продуктів переробки, якщо самі вони при цьому повністю витрачаються.

5. Якщо товари, які передбачається знищити або зруйнувати, можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави, орган доходів і зборів письмово пропонує декларантові обрати цей митний режим. За згоди власника товарів з пропозицією органу доходів і зборів ці товари поміщуються в митний режим відмови на користь держави.

6. Поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого проводяться операції зі знищення або руйнування.

Відповідно до положень статті 176 Кодексу, застосування режиму знищення або руйнування можливе з письмового дозволу органу доходів і зборів за заявою власника товарів чи уповноваженої ним особи, а також при наявності договору на знищення (руйнування) товарів з підприємством, уповноваженим відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів та дозволів на знищення (руйнування) товарів від державних органів, до повноважень яких належить контроль за переміщенням таких товарів.

Стаття визначає перелік операцій, що не можуть вважатися операціями знищення або руйнування товарів, а також встановлює, що поміщення товарів у митний режим здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого проводяться відповідні операції.

ЗНИЩЕННЯ АБО РУЙНУВАННЯ

– під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає їх використання;
– із умовним повним звільненням від оподаткування;
– без застосування заходів нетарифного регулювання.

– письмовий дозвіл органу доходів і зборів;
– укладення договору на знищення (руйнування) товару з відповідним підприємством;
– отримання дозволу від державних органів, до компетенції яких належать контроль за переміщенням таких товарів

Знищення або руйнування здійснюється за рахунок власника (уповноваженої особи) чи іншої зацікавленої особи

Стаття 177. Умови знищення або руйнування окремих категорій товарів.

1. Відповідно до положень цього Кодексу та вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України чи центральними органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень, здійснюється знищення або руйнування окремих категорій товарів, зокрема:

- 1)** лікарських і наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів;
- 2)** неякісної та небезпечної продукції;
- 3)** військової, мисливської, спортивної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї;
- 4)** холодної і пневматичної зброї;
- 5)** вибухових речовин;

б) спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, засобів індивідуального захисту, засобів активної оборони та засобів для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів.

Контроль за переміщенням окремих категорій товарів через митний кордон України законодавством України покладено на низку уповноважених органів, а отже знищення або руйнування таких товарів повинно здійснюватись на підставі належних дозвільних документів. Статтею визначено наступні категорії відповідних товарів: лікарські і наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори; неякісна і небезпечна продукція; військова, мисливська, спортивна вогнепальна зброя та боєприпаси до неї; холодна і пневматична зброя; вибухові речовини; спеціальні засоби, заряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, засоби індивідуального захисту, засоби активної оборони та засоби для виконання спеціальних операцій і оперативно-розшукових заходів.

Стаття 178. Витрати на знищення або руйнування товарів.

1. Знищення або руйнування товарів здійснюється за рахунок їх власника, уповноваженої ним особи чи інших заінтересованих осіб.

2. Якщо товари опинилися у стані, що виключає можливість їх декларування у будь-який інший митний режим, ніж знищення або руйнування, у разі незгоди власника або уповноваженої ним особи самостійно організувати та оплатити процедуру знищення або руйнування таких товарів та за відсутності інших осіб, які письмово заявили органу доходів і зборів про таке бажання, вартість навантажувально-розвантажувальних робіт, зберігання, перевезення, знищення (руйнування), оформлення документів та інші витрати, пов'язані з дотриманням митного режиму знищення або руйнування, а також пеня списуються (стягуються) з такого власника або уповноваженої ним особи у безакцептному порядку, а в разі неможливості такого списання (стягнення) – відшкодовуються за рахунок коштів державного бюджету.

Положеннями статті 178 Кодексу врегульовано питання відшкодування вартості робіт зі знищення/руйнування товарів, поміщених у відповідний митний режим. Зокрема, встановлено, що відшкодування здійснюється: власником, уповноваженою ним особою або іншою заінтересованою особою. Також передбачено безакцептне списання коштів з рахунків відповідних осіб та відшкодування за рахунок коштів державного бюджету.

Стаття 179. Відходи (залишки), що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів, та їх митний статус.

1. Залишки, що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів, у тому числі складові товару, які не були знищені або зруйновані, та отримані в результаті знищення або руйнування товарів відходи, які мають господарську цінність, підлягають поміщенню протягом 10 днів від дати знищення товарів у відповідний митний режим як іноземні товари, які перебувають під митним контролем.

2. Відходи, що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів і не мають господарської цінності та не можуть бути утилізовані, підлягають видаленню відповідно до законодавства України як українські товари підприємством, яке здійснило операції зі знищення (руйнування) товарів.

Положення статті визначають дії з відходами (залишками) знищення або руйнування товарів з метою завершення їх митного контролю і оформлення.

Стаття 180. Митний контроль товарів, що поміщуються у митний режим знищення або руйнування.

1. Товари, поміщені у митний режим знищення або руйнування, а також залишки та відходи, що утворилися в результаті здійснення операцій із знищення (руйнування), перебувають під митним контролем.

2. Орган доходів і зборів має право здійснювати у будь-який час перевірку товарів, поміщених у митний режим знищення або руйнування (до моменту їх фактичного знищення), а також залишків і відходів, одержаних у результаті здійснення операцій із знищення або руйнування

(до моменту їх декларування у відповідний митний режим чи видалення відповідно до законодавства України).

3. Відповідні посадові особи органів доходів і зборів та інших державних органів, до повноважень яких належить контроль за переміщенням товарів, що знищуються, мають право бути присутніми під час здійснення операцій із знищення (руйнування) таких товарів.

Стаття 181. Завершення митного режиму знищення або руйнування.

1. Митний режим знищення або руйнування завершується після виконання операцій із знищення або руйнування товарів та декларування у відповідний митний режим їх залишків.

Стаття 182. Відповідальність осіб за недотримання митного режиму знищення або руйнування.

1. Відповідальність, передбачену цим Кодексом та іншими законодавчими актами України за недотримання умов митного режиму знищення або руйнування, несуть:

1) власник товарів (уповноважена особа) з моменту заявлення товарів у цей митний режим до моменту їх передання підприємству, уповноваженому відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів і яке фактично здійснює таке знищення (руйнування), а також з моменту отримання від зазначеного підприємства залишків (відходів) знищення (руйнування), якщо такі залишки утворюються, до моменту завершення митного оформлення цих залишків та видалення відходів відповідно до законодавства України;

2) підприємство, уповноважене відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів, з моменту прийняття для знищення (руйнування) товарів, поміщених у митний режим знищення або руйнування, до моменту передання власнику товарів (уповноваженій особі) залишків, якщо вони утворилися в результаті здійснення таких операцій, а в разі якщо залишки за договором передаються у власність цьому підприємству, – до моменту завершення митного оформлення цих залишків у відповідний митний режим.

Положеннями статей 180-182 Кодексу регламентуються загальні питання забезпечення митного контролю щодо товарів, розміщених у митний режим знищення або руйнування, та розподілу відповідальності між суб'єктами, причетними до реалізації режиму.

Глава 26. Відмова на користь держави

Стаття 183. Митний режим відмови на користь держави.

1. Відмова на користь держави – це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь.

У статті розкрито поняття відповідного митного режиму, зміст якого полягає у відмові власника товарів від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь.

Стаття 184. Поміщення товарів у митний режим відмови на користь держави.

1. У митний режим відмови на користь держави поміщуються іноземні товари.

2. Відмова від товарів на користь держави здійснюється за відповідною письмовою заявою власника цих товарів та з дозволу органу доходів і зборів.

3. Кабінет Міністрів України визначає перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави.

4. Іноземні товари поміщуються у митний режим відмови на користь держави із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття передбачає, що товари поміщуються у митний режим відмови на користь держави зі звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поміщення товарів у митний режим здійснюється за відповідною письмовою заявою власника товарів та з дозволу органу доходів і зборів. Також встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави.

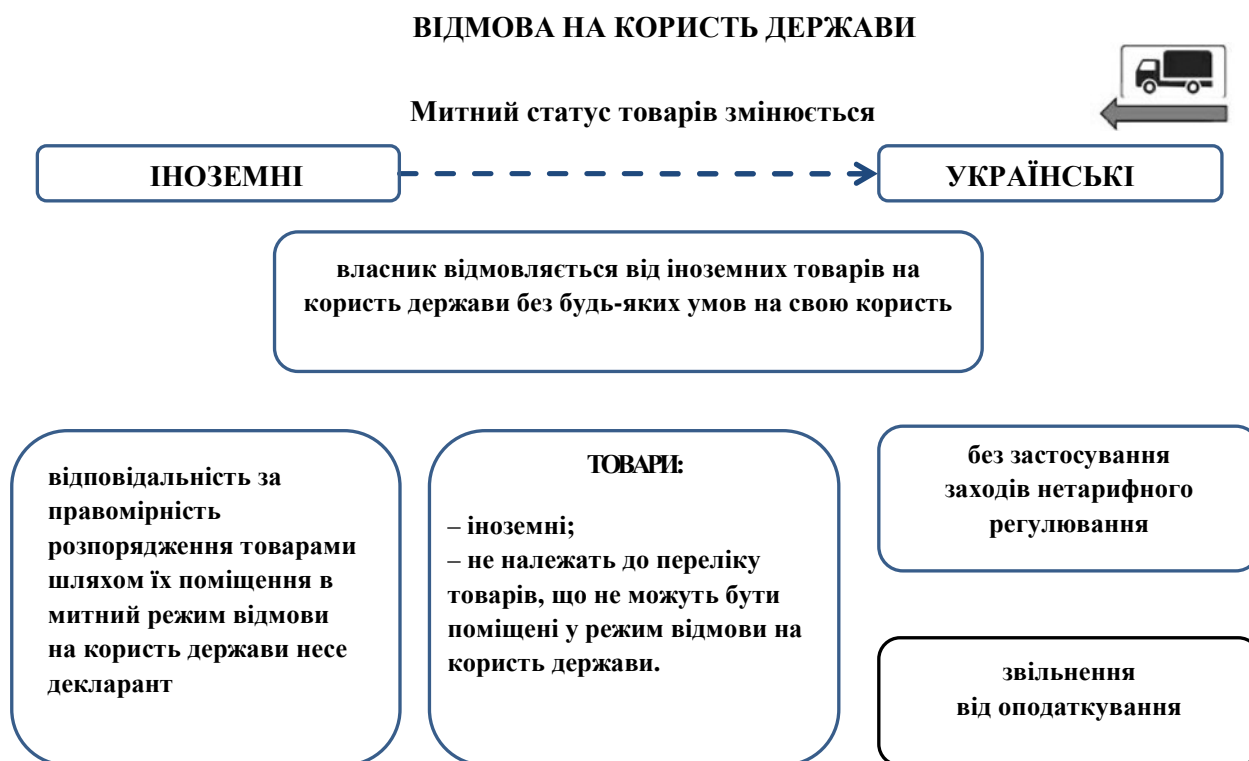
Стаття 185. Завершення митного режиму відмови на користь держави.

1. Митний режим відмови на користь держави завершується після розміщення товарів на складі органу доходів і зборів.

2. Відповідальність за неправомірне розпорядження товарами шляхом їх поміщення в митний режим відмови на користь держави несе декларант. Органи доходів і зборів не відшкодо-

вують будь-які майнові претензії осіб, які мають повноваження щодо товарів, від яких декларант відмовився на користь держави.

Статтею 185 встановлено, що митний режим відмови на користь держави завершується після розміщення товарів на складі органу доходів і зборів. Відповідальність за неправомірне розпорядження товарами шляхом їх поміщення в митний режим відмови на користь держави покладено на декларанта.

Контрольні запитання:

1. Відповідно до Митного кодексу України під митним режимом імпорту (випуск для вільного обігу) розуміється митний режим, відповідно до якого?
2. Відповідно до Митного кодексу України під митним режимом реімпорту розуміється митний режим, відповідно до якого:
3. До яких товарів може бути застосований митний режим реекспорту?
4. Строк тимчасового вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення не повинен перевищувати?
5. Чи допускається передача права використання режиму тимчасового вивезення щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення будь-якій іншій особі?
6. Які товари не можуть бути поміщені у митний режим митного складу?
7. Строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати?
8. Товари можуть перебувати в митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони протягом?
9. Товари можуть перебувати в митному режимі безмитної торгівлі протягом?
10. Переробка на митній території – це митний режим, відповідно до якого?
11. Переробка за межами митної території – це митний режим, відповідно до якого?
12. Знищення або руйнування – це митний режим, відповідно до якого?
13. Відмова на користь держави – це митний режим, відповідно до якого?
14. У митний режим відмови на користь держави поміщуються?
15. Які умови поміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту ?
16. Дайте визначення поняття митного режиму «тимчасове ввезення».
17. До яких товарів може бути застосований митний режим тимчасового ввезення?
18. Які товари та транспортні засоби можуть поміщуватися у митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами?
19. Які товари можуть поміщуватися у митний режим тимчасового ввезення з частковим звільненням від оподаткування митними платежами?

РОЗДІЛ VI. ПЕРЕМІЩЕННЯ І ПРОПУСК ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КОМЕРЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ. МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

Глава 27. Загальні положення щодо умов та порядку переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України

Стаття 186. Засоби та способи переміщення товарів.

1. Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями. Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

2. Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- 1) вантажних відправленнях;
- 2) супроводжуваному багажі;
- 3) несупроводжуваному багажі;
- 4) ручній поклажі;
- 5) міжнародних поштових відправленнях;
- 6) міжнародних експрес-відправленнях.

Стаття 186 Кодексу визначає засоби та способи переміщення товарів залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення.

Товари можуть переміщуватися у:

- 1) вантажних відправленнях;
- 2) супроводжуваному багажі;
- 3) несупроводжуваному багажі;
- 4) ручній поклажі;
- 5) міжнародних поштових відправленнях;
- 6) міжнародних експрес-відправленнях.

Стаття 187. Митні формальності на транспорті.

1. Транспортні засоби комерційного призначення, якими переміщуються пасажери та/або товари через митний кордон України, підлягають митному контролю та митному оформленню.

2. Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажери та/або товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни – власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

3. Органи доходів і зборів виконують митні формальності в зонах митного контролю, створених відповідно до положень глави 48 цього Кодексу, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

Стаття 187 Кодексу розкриває митні формальності на транспорті щодо транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України.

Митні формальності, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів комерційного призначення, якими переміщуються пасажирів та/або товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни-власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Органи доходів і зборів виконують митні формальності в зонах митного контролю.

Стаття 188. Сприяння посадовим особам органів доходів і зборів у виконанні митних формальностей.

1. З метою прискорення виконання митних формальностей під час переміщення транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України працівники водного, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту сприяють посадовим особам органів доходів і зборів у виконанні ними своїх службових обов'язків.

2. Адміністрація автомобільних, морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій або інших обладнаних місць, у межах яких діють пункти пропуску через державний кордон України, на безоплатній основі забезпечує органи доходів і зборів необхідними службовими приміщеннями, обладнанням, засобами зв'язку та створює їм належні умови для роботи.

3. Перелік приміщень, зазначених у частині другій цієї статті, та вимоги до них визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну податкову і митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері транспорту, відповідно до обсягу та характеру міжнародних перевезень.

4. Місця розвантаження та завантаження транспортних засобів комерційного призначення, посадки та висадки пасажирів, а також місця стоянки для здійснення митного контролю визначаються адміністрацією автомобільних, морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій або інших обладнаних місць, у межах яких діють пункти пропуску через державний кордон України, з урахуванням особливостей їх функціональної і технологічної діяльності та за поданням відповідного органу доходів і зборів, погодженим з відповідним органом охорони державного кордону.

5. Зміна місця стоянки суден визначається адміністрацією порту з обов'язковим інформуванням відповідного органу доходів і зборів та органу охорони державного кордону України.

У статті зазначається, що з метою прискорення виконання митних формальностей під час переміщення транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України працівники водного, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту сприяють посадовим особам органів доходів і зборів у виконанні ними своїх службових обов'язків шляхом забезпечення органів доходів і зборів необхідними службовими приміщеннями, обладнанням, засобами зв'язку та створення належних умов для їх роботи.

Перелік таких приміщень і вимоги до них визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, відповідно до обсягу і характеру міжнародних перевезень.

Місця розвантаження та завантаження транспортних засобів комерційного призначення, посадки і висадки пасажирів, а також місця стоянки для здійснення митного контролю визначаються адміністрацією автомобільних, морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій або інших обладнаних місць, у межах яких діють пункти пропуску через державний кордон України, з урахуванням особливостей їх функціональної і технологічної діяльності та за поданням відповідного органу доходів і зборів, погодженим з відповідним органом охорони державного кордону.

При зміні місця стоянки суден адміністрація порту обов'язково інформує відповідні орган доходів і зборів та орган охорони державного кордону України.

Стаття 189. Тимчасовий пропуск транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України.

1. Транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для переміщення товарів та/або пасажирів через митний кордон України, можуть тимчасово ввозитися на митну територію України без справляння митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2. Тимчасово ввезені на митну територію України транспортні засоби комерційного призначення підлягають вивезенню без внесення в їх конструкцію будь-яких змін (без урахування природного зношення, витрати пально-мастильних матеріалів та необхідного ремонту).

3. Тимчасове ввезення транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України допускається за умови, що такі транспортні засоби не використовуватимуться для внутрішніх перевезень на митній території України.

4. Спеціальне обладнання, призначене для навантаження, вивантаження, захисту і зберігання вантажу, яке переміщується разом з транспортним засобом комерційного призначення через митний кордон України, підлягає пропуску в тому самому порядку, що і транспортний засіб, за умови використання такого обладнання за призначенням та зворотного вивезення (ввезення) разом із цим транспортним засобом. Ввезення спеціального обладнання на митну територію України та вивезення його за межі цієї території окремо від транспортного засобу комерційного призначення можливе на тих самих умовах, за умови підтвердження, що дане обладнання призначено для конкретного транспортного засобу комерційного призначення, ввезеного на митну територію України (вивезеного за межі цієї території) раніше.

5. Запасні частини й обладнання, призначені для використання у процесі ремонту чи технічного обслуговування транспортних засобів комерційного призначення, тимчасово ввезених на митну територію України або тимчасово вивезених з неї, можуть ввозитися (вивозитися) під зобов'язання про їх зворотне вивезення (ввезення) без справляння митних платежів та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Орган доходів і зборів, що здійснює пропуск таких запасних частин та обладнання, може вимагати застосування заходів гарантування, передбачених цим Кодексом.

6. Замінені запасні частини й обладнання можуть не вивозитися за межі митної території України (не ввозитися на неї), а з дозволу органу доходів і зборів:

1) бути пред'явлені органу доходів і зборів та оформлені для вільного обігу на митній території України (за її межами); або

2) бути знищені під контролем органу доходів і зборів.

Стаття 189 Кодексу розкриває, що тимчасовий пропуск транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України здійснюється без справляння митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови, що такі транспортні засоби не використовуватимуться для внутрішніх перевезень на митній території України, та будуть вивезені з її митної території без внесення в їх конструкцію будь-яких змін (без урахування природного зношення, витрати пально-мастильних матеріалів та необхідного ремонту).

Спеціальне обладнання, призначене для навантаження, вивантаження, захисту і зберігання вантажу, яке переміщується разом із транспортним засобом комерційного призначення через митний кордон України, підлягає пропуску в тому самому порядку, що і транспортний засіб, за умови використання такого обладнання за призначенням та зворотного вивезення (ввезення) разом з цим транспортним засобом. Ввезення спеціального обладнання на митну територію України та вивезення його за межі цієї території окремо від транспортного засобу комерційного призначення можливе на тих самих умовах, за умови підтвердження, що дане обладнання призначено для конкретного транспортного засобу комерційного призначення, ввезеного на митну територію України (вивезеного за межі цієї території) раніше.

Запасні частини й обладнання, призначені для використання у процесі ремонту чи технічного обслуговування транспортних засобів комерційного призначення, тимчасово ввезених на митну територію України або тимчасово вивезених з неї, можуть ввозитися (вивозитися) під зобов'язання про їх зворотне вивезення (ввезення) без справляння митних платежів та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Орган доходів і зборів, що здійснює пропуск таких запасних частин та обладнання, може вимагати застосування заходів гарантування, передбачених цим Кодексом.

Замінені запасні частини й обладнання можуть не вивозитися за межі митної території України (не ввозитися на неї), а з дозволу органу доходів і зборів:

- 1) бути пред'явлені органу доходів і зборів та оформлені для вільного обігу на митній території України (за її межами); або
- 2) бути знищені під контролем органу доходів і зборів.

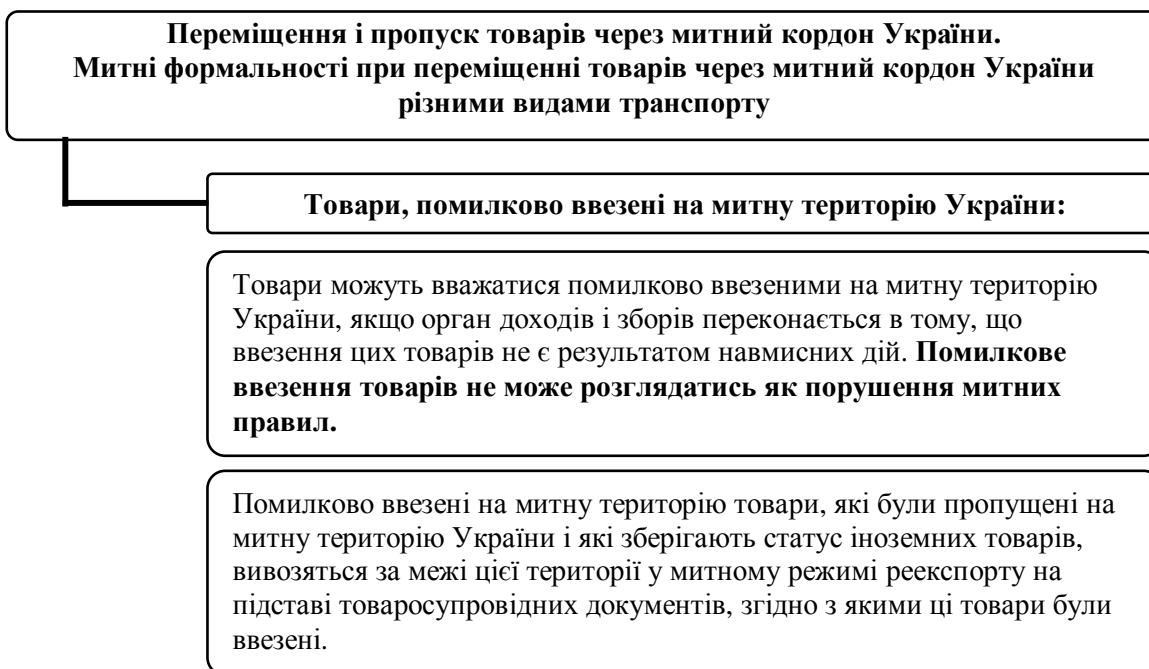
Стаття 190. Товари, помилково ввезені на митну територію України.

1. Товари можуть вважатися помилково ввезеними на митну територію України, якщо орган доходів і зборів переконається в тому, що ввезення цих товарів не є результатом умисних дій. Помилкове ввезення товарів не може вважатися порушенням митних правил.

2. Помилково ввезеними на митну територію України не можуть вважатися товари, умови та підстави ввезення яких були змінені після перетинання ними митного кордону України.

3. Помилково ввезені на митну територію України товари вивозяться за межі цієї території на підставі товаросупровідних документів, якщо такі товари не пропущені на митну територію України.

4. Помилково ввезені на митну територію України товари, які були пропущені на митну територію України і які зберігають статус іноземних товарів, вивозяться за межі цієї території у митному режимі реекспорту на підставі товаросупровідних документів, згідно з якими ці товари були ввезені.

Стаття 191. Права та обов'язки перевізника.

1. Перевізники мають право:

1) не приймати для перевезення між органами доходів і зборів товари у разі оформлення митних та/або транспортних документів з порушенням порядку, встановленого законодавством України;

2) замінювати моторний транспортний засіб, попередньо повідомивши орган доходів і зборів призначення про причини такої заміни (технічний стан, екологічні вимоги, економічна доцільність);

3) замінювати уповноважену перевізником особу (водія), відповідальну за доставку товарів до органу доходів і зборів призначення, попередньо повідомивши цей орган про причини такої заміни (стан здоров'я, візові питання, вимоги Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення);

4) з дозволу органу доходів і зборів призначення вивантажувати товар на склад цього органу, якщо доставлені перевізником товари, що перебувають під митним контролем, протягом трьох діб не будуть заявлені відповідальною за це особою до жодного митного режиму. У такому разі витрати на вивантаження та зберігання товару відшкодовуються його власником;

5) отримувати роз'яснення причин відмови у митному оформленні чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України та перелік заходів, яких необхідно вжити для їх усунення.

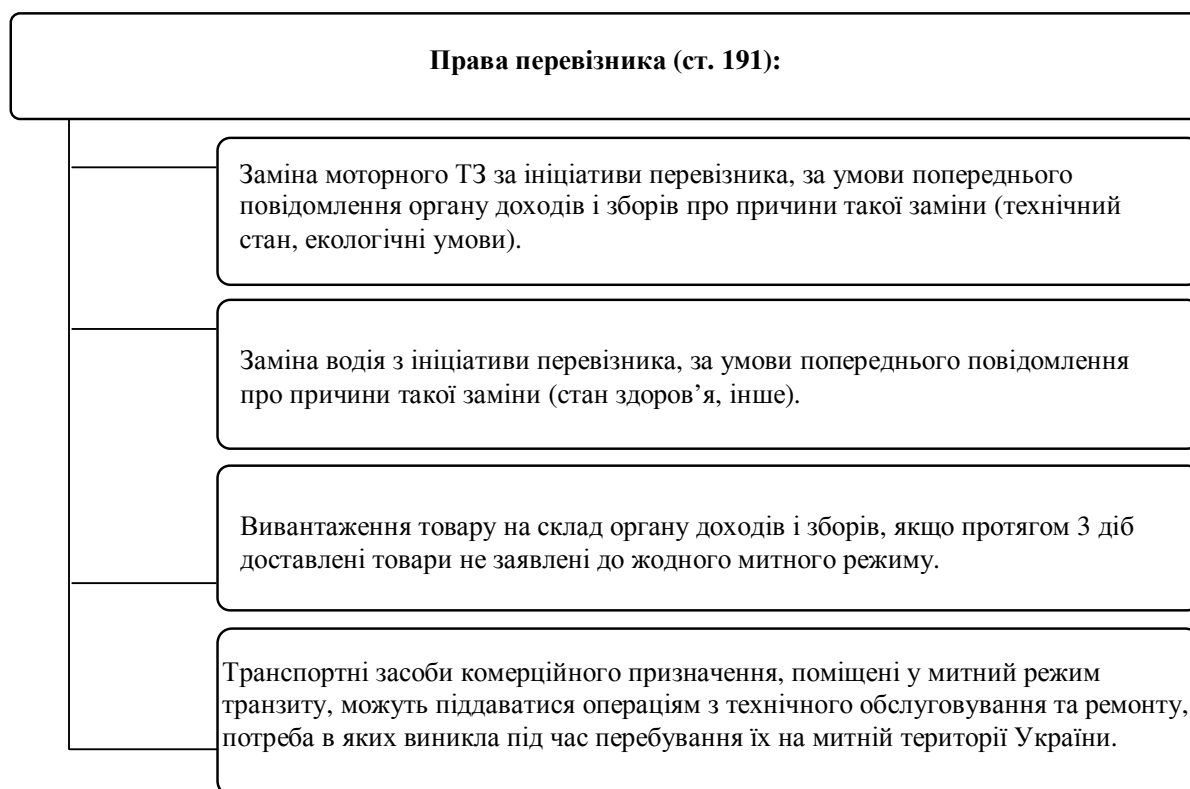
2. Перевізники зобов'язані:

1) під час прийняття товарів до перевезення перевіряти точність відомостей щодо кількості вантажних місць, їх маркування, номери, зовнішній стан товарів та їх пакування. У разі неможливості такої перевірки вносити відповідний запис до міжнародної автомобільної накладної (CMR);

2) у строк, встановлений статтею 95 цього Кодексу, доставляти товари до органу доходів і зборів призначення, а також подавати передбачені законодавством документи на них;

3) не розпочинати вивантаження чи перевантаження товарів без дозволу органу доходів і зборів;

4) у разі прибуття до органу доходів і зборів призначення у неробочий час забезпечувати схоронність товарів і вживати визначених органом доходів і зборів заходів для недопущення їх несанкціонованого вилучення з-під митного контролю.

Стаття 192. Заходи, що вживаються у разі аварії чи дії обставин непереборної сили під час перевезення товарів.

1. Якщо під час перевезення товарів транспортний засіб внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили не зміг прибути до органу доходів і зборів призначення, допускається вивантаження товарів в іншому місці. При цьому перевізник зобов'язаний:

1) вжити всіх необхідних заходів для забезпечення збереження товарів та недопущення будь-якого їх використання;

2) терміново повідомити найближчий орган доходів і зборів про обставини події, місцезнаходження товарів і транспортного засобу.

2. Органи доходів і зборів не відшкодовують перевізнику витрати, понесені у зв'язку із вжиттям заходів, передбачених цією статтею.

Стаття 193. Відповідальність за порушення встановленого порядку переміщення товарів транзитом.

1. За порушення встановленого порядку переміщення товарів транзитом перевізник притягується до адміністративної відповідальності, передбаченої цим Кодексом.

2. У разі втрати або видачі без дозволу органу доходів і зборів товарів, що перебувають під митним контролем і переміщуються транзитом, перевізник зобов'язаний сплатити митні пла-

тежі, встановлені законом на імпорту зазначених товарів. Порушення перевізником встановлених цим Кодексом строків доставки товарів, якщо виконано всі інші вимоги, не створює для нього зобов'язання щодо сплати митних платежів.

3. Перевізник звільняється від зобов'язання щодо сплати митних платежів лише у разі, якщо товари, що перебувають під митним контролем і переміщуються транзитом, було знищено або безповоротно пошкоджено внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили або природних втрат за нормальних умов транспортування, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили.

Глава 28. Переміщення товарів через митний кордон України

Стаття 194. Попереднє повідомлення органів доходів і зборів про намір ввезти товари на митну територію України.

1. У разі ввезення товарів на митну територію України декларант або уповноважена ним особа попередньо повідомляють орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого товари будуть пред'явлені для митного оформлення, про намір ввезти ці товари.

2. Попереднє повідомлення про намір ввезти товари на митну територію України здійснюється шляхом надання органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого товари будуть пред'явлені для митного оформлення, попередньої митної декларації або іншого документа, що може використовуватися замість митної декларації відповідно до статті 94 цього Кодексу.

3. Попереднє повідомлення може здійснюватися у формі електронних документів. Формат таких документів, кодування символів, засоби пересилання визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Під час надання органу доходів і зборів попереднього повідомлення про намір здійснити переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України цьому органу доходів і зборів надаються документи та/або відомості, у тому числі засобами інформаційних технологій, передбачені частиною четвертою статті 335 цього Кодексу.

5. Положення цієї статті не застосовуються до морських, річкових та повітряних суден, які під час перебування на митній території України не роблять зупинок у портах чи аеропортах, розташованих на цій території.

Стаття 195. Пункти пропуску через державний кордон України, в яких товари переміщуються через митний кордон.

1. Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

2. Переміщення окремих видів товарів через митний кордон України може здійснюватися у спеціально визначених пунктах пропуску через державний кордон України. Переліки таких товарів і пунктів пропуску затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Перелік пунктів пропуску через державний кордон, в яких здійснюється переміщення товарів через митний кордон України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 435. Переміщення окремих видів товарів через митний кордон України може здійснюватися у спеціально визначених пунктах пропуску через державний кордон України. Переліки таких товарів і пунктів пропуску затверджуються Кабінетом Міністрів України. Зокрема, перелік пунктів пропуску через державний кордон, через які здійснюється переміщення товарів військового призначення та ядерних матеріалів, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2010 № 1057.

Стаття 196. Заборона щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України.

1. Не можуть бути пропущені через митний кордон України:

1) товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено законом;
2) товари, на пропуск яких відповідно до закону потрібні дозволи інших державних органів, за відсутності цих дозволів (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також харчових продуктів для власного споживання, що ввозяться громадянами в обсязі та в порядку, встановлених статтею 376 та частиною другою статті 378 цього Кодексу);

3) товари, що переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог цього Кодексу та інших законів України, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

2. Перевізник зобов'язаний здійснити зворотне вивезення товарів, ввезення і транзит яких на митну територію України заборонений.

Статтею 196 Кодексу встановлено заборону щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України та визначено, що перевізник зобов'язаний здійснити зворотне вивезення товарів, ввезення і транзит яких на митну територію України заборонений.

Стаття 197. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України.

1. У випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України та їх митне оформлення здійснюються органами доходів і зборів на підставі отриманих з використанням засобів інформаційних технологій документів, які підтверджують дотримання зазначених обмежень, виданих державними органами, уповноваженими на здійснення відповідних контрольних функцій, іншими юридичними особами, уповноваженими на їх видачу, якщо подання таких документів органам доходів і зборів передбачено законами України.

2. Переліки таких товарів (із зазначенням їх опису та коду згідно з УКТ ЗЕД), а також порядок видачі відповідних дозволів та їх обігу з використанням засобів інформаційних технологій затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України, у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися Національним банком України.

Стаття 197 Кодексу встановлює обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України, у випадках передбачених законом, і розкриває, що пропуск таких товарів через митний кордон України та їх митне оформлення здійснюються органами доходів і зборів, на підставі отриманих з використанням засобів інформаційних технологій документів, які підтверджують дотримання зазначених обмежень, виданих державними органами, уповноваженими на здійснення відповідних контрольних функцій, іншими юридичними особами, уповноваженими на їх видачу, якщо подання таких документів органам доходів і зборів передбачено законами України.

Переліки таких товарів (із зазначенням їх опису та коду згідно з УКТ ЗЕД), а також порядок видачі відповідних дозволів та їх обігу з використанням засобів інформаційних технологій затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України, у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися Національним банком України.

Стаття 198. Подання документів та відомостей органам доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України.

1. Органу доходів і зборів у пункті пропуску через державний кордон України згідно зі статтею 335 цього Кодексу подаються документи, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для прийняття рішення про пропуск їх через митний кордон України.

2. Товари, що переміщуються через митний кордон України в режимі транзиту, у разі необхідності довантаження транспортного засобу або перевантаження з метою транзиту через митний склад можуть направлятися для митного оформлення в орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого буде здійснено таке перевантаження (довантаження). Органу доходів і зборів у такому разі подаються лише заява перевізника і копія договору, який є підставою для перевантаження (довантаження).

3. Якщо за умовами перевезення митне оформлення товарів у повному обсязі здійснюється не в місці перетину митного кордону, а перевезення здійснюється зі зміною транспортного засобу в пункті пропуску через державний кордон України, органу доходів і зборів у пункті пропуску через державний кордон України подаються транспортні, комерційні й інші супровідні документи, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для прийняття рішення про можливість їх пропуску через митний кордон України.

Статтею 198 Кодексу розкривається, що органу доходів і зборів у пункті пропуску через державний кордон України згідно зі статтею 335 цього Кодексу подаються документи, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для прийняття рішення про пропуск їх через митний кордон України.

На товари, що переміщуються через митний кордон України в режимі транзиту, у разі необхідності довантаження транспортного засобу або перевантаження з метою транзиту через митний склад можуть направлятися для митного оформлення в орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого буде здійснено таке перевантаження (довантаження), подаються лише заява перевізника і копія договору, який є підставою для перевантаження (довантаження).

Якщо за умовами перевезення митне оформлення товарів у повному обсязі здійснюється не в місці перетину митного кордону, а перевезення здійснюється зі зміною транспортного засобу у пункті пропуску через державний кордон України, органу доходів і зборів у пункті пропуску через державний кордон України подаються транспортні, комерційні та інші супровідні документи, що містять відомості про товари, достатні для їх ідентифікації та необхідні для прийняття рішення про можливість їх пропуску через митний кордон України.

Стаття 199. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України.

1. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України не може перевищувати 30 днів, а для автомобільного транспорту – п'ять днів з моменту прибуття у пункт пропуску через державний кордон України для здійснення митних процедур.

2. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України, встановлений частиною першою цієї статті, не застосовується до операцій з накопичення в пунктах пропуску через державний кордон України судових партій товарів, що вивозяться за межі митної території України, у тому числі в митному режимі транзиту.

Стаття розкриває граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України, який не може перевищувати 30 днів, а для автомобільного транспорту – п'ять днів з моменту прибуття у пункт пропуску через державний кордон України для здійснення митних процедур.

Стаття 200. Доставка товарів та документів у місце, визначене органом доходів і зборів.

1. Після надання органом доходів і зборів дозволу на пропуск товарів через митний кордон України власник товарів або уповноважена ним особа зобов'язані доставити товари та документи на них без будь-якої зміни їх стану у визначене органом доходів і зборів місце і забезпечити перебування їх у цьому місці до прибуття посадових осіб органу доходів і зборів, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

2. Доставка товарів та документів на них повинна бути здійснена у строк, визначений статтею 95 цього Кодексу.

3. Товари і транспортні засоби, якими вони перевозяться, після прибуття у місце доставки розміщуються у зонах митного контролю.

4. У місці доставки товари і транспортні засоби пред'являються, а документи на них передаються органу доходів і зборів у мінімально можливий строк після їх прибуття, а в разі прибуття поза робочим часом, встановленим для органу доходів і зборів, – у мінімально можливий строк після початку роботи цього органу.

5. Зміна місця стоянки (прибуття) транспортного засобу, вивантаження, перевантаження товарів, розпакування, пакування чи перепаккування товарів, зміна, вилучення чи пошкодження засобів забезпечення ідентифікації допускаються лише з дозволу органу доходів і зборів, крім випадків, передбачених главою 2 цього Кодексу. У разі відмови у наданні дозволу органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити власника товару або уповноважену ним особу про причини і підстави такої відмови.

Глава 29. Тимчасове зберігання

Стаття 201. Тимчасове зберігання товарів під митним контролем.

1. Товари з моменту пред'явлення їх органу доходів і зборів до поміщення їх у відповідний митний режим можуть перебувати на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Тимчасове зберігання товарів під митним контролем здійснюється на складах тимчасового зберігання.

2. Товари гуманітарної допомоги для їх тимчасового зберігання з дозволу відповідного органу доходів і зборів можуть розміщуватися на складах організацій-отримувачів гуманітарної допомоги. При цьому керівник організації-отримувача гуманітарної допомоги забезпечує ве-

дення обліку товарів, що розміщуються на складі цієї організації та випускаються з нього, в порядку, передбаченому для складів тимчасового зберігання, та щоквартальне подання органу доходів і зборів звіту про рух товарів на складі за формою, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Орган доходів і зборів має право вимагати подання позачергового звіту.

3. На складах тимчасового зберігання утворюються постійні, а на складах організацій-отримувачів гуманітарної допомоги – тимчасові (на час тимчасового зберігання на них під митним контролем товарів гуманітарної допомоги) зони митного контролю.

4. На тимчасове зберігання під митним контролем із застосуванням положень цієї глави товари також можуть розміщуватися на митних складах або на складах органів доходів і зборів.

5. У разі втрати товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, або видачі їх без дозволу органів доходів і зборів утримувач складу тимчасового зберігання, утримувач митного складу, керівник організації-отримувача гуманітарної допомоги несуть адміністративну відповідальність, передбачену цим Кодексом. Крім того, у таких випадках на цих осіб покладається обов'язок щодо сплати митних платежів, установлених законом на імпорт зазначених товарів.

6. Утримувач складу тимчасового зберігання, утримувач митного складу, керівник організації-отримувача гуманітарної допомоги звільняються від відповідальності за втрату товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, та зобов'язання щодо сплати митних платежів, установлених законом на імпорт цих товарів, лише у разі, якщо ці товари були знищені або безповоротно пошкоджені внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили або природних втрат за нормальних умов зберігання.

Стаття 202. Документи, необхідні для розміщення товарів на складі тимчасового зберігання.

1. Єдиним документом, необхідним для розміщення товарів на тимчасове зберігання під митним контролем, є уніфікований документ за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, що містить опис цих товарів на підставі товаросупровідних документів.

Цією статтею встановлено, що товари можуть бути розміщені на тимчасове зберігання на підставі єдиного уніфікованого документу, форму якого встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Єдиний уніфікований документ містить опис товарів (комерційне найменування, вагу товару і, за наявності відповідної інформації, також зазначається кількість місць й особливі характеристики цього товару) на підставі товаросупровідних документів.

Стаття 203. Операції з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем.

1. Власник товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, або уповноважена ним особа з дозволу органу доходів і зборів можуть проводити з цими товарами такі операції:

1) прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів: переміщення товарів у межах складу з метою раціонального розміщення, чищення, провітрювання, створення оптимального температурного режиму зберігання, сушіння (у тому числі із створенням потоку тепла), захист від корозії, боротьба із шкідниками, інвентаризація;

2) огляд та вимірювання;

3) усунення пошкодження упаковки;

4) взяття проб і зразків;

5) підготовка товарів до продажу (відчуження) і транспортування: сортування, пакування, перепакування, маркування, навантаження, вивантаження, перевантаження й інші подібні операції.

2. У разі відмови у наданні дозволу на проведення операцій, зазначених у частині першій цієї статті, органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити власника товару або уповноважену ним особу про причини та підстави такої відмови.

Стаття 204. Строк тимчасового зберігання товарів.

1. Загальний строк тимчасового зберігання товарів під митним контролем становить 90 календарних днів.

2. Товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, можуть перебувати на тимчасовому зберіганні під митним контролем у межах строку збереження їх якостей, які дають можливість використовувати такі товари за призначенням, але не більше строку, встановленого частиною першою цієї статті.

3. Строк тимчасового зберігання товарів, зазначений у частині першій цієї статті, за заявою власника або уповноваженої ним особи може бути продовжений (але не більше ніж на 30 днів) органом доходів і зборів, за дозволом якого товари були розміщені на складі. Якщо особа, яка зберігає товари на складі тимчасового зберігання відкритого типу або митному складі відкритого типу, не є утримувачем цього складу, її заява про продовження строку тимчасового зберігання зазначених товарів попередньо погоджується з утримувачем складу. У разі відмови у продовженні строку тимчасового зберігання орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити власника товару або уповноважену ним особу про причини і підстави такої відмови.

4. До закінчення строків зберігання, зазначених у першій – третій частинах цієї статті, товари, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, повинні бути:

1) задекларовані власником або уповноваженою ним особою до відповідного митного режиму; або

2) передані власником або уповноваженою ним особою, утримувачем складу тимчасового зберігання, митного складу, організацією-отримувачем гуманітарної допомоги відповідному органу доходів і зборів для зберігання та/або розпорядження відповідно до цього Кодексу; або

3) відправлені під митним контролем до інших органів доходів і зборів для їх подальшого митного оформлення; або

4) вивезені за межі митної території України.

5. Якщо товари, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, декларувалися органу доходів і зборів, але щодо них після закінчення строків зберігання, зазначених у першій – третій частинах цієї статті, двічі надавалася відмова у митному оформленні в порядку, встановленому цим Кодексом, такі товари підлягають обов'язковій передачі власником або уповноваженою ним особою, утримувачем складу тимчасового зберігання, митного складу, організацією-отримувачем гуманітарної допомоги на склад органу доходів і зборів.

6. Орган доходів і зборів устанавлює строк для вивезення товарів зі складу, виходячи з можливостей наявних засобів для транспортування цих товарів і навантажувально-розвантажувальної техніки.

Стаття 205. Митне оформлення товарів, які протягом строку тимчасового зберігання під митним контролем стали непридатними, були зіпсовані чи пошкоджені внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили.

1. Товари, які протягом строку тимчасового зберігання під митним контролем стали непридатними, були зіпсовані чи пошкоджені внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, підлягають митному оформленню як такі, що надійшли на митну територію України у непридатному, зіпсованому або пошкодженому стані.

Стаття 206. Тимчасове зберігання товарів на складах, розташованих поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів.

1. У випадках, коли доставка товарів кінцевому одержувачу через умови перевезення (або з будь-яких інших причин) переривається, товари можуть розміщуватися на складах тимчасового зберігання, які розташовані поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів та у яких здійснюються прийняття, навантаження, перевантаження, вивантаження та видача товарів, що переміщуються через митний кордон України. Дозволом для розміщення товарів на такому складі тимчасового зберігання є дозвіл органу доходів і зборів на вивантаження товару з транспортного засобу.

2. Товари, розміщені на складах тимчасового зберігання, розташованих поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річ-

кових портів, до їх випуску із складу вважаються такими, що не пропущені на митну територію України.

3. Вивезення товарів зі складів тимчасового зберігання, розташованих на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, здійснюється на підставі рішення органу доходів і зборів про пропуск цих товарів на митну територію України або про відмову в такому пропуску, крім випадків, зазначених у частині п'ятій цієї статті.

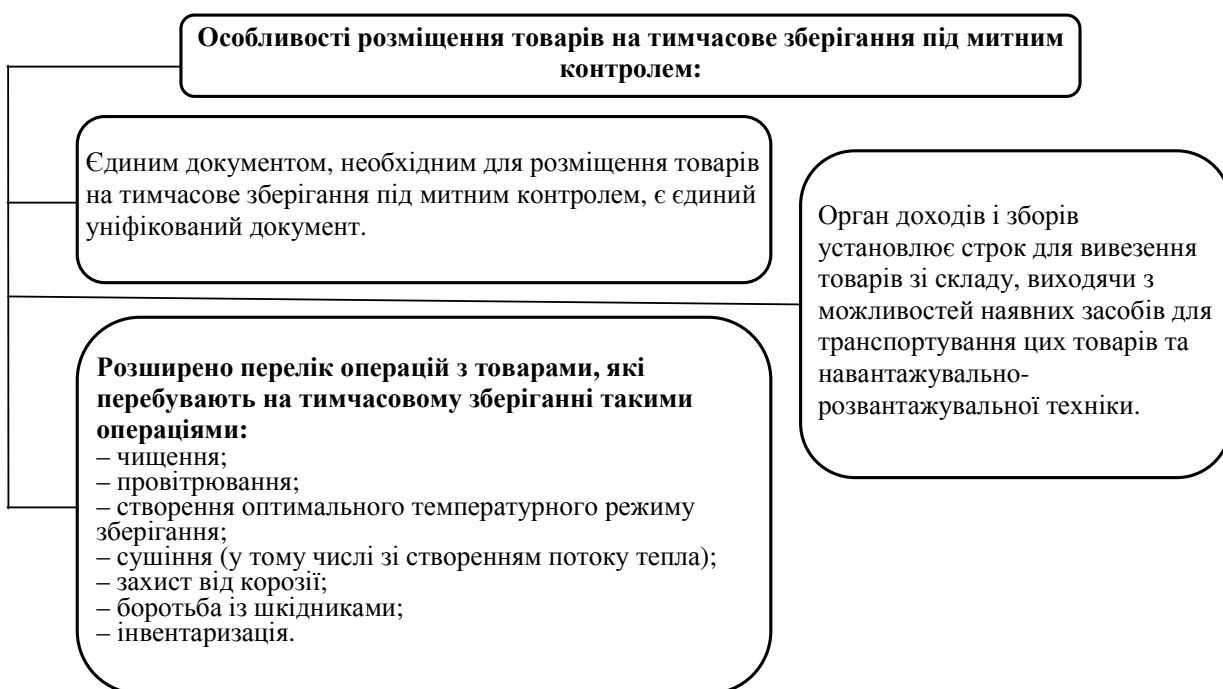
4. У разі прийняття органом доходів і зборів рішення про пропуск товарів, розміщених на складі тимчасового зберігання, розташованому поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів, на митну територію України цьому органу з метою забезпечення контролю за доставкою зазначених товарів до органу доходів і зборів призначення подаються транспортні документи, що містять відомості про ці товари, та комерційні документи (за їх наявності).

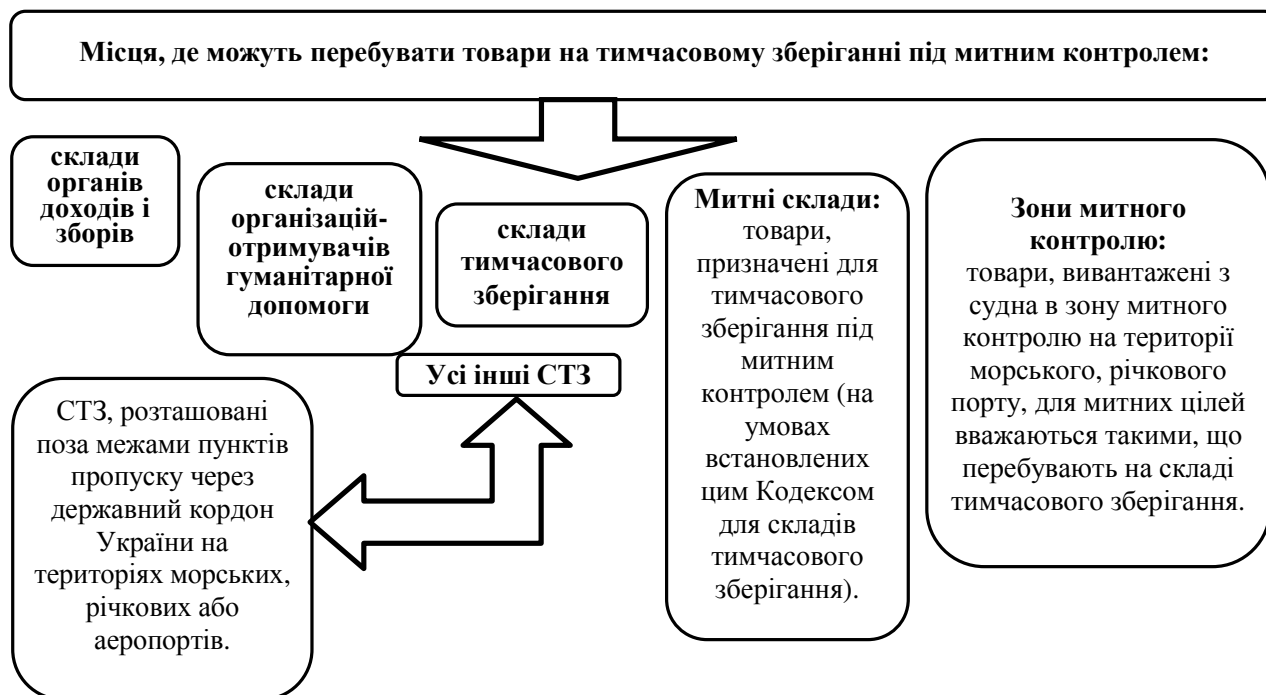
5. Вивезення за межі митної території України товарів, розміщених на складі тимчасового зберігання, розташованому поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів, у разі якщо органом доходів і зборів прийнято рішення про відмову в пропуску таких товарів на митну територію України, здійснюється перевізником, який здійснював ввезення зазначених товарів. Випуск товарів зі складу тимчасового зберігання за межі митної території України здійснюється на підставі товаросупровідних документів та дозволу, який надавав орган доходів і зборів на вивантаження товару з транспортного засобу.

6. З дозволу органу доходів і зборів з товарами, розміщеними на складах тимчасового зберігання, розташованих поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів, дозволяється здійснювати тільки прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів: переміщення товарів у межах складу з метою раціонального розміщення, чищення, провітрювання, створення оптимального температурного режиму зберігання, сушіння (у тому числі із створенням потоку тепла), захист від корозії, боротьба зі шкідниками, інвентаризація.

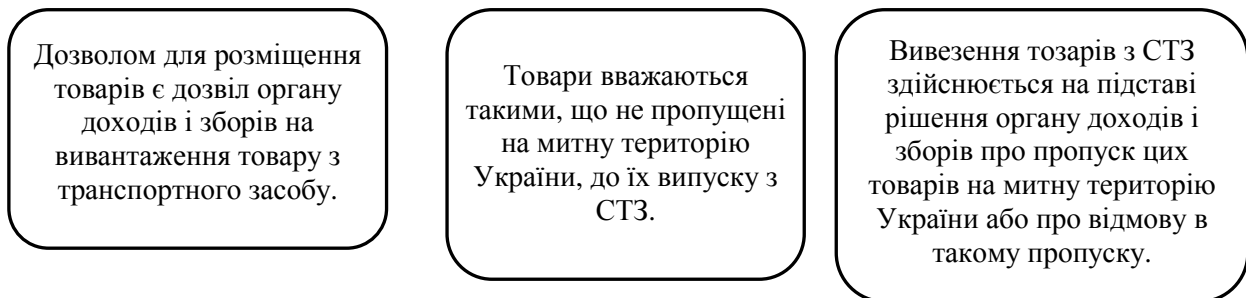
7. Переміщення товарів, розміщених на складах тимчасового зберігання, розташованих поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів, між складами тимчасового зберігання в межах однієї зони митного контролю здійснюється з повідомленням та під контролем органу доходів і зборів.

ТИМЧАСОВЕ ЗБЕРІГАННЯ

Особливості тимчасового зберігання товарів на СТЗ, розташованих поза межами п/п через державний кордон України на територіях морських, річкових або аеропортів:

Глава 30. Митні формальності на морському і річковому транспорті

Стаття 207. Тривалість перебування суден закордонного плавання під митним контролем.

1. Судно закордонного плавання протягом усього часу стоянки в порту перебуває під митним контролем. Орган доходів і зборів має право в цей період здійснювати огляд і переогляд судна, пломбування та опечатування його окремих трюмів і приміщень, де розміщені товари, підстави для ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України чи транзит через територію України яких відсутні.

Стаття розкриває, що судна закордонного плавання протягом усього часу стоянки в порту перебувають під митним контролем, під час якого орган доходів і зборів має право здійснювати огляд і переогляд судна, пломбування та опечатування його окремих трюмів і приміщень, де розміщені товари, підстави для ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України чи транзит через територію України яких відсутні.

Стаття 208. Строк та черговість митного оформлення суден закордонного плавання.

1. Залежно від водотоннажності і призначення суден закордонного плавання їх митне оформлення проводиться у строк, який визначається керівником органу доходів і зборів за пого-

дженням з керівником відповідного органу охорони державного кордону України та іншими контрольними службами.

2. Митне оформлення суден закордонного плавання здійснюється цілодобово у такій черговості:

- 1) аварійні судна;
- 2) пасажирські судна;
- 3) вантажно-пасажирські судна;
- 4) лінійні судна;
- 5) танкерні судна;
- 6) інші судна у порядку їх прибуття.

Стаття встановлює строк і черговість митного оформлення суден закордонного плавання.

Строк митного оформлення суден закордонного плавання визначається керівником органу доходів і зборів за погодженням з керівником відповідного органу охорони державного кордону України та іншими контрольними службами залежно від водотоннажності і призначення суден закордонного плавання.

Митне оформлення суден закордонного плавання здійснюється цілодобово у такій черговості:

- 1) аварійні судна;
- 2) пасажирські судна;
- 3) вантажно-пасажирські судна;
- 4) лінійні судна;
- 5) танкерні судна;
- 6) інші судна у порядку їх прибуття.

Стаття 209. Місця здійснення митного контролю на морському та річковому транспорті.

1. Органи доходів і зборів здійснюють митний контроль на морському та річковому транспорті в зонах митного контролю на територіях морських та річкових портів, а також в акваторіях портів, відкритих для міжнародних перевезень.

2. Якщо судно закордонного плавання внаслідок аварії, стихійного лиха або інших обставин, що мають характер непереборної сили, не в змозі досягти одного з місць здійснення митного контролю на митній території України, вивантаження з нього товарів допускається у місцях, де немає органів доходів і зборів. У таких випадках капітан судна повинен вжити всіх необхідних заходів для забезпечення зберігання цих товарів та пред'явлення їх найближчому органу доходів і зборів.

Стаття розкриває, що митний контроль на морському та річковому транспорті здійснюється у зонах митного контролю на територіях морських і річкових портів, а також в акваторіях портів, відкритих для міжнародних перевезень.

Якщо судно закордонного плавання внаслідок аварії, стихійного лиха або інших обставин, що мають характер непереборної сили, не в змозі досягти одного з місць здійснення митного контролю на митній території України, вивантаження з нього товарів допускається у місцях, де немає органів доходів і зборів. У таких випадках капітан судна повинен вжити всіх необхідних заходів для забезпечення зберігання цих товарів і пред'явлення їх найближчому органу доходів і зборів.

Стаття 210. Митний контроль за вантажними операціями у водному сполученні.

1. Вивантаження товарів із суден закордонного плавання та навантаження товарів на зазначені судна здійснюються з дозволу органу доходів і зборів та під його контролем згідно з документами, передбаченими статтею 335 цього Кодексу. Дозвіл надається невідкладно після перевірки поданих документів та встановлення їх відповідності вимогам цього Кодексу. У разі відмови у наданні дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити власника товарів або уповноважену ним особу про причини і підстави такої відмови.

2. Товари, вивантажені з судна в зону митного контролю на території морського, річкового порту, для митних цілей вважаються такими, що перебувають на складі тимчасового зберігання. При цьому договір на зберігання товарів не вимагається.

3. У разі втрати товарів, що перебувають у зоні митного контролю на території морського, річкового порту (крім природних втрат за нормальних умов зберігання), або видачі їх без до-

зволу органу доходів і зборів обов'язок зі сплати митних платежів, установлених законом на імпорт цих товарів, покладається на адміністрацію порту.

4. Вивезення за межі митної території України товарів, вивантажених із судна закордонного плавання на тимчасове зберігання у разі транзиту в межах одного пункту пропуску, а також у разі відмови у пропуску товарів через митний кордон України чи у разі визнання товарів такими, що ввезені помилково, здійснюється перевізником і окремого дозволу органу доходів і зборів не потребує. Здійснювати будь-які інші операції з такими товарами без дозволу органу доходів і зборів забороняється.

5. З метою надання органам доходів і зборів можливості оцінити ризики при ввезенні товарів на митну територію України морськими (річковими) суднами перевізник може надавати органу доходів і зборів відомості щодо цих товарів в електронному вигляді у форматі міжнародних стандартів обміну електронною інформацією.

Стаття розкриває, що вивантаження товарів із суден закордонного плавання і навантаження товарів на зазначені судна здійснюються з дозволу органу доходів і зборів та під його контролем згідно з документами, передбаченими статтею 335 Кодексу.

Дозвіл повинен надаватися невідкладно після перевірки поданих документів і встановлення їх відповідності вимогам Кодексу. У разі відмови у наданні дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити власника товарів або уповноважену ним особу про причини і підстави такої відмови.

Товари, вивантажені із судна в зону митного контролю на території морського, річкового порту, для митних цілей вважаються такими, що перебувають на складі тимчасового зберігання, договір на зберігання цих товарів не вимагається.

Вивезення за межі митної території України товарів, вивантажених із судна закордонного плавання на тимчасове зберігання у разі транзиту в межах одного пункту пропуску, а також у разі відмови у пропуску товарів через митний кордон України чи у разі визнання товарів такими, що ввезені помилково, здійснюється перевізником і окремого дозволу органу доходів і зборів не потребує. Здійснювати будь-які інші операції з такими товарами без дозволу органу доходів і зборів забороняється.

При ввезенні товарів на митну територію України морськими (річковими) суднами перевізник може надавати органу доходів і зборів відомості щодо цих товарів в електронному вигляді у форматі міжнародних стандартів обміну електронною інформацією.

Стаття 211. Митний контроль суден закордонного плавання, що прибувають на митну територію України на нетривалий час.

1. Судно закордонного плавання, яке заходить у відкритий для міжнародних водних перевезень порт для поповнення запасів води, палива, продовольства, проведення термінових ремонтних робіт на строк до п'яти діб, митному оформленню не підлягає, але перебуває під митним контролем до його відправлення.

2. Товари (крім припасів), які навантажуються на це судно, підлягають митному оформленню на загальних підставах.

Стаття визначає, що судно закордонного плавання, яке заходить у відкритий для міжнародних водних перевезень порт для поповнення запасів води, палива, продовольства, проведення термінових ремонтних робіт на строк до п'яти діб, митному оформленню не підлягає, але перебуває під митним контролем до його відправлення, а товари (крім припасів), які навантажуються на це судно, підлягають митному оформленню на загальних підставах.

Стаття 212. Митне оформлення рибної продукції, виробленої українськими суднами в межах Азово-Чорноморського басейну.

1. Митне оформлення рибної продукції, виробленої українськими суднами в межах Азово-Чорноморського басейну, здійснюється без оформлення митної декларації. Оподаткування зазначеної продукції здійснюється відповідно до Податкового кодексу України та цього Кодексу.

ПЕРЕМІЩЕННЯ І ПРОПУСК ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ. МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

Митні формальності на водному транспорті:

Товари, вивантажені із судна в зону митного контролю на території морського та річкового порту, для митних цілей вважаються такими, що перебувають на складі тимчасового зберігання (90 діб). При цьому договір на зберігання товарів не вимагається.

Судно закордонного плавання, яке заходить у відкритий для міжнародних водних перевезень порт для поповнення запасів води, палива, продовольства, проведення термінових ремонтних робіт на строк до п'яти діб, митному оформленню не підлягає, але перебуває під митним контролем до його відправлення.

Митне оформлення рибної продукції, виробленої українськими суднами в межах Азово-Чорноморського басейну, здійснюється з поданням митної декларації. Оподаткування зазначеної продукції здійснюється відповідно до Податкового кодексу України та Митного кодексу України.

Стаття 213. Митне оформлення суден, побудованих чи придбаних за кордоном або проданих за кордон.

1. Митне оформлення придбаного або побудованого резидентом за межами митної території України судна здійснюється в режимі імпорту під час його першого заходу в один з українських портів після набуття резидентом права власності на таке судно.

2. Митне оформлення придбаного нерезидентом на митній території України судна здійснюється в режимі експорту, якщо таке судно вивозиться за межі митної території України.

Стаття 214. Дозвіл органу доходів і зборів на відправлення судна закордонного плавання.

1. Органи управління портом не дозволяють капітанові судна закордонного плавання виходити з акваторії порту без відмітки органу доходів і зборів на відповідному судовому документі.

2. Для тимчасового відходу судна з порту у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійним лихом, а також з метою рятування людей дозвіл органу доходів і зборів не обов'язковий.

Стаття передбачає надання дозволу органу доходів і зборів на відправлення судна закордонного плавання шляхом проставлення відмітки органу доходів і зборів на відповідному судовому документі.

Для тимчасового відходу судна з порту у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійним лихом, а також з метою рятування людей дозвіл органу доходів і зборів не обов'язковий.

Глава 31. Митні формальності на авіатранспорті

Стаття 215. Документи для контролю за повітряним судном.

1. Командир повітряного судна зобов'язаний подати органу доходів і зборів для здійснення митного контролю документи, передбачені статтею 335 цього Кодексу.

2. Дозвіл органу доходів і зборів на вивантаження товарів з повітряного судна або завантаження товарів на нього надається після перевірки поданих документів та встановлення їх відповідності вимогам цього Кодексу.

Стаття розкриває, що командир повітряного судна зобов'язаний подати органу доходів і зборів для здійснення митного контролю документи, передбачені статтею 335 цього Кодексу, після переві-

ки яких та встановлення їх відповідності вимогам Кодексу органом доходів і зборів надається дозвіл на вивантаження товарів з повітряного судна або завантаження товарів.

Стаття 216. Вимушена посадка.

1. Командир повітряного судна, який здійснив вимушену посадку за межами міжнародного аеропорту, зобов'язаний вжити необхідних заходів для забезпечення збереження товарів, які підлягають митному контролю, та протягом доби повідомити найближчий міжнародний аеропорт про місце посадки судна.

2. Адміністрація міжнародного аеропорту після одержання такого повідомлення зобов'язана забезпечити перевезення посадових осіб органу доходів і зборів до місця посадки судна або доставити пасажирів, екіпаж і товари, що підлягають митному контролю, до органу доходів і зборів.

Стаття визначає, що командир повітряного судна, який здійснив вимушену посадку за межами міжнародного аеропорту, зобов'язаний вжити необхідних заходів для забезпечення збереження товарів, які підлягають митному контролю, та протягом доби повідомити найближчий міжнародний аеропорт про місце посадки судна.

Адміністрація міжнародного аеропорту після одержання такого повідомлення зобов'язана забезпечити перевезення посадових осіб органу доходів і зборів до місця посадки судна або доставити пасажирів, екіпаж і товари, що підлягають митному контролю, до органу доходів і зборів.

Стаття 217. Товари, що перевозяться транзитними авіапасажирами.

1. Товари, що перевозяться транзитними авіапасажирами (крім товарів, заборонених до транзиту), не підлягають оподаткуванню митними платежами та безперешкодно переміщуються в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту.

Стаття встановлює, що товари, які перевозяться транзитними авіапасажирами (крім товарів, заборонених до транзиту), не підлягають оподаткуванню митними платежами та безперешкодно переміщуються в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту.

Глава 32. Митні формальності на залізничному транспорті

Стаття 218. Здійснення митного контролю на залізничному транспорті.

1. Строки здійснення митних формальностей щодо залізничного рухомого складу визначаються керівником органу доходів і зборів за погодженням з іншими контролюючими органами та адміністрацією залізниці, а в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон України – крім того, з керівником відповідного органу охорони державного кордону України.

2. Розвантажувальні, навантажувальні, перевантажувальні та інші операції, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, проводяться підприємствами залізниці за рахунок власників товарів або уповноважених ними осіб.

Стаття розкриває, що строки здійснення митних формальностей щодо залізничного рухомого складу визначаються керівником органу доходів і зборів за погодженням з іншими контролюючими органами та адміністрацією залізниці, а в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон України – крім того, з керівником відповідного органу охорони державного кордону України.

Розвантажувальні, навантажувальні, перевантажувальні та інші операції, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, проводяться підприємствами залізниці за рахунок власників товарів або уповноважених ними осіб.

Стаття 219. Відповідальність за втрату чи неналежну доставку товарів до органу доходів і зборів призначення.

1. Залізниця несе передбачену цим Кодексом та іншими законодавчими актами України відповідальність за втрату чи неналежну доставку товарів, що перебувають під митним контролем, до органу доходів і зборів призначення.

Стаття встановлює, що залізниця несе відповідальність за втрату чи неналежну доставку товарів до органу доходів і зборів призначення.

Стаття 220. Місце здійснення митних формальностей у міжнародному залізничному сполученні.

1. Митний контроль товарів у міжнародному залізничному сполученні здійснюється в зонах митного контролю. Пасажири поїздів міжнародного сполучення можуть проходити митний ко-

онтроль також в інших місцях, визначених уздовж маршруту руху поїзда за погодженням між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

2. З метою запобігання порушенню розкладу руху поїздів митний контроль може здійснюватися поза пунктами пропуску через державний кордон або в місцях, визначених керівником органу доходів і зборів за погодженням з керівниками залізничної станції та органу охорони державного кордону України.

3. У виняткових випадках, перелік яких визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, на вимогу органу доходів і зборів окремі вагони, локомотиви, інші елементи рухомого складу для здійснення митного контролю можуть бути виключені зі складу поїзда, якщо проведення такого контролю у складі поїзда неможливе.

4. Відправлення залізничних транспортних засобів з місць стоянки здійснюється з дозволу органу доходів і зборів та органу охорони державного кордону України.

Стаття визначає місця здійснення митних формальностей у міжнародному залізничному сполученні.

Глава 33. Митні формальності на автомобільному транспорті

Стаття 221. Порядок декларування автотранспортних засобів комерційного призначення, які перевозять товари через митний кордон України.

1. Автотранспортний засіб комерційного призначення, що використовується для переміщення товарів через митний кордон України, не потребує окремої митної декларації, якщо під час такого переміщення декларуються товари, які перевозяться цим автотранспортним засобом.

2. Відомості про автотранспортний засіб комерційного призначення, що перевозить товари, вносяться до митної декларації, за якою оформлено ці вантажі, книжки МДП, передбаченої Митною конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року, товарно-транспортних накладних, дорожнього листа, провізних та інших супровідних документів, передбачених законодавством.

Стаття визначає порядок декларування автотранспортних засобів комерційного призначення, які перевозять товари через митний кордон України.

Стаття 222. Порядок декларування порожніх автотранспортних засобів комерційного призначення та автотранспортних засобів комерційного призначення, які перевозять пасажирів через митний кордон України.

1. Порожні автотранспортні засоби комерційного призначення та автотранспортні засоби, які перевозять пасажирів через митний кордон України, декларуються шляхом подання національних реєстраційних документів.

Стаття розкриває, що порожні автотранспортні засоби комерційного призначення та автотранспортні засоби, які перевозять пасажирів через митний кордон України, декларуються шляхом подання національних реєстраційних документів.

Глава 34. Митні формальності щодо припасів

Стаття 223. Загальні положення щодо порядку переміщення припасів через митний кордон України.

1. Припаси при дотриманні умов, установлених цим Кодексом, переміщуються через митний кордон України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2. Передбачені цією главою дозволи на видачу припасів або на здійснення інших операцій з припасами надаються органами доходів і зборів протягом однієї години з моменту отримання відповідного звернення. У разі відмови у наданні дозволу органи доходів і зборів зобов'язані не-

відкладно, письмово або в електронній формі, повідомити особу, яка звернулася за отриманням дозволу, про причини і підстави такої відмови.

Стаття визначає загальні положення щодо порядку переміщення припасів через митний кордон України та передбачає, що при дотриманні умов, установлених Кодексом, припаси переміщуються через митний кордон України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Передбачені цією главою дозволи на видачу припасів або на здійснення інших операцій з припасами надаються органами доходів і зборів протягом однієї години з моменту отримання відповідного звернення, а у разі відмови у наданні дозволу органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити особу, яка звернулася за отриманням дозволу, про причини і підстави такої відмови.

Стаття 224. Умови звільнення від оподаткування митними платежами припасів, які ввозяться на митну територію України.

1. Припаси, які ввозяться на митну територію України морськими, річковими та повітряними суднами, звільняються від оподаткування митними платежами за умови, що вони залишаються на борту цих суден.

2. Припаси, які ввозяться на митну територію України засобами залізничного та автомобільного транспорту, що здійснюють міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів, і призначені для споживання особами, які перебувають на борту цих транспортних засобів, звільняються від оподаткування митними платежами за умови, що:

1) вони придбані тільки в країнах, територію яких перетинав відповідний транспортний засіб;

2) всі належні митні платежі щодо них сплачено в країнах, де вони були придбані.

3. Припаси, необхідні для експлуатації і технічного обслуговування транспортних засобів, які прибувають на митну територію України, звільняються від оподаткування митними платежами за умови, що вони залишаються на борту цих транспортних засобів під час їх перебування на цій території.

Стаття розкриває умови звільнення від оподаткування митними платежами припасів, які ввозяться на митну територію України.

Стаття 225. Декларування припасів, які ввозяться на митну територію України.

1. Інформація, що зазначається у митній декларації на припаси, які ввозяться на митну територію України, обмежується мінімумом відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю. Допускається використання замість митної декларації на припаси облікових документів про рух товарів у вагонах-ресторанах, кафе-барах тощо.

2. У митній декларації на припаси або в документі, що її замінює, які подаються під час прибуття транспортного засобу на митну територію України, повинна враховуватися кількість припасів, які видаються з дозволу органу доходів і зборів з числа припасів, що знаходяться на борту цього засобу, при цьому на зазначену кількість припасів окрема митна декларація або документ, що її замінює, не подаються.

3. У митній декларації на припаси або в документі, що її замінює, зазначається кількість припасів, доставлених на транспортний засіб під час його перебування на митній території України.

4. Окрема митна декларація або документ, що її замінює, на припаси, які залишаються на борту транспортного засобу, не подається.

У статті зазначається, що декларування припасів, які ввозяться на митну територію України, обмежується мінімумом відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю. Допускається використання замість митної декларації на припаси облікових документів про рух товарів у вагонах-ресторанах, кафе-барах тощо.

Стаття 226. Видача припасів.

1. Органи доходів і зборів повинні дозволяти видачу припасів, ввезених на митну територію України морським (річковим) судном або доставлених на це судно під час його перебування на митній території України, для споживання пасажирами та членами екіпажу під час перебування зазначеного судна на митній території України, з урахуванням кількості пасажирів і членів екіпажу та тривалості перебування судна на цій території.

2. Органи доходів і зборів повинні дозволяти видачу припасів, ввезених на митну територію України морським (річковим) судном або доставлених на борт цього судна під час його перебування на митній території України, для споживання членами екіпажу зазначеного судна під час його ремонту у доці або на верфі за умови, що тривалість перебування цього судна у доці або на верфі визнана обгрунтованою.

3. У разі якщо повітряне судно має зробити посадку в одному чи кількох аеропортах на митній території України, органи доходів і зборів повинні дозволяти видачу припасів, які знаходяться на борту або доставлені на борт під час перебування цього судна на митній території України, для споживання під час стоянки повітряного судна в таких проміжних аеропортах та під час перельоту між ними.

Стаття встановлює, що видача припасів здійснюється з дозволу органу доходів і зборів.

Стаття 227. Інші операції з припасами.

1. Припаси, ввезені на митну територію України засобами водного, авіаційного та залізничного транспорту, дозволяється:

1) випускати для вільного обігу на митній території України або поміщати в інший митний режим, за умови дотримання вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів України;

2) перевантажувати з попереднього дозволу органу доходів і зборів на інші засоби відповідно водного, авіаційного чи залізничного транспорту, що виконують міжнародні рейси.

Визначає інші операції з припасами:

1) випуск для вільного обігу на митній території України або поміщення в інший митний режим, за умови дотримання вимог Кодексу та інших законодавчих актів України;

2) перевантаження з попереднього дозволу органу доходів і зборів на інші засоби відповідно водного, авіаційного чи залізничного транспорту, що виконують міжнародні рейси.

Стаття 228. Забезпечення схоронності припасів.

1. Перевізники зобов'язані вживати необхідних заходів для запобігання будь-якому недозволеному використанню припасів.

2. Органи доходів і зборів з метою забезпечення схоронності припасів можуть у разі потреби накладати на них митне забезпечення.

3. У випадках, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, органи доходів і зборів вправі вимагати вилучення припасів з транспортних засобів, які здійснюють міжнародні перевезення, для зберігання їх в іншому місці під час перебування цих транспортних засобів на митній території України.

Стаття встановлює, що перевізники забезпечують схоронність припасів.

Стаття 229. Декларування припасів, що вивозяться за межі митної території України.

1. Митне оформлення та контроль за переміщенням припасів на транспортні засоби комерційного призначення здійснюються в порядку, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Пропуск припасів на транспортні засоби комерційного призначення здійснюється на підставі оформлених товаросупровідних документів. Декларування експорту припасів здійснюється на підставі товаросупровідних документів з накладеним митним забезпеченням та відміткою адміністрації транспортного засобу комерційного призначення про одержання припасів протягом не більше 30 календарних днів від дати накладення митного забезпечення.

2. Під час відбуття транспортного засобу комерційного призначення за межі митної території України окрема митна декларація або документ, що її замінює, на припаси, що знаходилися на такому транспортному засобі на момент його прибуття на митну територію України, не вимагаються.

3. У разі якщо орган доходів і зборів вимагає митну декларацію або документ, що її замінює, на припаси, завантажені на транспортний засіб, який відбуває за межі митної території України, інформація, що зазначається у такій декларації (такому документі), обмежується мінімумом відомостей, необхідних для здійснення митного контролю зазначених припасів.

Стаття визначає порядок декларування припасів, що вивозяться за межі митної території України.

Стаття 230. Обмеження щодо пропуску алкогольних напоїв і тютюнових виробів через митний кордон України на борту транспортного засобу.

1. На борту транспортного засобу, що здійснює міжнародний рейс і прибуває на митну територію України або відбуває з неї, дозволяється ввозити та вивозити для споживання особами, які перебувають на його борту, алкогольні напої і тютюнові вироби з розрахунку споживання однією особою на добу за нормами, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Встановлює обмеження щодо пропуску алкогольних напоїв і тютюнових виробів через митний кордон України на борту транспортного засобу за нормами, що встановлюються міністерством, керівник якого (міністр) спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Глава 35. Митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі

Стаття 231. Місця здійснення митного контролю товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі.

1. Митний контроль товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, у тому числі з метою транзиту через митну територію України, здійснюється в місцях митного контролю, які визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 232. Порядок і строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі.

1. Порядок і строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, строки сплати митних платежів визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, виходячи з особливостей переміщення зазначених товарів через митний кордон України.

Глава 36. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях

Стаття 233. Загальні правила переміщення (пересилання) міжнародних поштових та експрес-відправлень через митний кордон України.

1. При переміщенні (пересиланні) міжнародних поштових та експрес-відправлень через митний кордон України забезпечення сплати митних платежів, передбачене розділом X цього Кодексу, не застосовується.

2. Ввезення експрес-перевізником міжнародних експрес-відправлень на митну територію України або їх вивезення за межі цієї території через пункти пропуску, розташовані у міжнародних аеропортах, а також їх перевантаження здійснюються безпосередньо під бортом повітряного судна або з зони митного контролю пункту пропуску. Перевантаження здійснюється в присутності посадової особи органу доходів і зборів та відповідних службових осіб аеропорту та перевізника.

3. Орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований пункт пропуску через державний кордон України, здійснює пропуск вантажу експрес-перевізника на митну територію України на підставі поданого експрес-перевізником єдиного транспортного документа, який одночасно є документом контролю доставки з пункту пропуску через державний кордон України до центральної сортувальної станції, та направляє його під митним контролем до органу доходів і зборів призначення.

4. У пункті пропуску через державний кордон України до товарів, які переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, заходи нетарифного регулю-

вання зовнішньоекономічної діяльності та види контролю, зазначені у частині першій статті 319 цього Кодексу, не застосовуються. Пропуск таких товарів через митний кордон України здійснюється в найкоротший строк.

5. Операції з міжнародними поштовими й експрес-відправленнями (розпакування, перепаккування, пред'явлення для огляду тощо) та їх зберігання до випуску у вільний обіг чи повернення відправникам здійснюються під митним контролем у місцях, які визначаються й обладнуються відповідними операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

6. Строк зберігання міжнародних експрес-відправлень під митним контролем не може перевищувати 30 днів. Цей строк за письмовою заявою декларанта (повіреного) може бути продовжений (але не більше ніж на 15 днів) органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташовані місця зберігання міжнародних експрес-відправлень, або органом доходів і зборів, що здійснює митне оформлення відправлення за місцем розташування одержувача. У разі відмови у продовженні строку зберігання орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити декларанта (повіреного) про причини і підстави такої відмови.

7. Міжнародні поштові (крім тих, що переміщуються через територію України транзитом) та експрес-відправлення переміщуються через митний кордон України після здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що знаходяться в цих відправленнях.

8. Оператори поштового зв'язку та експрес-перевізники на вимогу органу доходів і зборів пред'являють відправлення для здійснення митного огляду. Способи такого пред'явлення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Як правило, при проведенні митного огляду товарів, що переміщуються (пересилаються) в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, органи доходів і зборів використовують технічні засоби митного контролю.

9. Органи доходів і зборів не вимагають пред'явлення для митного контролю листів, поштових карток та секограм. За наявності достатніх підстав вважати, що в зазначених відправленнях містяться товари, щодо яких законодавством встановлено заборони та/або обмеження щодо переміщення через митний кордон України, а також за результатами проведення митного огляду на підставі вибіркового або випадкового перевірок органи доходів і зборів мають право вимагати пред'явлення зазначених відправлень. Вичерпний перелік відповідних підстав визначається Кабінетом Міністрів України.

10. У разі письмової відмови одержувача від отримання міжнародного експрес-відправлення експрес-перевізнак після закінчення строку зберігання, зазначеного в частині шостій цієї статті, повертає таке міжнародне експрес-відправлення відправникові або передає його на склад органу доходів і зборів.

11. При надходженні міжнародного експрес-відправлення до митниці призначення посадова особа цієї митниці здійснює підтвердження з відміткою на супровідних документах, що експрес-перевізнак виконав узяті на себе зобов'язання щодо доставки та пред'явлення цього експрес-відправлення. Допускається з дозволу органу доходів і зборів та під його контролем зберігання експрес-перевізнаком або його повіреним експрес-відправлень до завершення їх митного оформлення.

12. Оператори поштового зв'язку, експрес-перевізники чи їх повірені зобов'язані за свій рахунок пред'являти органам доходів і зборів для здійснення митного контролю міжнародні поштові та експрес-відправлення, що переміщуються через митний кордон України.

13. Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових відправленнях, здійснюються в місцях міжнародного поштового обміну, які визначаються операторами поштового зв'язку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері надання послуг поштового зв'язку, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або за місцем розташування (проживання) одержувача або відправника.

14. Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних експрес-відправленнях, здійснюються в центральних (регіональних) сортувальних станціях або за місцем розташування (проживання) одержувача (відправника).

Міжнародні поштові відправлення (далі – МПВ) це – упаковані та оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку¹²:

- листи (прості, рекомендовані);
- відправлення з оголошеною цінністю;
- поштові картки (прості, рекомендовані);
- бандеролі (прості, рекомендовані);
- спеціальні мішки з позначкою «М» (рекомендовані);
- секограми (прості, рекомендовані);
- дрібні пакети (рекомендовані);
- поштові посилки (звичайні, з оголошеною цінністю);
- відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS»;
- згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», що приймаються для пересилання за межі України, надходять в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку.

Оператор поштового зв'язку – підприємство, що здійснює свою господарську діяльність для забезпечення функціонування засобів, споруд і мереж поштового зв'язку з метою надання послуг поштового зв'язку, у тому числі національний оператор поштового зв'язку та підприємство спеціального зв'язку.

Місце міжнародного поштового обміну (далі – ММПО) – виробничий підрозділ оператора поштового зв'язку, що здійснює оброблення МПВ, які переміщуються юридичними та фізичними особами з України, в Україну й відкритим транзитом через її територію за призначенням. На даний час в Україні ММПО національного оператора поштового зв'язку відкриті у містах: Київ, Львів, Одеса та Чоп.

Пропуск МПВ через митний кордон України здійснюється в найкоротший строк.

При переміщенні (пересиланні) МПВ у пунктах пропуску через митний кордон України не застосовуються:

- гарантії забезпечення виконання зобов'язань перед органами доходів і зборів зі сплати митних платежів, передбачене розділом X Кодексу;
- заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та види контролю: державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фітосанітарний, екологічний та радіологічний (згідно з частиною першою статті 319 Кодексу).

МПВ (крім тих, що переміщуються через територію України транзитом) переміщуються через митний кордон України після здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що знаходяться в цих відправленнях.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МПВ, може здійснюватися в місцях міжнародного поштового обміну або за місцем розташування (проживання) одержувача.

Операції з МПВ (розпакування, перепакування, пред'явлення для огляду тощо) та їх зберігання до випуску у вільний обіг чи повернення відправникам здійснюються під митним контролем у місцях, які визначаються та обладнуються відповідними операторами поштового зв'язку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

ММПО визначаються операторами поштового зв'язку за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сферах організації спеціального зв'язку і захисту інформації, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну податкову і митну політику, або за місцем розташування (проживання) одержувача.

Оператори поштового зв'язку чи їх повірені зобов'язані за свій рахунок пред'являти органам доходів і зборів для здійснення митного контролю МПВ, що переміщуються через митний кордон України.

Оператори поштового зв'язку на вимогу органу доходів і зборів пред'являють відправлення для здійснення митного огляду. Способи такого пред'явлення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів. Як правило, при проведенні митного огляду товарів, що переміщуються (пересилаються) в МПВ, органи доходів і зборів використовують технічні засоби митного контролю.

¹² Там само. – С. 334.

Органи доходів і зборів не вимагають пред'явлення для митного контролю листів, поштових карток та секограм. За наявності достатніх підстав вважати, що в зазначених відправленнях містяться товари, стосовно яких законодавством встановлено заборони та/або обмеження щодо переміщення через митний кордон України, а також за результатами проведення митного огляду на підставі вибірко-вих або випадкових перевірок органи доходів і зборів мають право вимагати пред'явлення зазначених відправлень. Вичерпний перелік відповідних підстав визначається Кабінетом Міністрів України.

Діяльність по прискореному транспортуванню міжнародних експрес відправлень здійснюється суб'єктами підприємницької діяльності різних форм власності, транспортно-експедиційними компаніями, створеними відповідно до чинного законодавства України, які діють на підставі агентських угод з міжнародними корпораціями по прискореному транспортуванню вантажів, мають всесвітню мережу центральних і регіональних сортувальних станцій, комп'ютерну мережу відстеження проходження таких вантажів протягом часу доставки від відправника до одержувача (далі – експрес-перевізники). На даний час в Україні надають послуги з прискореного транспортування міжнародних експрес-відправлень такі міжнародні корпорації як – DHL, TNT, UPS, FedEx, та інші.

Технологія надання послуг з прискореного перевезення міжнародних експрес-відправлень таких компаній забезпечує:

- оформлення супровідного (домашнього) транспортного документа (авіанакладної) на кожне МЕВ;
- наявність мережі міжнародних і внутрішніх центральних та регіональних сортувальних станцій, у яких здійснюється оброблення МЕВ та направлення їх за напрямками призначення;
- можливість одержання такими станціями інформації в електронному вигляді про кожне МЕВ, що переміщується експрес-перевізником, на будь-якому етапі переміщення;
- доставку МЕВ від відправника до одержувача за принципом «від дверей до дверей».

Міжнародне експрес-відправлення (далі – МЕВ) – товари, належним чином упаковані (крім заборонених законодавством України до переміщення через митний кордон України), що перевозяться експрес-перевізником будь-яким видом транспорту з метою доставки одержувачеві у визначений термін.

Міжнародні експрес-відправлення поділяються на МЕВ документального характеру та МЕВ недokumentального характеру.

МЕВ документального характеру – ділові папери, письмова кореспонденція ділова чи приватна, а також будь-які повідомлення, інформація або дані на будь-яких носіях інформації (паперових чи електромагнітних, у тому числі на дискетах, компакт-дисках, плівках тощо), що не мають комерційної цінності, не супроводжуються інвойсом і не містять інформації, переміщення якої через митний кордон України заборонено законодавством або на переміщення якої потрібні дозволи відповідних державних органів.

МЕВ недokumentального характеру – МЕВ, умістом якого є товари із заявленою вартістю. Таке МЕВ обов'язково супроводжується інвойсом.

Вантаж експрес-перевізника – консолідовані за єдиним транспортним документом МЕВ чи МЕВ, що не увійшли до складу цих консолідованих МЕВ за своїм характером, розмірами або з інших причин, що переміщуються (пересилаються) експрес-перевізником через митний кордон України.

Єдиний транспортний документ – транспортний документ, за яким здійснюється перевезення вантажу. Як єдиний транспортний документ можуть використовуватися загальні авіанакладні (AWB – airwaybill, MAWB – master airwaybill), CMR, BILL OF LADING (коносамент) тощо.

Центральна сортувальна станція (далі – ЦСС) – організаційна структура експрес-перевізника, створена ним для виконання агентських угод з міжнародними корпораціями в галузі міжнародного прискореного транспортування вантажів, у якій створено зону митного контролю в порядку, визначеному Митним кодексом України.

Регіональна сортувальна станція (далі – РСС) – підпорядкована ЦСС організаційна структура експрес-перевізника, створена для виконання агентських угод з міжнародними корпораціями в галузі міжнародного прискореного транспортування вантажів, у якій створено зону митного контролю в порядку, визначеному Митним кодексом України.

Відправниками та одержувачами МЕВ можуть бути фізичні та юридичні особи.

Пропуск МЕВ через митний кордон України здійснюється в найкоротший строк.

Ввезення експрес-перевізником МЕВ на митну територію України або їх вивезення за межі цієї території через пункти пропуску, розташовані у міжнародних аеропортах, а також їх перевантаження здійснюються безпосередньо під бортом повітряного судна або з зони митного контролю пункту пропуску. Перевантаження здійснюється в присутності посадової особи органу доходів і зборів та відповідних службових осіб аеропорту і перевізника.

При переміщенні (пересиланні) МПВ у пунктах пропуску через митний кордон України не застосовуються:

– гарантії забезпечення виконання зобов'язань перед органами доходів і зборів зі сплати митних платежів, передбачене розділом X Кодексу;

– заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та види контролю: державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фітосанітарний, екологічний та радіологічний (згідно з частиною першою статті 319 Кодексу).

Орган доходів і зборів, у зоні відповідальності якого розташований пункт пропуску через державний кордон України, здійснює пропуск вантажу експрес-перевізника на митну територію України на підставі поданого експрес-перевізником єдиного транспортного документа, який одночасно є документом контролю доставки з пункту пропуску через державний кордон України до ЦСС, та направляє його під митним контролем до органу доходів і зборів призначення.

При надходженні МЕВ до митниці призначення посадова особа цієї митниці здійснює підтвердження з відміткою на супровідних документах, що експрес-перевізник виконав узяті на себе зобов'язання щодо доставки та пред'явлення цього експрес-відправлення. Допускається з дозволу органу доходів і зборів та під його контролем зберігання експрес-перевізником або його повіреним експрес-відправлень до завершення їх митного оформлення.

МЕВ (крім тих, що переміщуються через територію України транзитом) переміщуються через митний кордон України після здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що знаходяться в цих відправленнях.

Експрес-перевізники чи їх повірені зобов'язані за свій рахунок пред'являти органам доходів і зборів для здійснення митного контролю МЕВ, що переміщуються через митний кордон України.

На вимогу органу доходів і зборів експрес-перевізники пред'являють відправлення для здійснення митного огляду. Способи такого пред'явлення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну податкову та митну політику. Як правило, при проведенні митного огляду товарів, що переміщуються (пересилаються) в МЕВ, органи доходів і зборів використовують технічні засоби митного контролю.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МЕВ, може здійснюватися в ЦСС (РСС) або за місцем розташування (проживання) одержувача (відправника).

Операції з МЕВ (розпакування, перепакування, пред'явлення для огляду тощо) та їх зберігання до випуску у вільний обіг чи повернення відправникам здійснюються під митним контролем у місцях, які визначаються та обладнуються відповідними експрес-перевізниками за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної податкової та митної політики.

Строк зберігання МЕВ під митним контролем не може перевищувати 30 днів. Цей строк за письмовою заявою декларанта (повіреного) може бути продовжений (але не більше ніж на 15 днів) органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташовані місця зберігання МЕВ, або органом доходів і зборів, що здійснює митне оформлення відправлення за місцем розташування одержувача. У разі відмови у продовженні строку зберігання орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити декларанта (повіреного) про причини і підстави такої відмови.

У разі письмової відмови одержувача від отримання МЕВ експрес-перевізник після закінчення строку зберігання повертає таке МЕВ відправникові або передає його на склад органу доходів і зборів.

Стаття 234. Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

1. Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро, не є об'єктом оподаткування митними платежами.

2. Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість перевищує еквівалент 150 євро, оподатко-

вуються митом відповідно до цього Кодексу та податком на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України.

3. Підакцизні товари, переміщення (пересилання) яких через митний кордон України не заборонено законом, незалежно від вартості оподатковуються митом відповідно до цього Кодексу, а також іншими податками відповідно до Податкового кодексу України.

Не є об'єктом оподаткування митними платежами товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро.

Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість перевищує еквівалент 150 євро, оподатковуються митом відповідно до цього Кодексу та податком на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України.

Стаття 235. Заборони та обмеження щодо переміщення (пересилання) окремих видів товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

1. Забороняється переміщення (пересилання) в міжнародних поштових та експрес-відправленнях:

1) товарів, заборонених цим Кодексом та іншими законодавчими актами України відповідно до ввезення на митну територію України або вивезення з цієї території;

2) товарів, відправлених з порушенням митних правил;

3) товарів, щодо яких відсутні відповідні дозвільні документи, у разі застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

4) товарів, які за результатами проведення видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 цього Кодексу, не можуть бути пропущені через митний кордон України;

5) товарів (одяг, взуття тощо), що були у використанні та перебувають у брудному стані, які за своїми ознаками можуть становити небезпеку для працівників поштового зв'язку, без документів про проведену фумігацію;

6) товарів, що підпадають під визначення 1-24 груп УКТ ЗЕД, які переміщуються (пересилаються) на адресу громадян, крім продуктів харчування загальною вагою не більше 10 кілограмів в упаковці виробника.

2. Забороняється переміщення (пересилання) в міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання відповідно до актів Всесвітнього поштового союзу, а також товарів, відправлених з порушенням вимог нормативно-правових актів з питань надання послуг поштового зв'язку.

3. Розпорядження товарами, на пересилання яких у міжнародних поштових відправленнях встановлено заборони та/або обмеження, здійснюється відповідно до законодавства України.

У МПВ та МЕВ забороняється переміщення (пересилання):

1) товарів, заборонених Митним кодексом України та іншими законодавчими актами України відповідно до ввезення на митну територію України або вивезення з цієї території;

2) товарів, відправлених з порушенням митних правил;

3) товарів, щодо яких відсутні відповідні дозвільні документи, у разі застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

4) товарів, які за результатами проведення видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 Митного кодексу України, не можуть бути пропущені через митний кордон України;

5) товарів (одяг, взуття тощо), що були у використанні та перебувають у брудному стані, які за своїми ознаками можуть становити небезпеку для працівників поштового зв'язку, без документів про проведену фумігацію;

6) товарів, що підпадають під визначення 1-24 груп УКТ ЗЕД, які переміщуються (пересилаються) на адресу громадян, крім продуктів харчування загальною вагою не більше 10 кілограмів в упаковці виробника.

Забороняється переміщення (пересилання) в МПВ товарів, заборонених до пересилання відповідно до актів Всесвітнього поштового союзу, а також товарів, відправлених з порушенням вимог нормативно-правових актів з питань надання послуг поштового зв'язку.

Статтею 15 «Відправлення, що не допускаються. Заборони» Всесвітньої поштової конвенції (Женева, 2008) передбачено, що не допускаються відправлення, які не відповідають умовам, що вимагає Конвенція і Регламенти; які пересилаються для сприяння акту шахрайства чи спрямовані з наміром ухилитись від повної сплати належних сум.

В усіх категоріях відправлень забороняється вкладання:

- наркотики і психотропні речовини, як вони визначені Міжнародним комітетом по контролю над наркотиками, або інші незаконні речовини, що заборонені в країні-призначення;
- предмети непристойного чи аморального характеру;
- контрафактні та піратські предмети;
- інші предмети, ввезення чи обіг яких заборонено в країні призначення;
- предмети, що за своїм характером чи упакуванням можуть становити небезпеку для поштових працівників або населення, забруднювати чи псувати інші відправлення, поштове обладнання чи власність третьої сторони;
- документи, що мають характер поточного та особистого листування, а також будь-якого роду кореспонденція, якою обмінюються особи, що не є відправником і одержувачем, чи особи, що мешкають з ними;
- вибухові, займисті чи радіоактивні, а також інші небезпечні речовини;
- неспоряджені вибухові пристрої і боєприпаси, у тому числі неспоряджені гранати, снаряди та інші аналогічні предмети, а також муляжі таких пристроїв і предметів;
- живі тварини.

Довідково. Як виняток допускаються до пересилання у відправленнях письмової кореспонденції, крім відправлень з оголошеною цінністю: бджоли, п'явки і шовковики; паразити та винищувачі шкідливих комах, що призначені для дослідження цих комах, і які обмінюються між офіційно визнаними установами; мушки родини дрозофіли (*Drosophilidae*) для медико-біологічних досліджень для офіційно визнаних установ.

Як виняток допускаються до пересилання в посилках: живі тварини, пересилання яких поштою дозволено поштовими правилами зацікавлених країн.

У поштові посилки заборонено укладати кореспонденцію (за винятком архівних документів), якою обмінюються особи, крім відправника та одержувача, чи особи, що мешкають з ними.

У відправлення письмової кореспонденції без оголошеної цінності забороняється вкладати монети, банківські білети, кредитні білети або будь-які цінності на пред'явника, дорожні чеки, платину, золото чи срібло у виробач чи у необробленому вигляді, коштовне каміння, ювелірні вироби та інші цінності:

Довідково. Якщо національне законодавство країни подання та призначення дозволяє, то ці предмети можуть пересилатися:

- у закритому конверті як рекомендовані відправлення;
- у посилках без оголошеної цінності, крім випадків, коли відповідно до національного законодавства країн подання та призначення це дозволяється;
- у посилках без оголошеної цінності, якими обмінюються дві країни, що допускають оголошення цінності.

Більш того, кожна країна-член або призначений оператор має право заборонити вкладення золота у зливках у посилках з оголошеною цінністю чи без оголошеної цінності, вихідних або тих, що направляються на її територію або пересилаються транзитом через її територію; вона може обмежити фактичну вартість цих відправлень.

Всі країни-члени чи призначені їх оператори мають можливість доповнювати списки заборон, згаданих у цій статті, які можуть бути застосовані відразу після їх включення у відповідний довідник.

Розпорядження товарами, на пересилання яких у МПВ встановлено заборони та/або обмеження, здійснюється відповідно до законодавства України.

Стаття 236. Декларування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

1. Декларування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, здійснюється оператором поштового зв'язку, експрес-перевізником чи декларантом або уповноваженою ним особою. При цьому товари, які не є об'єктом оподаткування митними платежами, а також кореспонденція, поштові листи та листівки, література для сліпих, друковані матеріали, міжнародні експрес-відправлення документарного характеру декларуються в усній формі на підставі товаросупро-

відних документів. Інші товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, підлягають письмовому декларуванню.

Декларування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у МПВ та МЕВ, здійснюється оператором поштового зв'язку, експрес-перевізником чи декларантом або уповноваженою ним особою.

Товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у МПВ та МЕВ, підлягають письмовому декларуванню, крім товарів, які не є об'єктом оподаткування митними платежами, а також кореспонденція, поштові листи та листівки, література для сліпих, друковані матеріали, МЕВ документарного характеру декларуються в усній формі на підставі товаросупровідних документів.

Для декларування товарів у МПВ використовуються:

а) уніфіковані міжнародні документи, форми яких установлені актами Всесвітнього поштового союзу:

– митна декларація CN 23, використання якої обов'язкове під час переміщення (пересилання) посилок, міжнародних згрупованих поштових відправлень з позначкою «Консигнація» і відправлень «EMS» та можливе у разі переміщення (пересилання) відправлень з оголошеною цінністю;

– митна декларація CN 22, використання якої обов'язкове під час переміщення (пересилання) дрібних пакетів, мішків «М» і відправлень «EMS» з вкладенням письмової кореспонденції та можливе у разі пересилання бандеролей;

– супровідна адреса CP 71, бланк-пачка CP 72 (супровідна адреса / митна декларація);

б) вантажна митна декларація:

– у разі надходження на адресу юридичної особи в одній депеші від одного відправника (пересилання юридичною особою) товарів, фактурна вартість яких перевищує еквівалент 300 євро;

– у разі надходження на адресу фізичної особи в одній депеші від одного відправника (пересилання фізичною особою) товарів, фактурна вартість яких перевищує еквівалент яких перевищує 10 000 євро;

– в інших випадках, передбачених законодавством.

У разі недеklarування відправником товарів або відсутності CN 22/23, CP 71/72 до МПВ працівником оператора складається акт за формою 51 (у трьох примірниках), в якому фіксується вміст відправлення.

Акт підписується посадовою особою підрозділу митного оформлення органу доходів і зборів та працівником ММПО. Один примірник цього акта долучається до супровідних документів до МПВ і направляється оператором для вручення адресату/одержувачу, другий – залишається у справах ММПО, третій – передається підрозділу митного оформлення органу доходів і зборів.

Для декларування товарів у МЕВ використовуються:

а) митна декларація М 16 – у разі надходження на адресу фізичної особи протягом однієї доби (пересилання фізичною особою) товарів, фактурна вартість яких перевищує еквівалент 300 євро, але не перевищує еквівалент 10 000 євро.

Порядок заповнення митної декларації М 16 визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Бланки митної декларації М 16, зразок якої додається, виготовляються перевізником друкарським способом або роздруковуються за допомогою комп'ютера.

б) вантажна митна декларація:

– у разі надходження на адресу юридичної особи протягом однієї доби (пересилання юридичною особою) товарів, фактурна вартість яких перевищує еквівалент 300 євро;

– у разі надходження на адресу фізичної особи протягом однієї доби (пересилання фізичною особою) товарів, фактурна вартість яких перевищує еквівалент яких перевищує 10 000 євро;

– в інших випадках, передбачених законодавством.

Стаття 237. Порядок та умови здійснення митного та інших видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

1. Порядок та умови здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Якщо товари, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, крім митного контролю, підлягають видам контролю, зазначеним у частині пе-

ршій статті 319 цього Кодексу, органи доходів і зборів залучають відповідних спеціалістів для проведення цих видів контролю.

3. Переміщення (пересилання) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, що відповідно до цього Кодексу та Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування митними платежами, здійснюється без подання дозвільних документів і без проведення інших, крім митного, видів контролю.

У статті розкрито порядок та умови здійснення митного й інших видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у МЄВ та МПВ.

Порядок та умови здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в МПВ та МЄВ, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Без проведення інших, крім митного, видів контролю та без подання дозвільних документів здійснюється переміщення (пересилання) через митний кордон України в МПВ та МЄВ товарів, що відповідно до Митного кодексу України та Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування митними платежами.

Разом з цим, якщо товари, що переміщуються (пересилаються) у МПВ та МЄВ, крім митного контролю, підлягають видам контролю, зазначеним у частині першій статті 319 цього Кодексу, органи доходів і зборів залучають відповідних спеціалістів для проведення цих видів контролю.

Контрольні запитання:

1. Які зони митного контролю утворюються на складах тимчасового зберігання?
2. Загальний строк тимчасового зберігання товарів під митним контролем становить ...
3. Дозволом для розміщення товарів на складах тимчасового зберігання, які розташовані поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів є ...
4. Які права та обов'язки мають перевізники товарів?
5. Ким визначаються місця розвантаження та завантаження транспортних засобів комерційного призначення, посадки та висадки пасажирів, а також місця стоянки для здійснення митного контролю?
6. Який граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України?
7. Які операції проводяться з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем?
8. В яких місцях здійснюється митний контроль на морському та річковому транспорті?
9. У який строк товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, повинні бути доставлені у місця призначення, а документи на них передані органу доходів і зборів?
10. Який порядок митного оформлення придбаного або побудованого резидентом за межами митної території України судна?
11. Дії командира повітряного судна, який здійснив вимушену посадку за межами міжнародного аеропорту?
12. Порядок оподаткування товарів, що перевозяться транзитними авіапасажирами?
13. Чи несе залізниця відповідальність за втрату чи неналежну доставку товарів до органу доходів і зборів призначення?
14. З дозволу яких державних органів здійснюється відправлення залізничних транспортних засобів з місць стоянки?
15. Який порядок декларування порожніх автотранспортних засобів комерційного призначення та автотранспортних засобів, які перевозять пасажирів через митний кордон України?
16. У яких випадках припаси, які ввозяться на митну територію України морськими, річковими та повітряними суднами, звільняються від оподаткування митними платежами?
17. Які операції проводяться з припасами, увезеними на митну територію України засобами водного, авіаційного та залізничного транспорту?
18. Який порядок декларування припасів, що вивозяться за межі митної території України?
19. В яких місцях здійснюється митний контроль товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, у тому числі з метою транзиту через митну територію України?
20. Який орган визначає порядок і строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом і лініями електропередачі?

РОЗДІЛ VII. ЗБЕРІГАННЯ ТОВАРІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ КОМЕРЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НА СКЛАДАХ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ НИМИ

Глава 37. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах органів доходів і зборів

Стаття 238. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються органами доходів і зборів.

1. Обов'язковій передачі органу доходів і зборів для зберігання підлягають:

1) товари, не пропущені під час ввезення на митну територію України внаслідок установлених законодавством заборон чи обмежень на їх ввезення в Україну або транзит через територію України і не вивезені з території України у день їх ввезення;

2) товари, що ввозяться громадянами на митну територію України і підлягають оподаткуванню митними платежами, якщо вони не сплачені;

3) товари, які до закінчення встановлених статтею 204 цього Кодексу строків тимчасового зберігання під митним контролем на складах тимчасового зберігання, складах організацій-отримувачів гуманітарної допомоги, митних складах не були задекларовані власником або уповноваженою ним особою до відповідного митного режиму або такі, що декларувалися, але щодо яких після закінчення строків зберігання під митним контролем двічі надавалася відмова у митному оформленні в порядку, встановленому цим Кодексом;

4) товари, граничний строк перебування яких під митним контролем на території зони митного контролю закінчився;

5) товари, транспортні засоби комерційного призначення, які перебувають під митним контролем і за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення граничних строків, установлених статтею 199 цього Кодексу;

6) товари, заявлені у режим відмови на користь держави відповідно до глави 26 цього Кодексу;

7) товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий;

8) зразки товарів і техніко-технологічна документація, взяті органами доходів і зборів для проведення класифікації товарів відповідно до статті 356 цього Кодексу;

9) зразки товарів та документація, одержані органами доходів і зборів під час здійснення верифікації сертифікатів походження товару відповідно до статті 47 цього Кодексу;

10) проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи у справах про порушення митних правил, взяті відповідно до статті 517 цього Кодексу;

11) зразки товарів, одержані органами доходів і зборів відповідно до частини четвертої статті 401 цього Кодексу.

2. Товари, які підлягають обов'язковій передачі для зберігання органу доходів і зборів (крім валютних цінностей, а також дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного каміння), зберігаються на складах органів доходів і зборів.

3. Якщо товари, що підлягають обов'язковій передачі для зберігання органу доходів і зборів, втратили свої споживчі властивості у зв'язку із закінченням строку їх придатності або з інших причин, вони підлягають знищенню без передачі на склад органу доходів і зборів.

4. Валютні цінності, передані органу доходів і зборів на зберігання, депонуються в уповноважених банках України. Дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органічного утворення та напівдорогоцінне каміння зберігаються в порядку, визначеному законодавством.

5. Крім товарів, зазначених у частині першій цієї статті, на складах органів доходів і зборів можуть зберігатися:

1) товари, що знаходяться на тимчасовому зберіганні під митним контролем відповідно до глави 29 цього Кодексу;

2) товари, транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, якщо їх митне оформлення не може бути завершено у день пред'явлення органу доходів і зборів, а також в інших випадках на прохання власників таких товарів, транспортних засобів або уповноважених ними осіб;

3) товари, що вивозяться за межі митної території України та після закінчення митного оформлення зберігаються під митним контролем до фактичного їх вивезення;

4) товари, які перебувають у митному режимі транзиту відповідно до статті 90 цього Кодексу;

5) товари, які перебувають у митному режимі митного складу відповідно до статті 121 цього Кодексу;

6) товари, транспортні засоби комерційного призначення, вилучені відповідно до статті 511 цього Кодексу;

7) товари, доставлені перевізником до органу доходів і зборів призначення відповідно до пункту 4 частини першої статті 191 цього Кодексу;

8) товари, митне оформлення яких призупинено відповідно до статей 399 і 400 цього Кодексу.

Ця стаття розкриває категорії товарів, що перебувають під митним контролем і потребують обов'язкового поміщення або можливого передання на склад органу доходів і зборів.

У першій частині цієї статті обумовлені категорії товарів, що вимагають від власника вжити заходів щодо обов'язкового їх розміщення на склад органу доходів і зборів. На відміну від інших категорій майна, в разі заявлення товару в митний режим відмови на користь держави, потрібна згода як власника товару або уповноваженої ним особи, так і органу доходів і зборів, який в цьому випадку уособлює державу.

У той же час, згідно 5 частини цієї статті визначені перелік категорій товарів, які можуть зберігатися на складах органів доходів і зборів.

Стаття 239. Склади органів доходів і зборів.

1. Під складами органів доходів і зборів розуміються складські приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, холодильні чи морозильні камери, які належать органам доходів і зборів або використовуються ними і спеціально обладнані для зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

2. Товари, заявлені у різні митні режими, повинні зберігатися на складах органів доходів і зборів окремо, з дотриманням порядку, встановленого цим Кодексом для відповідних митних режимів.

3. Порядок роботи складу органу доходів і зборів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Товари, які через свої властивості не можуть зберігатися на складі органу доходів і зборів, за рішенням керівника органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки, можуть передаватися органами доходів і зборів на зберігання підприємствам, на складах яких створено необхідні умови для належного зберігання таких товарів. Для цілей цього Кодексу таке зберігання вважається зберіганням на складі органу доходів і зборів.

5. Органи доходів і зборів несуть передбачену законом відповідальність за втрату або пошкодження товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що зберігаються ними. У випадку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, таку відповідальність несе адміністрація підприємств, на складах яких розміщуються товари, передані органами доходів і зборів цим підприємствам на зберігання.

6. Витрати органів доходів і зборів на зберігання товарів, транспортних засобів, зазначених у пунктах 1-5 частини першої та у п'ятій частині статті 238 цього Кодексу, відшкодовуються власниками цих товарів, транспортних засобів або уповноваженими ними особами. При цьому відшкодування витрат на зберігання товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 6 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу, здійснюється з урахуванням положень частини третьої статті 243 та частини третьої статті 541 цього Кодексу. Розмір суми, що підлягає відшкодуванню, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалі-

зує державну податкову і митну політику, та розраховується в порядку, передбаченому для визначення собівартості платних послуг.

Слід розрізняти склад органу доходів і зборів від митного складу. Останній являє собою різновид митного режиму, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Склади органів доходів і зборів можуть перебувати у власності органів доходів і зборів або останні можуть використовувати склади, що належать іншим власникам, за договорами оренди.

Крім того, цим Кодексом розширюються можливості органів доходів і зборів щодо організації належної процедури зберігання товарів. Наприклад, установлюється можливість зберігання товарів на складах підприємств за договорами зберігання. При цьому таке зберігання вважатиметься зберіганням на складі органу доходів і зборів, а відповідальність за належне зберігання покладатиметься на адміністрацію підприємств, де знаходяться передані органами доходів і зборів товари.

Також цією статтею законодавчо закріплено вимоги щодо відшкодування витрат органів доходів і зборів на зберігання товарів при їх поверненні власнику. Розмір сум, що підлягають відшкодуванню, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

Стаття 240. Строки зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення органами доходів і зборів.

1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, зазначені у пунктах 1-3, 5 частини першої та у пунктах 1-4, 7 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу, можуть зберігатися на складах органів доходів і зборів протягом 90 днів, за винятком випадків, передбачених частиною сьомою цієї статті.

2. Товари, зазначені у пунктах 4 і 6 частини першої статті 238 цього Кодексу, зберігаються на складах органів доходів і зборів протягом строків, необхідних для організації процедури розпорядження ними, але не більше 90 днів.

3. Товари, зазначені у пункті 5 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу, можуть зберігатися на складах органів доходів і зборів протягом строків, установлених статтею 125 цього Кодексу.

4. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, зазначені у пункті 6 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу, що підлягають поверненню власнику, можуть зберігатися на складах органів доходів і зборів протягом 90 днів з дня набрання законної сили відповідним рішенням.

5. Товари, зазначені у пункті 7 частини першої статті 238 цього Кодексу, можуть зберігатися на складах органів доходів і зборів протягом 180 днів.

6. Товари і документація, зазначені у пунктах 8-11 частини першої та у пункті 8 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу, зберігаються на складах органів доходів і зборів протягом строків, визначених законодавством.

7. Валюта України та іноземна валюта, депоновані в уповноважених банках, можуть зберігатися в них протягом 1095 днів.

Ця стаття розкриває загальні строки зберігання товарів і транспортних засобів комерційного призначення на складах органів доходів і зборів, після спливу яких орган доходів і зборів набуває підстав здійснити розпорядження відповідно до законодавства.

Строки зберігання товарів та документації, зазначених у пунктах 8–10 частини першої статті 238 цього Кодексу, визначаються з необхідного мінімуму часу, що потрібен для організації їх передання до органу з питань експертного забезпечення або до іншої експертної установи (організації) для проведення досліджень (аналізів, експертизи).

Строк зберігання зразків товарів, зазначених у пункті 11 частини першої статті 238 цього Кодексу, складає один рік, виходячи з положень статті 401 Кодексу.

Строки зберігання товарів, зазначених у пункті 8 частини п'ятої статті 238 цього Кодексу визначатимуться, виходячи з загальної тривалості заходів, обумовлених Главою 57 цього Кодексу.

Стаття 241. Операції з товарами, що зберігаються на складах органів доходів і зборів підприємствами.

1. Власники товарів, що зберігаються на складах органів доходів і зборів під митним контролем, або уповноважені ними особи можуть з дозволу та під контролем цих органів здійснювати із зазначеними товарами операції, передбачені статтею 325 цього Кодексу, а також:

- 1) підготовку товарів до продажу (відчуження, транспортування, консолідацію, подрібнення партій, маркування, формування відправлень, сортування, зберігання у цілях транзиту);
- 2) змішування товарів (компонентів) без надання одержаній продукції характеристик і властивостей, що істотно відрізняють її від вихідних складових;
- 3) прості складські операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів (переміщення товарів у межах складу з метою раціонального розміщення; чищення; провітрювання; створення оптимального температурного режиму зберігання; сушіння, у тому числі із створенням потоку тепла; захист від корозії; боротьба із шкідниками; інвентаризація);
- 4) взяття проб та зразків.

2. У разі відмови у наданні дозволу на здійснення визначених частиною першою цієї статті операцій з товарами органи доходів і зборів зобов'язані невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити особу, яка звернулася за дозволом, про причини і підстави такої відмови.

У цій статті законодавчо визначено вичерпний перелік операцій, що можуть здійснюватись з товарами, які зберігаються на складі органу доходів і зборів їх власником.

Стаття 242. Видача товарів зі складів органів доходів і зборів.

1. Товари, що зберігаються на складах органів доходів і зборів під митним контролем, можуть бути видані їх власникам або уповноваженим ними особам, а також особам, до яких протягом строку зберігання перейшло право власності на ці товари або право володіння ними, лише після митного оформлення зазначених товарів, відшкодування витрат органів доходів і зборів на їх зберігання та сплати відповідних митних платежів.

Цією статтею Кодексу визначено загальні принципи регулювання питання випуску товарів зі складів органів доходів і зборів. Умови і детальний порядок випуску товарів зі складу органу доходів і зборів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Глава 38. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення та коштами

Стаття 243. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення.

1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються на складах органів доходів і зборів, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення строків зберігання, встановлених цим Кодексом, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, – безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню, про що відповідний орган доходів і зборів повідомляє власника зазначених товарів, транспортних засобів комерційного призначення або уповноважену ним особу не пізніше як за 15 днів до закінчення строків зберігання. Таке повідомлення не направляється після закінчення строків зберігання, зазначених у частинах другій та п'ятій статті 240 цього Кодексу.

2. Товари, транспортні засоби, зазначені у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, конфісковані за рішенням суду, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, – безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень.

3. Якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, або провадження у справі про порушення митних правил буде припинено, ці товари, транспортні засоби можуть бути видані власникові або уповноваженій ним особі лише після здійснення їх митного оформлення зі сплатою відповідних митних платежів, якщо таке оформлення не було попередньо здійснено, а митні платежі не сплачувалися. При цьому у разі припинення провадження у справі про порушення митних правил за відсутністю події і складу адміністративного правопорушення витрати органу доходів і зборів на зберігання зазначених вище товарів, транспортних засобів власником цих товарів, транспортних засобів або уповноваженою ним особою не відшкодовуються.

4. Товари, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після закінчення строку зберігання, встановленого частиною п'ятою стат-

ті 240 цього Кодексу, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, – безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню. Інформація про знайдені (виявлені) товари протягом трьох днів розміщується для загального ознайомлення в місцях розташування органів доходів і зборів на весь строк зберігання таких товарів, а інформація про знайдені (виявлені) транспортні засоби, крім того, направляється до територіальних органів внутрішніх справ.

5. Товари, поміщені у режим відмови на користь держави, та товари, граничний строк перебування яких під митним контролем закінчився, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законодавством, – безоплатній передачі у володіння і користування або переробці, утилізації чи знищенню.

6. Товари, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, у тому числі товари – безпосередні предмети порушення митних правил, вилучені відповідно до цього Кодексу, підлягають реалізації з урахуванням терміну їх придатності, а у випадках, передбачених законодавством, – переробці, утилізації чи знищенню.

7. Товари, зазначені у пункті 1 частини першої статті 238 цього Кодексу (крім валютних цінностей), не вивезені власником або уповноваженою ним особою за межі митної території України до закінчення строку зберігання, зазначеного у частині першій статті 240 цього Кодексу, підлягають знищенню в порядку, встановленому законодавством.

8. Товари, конфісковані за рішенням суду відповідно до статті 476 цього Кодексу, у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень, підлягають безоплатній передачі для потреб лікувальних, навчальних закладів, закладів та установ соціально-культурної сфери, інших закладів та установ, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, або переробці, утилізації чи знищенню.

9. Товари, зазначені у частинах першій, другій, четвертій–шостій цієї статті, реалізуються в порядку, встановленому законодавством, на митних аукціонах, редуціях або за договором комісії за цінами, визначеними згідно із законодавством України про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність та Податковим кодексом України.

10. Порядок розпорядження окремими видами товарів, які не підлягають реалізації, а також товарами, документацією та зразками, зазначеними у пунктах 8-11 частини першої статті 238 цього Кодексу, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

11. Переробка, утилізація та знищення товарів здійснюються за кошти державного бюджету.

Виходячи з положень цієї статті орган доходів і зборів повинен прийняти рішення про те:

- які товари та транспортні засоби комерційного призначення підлягають реалізації;
- в які терміни;
- за яких підстав;
- де і як відбудеться реалізація.

Поряд із встановленням права здійснювати реалізацію товарів, положення цієї статті надають можливість застосовувати й інші шляхи розпорядження ними – безоплатна передача, утилізація, переробка, знищення.

Окрему увагу приділено процедурі розпорядження товарами, виявленими в зоні митного контролю і власник яких невідомий та конфіскованими товарами, що переміщувалися через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

Розширюються реалізаційні процедури, які можуть застосовуватись органами доходів і зборів. Наприклад, при неможливості реалізації товарів на аукціоні чи комісійних умовах надається можливість їх продажу на редуціях, що передбачає зниження вартості цих товарів безпосередньо під час їх продажу.

Товари, конфісковані за рішенням суду у зв'язку із порушенням прав інтелектуальної власності, підлягають безоплатній передачі для потреб лікувальних, навчальних закладів, закладів та установ соціально-культурної сфери, інших закладів та установ, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, або переробці, утилізації чи знищенню.

Стаття 244. Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів.

1. Кошти, одержані від реалізації товарів, зазначених у пунктах 2-5 частини першої, пунктах 1-5, 7 частини п'ятої статті 238 та частині четвертій статті 240 цього Кодексу, після виходу сум належних митних платежів, виплати комісійної винагороди підприємству торгівлі, яке реалізувало зазначені товари, а також після відшкодування витрат на зберігання цих товарів, їх оцінку, сертифікацію, транспортування, проведення, у разі необхідності, аналізів та

експертиз, розукомплектування, надсилання їх власникам відповідних повідомлень зберігаються на рахунку відповідного органу доходів і зборів.

2. Якщо товари – безпосередні предмети порушення митних правил, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, реалізуються до винесення судом рішення по справі про порушення митних правил, усі кошти, одержані від їх реалізації, вилучаються для забезпечення відповідно до цього Кодексу стягнення вартості цих товарів у разі їх конфіскації.

3. Якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів, зазначених у частині другій цієї статті, або провадження у справі про порушення митних правил буде припинено, кошти, одержані від реалізації зазначених товарів, зберігаються на рахунку відповідного органу доходів і зборів після вирахування сум належних митних платежів. Витрати, зазначені у частині першій цієї статті, при цьому не відшкодовуються і комісійна винагорода підприємству торгівлі не виплачується.

4. Якщо за рішенням суду по справі до особи, яка вчинила порушення митних правил, буде застосовано тільки стягнення у вигляді штрафу, частина коштів, одержаних від реалізації товарів, зазначених у частині другій цієї статті, може вилучатися для забезпечення цього стягнення.

5. Кошти, одержані від реалізації товарів, транспортних засобів, конфіскованих за рішенням суду, а також товарів, поміщених у режим відмови на користь держави, і товарів, які були виявлені (знайдені) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або у транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, і власник яких невідомий, після відшкодування витрат, зазначених у частині першій цієї статті, перераховуються до державного бюджету.

6. Власник товарів, зазначених у першій частині цієї статті, або уповноважена ним особа може отримати з рахунку органу доходів і зборів залишок коштів, одержаних від їх реалізації, протягом трьох років з дня реалізації товарів, а у випадках, зазначених у третій і четвертій частинах цієї статті, – з дня набрання законної сили рішенням суду по справі. Кошти, не отримані протягом цього строку, перераховуються до державного бюджету. Відсотки на суми коштів, одержаних від реалізації товарів, не нараховуються.

Стаття 244 складається з 6 частин, які детально визначають механізм розпорядження коштами, що одержані органами доходів і зборів від реалізації майна.

При цьому слід звернути увагу, що положення цієї статті залишають за власником право протягом трьох років отримати з депозитного рахунку органу доходів кошти, одержані від реалізації товарів, за вирахуваннями, визначеними в частині першій цієї статті. Це вказує на те, що відповідні товари не переходять у власність держави: орган доходів і зборів лише набуває правових підстав провести розпорядження такими товарами згідно з законодавством.

Це не стосується товарів, які конфісковані в дохід держави або поміщені у режим відмови на користь держави, кошти від реалізації яких перераховуються до Держбюджету без депонування в банках.

Стаття 245. Розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

1. Валюта України, іноземна валюта, конфіскована за рішенням суду, перераховується до державного бюджету у строки, встановлені законодавством для виконання судових рішень.

2. Валюта України, іноземна валюта, за якою власник або уповноважена ним особа не звернулися протягом строків зберігання, визначених цим Кодексом, перераховується до державного бюджету.

3. Банківські та дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, напівдорогоцінне каміння, що переходять у власність держави, передаються органами, які здійснили їх вилучення або зберігають їх, до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України в порядку, визначеному законодавством.

Положення статті 245 визначають механізм розпорядження зверненими в дохід держави валютними цінностями.

Водночас стаття 245 має відсильну норму щодо порядку передання до Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України банківських та дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, що переходять у власність держави.

РОЗДІЛ VIII. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Глава 39. Загальні положення щодо митного оформлення

Стаття 246. Мета митного оформлення.

1. Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів.

2. Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

Розділом VIII Митного кодексу України нормативно закріплено положення щодо порядку та умов здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України.

Під поняттям «митне оформлення» розуміється виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Термін «митне оформлення» містить дві основні категорії: митні формальності та випуск товарів.

Під митними формальностями розуміється сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Випуск товарів передбачає надання органом доходів і зборів права на користування та/або розпорядження товарами, щодо яких здійснюється митне оформлення, відповідно до заявленої мети.

Стаття 247. Місце і час здійснення митного оформлення.

1. Митне оформлення здійснюється в місцях розташування відповідних підрозділів органів доходів і зборів протягом робочого часу, встановленого для цих органів.

2. Відповідно до міжнародних договорів, укладених відповідно до закону, митне оформлення у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється цілодобово.

3. Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється в будь-якому органі доходів і зборів з пред'явленням їх цьому органу, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

4. Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через територію України в митному режимі транзиту, здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого починається транзитне переміщення.

5. Місця митного оформлення товарів, що переміщуються трубопроводами та лініями електропередачі, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

6. Місця здійснення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами, визначаються відповідно до розділу XII цього Кодексу.

7. За письмовим зверненням декларанта або уповноваженої ним особи митні формальності можуть виконуватися органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів, а також поза робочим часом, установленим для них, на умовах, визначених цим Кодексом. Форма письмового звернення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

8. За виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для них, із заінтересованих осіб справляється плата у розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України, та в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9. У разі оголошення надзвичайного стану в окремих регіонах України можуть визначатися органи доходів і зборів, в яких здійснюватиметься митне оформлення товарів.

10. За рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, митне оформлення підакцизних товарів, природного газу, товарів, які відповідно до законодавства підлягають клеймуванню державним пробірним клеймом, а також лікарських засобів може здійснюватися у спеціально визначених для цього органах доходів і зборів.

На всій митній території України в будь-якому органі доходів і зборів здійснюється митне оформлення:

– товарів, транспортних засобів комерційного призначення (крім переміщуваних через територію України в митному режимі транзиту), з пред'явленням їх цьому органу, якщо інше не передбачено цим Кодексом;

– товарів, що вивозяться за межі митної території України громадянами.

Окремо центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику визначаються місця митного оформлення:

– товарів, що переміщуються трубопроводами та лініями електропередачі;

– природного газу;

– підакцизних товарів;

– товарів, які відповідно до законодавства підлягають клеймуванню державним пробірним клеймом;

– лікарських засобів;

– ввезених на митну територію України громадянами товарів за товарними позиціями 8701–8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, що підлягають державній реєстрації.

У пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється:

– митне оформлення товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України (за виключеннями, передбаченими частиною 5 статті 365 Митного кодексу України);

– за заявою громадянина – митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі та вантажних відправленнях.

Митне оформлення здійснюється протягом робочого часу, встановленого для відповідного органу доходів і зборів.

У пунктах пропуску через державний кордон України митне оформлення здійснюється цілодобово.

Митні формальності можуть виконуватися органом доходів і зборів також поза його місцем розташування та поза установленим для нього робочим часом за письмовим зверненням декларанта (уповноваженої особи).

Усі витрати, пов'язані зі зміною місця і часу виконання органом доходів і зборів митних формальностей, сплачуються за рахунок заінтересованої особи.

Стаття 248. Початок митного оформлення.

1. Митне оформлення розпочинається з моменту подання органу доходів і зборів декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, а в разі електронного декларування – з моменту отримання органом доходів і зборів від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа, який відповідно до законодавства замінює митну декларацію.

2. Засвідчення органом доходів і зборів прийняття товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів на них до митного оформлення здійснюється шляхом проставлення відбитків відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії.

Початок митного оформлення передбачає виконання наступних дій:

– подання органу доходів і зборів декларантом (уповноваженою особою) митної декларації (на паперовому або електронному носії) або документа (на паперовому або електронному носії), який відповідно до законодавства її замінює;

– засвідчення органом доходів і зборів факту прийняття товарів, транспортних засобів комерційного призначення, документів до митного оформлення шляхом проставлення відбитків митних забезпечень, відповідних відміток на документах (поданих на паперовому носії митної декларації, товаросупровідних, товарно-транспортних документах).

Засоби електронного цифрового підпису на рівні з печатками, штампами, іншими засобами ідентифікації, які використовуються органами доходів і зборів для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення, віднесено до митного забезпечення.

Згідно з частиною 4 статті 264 Митного кодексу України, орган доходів і зборів зобов'язаний надати декларанту (уповноваженій особі) можливість:

– самостійного фіксування в електронній системі митного оформлення факту і часу подачі органу доходів і зборів поданих на паперовому носії – митної декларації (документа, який відповідно до законодавства її замінює) та документів, необхідних для митного оформлення;

– одержання від органу доходів і зборів повідомлення про дату і час отримання цим органом електронної митної декларації (електронного документа, який відповідно до законодавства її замінює).

Стаття 249. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення.

1. Декларанти або уповноважені ними особи можуть бути присутніми під час митного оформлення товарів, які пред'являються ними для такого оформлення.

2. У разі застосування заходів, передбачених статтями 338 і 339 цього Кодексу, а також на вимогу органу доходів і зборів присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення є обов'язковою.

Обов'язкова присутність декларанта (уповноваженої особи) при митному оформленні передбачена у випадках:

– огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення (стаття 338 Митного кодексу України);

– огляду та переогляду ручної поклажі, багажу (стаття 339 Митного кодексу України).

У разі відсутності особи, яка переміщує товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи зберігає товари під митним контролем – огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється органом доходів і зборів за умови залучення не менше ніж двох понять.

Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу за відсутності громадянина (його уповноваженого представника) здійснюються в присутності представників підприємства, що здійснює перевезення (пересилання чи зберігання) ручної поклажі та багажу.

Стаття 250. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою.

1. Під товарами, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, у цій статті розуміються:

1) товари, у тому числі транспортні засоби, продукти харчування, медикаменти, одяг, ковдри, намети, збірні будинки, пристрої для очищення та збереження води, інші товари першої необхідності, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження;

2) транспортні засоби, інструменти та устаткування, спеціально навчені тварини, продукти харчування, припаси, особисті речі та інші товари для осіб, які виконують завдання з ліквідації наслідків катастрофи, необхідні їм для роботи та проживання на території, яка зазнала впливу цієї катастрофи, протягом усього часу виконання зазначених завдань.

2. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, здійснюється першочергово.

3. На товари, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, допускається подання попередньої або тимчасової декларації за правилами, встановленими цим Кодексом.

4. Плата за виконання митних формальностей поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для них, щодо товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, не справляється.

5. Товари, що вивозяться за межі митної території України у складі вантажів з допомогою, пропускаються через митний кордон України без сплати митних платежів.

6. Товари, отримані уповноваженими організаціями у складі вантажів з допомогою та призначені для використання або безоплатного розповсюдження на митній території України цими організаціями чи під їх наглядом, пропускаються на митну територію України без сплати митних платежів.

Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою здійснюється першочергово. На такі товари допускається подання попередньої або тимчасової декларації за правилами, встановленими цим Кодексом. Плата, пов'язана зі зміною місця і часу виконання органом доходів і зборів митних формальностей, не справляється.

Стаття 251. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій.

1. Митне оформлення товарів, що ввозяться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, здійснюється в першочерговому порядку.

Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановлюються Законом України від 19.03.96 № 93/96-ВР «Про режим іноземного інвестування».

До іноземних інвестицій згідно з цим Законом віднесено цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Підприємством з іноземними інвестиціями вважається підприємство (організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному капіталі якого, за його наявності, становить не менше 10 відсотків.

Статтею 18 цього Закону регулюється порядок обкладення митом майна, що ввозиться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями.

Стаття 252. Митне оформлення військової техніки.

1. Військова техніка, укомплектована повністю військовою командою (бойові та військово-транспортні повітряні судна, військові кораблі та судна забезпечення Військово-Морських Сил тощо), яка перетинає митний кордон України, підлягає митному оформленню. Порядок такого оформлення встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Митне оформлення військової техніки іноземних держав здійснюється органом доходів і зборів за участю представників Міністерства оборони України, а в разі якщо заходи, в рамках яких переміщуються такі товари, належать до повноважень іншого центрального органу виконавчої влади, – представників цього центрального органу виконавчої влади.

3. Товари, що переміщуються через борти іноземних військових кораблів та повітряних суден на митну територію України або у зворотному напрямку, підлягають митному оформленню в порядку, визначеному цим Кодексом.

Розкрито поняття «військова техніка, укомплектована повністю військовою командою», що включає бойові та військово-транспортні повітряні судна, військові кораблі та судна забезпечення Військово-Морських Сил тощо.

Участь у процедурі митного оформлення військової техніки беруть не лише представники Міністерства оборони України, а вразі, якщо заходи, в рамках яких переміщуються такі товари, перебувають в компетенції іншого центрального органу – представники такого іншого центрального органу виконавчої влади.

Нормами статті 252 Митного кодексу України регламентується здійснення митного оформлення військової техніки Збройних сил України (частина 1) та іноземних держав (частина 2).

Особливості митного оформлення військової техніки, бойових та військово-транспортних повітряних суден, військових кораблів, суден забезпечення Військово-Морських Сил як України, так і іноземних держав, укомплектованих повністю військовою командою, які перетинають митний кордон України без права відчуження, визначені Порядком митного оформлення військової техніки та військових транспортних засобів, які перетинають митний кордон України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 63.

Відповідно до пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України № 63, митне оформлення військової техніки здійснюється в першочерговому порядку.

У спрощеному порядку здійснюється митне оформлення:

– військової техніки, яка перетинає митний кордон України з метою здійснення заходів оперативного-тактичного характеру (пункт 11 постанови № 63);

– військової техніки іноземних держав, яка перетинає митний кордон України з метою надання Україні або на її прохання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, при цьому умови застосування спрощеного порядку визначаються Кабінетом Міністрів України (пункт 12 постанови № 63).

Особисті речі членів військової команди підлягають митному оформленню у загальному порядку (пункт 10 постанови № 63).

Порядок допуску підрозділів збройних сил інших держав на територію України та умови їх перебування в Україні, а також порядок здійснення контролю за їх діяльністю під час перебування на території України визначено Законом України від 22.02.2000 № 1479-III «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України».

Відповідно до вимог статті 360 Митного кодексу України, митний контроль товарів військового призначення при їх переміщенні через митний кордон України здійснюється першочергово.

Огляд (перегляд) товарів військового призначення, а також взяття проб і зразків таких товарів, здійснюється тільки за виключних обставин.

Стаття 253. Подання органам доходів і зборів актів, складених підприємствами.

1. Підприємства, що переміщують товари через митний кордон України, у присутності посадової особи органу доходів і зборів складають акти про невідповідність цих товарів відомостям, зазначеним у документах, необхідних для здійснення їх митного контролю, про пошкодження товарів, їх упаковки чи маркування або про їх втрату. Зазначені акти подаються відповідним органам доходів і зборів.

2. Форма акта встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. При переміщенні товарів через митний кордон залізничним транспортом органу доходів і зборів замість акта про невідповідність може подаватися комерційний акт, складений відповідно до міжнародних договорів, укладених відповідно до закону.

4. Невідповідність фактичних вагових характеристик товарів відомостям, зазначеним у товаросупровідних документах, пов'язана з особливостями транспортування, зберігання, специфічними характеристиками певних товарів, допускається в межах норм природного убутку та норм списання втрат таких товарів відповідно до законодавства України.

Про факт пошкодження товару (його упаковки, маркування) або про його втрату при переміщенні через митний кордон України уповноваженою посадовою особою підприємства складається акт про невідповідність товару відомостям, зазначеним у товаросупровідних документах до нього.

Кодексом встановлено обов'язкову вимогу при цьому щодо присутності посадової особи органу доходів і зборів. Підприємство має звернутись до органу доходів і зборів із вмотивованою заявою на виклик інспектора митниці для складання акту про невідповідність товару.

При переміщенні товарів залізничним транспортом замість акта про невідповідність передбачено можливість подачі комерційного акта.

Комерційний акт є документом, який засвідчує нестачу, ушкодження чи псування вантажу (багажу), що складається в пункті їхнього призначення і служить підставою для пред'явлення одержувачем вантажу (багажу) претензії для відшкодування збитків.

Акти про невідповідність товару мають подаватися підприємствами органу доходів і зборів для врахування зазначеної інформації при проведенні митного оформлення товарів.

Стаття 254. Мова документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення.

1. Документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, подаються органу доходів і зборів українською мовою, офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування. Органи доходів і зборів вимагають переклад українською мовою документів, складених іншою мовою, ніж офіційна мова митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування, тільки у разі, якщо дані, які містяться в них, є необхідними для перевірки або підтвердження відомостей, зазначених у митній декларації. У такому разі декларант забезпечує переклад зазначених документів за власний рахунок.

Митне оформлення здійснюється державною (українською) мовою, це положення стосується і заповнення документів, необхідних для митних цілей.

Мовою міжнародного спілкування, як правило, є мова, поширена в межах певного регіону, або навіть усієї Землі. В основному у світі статусом міжнародної користується англійська мова і також найбільш поширені мови землі – французька, іспанська, частково – німецька.

Документи іноземною мовою можуть подаватися до органу доходів і зборів України без перекладу на українську у тих випадках, коли інформація, зазначена у цих документах, є зрозумілою без перекладу для посадової особи митниці.

Законодавство дозволяє заповнювати деякі графи декларації на іноземній мові, у яких міститься інформація про назву іноземного підприємства (фірми), торговий знак, комерційне найменування товару.

Норми Кодексу надають право посадовій особі органу доходів і зборів при проведенні митного контролю та митному оформленні витребувати у декларанта переклад документів з іноземної мови на українську.

Переклад мають здійснювати спеціалісти, які мають відповідний статус та повноваження відповідно до чинного законодавства. Ідентичність перекладу засвідчується печаткою відповідальної особи або підприємства перекладача.

Стаття 255. Завершення митного оформлення.

1. Митне оформлення завершується протягом чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню (якщо згідно з цим Кодексом товари, транспортні засоби комерційного призначення підлягають пред'явленню), подання митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей, передбачених статтями 257 і 335 цього Кодексу.

2. Строк, зазначений у частині першій цієї статті, може бути перевищений на час виконання відповідних формальностей виключно у разі:

1) виконання митних формальностей поза місцем розташування органу доходів і зборів відповідно до статті 247 цього Кодексу;

2) підтвердженого письмово бажання декларанта або уповноваженої ним особи подати відповідно до цього Кодексу додаткові документи чи відомості про зовнішньоекономічну операцію або характеристики товару;

3) проведення досліджень (аналізу, експертизи) проб і зразків товарів, якщо товари не випускаються відповідно до частини двадцять першої статті 356 цього Кодексу;

4) виявлення порушень митних правил, якщо товари не випускаються відповідно до п'ятої частини цієї статті;

5) зупинення митного оформлення відповідно до Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції»;

6) подання додаткових документів відповідно до частини третьої статті 53 цього Кодексу в межах передбаченого нею строку, перебіг якого припиняється з моменту отримання митницею (митним постом) таких документів чи письмової відмови декларанта або уповноваженої ним особи у їх наданні;

7) призупинення митного оформлення відповідно до статей 399 і 400 цього Кодексу.

3. У разі якщо товар декларується з використанням попередньої або періодичної митних декларацій, митне оформлення за цими деклараціями завершується у строк, що не перевищує чотирьох робочих годин з моменту їх подання.

4. Не допускається перевищення строку, зазначеного у частині першій цієї статті, у зв'язку з проведенням правоохоронними органами та підрозділами внутрішньої безпеки органів доходів і зборів спеціальних операцій, перевірок та інших заходів, які не є операціями, що здійснюються в рамках виконання процедур митного контролю.

5. Митне оформлення вважається завершеним після виконання всіх митних формальностей, визначених цим Кодексом відповідно до заявленого митного режиму, що засвідчується органом доходів і зборів шляхом проставлення відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії.

6. При виявленні порушення митних правил орган доходів і зборів здійснює випуск товарів до завершення розгляду справи про таке порушення за умови, що:

1) такі товари не підлягають конфіскації і не будуть потрібні надалі у процесі провадження у справі як докази;

2) декларант сплачує всі митні платежі або забезпечує їх сплату відповідно до розділу X цього Кодексу.

Митним кодексом України встановлено, що митне оформлення завершується протягом 4-х робочих годин з моменту:

– пред’явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню;

– подання митної декларації (документа, що її замінює відповідно до законодавства), необхідних документів і відомостей, передбачених статтями 257 і 335 цього Кодексу.

Частиною 2 цієї статті визначено вичерпний перелік підстав перевищення 4-годинного терміну.

Кодексом також визначено особливості виконання митних формальностей при завершенні митних режимів: транзиту (стаття 102); тимчасового ввезення (стаття 112); тимчасового вивезення (стаття 120); митного складу (стаття 129); вільної митної зони (стаття 137); безмитної торгівлі (стаття 146); переробки на митній території (стаття 160); переробки за межами митної території (стаття 173); знищення або руйнування (стаття 181); відмови на користь держави (стаття 185).

Відповідно до статті 319 Митного кодексу України, митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, завершується тільки після проведення встановлених законами України для кожного товару видів контролю (санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю).

Стаття 256. Відмова у митному оформленні та обов’язки органу доходів і зборів щодо роз’яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення.

1. Відмова у митному оформленні – це письмове вмотивоване рішення органу доходів і зборів про неможливість здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через невиконання декларантом або уповноваженою ним особою умов, визначених цим Кодексом.

2. У рішенні про відмову у митному оформленні повинні бути зазначені причини відмови та наведені вичерпні роз’яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Зазначене рішення повинно також містити інформацію про порядок його оскарження.

3. Рішення про відмову у митному оформленні приймається в межах строку, відведеного статтею 255 цього Кодексу для завершення митного оформлення. Неприйняття такого рішення протягом зазначеного строку є бездіяльністю, яка може бути оскаржена в порядку, встановленому главою 4 цього Кодексу.

Невиконання декларантом (уповноваженою ним особою) умов, визначених цим Кодексом, тягне за собою надання органом доходів і зборів відмови у митному оформленні товарів, транспортних засобів комерційного призначення, відмови у прийнятті митної декларації.

Рішення про відмову:

– приймається органом доходів і зборів у межах 4-годинного строку, відведеного для митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

– має бути вмотивованим та передбачає письмову форму повідомлення щодо прийнятого рішення декларанта (уповноваженої ним особи).

Обов’язкова інформація, яка повинна зазначатися у рішенні про відмову:

– причини відмови;

– вичерпні роз’яснення щодо вимог митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення (з посиланням на законодавчі і нормативні документи);

– вимоги, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення чи пропуску цих товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, можливість прийняття митної декларації;

– порядок оскарження дій органу доходів і зборів.

Положення щодо відмови органу доходів і зборів у прийнятті митної декларації встановлено частинами 10–12 статті 264 Кодексу.

Вичерпний перелік підстав для відмови у прийнятті митної декларації визначено частиною 11 статті 264 Кодексу.

Форма картки відмови встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову та митну політику.

Глава 40. Декларування

Стаття 257. Процедура декларування.

1. Декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії.

2. Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках.

3. Митна декларація та інші документи, подання яких органам доходів і зборів передбачено цим Кодексом, оформлені на паперовому носії та у вигляді електронних документів, мають однакову юридичну силу.

4. У системі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, створюється акредитований центр сертифікації ключів, який безоплатно надає територіальним органам зазначеного центрального органу виконавчої влади на регіональному та місцевому рівнях та підприємствам усі необхідні послуги електронного цифрового підпису.

5. Формат митних декларацій, що подаються як електронні документи, базується на міжнародних стандартах електронного обміну даними.

6. Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються цим Кодексом. Положення про митні декларації та форми цих декларацій затверджуються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення таких декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, – центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну податкову і митну політику.

7. Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення додержання вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів.

8. Митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється органами доходів і зборів на підставі митної декларації, до якої декларантом залежно від митних формальностей, установлених цим Кодексом для митних режимів, та заявленої мети переміщення вносяться такі відомості, у тому числі у вигляді кодів:

- 1) заявлений митний режим, тип декларації та відомості про особливості переміщення;
- 2) відомості про декларанта, уповноважену особу, яка склала декларацію, відправника, одержувача, перевізника товарів і сторони зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), а в разі якщо зовнішньоекономічний договір (контракт) укладено на підставі посередницького договору, – також про іншу, крім сторони зовнішньоекономічного договору (контракту), сторону такого посередницького договору;
- 3) відомості про найменування країн відправлення та призначення;
- 4) відомості про транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для міжнародного перевезення товарів та/або їх перевезення митною територією України під митним контролем, та контейнери;
- 5) відомості про товари:
 - а) найменування;
 - б) звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар;
 - в) торговельна марка та виробник товарів (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах);
 - г) код товару згідно з УКТ ЗЕД;
 - г) найменування країни походження товарів (за наявності);
 - д) опис упаковки (кількість, вид);
 - е) кількість у кілограмах (вага брутто і вага нетто) та інших одиницях виміру;
 - є) фактурна вартість товарів;
 - ж) митна вартість товарів та метод її визначення;

- з) відомості про уповноважені банки декларанта;
- и) статистична вартість товарів;
- б) відомості про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати:
 - а) ставки митних платежів;
 - б) застосування пільг зі сплати митних платежів;
 - в) суми митних платежів;
 - г) офіційний курс валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки, визначений відповідно до статті 3-1 цього Кодексу;
 - г) спосіб і особливості нарахування та сплати митних платежів;
 - д) спосіб забезпечення сплати митних платежів (у разі застосування заходів гарантування їх сплати);
- 7) відомості про зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), та його основні умови;
- 8) відомості, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України;
- 9) відомості про документи, передбачені частиною третьою статті 335 цього Кодексу;
- 10) довідковий номер декларації (за бажанням декларанта).

9. Органам доходів і зборів забороняється вимагати внесення до митної декларації інших відомостей, ніж зазначені у цій статті.

10. Перелік товарів, що не підлягають обов'язковому письмовому декларуванню, встановлюється цим Кодексом та іншими законодавчими актами України.

Митний контроль товарів і транспортних засобів невід'ємно пов'язаний з процедурою їх декларування. Декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Серед документів, що використовуються органами доходів і зборів для декларування товарів, основне місце займає митна декларація. На її застосуванні базується більшість технологій митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

З міжнародних конвенцій, які регулюють питання декларування та застосування митної декларації, слід відзначити Міжнародну конвенцію про спрощення і гармонізацію митних процедур та Конвенцію про спрощення формальностей у торгівлі товарами (Інтерлакен, 1987).

Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур не містить конкретних форм і правил заповнення митних декларацій, проте стандартним правилом 3.11 розділу 3 Загального додатка встановлено, що зміст декларації на товари визначається митною службою. Письмова форма декларації на товари повинна відповідати типовій формі ООН. У разі застосування автоматизованого митного оформлення формату декларації на товари, яка подається електронним способом, базується на міжнародних стандартах електронного обміну даними, як це передбачено Рекомендаціями Ради митного співробітництва з інформаційних технологій.

На сьогоднішній день форма митної декларації, що застосовується в Україні, приведена у відповідність до форми Єдиного адміністративного документа, що передбачена Конвенцією про спрощення формальностей у торгівлі товарами та застосовується в ЄС.

Митним кодексом закріплено, що декларація на товари може подаватися як в паперовій формі, так і в електронній формі. Митна декларація та інші документи, подання яких органам доходів і зборів передбачено Митним кодексом, оформлені на паперовому носії та у вигляді електронних документів, мають однакову юридичну силу.

Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом та інших електронних документів або їх реквізитів.

Стаття також передбачає, що перелік відомостей, які підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення додержання вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів, що в повній мірі відповідає стандартному правилу 3.12 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур.

Окрім цього, статтею встановлений вичерпний перелік відомостей, що вносяться до митної декларації декларантом. Наведення передбачених статтею 257 відомостей відповідає формі єдиного адміністративного документа й найменуванню його граф.

Вимагати внесення до митної декларації інших відомостей, ніж зазначені у статті 257, забороняється.

Розробка положення про митні декларації та визначення форм таких декларацій делеговано Кабінету Міністрів України, а порядок заповнення митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, – центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику.

Стаття 258. Митна декларація, заповнена у звичайному порядку.

1. Під митною декларацією, заповненою у звичайному порядку, розуміється митна декларація, що містить обсяг відомостей (даних), достатній для завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у заявлений митний режим.

2. За рішенням органу доходів і зборів митне оформлення та випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до митного режиму експорту може здійснюватися без їх пред'явлення органу доходів і зборів, якому подано митну декларацію, заповнену у звичайному порядку. Рішення про можливість випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без їх пред'явлення органу доходів і зборів або про необхідність такого пред'явлення приймається органом доходів і зборів на основі результатів аналізу ризиків у строк не більше чотирьох робочих годин з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку відповідно до митного режиму експорту.

Під митною декларацією, заповненою у звичайному порядку, розуміється митна декларація, що містить обсяг відомостей (даних), достатній для завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення у заявлений митний режим.

Використання в Митному кодексі України поняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку, здійснюється з метою відокремлення декларацій, які надають право на випуск товарів, та декларацій, що потребують подання з цією метою додаткової декларації.

Здійснення митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації, заповненої у звичайному порядку, можливе якщо декларант володіє точними відомостями про товари та транспортні засоби, які переміщуються через митний кордон України, необхідними для здійснення митних формальностей.

Статтею передбачено також спрощення у здійсненні митних формальностей при декларуванні товарів і транспортних засобів комерційного призначення відповідно до митного режиму експорту. Так, за рішенням органу доходів і зборів митне оформлення та випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до митного режиму експорту може здійснюватись без їх пред'явлення органу доходів і зборів, якому подано митну декларацію, заповнену у звичайному порядку.

У зв'язку з цим передбачається запровадження обов'язку органів доходів і зборів прийняти рішення про можливість випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без їх пред'явлення органу доходів і зборів або про необхідність такого пред'явлення протягом чотирьох робочих годин з моменту прийняття митної декларації, заповненої у звичайному порядку відповідно до митного режиму експорту.

Зазначене рішення приймається на основі результатів аналізу ризиків.

Стаття 259. Попередня митна декларація.

1. Попередня митна декларація (інший документ, що може використовуватися замість митної декларації відповідно до статті 94 цього Кодексу) подається до ввезення в Україну товарів, транспортних засобів комерційного призначення (у тому числі з метою транзиту) або після їх ввезення, якщо ці товари, транспортні засоби перебувають на території пункту пропуску через державний кордон України.

2. Попередня митна декларація подається декларантом або уповноваженою ним особою органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого товари, транспортні засоби комерційного призначення будуть пред'явлені для митного оформлення, з метою проведення аналізу ризиків та прискорення виконання митних формальностей.

3. Попередня митна декларація повинна містити відомості, достатні для:

1) ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України та забезпечення доставки їх до органу доходів і зборів призначення; або

2) випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму за попередньою митною декларацією, яка містить всю необхідну для цього інформацію, після пропуску цих товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України та без пред'явлення їх органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація; або

3) випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму за попередньою митною декларацією, яка містить всю необхідну для цього інформацію, після пред'явлення їх органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація.

4. За рішенням органу доходів і зборів, яким оформлена попередня митна декларація, випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму за попередньою митною декларацією, яка містить всю необхідну для цього інформацію, може бути здійснено після переміщення цих товарів, транспортних засобів через митний кордон України без пред'явлення їх цьому органу доходів і зборів.

5. Рішення про випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму без пред'явлення їх органу доходів і зборів за попередньою митною декларацією, яка містить всю необхідну для цього інформацію, приймається органом доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, на основі результатів аналізу ризиків у строк не більше чотирьох робочих годин з моменту пропуску цих товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

6. При ввезенні на митну територію України підакцизних товарів подання попередньої митної декларації, доставка та пред'явлення цих товарів органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, є обов'язковими.

7. При поданні попередньої митної декларації відповідальність декларанта або уповноваженої ним особи за достовірність відомостей, наведених в цій декларації, настає з моменту:

1) випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму без пред'явлення їх органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація;

2) випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму після пред'явлення їх органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, але без проведення митного огляду цим органом доходів і зборів;

3) надання декларанту або уповноваженій ним особі органом доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, інформації про проведення митного огляду пред'явлених товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

8. Попередня митна декларація приймається органом доходів і зборів, якщо її перевіркою встановлено, що вона містить необхідні відомості щодо товару і до неї додано необхідні документи або їх копії, у тому числі у вигляді електронного документа. У разі відсутності на момент подання попередньої митної декларації оригіналів документів дозволяється подання їх копій. Факт прийняття декларації засвідчується посадовою особою органу доходів і зборів, яка її прийняла, шляхом проставлення на ній відбитка відповідного митного забезпечення та інших відміток (номера декларації, дати та часу її прийняття тощо), у тому числі з використанням інформаційних технологій.

9. Орган доходів і зборів не має права відмовити в прийнятті попередньої митної декларації, якщо виконано всі умови, встановлені цим Кодексом.

10. Відмова органу доходів і зборів в прийнятті попередньої митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанта.

11. Ввезення товару на територію України за попередньою митною декларацією дозволяється протягом 30 днів з дати її оформлення органом доходів і зборів.

12. Для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму за попередньою митною декларацією, яка містить всю необхідну для цього інформацію, застосовуються курси валют, визначені відповідно до статті 3-1 цього Кодексу, та заходи тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на дату прийняття органом доходів і зборів такої попередньої митної декларації для оформлення, а заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності – чинні на дату такого випуску.

13. Якщо попередня митна декларація містить лише відомості, достатні для ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України та забезпечення їх доставки до органу доходів і зборів призначення, або після оформлення попередньої

митної декларації змінюються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, для випуску товарів декларантом або уповноваженою ним особою подається додаткова декларація.

14. Попередня митна декларація, за якою органом доходів і зборів здійснено випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму без пред'явлення їх цьому органу доходів і зборів відповідно до частини п'ятої цієї статті, або попередня митна декларація разом з додатковою декларацією, поданою відповідно до частини тринадцятої цієї статті, становлять митну декларацію, заповнену в звичайному порядку.

З метою скорочення часу виконання митних формальностей положеннями Митного кодексу передбачено використання під час митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення попередньої митної декларації у відповідності до положень стандартного правила 3.25 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур.

Використання процедури попереднього декларування враховує інтереси органів доходів і зборів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Органи доходів і зборів, на базі поданої підприємцем попередньої інформації, можуть більш оперативно провести аналіз ризиків та прийняти рішення щодо випуску товарів (з проведенням митного огляду товарів або без застосування цієї процедури).

Підприємцям застосування попередньої митної декларації дозволить якомога швидше розпорядитись товарами, знижує затрати на зберігання товарів, а також надає більше часу на підготовку операції з використання зазначених товарів після завершення митного оформлення.

Митний кодекс встановлює, що попередня митна декларація подається до ввезення в Україну товарів, транспортних засобів комерційного призначення (у тому числі з метою транзиту товарів до органу доходів і зборів призначення) або після їх ввезення, якщо ці товари, транспортні засоби перебувають на території пункту пропуску через державний кордон України.

Попередня митна декларація повинна містити відомості, достатні для ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України, або ж для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму.

Ввезення товару на територію України за попередньою митною декларацією дозволяється протягом 30 днів з дати її оформлення органом доходів і зборів.

Якщо попередня митна декларація містить відомості, достатні тільки для ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України, товари, транспортні засоби комерційного призначення в обов'язковому порядку мають доставлятися до органу доходів і зборів призначення, а випуск товарів здійснюватись після подання додаткової декларації відповідно до статті 261 Митного кодексу України.

Якщо попередня митна декларація містить відомості, достатні для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму, за рішенням органу доходів і зборів, яким оформлена попередня митна декларація, може бути здійснений випуск цих товарів, транспортних засобів після переміщення через митний кордон України без пред'явлення їх цьому органу доходів і зборів або після пред'явлення їх органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, та подання додаткової декларації.

Рішення про випуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму без пред'явлення їх органу доходів і зборів за попередньою митною декларацією, приймається органом доходів і зборів на основі результатів аналізу ризиків у строк не більше чотирьох робочих годин з моменту пропуску цих товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

При ввезенні на митну територію України підакцизних товарів подання попередньої митної декларації, доставка та пред'явлення цих товарів органу доходів і зборів, яким оформлена така попередня митна декларація, є обов'язковими.

Статтею також регламентовано застосування курсів валют і заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності при декларуванні товарів, транспортних засобів комерційного призначення за попередньою митною декларацією.

Стаття 260. Тимчасова та періодична митні декларації.

1. Якщо декларант або уповноважена ним особа не володіє точними відомостями про характеристики товарів, необхідні для заповнення митної декларації у звичайному порядку, вона може подати органу доходів і зборів тимчасову митну декларацію на такі товари за умови, що вона містить дані, достатні для поміщення їх у заявлений митний режим, та під зобов'язання

про подання додаткової декларації у строк не більше 45 днів з дати оформлення тимчасової митної декларації.

2. Якщо під час митного оформлення товарів за тимчасовою митною декларацією органом доходів і зборів бралися проби (зразки) цих товарів для проведення їх дослідження (аналізу, експертизи) і рішення органу доходів і зборів за результатами такого дослідження (аналізу, експертизи) не може бути прийнято у 30-денний строк з дня оформлення тимчасової митної декларації, цей строк продовжується органом доходів і зборів, але не більше ніж на 15 днів.

3. Для випуску товарів відповідно до заявленого митного режиму за тимчасовою митною декларацією застосовуються курси валют, визначені відповідно до статті 3-1 цього Кодексу, заходи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на дату прийняття органом доходів і зборів тимчасової митної декларації для оформлення. Якщо декларант не володіє точними відомостями, необхідними для визначення ставок митних платежів, для нарахування сум митних платежів за тимчасовою митною декларацією застосовується найбільша ставка митних платежів з тих, під яку може підпадати товар.

4. Періодична митна декларація може подаватися на регулярне переміщення через митний кордон України товарів однією і тією ж особою на одних і тих же умовах та підставах протягом не більше 180 днів та під зобов'язання про подання додаткової декларації на товари, переміщені за періодичною митною декларацією протягом попереднього календарного місяця, у порядку та на умовах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

5. При ввезенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення в Україну, у тому числі з метою транзиту, періодична митна декларація використовується замість попередньої митної декларації.

6. Для випуску товарів відповідно до заявленого митного режиму, що ввозяться на митну територію України за періодичною митною декларацією, застосовуються курси валют, визначені відповідно до статті 3-1 цього Кодексу, заходи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на день прийняття органом доходів і зборів додаткової декларації на товари, переміщені за періодичною митною декларацією протягом попереднього календарного місяця.

7. Для пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму, що вивозяться за межі митної території України за періодичною митною декларацією, застосовуються заходи тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на день пропуску цих товарів через митний кордон України.

8. Орган доходів і зборів не має права відмовити в прийнятті тимчасової або періодичної митної декларації, якщо виконано всі умови, встановлені цим Кодексом.

9. Відмова органу доходів і зборів в прийнятті тимчасової або періодичної митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанта.

10. Оформлення органом доходів і зборів тимчасової або періодичної митної декларації передбачає необхідність виконання вимог цього Кодексу, передбачених для поміщення товарів в обраний митний режим та сплати митних платежів або забезпечення їх сплати відповідно до розділу X цього Кодексу.

З метою спрощення митних формальностей Митним кодексом України передбачено використання під час митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення тимчасової митної декларації, що кореспондується з положеннями стандартних правил 3.13, 3.14 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур.

Тимчасова митна декларація може бути застосована за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи для декларування партії товарів, ввезених на митну територію України, або партії товарів, що вивозяться за межі митної території України, у разі, якщо декларант не володіє точними відомостями про характеристики товарів, необхідними для заповнення митної декларації у звичайному порядку.

Такі випадки можливі, наприклад, коли точні відомості про код товару згідно з УКТЗЕД можуть бути встановлені після проведення їх дослідження; відомості про кількісні характеристики товарів можуть бути встановлені після навантаження товарів на транспортний засіб або вивантаження товару з транспортного засобу; або ціна товарів визначається за формулою.

Подання тимчасової митної декларації допускається під зобов'язання про подання додаткової декларації у строк не більше 45 днів з дати оформлення тимчасової митної декларації.

Тимчасова митна декларація застосовується з такими особливостями:

- якщо декларант або уповноважена ним особа не володіє точними відомостями про товар, застосовується найбільша ставка митних платежів з тих, під яку може підпадати такий товар;
- застосовуються курси валют, заходи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на дату прийняття органом доходів і зборів тимчасової митної декларації для оформлення.

Застосування періодичної митної декларації регламентовано стандартним правилом 3.32 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур.

Подання періодичної митної декларації є особливою процедурою декларування, спрямованою на забезпечення можливості подачі єдиної додаткової декларації з відомостями про товари, переміщені через митний кордон України протягом попереднього встановленого періоду на підставі періодичної митної декларації. Застосування періодичної митної декларації надає значні переваги як для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і для органів доходів і зборів, зокрема, дозволяє зменшити кількість операцій митного контролю по відношенню до окремої партії товарів.

Згідно з Митним кодексом України, періодична митна декларація може подаватись на регулярне переміщення через митний кордон України товарів однією і тією ж особою на одних і тих же умовах та підставах протягом не більше 180 днів та під зобов'язання про подання додаткової декларації на товари, переміщені за періодичною митною декларацією протягом попереднього календарного місяця.

При ввезенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення в Україну, у тому числі з метою транзиту, періодична митна декларація використовується замість попередньої митної декларації.

Визначення порядку та умов подання періодичної митної декларації делеговано Кабінету Міністрів України. Так, постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.12 №450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» визначено порядок та умови подання періодичної митної декларації.

Особливості застосування курсів валют, заходів тарифного та нетарифного регулювання при поданні періодичної митної декларації:

- при ввезенні застосовуються курси валют, заходи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на день прийняття органом доходів і зборів додаткової декларації;
- при вивезенні застосовуються заходи тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, чинні на день пропуску товарів за межі митної території України.

Оформлення органом доходів і зборів тимчасової або періодичної митних декларацій передбачає необхідність виконання вимог Митного кодексу України, передбачених для поміщення товарів в обраний митний режим та сплати митних платежів (для тимчасової декларації) або забезпечення їх сплати (для періодичної митної декларації).

Стаття 261. Додаткова декларація.

1. У разі подання відповідно до статей 259 і 260 цього Кодексу попередньої, тимчасової або періодичної митної декларації декларант або уповноважена ним особа повинні протягом строків, визначених відповідно до цього Кодексу, подати органу доходів і зборів додаткову декларацію, яка містить точні відомості про товари, задекларовані за попередньою, тимчасовою або періодичною митною декларацією, що подавалися б у разі декларування цих товарів за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку.

2. У разі відсутності інформації, необхідної для визначення числових значень складових митної вартості товарів, яка стане відомою після випуску товарів у вільний обіг та сплати роялті, ліцензійних платежів, інших складових вартості, які визначаються залежно від обсягів продажу або прибутку від продажу, декларант або уповноважена ним особа має право подати додаткову декларацію протягом 180 днів з дати випуску товарів.

3. У разі якщо значення ціни товару в зовнішньоекономічному договорі визначається за формулою і на дату декларування невідоме, декларант або уповноважена ним особа має право подати додаткову декларацію протягом 90 днів з дати випуску товарів.

4. Додаткова декларація подається до відповідного органу доходів і зборів, яким була оформлена відповідна попередня, тимчасова або періодична митна декларація.

5. Дозволяється подання однієї додаткової декларації до кількох попередніх, тимчасових або періодичних митних декларацій, що були оформлені одним органом доходів і зборів у межах одного зовнішньоекономічного договору та одного митного режиму, за умови дотримання строків подання додаткової декларації, визначених відповідно до цього Кодексу.

Застосування додаткової декларації обумовлено необхідністю заявлення додаткових і/або уточнених відомостей, необхідних для завершення митних формальностей у разі декларування товарів за попередньою, тимчасовою або періодичною митними деклараціями та в інших випадках, передбачених відповідно до Митного кодексу України.

У законодавстві ЄС застосування додаткової декларації передбачено положеннями статті 110 Регламенту ЄС № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про встановлення Митного кодексу Співтовариства (Модернізованого Митного Кодексу).

Подання додаткової декларації має здійснюватись з урахуванням строків передбачених правилами застосування попередньої, тимчасової та періодичної митних декларацій, встановленими положеннями статей 259 та 260.

Митним кодексом України також встановлена можливість подання однієї додаткової декларації до кількох попередніх, тимчасових або періодичних митних декларацій, що були оформлені одним органом доходів і зборів у межах одного зовнішньоекономічного договору та одного митного режиму, за умови дотримання встановлених строків подання додаткової декларації.

Стаття 261 також встановлює окремі процедури застосування додаткової декларації, яка подаватиметься після митної декларації, за якою здійснено випуск товарів. Такі процедури передбачатимуть подання додаткової декларації:

– у разі відсутності інформації, необхідної для визначення числових значень складових митної вартості товарів, яка стане відомою після випуску товарів – у вільний обіг та сплати роялті, ліцензійних платежів, інших складових вартості, які визначаються в залежності від обсягів продажу або прибутку від продажу, – протягом 180 днів з дати випуску товарів;

– у разі, якщо значення ціни товару в зовнішньоекономічному договорі визначається за формулою і на дату декларування невідоме, – протягом 90 днів з дати випуску товарів.

Стаття 262. Місце декларування.

1. Товари, що переміщуються через митний кордон України, декларуються органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення цих товарів.

2. Транспортні засоби, що використовуються для переміщення товарів, декларуються одночасно з цими товарами, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

3. Морські, річкові та повітряні судна декларуються органу доходів і зборів в порту чи аеропорту прибуття на митну територію України або в порту чи аеропорту відправлення з митної території України.

4. Порожні транспортні засоби і транспортні засоби, що перевозять пасажирів, декларуються в місці перетину митного кордону України.

Згідно з частиною першою статті, товари, що переміщуються через митний кордон України, декларуються органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення цих товарів.

Таким чином, місце декларування товарів визначається місцем проведення їх митного оформлення. У свою чергу, частина третя статті 247 Митного кодексу визначає, що митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється в будь-якому органі доходів і зборів з пред'явленням їх цьому органу, якщо інше не передбачено цим Кодексом. Дане положення цілком відповідає стандартному правилу стандартного правила 3.20 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, відповідно до якого органи доходів і зборів дозволяють подачу декларації на товари в будь-якому уповноваженому органу доходів і зборів.

Місце декларування транспортних засобів розрізняється у залежності від:

а) виду транспортного засобу;

б) об'єкта перевезення – перевезення пасажирів чи переміщення товарів.

Так, транспортні засоби (крім морських, річкових і повітряних суден), що перевозять товар, декларуються одночасно з цими товарами.

Морські, річкові та повітряні судна декларуються органу доходів і зборів в порту чи аеропорту прибуття на митну територію України або в порту чи аеропорту відправлення з митної території України.

Транспортні засоби, що перевозять пасажирів, а також порожні транспортні засоби декларуються безпосередньо при перетинанні митного кордону.

Стаття 263. Строки декларування.

1. Митна декларація подається органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, протягом 10 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу.

2. У разі відмови у прийнятті митної декларації або в митному оформленні товарів, у тому числі у зв'язку з прийняттям органом доходів і зборів рішення про коригування митної вартості товарів нова митна декларація подається органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення товарів, не пізніше 10 робочих днів з дати такої відмови, якщо товари протягом зазначеного часу не розміщено на складі тимчасового зберігання чи на складі органу доходів і зборів.

3. Товари, які протягом 30 днів з дня доставлення їх у орган доходів і зборів призначення не поміщені у митний режим або не розміщені на складі тимчасового зберігання чи складі органу доходів і зборів, набувають статусу таких, що зберігаються на складі органу доходів і зборів.

4. Строки, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, продовжуються органами доходів і зборів на прохання декларанта:

1) у разі хвороби власника товарів, транспортних засобів комерційного призначення або уповноваженої ним особи, що настала після прибуття у місця, встановлені органами доходів і зборів для здійснення митного контролю, що підтверджується документом, виданим медичним закладом;

2) коли процедура контролю, який здійснюється іншими державними органами під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, потребує додаткового часу, що підтверджується довідкою відповідного органу;

3) якщо виникли обставини та/або сталися події, що перешкоджають поданню органу доходів і зборів митної декларації, зокрема:

а) стихійне лихо (пожежа, повінь тощо), введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях у зоні митного контролю, інші надзвичайні та невідворотні за даних умов події (обставини непереборної сили);

б) протиправні дії третіх осіб, спрямовані проти перевізника, транспортного засобу комерційного призначення чи товарів, що підлягають декларуванню;

в) неможливість подальшого руху транспортного засобу внаслідок зсуву, пошкодження або розпакування товару, що унеможливило пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

5. Залежно від характеру обставин і подій, зазначених у частині четвертій цієї статті, документи, що підтверджують їх наявність і тривалість дії, видаються державними органами та іншими суб'єктами відповідно до їх компетенції.

6. Для продовження строків пред'явлення або декларування органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення власник або уповноважена ним особа звертається до органу доходів і зборів з письмовою заявою, у тому числі в електронній формі. До заяви додаються відповідні документи, які підтверджують обставини та події, зазначені у частині четвертій цієї статті.

7. Орган доходів і зборів на підставі заяви та доданих до неї документів продовжує строк декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення на час, необхідний для усунення причин, що не дали змоги своєчасно задекларувати ці товари, транспортні засоби.

8. Декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення може здійснюватися до прибуття їх на митну територію України або до органу доходів і зборів призначення згідно з порядком та умовами, визначеними статтею 259 цього Кодексу.

Відповідно до вимог стандартних правил 3.23, 3.24 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, у випадках, коли національним законодавством встановлені строки для подання декларацій на товари, ці строки повинні бути достатніми, для того щоб надати можливість декларанту заповнити декларацію на товари та отримати відповідні підтверджуючі документи. На прохання декларанта та на підставах, визнаних митною службою обґрунтованими, остання продовжує терміни, передбачені для подачі декларації на товари.

Статтею визначено, що митна декларація подається органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, протягом 10 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу.

Якщо орган доходів і зборів відмовляє в прийнятті такої першої митної декларації або в митному оформленні товарів за нею, або приймає рішення про коригування митної вартості товарів, задекларованих у ній, стаття визначає обов'язком декларанта подати органу доходів і зборів, який здійснює

митне оформлення товарів, нову митну декларацію не пізніше 10 робочих днів з дати такої відмови, якщо товари протягом зазначеного часу не розміщено на складі тимчасового зберігання чи на складі органу доходів і зборів.

За наявності визначених статтею підстав, вищевказані строки продовжуються органами доходів і зборів на прохання декларанта за заявою власника або уповноваженої ним особи до органу доходів і зборів, поданою в письмовій, зокрема, електронній формі. До заяви додаються відповідні документи, які підтверджують такі підстави.

Якщо товари протягом 30 днів з дня доставлення їх у орган доходів і зборів призначення не поміщені у митний режим або не розміщені на складі тимчасового зберігання чи складі органу доходів і зборів, то вони набувають статусу таких, що зберігаються на складі органу доходів і зборів.

У той же час декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення може здійснюватися до ввезення в Україну товарів, транспортних засобів комерційного призначення (у тому числі з метою транзиту) або після їх ввезення, якщо ці товари, транспортні засоби перебувають на території пункту пропуску через державний кордон України у разі застосування попередньої митної декларації згідно зі статтею 259 Кодексу.

Стаття 264. Прийняття митної декларації.

1. Митна декларація реєструється та приймається органом доходів і зборів у порядку, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Митна декларація та інші документи подаються органу доходів і зборів в електронному вигляді з дотриманням вимог цього Кодексу або на паперових носіях. Митна декларація на паперовому носії супроводжується її електронною копією. Разом з митною декларацією органу доходів і зборів подаються рахунок або інший документ, що визначає вартість товару, та, у випадках, встановлених цим Кодексом, – декларація митної вартості. Відомості про документи, визначені частиною третьою статті 335 цього Кодексу, зазначаються декларантом або уповноваженою ним особою у встановленому порядку в митній декларації. На вимогу органу доходів і зборів декларант або уповноважена ним особа зобов'язані надати органу доходів і зборів оригінали таких документів або засвідчені в установленому порядку їх копії, якщо законодавством не передбачено подання оригіналів.

3. Дата та час подання митної декларації фіксується органом доходів і зборів шляхом її реєстрації, у тому числі з використанням інформаційних технологій. Орган доходів і зборів не має права відмовити в реєстрації митної декларації.

4. Орган доходів і зборів зобов'язаний надати декларанту або уповноваженій ним особі можливість самостійного фіксування в електронній системі митного оформлення факту і часу подачі органу доходів і зборів митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, на паперовому носії, а в разі електронного декларування – можливість одержання від органу доходів і зборів повідомлення про дату і час отримання цим органом електронної митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює. Ненадання органом доходів і зборів такої можливості є бездіяльністю, яка може бути оскаржена відповідно до глави 4 цього Кодексу.

5. З метою визначення правильності заповнення поданої митної декларації та відповідності доданих до неї документів установленим вимогам орган доходів і зборів здійснює перевірку митної декларації.

6. Митна декларація приймається для митного оформлення, якщо вона подана за встановленою формою, підписана особою, яка її подала, і перевіркою цієї декларації встановлено, що вона містить всі необхідні відомості і до неї додано всі документи, визначені цим Кодексом. Факт прийняття митної декларації засвідчується посадовою особою органу доходів і зборів, яка її прийняла, шляхом проставлення на ній відбитка відповідного митного забезпечення та інших відміток (номера декларації, дати та часу її прийняття тощо), у тому числі з використанням інформаційних технологій.

7. У випадках, коли з причин, визнаних органом доходів і зборів обґрунтованими, окремі документи, визначені цим Кодексом, не можуть бути представлені разом з митною декларацією, дозволяється подання таких документів протягом часу, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

8. З моменту прийняття органом доходів і зборів митної декларації вона є документом, що засвідчує факти, які мають юридичне значення, а декларант або уповноважена ним особа несе відповідальність за подання недостовірних відомостей, наведених у цій декларації.

9. Орган доходів і зборів не має права відмовити у прийнятті митної декларації, якщо виконано всі умови, встановлені цим Кодексом.

10. Відмова органу доходів і зборів у прийнятті митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанта.

11. Орган доходів і зборів відмовляє у прийнятті митної декларації виключно з таких підстав:

1) митна декларація не містить усіх відомостей або подана без документів, передбачених статтею 335 цього Кодексу;

2) електронна митна декларація не містить встановлених законодавством обов'язкових реквізитів;

3) митну декларацію подано з порушенням інших вимог, встановлених цим Кодексом.

12. У разі відмови у прийнятті митної декларації посадовою особою органу доходів і зборів заповнюється картка відмови у прийнятті митної декларації за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Один примірник зазначеної картки невідкладно вручається (надсилається) декларанту або уповноваженій ним особі. Інформація про відмову у прийнятті для оформлення електронної митної декларації надсилається декларанту електронним повідомленням, засвідченим електронним цифровим підписом посадової особи органу доходів і зборів.

13. Документи, відомості про які зазначені в митній декларації, повинні зберігатися декларантом або уповноваженою ним особою протягом не менше ніж 1095 днів. Декларант та уповноважена ним особа несуть установлену цим Кодексом та іншими законами України відповідальність за подання недостовірних відомостей, внесених ними до митної декларації, за знищення або втрату документів, відомості про які зазначені в митній декларації, до закінчення строку зберігання, передбаченого цією частиною.

Згідно з правилом 3.16 стандартного правила розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, на підтвердження декларації на товари органи доходів і зборів вимагають тільки ті документи, які є необхідними для проведення контролю за даною операцією та забезпечення виконання усіх вимог щодо застосування митного законодавства.

На виконання цих норм, статтею визначено положення щодо подання разом з митною декларацією тільки рахунку або іншого документа, який визначає вартість товару, та декларації митної вартості.

Інші документи, необхідні для здійснення митного контролю й оформлення товарів, перелік яких визначає частина третя статті 335 Кодексу, декларантом не подаються. Відомості про такі документи зазначаються у встановленому порядку в митній декларації з покладенням на декларанта обов'язку зі зберігання таких документів протягом не менше ніж 1095 днів і надання їх органу доходів і зборів на його вимогу.

У процедурі прийняття митної декларації стаття відрізняє етапи реєстрації митної декларації та її прийняття.

Митна декларація реєструється органом доходів і зборів одночасно з поданням її органу доходів і зборів.

Стаття запроваджує можливість самостійного фіксування декларантом в електронній системі митного оформлення факту і часу подачі органу доходів і зборів митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, на паперовому носії, а в разі електронного декларування – можливість одержання від органу доходів і зборів повідомлення про дату і час отримання цим органом електронної митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює.

Згідно зі стандартним правилом 3.30 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, перевірка декларації на товари проводиться одночасно з реєстрацією декларації або в можливо короткий термін після цього.

Після реєстрації поданої митної декларації, з метою визначення правильності її заповнення та відповідності доданих до неї документів установленим вимогам орган доходів і зборів здійснює перевірку митної декларації.

У ході такої перевірки орган доходів і зборів установлює, чи подана митна декларація за встановленою формою, підписана особою, яка її подала, чи містить вона всі необхідні відомості і чи додано до неї всі документи, визначені цим Кодексом.

Стаття визначає виключні підстави для відмови в прийнятті митної декларації.

Факт прийняття митної декларації засвідчується посадовою особою органу доходів і зборів, яка її прийняла, шляхом проставлення на ній відбитка відповідного митного забезпечення та інших відміток (номера декларації, дати та часу її прийняття тощо). При електронному декларуванні електронна митна декларація засвідчується електронним цифровим підписом посадової особи органу доходів і зборів.

У випадках неможливості прийняття митної декларації орган доходів і зборів вмотивовано повідомляє декларанта про причини відмови. У разі відмови у прийнятті митної декларації посадовою особою органу доходів і зборів заповнюється картка відмови у прийнятті митної декларації або митному оформленні товарів і транспортних засобів комерційного призначення. Інформація про відмову у прийнятті для оформлення електронної митної декларації надсилається декларанту електронним повідомленням, засвідченим електронним цифровим підписом посадової особи органу доходів і зборів.

З урахуванням положень стандартного правила 3.17 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, згідно з частиною сьомою статті 264 Митного кодексу України у випадках, коли з причин, визнаних органом доходів і зборів обґрунтованими, окремі документи, визначені цим Кодексом, не можуть бути представлені разом з митною декларацією, дозволяється подання таких документів протягом часу, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 265. Декларанти.

1. Декларантами мають право виступати:

1) при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України або при зміні митного режиму щодо товарів на підставі зовнішньоекономічного договору, укладеного резидентом, – резидент, яким або від імені якого укладено цей договір;

2) в інших випадках – особа, яка відповідно до законодавства України має право вчиняти щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення юридично значущі дії від свого імені.

2. Декларантами можуть бути тільки резиденти, крім випадків переміщення через митний кордон України:

1) громадянами – особистих речей, транспортних засобів особистого користування та інших товарів для особистих, сімейних чи інших потреб, не пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності;

2) особами, які мають пільги згідно зі статтями 383-386, 388, 389, 391, 392 цього Кодексу, – товарів, у зв'язку із ввезенням яких на митну територію України та вивезенням їх за межі цієї території такі пільги надаються;

3) представництвами іноземних фірм – товарів, що не підлягають відчуженню та призначені для службового користування цих представництв при декларуванні у митні режими тимчасового ввезення, реекспорту, транзиту, а також імпорту щодо товарів, ввезених для власних потреб таких представництв;

4) іноземними перевізниками – товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються територією України прохідним транзитом;

5) інших випадків, коли відповідно до законодавства України нерезидент має право розпоряджатися товарами на митній території України.

3. Підприємства можуть бути декларантами, за умови перебування їх на обліку в органах доходів і зборів України.

4. Громадяни можуть бути декларантами після досягнення ними 16-річного віку.

5. Декларант може здійснювати декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення самостійно або уповноважувати інших осіб на здійснення декларування від свого імені.

6. Декларування товарів, що належать громадянам, може здійснюватися цими громадянами або іншими громадянами, уповноваженими на це власниками зазначених товарів нотаріально посвідченими дорученнями.

Відповідно до стандартного правила 3.6 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, національне законодавство визначає умови, за яких особа може виступати як декларант.

Згідно з правилом 3.7 стандартного правила розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, будь-яка особа, яка має право розпоряджатися товарами, має право виступати декларантом.

Згідно з пунктом 8 статті 4 Митного кодексу України, декларант – особа, яка самостійно здійснює декларування або від імені якої здійснюється декларування.

Статтею встановлено, що декларантом має право виступати резидент, яким або від імені якого укладено зовнішньоекономічний договір при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України або при зміні митного режиму щодо товарів на підставі зовнішньоекономічного договору, укладеного резидентом.

В інших випадках декларантом може бути особа, яка відповідно до законодавства України має право вчиняти щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення юридично значущі дії від свого імені.

Стаття також визначає випадки, у яких декларантами можуть бути нерезиденти.

Стаття 266. Обов'язки, права та відповідальність декларанта і уповноваженої ним особи.

1. Декларант зобов'язаний:

1) здійснити декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до порядку, встановленого цим Кодексом;

2) на вимогу органу доходів і зборів пред'явити товари, транспортні засоби комерційного призначення для митного контролю і митного оформлення;

3) надати органу доходів і зборів передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних формальностей;

4) у випадках, визначених цим Кодексом та Податковим кодексом України, сплатити митні платежі або забезпечити їх сплату відповідно до розділу X цього Кодексу;

5) у випадках, визначених цим Кодексом та іншими законами України, сплатити інші платежі, контроль за справлянням яких покладено на органи доходів і зборів.

2. Перед подачею митної декларації декларант має право з дозволу органу доходів і зборів здійснювати фізичний огляд товарів з метою перевірки їх відповідності опису (відомостям), зазначеному у товаросупровідних документах, брати проби та зразки товарів.

3. У випадках та в порядку, визначених цим Кодексом, декларант має право вимагати від органу доходів і зборів випуску товарів, за умови забезпечення сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу.

4. У разі самостійного декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення декларантом передбачену цим Кодексом відповідальність за вчинення порушення митних правил у повному обсязі несе декларант.

5. Особа, уповноважена на декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення від імені декларанта, має такі самі обов'язки, права і несе таку саму відповідальність, що й декларант.

До обов'язків декларанта віднесені:

1) здійснити декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до порядку, встановленого цим Кодексом. Зазначений обов'язок передбачає вимогу заявлення за встановленою формою точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. В даному випадку йдеться про обов'язковість дотримання встановленої форми декларування товарів та зазначення точних відомостей про них. Невиконання даного обов'язку декларанта Митний кодекс України визначає як порушення митних правил, встановлене статтею 472 Митного кодексу України. У свою чергу стаття 472 Митного кодексу України передбачає відповідальність за недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних і достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України у формі накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів;

2) на вимогу органу доходів і зборів пред'явити товари, транспортні засоби комерційного призначення для митного контролю і митного оформлення. В даному випадку йдеться про обов'язок декларанта пред'явити товари і транспортні засоби комерційного призначення органу доходів і зборів, але орган доходів і зборів у даному випадку залишає за собою право не вимагати таке пред'явлення (зокрема, у випадках, установлених статтями 258 та 259 Митного кодексу України);

3) надати органу доходів і зборів передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних формальностей (перелік відомостей, що вносяться до митних декларацій, та документів, що подаються разом з митною декларацією, визначаються відповідно частиною восьмою статті 257 та частиною третьою статті 335 Митного кодексу України);

4) у випадках, визначених Митним кодексом України та Податковим кодексом України, сплатити митні платежі або забезпечити їх сплату відповідно до розділу X цього Кодексу. Підпунктом 14.1.113 статті 14 Податкового кодексу визначено, що митні платежі – податки, які відповідно до цього Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на органи доходів і зборів;

5) у випадках, визначених цим Кодексом та іншими законами України, сплатити інші платежі, контроль за справлянням яких покладено на органи доходів і зборів. До цього переліку інших платежів можна включити сплату єдиного збору, який справляється в пунктах пропуску через державний кордон України, плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для органів доходів і зборів тощо.

Положення статті в повній мірі відповідають світовій практиці, зокрема Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур. Так, відповідно до стандартного правила 3.8 розділу 3 Загального додатка до вказаної конвенції декларант несе відповідальність перед митною службою за достовірність даних, зазначених у декларації, та за сплату мит та податків.

Враховуючи відповідальність декларанта або уповноваженої ним особи за точність задекларованих відомостей, положеннями частини другої статті 266 Митного кодексу України передбачено, що перед подачею митної декларації, декларант має право з дозволу органу доходів і зборів здійснювати фізичний огляд товарів з метою перевірки їх відповідності опису (відомостям), зазначеним у товаросупровідних документах, брати проби та зразки товарів.

Зазначені положення в повній мірі відповідають вимогам стандартного правила 3.9 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, згідно з яким перед подачею декларації на товари декларанту дозволяється на умовах, які можуть визначити органи доходів і зборів:

- а) здійснювати огляд товарів;
- б) брати зразки/проби.

Під фізичним оглядом мається на увазі сукупність заходів, що здійснюються декларантом з метою визначення відомостей про товари й транспортні засоби комерційного призначення, які дають змогу зробити висновок про їх класифікацію згідно з УКТЗЕД, кількісні та якісні характеристики, однозначно їх ідентифікувати тощо. З цією метою декларантом можуть також відбиратись проби та зразки.

Стаття 267. Декларування товарів значної кількості найменувань, які надійшли однією партією.

1. У разі надходження товарів різних найменувань у кількості більше 10 товарних підкатегорій однією партією вони за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи можуть декларуватися для вільного обігу на митній території України за одним класифікаційним кодом згідно з УКТЗЕД за умови, що цьому коду відповідає найбільша ставка ввізного мита. Якщо до окремих товарів, які входять до зазначеної партії, застосовуються передбачені законом заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, такий спосіб декларування не звільняє декларанта або уповноважену ним особу від додержання зазначених заходів щодо цих товарів.

2. З метою перевірки додержання декларантом умов, зазначених у частині першій цієї статті, орган доходів і зборів має право вимагати більш детальну інформацію щодо окремих товарів, які декларуються.

3. Положення цієї статті не поширюються на імпорт:

- 1) ідакцизних товарів;
- 2) товарів, на які законами встановлені кількісні обмеження імпорту;
- 3) товарів, щодо яких встановлено особливі види мита.

Стаття передбачає можливість за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи декларувати товари різних найменувань, які надійшли в одній партії товарів, з зазначенням одного класифікаційного коду згідно з УКТЗЕД за умови, що цьому класифікаційному коду відповідає найбільша ставка мита.

Положення цієї статті кореспондуються з положеннями статті 115 Регламенту ЄС № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 року про встановлення Митного кодексу Співтовариства (Модернізованого Митного Кодексу).

Стаття 268. Помилки у митній декларації.

1. Допущення у митній декларації помилок, які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, не тягне за собою застосування санкцій, передбачених цим Кодексом та іншими законодавчими актами України, крім випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

2. У випадках, передбачених частиною першою цієї статті, посадові особи органів доходів і зборів надають декларантам або уповноваженим ним особам можливість виправити помилки, допущені в митній декларації.

3. Якщо особа систематично (більше двох разів протягом місяця) допускає у митній декларації помилки, зазначені в частині першій цієї статті (крім орфографічних помилок), орган доходів і зборів застосовує до такої особи санкції, передбачені цим Кодексом та іншими законодавчими актами України.

Стаття визначає, що допущення в митній декларації помилок, які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, не тягне за собою застосування санкцій, передбачених цим Кодексом та іншими законодавчими актами України. В таких випадках посадові особи органів доходів і зборів надають декларантам або уповноваженим ним особам можливість їх виправлення.

Така можливість кореспондується з положеннями стандартних правил 3.27 і 3.28 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, згідно з яким органи доходів і зборів дозволяють декларанту вносити зміни до поданої декларації на товари за умови, що до моменту одержання такого запиту, вона не почала перевірку декларації на товари чи перевірку товарів. Органи доходів і зборів дозволяють декларанту вносити зміни до поданої декларації на товари, якщо запит отриманий після початку перевірки декларації на товари, за умови, що причини, зазначені декларантом, визнані митною службою обґрунтованими.

Водночас, якщо особа систематично (більше двох разів протягом місяця) допускає у митній декларації помилки (крім орфографічних помилок), які не призводять до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, орган доходів і зборів застосовує до такої особи санкції, передбачені цим Кодексом та іншими законодавчими актами України.

Ці вимоги кореспондуються з положеннями стандартного правила 3.39 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, відповідно до якого органи доходів і зборів не застосовують істотних санкцій за помилки, якщо вона переконується в тому, що помилки не є навмисними та допущені не внаслідок умисного введення в оману або грубої недбалості. У випадках, коли органи доходів і зборів вважають за необхідне попередити повторення таких помилок, санкції можуть застосовуватися в обсязі не більшому, ніж це необхідно для досягнення цієї мети.

Стаття 269. Зміна, відкликання та визнання митної декларації недійсною.

1. Відповідно до положень цієї статті за письмовим зверненням декларанта або уповноваженої ним особи та з дозволу органу доходів і зборів відомості, зазначені в митній декларації, можуть бути змінені або митна декларація може бути відкликана. У разі відмови у наданні такого дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронному вигляді, повідомити декларанта про причини і підстави такої відмови.

2. Внесення змін до митної декларації, прийнятої органом доходів і зборів, допускається до моменту завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму, а також протягом трьох років з дня завер-

шення їх митного оформлення. Зміни повинні стосуватися лише товарів, транспортних засобів комерційного призначення, зазначених у митній декларації.

3. Якщо після випуску у вільний обіг товарів, митний контроль яких здійснювався без проведення митного огляду, декларантом виявлені товари, переміщені через митний кордон України і не зазначені в митній декларації, за письмовим зверненням декларанта та з дозволу органу доходів і зборів допускається внесення до митної декларації змін щодо збільшення кількості товарів, випущених у вільний обіг на митній території України, у зв'язку з виявленням незадекларованих товарів.

4. Внесення до митної декларації змін, які впливають на застосування до товарів заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, здійснюється за умови дотримання таких заходів.

5. Відкликання митної декларації допускається лише до моменту завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму.

6. Якщо товари, транспортні засоби комерційного призначення, оформлені за декларацією для вивезення за межі митної території України, не перетнули державний кордон України протягом 180 днів, орган доходів і зборів визнає цю митну декларацію недійсною. Зазначений строк може бути зменшений за письмовим зверненням декларанта або уповноваженої ним особи.

7. Порядок внесення змін до митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними визначається Кабінетом Міністрів України.

8. Після відкликання або визнання недійсною митної декларації товари, транспортні засоби комерційного призначення, що в ній задекларовані, повинні бути видані з-під митного контролю за заявою декларанта або уповноваженої ним особи, якщо до початку митного оформлення цих товарів, транспортних засобів комерційного призначення вони перебували у вільному обігу на митній території України, або задекларовані протягом 10 днів до обраного митного режиму.

9. Посадові особи органів доходів і зборів не мають права заповнювати митну декларацію, змінювати відомості, зазначені в митній декларації, крім внесення до неї відомостей, що належать до повноважень органів доходів і зборів.

10. У разі виявлення порушень митних правил щодо задекларованих у митній декларації товарів, транспортних засобів комерційного призначення внесення змін, відкликання та визнання недійсною цієї декларації до закінчення провадження у відповідних справах забороняються. Не порушується провадження у справах про порушення митних правил у випадках, якщо декларант або уповноважена ним особа самостійно звернулися до органу доходів і зборів з проханням про внесення змін до митної декларації відповідно до другої–четвертої частин цієї статті.

Положеннями статті встановлюються загальні вимоги до зміни, відкликання та визнання митної декларації недійсною.

Положення статті відповідають положенням стандартних правил 3.27–3.29 розділу 3 Загального додатка до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур, згідно з якими:

– органи доходів і зборів дозволяють декларанту вносити зміни до поданої декларації на товари за умови, що до моменту одержання такого запиту, вона не почала перевірку декларації на товари чи перевірку товарів;

– органи доходів і зборів дозволяють декларанту вносити зміни до поданої декларації на товари, якщо запит отриманий після початку перевірки декларації на товари, за умови, що причини, зазначені декларантом, визнані митною службою обґрунтованими;

– декларанту дозволяється відкликати декларацію на товари та звернутися з проханням про застосування іншого митного режиму за умови, що таке прохання подається до органів доходів і зборів до того, як товари випущені, а причини подання визнані митною службою обґрунтованими.

При цьому положеннями статті дозволяється вносити зміни до митної декларації до завершення митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, а також протягом трьох років з дня завершення її митного оформлення.

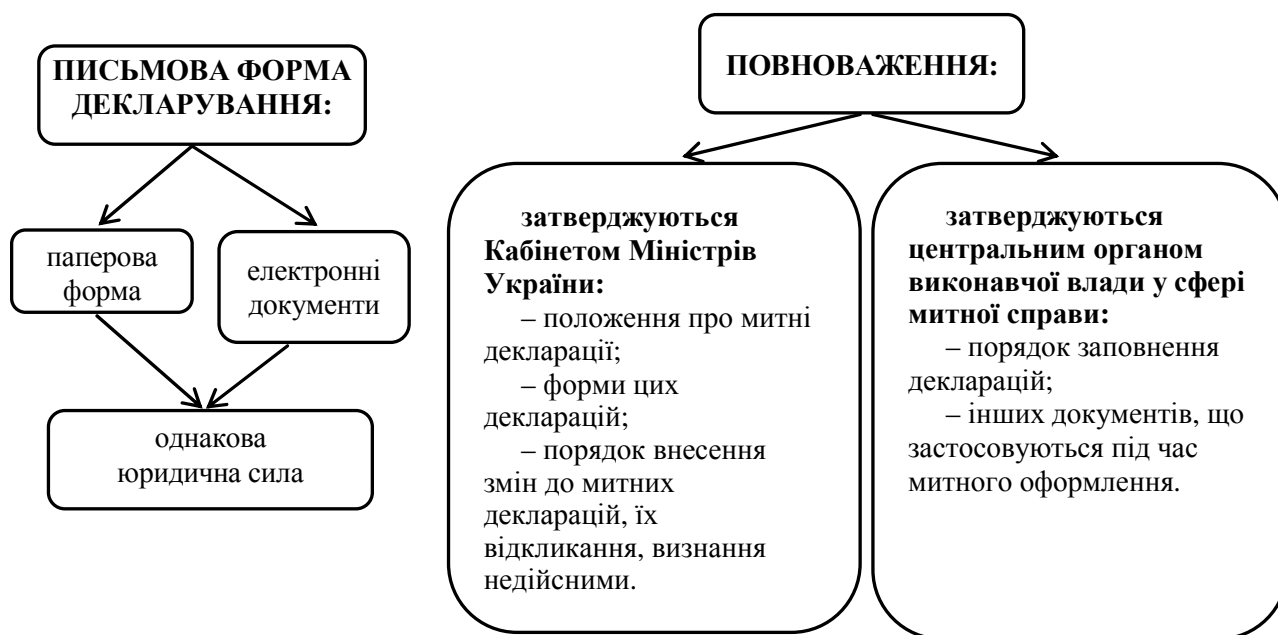
Також передбачена можливість внесення змін у митній декларації щодо збільшення кількості товарів, випущених у вільний обіг, у зв'язку з виявленням декларантом незадекларованих товарів.

За зверненням декларанта та з дозволу органу доходів і зборів до моменту завершення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до заявленого митного режиму допускається відкликання митної декларації.

Митний кодекс України передбачає можливість визнання недійсною митної декларації, товари, транспортні засоби комерційного призначення, оформлені за якою для вивезення за межі митної території України, не перетнули державний кордон України.

Водночас, заборонено внесення змін, відкликання та визнання недійсною митної декларації у разі виявлення порушень митних правил щодо задекларованих у митній декларації товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

ПРОЦЕДУРА ДЕКЛАРУВАННЯ

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ

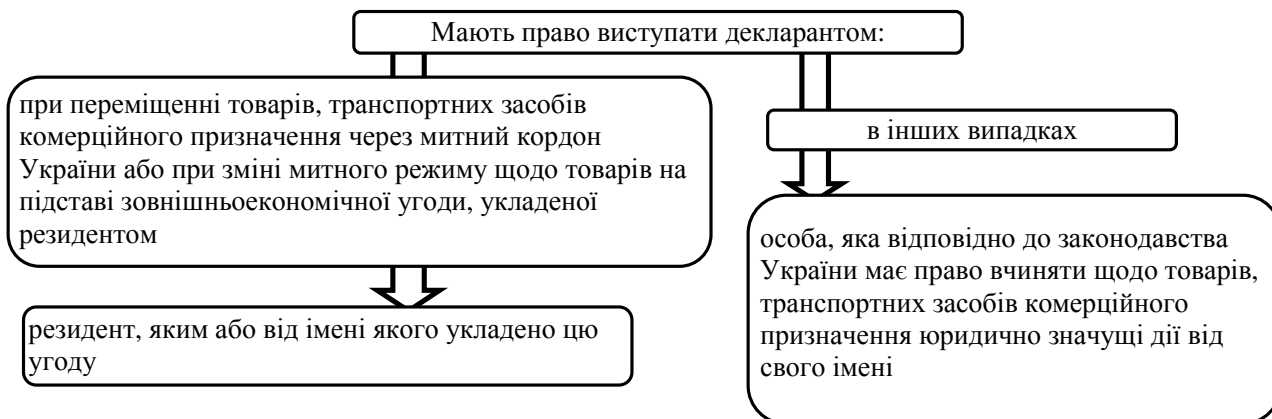
Здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках (ст. 257 ч. 2).

Митне оформлення розпочинається з моменту отримання органом доходів і зборів від декларанта електронної митної декларації або електронного документа, який замінює митну декларацію (ст 248 ч. 1).

Факт прийняття митної декларації засвідчується посадовою особою органу доходів і зборів шляхом проставлення відбитку митного забезпечення, у т. ч. із використанням ІТ.

Орган доходів і зборів зобов'язаний надати можливість декларанту:
– одержувати від органу доходів і зборів повідомлення про дату і час отримання електронної митної декларації;
– самостійно фіксувати факт і час подачі митної декларації на паперовому носії і в електронній системі митного оформлення.

ДЕКЛАРАНТИ

Декларантами можуть бути тільки резиденти, крім випадків переміщення через митний кордон України:

громадянами – особистих речей, транспортних засобів особистого користування та інших товарів для особистих, сімейних чи інших потреб, не пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності;

особами, які мають пільги згідно зі ст. 383-386, 388, 389, 391, 392 Кодексу, – товарів, у зв'язку із ввезенням яких на митну територію України та вивезенням їх за межі цієї території такі пільги надаються;

представництвами іноземних фірм – товарів, що не підлягають відчуженню та призначені для службового користування цих представництв при декларуванні у митні режими тимчасового ввезення, реекспорту, транзиту, а також імпорту щодо товарів, ввезених для власних потреб таких представництв;

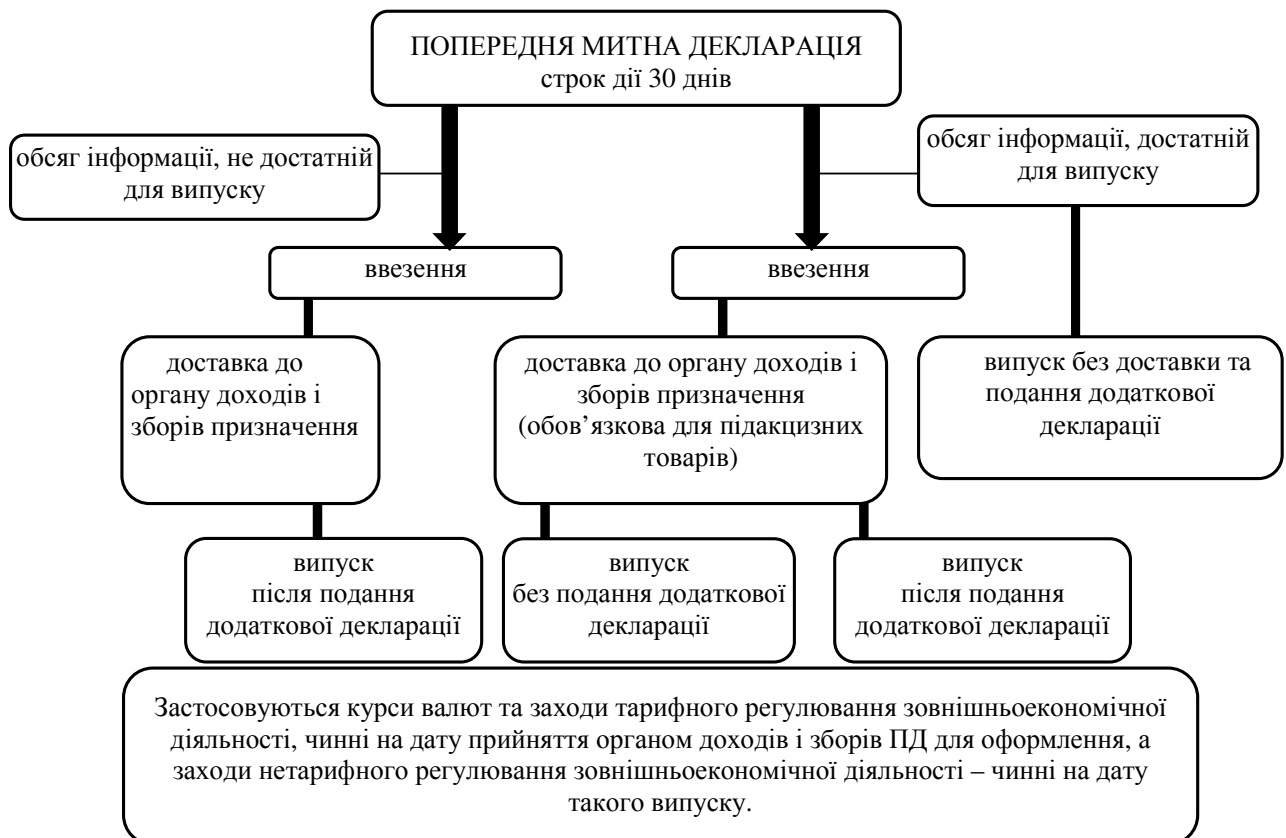
іноземними перевізниками – товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються територією України прохідним транзитом;

інших випадків, коли відповідно до законодавства України нерезидент має право розпоряджатися товарами на митній території України.

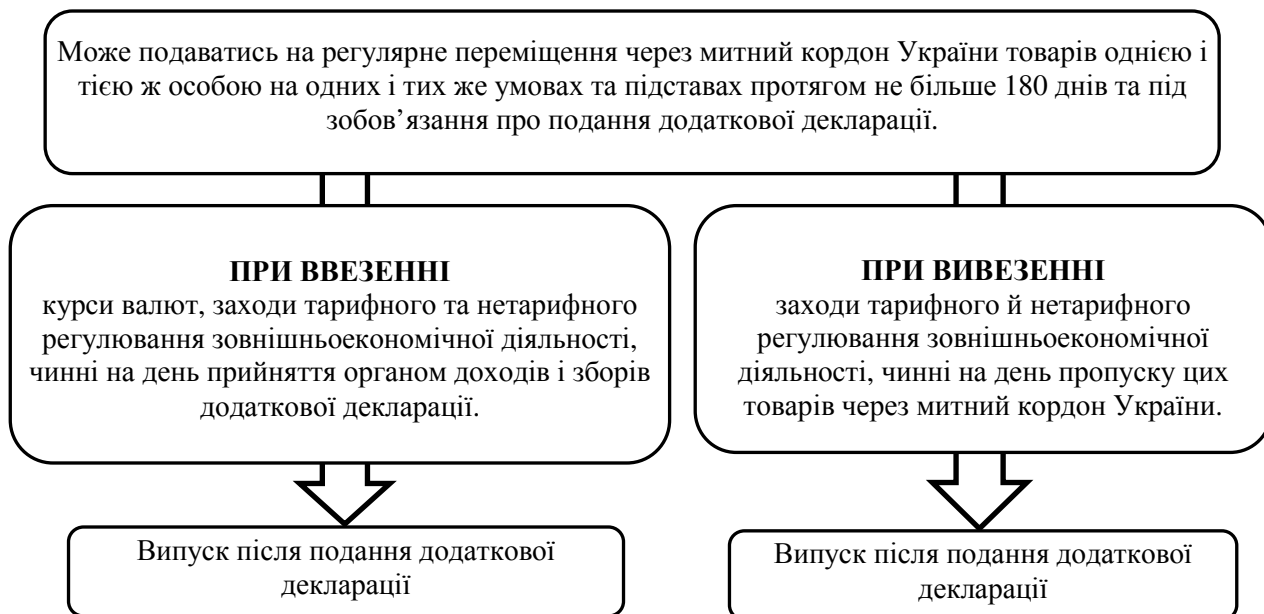
ТИПИ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ

	ВИВЕЗЕННЯ		ВВЕЗЕННЯ		ТРАНЗИТ
А	Декларація, заповнена у звичайному порядку	А	Декларація, заповнена у звичайному порядку	А	Декларація, заповнена у звичайному порядку
В	Тимчасова митна декларація	В	Тимчасова митна декларація		
С	Періодична митна декларація	С	Періодична митна декларація	С	Періодична митна декларація
		D	Попередня митна декларація (випуск товарів)		
		E	Попередня митна декларація (ввезення товарів)		
X	Додаткова декларація	X	Додаткова декларація	X	Додаткова декларація

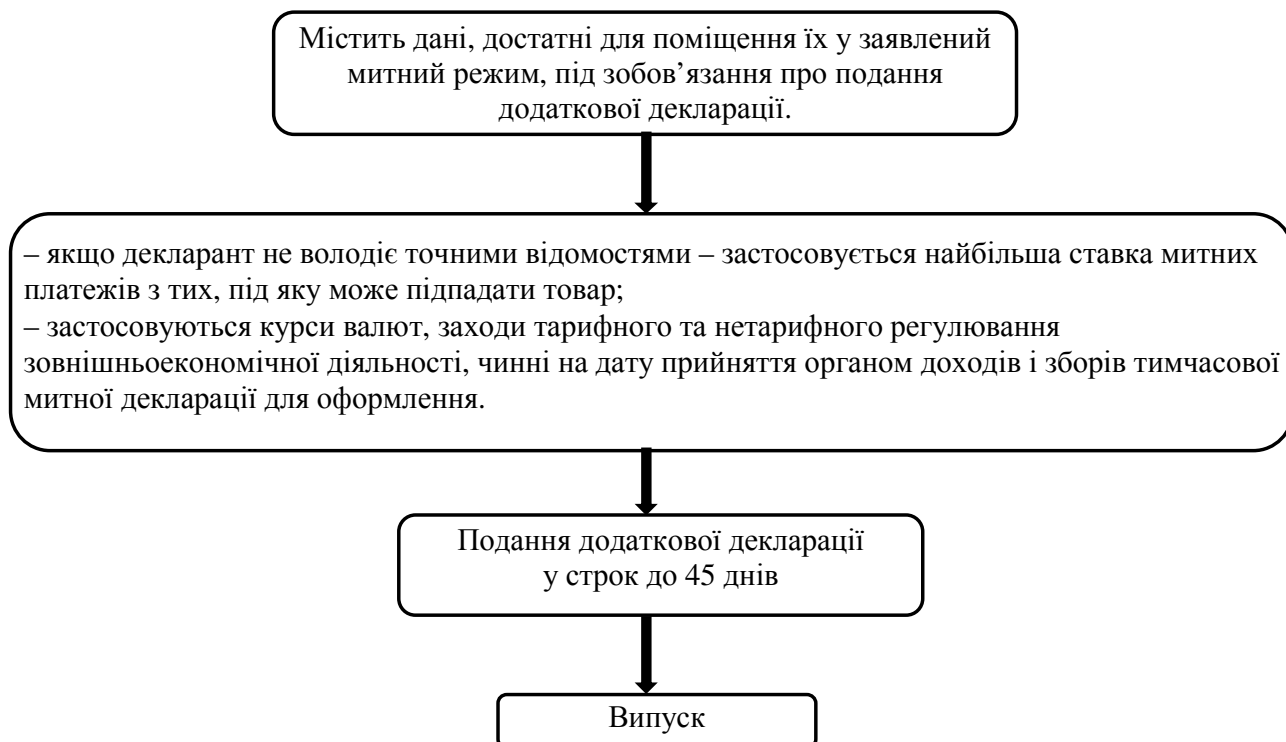
ПОПЕРЕДНЯ МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ

ПЕРІОДИЧНА МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ

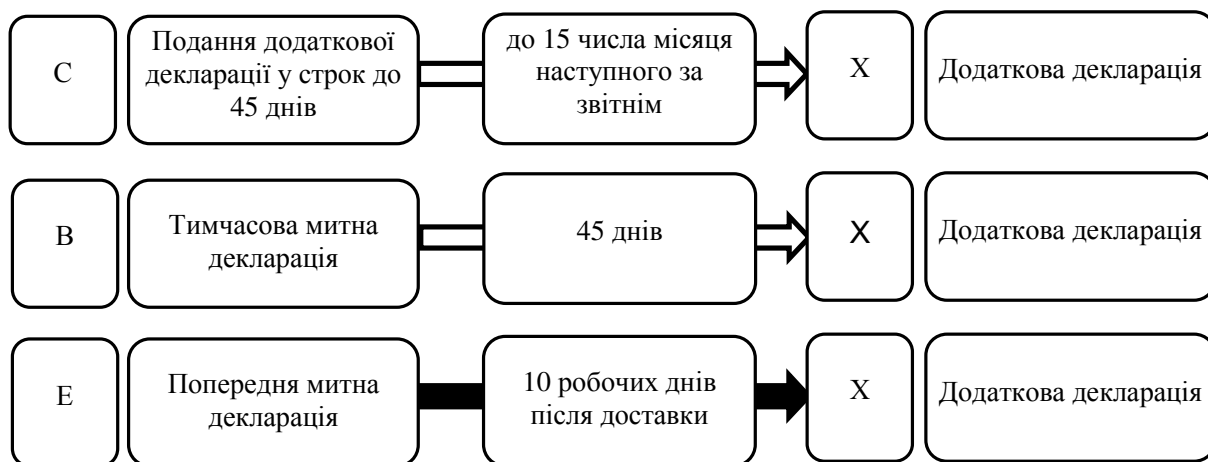
ТИМЧАСОВА МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ

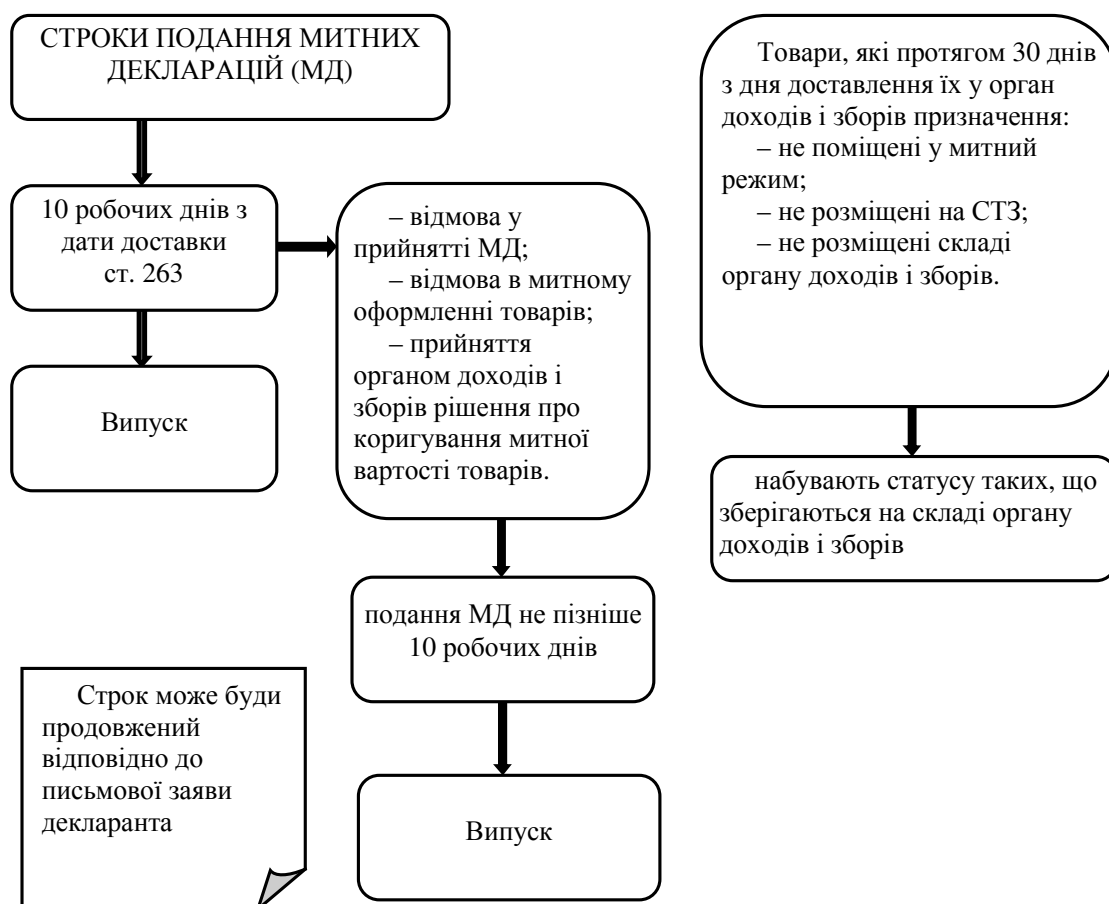
ДОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ

- містить точні відомості про товари задекларовані за попередньою, тимчасовою або періодичною митними деклараціями, що подавалися б у разі декларування цих товарів за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку;
- подається до органу доходів і зборів, яким була оформлена відповідна попередня, тимчасова або періодична митна декларація;
- дозволяється подання однієї додаткової декларації до кількох попередніх, тимчасових чи періодичних митних декларацій, що були оформлені в межах одного зовнішньоекономічного договору за період, що не перевищує 30 календарних днів.

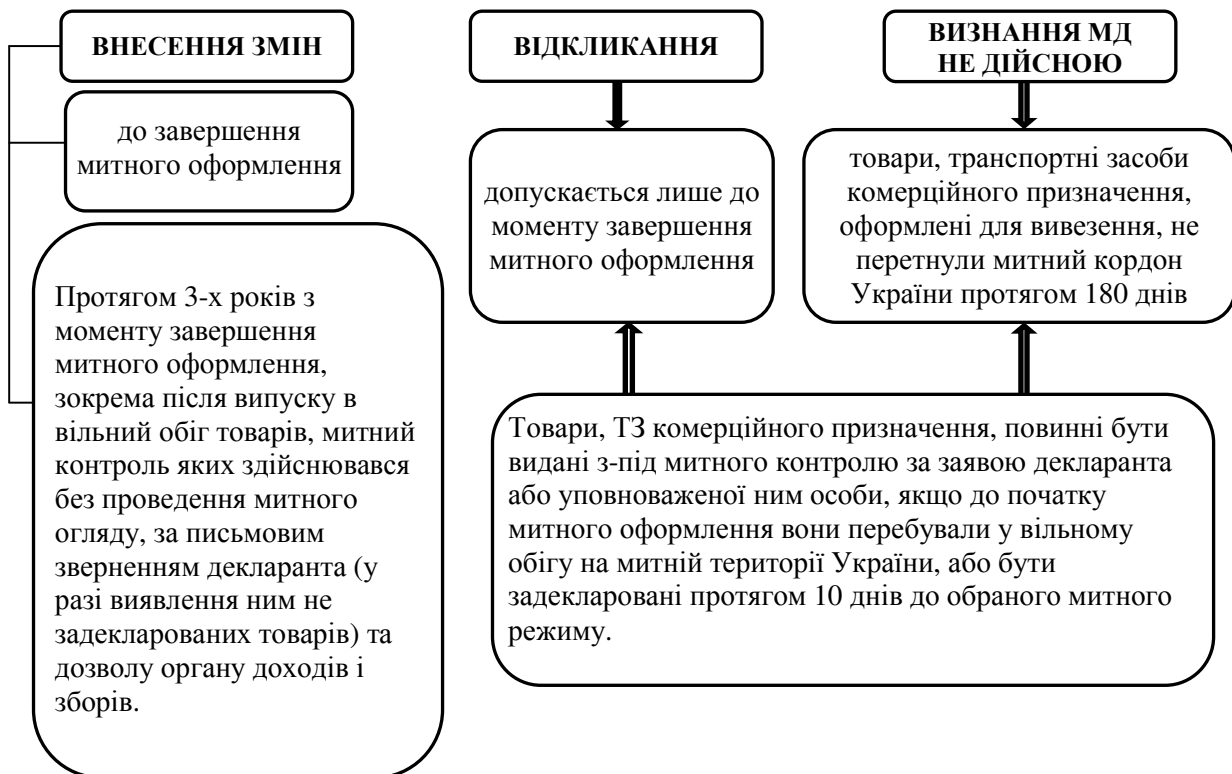
ДОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ

СТРОКИ ДЕКЛУВАННЯ

ЗМІНА, ВІДКЛИКАННЯ ТА ВИЗНАННЯ МИТНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ НЕДІЙСНОЮ

Контрольні запитання:

1. Яким нормативним документом визначено умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів?
2. З якою метою подається попередня митна декларація до органу доходів і зборів?
3. На який період часу може оформлятися періодична митна декларація при регулярному переміщенні через митний кордон України товарів однією і тією ж особою на одних і тих же умовах і підставах?
4. В яких випадках на прохання декларанта можуть бути продовжені строки декларування?
5. Протягом якого періоду часу декларантом або уповноваженою ним особою повинні зберігатися документи, відомості про які зазначені у митній декларації?
6. Що розуміється під декларацією, заповненою в звичайному порядку?
7. Ким приймається рішення і протягом якого часу щодо можливості випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без їх пред'явлення органу доходів і зборів?
8. Які відомості повинна містити попередня митна декларація?
9. З якого моменту настає відповідальність декларанта або уповноваженої ним особи за достовірність відомостей при поданні попередньої митної декларації?
10. В яких випадках орган доходів і зборів не має права відмовити в прийнятті попередньої митної декларації?

РОЗДІЛ ІХ. МИТНІ ПЛАТЕЖІ

Глава 41. Загальні положення щодо митних платежів

Стаття 270. Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України.

1. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих видів мита, встановлюються цим Кодексом та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», окремим законом щодо встановлення додаткового імпортного збору.

2. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, іншими (крім мита) митними платежами встановлюються Податковим кодексом України з урахуванням особливостей, що визначаються цим Кодексом.

3. Особливості оподаткування митними платежами товарів, поміщених у відповідний митний режим, визначені у статті 286 та розділі V цього Кодексу, а також у розділах V і VI Податкового кодексу України.

Стаття 1. Сфера дії Податкового кодексу України

1.2. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються цим Кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи.

Стаття 3. Податкове законодавство України

3.1. Податкове законодавство України складається з Конституції України; цього Кодексу; Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України (далі – законами з питань митної справи); чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Кодексу та законів з питань митної справи; рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків і зборів, прийнятих за правилами, встановленими цим Кодексом.

Отже, відносини щодо оподаткування врегульовуються відповідно до норм:

1. Податкового кодексу України, що виступає основним законодавчим актом, який регулює відносини оподаткування, податкову систему в цілому, її основи, елементи правового механізму податку. У цьому акті поєднуються матеріальні й процесуальні сторони регулювання податкової системи, всі аспекти справляння податків і зборів.

2. Митного кодексу України й інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням ввільним або вивільним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України (закони з питань митної справи).

3. Чинних міжнародних договорів України, що стосуються питань оподаткування, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Глава 42. Мито

Стаття 271. Мито та його види.

1. Мито – це загальнодержавний податок, установлений Податковим кодексом України та цим Кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до цього Кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. В Україні застосовуються такі види мита:

- 1) ввізне мито;
- 2) вивізне мито;
- 3) сезонне мито;

4) особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір.

3. Забороняється застосовувати інші види мита, крім тих, що встановлені цим Кодексом.

Відповідно до статті 9 Податкового Кодексу до загальнодержавних податків і зборів (обов'язкові платежі) належить мито.

1. Податковий кодекс України виступає основним законодавчим актом, який регулює відносини оподаткування, податкову систему в цілому, її основи, елементи правового механізму податку. У цьому акті поєднуються матеріальні й процесуальні сторони регулювання податкової системи, всі аспекти справляння податків і зборів.

2. Митний кодекс України та інші закони з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням ввізним або вивізним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України (закони з питань митної справи).

3. Чинні міжнародні договори України, якими регулюються питання оподаткування. Цю складову податкового законодавства доцільно все ж таки розглядати в конституційній редакції. У ст. 9 Конституції України йдеться не просто про чинні міжнародні договори, а про чинні міжнародні 23 договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Ця стаття закріплює традиційний припис переваги норм міжнародного договору над нормою закону України.

Стаття 272. Ввізне мито.

1. Ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України.

2. Встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів України.

Ввізне мито сплачується платниками в національній валюті України, за ставками, що діють на день подання МД до митного оформлення.

Законом України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф України» затверджено нову редакцію Митного тарифу України (далі – Тариф), у якій його товарну номенклатуру приведено у відповідність до Гармонізованої системи опису та кодування товарів версії 2012 року.

Стаття 273. Вивізне мито.

1. Вивізне мито встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України

Вивізне мито сплачується платниками в національній валюті України, за ставками, що діють на день подання МД до митного оформлення.

Стаття 274. Сезонне мито.

1. На окремі товари законом може встановлюватися сезонне мито на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита.

Статтею 2 Закону України 17 липня 1997 року № 468/97-ВР «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» затверджено процедуру встановлення сезонного мита.

Сезонні мита вважаються винятком з преференційних або пільгових режимів, у тому числі з угод про вільну торгівлю, митні союзи, виробничу кооперацію та інших подібних міжнародних угод, якщо це передбачено такими угодами. Сезонні мита протягом часу їх дії заміщують ввізні (імпортні) мита, встановлені статтею 6 цього Закону.

Кабінет Міністрів України встановлює терміни дії сезонних мит на сільськогосподарську продукцію та оприлюднює своє рішення за 45 днів до дня їх запровадження.

Стаття 275. Особливі види мита.

1. У випадках, передбачених законами України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита, можуть застосовуватися особливі види мита:

- 1) спеціальне мито;**
- 2) антидемпінгове мито;**
- 3) компенсаційне мито;**
- 4) додатковий імпорнтний збір.**

3. Спеціальне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»:

1) як засіб захисту національного товаровиробника, у разі якщо товари ввозяться на митну територію України в обсягах та/або за таких умов, що їх ввезення заподіює або створює загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;

2) як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

4. Антидемпінгове мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

5. Компенсаційне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

6. Додатковий імпорнтний збір устанавлюється законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (далі – ГАТТ-1994) та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу в разі значного погіршення стану платіжного балансу або істотного скорочення золотовалютних резервів, або досягнення ними мінімального розміру з метою забезпечення рівноваги платіжного балансу та збільшення розміру золотовалютних резервів.

Оснву Антидемпінгового законодавства України складають закони України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» № 330-XIV від 22 грудня 1998 року (зі змінами та доповненнями), «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» № 331-XIV від 22 грудня 1998 року (зі змінами та доповненнями) та «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» № 332- XIV від 22 грудня 1998 року (зі змінами та доповненнями).

Зазначені закони України у сфері захисту від недобросовісного та масованого імпорту відповідають нормам угод ГАТТ/СОТ. Зокрема, Антидемпінговий кодекс України розроблено на базі та у розвиток статей Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (ГАТТ-94) та трьох спеціалізованих угод, які були прийняті Уругвайським раундом багатосторонніх торговельних переговорів, а саме Угоди про застосування Статті VI Генеральної угоди з тарифів та торгівлі 1994 року, Угоди про субсидії і компенсаційні заходи, Угоди про захисні заходи з метою захисту національного товаровиробника від демпінгового, субсидованого або масованого імпорту з інших країн, митних союзів або економічних угруповань.

Захист внутрішнього ринку від конкуренції імпорнтних товарів здійснюється за допомогою трьох видів юридичних процедур, а саме:

- антидемпінгових;
- антисубсидійних;
- спеціальних (направлених проти масованого імпорту) процесів (захисні заходи).

З метою вирішення питань щодо порушення і проведення антидемпінгових, антисубсидійних або спеціальних розслідувань та застосування відповідно антидемпінгових, компенсаційних і спеціальних заходів в Україні створено спеціальний адміністративний орган виконавчої влади – Міжвідомчу комісію з міжнародної торгівлі за участю представників міністерств та інших органів виконавчої влади, яку очолює Міністр економічного розвитку і торгівлі України.

На засіданнях Комісії приймаються рішення:

- 1) про порушення антидемпінгового розслідування;

- 2) про позитивні або негативні висновки стосовно наявності демпінгу та методи, що дають можливість визначити демпінгову маржу;
- 3) про позитивні або негативні висновки щодо наявності шкоди та її розмір;
- 4) щодо визначення причинно-наслідкового зв'язку між демпінговим імпортом та шкодою;
- 5) про застосування антидемпінгових заходів;
- 6) з інших питань у межах повноважень, передбачених чинним законодавством України.

Розслідування стосовно встановлення наявності та впливу демпінгу, про який стверджується, що він має місце, а також величини демпінгової маржі розпочинається Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України з порушення антидемпінгової процедури за скаргою, поданою національним товаровиробником або від його імені фізичною або юридичною особою, що діє від імені національного товаровиробника.

Скарга містить відомості про кожного відомого експортера або іноземного виробника разом з переліком відомих осіб (фізичних або юридичних), що імпортують товар, який є об'єктом скарги, а також обсяги та динаміку імпорту, про який стверджується, що він є демпінговим.

Додатковий імпорتنий збір справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту, незалежно від країни походження цих товарів та укладених Україною угод (договорів) про вільну торгівлю.

Об'єктами оподаткування додатковим імпортним збором є товари, визначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 277 Митного кодексу України, крім життєво необхідних товарів згідно зі статтею 5 цього Закону.

Базою оподаткування додатковим імпортним збором є митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України, визначена відповідно до положень Митного кодексу України.

Стаття 276. Платники мита.

1. Платниками мита є:

1) особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України у порядку та на умовах, встановлених цим Кодексом;

2) особа, на адресу якої надходять товари, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, вантажних відправленнях;

3) особа, на яку покладається обов'язок дотримання вимог митних режимів, які передбачають звільнення від оподаткування митом, у разі порушення таких вимог;

4) особа, яка використовує товари, митне оформлення яких було здійснено з умовним звільненням від оподаткування, не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям такого звільнення згідно з цим Кодексом, іншими законами України, а також будь-які інші особи, які безпідставно використовують звільнення від оподаткування митом (податкову пільгу);

5) особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження товари, що були випущені у вільний обіг на митній території України зі звільненням від оподаткування митними платежами, до закінчення строку, визначеного законом;

6) особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до статті 243 цього Кодексу.

До платників мита вперше віднесено особу, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, а також особу, яка використовує, в тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання, а також будь-яку іншу особу, що використовує податкову пільгу, яку для неї не призначено.

Стаття 277. Об'єкти оподаткування митом.

1. Об'єктами оподаткування митом є:

1) товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами;

2) товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами відповідно до розділу XII цього Кодексу, а також розділів V та VI Податкового кодексу України;

Не є об'єктом оподаткування :

– ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України незалежно від обраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро;

- ввезення на митну територію України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро:
 - у несупроводжуваному багажі;
 - на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях;
 - на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях;
 - ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення;
 - ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України.

3) товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до статті 243 цього Кодексу.

Стаття 278. Дата виникнення податкових зобов'язань.

1. Датою виникнення податкових зобов'язань зі сплати мита у разі ввезення товарів на митну територію України чи вивезення товарів з митної території України є дата подання органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання органом доходів і зборів у випадках, визначених цим Кодексом та законами України.

Стаття 279. База оподаткування митом.

1. Базою оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України, є:

- 1) для товарів, на які законом встановлено адвалорні ставки мита, – митна вартість товарів;
- 2) для товарів, на які законом встановлено специфічні ставки мита, – кількість таких товарів у встановлених законом одиницях виміру.

Для товарів, на які законом встановлено комбіновані ставки мита, база оподаткування визначається відповідно до пунктів 1 і 2 цієї частини.

2. База оподаткування митом товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, визначається відповідно до статті 234 цього Кодексу.

Відповідно до статті 234 Кодексу базою оподаткування митом товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, є фактурна вартість.

3. База оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами, визначається відповідно до цього Кодексу.

База оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами є фактурна вартість.

Стаття 280. Ставки мита.

1. В Україні застосовуються такі види ставок мита:

- 1) адвалорна – у відсотках до встановленої статтею 279 цього Кодексу бази оподаткування;
- 2) специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування, встановлену статтею 279 цього Кодексу;
- 3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

2. Забороняється застосовувати інші, ніж встановлені у частині першій цієї статті, види ставок мита.

3. Ставки мита, крім сезонного та особливих видів мита, встановлюються виключно законами України з питань оподаткування.

Законом України від 17 липня 1997 року № 468/97-ВР «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» Кабінет Міністрів України уповноважено запроваджувати сезонні мита на сільськогосподарську продукцію.

4. Ввізне мито на товари, митне оформлення яких здійснюється в порядку, встановленому для підприємств, нараховується за ставками, встановленими Митним тарифом України.

5. Ввізне мито є диференційованим щодо товарів, що походять з держав, які спільно з Україною входять до митних союзів або утворюють з нею зони вільної торгівлі. У разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

На даний час Україна не входить до митних союзів, а тому преференційні ставки ввізного мита не застосовуються.

До товарів, що походять з України або з держав – членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України, якщо інше не встановлено законом.

Перелік країн, яким Україною надається режим найбільшого сприяння (застосовуються пільгові ставки Митного тарифу України):

- 1) Країни СОТ;
- 2) Алжир, Азербайджан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Іран, Казахстан, Корейська Народна-демократична Республіка, Ліван, Лівія, Російська Федерація, Сирійська Арабська Республіка, Сербія, Тайвань (провінція Китаю), Туркменістан, Узбекистан.

До решти товарів застосовуються повні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

Відповідно до статті 43 Кодексу товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються органом доходів і зборів у вільний обіг на митній території України за умови сплати ввізного мита за повними ставками.

6. Ввізне мито на товари, митне оформлення яких здійснюється в порядку, встановленому для громадян, нараховується відповідно до розділу XII цього Кодексу.

Умови ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України визначено статтею 374 Кодексу.

7. Вивізне мито нараховується за ставками, встановленими законом.

На даний час, законодавством України встановлено ставки вивізного (експортного) мита на наступні товари:

- 1) Велика рогата худоба свійських видів, крім чистопородних (чистокровних) племінних тварин, шкури (Закон України від 07.05.96 № 180/96-ВР);
- 2) Насіння льону, соняшнику, рижю (Закон України від 10.09.99 № 1033-XIV);
- 3) Відходи та брухт чорних металів (Закон України від 27.10.02 № 216-IV);
- 4) Брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів і напівфабрикати з їх використанням (Закон України від 13.12.06 № 441-V);
- 5) Природний газ у газоподібному стані та скрапленому стані, газ у газоподібному стані (Закон України від 03.06.2008 № 309-VI).

8. Сезонне мито нараховується за ставками, встановленими Законом України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції».

Відповідно до цього Закону сезонні ввізні (імпортні) мита запроваджуються щорічно у подвійному розмірі до розміру пільгових ставок ввізного (імпортного) мита на сільськогосподарську продукцію груп Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), визначених у частині п'ятій цієї статті, протягом строку збирання і закладення на зберігання аналогічної продукції українського виробництва.

Сезонні мита вважаються винятком із преференційних або пільгових режимів, у тому числі з угод про вільну торгівлю, митні союзи, виробничу кооперацію та інших подібних міжнародних угод, якщо це передбачено такими угодами. Сезонні мита протягом часу їх дії заміщують ввізні (імпортні) мита, встановлені статтею 6 цього Закону.

Сезонні мита встановлюються стосовно товарів, які підпадають під визначення таких кодів УКТ-ЗЕД: 07.01 – 07.08, 08.06.10, 08.08.10, 08.08.20, 08.09.10000, 08.09.20, 10.01 – 10.05, 10.08, 12.06 – 12.08, 12.10, 12.12.91, 12.13, 12.14 та при цьому оподатковуються за пільговою ставкою, яка дорівнює або перевищує 30 відсотків згідно з статтею 6 цього Закону.

Кабінет Міністрів України встановлює терміни дії сезонних мит на сільськогосподарську продукцію та оприлюднює своє рішення за 45 днів до дня їх запровадження.

9. Особливі види мита нараховуються за ставками, встановленими рішеннями Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про застосування антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, відповідно до законів України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Станом на 01.06.15, рішеннями Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі запроваджено особливі види мита на наступні товари:

- листи азбестоцементні гофровані (шиферу), походженням з Російської Федерації;
- лампи розжарювання електричні загального призначення, походженням з Китайської Народної Республіки та Республіки Білорусь;
- побутова холодильна та морозильна техніка, походженням з Китайської Народної Республіки та Турецької Республіки;
- стрілочні переводи, походженням з Російської Федерації;
- молочна кислота, походженням з Китайської Народної Республіки;
- листове флоат-скло походженням з Російської Федерації, Республіки Болгарія, Республіки Польща, Турецької Республіки, Республіки Білорусь;
- сода каустична походженням з Російської Федерації;
- вироби, виготовлені з чорних металів, без електричної ізоляції (за винятком виробів з корозійностійкої (нержавіючої) сталі та виробів для цивільної авіації) походженням з Китайської Народної Республіки;
- труби безшовні нержавіючі походженням з Китайської Народної Республіки;
- труби сталеві безшовні обсадні і насосно-компресорні незалежно від країни походження та експорту;
- електричні лампи розжарювання загального призначення походженням з Киргизької Республіки;
- гнучкі пористі плити, блоки та листи з пінополіуретанів незалежно від країни походження та експорту.

Стаття 281. Тарифні пільги (тарифні преференції).

1. Допускається встановлення тарифних пільг (тарифних преференцій) щодо ставок Митного тарифу України у вигляді звільнення від оподаткування ввізним митом, зниження ставок ввізного мита або встановлення тарифних квот відповідно до законодавства України та для ввезення товарів, що походять з держав, з якими укладено відповідні міжнародні договори.

2. Тарифні квоти у вигляді встановлення обсягів окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита, встановлюються окремими законами.

3. Ввезення товарів на митну територію України поза тарифними квотами здійснюється без зниження ставок ввізного мита.

4. Забороняється знижувати ставки ввізного мита для окремих осіб і за окремими контрактами.

5. У разі якщо імпорт товару є об'єктом антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, тарифні пільги (тарифні преференції) не встановлюються або зупиняються чи припиняються, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Звільняються (зменшуються) від сплати ввізним митом, товари, походженням з таких країн:

- Азербайджан – Казахстан
- Білорусь – Киргизстан
- Вірменія – Молдова
- Грузія – Російська Федерація
- Туркменістан – Таджикистан
- Узбекистан – Республіка Македонія
- Швейцарія – Чорногорія
- Князівство Ліхтенштейн
- Республіка Ісландія
- Королівство Норвегія

Товари, які призначені для митної території України та імпортуються на умовах угод про вільну торгівлю з країнами СНД, Грузією не обкладаються ввізним митом за таких умов:

- товар відповідає критеріям походження та на підтвердження походження товарів органам доходів і зборів надається сертифікат форми СТ-1;
- закупівля товару здійснюється на основі договору/контракту між резидентом України та резидентом однієї з держав – учасниць угоди про створення зони вільної торгівлі;
- товар вивозиться з митної території однієї з держав – учасниць угоди про створення зони вільної торгівлі і ввозиться на митну територію України.

Товари, які призначені для митної території України та імпортуються на умовах угод про вільну торгівлю з країн Республіка Македонія та Чорногорія ввозяться без сплати мита за умови виконання наступних умов:

- наявність сертифіката форми EUR.1;
- дотримання вимоги прямого транспортування товарів.

24 червня 2010 року в м. Рейк'явіку Україною підписано Угоду про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, Угоду про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угоду про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угоду про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією.

Згідно зі статтею 17 Протоколу, товари походженням з держав ЄАВТ отримують переваги, визначені вищевказаними Угодами, за умови надання одного з таких підтверджень походження:

- a) сертифікат з перевезення товару EUR.1, зразок якого наведено в додатку 3а до Протоколу;
- b) сертифікат з перевезення товару EUR-MED, зразок якого наведено в додатку 3б до Протоколу;
- c) у випадках, визначених у пункті 1 статті 23 цього Протоколу, декларація інвойс або декларація інвойс EUR-MED, що надаються експортером на інвойсі, накладній чи будь-якому іншому комерційному документі, який описує відповідні товари з достатньою для їхньої ідентифікації деталізацією; тексти декларацій інвойс наведено в додатках 4а та 4б.

Разом з тим Україною нині не підписані у відповідності до статті 5 Протоколу преференційні торговельні угоди та протоколи, що передбачають застосування кумуляції до матеріалів, які походять з однієї з країн, зазначених у статтях 3 та 4 Протоколу, при виробництві продуктів щодо яких може видаватись сертифікат EUR-MED або декларація інвойс EUR-MED.

Тому, згідно підпункту d) пункту 1 статті 17 Протоколу, доки цей Протокол застосовується лише на двосторонній основі між Україною та державами ЄАВТ, для надання товарам походженням з країн ЄАВТ режиму вільної торгівлі є необхідним надання органам доходів і зборів виключно таких документів:

- сертифіката з перевезення товару EUR.1, зразок якого наведено в додатку 3а до Протоколу;
- декларації інвойс.

2. Тарифні квоти у вигляді встановлення обсягів окремих товарів, призначених для ввезення на митну територію України у визначений період зі зниженням ставки ввізного мита, встановлюються окремими законами.

На виконання зобов'язань, взятих Україною під час переговорного процесу, щодо вступу до СОТ, Законом України від 30.11.2006 № 404-V встановлено щорічну тарифну квоту на ввезення в Україну з 1 січня по 31 грудня цукру-сирцю з тростини за кодом згідно з УКТЗЕД 1701 11 в обсязі 260 тисяч тонн за ставкою ввізного мита у розмірі двох відсотків його митної вартості.

Порядок розподілу тарифної квоти цукру-сирцю (код згідно з УКТЗЕД 1701 11) з тростини в межах даної тарифної квоти встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 12.11.2008 № 1002, згідно якого ввезення в Україну цукру-сирцю в межах тарифної квоти здійснюється на підставі виданих Мінекономіки ліцензій.

3. Ввезення товарів на митну територію України поза тарифними квотами здійснюється без зниження ставок ввізного мита.

4. Забороняється знижувати ставки ввізного мита для окремих осіб і за окремими контрактами.

5. У разі якщо імпорт товару є об'єктом антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів, тарифні пільги (тарифні преференції) не встановлюються або зупиняються чи припиняються, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 282. Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги).

1. У випадках, встановлених цим Кодексом та іншими законами з питань оподаткування, при ввезенні на митну територію України або вивезенні за її межі від оподаткування митом звільняються:

1) транспортні засоби комерційного призначення, що здійснюють регулярні міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів, а також предмети матеріально-технічного постачання і спорядження, паливо, продовольство та інше майно, необхідні для їх нормальної експлуатації на час перебування в дорозі, в пунктах проміжної зупинки, або придбані за кордоном у зв'язку з ліквідацією наслідків аварії (поломки) даних транспортних засобів;

З урахуванням вимог Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» підставою для звільнення від мита є:

- ліцензія на здійснення міжнародних перевезень вантажів, багажу, пасажирів;
- документи (рахунки-фактури), що підтверджують закупівлю запасів;
- документ, що підтверджує факт аварії (поломки), що трапилась за кордоном;

2) предмети матеріально-технічного постачання та спорядження, паливо, сировина для промислової переробки, продовольство та інше майно, що вивозяться за межі митної території України для забезпечення виробничої діяльності українських та орендованих (зафрахтованих) українськими підприємствами і організаціями суден, які ведуть морський промисел, а також продукція їх промислу, що ввозиться на митну територію України;

З урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.97 № 1069 «Про затвердження Порядку ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України» (зі змінами), наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа», підставою для звільнення від сплати мита є:

- сертифікат про походження товару;
- первинний документ (коносамент);
- копія свідоцтва про право плавання під Державним прапором України або засвідченої капітаном порту довідки про занесення судна в Державний судновий реєстр;
- копія договору оренди (фрахту) між українським виробником і судновласником;
- письмова заява судновласника про те, що на момент виробництва рибопродукції, яка ввозиться, судно не перебувало у фрахті іншої особи, або письмова заява виробника про те, що на момент виробництва рибопродукції, яка ввозиться на митну територію України на орендованому (зафрахтованому) українському судні-виробнику, воно не перебувало в суборенді в іншої особи.

3) валюта України, іноземна валюта, цінні папери та банківські метали;

Підставою для звільнення від сплати мита є:

- копія договору з іноземним банком про доставку готівкової іноземної валюти іноземним банком українському банку або витяг з договору про кореспондентські відносини з іноземним банком, який передбачає можливість здійснення зазначеної операції;
- копія договору з іноземним банком (іноземною афінажною компанією) про купівлю банківських металів або виписка з рахунку іноземного банку про зняття банківських металів з власних рахунків, або копія кредитного договору на отримання банківських металів.
- копія письмового дозволу Національного банку України на здійснення операцій з валютними цінностями при ввезенні бланків дорожніх чеків міжнародних платіжних систем.
- копія договору з іноземним банком-кореспондентом про купівлю в нього валюти України, одержаної від здійснення валютно-обмінних операцій на території іноземної держави, за іноземну валюту, перераховану уповноваженим банком з його кореспондентського рахунку, відкритого в іноземному банку.

Такі вимоги встановлені постановою Правління Національного банку України від 06.08.2003 № 327 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України», зареєстрована в Мін'юсті України 29.08.2003 за № 753/8074 (зі змінами), постановою Правління Національного банку України від 12.07.2000 № 283 «Про затвердження Інструкції про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України».

4) товари, право власності на які набувається державою у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами України;

З урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 17.12.2003 № 1955 «Деякі питання відмови на користь держави від товарів, що перебувають під митним контролем», наказу Міністерства фінансів 31.05.2012 № 657 «Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму» підставою для звільнення від сплати мита є:

- рішення суду про конфіскацію таких товарів;
- дозвіл органу доходів і зборів на помещення товарів у митний режим відмови на користь держави.

5) товари, що ввозяться в Україну або вивозяться з України для офіційного і особистого користування особами, які відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і законів України користуються правом ввезення в Україну та вивезення з України таких товарів зі звільненням від сплати мита;

Підставою для звільнення від сплати мита є:

– копія посвідчення про акредитацію дипломатичної місії в Міністерстві закордонних справ України або копія дипломатичної чи службової картки акредитації в Міністерстві закордонних справ України;

– заява про мету ввезення.

Такі вимоги передбачені наказом Міністерства закордонних справ України від 13.01.2003 № 11 «Про затвердження Положення про акредитацію співробітників дипломатичних і консульських установ іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх представництв, інших іноземних організацій» (зі змінами), зареєстрований у Мін'юсті України 28.01.2003 за N 62/7383.

6) товари, що ввозяться на митну територію України в рамках міжнародної технічної допомоги відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

7) товари, що походять з іншої території, за які було сплачено мито при первісному ввезенні на митну територію України, тимчасово, у тому числі з метою ремонту, вивозилися за її межі та знову ввозяться на митну територію України;

8) товари, що походять з митної території України, за які було сплачено мито при первісному вивезенні за межі цієї території, тимчасово ввозилися на цю територію та знову вивозяться за її межі;

9) документи та видання, які надсилаються в рамках міжнародного обміну до освітніх, наукових або культурних закладів, у тому числі бібліотек. Перелік цих закладів визначається Кабінетом Міністрів України;

Постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 року № 486 затверджено перелік закладів культури, навчальних закладів і наукових установ, до яких надсилаються документи та видання у рамках міжнародного обміну, що звільняються від сплати мита.

10) на період виконання робіт щодо підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему – товари (сировина, матеріали, устаткування та обладнання), що надходять в Україну в рамках міжнародної технічної допомоги, яка надається на безоплатній та безповоротній основі для подальшої експлуатації, підготовки до зняття і зняття енергоблоків Чорнобильської АЕС з експлуатації, перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та забезпечення соціального захисту персоналу Чорнобильської АЕС;

11) товари, включаючи продукцію, обладнання, устаткування, транспортні засоби та інші речі майнового характеру, призначені для виконання угоди про розподіл продукції, а також продукція, видобута у виключній (морській) економічній зоні України, що ввозяться на митну територію України при виконанні угоди про розподіл продукції, а також товари (крім майна та матеріальних цінностей, вартість яких була відшкодована інвестору компенсаційною продукцією і які перейшли у власність держави) та видобута продукція, що вивозяться інвестором з України відповідно до Закону України «Про угоди про розподіл продукції» та угоди про розподіл продукції;

12) архівні документи, придбані з метою внесення їх до Національного архівного фонду;

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1004 «Про проведення експертизи цінності документів» схвалено рішення експертної комісії про внесення до Національного архівного фонду документів або їх копій, що надійшли в установленому порядку з-за кордону.

13) фармацевтична продукція, сполуки, що використовуються для її виготовлення, які не виробляються в Україні та класифікуються за товарними групами 28, 29, 30 УКТ ЗЕД, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 № 1568 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.12 № 442) затверджено перелік фармацевтичної продукції та сполук, що використовуються для її виготовлення, які не виробляються в Україні та звільняються від обкладення митом.

14) устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаюче обладнання і матеріали, засоби вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання і матеріали для виробництва альтернативних видів палива

або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії за умови, що ці товари застосовуються платником податків для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні. Перелік таких товарів із зазначенням кодів УКТ ЗЕД встановлюється Кабінетом Міністрів України;

15) техніка, устаткування, майно і матеріали, що ввозяться на митну територію України та вивозяться за межі цієї території, призначені для власного використання розвідувальними органами України;

Підставою для звільнення від сплати мита є довідка відповідного державного органу, яка надсилається до органів доходів і зборів центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

16) матеріали, устаткування та комплектуючі, що використовуються для виробництва:

а) устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії;

б) матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, що будуть використовуватися у виробництві альтернативних видів палива або виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії;

в) енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

г) засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

г) матеріалів, сировини та устаткування, що будуть використовуватися у нанотехнологічних виробництвах або працювати з використанням нанотехнологій.

Зазначені у цьому пункті товари звільняються від оподаткування за умови, що вони застосовуються платником податків для власного виробництва та якщо ідентичні товари з аналогічними якісними показниками не виробляються в Україні. Перелік таких товарів із зазначенням кодів згідно з УКТ ЗЕД встановлюється Кабінетом Міністрів України;

17) технічні та транспортні засоби, у тому числі самохідні сільськогосподарські машини, що працюють на біопаливі та класифікуються за кодами згідно з УКТ ЗЕД, визначеними статтею 7 Закону України «Про альтернативні види палива», якщо такі товари не виробляються в Україні. Порядок ввезення зазначених технічних та транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин, визначається Кабінетом Міністрів України;

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2011 року № 581 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.12 № 438) затверджено Порядок ввезення на митну територію України техніки, обладнання, устаткування, технічних і транспортних засобів, що використовуються для розвитку виробництва і забезпечення споживання біологічних видів палива.

Для звільнення від сплати мита суб'єкт господарювання подає органу доходів і зборів заяву із зазначенням найменування товарів, їх кодів згідно з УКТЗЕД, кількості, вартості та призначення, до якої додаються:

1) засвідчені в установленому порядку копії:

– зовнішньоекономічного договору (контракту) або іншого документа, який є підставою для ввезення товару на митну територію України;

– технічного паспорта або іншого документа заводу-виробника товару, в якому зазначено, що товар призначений для виробництва та/або споживання біологічних видів палива;

2) висновок Міністерства економічного розвитку і торгівлі, виданий у встановленому Міністерством порядку, про те, що товари не виробляються та не мають аналогів в Україні.

18) бланки книжок МДП та книжок (карнетів) А.Т.А., що переміщуються між національним гарантійним об'єднанням та іноземними гарантійними об'єднаннями, що є їх кореспондентами, або міжнародними організаціями.

З урахуванням вимог Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) 1975 року) підставою для звільнення від сплати мита є Угода, укладена між Держмитслужбою (Державна фіскальна служба України є правонаступником) та організацією, що ввозить книжки МДП, про визнання такої організації як гарантійного об'єднання й організації, уповноваженої Міжнародним союзом автомобільного транспорту видавати книжки МДП національним перевізникам.

19) з 1 січня 2013 року товари та/або предмети, оплачені за рахунок грантів (субгрантів), наданих відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону.

У разі порушення вимог щодо цільового використання зазначених товарів та/або предметів платник податку зобов'язаний сплатити мито та пеню у порядку і розмірах, визначених цим Кодексом;

20) продукція оборонного призначення, визначена такою згідно з пунктом 9 статті 1 Закону України «Про державне оборонне замовлення», що класифікується за такими групами, товарними позиціями та підкатегоріями УКТ ЗЕД:

– 3601, 3602; 3603 (тільки для ударних капсулів, детонаторів, що використовуються в оборонних цілях), 3604 90 00 00 (тільки для освітлювальних та сигнальних ракет, що використовуються в оборонних цілях);

– 8702-8705 (тільки для пасажирських та вантажних автомобілів звичайного типу, які використовуються в оборонних цілях та мають легку броню або обладнані з'ємною бронєю);

– 8710 00 00 00;

– 8802, 8803 (тільки для безпілотних літальних апаратів з озброєнням чи без озброєння, що використовуються в оборонних цілях, їх частини);

– 8804 (тільки для парашутів та інших пристроїв, призначених для десантування військовослужбовців та/або військової техніки);

– групи 90 (тільки для біноклів, приладів нічного бачення, тепловізорів, захисних окулярів, телескопічних прицілів та інших оптичних пристроїв для військової зброї, якщо вони не поставлені разом із військовою зброєю, для якої вони призначені, інших оптичних, навігаційних та топографічних приладів та інструментів, що використовуються в оборонних цілях);

– групи 93, крім включених до товарних позицій 9303-9304, а також 9305 (тільки призначених для виробів товарних позицій 9303-9304), 9306 90 90 00 та 9307.

2. Звільняються від оподаткування особливими видами мита товари, зазначені у пунктах 6, 10, 19 частини першої статті 282, частинах першій та четвертій статті 287 цього Кодексу.

3. У разі порушення підприємствами порядку цільового використання товарів, звільнених від оподаткування, або умов, за яких надається умовне повне або часткове звільнення від оподаткування митом, до цих підприємств, незалежно від притягнення їх посадових осіб до адміністративної відповідальності, передбаченої цим Кодексом, застосовуються норми пункту 30.8 статті 30 та статті 123 Податкового кодексу України.

4. Забороняється звільняти окремих юридичних і фізичних осіб від сплати мита і переносити для них строки його сплати.

Стаття 283. Звільнення від оподаткування митом залежно від обраного митного режиму.

1. За умови дотримання вимог та обмежень, встановлених розділом V цього Кодексу, звільняються від оподаткування:

1) ввізним митом, додатковим імпорнтним збором – товари, поміщені у митні режими реімпорту та відмови на користь держави;

2) вивізним митом – товари, поміщені у митний режим реекспорту.

Стаття 284. Умовне повне звільнення від оподаткування митом.

1. За умови дотримання вимог та обмежень, встановлених розділом V цього Кодексу, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування:

1) ввізним митом – до товарів, поміщених у митні режими транзиту, тимчасового ввезення, митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі, переробки на митній території, знищення або руйнування;

2) вивізним митом – до товарів, поміщених у митні режими транзиту, тимчасового вивезення.

Відповідно до статті 4 Кодексу умовне звільнення від оподаткування митними платежами – це звільнення від сплати нарахованого податкового зобов'язання у разі поміщення товарів у митні режими, що передбачають звільнення від оподаткування митними платежами за умови дотримання вимог митного режиму.

Митний режим транзиту.

Митний режим транзиту застосовується до товарів, які переміщуються:

1) прохідним транзитом від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України – до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України (в тому числі в межах одного пункту пропуску через державний кордон України);

2) внутрішнім транзитом або каботажем:

а) від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України – до органу доходів і зборів, розташованого на митній території України;

б) від органу доходів і зборів, розташованого на митній території України, до пункту вивезення (пропуску) за межі митної території України;

в) від одного пункту, розташованого на митній території України, до іншого пункту, розташованого на митній території України, в тому числі якщо частина цього переміщення проходить за межами митної території України;

г) від штучного острова, установки або споруди, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, до органу доходів і зборів, розташованого на території України, зайнятій сушею, та у зворотному напрямку.

Для поміщення товарів та/або транспортних засобів комерційного призначення в митний режим транзиту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна:

1) подати органу доходів і зборів митну декларацію (документ, який відповідно до статті 94 цього Кодексу використовується замість митної декларації), товарно-транспортний документ на перевезення та рахунок (інвойс) або інший документ, який визначає вартість товару;

2) у випадках, визначених законодавством, надати органу доходів і зборів дозвільний документ на транзит через митну територію України, який видається відповідними уповноваженими органами;

3) у випадках, встановлених цим Кодексом, забезпечити виконання зобов'язання зі сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу.

Митний режим тимчасового ввезення.

У митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами поміщуються виключно товари, транспортні засоби комерційного призначення, зазначені у статті 189 цього Кодексу та в Додатках В.1 – В.9, С і D до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік), на умовах, визначених цими Додатками, а також повітряні судна, які ввозяться на митну територію України українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

Митний режим тимчасового вивезення.

Тимчасове вивезення – це митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

При поміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення в митний режим тимчасового вивезення та їх реімпорті до закінчення строку, встановленого органом доходів і зборів, до цих товарів, транспортних засобів застосовується умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.

Митний режим митного складу.

У митний режим митного складу можуть поміщатися будь-які товари, за винятком:

1) товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України;

2) товарів, строк придатності для споживання або використання яких закінчився;

3) товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога;

4) живих тварин;

5) електроенергії, що переміщується лініями електропередачі.

Митний режим вільної митної зони.

Вільна митна зона – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання.

Умови поміщення товарів у митний режим вільної митної зони.

1. Поміщення українських товарів у митний режим вільної митної зони для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів.

2. Іноземні товари, що ввозяться на територію вільної митної зони, допускаються на зазначену територію з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

3. Поміщення товарів у режим вільної митної зони, а також зміна цього митного режиму здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться така зона.

4. Для поміщення іноземних товарів у митний режим вільної митної зони та розміщення їх на територіях вільних митних зон комерційного типу, що розташовані в морських, річкових портах чи аеропортах, у межах яких є пункти пропуску через державний кордон України, використовуються транспортні або комерційні документи, які містять опис таких товарів та супроводжують їх при ввезенні.

5. Для допуску товарів на територію вільної митної зони гарантії, передбачені розділом X цього Кодексу, не застосовуються. Гарантії щодо переміщення іноземних товарів між органами доходів і зборів або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів у зв'язку з необхідністю їх ввезення на територію вільної митної зони (випуску з такої території) застосовуються відповідно до норм цього Кодексу.

Митний режим безмитної торгівлі.

Безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних і водних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт і експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 цього Кодексу:

1. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються іноземні й українські товари, які ввозяться з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України.

2. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, живих тварин.

3. Іноземні товари поміщуються у митний режим безмитної торгівлі з умовним звільненням від оподаткування митними платежами.

4. Поміщення українських товарів у митний режим безмитної торгівлі для цілей оподаткування вважається експортом цих товарів.

5. Для поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів відповідно до розділу X цього Кодексу не вимагається. Забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів при переміщенні іноземних товарів між органами доходів і зборів або між різними пунктами пропуску в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів у зв'язку з необхідністю їх ввезення у приміщення магазину безмитної торгівлі або випуску з такого приміщення здійснюється відповідно до розділу X цього Кодексу.

6. Поміщення товарів у митний режим безмитної торгівлі, а також зміна цього митного режиму здійснюється органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого розташований відповідний магазин безмитної торгівлі.

Митний режим знищення або руйнування.

Знищення або руйнування – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Дозвіл на поміщення товарів у митний режим знищення або руйнування видається органом доходів і зборів, якщо власником чи уповноваженою ним особою:

1) укладено договір на знищення (руйнування) товарів з підприємством, уповноваженим відповідно до законодавства України на знищення (руйнування) відповідних категорій товарів;

2) отримано дозволу на знищення (руйнування) товарів від державних органів, до повноважень яких належить контроль за переміщенням таких товарів.

Стаття 285. Умовне часткове звільнення від оподаткування ввізним митом.

1. Умовне часткове звільнення від оподаткування ввізним митом застосовується до товарів, зазначених у статті 106 цього Кодексу, поміщених у митний режим тимчасового ввезення, за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 18 цього Кодексу.

2. Порядок застосування умовного часткового звільнення від оподаткування ввізним митом визначено статтею 106 цього Кодексу.

Стаття 286. Оподаткування митом товарів при переміщенні через митний кордон України залежно від обраного митного режиму.

1. Товари, поміщені у митний режим імпорту, оподатковуються ввізним митом, додатковим імпортним збором якщо інше не передбачено законом, при дотриманні умов та обмежень, встановлених главою 13 цього Кодексу.

У випадках, встановлених законами України, товари, поміщені у митний режим імпорту, оподатковуються сезонним митом та/або особливими видами мита.

2. Товари, поміщені у митний режим реімпорту, звільняються від оподаткування ввізним митом, якщо інше не передбачено законом, при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 14 цього Кодексу.

3. У разі поміщення товарів у митний режим реімпорту відповідно до пункту 3 частини другої статті 78 цього Кодексу суми вивізного мита, сплачені при експорті цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам відповідно до цього Кодексу та в порядку, визначеному Податковим кодексом України.

4. Товари, поміщені у митний режим експорту, оподатковуються вивізним митом у випадках, установлених законом.

5. Товари, поміщені у митний режим реекспорту, звільняються від оподаткування вивізним митом, якщо інше не передбачено законом, при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 16 цього Кодексу.

Після поміщення товарів у митний режим реекспорту суми ввізного мита, сплачені при імпорті цих товарів, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам відповідно до цього Кодексу та в порядку, встановленому Податковим кодексом України.

6. До товарів, поміщених у митний режим транзиту, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом, якщо інше не передбачено законом, при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 17 цього Кодексу.

7. До товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення, застосовується умовне часткове звільнення від оподаткування ввізним митом у порядку, визначеному главою 18 цього Кодексу.

У разі випуску товарів, поміщених у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування ввізним митом, у вільний обіг на митній території України або передачі таких товарів у користування іншій особі ввізне мито сплачується у порядку, визначеному частиною сьомою статті 106 цього Кодексу.

8. До товарів, поміщених у митний режим тимчасового вивезення, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування вивізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 19 цього Кодексу.

9. До товарів, поміщених у митний режим митного складу, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 20 цього Кодексу.

10. До товарів, поміщених у митний режим вільної митної зони, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 21 цього Кодексу.

11. До товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 22 цього Кодексу.

12. До товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 23 цього Кодексу.

У разі випуску у вільний обіг продуктів переробки, отриманих з товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, сплата ввізного мита здійснюється у порядку, визначеному статтею 155 цього Кодексу.

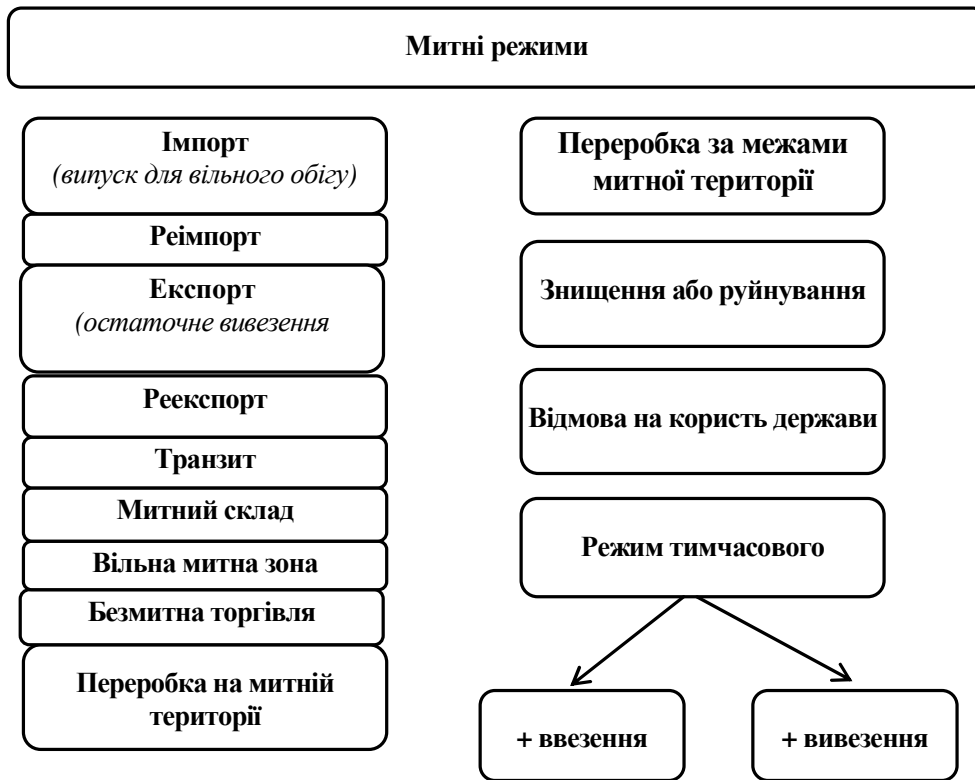
13. Товари, поміщені у митний режим переробки за межами митної території, оподатковуються вивізним митом відповідно до глави 24 цього Кодексу.

До товарів, поміщених у митний режим переробки за межами митної території, та продуктів їх переробки, зазначених у частині другій статті 168 цього Кодексу, що в межах визначеного строку повертаються в Україну, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом у порядку, визначеному статтею 168 цього Кодексу.

До продуктів переробки (крім зазначених у частині другій статті 168 цього Кодексу) застосовується додатковий імпорتنний збір, часткове звільнення від оподаткування ввізним митом, відповідно до якого сплаті підлягає позитивна різниця між сумою ввізного мита, нарахованою на продукти переробки, та сумою ввізного мита, яка підлягала б сплаті в разі імпорту відповідних товарів, що були вивезені за межі митної території України для переробки.

14. До товарів, поміщених у митний режим знищення або руйнування, застосовується умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 25 цього Кодексу.

15. Товари, поміщені у митний режим відмови на користь держави, звільняються від оподаткування ввізним митом, якщо інше не передбачено законом, при дотриманні вимог та обмежень, встановлених главою 26 цього Кодексу.

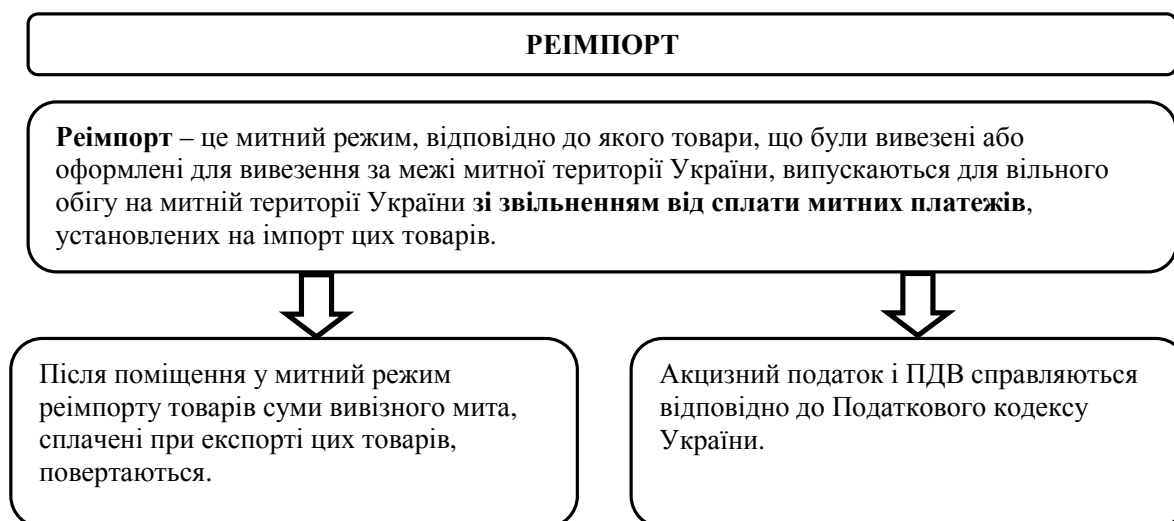
Порядок оподаткування товарів, розміщених у митний режим (особливості):

1. Реімпорт.

Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються для вільного обігу на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, установлених на імпорт цих товарів.

Крім того, після поміщення у митний режим реімпорту товарів суми вивізного мита, сплачені при експорті цих товарів, повертаються.

Акцизний податок і ПДВ справляються відповідно до Податкового кодексу України.

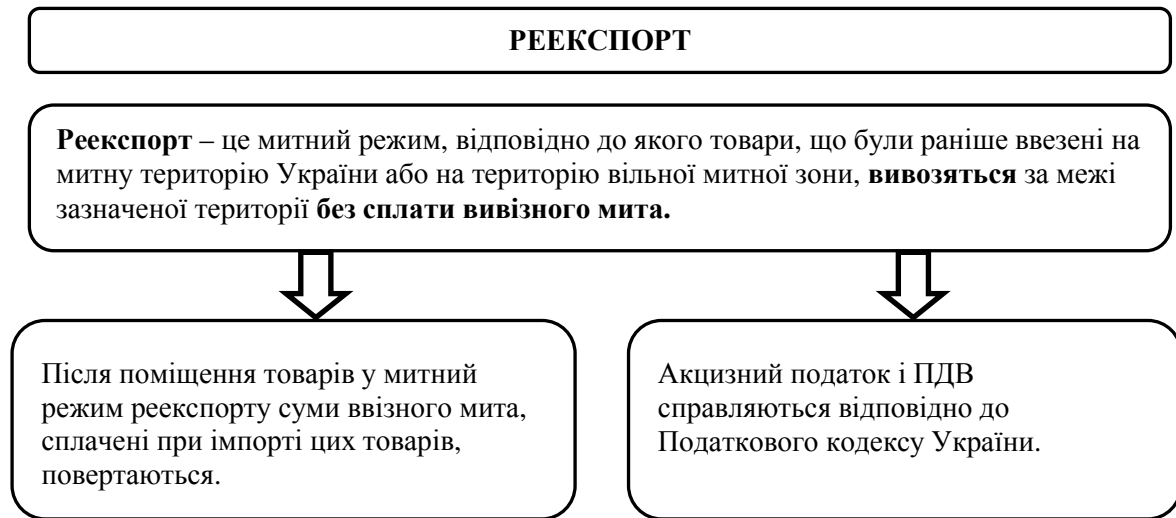

2. Реекспорт.

Реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі зазначеної території без сплати вивізного мита.

Крім того, після поміщення товарів у митний режим реекспорту суми ввізного мита, сплачені при імпорті цих товарів, повертаються.

Акцизний податок і ПДВ справляються відповідно до Податкового кодексу.

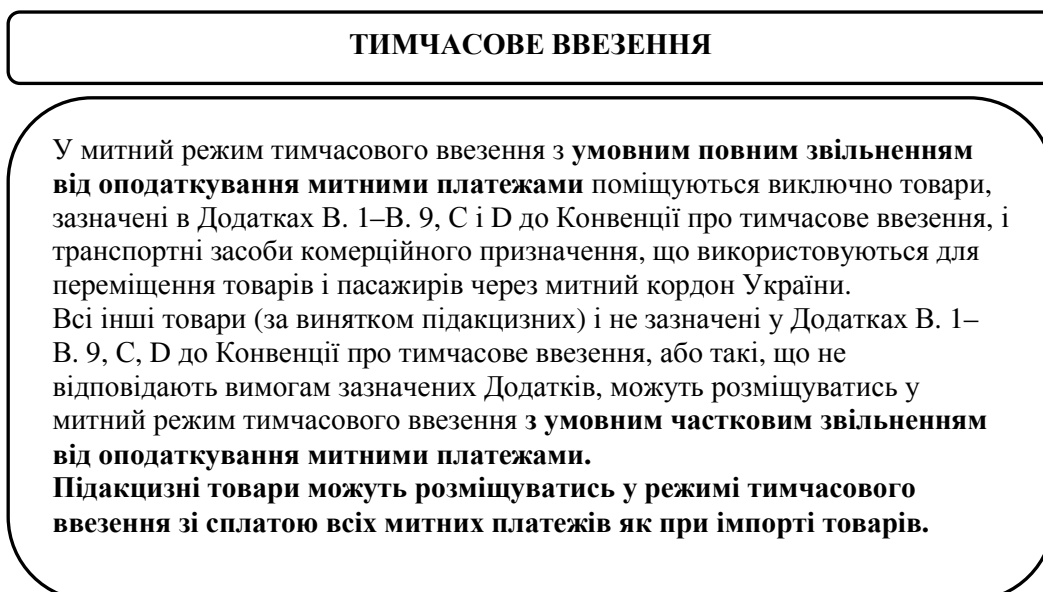
3. Тимчасове ввезення.

У митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами поміщуються виключно товари, зазначені в Додатках В.1 – В.9, С і D до Конвенції про тимчасове ввезення, і транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для переміщення товарів і пасажирів через митний кордон України.

Всі інші товари (за винятком підакцизних) і не зазначені у Додатках В.1 – В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення, або такі, що не відповідають вимогам зазначених Додатків, можуть розміщуватись у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами.

Тобто, зміни полягають у застосуванні часткового звільнення від оподаткування не тільки до ПДВ, як це передбачено Податковим кодексом України, а й до мита.

Підакцизні товари можуть розміщуватись у режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування, а при недотриманні вимог – в режимі імпорту зі сплатою всіх митних платежів.

4. Переробка на митній території України.

Поміщення товарів у митний режим переробки на митній території здійснюється з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

При цьому застосовуються заходи гарантування до таких товарів:

- підакцизних,
- товарів, визначених Кабінетом Міністрів України (за обґрунтованості причин).

Крім того, запроваджено норму, згідно з якою за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи залишки або відходи, можуть декларуватися за одним класифікаційним кодом згідно з УКТЗЕД за умови, що цьому коду відповідає найбільша ставка мита.

5. Переробка за межами митної території України.

До товарів, які були поміщені у митний режим переробки за межами митної території та у визначений строк повертаються на митну територію України, застосовується повне звільнення від оподаткування митними платежами у таких випадках:

- 1) повертаються у тому ж стані, в якому вони були вивезені за межі митної території України;
- 2) повертаються у відремонтованому вигляді, якщо такий ремонт проведено в рамках гарантійних зобов'язань.

До продуктів переробки, крім тих, що звільняються, застосовується часткове звільнення від оподаткування митними платежами, відповідно до якого сплаті підлягає позитивна різниця між сумою митних платежів, нарахованою на продукти переробки, та сумою митних платежів, яка підлягала б сплаті в разі імпорту відповідних товарів, які були вивезені за межі митної території України для переробки.

Стаття 287. Особливості оподаткування митом деяких товарів.

1. При ввезенні (пересиланні) на митну територію України товари, визначені відповідно до Закону України «Про гуманітарну допомогу» Комісією з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України як гуманітарна допомога, звільняються від оподаткування ввізним митом.

Гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати вивізного мита.

Гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб. Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 4 Закону України «Про благодійництво та благодійні організації».

Визнання товарів (робіт, послуг) гуманітарною допомогою здійснюється Комісією з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України у кожному конкретному випадку з урахуванням таких особливостей.

Не відносяться до гуманітарної допомоги підкацизні товари, крім:

– автомобілів швидкої медичної допомоги, легкових автомобілів спеціального призначення для Міністерства внутрішніх справ України;

– транспортних засобів, призначених для перевезення більше ніж 8 осіб, що передаються для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я і навчальним закладам, громадським організаціям інвалідів, ветеранів війни та праці, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, державним закладам системи реабілітації, фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт»;

– легкових автомобілів, які на момент ввезення на митну територію України були виготовлені не більше як 8 років тому, з об'ємом двигуна не більше як 1800 куб. см, що отримуються Міністерством праці та соціальної політики Автономної Республіки Крим, управліннями соціального захисту населення обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій або Міністерством праці та соціальної політики України для подальшої передачі інвалідам, які перебувають в установленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту, на строк, визначений законодавством.

До товарів гуманітарної допомоги Комісією з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України також можуть бути віднесені:

– аудіо- та відеотехніка, призначена відповідно для сліпих і глухих, аудіо- та відеокасети з навчальними, соціальними, реабілітаційними програмами, інформацією з фізичної культури і спорту інвалідів, програмами для формування здорового способу життя, з лекціями нобелівських лауреатів;

– шоколад з начинкою та без неї, інші шоколадні вироби, що входять до новорічних і різдвяних подарунків, отриманих у термін за два місяці до відповідних свят;

– меблі, що передаються виключно для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я та навчальним закладам, громадським організаціям інвалідів, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, релігійним організаціям, що зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації»;

– медико-соціальне обладнання та оснащення, що передається виключно реабілітаційним установам для інвалідів та дітей-інвалідів, які мають відповідну ліцензію на здійснення реабілітаційних послуг, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форм власності, за обов'язкової умови заборони його подальшого продажу.

Звільнення від оподаткування товарів (робіт, послуг) гуманітарної допомоги здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом України та Митним кодексом України.

Плата за виконання митних формальностей поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, що встановлена Митним кодексом України не справляється при ввезенні на митну територію України товарів гуманітарної допомоги.

На підставі рішення про надання гуманітарної допомоги отримувачам гуманітарної допомоги за межами України держава забезпечує донорам України повернення податку на додану вартість у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

2. Товари (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), що ввозяться на митну територію України на строк не менше трьох років іноземними інвесторами відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, звільняються від сплати ввізного мита. При відчуженні таких товарів раніше трьох років з часу зарахування їх на баланс ввізне мито сплачується на загальних підставах.

Товари, що ввозяться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), звільняються від сплати ввізного мита.

Відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» майно, що ввозиться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями (крім товарів для реалізації або власного споживання), звільняється від обкладення митом.

При цьому органи доходів і зборів здійснюють пропуск такого майна на територію України на підставі виданого підприємством простого векселя на суму мита з відстроченням платежу не більше як на 30 календарних днів з дня оформлення ввізної вантажної митної декларації.

Векселедержателем зазначеного векселя є органи доходів і зборів.

Вексель погашається і ввізне мито не справляється, якщо у період, на який дається відстрочення платежу, зазначене майно зараховане на баланс підприємства і податковою інспекцією за місцезнаходженням підприємства зроблена відмітка про це на примірнику векселя.

Порядок видачі, обліку і погашення векселів встановлюється постановою Кабінету Міністрів України від 07.08.96 № 937 «Про затвердження Порядку видачі, обліку і погашення векселів, виданих під час ввезення в Україну майна як внеску іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, а також за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність, та сплати ввізного мита у разі відчуження цього майна Кабінетом Міністрів України».

Вексель виписується векседавцем в іноземній валюті, визнаній Національним банком конвертованою, на суму ввізного мита з відстроченням платежу не більше як на 30 календарних днів з дня оформлення ввізної вантажної митної декларації.

На звороті векселя та його копій векселедержатель ставить напис «Взято на облік» із зазначенням дати взяття на облік й облікового номера, які скріплюються його підписом і печаткою.

У ввізній вантажній митній декларації зазначається, що майно ввозиться з метою внесення до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями або для провадження спільної інвестиційної діяльності на підставі договору (контракту) з іноземним інвестором.

До облікового номера через дефіс додається літера «Ф» (у разі видачі векселя під час ввезення в Україну майна до статутного фонду підприємства з іноземною інвестицією) або літера «К» (у разі видачі векселя під час ввезення в Україну майна на підставі договору (контракту) з іноземним інвестором про спільну інвестиційну діяльність).

З метою погашення векселя векседавець звертається у письмовій формі до державної податкової адміністрації (інспекції) з проханням зробити відповідну відмітку на його копії векселя.

До заяви додаються:

- копія векселя;
- копія ввізної вантажної митної декларації на майно;
- документи про зарахування майна на баланс підприємства з іноземними інвестиціями або окремий баланс сторін, що провадять спільну інвестиційну діяльність на підставі укладеного договору (контракту). У разі потреби державна податкова адміністрація (інспекція) має право перевірити на місці фактичну наявність майна у векседавця;
- документи про державну реєстрацію іноземної інвестиції.

У разі встановлення факту зарахування майна на баланс державна податкова адміністрація (інспекція) на звороті копії векселя, що належить векседавцю, робить напис «Зараховано на баланс» із зазначенням дати виконання, які скріплюються підписом начальника (заступника начальника) та печаткою державної податкової адміністрації (інспекції).

Зазначену копію векселя векседавець подає векселедержателю.

Погашення векселя здійснюється векселедержателем шляхом проставлення на лицьовому боці векселя напису «Погашено» і дати, які скріплюються підписом начальника (заступника начальника) та печаткою органу доходів і зборів.

Якщо вексель не погашено протягом 30 календарних днів з дня оформлення ввізної митної декларації векседавець зобов'язаний внести плату за векселем протягом п'яти календарних днів.

У тексті платіжного доручення додатково до встановленого зазначається таке: «За векселем від «__» _____ 2011 року №__ в оплату ввізного мита».

Копія векселя, що належить векседавцю, та копія платіжного доручення з відміткою банку про оплату векселя подається векселедержателю для погашення.

Плата за векселем провадиться у валюті України за її офіційним курсом, визначеним Національним банком, що діє на день внесення плати за векселем.

Якщо протягом трьох років з часу зарахування іноземної інвестиції на баланс підприємства з іноземними інвестиціями майно, що було ввезене в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного фонду зазначеного підприємства, відчужується, у тому числі у зв'язку з припиненням діяльності цього підприємства (крім вивезення іноземної інвестиції за кордон), підприємство з іноземними інвестиціями сплачує ввізне мито, яке обчислюється виходячи з митної вартості цього майна, перерахованої у валюту України за офіційним курсом валюти України, визначеним Національним банком України на день здійснення відчуження майна.

Ввізне мито не сплачується за умови вивезення іноземної інвестиції за кордон, що засвідчується вивізною вантажною митною декларацією з відповідною відміткою.

3. Наукове, лабораторне і дослідницьке обладнання, а також комплектуючі та матеріали, передбачені проектом наукового парку, зареєстрованого згідно з Законом України «Про наукові парки», що ввозяться на митну територію України науковим парком та партнерами наукового парку в межах реалізації такого проекту наукового парку, звільняються від сплати ввізного мита.

Перелік таких товарів із визначенням кодів згідно з УКТ ЗЕД та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Звільнення від сплати ввізного мита надається на весь строк реалізації проекту наукового парку, але не більше ніж на два роки для обладнання та не більше ніж на один рік для комплектуючих і матеріалів з дня затвердження зазначеного переліку та обсягів товарів.

Науковий парк – юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку. Науковий парк створюється з метою розвитку науково-технічної й інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, ефективного і раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках.

4. Товари, що ввозяться на митну територію України на адресу Товариства Червоного Хреста України, його органів та місцевих організацій відповідно до Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України» як гуманітарна чи добродійна допомога, звільняються від оподаткування ввізним митом.

5. Устаткування, обладнання та комплектуючі, а також матеріали, які не виробляються в Україні і ввозяться на митну територію України технологічними парками, їх учасниками та спільними підприємствами, що виконують проекти технологічних парків, для реалізації таких проектів технологічних парків відповідно до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», оподатковуються ввізним митом на загальних підставах.

Нараховані суми ввізного мита не перераховуються до бюджету, а зараховуються на спеціальні рахунки технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств у порядку, встановленому Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків».

Підставою для звільнення від сплати ввізного мита є:

- нотаріально засвідчена копія свідоцтва про державну реєстрацію проекту технологічного парку;
- копія Проекту технологічного парку;
- номенклатура та обсяги ввезення в Україну матеріалів, які не виробляються в Україні, нового устаткування, обладнання та комплектувальних виробів, необхідних для реалізації проекту (надсилається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику).

6. При ввезенні на митну територію України від оподаткування митом звільняються:

- устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підакцизними товарами та ввозяться ініціаторами створення – суб'єктами господарювання, керуючими компаніями індустриальних парків для облаштування індустриальних парків;

- устаткування, обладнання та комплектуючі до них, що не виробляються в Україні та не є підакцизними товарами, які ввозяться учасниками індустриальних парків для здійснення господарської діяльності у межах індустриальних парків.

Переліки такого устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД, порядок та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Вивільнені кошти використовуються відповідними суб'єктами для:

1) облаштування індустриальних парків, у тому числі з використанням новітніх, енергозберігаючих технологій;

2) запровадження новітніх технологій, пов'язаних з господарською діяльністю у межах індустриальних парків;

3) збільшення випуску продукції та зменшення витрат за видами господарської діяльності, передбаченими цим Законом, у межах індустриальних парків;

4) здійснення науково-дослідної діяльності у межах індустриальних парків;

5) повернення кредитів та оплати інших запозичень, використаних на облаштування індустриальних парків та здійснення у їх межах господарської діяльності, а також для сплати відсотків за такими кредитами та запозиченнями.

7. Порушення вимог і умов, визначених у частинах першій – четвертій, шостій та восьмій цієї статті, тягне за собою виникнення обов'язку зі сплати ввізного мита та пені у строки та у порядку, визначені цим Кодексом.

8. Звільняються від оподаткування ввізним митом складові (матеріали, вузли, агрегати, устаткування та комплектувальні вироби) (далі – товари), що ввозяться на митну територію України в митному режимі імпорту для використання у виробництві продукції оборонного призначення, визначеної згідно із законом, якщо замовником такої продукції є державний замовник, визначений Кабінетом Міністрів України, за такими кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД:

3907 40 00 00, 3919 90 00 09, 3919 90 00 19, 3920 51 00 00, 3920 91 00 90, 3921 13 10 19, 3921 90 30 00, 3921 90 90 00, 3926 90 97 90, 4011 20, 4011 30 00, 5515 91 10 00, 7003, 7004, 7005, 7006 00 10 00, 7014 00 00 00, 7207 19 80 00, 7208 90 80 00, 7211 29 00 00, 7212, 7214 99 39 00, 7215 50 11 00, 7215 90 00 00, 7217 10 90 00, 7218 91 80 00, 7219 21 10 00, 7219 21 90 00, 7219 22 90 00, 7219 24 00 00, 7219 32, 7219 33, 7219 34, 7220 12 00 00, 7220 20, 7220 90, 7222 11 11 00, 7222 11 19 00, 7222 11 81 00, 7222 11 89 00, 7222 19, 7222 20 11 00, 7222 20 19 00, 7222 20 29 00, 7222 20 31 00, 7222 20 39 00, 7222 20 81 00, 7222 20 89 00, 7222 30, 7222 40, 7223 00, 7224 90 07 00, 7224 90 14 00, 7224 90 18 00, 7225, 7226 19 80 00, 7226 92 00 00, 7226 99 10 00, 7226 99 30 00, 7226 99 70 00, 7228 10 20 00, 7228 10 50 00, 7228 10 90 00, 7228 20, 7228 30 49 00, 7228 30 69 00, 7228 30 70 00, 7228 30 89 00, 7228 60, 7228 40, 7228 50 69 00, 7228 70, 7229 90 90 00, 8407, 8408, 8409, 8411 11 00 00, 8411 12 10 00, 8411 12 30 00, 8411 22, 8411 81 00 00, 8411 91 00 00, 8411 99 00 00, 8412 10 00 90, 8412 29 89 90, 8413 19 00 00, 8413 60 20 00, 8413 60 31 00, 8413 70 81 00, 8413 81 00 00, 8413 82 00 00, 8413 91 00 90, 8414, 8415 20 00, 8421 23 00, 8421 29 00 00, 8421 39 20 00, 8421 39 80, 8421 39 60 90, 8421 99 00 00, 8425 31 00 00, 8425 39 00 00, 8481 10 19 00, 8481 10 99 00, 8481 20 10 00, 8481 20 90 00, 8481 30, 8481 40 10 00, 8481 80 59 00, 8481 80 63 00, 8481 80 69 00, 8481 80 73 00, 8482 10, 8482 20 00 00, 8482 30 00 00, 8482 40 00 00, 8482 50 00 00, 8482 80 00 00, 8482 91 90 00, 8482 99 00 00, 8483 20 00 00, 8483 30 38, 8483 30 80, 8483 40 59 00, 8501 10 10 00, 8501 10 99, 8501 20 00, 8501 31 00 98, 8501 33 00 10, 8501 52 20 10, 8501 52 20 90, 8501 61 20, 8501 61 80, 8501 62 00 10, 8502 11 20 90, 8502 11 80 90, 8502 12 00 90, 8502 13 20 90, 8502 13 40 90, 8502 13 80 90, 8502 40 00 90, 8504 31 29 00, 8504 33 00 90, 8504 32 00 90, 8504 40 90 00, 8505 11 00 00, 8505 90 20 10, 8505 90 90 00, 8506 30 00 00, 8506 50, 8506 80 80 00, 8507 10, 8507 20 80 90, 8507 30 80 00, 8507 50 00 00, 8507 80 00 00, 8511 10 00 10, 8511 10 00 98, 8511 40 00 98, 8511 50 00 98, 8512 20 00 90, 8518 10 95 90, 8518 21 00 90, 8525 50 00, 8525 60 00 00, 8526 10 00, 8526 91 20, 8526 91 80, 8526 92 00, 8528 59 80 00, 8528 69 10 00, 8529 10 39 00, 8529 10 69 10, 8529 10 69 90, 8529 10 80 10, 8529 90 20 00, 8529 90 49 00, 8529 90 65 00, 8529 90 97 90, 8531 20 20 10, 8531 20 40 10, 8531 20 95 10, 8531 20 40 91, 8532 10 00 00, 8532 21 00 00, 8532 22 00 00, 8532 24 00 00, 8532 25 00 00, 8532 29 00 00, 8533 10 00 00, 8533 21 00 00, 8533 31 00 00, 8533 40 90 00, 8534 00 11 00, 8535 30 10 00, 8535 40 00 00, 8536 41 90 90, 8536 50 11 90, 8536 50 19 90, 8536 50 80 00, 8539 39 00 00, 8540 20 80 00, 8540 71 00 00, 8540 79 00 10, 8540 79 00 90, 8540 81 00 00, 8541 10 00 90, 8541 21 00 90, 8541 29 00, 8541 40 10 00, 8541 40 90 00, 8542, 8543 20 00 00, 8543 70 30 00, 8543 70 60 00, 8543 70 90 00, 8543 90 00 10, 8544 30 00 10, 8544 42 90 91, 8701 30 00 00, 8703 33 (крім 8703 33 11 00), 8704 (крім товарних підкатегорій 8704 10 10 10, 8704 21 10 00, 8704 22 10 00, 8704 23 10 00, 8704 31 10 00, 8704 32 10 00 та товарної категорії 8704 10 90), 8706 00, 8708, 8710 00 00 00, 8803 10 00, 8803 20 00, 8803 30 00, 9001 90 00 90, 9002 19 00 00, 9005 90 00 00, 9013 90 90 00, 9014 10 00 90, 9014 20 80 90, 9014 80 00 00, 9014 90 00 90, 9015 10 10 00, 9015 80 93 00, 9015 90 00 00, 9020 00 00 00, 9025, 9026, 9029 10 00 90, 9030 33 10 00, 9030 84 00 00, 9031 80 38 00, 9031 80 98 00, 9032, 9401 20 00 00.

Порядок ввезення та цільового використання товарів, зазначених у цій частині, визначається Кабінетом Міністрів України.

Зазначені у цій частині товари не звільняються від оподаткування ввізним митом, якщо вони мають походження з країни, визнаної державою-окупантом згідно із законом та/або визнаної державою-агресором щодо України згідно із законодавством, або ввозяться з території держави-окупанта (агресора) та/або з окупованої території України, визначеної такою згідно із законом.

9. Особливості оподаткування ввізним митом товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України громадянами, визначаються розділом XII цього Кодексу.

Стаття 288. Особливості оподаткування особливими видами мита.

1. Особливі види мита застосовуються незалежно від інших видів мита на умовах, визначених законом.

Глава 43. Справляння митних платежів

Стаття 289. Виникнення обов'язку із сплати митних платежів.

1. Обов'язок із сплати митних платежів виникає:

1) у разі ввезення товарів на митну територію України – з моменту фактичного ввезення цих товарів на митну територію України;

2) при незаконному переміщенні товарів, що перебувають на території вільної митної зони або на митному складі, – з моменту такого переміщення товарів;

3) у разі вивезення товарів з митної території України:

а) при оформленні товарів відповідно до митного режиму експорту – з моменту прийняття органом доходів і зборів митної декларації;

б) при вивезенні товарів за межі митної території України без оформлення митної декларації та при незаконному вивезенні товарів за межі митної території України – з моменту фактичного вивезення товарів за межі митної території України;

в) при невиконанні умов, установлених щодо товарів, які вивозилися за межі митної території України із звільненням від оподаткування вивізним митом, – з моменту, коли ці товари прибули до іншого місця призначення, ніж те, у зв'язку з яким надавалося таке звільнення;

4) після завершення митного оформлення товарів та їх випуску, якщо внаслідок перевірки митної декларації чи за результатами документальної перевірки орган доходів і зборів самостійно визначає платнику податків додаткові податкові зобов'язання;

5) в інших випадках, встановлених Податковим кодексом України.

Зазначена законодавча норма виписана з метою недопущення тлумачення окремими платниками податків норм законодавства, згідно з якими обов'язок у платника податків виникає лише при поданні митної декларації до митного оформлення.

Тому такі нововведення дають змогу органам доходів і зборів самостійно донарахувати податкові зобов'язання за митними платежами у разі виявлення фактів незаконного переміщення, недекларування і несвоєчасного декларування товарів або в інших подібних випадках.

Обов'язок зі сплати митних платежів у разі ввезення товарів на митну територію України виникає з моменту фактичного ввезення цих товарів на митну територію України. У разі незаконного переміщення товарів, що перебувають на території вільної митної зони або на митному складі – з моменту такого переміщення товарів.

Дещо більше випадків визначено у разі вивезення товарів з митної території України, а саме:

а) при оформленні товарів відповідно до митного режиму експорту – з моменту прийняття органом доходів і зборів митної декларації;

б) при вивезенні товарів за межі митної території України без оформлення митної декларації та при незаконному вивезенні товарів за межі митної території України – з моменту фактичного вивезення товарів за межі митної території України;

в) при невиконанні умов, установлених щодо товарів, які вивозилися за межі митної території України із звільненням від оподаткування вивізним митом, – з моменту, коли ці товари прибули до іншого місця призначення, ніж те, у зв'язку з яким надавалося таке звільнення;

г) після завершення митного оформлення товарів та їх випуску, коли внаслідок перевірки митної декларації чи за результатами документальної перевірки орган доходів і зборів самостійно визначає платнику податків додаткові податкові зобов'язання.

Стаття 290. Припинення обов'язку зі сплати митних платежів.

1. Обов'язок зі сплати митних платежів припиняється:

1) при виконанні обов'язку зі сплати митних платежів;

2) якщо товари до їх випуску виявилися знищеними або безповоротно втраченими внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за нормальних умов транспортування, зберігання або використання (експлуатації) та за відсутності порушень вимог та умов, установлених цим Кодексом, а також внаслідок природних втрат, які підтверджуються відповідними актами;

3) якщо товари знищуються або передаються у власність держави відповідно до цього Кодексу;

4) якщо товари конфіскуються відповідно до цього Кодексу.

2. Щодо товарів, випущених у вільний обіг на митній території України або вивезених з цієї території без сплати митних платежів, обов'язок з їх сплати припиняється також у випадках, передбачених цим Кодексом, Податковим кодексом України та іншими законами України.

Стаття 291. Виконання обов'язку зі сплати митних платежів.

1. Обов'язок зі сплати митних платежів вважається виконаним (митні платежі вважаються сплаченими):

1) у разі здійснення особою, відповідальною за сплату митних платежів, розпорядження про використання коштів авансових платежів:

а) при здійсненні митного оформлення товарів – з моменту закінчення митного оформлення;

б) якщо сплата не пов'язана із здійсненням митного оформлення товарів, – з моменту списання коштів з авансового рахунку при перерахуванні їх до державного бюджету;

2) у разі сплати коштів безпосередньо до державного бюджету у випадках, визначених законодавством України, – з моменту:

а) списання коштів з рахунку платника податків у банку;

б) внесення готівкових коштів у касу банку;

3) з моменту сплати банком, іншою організацією відповідно до наданої гарантії (забезпечення сплати митних платежів) коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів;

4) з моменту списання коштів, що перебували у грошовій заставі, з відповідного рахунку митниці при перерахуванні цих коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів;

5) з моменту настання інших обставин, визначених Податковим кодексом України.

Відповідними статтями встановлено дві категорії: припинення обов'язку зі сплати митних платежів та виконання обов'язку зі сплати митних платежів.

Тобто, в першу чергу, обов'язок зі сплати митних платежів припиняється при виконанні обов'язку зі сплати митних платежів. Виконання обов'язку зі сплати митних платежів підтверджуються конкретними діями (фактами), які можна перевірити документально.

У разі здійснення особою, відповідальною за сплату митних платежів, розпорядження про використання коштів авансових платежів: при здійсненні митного оформлення товарів – з моменту закінчення митного оформлення; якщо сплата не пов'язана зі здійсненням митного оформлення товарів – з моменту списання коштів з авансового рахунку при перерахуванні їх до державного бюджету.

У разі сплати коштів безпосередньо до державного бюджету у випадках, визначених законодавством України, – з моменту: списання коштів з рахунку платника податків у банку; внесення готівкових коштів у касу банку; з моменту сплати банком, іншою організацією відповідно до наданої гарантії (забезпечення сплати митних платежів) коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів; з моменту списання коштів, що перебували у грошовій заставі, з відповідного рахунку митниці при перерахуванні цих коштів до державного бюджету в рахунок сплати митних платежів; з моменту настання інших обставин, визначених Податковим кодексом України.

Серед інших випадків припинення обов'язку зі сплати митних платежів виділені наступні:

– якщо товари до їх випуску виявилися знищеними або безповоротно втраченими внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили за нормальних умов транспортування, зберігання або використання (експлуатації) та за відсутності порушень вимог й умов, установлених цим Кодексом, а також внаслідок природних втрат, які підтверджуються відповідними актами;

– якщо товари знищуються або передаються у власність держави відповідно до цього Кодексу;

– якщо товари конфіскуються відповідно до цього Кодексу.

Стаття 292. Випадки, коли митні платежі не сплачуються.

1. Митні платежі не сплачуються у разі, якщо відповідно до цього Кодексу, Податкового кодексу України, інших законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України:

1) товари не є об'єктом оподаткування митними платежами;

2) щодо товарів надано звільнення або повне умовне звільнення від сплати митних платежів – у період дії такого звільнення і при дотриманні умов, у зв'язку з якими його надано;

3) при ввезенні товарів на митну територію України або вивезенні товарів з митної території України товари були поміщені у митний режим, який відповідно до положень цього Кодексу не передбачає сплату митних платежів, – на період дії цього режиму та при виконанні умов, що впливають з такого режиму;

4) коли загальна фактурна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України громадянами, не перевищує обсягів, які не є об'єктом оподаткування митними платежами відповідно до розділу XII цього Кодексу.

Стаття 293. Особи, на яких покладається обов'язок зі сплати митних платежів.

1. Особою, на яку покладається обов'язок зі сплати митних платежів, є декларант. Якщо декларування товарів здійснюється особою, уповноваженою на це декларантом, на таку особу покладається обов'язок із сплати митних платежів солідарно з декларантом.

2. Особою, на яку покладається обов'язок зі сплати донарахованих митних платежів – податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки, є відповідний платник податків.

Якщо за результатами документальної перевірки встановлено порушення підприємством, громадянином законодавства України з питань державної митної справи митної справи, відповідальним за сплату суми визначеного податкового зобов'язання є платник податків.

У даному випадку відповідальність є не солідарною, а персональною.

3. Крім осіб, зазначених у першій і другій частинах цієї статті, особами, на яких покладається обов'язок зі сплати митних платежів, є:

1) у разі незаконного ввезення товарів на митну територію України, незаконного вивезення товарів за межі митної території України – особа, яка незаконно ввезла (вивезла) товари, а також особи, які брали участь у незаконному ввезенні (вивезенні) товарів, якщо вони знали або повинні були знати про незаконність такого ввезення (вивезення), та особи, які придбали у власність або у володіння незаконно ввезені товари, якщо в момент придбання вони знали або повинні були знати про незаконність ввезення, що належним чином доведено в порядку, встановленому законодавством України;

2) у разі вилучення товарів, що тимчасово зберігаються під митним контролем, з порушенням вимог цього Кодексу та інших нормативно-правових актів – особа, яка незаконно вилучила такі товари, а також особи, які брали участь у незаконному вилученні таких товарів, зберігали та придбали такі товари, або особа, яка відповідає за забезпечення схоронності зазначених товарів;

3) у разі недотримання положень цього Кодексу щодо користування та розпорядження товарами або виконання інших вимог і умов, установлених цим Кодексом для застосування митних режимів, що передбачають умовне повне або часткове звільнення від сплати митних платежів, – особи, відповідальні за дотримання митного режиму;

4) у разі невиконання зобов'язань щодо використання чи споживання товарів, що впливають з умов цільового використання, за яких надається податкова пільга при випуску товарів для вільного обігу, – особа, на яку покладається обов'язок щодо виконання таких умов;

5) у разі заявлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення до митного режиму транзиту – особа, яка надала зобов'язання щодо доставки цих товарів, транспортних засобів до органу доходів і зборів призначення;

6) у разі невиконання особою, відповідальною за сплату митних платежів, обов'язку зі сплати митних платежів, якщо сплата митних платежів забезпечена гарантом відповідно до положень цього Кодексу, – гарант.

4. У разі якщо відповідно до норм цього Кодексу обов'язок зі сплати митних платежів покладається на кількох осіб, такі особи виконують зазначений обов'язок солідарно.

Особи, на яких покладено обов'язок зі сплати митних платежів:

- декларант або особа, уповноважена на це декларантом;
- платник податків, виявлений за результатами перевірки;
- особа, яка незаконно перемістила товари через митний кордон України;
- особа, яка незаконно вилучила товари, що тимчасово зберігаються під митним контролем, або особа, яка відповідає за забезпечення схоронності зазначених товарів;
- особи, відповідальні за дотримання митного режиму, який передбачає умовне повне або часткове звільнення від сплати митних платежів;
- особа, на яку покладається обов'язок щодо використання чи споживання товарів, які впливають з умов їх цільового використання;
- особа, яка надала зобов'язання щодо доставки товарів до митниці призначення при транзиті;
- гарант у разі невиконання особою, відповідальною за сплату митних платежів, обов'язку зі сплати митних платежів.

Стаття 294. Об'єкт та база оподаткування митними платежами.

1. Об'єкт та база оподаткування митними платежами під час переміщення товарів через митний кордон України визначаються відповідно до цього Кодексу, Податкового кодексу України та інших законів України.

Загальні положення щодо визначення об'єкта та бази оподаткування висвітлені у Податковому кодексі України (далі – ПК). Так, відповідно до статті 7 ПК об'єкт і база оподаткування є одними з елементів, обов'язкових для визначення під час встановлення будь-якого податку.

Об'єктом оподаткування відповідно до статті 22 ПК можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.

У свою чергу базою оподаткування згідно з статтею 23 ПК визнаються фізичний, вартісний чи інші характерні вирази об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

Для визначення об'єкта та бази оподаткування митних платежів коментована стаття звертає до інших положень Митного кодексу України (далі – МК), до ПК та інших законів України. Це зумовлено насамперед тим, що для кожного виду митних платежів об'єкт і база оподаткування встановлюються окремо. Окрім того, у випадках, передбачених ПК, один об'єкт оподаткування може утворювати кілька баз оподаткування для різних податків, а одна і та ж конкретна вартісна, фізична або інша характеристика певного об'єкта оподаткування може бути базою оподаткування для різних податків.

Отже, постає необхідність визначити, які саме податки вважати митними платежами, і як визначається об'єкт і база оподаткування ними.

Пункт 27 частини 1 статті 4 МК до митних платежів включає мито, податок на додану вартість (далі – ПДВ), що справляється при ввезенні товарів на митну територію України, та акцизний податок, що справляється при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України. При цьому встановлено, що Митним кодексом та іншими законами з питань митної справи визначаються правила оподаткування товарів або послуг, що переміщуються через митний кордон України, лише в частині оподаткування ввізним (імпортним) або вивізним (експортним) митом. Правила оподаткування рештою податків визначаються виключно Податковим кодексом.

Виходячи з викладеного, об'єкт і база оподаткування митом визначаються Митним кодексом та іншими законами України, а об'єкт і база оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком – Податковим кодексом.

Таким чином, об'єкти оподаткування митом визначені у статті 277 МК, а база оподаткування митом встановлена статтею 279 МК (дивитись коментарі до відповідних статей).

Об'єкт оподаткування ПДВ визначається відповідно до статті 185 ПК та являє собою операції платників податку з:

а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПК, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПК;

в) ввезення товарів на митну територію;

г) вивезення товарів за межі митної території України;

е) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

Щодо бази оподаткування ПДВ, то ПК встановлює порядок її визначення для товарів, які ввозяться на митну територію України, та послуг, які поставляються нерезидентами на митній території України (стаття 190 ПК).

Зокрема, базою оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, є договірна (контрактна) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до розділу III Митного кодексу України. При визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 39-1 ПК.

Водночас, при постачанні послуг нерезидентами на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням податків і зборів, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни постачання відповідно до законодавства. Визначена вартість перераховується в національну валюту за валютним (обмінним) курсом Національного

банку України на дату виникнення податкових зобов'язань. У разі отримання послуг від нерезидентів, без їхньої оплати база оподаткування визначається, виходячи із звичайних цін на такі послуги без урахування податку.

Стаття 213 ПК Визначає об'єкти оподаткування акцизним податком як операції з:

- а) реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- б) реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу;
- в) ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
- г) реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
- г) реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України зі звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до пункту 213.3 статті 213 ПК;
- д) обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують установлені норми втрат з урахуванням пункту 214.6 статті 214 ПК.
- е) реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів;
- є) оптового постачання електричної енергії;
- ж) переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль.

Виняток становлять операції, передбачені пунктами 213.2.1 та 213.2.2 частини 213.2 статті 213 ПК, а саме вивезення (експорту) підакцизних товарів (продукції) платником податку за межі митної території України, а також ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру, що ввозяться продавцем (експортером) таких товарів без подальшої реалізації на митній території України. Також ряд операцій з ввезення на митну територію України окремих підакцизних товарів (продукції), що звільняються від оподаткування акцизним податком передбачено частиною 213.3 статті 213 ПК.

Щодо бази оподаткування акцизним податком, то порядок її визначення встановлено у статті 214 ПК у залежності від виду ставки, за якою обчислюється цей податок. Так, у разі обчислення із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами без ПДВ і з урахуванням акцизного податку, та вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, без ПДВ та з урахуванням акцизного податку. Якщо ж податок обчислюється із застосуванням специфічних ставок з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), то базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках. А в разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена вище для обчислення податку із застосуванням як адвалорних, так і специфічних ставок.

Стаття 295. Нарахування митних платежів.

1. Митні платежі нараховуються декларантом або іншими особами, на яких покладено обов'язок зі сплати митних платежів, самостійно, крім випадків, якщо обов'язок щодо нарахування митних платежів відповідно до цього Кодексу, Податкового кодексу України та інших законів України покладається на органи доходів і зборів.

2. Нарахування сум митних платежів здійснюється у валюті України.

3. Для цілей нарахування митних платежів застосовуються ставки, що діють на день подання органу доходів і зборів митної декларації на товари, а в разі якщо митне оформлення здійснюється без подання митної декларації, – на день його здійснення.

4. У разі якщо для цілей обчислення митних платежів, у тому числі визначення митної вартості товарів, необхідно зробити перерахування іноземної валюти, застосовується курс валюти України до іноземної валюти, встановлений Національним банком України на день нарахування митних платежів.

Коментована стаття визначає, ким, у якій валюті та із застосуванням яких ставок нараховуються митні платежі.

За загальним правилом сума митних платежів самостійно обчислюється декларантом або іншою особою, на яку покладено обов'язок зі сплати митних платежів. Ця сума зазначається у митній декларації або уточнюючому розрахунку, що подаються органу доходів і зборів у встановлені цим Кодексом строки.

Відповідно до частини 54.1 статті 54 Податкового кодексу України (далі – ПК) така сума вважається узгодженою.

Однак, у визначених частиною 54.3 статті 54 ПК випадках, обов'язок із визначення сум грошових зобов'язань покладається на контролюючі органи.

Зокрема, митні платежі нараховуються органами доходів і зборів, якщо:

1) платник податків не подає в установлені строки митну декларацію, а при здійсненні заходів податкового контролю встановлено факти здійснення платником податків діяльності, що призвела до виникнення об'єктів оподаткування, наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог ПК;

2) дані перевірок результатів діяльності платника податків, крім електронної перевірки, свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, суми бюджетного відшкодування та/або від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, заявлених у митних деклараціях, уточнюючих розрахунках;

3) згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку або збору, застосування штрафних (фінансових) санкцій та пені, у тому числі за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган;

4) рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

5) дані перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, в тому числі податкового агента, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків і зборів, передбачених цим Кодексом, у тому числі податку на доходи фізичних осіб таким податковим агентом;

б) результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

Відповідальність за своєчасність, достовірність і повноту нарахування сум митних платежів покладається на суб'єкта, на якого відповідно до коментованої статті покладено обов'язок з їх нарахування.

Частина 3 коментованої статті визначає, що для цілей нарахування митних платежів застосовуються ставки, що діють на день подання органу доходів і зборів митної декларації на товари, а в разі якщо митне оформлення здійснюється без подання митної декларації, – на день його здійснення.

Ставки мита визначені у статті 280 МК та встановлюються відповідно до Закону України «Про Митний тариф України», яким затверджено Митний тариф України – перелік ставок загальнодержавного податку – ввізного мита на товари, що ввозяться на митну територію України і систематизовані згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), складеною на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів.

Розміри ставок ПДВ визначаються ПК, стаття 193 якого встановлює ставки:

а) 20 відсотків;

б) 0 відсотків;

в) 7 відсотків по операціях з:

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

– постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я».

Статті 194 і 195 визначають операції, що оподатковуються за основною та нульовою ставками відповідно.

Ставки акцизного податку є диференційованими щодо конкретно визначених товарів і також визначаються ПК, зокрема статтею 215.

Ставки митних платежів мають діяти на день подання органу доходів і зборів митної декларації на товари або на день здійснення митного оформлення. Прийняття товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів на них до митного оформлення засвідчується згідно з вимогами частини 2 статті 248 МК шляхом проставлення відбитків відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії. Відповідно до цих відміток і визначається день подання органу доходів і зборів митної декларації на товари чи день здійснення митного оформлення.

Частина 2 коментованої норми МК передбачає, що нарахування сум митних платежів здійснюється у валюті України. А тому, для цілей обчислення митних платежів перерахування іноземної валюти відповідно до частини 4 коментованої статті здійснюється із застосуванням курсу валюти України до іноземної валюти, встановленого Національним банком України на день нарахування митних платежів. Такий курс устанавлюється щоденно відповідно ст. 3 прим 1.

Порядок нарахування, обліку та перерахування до державного бюджету сум митних платежів згідно з вимогами частини 7 статті 298 Митного кодексу України (далі – МК) визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 296. Особливості застосування ставок митних платежів під час незаконного переміщення товарів через митний кордон України та використання товарів з порушенням встановлених обмежень.

1. У разі незаконного ввезення товарів на митну територію України або вивезення їх з цієї території суми належних до сплати митних платежів нараховуються за ставками, встановленими на день переміщення цих товарів через митний кордон України, а якщо такий день встановити неможливо, – на день виявлення факту такого ввезення (вивезення).

2. У разі втрати, недоставки чи видачі без дозволу органів доходів і зборів товарів, що перебувають під митним контролем та переміщуються транзитом або знаходяться на тимчасовому зберіганні, митні платежі нараховуються за ставками, встановленими на день прийняття цих товарів для перевезення або розміщення їх на тимчасове зберігання.

3. У разі незаконного ввезення товарів на митну територію України базою оподаткування є митна вартість цих товарів, їх кількість або інші показники, встановлені законом, що використовуються для визначення бази оподаткування, на день нарахування митних платежів, відповідно до частини першої цієї статті. Якщо визначити суму належних до сплати митних платежів неможливо внаслідок ненадання органу доходів і зборів точних відомостей про характер товарів, їх назву, кількість, країну походження і митну вартість, сума митних платежів визначається виходячи з найбільшої величини ставок митних платежів, кількості чи вартості товарів, що можуть бути визначені на підставі наявних відомостей.

4. У разі нецільового використання товарів, щодо яких було надано умовне звільнення від оподаткування, а також порушення умов митних режимів, поміщення в які передбачає умовне звільнення від оподаткування, застосовуються ставки митних платежів, що діють на день прийняття органом доходів і зборів митної декларації для митного оформлення. Митна вартість товарів, їх кількість чи інші характеристики, що використовуються для визначення бази оподаткування, визначаються на день застосування ставок митних платежів.

Вказана стаття регламентує особливості визначення ставок митних платежів залежно від виду порушення порядку переміщення товарів через митний кордон України та їх використання, а саме у випадках:

- незаконного ввезення товарів на митну територію України або вивезення їх з цієї території;
- втрати, недоставки чи видачі без дозволу органів доходів і зборів товарів, що перебувають під митним контролем та переміщуються транзитом або знаходяться на тимчасовому зберіганні;
- нецільового використання товарів, щодо яких було надано умовне звільнення від оподаткування;
- порушення умов митних режимів, поміщення в які передбачає умовне звільнення від оподаткування.

Незаконне ввезення товарів на митну територію України або вивезення їх з цієї території являє собою ввезення (вивезення) товарів з порушенням (невиконанням або неналежним виконанням) вимог, встановлених законодавством України з питань митної справи. За таке правопорушення можуть

накладатись адміністративне стягнення постановою органу доходів і зборів та/або суду (судді) або покарання вироком суду, виконання яких не звільняє від сплати належних митних платежів. Тому в таких випадках суми митних платежів нараховуються органом доходів і зборів, але з урахуванням визначених коментованою статтею особливостей.

Так, відповідно до частини 1 вказаної статті МК у випадку незаконного ввезення товарів на митну територію України або вивезенні їх з цієї території суми належних до сплати митних платежів нараховуються за ставками, встановленими на день переміщення цих товарів через митний кордон України, а якщо такий день встановити неможливо – на день виявлення факту такого ввезення (вивезення). День переміщення є днем фактичного перетину товарами митного кордону України, що засвідчується органом доходів і зборів при прийнятті товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів на них до митного оформлення згідно з вимогами частини 2 статті 248 МК шляхом проставлення відбитків відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних і товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії. День виявлення факту незаконного ввезення (вивезення) у свою чергу визначатиметься датою складання протоколу про порушення митних правил або постанови про порушення кримінальної справи про контрабанду відповідно до вимог глави 71 МК.

Відповідно до частини 2 коментованої статті при втраті, недоставці чи видачі без дозволу органів доходів і зборів товарів, що перебувають під митним контролем та переміщуються транзитом або знаходяться на тимчасовому зберіганні, митні платежі нараховуються за ставками, встановленими на день прийняття цих товарів для перевезення або розміщення їх на тимчасове зберігання. Вказане діяння є порушенням митних правил, передбачене статтею 470 МК (див. коментар до відповідної ст.). Для визначення дня прийняття товарів для перевезення або розміщення їх на тимчасове зберігання з метою застосування відповідної ставки митних платежів дивитись коментарі до глави 17 «Транзит» і глави 29 «Тимчасове зберігання» МК.

Відповідно до частини 4 коментованої статті в разі нецільового використання товарів, щодо яких було надано умовне звільнення від оподаткування, а також порушення умов митних режимів, поміщення в які передбачає умовне звільнення від оподаткування, застосовуються ставки митних платежів, що діють на день прийняття органом доходів і зборів митної декларації для митного оформлення. День прийняття митної декларації, решти документів на товари і транспортні засоби комерційного призначення до митного оформлення визначається, як було вказано вище, згідно з вимогами частини 2 статті 248 МК.

Для розрахунку ставки митних платежів необхідно визначити базу оподаткування, яка з урахуванням особливостей, перерахованих у коментованій статті, являє собою митну вартість товарів, їх кількість або інші показники, встановлені законом для визначення бази оподаткування, на день нарахування митних платежів. Якщо визначити суму належних до сплати митних платежів неможливо внаслідок ненадання органу доходів і зборів точних відомостей про характер товарів, їх назву, кількість, країну походження і митну вартість, сума митних платежів визначається, виходячи з найбільшої величини ставок митних платежів, кількості чи вартості товарів, що можуть бути визначені на підставі наявних відомостей. Джерелами таких відомостей можуть бути інформаційні бази даних органів доходів і зборів, офіційна інформація від органів доходів і зборів іноземних держав тощо. Додаткову інформацію щодо змісту поняття «база оподаткування» дивитись коментар до статті 294 МК.

Стаття 297. Строки сплати (виконання обов'язку зі сплати) митних платежів.

1. У разі ввезення товарів на митну територію України суми митних платежів, нараховані органом доходів і зборів, підлягають сплаті до Державного бюджету України платником податків до або на день подання органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, крім випадків, якщо відповідно до цього Кодексу товари ввозяться на митну територію України зі звільненням від оподаткування митними платежами.

2. У разі розміщення товарів на тимчасове зберігання митні платежі мають бути сплачені не пізніше дня закінчення строку тимчасового зберігання. Якщо до закінчення строку тимчасового зберігання ці товари поміщуються у митний режим, який передбачає сплату митних платежів, митні платежі мають бути сплачені не пізніше випуску товарів відповідно до цього режиму.

3. У разі вивезення товарів з митної території України вивізне мито має бути сплачене не пізніше дня прийняття органом доходів і зборів митної декларації для митного оформлення, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

4. У разі зміни митного режиму митні платежі мають бути сплачені не пізніше дня випуску товарів у наступному митному режимі.

5. Для цілей обчислення пені строком сплати митних платежів вважається:

1) у разі використання товарів, ввезених на митну територію України з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано таке звільнення, – перший день, коли особа порушила обмеження щодо користування та/або розпорядження зазначеними товарами. Якщо такий день установити неможливо, строком сплати митних платежів вважається день прийняття органом доходів і зборів митної декларації на такі товари для митного оформлення;

2) у разі порушення вимог і умов митних режимів, що відповідно до цього Кодексу тягне за собою виникнення обов'язку зі сплати митних платежів, – день вчинення такого порушення. Якщо такий день установити неможливо, строком сплати митних платежів вважається день початку дії відповідного митного режиму;

3) в інших випадках – день виникнення обов'язку зі сплати митних платежів.

6. Строки сплати митних платежів при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України громадянами, при переміщенні товарів через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, при тимчасовому ввезенні товарів на митну територію України з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, а також при незаконному переміщенні товарів через митний кордон України визначаються цим Кодексом та Податковим кодексом України

Стаття, що коментується, встановлює строки сплати митних платежів залежно від митного режиму, у який поміщуються товари і транспортні засоби комерційного призначення.

Так, при ввезенні товарів на митну територію України, як і при вивезенні їх з митної території України, суми митних платежів, нараховані органом доходів і зборів, підлягають сплаті до або на день подання органу доходів і зборів (прийняття органом доходів і зборів) митної декларації для митного оформлення (що вважати днем прийняття декларації до оформлення, визначено у частині 2 статті 248 МК та коментарях до статей 295, 296 МК). Отже, митні платежі підлягають сплаті не пізніше першого дня поміщення товарів і транспортних засобів у кожен митний режим, що не передбачає звільнення від оподаткування. Так, і при зміні митного режиму митні платежі мають бути сплачені відповідно до частини 4 коментованої статті не пізніше дня випуску товарів у наступному митному режимі.

У випадку, передбаченому частиною 2 статті, що коментується, при розміщенні товарів на тимчасове зберігання митні платежі мають бути сплачені не пізніше дня закінчення строку тимчасового зберігання. Строки тимчасового зберігання визначаються відповідно до статті 204 МК, а закінчується їх перебіг о 00 годин дня, визначеного як останній день строку.

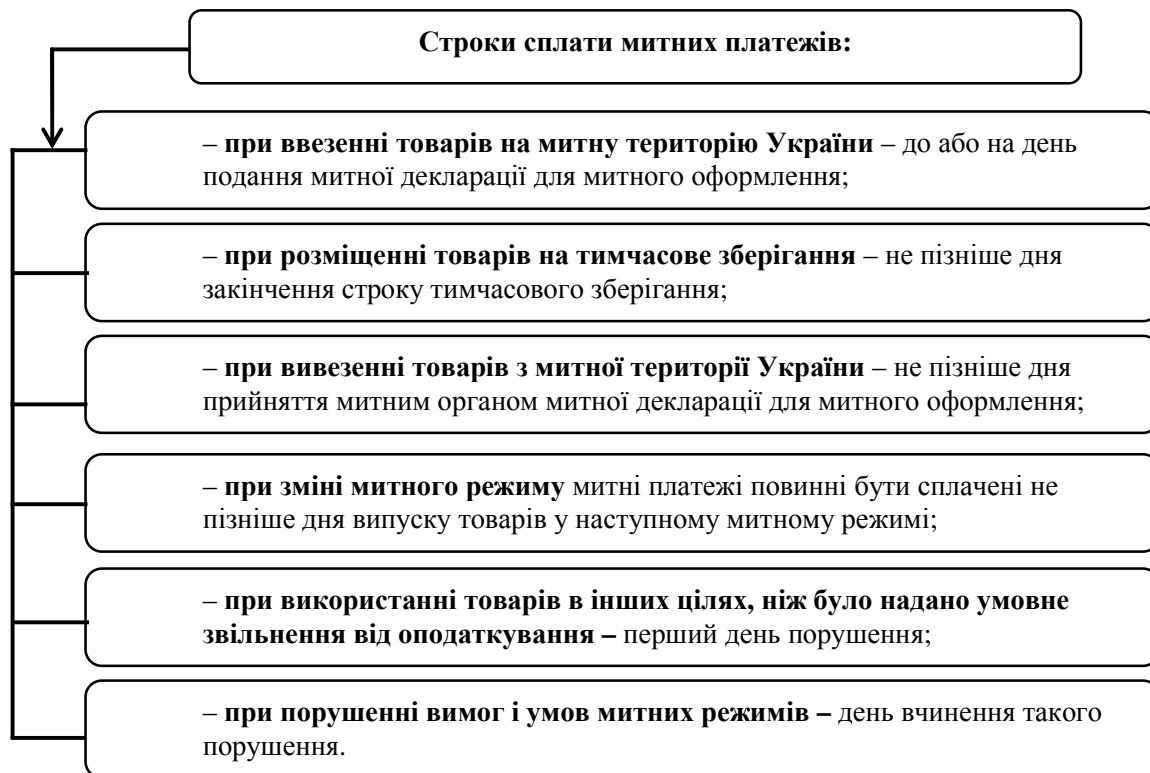
До частини 5, що визначає строки сплати митних платежів для цілей обчислення пені, необхідно враховувати наступне. Пеня нараховується у розмірах і порядку, визначених ПК, зокрема, главою 12, а частина 1 статті 302 МК передбачає, що пеня нараховується на суму податкового боргу після закінчення, встановлених МК та ПК, строків сплати митних платежів. Такими строками у коментованій статті визначені:

1) перший день, коли особа порушила обмеження щодо цільового користування та/або розпорядження товарів, ввезених на митну територію України з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, а якщо такий день установити неможливо, строком сплати митних платежів вважається день прийняття органом доходів і зборів митної декларації на такі товари для митного оформлення;

2) день вчинення порушення вимог і умов митних режимів, що відповідно до МК тягне за собою виникнення обов'язку зі сплати митних платежів, а якщо такий день установити неможливо, строком сплати митних платежів вважається день початку дії відповідного митного режиму;

3) день виникнення обов'язку зі сплати митних платежів в інших випадках.

Частина 6 коментованої статті передбачає, що строки сплати митних платежів при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України громадянами, при переміщенні товарів через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, при тимчасовому ввезенні товарів на митну територію України з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами, а також при незаконному переміщенні товарів через митний кордон України визначаються МК та ПК. Таким чином, для визначення строків сплати митних платежів необхідно дивитись відповідні положення МК та ПК.

Стаття 298. Порядок і форми сплати митних платежів.

1. Суми митних платежів, нараховані органом доходів і зборів, підлягають сплаті до державного бюджету платником податків безпосередньо на єдиний казначейський рахунок.

Відповідно до Порядку розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення, затвердженого наказом Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України від 24.01.2006 № 25/44 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 25.01.2006 za № 64/11938) сплата коштів у національній валюті, призначених для забезпечення справляння митних та інших платежів, здійснюється платниками до/або під час митного оформлення товарів з рахунків, відкритих ними в банках, у вигляді передплати та/або доплати, а також готівкою через банки на депозитні рахунки 3734, відкриті на ім'я органів доходів і зборів в ГУДК України у місті Києві.

Сплата коштів, призначених для забезпечення справляння митних та інших платежів в іноземній валюті, готівкою в національній валюті; унесення грошової застави здійснюється через відповідний банківський балансовий рахунок 2603 «Розподільчі рахунки суб'єктів господарської діяльності».

2. Суми митних платежів сплачуються в готівковій формі через касу органу доходів і зборів чи фінансової установи або у безготівковій формі через фінансову установу, крім випадків, передбачених цим Кодексом та законами України.

Справляння органом доходів і зборів з фізичних осіб та підприємств платежів, якщо законодавством не передбачено складання вантажної митної декларації на переміщувани через митний кордон України товари, здійснюється із застосуванням уніфікованої квитанції МД-1 у порядку, затвердженому наказом Державної фіскальної служби України від 04.01.2005 № 1 (zareestrovanim v Ministerstvi yustitsii Ukraini 20.01.2005 za № 66/10346).

3. Перерахування сум митних платежів до Державного бюджету України із зазначених рахунків органу доходів і зборів здійснюється цим органом доходів і зборів.

4. Митні платежі сплачуються у валюті України. В окремих випадках, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, митні платежі можуть бути сплачені в іноземній валюті за курсом, визначеним відповідно до статті 3-1 цього Кодексу.

5. Перерахунок сум митних платежів, визначених у валюті України, в іноземну валюту для цілей сплати митних платежів здійснюється за курсом, визначеним відповідно до статті 3-1 цього Кодексу.

6. Митні платежі можуть бути сплачені в будь-якій іншій формі, передбаченій законом.

7. Порядок нарахування, обліку та перерахування до державного бюджету сум митних платежів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

8. На вимогу платника податків органи доходів і зборів зобов'язані видати підтвердження сплати митних платежів у письмовій формі.

Митні платежі, нарахування та контроль за сплатою яких покладено на органи доходів і зборів, підлягають сплаті до державного бюджету безпосередньо платником податків на єдиний казначейський рахунок.

Суми нарахованих митних платежів сплачуються в готівковій формі через касу органу доходів і зборів чи фінансової установи або у безготівковій формі, через фінансову установу, крім випадків, передбачених цим Кодексом та законами України.

Суми коштів, призначених для сплати митних платежів, обліковуються на депозитних рахунках, відкритих на ім'я органів доходів і зборів в органах Державного казначейства України за балансовим рахунком 3734 «Депозитні рахунки органів стягнення», або на відповідному рахунку, відкритому органом доходів і зборів у вповноваженому банку за балансовим рахунком 2603 «Розподільчі рахунки суб'єктів господарської діяльності».

Для зарахування коштів, що вносяться платниками та громадянами до/або під час митного оформлення товарів, на балансі головного управління Державної казначейської служби України у м. Києві відкриваються депозитні рахунки 3734 на ім'я органів доходів і зборів.

Сплата коштів у національній валюті, призначених для забезпечення справляння митних та інших платежів, здійснюється платниками до/або під час митного оформлення товарів з рахунків, відкритих ними в банках, у вигляді передплати та/або доплати, а також готівкою через банки на депозитні рахунки 3734, відкриті на ім'я органів доходів і зборів у головному управлінні Державної казначейської служби України у м. Києві.

Кошти, що підлягають зарахуванню до Державного бюджету України, не пізніше наступного робочого дня після дати завершення митного оформлення товарів перераховуються органами доходів і зборів з депозитних рахунків, відкритих в головному управлінні Державної казначейської служби України у м. Києві, на рахунки з обліку доходів, відкриті в головних управліннях Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, у розрізі органів доходів і зборів і кодів бюджетної класифікації доходів бюджету.

Митні платежі вносяться у валюті України або, в окремих випадках, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, в іноземній валюті за курсом Національного банку України.

Суми митних платежів, визначених у валюті України, перераховуються в іноземну валюту з метою сплати платежів за курсом, встановленим Національним банком України, що діє на день подання митної декларації або на день фактичної сплати, у випадку, коли обов'язок зі сплати митних платежів не пов'язаний з поданням митної декларації.

Органами доходів і зборів на вимогу платника податків видається у письмовій формі підтвердження сплати митних платежів. У разі внесення платежів готівкою підтвердженням факту зарахування коштів на відповідний рахунок органу доходів і зборів є оригінал прибуткового касового документа.

Стаття 299. Авансові платежі (передплата).

1. Сплата митних платежів може здійснюватися із застосуванням авансових платежів (передплати).

2. Авансовими платежами (передплатою) є грошові кошти, внесені платником податків за власним бажанням на рахунки, відкриті на ім'я органів доходів і зборів в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, як попереднє грошове забезпечення сплати майбутніх митних платежів.

3. Авансові платежі вносяться у валюті України.

Сплата коштів у національній валюті, призначених для забезпечення справляння митних та інших платежів, здійснюється платниками до/або під час митного оформлення товарів з рахунків, відкритих ними в банках, у вигляді передплати та/або доплати, а також готівкою через банки на депозитні рахунки 3734, відкриті на ім'я органів доходів і зборів в ГУДК України у м. Києві, відповідно до Порядку розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення, затвердженого наказом Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України від 24.01.2006 № 25/44 (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 25.01.2006 за № 64/11938).

4. Кошти авансових платежів не вважаються митними платежами, доки особа, яка внесла такі платежі, не зробить розпорядження про це органу доходів і зборів та не будуть виконані відповідні митні формальності. З моменту початку виконання таких митних формальностей кошти авансових платежів у сумі, на яку зроблено розпорядження, не підлягають використанню на будь-які інші цілі. Після завершення митних формальностей кошти у сумі, на яку зроб-

лено розпорядження, перераховуються органом доходів і зборів до державного бюджету. У разі відмови від завершення митних формальностей сумі авансових платежів, на яку зроблено розпорядження, повертається статус авансових платежів.

5. Повернення коштів авансових платежів здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, якщо заяву про повернення подано до органу доходів і зборів протягом 1095 днів з дня внесення таких коштів на рахунок органу доходів і зборів. При цьому відсотки на суму коштів, унесених як авансові платежі, не нараховуються.

Повернення платникам помилково та/або надмірно сплачених митних та інших платежів, що зараховані на депозитні рахунки органів доходів і зборів 3734, здійснюється відповідно до вимог Бюджетного та Податкового кодексів України. ГУДК України у м. Києві на підставі платіжних доручень органів доходів і зборів забезпечує перерахування коштів на:

- банківські рахунки платників, відкриті в банках;
- банківські рахунки 2603, відкриті органам доходів і зборів у відповідних відокремлених підрозділах уповноваженого банку за місцезнаходженням органу доходів і зборів для виплати коштів платникам готівкою, якщо такі кошти вносилися готівкою.

Зазначені розрахунки регулюються в централізованому порядку згідно з відповідними договорами між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику та уповноваженим банком, що обслуговує органи доходів і зборів.

6. Кошти авансових платежів, що перебувають на рахунку органу доходів і зборів без розпорядження про використання протягом 1095 днів з дня їх внесення, підлягають перерахуванню до державного бюджету.

7. На вимогу платника податків орган доходів і зборів зобов'язаний надати йому письмову інформацію про використання коштів, унесених ним як авансові платежі, не пізніше 30 днів з дня отримання такої вимоги. У разі незгоди платника податків з інформацією органу доходів і зборів здійснюється спільна звірка використання зазначених коштів. Результати такої звірки оформлюються актом за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Один примірник такого акта після його підписання надається платнику податків.

Термін «передплата» означає попереднє грошове забезпечення, а саме кошти платника, який за власним рішенням перераховує кошти на визначені відповідно до Порядку розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення, затвердженого наказом Міністерства фінансів України та Державної фіскальної служби України від 24.01.2006 № 25/44, рахунки для забезпечення сплати митних та інших платежів.

У платіжних дорученнях на сплату митних та інших платежів за вантажною митною декларацією, уніфікованою митною квитанцією МД-1, у графі «Призначення платежів» має бути зазначено «Передплата (доплата) за митне оформлення».

Внесення авансових платежів здійснюється у валюті України.

Кошти авансових платежів вважаються митними платежами з моменту, коли особа, яка внесла такі платежі, зробить розпорядження про це органу доходів і зборів та будуть виконані відповідні митні формальності. Кошти у сумі, на яку зроблено розпорядження, перераховуються органом доходів і зборів до державного бюджету. У випадку відмови від здійснення митних формальностей сумі коштів, на яку зроблено розпорядження, повертається статус авансових платежів.

Відповідно до чинного законодавства, платник податків має право на повернення коштів авансових платежів у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Для повернення цих коштів платником податків подається до органу доходів і зборів заява довільної форми, підписана керівником і головним бухгалтером суб'єкта господарської діяльності або фізичною особою. Повернення коштів авансових платежів здійснюється, якщо заяву на повернення подано до органу доходів і зборів протягом 1095 днів з дня внесення таких коштів на рахунок органу доходів і зборів.

У випадку, коли протягом 1095 днів, з дня внесення відносно коштів авансових платежів, не надійшло розпорядження про використання, ці кошти підлягають перерахуванню до державного бюджету.

Письмова інформація про використання коштів, унесених як авансові платежі, видається органом доходів і зборів на вимогу платника податків у строк, що не перевищує 30 днів. У разі незгоди платника податків з інформацією органу доходів і зборів здійснюється спільна перевірка використання зазначених коштів. Результати звірки використання коштів закріплюються актом, за встановленою законодавством формою. Один примірник такого акта після підписання надається платнику податків.

Авансові платежі

«Авансові платежі (передплата)» – це грошові кошти, внесені платником податків за власним бажанням на рахунки, відкриті на ім'я митних органів в органах Державної казначейської служби, як попереднє грошове забезпечення сплати в майбутньому митних платежів.

Кошти авансових платежів **не вважаються митними платежами** до моменту здійснення митних формальностей.

Кошти авансових платежів, що перебувають на рахунку **без використання протягом 1095 днів** з дня їх внесення, підлягають перерахуванню до державного бюджету.

Стаття 300. Звільнення (умовне звільнення) від оподаткування митними платежами.

1. Умови надання звільнення (умовного звільнення) від оподаткування митними платежами визначаються цим Кодексом, Податковим кодексом України, іншими законами України та міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Порядок надання документів, необхідних для підтвердження права на звільнення (умовне звільнення) від оподаткування митними платежами, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Податкова пільга – передбачене податковим і митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку і збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності законних підстав. Пільги є одним із елементів податкової політики і переслідують як економічну, так і соціальну мету. Використовуючи податкові пільги, держава регулює певні економічні процеси і забезпечує соціальний захист окремих видів діяльності та груп населення.

Звільнення від сплати податку можливе в повному чи частковому обсязі. При звільненні в повному обсязі платник податків цілком звільняється від нарахування і сплати податку. При звільненні в частковому обсязі платник податків звільняється від сплати податку тільки у певній частині його податкового обов'язку. Підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їхньої діяльності й об'єкт оподаткування.

Законодавство про оподаткування, закладаючи основи надання податкових пільг, в якості пільгових суб'єктів виділяє категорії платників, а не окремих юридичних чи фізичних осіб, тобто виділяє певну однорідну групу платників податків, що характеризуються конкретною ознакою, на підставі якої формується пільговий податковий режим. Усі інші платники податків визначають об'єкт оподаткування, обчислюють податкову базу і суму додатків у повному обсязі згідно з встановленими законодавством загальними правилами.

Правове регулювання податкових пільг здійснюється на двох рівнях. Перший – податкові закони, що закріплюють принципові винятки для певних категорій платників чи галузей. Другий – підзаконні акти, що здійснюють тактичні цілі стосовно конкретних суб'єктів і вирішальні, більш вузькі, цілі.

Зарубіжний досвід свідчить, що більшість економічно розвинених країн скорочують обсяг податкових пільг, поєднуючи цей крок з появою широкомасштабних програм підтримки новостворених підприємств і тих суб'єктів господарювання, що здійснюють активну інвестиційну діяльність. Тому, на наш погляд, застосування податкових пільг в умовах економічної нестабільності має обов'язково враховувати потенційний ефект від їх надання, що виключає можливість тотального надання пільг всім економічним суб'єктам і виправдовує галузевий характер пільг.

Для оцінки ефективності дії пільг не достатньо виявити їх позитивний вплив на підприємство, що ними користується, необхідно оцінити комплексний результат від упровадження тієї чи іншої пільги. По своїй суті пільги є своєрідними бюджетними інвестиціями – оскільки у діяльність підприємства вкладаються «потенційно державні» кошти. Якщо пільга не сприяє перетворенню окремого мікро-економічного ефекту в макроекономічний, то її можна класифікувати як подарунок з боку держави.

При дослідженні проблеми ефективності митних переваг (особливо тарифних преференцій) необхідно враховувати і значні витрати, пов'язані з їх запровадженням і досягненням запланованого ре-

зультату (матеріальні, а можливо, й моральні чи політичні). Цей відчутний збиток доводиться брати до уваги при оцінці дієвості розглядуваного юридичного засобу, тому що для суспільства зовсім не байдуже, ціною яких соціально-економічних витрат пільги досягнуть бажаної результативності. Цілком логічно, що не можна оцінювати функцію переваг ефективною, якщо понесені витрати перевищують цінність запланованого наслідку. У будь-якому випадку про дієвість митних пільг і тарифних преференцій можна судити в міру їх окупності, тобто по обсягу вартості для суспільства. Підгрунтя такого критерію, як досягнення максимального результату з мінімальними соціальними витратами, становить не абсолютна цінність отриманого результату й не абсолютна величина понесених витрат, а їх співвідношення.

Критерієм ефективності митних пільг і тарифних преференцій є їх правильність, тобто відповідність змісту, властивостей, результатів дії досліджуваного юридичного засобу сучасним прогресивним положенням правової науки.

Стаття 301. Повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів.

1. Повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів здійснюється відповідно до Бюджетного та Податкового кодексів України.

2. У разі виявлення факту помилкової та/або надмірної сплати митних платежів орган доходів і зборів не пізніше одного місяця з дня виявлення такого факту зобов'язаний повідомити платника податків про суми надміру сплачених митних платежів.

3. Помилково та/або надміру зараховані до державного бюджету суми митних платежів повертаються з державного бюджету в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Якщо надмірна сплата сум митних платежів сталася внаслідок помилки з боку посадових осіб органу доходів і зборів, повернення надміру сплачених сум митних платежів здійснюється у першочерговому порядку.

5. Повернення сум відповідних митних платежів здійснюється також у разі, якщо:

1) законом передбачено повернення сум сплаченого мита при розміщенні товарів у митний режим реімпорту або у митний режим реекспорту відповідно до розділу V цього Кодексу, а також в інших випадках, визначених цим Кодексом;

2) у випадках та в порядку, визначених цим Кодексом, здійснюється зміна раніше заявленого митного режиму, якщо суми митних платежів, належних до сплати при розміщенні товарів у новий митний режим, є меншими, ніж суми митних платежів, сплачених при розміщенні їх у попередній митний режим;

3) відновлюється режим найбільшого сприяння, вільної торгівлі;

4) митну декларацію змінено або визнано недійсною;

5) у товарах, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за її межі, виявлено дефекти або вони якимось іншим чином не відповідають погодженим специфікаціям, за умови, що ці товари не ремонтувалися і не використовувалися відповідно на території України та за її межами (крім операцій, необхідних для виявлення дефектів або невідповідності) і повертаються протягом строку, визначеного підпунктом «а» пункту 3 частини другої статті 78 цього Кодексу;

б) платником податків подано органу доходів і зборів документи, які підтверджують наявність у нього на день подання органу доходів і зборів митної декларації для митного оформлення права на звільнення від сплати митних платежів.

6. Повернення сум митних платежів у випадках, передбачених частиною п'ятою цієї статті, здійснюється у тому самому порядку, що і повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів за заявою платника податків за умови, що така заява подається не пізніше одного року з дня, наступного за днем виникнення обставин, що тягнуть за собою повернення сплачених сум митних платежів.

7. Повернення сплачених сум митних платежів здійснюється у валюті України. Якщо сплата або стягнення митних платежів здійснювалося в іноземній валюті, повернення сум митних платежів здійснюється за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 3-1 цього Кодексу, на день, коли відбулася їх сплата.

8. Повернення не здійснюється:

1) якщо сума митних платежів, що підлягає поверненню, не перевищує 20 гривень;

2) в інших випадках, встановлених Податковим кодексом України.

Процедура повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках органу доходів і зборів як помилково та/або надмірно сплачені до бюджету здійснюється відповідно до Бюджетного та Податкового кодексів України.

У разі виявлення факту помилкової та/або надмірної сплати митних платежів орган доходів і зборів не пізніше одного місяця з дня виявлення такого факту зобов'язаний повідомити платника податків про суми надміру сплачених митних платежів.

Якщо надмірна сплата сум митних платежів сталася внаслідок помилки з боку посадових осіб органу доходів і зборів, повернення надміру сплачених сум митних платежів здійснюється у першочерговому порядку.

Обов'язковою умовою для здійснення повернення сум грошового зобов'язання є подання платником податків заяви про таке повернення із зазначенням інформації та додатками, що передбачені відповідним Порядком затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, не пізніше 1095 дня, що настає за днем здійснення такої переплати або отримання права на таке відшкодування.

Граничні строки для подання заяви підлягають продовженню керівником органу доходів і зборів (його заступником) за письмовим запитом платника податків у випадках, передбачених статтею 102 Податкового кодексу України.

Відповідно до частини другої статті 45 Бюджетного кодексу повернення з Державного бюджету України митних та інших помилково та/або надмірно сплачених платежів здійснюється з залученням Державної казначейської служби України за поданням органу доходів і зборів.

У тому самому порядку, що і повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів, за умови, що заява подається не пізніше одного року з дня, наступного за днем виникнення обставин, що тягнуть за собою повернення сплачених сум митних платежів, здійснюється повернення сум митних платежів ще у таких випадках:

– при наявності у платника податків документів, що підтверджують право на звільнення від сплати митних платежів;

– при поміщенні товарів у митний режим реімпорту або у митний режим реекспорту відповідно до розділу V Кодексу;

– при зміні раніше заявленого митного режиму, якщо суми митних платежів, належних до сплати при поміщенні товарів у новий митний режим, є меншими, ніж суми митних платежів, сплачених при поміщенні їх у попередній митний режим;

– при відновленні режимів найбільшого сприяння, вільної торгівлі;

– якщо митну декларацію змінено або визнано недійсною.

Повернення сплачених сум митних платежів здійснюється у валюті України. Якщо сплата або стягнення митних платежів здійснювалася в іноземній валюті, повернення сум митних платежів здійснюється за курсом Національного банку України, встановленим на день, коли відбулася їх сплата.

Статтею 43 Податкового кодексу України визначено, що у випадку наявності у платника податкового боргу, помилково та/або надміру сплачені суми грошового зобов'язання підлягають поверненню лише після повного погашення ним такого податкового боргу та якщо сума митних платежів, що підлягає поверненню, не перевищує 20 гривень.

За відсутності підстав для повернення коштів у встановленому порядку готується та надсилається заявнику письмова обґрунтована відповідь.

ПОВЕРНЕННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ:

- при поміщенні товарів у митний режим реімпорту або реекспорту;
- при зміні раніше заявленого митного режиму, якщо суми митних платежів, належних до сплати є меншими;
- відновлюється режим найбільшого сприяння, вільної торгівлі;
- митну декларацію змінено або визнано недійсною;
- у товарах виявлено дефекти або вони не відповідають погодженим специфікаціям;
- платником податків подано органу доходів і зборів документи, що підтверджують наявність у нього права на звільнення від сплати митних платежів.

Повернення не здійснюється, якщо сума митних платежів не перевищує 20 гривень.

Стаття 302. Пеня.

1. Після закінчення встановлених цим Кодексом та Податковим кодексом України строків сплати митних платежів на суму податкового боргу нараховується пеня у розмірі та порядку, визначених Податковим кодексом України.

2. У разі направлення гаранту претензій щодо сплати митних платежів відповідно до Податкового кодексу України пеня нараховується на строк, що не перевищує трьох місяців з дня, наступного за днем закінчення строку виконання зобов'язань, забезпечених гарантією.

3. Під час здійснення перевезень за процедурою МДП нарахування пені призупиняється на строк до трьох місяців з дня отримання претензії гарантійним об'єднанням і поновлюється, якщо після закінчення цього строку претензія залишається неврегульованою.

4. Пеня сплачується незалежно від застосування інших заходів відповідальності за порушення вимог законодавства України, визначених цим Кодексом, Податковим кодексом України та іншими законами України.

5. Пеня нараховується платником податків самостійно та сплачується одночасно зі сплатою митних платежів.

6. Сплата, стягнення та повернення пені здійснюються за правилами, встановленими законом для сплати, стягнення та повернення митних платежів.

Після закінчення встановлених строків сплати митних платежів відповідно до пункту 129.4 статті 129 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) та статті 302 Митного кодексу України (далі – МКУ) на суму податкового боргу нараховується пеня.

Пеня – це сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки.

Нарахування пені здійснюється у перший робочий день, що настає за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного в податковому повідомленні-рішенні за кожний календарний день прострочення платежу, включаючи день такого погашення.

Нарахування пені у разі направлення гаранту претензій щодо сплати митних платежів відповідно до ПКУ, здійснюється у перший робочий день, що настає за останнім днем закінчення строку виконання зобов'язань, забезпечених гарантією, на строк, що не перевищує трьох місяців.

Нарахування пені закінчується:

- а) у день зарахування коштів на відповідний рахунок Державного казначейства України;
- б) у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків;
- в) у день запровадження мораторію на задоволення вимог кредиторів (при винесенні відповідної ухвали суду у справі про банкрутство або прийнятті відповідного рішення Національним банком України).

При частковому погашенні податкового боргу сума такої частки визначається з урахуванням пені, нарахованої на таку частку податкового боргу. Податковий борг, що погашається частково, сплачується разом зі сплатою пені, нарахованої відповідно до такої частки, єдиним платіжним документом, у якому суми такого податкового боргу та такої пені визначаються окремо.

У разі часткового погашення податкового боргу для частини податкового боргу, що залишилась непогашеною, днем початку нарахування пені залишається перший робочий день, наступний за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання.

Пеня нараховується на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності) з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, яка діяла на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення. Зазначений розмір пені діє щодо всіх податків і зборів (обов'язкових платежів), контроль за якими покладено на органи доходів і зборів.

Для здійснення контролю за правильністю нарахування пені при погашенні платниками податків податкових боргів відділом адміністрування митних платежів в день надходження інформації про погашення податкового боргу платника податків проводиться розрахунок суми пені на день такого погашення, після чого ця сума заноситься до картки податкового боргу платника податків.

Пеня не нараховується:

- а) на пеню;
- б) на штрафи, що накладаються за адміністративні правопорушення;
- в) на несвоєчасно сплачені суми грошових зобов'язань, якщо ненарахування пені передбачено законами України.

Документи, що підтверджують суму грошових зобов'язань платника податків та граничний строк їх сплати:

- митна декларація;
- податкове повідомлення-рішення;

- корінець повідомлення про вручення платнику податків рішення органу доходів і зборів за скаргою платника податків на податкове повідомлення, яким було завершено процедуру адміністративного оскарження;
- рішення суду.

Документи, що підтверджують суму та дату погашення податкового боргу (частини податкового боргу):

- виписки з рахунків у вигляді реєстрів розрахункових документів;
- корінець прибуткового документа (повідомлення) про приймання банком платежів готівкою;
- акт звіряння надходжень коштів, перерахованих органом доходів і зборів на рахунки органів Державної казначейської служби України;
- інформація від податкового органу щодо відчуження активів боржника в рахунок погашення податкового боргу з датою такого відчуження та сумою погашеного податкового боргу.

Якщо платник податків не сплачує пеню разом зі сплатою податкового боргу (його частини), то орган доходів і зборів протягом п'яти робочих днів з дня надходження від органу державного казначейства інформації про зарахування коштів до бюджету, письмово повідомляє платника податків про суму пені, що залишилася несплаченою, та складає на суму податкового боргу подання про здійснення заходів з погашення податкового боргу й направляє це подання до органу державної податкової служби за місцем реєстрації платника податків.

Суми пені зараховуються до державного бюджету й обліковуються за тими самими кодами бюджетної класифікації, що й відповідні податки, збори (обов'язкові платежі), за якими виник податковий борг, що погашається.

Надміру сплачені суми пені зараховуються в рахунок погашення грошового зобов'язання з податку, збору (обов'язкового платежу), за яким такі суми пені виникли, а в разі його відсутності – повертаються платнику податків відповідно до чинного законодавства.

У разі визнання судом недійсним податкового повідомлення-рішення органу доходів і зборів про нарахування (донарахування) суми грошового зобов'язання сума пені, нарахована за несвоєчасне погашення такого грошового зобов'язання, скасовується.

За зверненням платника податків органом доходів і зборів проводиться звірення нарахованих та погашених сум пені.

Зазначене звірення може проводитися не частіше 1 разу на квартал і повинно оформлюватися у вигляді акта довільної форми.

Оскарження платником податків сум нарахованої пені здійснюється відповідно до законодавства.

У разі порушення умов митних режимів, перелік яких визначено підпунктами 206.2.3 – 206.2.5 статті 206, підпунктом 213.3.3 ПКУ, статтями 284 та 285 МКУ, при розміщенні в які надано умовне звільнення від оподаткування, а також у разі порушення умов щодо цільового використання товарів, при ввезенні яких надано звільнення від оподаткування, платники податків у відповідності до статті 132 ПКУ та статті 302 МКУ зобов'язані сплатити суму податкового зобов'язання, на яку було надано звільнення (умовне звільнення), та пеню, нараховану на суму такого податкового зобов'язання.

Нарахування пені здійснюється за період з дня надання звільнення (умовного звільнення) від оподаткування до дня сплати платником податків грошових зобов'язань.

Дата, з якою здійснюється нарахування пені, визначається у відповідності до частини 5 статті 297 МКУ та статті 132 ПКУ:

а) у разі нецільового використання товарів – у перший робочий день порушення платником податків цільового використання товарів; у разі відсутності в органу доходів і зборів інформації щодо дати такого порушення – з дня оформлення вантажної митної декларації;

б) у разі порушення вимог та умов митних режимів, в результаті яких у платника податків виникають податкові зобов'язання по сплаті митних платежів, на які було надано звільнення – у перший робочий день здійснення такого порушення; у разі відсутності в органу доходів і зборів інформації щодо дати такого порушення – з дня початку дії відповідного митного режиму;

в) в інших випадках – з дня виникнення обов'язку зі сплати митних платежів (тобто з дня виникнення податкових зобов'язань).

Розрахунок пені здійснюється за формулою:

$$Y = \frac{\sum \text{фактична сума} \times K_{\text{днів}} : 100 \% \times U_{\text{НБУ}} \times 1,2}{R},$$

R

де:

Y – сума пені, що нараховується на суму податкового боргу (завжди округлюється до другого знака після коми);

Σ фактична сума – фактична сума податкового боргу;

K_{днів} – кількість днів затримки сплати податкового боргу;

U_{НБУ} – облікова ставка Національного банку України, що діяла на день виникнення податкового боргу;

1,2 – коефіцієнт, що дозволяє розрахувати 120% річних U_{НБУ};

R – кількість днів у календарному році.

Стаття 303. Стягнення митних платежів.

1. У разі несплати або неповної сплати митних платежів у встановлений строк такі платежі стягуються в порядку та строки, визначені Податковим кодексом України.

2. Належні до сплати суми митних платежів стягуються з осіб, відповідальних за їх сплату.

3. Стягнення митних платежів не здійснюється та платнику податків не направляється податкове повідомлення-рішення, якщо розмір несплачених сум митних платежів з товарів, зазначених в одній митній декларації, або з товарів, відправлених протягом дня одним відправником на адресу одного одержувача, становить менш як 20 гривень, та в інших випадках, встановлених Податковим кодексом України.

У разі несплати (неповної) сплати митних платежів у встановлений законодавством строк, такі платежі стягуються в порядку та строки, визначені статтями 54, 57, 58 та 60 розділу II Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

Належні до сплати митні платежі стягуються з осіб, відповідальних за їх сплату. Статтею 293 Митного кодексу України (далі – МКУ) визначено перелік таких осіб.

Органи доходів і зборів самостійно визначають суму грошового зобов'язання та складають податкове повідомлення-рішення у таких випадках:

а) якщо платник податків не подає в установлені строки митну декларацію;

б) якщо результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях;

в) якщо рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

г) в інших випадках, коли здійснення такого розрахунку передбачено пунктом 54.4 статті 54 розділу II Кодексу;

г) якщо дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про заниження суми його податкових зобов'язань, заявлених у митних деклараціях.

Стаття 304. Розстрочення та відстрочення сплати митних платежів.

1. За наявності обставин, що свідчать про існування загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, на підставі письмової заяви платника податків центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи визначений ним орган доходів і зборів згідно з Податковим кодексом України можуть відстрочити або розстрочити сплату митних платежів.

2. Порядок надання розстрочення та відстрочення сплати митних платежів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Відповідно до статті 100 розділу II Податкового кодексу України (далі – ПКУ) та статті 304 Митного кодексу України (далі – МКУ) центральний орган виконавчої влади у митній сфері чи визначений ним орган доходів і зборів може надавати платникам податків розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів.

Пунктом 100.1 статті 100 ПКУ визначено, що розстроченням, відстроченням грошових зобов'язань є перенесення строків сплати платником податків його грошових зобов'язань під проценти, розмір яких дорівнює розміру пені, визначеному пунктом 129.4 статті 129 ПКУ. Така ставка застосовується щодо всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, крім пені, що нараховується за порушення строку розрахунку у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів вважається наданим, якщо на підставі заяви платника податків прийнято відповідне рішення органу доходів і зборів або центрального органу виконавчої влади, що

забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику та укладено договір про розстрочення (відстрочення).

Період при сплаті розстрочених (відстрочених) митних платежів дорівнює календарному місяцю або іншому строку за згодою сторін, який зафіксовано в договорі про розстрочення (відстрочення).

На суму розстроченого (відстроченого) грошового зобов'язання нараховуються проценти за кожний календарний день користування платником розстроченням (відстроченням) грошових зобов'язань.

Сума нарахованих процентів, не сплачена платником податків у строки, визначені договором про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання, визнається сумою податкового боргу платника податків.

Якщо до складу розстроченої (відстроченої) суми входить пеня, нарахована за несвоєчасну сплату грошового зобов'язання, то для розрахунку процентів береться сума за вирахуванням суми такої пені.

Подання заяви про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання не припиняє сплату платником податку грошового зобов'язання до дня прийняття рішення про розстрочення (відстрочення).

Строк дії розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання починається з дати, визначеної законом для сплати митних платежів, які передбачено розстрочити (відстрочити), та закінчується датою, зазначеною у договорі, за винятком випадків дострокового погашення такого грошового зобов'язання.

Рішення про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання у межах одного бюджетного року приймається керівником (його заступником) органу доходів і зборів.

Рішення про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання на строк, що виходить за межі одного бюджетного року, приймається керівником (заступником керівника) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику за узгодженням з Міністерством фінансів України.

Для отримання розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів платник податків звертається до органу доходів і зборів за місцем обліку з письмовою заявою, в якій зазначаються суми податків, зборів, штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), пені, сплату яких платник податків просить розстрочити (відстрочити), а також строк розстрочення (відстрочення) та періоди сплати.

Підставою для розстрочення сплати митних платежів платника податків є надання ним достатніх доказів існування обставин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань внаслідок застосування режиму розстрочення.

Підставою для відстрочення сплати митних платежів платника податків є надання ним достатніх доказів існування обставин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, що свідчать про наявність обставин непереборної сили, що призвели до загрози виникнення або накопичення податкового боргу такого платника податків, а також економічного обґрунтування, яке свідчить про можливість погашення грошових зобов'язань внаслідок застосування режиму відстрочення.

За результатами розгляду керівник (заступник керівника) органу доходів і зборів протягом 30 календарних днів з дати подання заяви:

- приймає рішення, яке оформляється на бланку відповідного органу доходів і зборів;
- відмовляє платнику в розстроченні (відстроченні) в письмовій формі за відсутності підстав, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Якщо рішення приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику, орган доходів і зборів за місцем обліку грошових зобов'язань платника податків протягом 10 календарних днів з дати подання заяви розглядає заяву платника, здійснює аналіз його фінансового стану та формує відповідний висновок про можливість надання розстрочення (відстрочення), який разом з копіями документів, доданих платником до заяви, надсилає на адресу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику. При цьому рішення приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику протягом 10 календарних днів з дати надходження заяви від органу доходів і зборів.

Рішення складається у двох примірниках: перший – для платника податків, другий – для органу доходів і зборів. Якщо рішення приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику, то воно складається в трьох примірниках: пер-

ший – для платника податків, другий – для органу доходів і зборів за місцем обліку такого грошового зобов'язання, третій – для центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику, яка приймає рішення.

Рішення приймається на суму, визначену у гривнях з двома десятковими знаками.

Наявність рішення та договору про розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів не обмежує права платника на отримання наступного розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів як з цього податку, збору, штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), пені, так і з інших.

Не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття або отримання рішення орган доходів і зборів за місцем обліку грошового зобов'язання платника податків укладає з цим платником договір про розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів.

Строк дії договору починається з дати його підписання.

Якщо договір про розстрочення (відстрочення) зі сплати митних платежів укладається пізніше дня прийняття рішення про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання, то таке рішення є підставою для ненарахування:

– пені, нарахованої за несвоєчасну сплату узгодженого грошового зобов'язання, сума якого підлягає розстроченню (відстроченню), за період з початку дії розстрочення (відстрочення) до дати підписання договору;

– штрафу, нарахованого за несвоєчасну сплату узгодженого грошового зобов'язання, самостійно визначеного платником податків, за період з початку дії розстрочення (відстрочення) до дати підписання договору.

На розстрочені (відстрочені) митні платежі пеня та штрафи не нараховуються з дати укладання (підписання) договору до закінчення строку дії договору про розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання.

Розстрочені (відстрочені) суми грошових зобов'язань та проценти, нараховані на такі суми, зараховуються на ті самі коди бюджетної класифікації України, що й податки, збори, штрафні (фінансові) санкції (штрафи), пеня, за якими надано розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань.

Нарахування процентів розпочинається від першого дня початку дії розстрочення (відстрочення) грошового зобов'язання та першого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати чергової частки розстроченого (відстроченого) грошового зобов'язання.

Нарахування процентів здійснюється у день фактичного погашення розстроченого (відстроченого) грошового зобов'язання (його частини) за весь період користування розстроченням (відстроченням).

Розмір процентів дорівнює розміру пені, визначеному пунктом 129.4 статті 129 розділу II ПКУ.

Платник податків розраховує суму процентів на розстрочене (відстрочене) грошове зобов'язання (його частку) самостійно та сплачує її одночасно зі сплатою розстроченої (відстроченої) або чергової частини розстроченої (відстроченої) суми у строки, визначені у відповідному договорі.

Надміру сплачені суми процентів можуть зараховуватись у рахунок сплати грошового зобов'язання в порядку, встановленому законодавством України.

Платник податків має право достроково погасити розстрочену (відстрочену) суму грошового зобов'язання або її частину разом із сумою нарахованих на цю суму процентів.

У разі сплати за рахунок авансових платежів (передоплати) платник податків робить про це відповідне розпорядження органу доходів і зборів.

При достроковому погашенні у повному обсязі розстрочених (відстрочених) сум грошових зобов'язань та внесенні до договору відповідних змін договір припиняє дію як повністю виконаний.

Договір про розстрочення (відстрочення) може бути достроково розірваний у випадках, передбачених пунктом 100.12 статті 100 розділу II ПКУ:

– платником податків – при достроковому погашенні розстрочених (відстрочених) сум грошових зобов'язань;

– органом доходів і зборів, який прийняв Рішення, з повідомленням платника податків;

– центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову і митну політику, який прийняв рішення за поданням органу доходів і зборів, з повідомленням платника податків та органу доходів і зборів.

При цьому рішення скасовується в повному обсязі (за всіма платежами) з одночасним проведенням нарахування процентів за фактичний строк користування розстроченням (відстроченням).

З дня, наступного за днем розірвання договору, на розстрочені (відстрочені) суми, що залишились не сплаченими, нараховуються пеня та штраф у розмірах, передбачених ПКУ та МКУ, що зазначаються у податкових повідомленнях – рішеннях.

З дня дострокового розірвання договору платник податків зобов'язаний сплатити невнесену суму розстрочених (відстрочених) грошових зобов'язань та суму процентів, нарахованих за фактичний строк дії розстрочення (відстрочення) за надісланим рішенням про скасування розстрочення (відстрочення) та податковим повідомленням – рішенням.

Розстрочені (відстрочені) суми грошових зобов'язань та суми нарахованих процентів, що залишилися не сплаченими на день прийняття рішення про скасування розстрочення (відстрочення), стягуються у порядку, встановленому для стягнення податкового боргу відповідно до статті 59 розділу II ПКУ.

Рішення про скасування розстрочення (відстрочення) та дострокове розірвання договору за ініціативою органу доходів і зборів може бути оскаржене в порядку, встановленому ПКУ.

У період дії розстрочення (відстрочення) платник має право порушувати перед органом доходів і зборів або Держмитслужбою питання про перенесення термінів сплати частки розстроченої (відстроченої) суми в межах строку дії договору про розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань у разі виникнення тимчасових фінансових або інших ускладнень з незалежних від нього причин.

Контрольні запитання:

1. Які види мита застосовуються в Україні?
2. В яких випадках встановлюється спеціальне мито?
3. Що є об'єктом оподаткування митом?
4. Що є базою оподаткування митом?
5. В яких випадках застосовується умовне повне звільнення від оподаткування митом?
6. Які особливості оподаткування митом деяких товарів?
7. В якому випадку настає обов'язок по сплаті митних платежів?
8. В яких випадках митні платежі не сплачуються?
9. На яких осіб покладається обов'язок зі сплати митних платежів?
10. Як відбувається повернення помилково та/або надміру стягнених сум митних платежів?

РОЗДІЛ X. ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЕРЕД ОРГАНАМИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ

Глава 44. Форми, умови та способи забезпечення зобов'язань перед органами доходів і зборів

Стаття 305. Загальні положення щодо забезпечення зобов'язань перед органами доходів і зборів.

1. У випадках, визначених цим Кодексом, виконання зобов'язань осіб, що впливають з митних процедур, забезпечуються шляхом надання органам доходів і зборів забезпечення сплати митних платежів у способи, передбачені для відповідної митної процедури.

2. Надання органам доходів і зборів забезпечення сплати митних платежів є обов'язковим при ввезенні на митну територію України та/або переміщенні територією України прохідним та внутрішнім транзитом товарів за переліком, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Спосіб забезпечення сплати митних платежів обирається власником товарів чи уповноваженою ним особою, якщо інше не передбачено цим Кодексом та іншими законодавчими актами України.

4. Якщо товари переміщуються транзитом митною територією України морським, річковим або повітряним транспортом і під час зберігання залишаються в межах одного пункту пропуску чи зони митного контролю морського (річкового) порту, аеропорту, забезпечення сплати митних платежів не надається.

Передбачено, що у випадках, визначених цим Кодексом, виконання зобов'язань осіб, що впливають з митних процедур, забезпечуються шляхом надання органам доходів і зборів забезпечення сплати митних платежів у способи, передбачені для цієї митної процедури. Надання органам доходів і зборів забезпечення сплати митних платежів є обов'язковим при ввезенні на митну територію України та/або переміщенні територією України прохідним та внутрішнім транзитом товарів за переліком, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, Митним Кодексом передбачено не тільки забезпечення гарантування доставки до органу доходів і зборів призначення товарів за окремо визначеним переліком, а й забезпечення гарантування сплати митних платежів під час декларування товарів до митних режимів, що передбачають сплату митних платежів або перебування товарів під митним контролем до моменту закінчення дії відповідного митного режиму.

Необхідно підкреслити, що спосіб забезпечення сплати митних платежів, а іншими словами, вибір способу гарантування та самої гарантії обирається власником товарів чи уповноваженою ним особою. У зв'язку з цим не повинно існувати нав'язування ні певного гаранта, ні способу надання гарантій органам доходів і зборів. Також зазначено, що переміщення товарів у межах одного пункту пропуску не потребує надання гарантій органам доходів і зборів.

Стаття 306. Способи забезпечення сплати митних платежів.

Способами забезпечення сплати митних платежів є:

- 1) фінансові гарантії;
- 2) гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року;
- 3) гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 рік) із застосуванням книжки (карнету) А.Т.А.

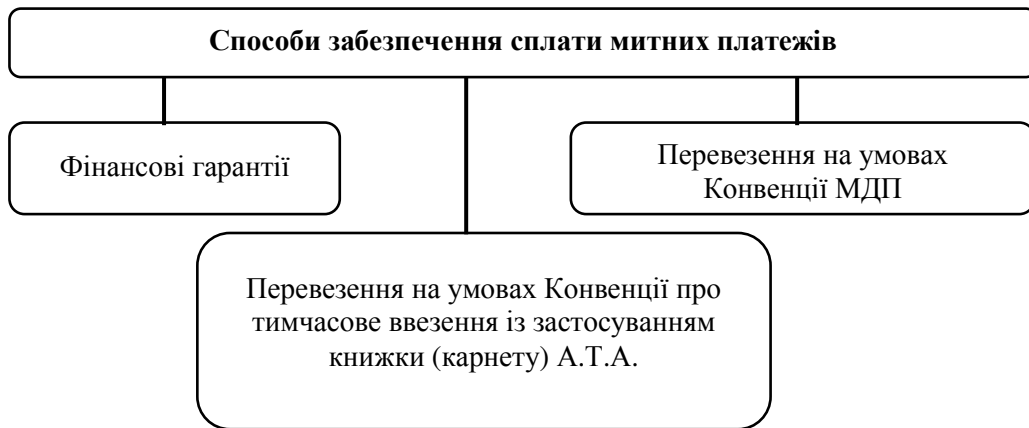
Передбачено наступні способи забезпечення сплати митних платежів:

- 1) фінансові гарантії;
- 2) гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року;

3) гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.) із застосуванням книжки (карнету) АТА.

У Митному Кодексі відсутні такі способи забезпечення гарантування сплати митних платежів як «охорона та супроводження товарів органами доходів і зборів» та «перевезення товарів митним перевізником».

Таким чином, з урахуванням європейського досвіду, гарантії перед органами доходів і зборів забезпечуються виключно фінансово гарантами, які мають право надання таких гарантій відповідно цього Кодексу, або у відповідності до міжнародних конвенцій. Всі питання застосування гарантій відповідно до зазначених міжнародних конвенцій викладено в самих конвенціях та коментарях до них, тому необхідно працювати безпосередньо з самими конвенціями, оригіналами або їх офіційним перекладом.

Глава 45. Фінансові гарантії

Стаття 307. Умови надання фінансових гарантій.

1. Юридичні особи, які мають намір виступати гарантом забезпечення особою своїх зоб'язань перед органами доходів і зборів України зі сплати митних платежів, уповноважуються на це і вносяться до реєстру гарантів у порядку, визначеному цим розділом.

2. Взаємовідносини між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та гарантами регулюються на підставі укладених угод.

3. Фінансова гарантія видається гарантом і надається органам доходів і зборів особою, відповідальною за сплату митних платежів, або будь-якою іншою особою на користь особи, відповідальної за сплату митних платежів, якщо інше не передбачено цим Кодексом. Фінансова гарантія діє на всій митній території України.

4. Інформаційна взаємодія між гарантами та органами доходів і зборів здійснюється за допомогою засобів електронного зв'язку шляхом надсилання авторизованих повідомлень в електронній формі, засвідчених електронним цифровим підписом гарантів та/або посадових осіб органів доходів і зборів, цілодобово, з періодичністю не більше 30 хвилин. При здійсненні інформаційного обміну гарантам надається інформація про статус усіх отриманих фінансових гарантій, а саме про:

1) прийняття або відмову у прийнятті, припинення дії виданих гарантами фінансових гарантій;
2) реквізити (номер і дата оформлення) митних декларацій або документів контролю за переміщенням товарів, до яких прикріплені фінансові гарантії із зазначенням дати та часу прикріплення;

3) дату початку переміщення товарів (та/або початок переміщення кожної партії товару або її частини) із зазначенням номерів транспортних засобів, дати кінцевого строку доставки товарів до органів доходів і зборів призначення, кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, кількість товарів (в основних та додаткових одиницях виміру), суму митних платежів;

4) недостатність фінансових гарантій для оформлення митних декларацій або документів контролю за переміщенням товарів із зазначенням суми нестачі забезпечення сплати митних платежів;

5) номер та дату складення акта про настання гарантійного випадку за виданими гарантантами фінансовими гарантіями;

6) вивільнення фінансових гарантій із зазначенням дати та часу доставки товарів (кожної партії товару або її частини) до органів доходів і зборів призначення та реквізитів (номер і дата оформлення) митних декларацій або документів контролю за переміщенням товарів, за якими відбулося підтвердження виконання зобов'язань, забезпечених фінансовими гарантіями.

5. У разі невиконання особою зобов'язання із сплати митних платежів, забезпеченого фінансовою гарантією, наданою у вигляді документа, орган доходів і зборів із залученням представників гарантанта, що видав таку гарантію, з'ясовує обставини невиконання зобов'язання, після чого направляє цьому гарантові вимогу щодо сплати належної суми митних платежів. До вимоги додаються завірені органом доходів і зборів копії документів, що підтверджують невиконання зобов'язання. Процедура направлення вимоги та перелік обов'язкових документів, що до неї додаються, визначаються в угоді, передбаченій частиною третьою статті 314 цього Кодексу.

6. Фінансова гарантія як забезпечення сплати митних платежів не надається, якщо сума митних платежів, що підлягають сплаті, не перевищує суму, еквівалентну 1000 євро.

7. Вивільнення (повернення) фінансової гарантії здійснюється не пізніше двох годин після отримання відповідним органом доходів і зборів підтвердження фактичного виконання зобов'язань, забезпечених гарантією.

8. Вивільнення (повернення) фінансової гарантії у разі часткового надходження товарів до органу доходів і зборів призначення здійснюється:

1) після завершення переміщення усієї кількості товарів, зазначених у митній декларації або в документі контролю за переміщенням товарів;

2) на підставі заяви декларанта або уповноваженої ним особи про відсутність подальшого переміщення товарів, зазначених у митній декларації або в документі контролю за переміщенням товарів.

У статті, крім умов надання фінансових гарантій, визначено також регулювання взаємовідносин між органами доходів і зборів та гарантантами, а саме шляхом укладання індивідуальних угод. Окремим наказом Міністерства фінансів України затверджено Типові Угоди між органами доходів і зборів та гарантантами про надання фінансових гарантій органам доходів і зборів, де крім іншого, визначено процедуру направлення вимоги щодо сплати належної суми митних платежів та перелік документів, що до неї додаються. Метою такої Угоди є в першу чергу забезпечення безумовного перерахування до державного бюджету всіх необхідних платежів у разі настання гарантійного випадку.

Фінансова гарантія як забезпечення сплати митних платежів не надається, якщо сума митних платежів, що підлягають сплаті, не перевищує суму, еквівалентну 1000 євро.

Стаття 308. Визначення розміру фінансової гарантії.

1. Розмір фінансової гарантії визначається органом доходів і зборів виходячи з суми митних платежів, що підлягає сплаті при випуску товарів для вільного обігу на митній території України або при вивезенні товарів за межі цієї території у митному режимі експорту.

2. Якщо при визначенні розміру фінансової гарантії неможливо точно визначити суму митних платежів, що підлягає сплаті, внаслідок ненадання органу доходів і зборів точних відомостей про характер, найменування, кількість, країну походження, митну вартість та код таких товарів згідно з УКТ ЗЕД, розмір фінансової гарантії визначається виходячи з найбільшої величини ставок податків, вартості та/або кількості товарів, що можуть бути визначені на підставі наявних відомостей.

Під час визначення розміру фінансової гарантії оперують поняттям «митний борг» – це сума митних платежів, розрахована на дату поміщення товарів у відповідний митний режим, яка підлягала б сплаті у разі випуску цих товарів у вільний обіг на митній території України при настанні гарантійного випадку. Розмір митного боргу може становити частину цієї суми митних платежів – відповідно частині товару, щодо якої встановлено невиконання зобов'язань.

Стаття 309. Форми забезпечення сплати митних платежів фінансовою гарантією. Види фінансових гарантій.

1. Забезпечення сплати митних платежів фінансовою гарантією здійснюється у таких формах:

1) надання фінансової гарантії, виданої гарантом (гарантія, що надається у вигляді документа);

2) внесення коштів на відповідний рахунок або в касу органу доходів і зборів (грошова застава).

2. Фінансова гарантія може бути індивідуальною (одноразовою), багаторазовою та генеральною.

3. Індивідуальна (одноразова) фінансова гарантія у вигляді письмового зобов'язання надається у паперовому або електронному вигляді на суму митних платежів за:

- 1) однією митною декларацією в межах однієї зовнішньоторговельної операції;
- 2) однією митною декларацією в межах однієї транзитної операції;
- 3) одним документом контролю за переміщенням товарів;

4) однією операцією з переміщення через митний кордон України товарів громадянами у випадках, визначених розділом XII цього Кодексу.

4. Індивідуальна (одноразова) фінансова гарантія у паперовому вигляді застосовується виключно під час переміщення товарів через митний кордон України із застосуванням митної декларації або документа контролю за переміщенням товарів, оформлених на паперовому носії. Електронна копія такої індивідуальної (одноразової) фінансової гарантії надсилається до єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів України авторизованим електронним повідомленням гаранта. Індивідуальна (одноразова) фінансова гарантія у вигляді електронного документа застосовується під час переміщення товарів через митний кордон України із застосуванням митної декларації або документа контролю за переміщенням товарів, оформлених на паперовому носії або у вигляді електронного документа.

5. Багаторазова фінансова гарантія надається для забезпечення сплати митних платежів за кількома митними деклараціями або документами контролю за переміщенням товарів при ввезенні товарів на митну територію України з метою транзиту або для вільного обігу на цій території для одного власника в рамках одного зовнішньоекономічного договору.

6. Генеральна фінансова гарантія надається для забезпечення сплати митних платежів за митними деклараціями або документами контролю за переміщенням товарів, які декларант або уповноважена ним особа планують подати протягом одного року.

7. Багаторазова та генеральна фінансові гарантії надаються виключно у вигляді електронного документа.

8. Фінансові гарантії у вигляді електронного документа надаються шляхом надсилання до єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів України авторизованого електронного повідомлення гаранта.

9. Прикріплення електронної копії індивідуальної (одноразової) фінансової гарантії у паперовому вигляді або фінансової гарантії у вигляді електронного документа до митної декларації або документа контролю за переміщенням товарів здійснюється за допомогою автоматизованої системи митного оформлення.

Завершення оформлення митної декларації або документа контролю за переміщенням товарів є підтвердженням прийняття фінансової гарантії як забезпечення виконання зобов'язань перед органами доходів і зборів.

Підтвердженням прийняття індивідуальної (одноразової) фінансової гарантії у паперовому вигляді є проставлення органом доходів і зборів відбитка відповідного митного забезпечення на всіх примірниках фінансової гарантії.

10. Фінансові гарантії підлягають нумерації гарантом.

11. Зміни до фінансової гарантії можуть бути внесені гарантом до її прикріплення до митної декларації або документа контролю за переміщенням товарів. При внесенні таких змін гарант надсилає до єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів України авторизоване електронне повідомлення.

12. Забезпечення сплати митних платежів фінансовою гарантією може здійснюватися у будь-якій з форм, визначених у частині першій цієї статті, на вибір особи, відповідальної за сплату митних платежів, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

13. Якщо надана гарантія виявляється недостатньою для забезпечення сплати відповідної суми митних платежів, особи, зазначені у частині третій статті 307 цього Кодексу, на письмову вимогу органу доходів і зборів надають додаткову гарантію або, за їх вибором, замінюють раніше надану гарантію новою.

Види фінансових гарантій.

– за такими формами:

- 1) у вигляді документа, виданого гарантом;
- 2) у вигляді грошової застави,

– за такими видами:

- 1) індивідуальна (одноразова);
- 2) багаторазова;
- 3) генеральна.

У статті визначено форми та види фінансових гарантій. Випадки, умови та порядок застосування генеральної фінансової гарантії визначено у Положенні про випадки, умови та порядок застосування генеральної фінансової гарантії, затвердженому наказом Міністерства фінансів.

Індивідуальна (одноразова) фінансова гарантія надається за:

- 1) однією МД у межах однієї зовнішньоторговельної операції;
- 2) однією МД у межах однієї транзитної операції;
- 3) одним документом контролю за переміщенням товарів;
- 4) однією операцією з переміщення через митний кордон України товарів громадянами.

Багаторазова фінансова гарантія надається за:

– кількома митними деклараціями або документами контролю за переміщенням товарів при ввезенні товарів на митну територію України з метою транзиту або для вільного обігу на цій території для одного власника в рамках однієї зовнішньоекономічної угоди.

Генеральна фінансова гарантія надається за митними деклараціями або документами контролю за переміщенням товарів, які декларант або уповноважена ним особа планують подати протягом одного року.

Стаття 310. Порядок надання фінансових гарантій органам доходів і зборів.

1. У випадках, зазначених у цьому Кодексі, фінансові гарантії надаються органам доходів і зборів під час або до декларування товарів до митного режиму транзиту, попереднього декларування товарів, до їх прибуття на митну територію України та під час декларування товарів до митних режимів, що передбачають сплату митних платежів або передбачають перебування товарів під митним контролем до моменту закінчення дії відповідного митного режиму.

2. Фінансові гарантії надаються:

- 1) у вигляді документа (викладеного в письмовій або електронній формі зобов'язання гаранта сплатити визначені суми митних платежів на вимогу органу доходів і зборів);
- 2) у вигляді внесення декларантом, уповноваженою ним особою, перевізником або гарантом грошової застави на відповідний рахунок органу доходів і зборів.

3. Фінансові гарантії надаються на суму митних платежів, нарахованих на товари, які декларуються за однією митною декларацією або заявляються до митного режиму транзиту за одним транспортним документом.

У статті встановлено порядок надання фінансових гарантій органам доходів і зборів. Ця стаття є «прямою нормою» і не потребує окремих нормативних документів щодо затвердження зазначеного порядку. Також у статті передбачено випадки, коли надаються гарантії та визначено, що гарантії надаються не тільки при забезпеченні доставки товарів до органів доходів і зборів призначення, а й при необхідності сплати митних платежів у відповідних митних режимах.

Стаття 311. Фінансова гарантія, що надається у вигляді документа.

1. Органи доходів і зборів як забезпечення сплати митних платежів приймають фінансові гарантії, видані гарантами, включеними до реєстру гарантів, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Фінансова гарантія, що надається у вигляді документа, є безвідкличним зобов'язанням гаранта, внесеного до реєстру гарантів, виплатити на вимогу органу доходів і зборів кошти в межах певної суми у разі невиконання забезпечених цією гарантією зобов'язань із сплати митних платежів.

3. Форми бланків фінансових гарантій встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Орган доходів і зборів направляє гарантові, що видав гарантію у вигляді документа, вимогу щодо сплати митних платежів у разі:

1) перевищення більше ніж на 10 днів встановленого статтею 95 цього Кодексу строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, до органу доходів і зборів призначення (а при переміщенні в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів – від одного підрозділу цього органу до іншого);

2) встановлення органом доходів і зборів факту порушення вимог і умов митних режимів з умовним звільненням від оподаткування митними платежами;

3) настання терміну сплати податкових зобов'язань відповідно до розділу III цього Кодексу;

4) встановлення органом доходів і зборів факту порушення вимог і умов тимчасового ввезення або транзиту товарів, транспортних засобів особистого користування, що переміщуються через митний кордон України громадянами відповідно до розділу XII цього Кодексу.

5. Гарант зобов'язаний не пізніше трьох банківських днів, наступних за днем отримання вимоги та документів, що підтверджують настання гарантійного випадку, перерахувати належну суму митних платежів до державного бюджету.

6. У разі порушення строку перерахування коштів у рахунок сплати митних платежів відповідно до вимоги органу доходів і зборів гарант несе відповідальність (у тому числі передбачену Податковим кодексом України) як особи, відповідальні за сплату забезпечених гарантією сум митних платежів. У разі несплати гарантом коштів за фінансовими гарантіями суми таких коштів вважаються податковим боргом гаранта та стягуються у порядку, встановленому законодавством.

7. До правовідносин, пов'язаних з видачею фінансової гарантії, виконанням гарантом зобов'язань і припиненням фінансової гарантії, застосовуються також положення законодавства України про банки і банківську діяльність та цивільного законодавства України в частині, що не врегульована цим Кодексом.

8. Фінансова гарантія, надана у вигляді документа, вилучається органом доходів і зборів та ставиться на контроль. При цьому на митній декларації посадовою особою органу доходів і зборів робиться запис щодо реквізитів зазначеної гарантії та суми митних платежів, які безумовно мають бути сплачені у разі порушення зобов'язань, наданих органу доходів і зборів.

9. Орган доходів і зборів здійснює перевірку достатності суми фінансової гарантії в порядку, визначеному статтею 308 цього Кодексу.

10. Після завершення митного оформлення товарів чи процедури транзитного перевезення товарів та за відсутності порушення особою зобов'язань із сплати митних платежів фінансова гарантія не пізніше двох годин після того, як орган доходів і зборів отримає підтвердження фактичного виконання зобов'язань, забезпечених гарантією, вивільняється (повертається) цим органом доходів і зборів. При вивільненні (поверненні) індивідуальної (одноразової) фінансової гарантії у паперовому вигляді органом доходів і зборів на всіх її примірниках проставляється відбиток відповідного митного забезпечення.

11. Підтвердженням фактичного виконання зобов'язань, забезпечених гарантією, є:

1) щодо транзитного перевезення товарів – повідомлення, у тому числі в електронному вигляді, органу доходів і зборів відправлення органом доходів і зборів призначення (завершення транзитного перевезення) про доставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до наданих зобов'язань;

2) завершення процедур митного контролю та оформлення товарів до митного режиму, у який задекларовано товари;

3) завершення дії митного режиму, що передбачав перебування товарів під митним контролем весь час дії такого режиму;

4) виконання зобов'язання із сплати митних платежів у разі коригування митної вартості відповідно до розділу III цього Кодексу.

12. Дія фінансової гарантії припиняється:

1) на вимогу гаранта шляхом надсилання авторизованого електронного повідомлення;

2) у разі відсутності факту ввезення товару на територію України за попередньою митною декларацією, до якої прикріплена індивідуальна (одноразова) фінансова гарантія, протягом 30 днів з дати оформлення цієї декларації органом доходів і зборів;

3) у разі відкликання або визнання недійсною в порядку, передбаченому цим Кодексом, митної декларації, до якої прикріплена індивідуальна (одноразова) гарантія.

Особливості застосування фінансових гарантій:

– юридичні особи, які мають намір виступати гарантом забезпечення сплати митних платежів вносяться до реєстру гарантів;

– фінансова гарантія не надається, якщо сума митних платежів, що підлягають сплаті, не перевищує суму, еквівалентну 1000 євро;

– якщо при визначенні розміру фінансової гарантії неможливо точно визначити суму митних платежів, що підлягає сплаті, внаслідок ненадання органу доходів і зборів точних відомостей про характер, найменування, кількість, країну походження, митну вартість та код таких товарів згідно з УКТЗЕД, розмір фінансової гарантії визначається, виходячи з найбільшої величини ставок податків, вартості та (або) кількості товарів, які можуть бути визначені на підставі наявних відомостей;

– гарант зобов'язаний не пізніше 3 банківських днів, наступних за днем отримання вимоги, перерахувати належну суму митних платежів до державного бюджету;

– при порушенні строку перерахування коштів у рахунок сплати митних платежів відповідно до вимоги органу доходів і зборів гарант несе відповідальність як особи, відповідальні за сплату забезпечених гарантією сум митних платежів. У разі несплати гарантом коштів за фінансовими гарантіями, суми таких коштів вважаються податковим боргом гаранта та стягуються у порядку, встановленому законодавством.

Вимога щодо сплати митних платежів направляється гарантові, що видав гарантію у вигляді документа, у разі:

1) перевищення більше ніж на 10 днів строку доставки товарів до органу доходів і зборів призначення (а при переміщенні в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів – від одного підрозділу цього органу до іншого);

2) встановлення органом доходів і зборів факту порушення вимог і умов митних режимів з умовним звільненням від оподаткування;

3) настання терміну сплати податкових зобов'язань;

4) встановлення органом доходів і зборів факту порушення вимог і умов тимчасового ввезення або транзиту товарів, транспортних засобів особистого користування, що переміщуються через митний кордон України громадянами.

У статті визначено, що «Фінансова гарантія, що надається у вигляді документа, є безвідкличним зобов'язанням гаранта, унесеного до реєстру гарантів, виплатити на вимогу органу доходів і зборів кошти в межах певної суми у разі невиконання забезпечених цією гарантією зобов'язань зі сплати митних платежів». Також статтею (пункти 4-11) визначено процедуру направлення вимоги про сплату митних платежів, яка є прямою нормою і визначає умови, терміни, дії посадових осіб органів доходів і зборів.

Стаття 312. Реалізація фінансової гарантії, наданої у вигляді документа.

1. У разі невиконання зобов'язання, забезпеченого фінансовою гарантією, наданою у вигляді документа, суми митних платежів, що підлягають сплаті, повинні бути перераховані гарантом на рахунок органу доходів і зборів впродовж трьох банківських днів з дня отримання гарантом вимоги органу доходів і зборів про таку сплату. Форма вимоги встановлюється в угоді, передбаченій частиною третьою статті 314 цього Кодексу.

2. Отримані від гаранта кошти в рахунок погашення зобов'язань перераховуються органом доходів і зборів до державного бюджету впродовж одного робочого дня.

Стаття 313. Фінансова гарантія у вигляді грошової застави.

1. Внесення грошової застави здійснюється у валюті України.

2. В окремих випадках переміщення товарів територією України прохідним транзитом іноземним перевізником або уповноваженою ним особою дозволяється внесення нерезидентом суми грошової застави в іноземній валюті за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 3-1 цього Кодексу, на день внесення грошової застави.

3. Відсотки на суму грошової застави не нараховуються.

4. При виконанні зобов'язання, забезпеченого грошовою заставою, сплачені кошти підлягають поверненню особі, яка внесла цю заставу, або уповноваженій нею особі не пізніше трьох банківських днів.

5. Повернення грошової застави може здійснюватися у будь-якому органі доходів і зборів, навіть якщо вона вносилася на рахунок іншого органу доходів і зборів.

6. За письмовою заявою особи, яка внесла грошову заставу, або уповноваженої нею особи кошти, внесені як грошова застава, можуть бути використані для сплати митних платежів або для забезпечення сплати митних платежів за іншим зобов'язанням зазначеної особи перед органами доходів і зборів.

7. Кошти, внесені як грошова застава, що перебувають на рахунку органу доходів і зборів без розпорядження про їх використання протягом 1095 днів з дня їх внесення, у 30-денний строк підлягають поверненню особі, яка вносила ці кошти, або уповноваженій нею особі, а у разі неможливості такого повернення підлягають перерахуванню до державного бюджету.

8. При невиконанні зобов'язання, забезпеченого грошовою заставою, сума митних платежів, що підлягає сплаті, перераховується до державного бюджету із сум грошової застави.

9. Порядок внесення грошової застави та її повернення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Нормами статті визначено основні вимоги стосовно застосування грошової застави у якості фінансової гарантії. При цьому окремо підкреслено важливі особливості, як то:

- внесення грошової застави здійснюється у валюті України;
- повернення грошової застави може здійснюватися у будь-якому органі доходів і зборів, навіть якщо вона вносилася на рахунок іншого органу доходів і зборів,
- кошти, унесені як грошова застава, що перебувають на рахунку органу доходів і зборів без розпорядження про їх використання протягом 1095 днів з дня їх унесення, у 30-денний строк підлягають поверненню особі, яка вносила ці кошти, або уповноваженій нею особі, а у випадку неможливості такого повернення – підлягають перерахуванню до державного бюджету;
- при невиконанні зобов'язання, забезпеченого грошовою заставою, сума митних платежів, що підлягає сплаті, перераховується до державного бюджету із сум грошової застави.

Стаття 314. Гарант.

1. Гарантом може виступати:

1) банківська установа, яка надає гарантії безпосередньо або може застосовувати їх як фінансове забезпечення гарантій, що надаються органам доходів і зборів незалежними фінансовими посередниками;

2) незалежний фінансовий посередник – юридична особа, створена у формі повного або командитного товариства.

2. Зазначена у частині першій цієї статті банківська установа, інша юридична особа, яка має намір одержати від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в установленому цим Кодексом порядку повноваження гаранта, повинна відповідати таким критеріям:

1) для банківських установ – мати відповідну чинну ліцензію (дозвіл, витяг з реєстру) Національного банку України;

для інших юридичних осіб – мати відповідні укладені угоди з банками та/або страховими компаніями щодо фінансового забезпечення гарантій, що надаються цими юридичними особами;

2) мати досвід роботи у здійсненні банківської чи іншої фінансової діяльності не менше п'яти років;

3) для банківських установ – мати доведену за останні три календарні роки платоспроможність шляхом підтвердження виконання встановлених нормативів, які забезпечують безумовне виконання платіжних зобов'язань перед державним бюджетом;

4) для банківських установ – протягом останніх трьох календарних років не бути об'єктом застосування Національним банком України заходів впливу за порушення нормативів (критеріїв) у вигляді обмеження, зупинення чи припинення здійснення окремих видів діяльності, примусової реорганізації установи, призначення тимчасової адміністрації;

для інших юридичних осіб – протягом останніх трьох календарних років не бути об'єктом застосування спеціальних санкцій, передбачених Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», і не мати випадків притягнення їх посадових осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил за статтями 472, 482–485 цього Кодексу;

5) не мати збитковості за останні три календарні роки (крім банківських установ);

6) не мати заборгованості із сплати податків і зборів до бюджетів усіх рівнів;

7) для банківських установ – мати можливість формування в повному обсязі грошових резервів для відшкодування можливих втрат у розмірі визначеної ними самими суми усіх одночасно наданих органам доходів і зборів фінансових гарантій;

8) не мати заборгованості перед органами доходів і зборів за попередньо наданими гарантіями;

9) мати електронну систему накопичення і обміну інформацією з органами доходів і зборів, яка забезпечує захист цієї інформації від несанкціонованого використання, копіювання та/або модифікації, зокрема, систему застосування та передачі електронного гарантійного документа незалежного фінансового посередника чи листа банку в єдину автоматизовану інформаційну систему органів доходів і зборів України;

10) мати уповноважених представників в усіх пунктах пропуску через державний кордон України.

3. Взаємовідносини між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та гарантами регулюються на підставі укладених угод, у яких зазначається обов'язок гаранта безумовно сплатити суму митних платежів у разі невиконання відповідними особами зобов'язань перед органами доходів і зборів та щорічно, не пізніше 1 березня року, наступного за звітним, надавати підтвердження умов, визначених у пунктах 1-5 частини другої цієї статті, за попередній рік.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстр гарантів та форм фінансових гарантій, що надаються ними відповідно до укладених угод, які затверджуються цим органом, та забезпечує регулярне (не рідше чотирьох разів на рік) оприлюднення зазначеного реєстру на своєму офіційному веб-сайті. Включення гарантів до реєстру здійснюється безоплатно.

5. Строк прийняття рішення про включення гарантів до реєстру не повинен перевищувати 30 календарних днів з дня надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, документів, що підтверджують виконання умов частини другої цієї статті.

6. У разі порушення строку, встановленого частиною п'ятою цієї статті, юридична особа, що набуває статусу гаранта, повинна бути включена до реєстру гарантів і може бути виключена з нього лише у разі недотримання нею критеріїв, визначених у другій частині цієї статті.

Гарантом може виступати банківська установа та юридична особа, створена у формі повного або командитного товариства. Форма повного або командитного товариства гарантує додаткову відповідальність гаранта перед державою.

Довідково:

Банківська установа – банки України, їх філії (відділення), філії іноземних банків.

Командитне товариство – товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасниками), є один чи кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі в діяльності товариства.

Повне товариство – товариство, учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями усім майном, що їм належить.

Окремо положеннями статті визначені конкретні та вичерпні критерії, яким повинна відповідати особа, яка має намір отримати статус гаранта.

Стаття 315. Порядок отримання статусу гаранта.

1. Юридична особа, що має намір отримати статус гаранта відповідно до статті 314 цього Кодексу, повинна отримати офіційне підтвердження:

1) для банківських установ – у передбачених законодавством випадках від Національного банку України – про дотримання (виконання) встановлених для цих установ нормативів, які забезпечують безумовне виконання платіжних зобов'язань перед державним бюджетом;

2) від контролюючого органу за місцем реєстрації юридичної особи як платника податків – про відсутність збитковості та відсутність заборгованості із сплати податків і зборів до бюджетів всіх рівнів за останні три календарні роки;

3) для банківських установ – від незалежної аудиторської компанії, внесеної до Реєстру аудиторів банків Національного банку України, яка здійснює аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, – позитивний аудиторський висновок за останні три звітні роки.

2. Інформація, зазначена у пунктах 1 і 2 частини першої цієї статті, надається державними органами у місячний строк з дня запиту.

3. Строк перевірки органом доходів і зборів відсутності заборгованості перед органами доходів і зборів за попередньо наданими гарантіями не перевищує трьох робочих днів з дня подання юридичною особою заяви на отримання статусу гаранта і документів, визначених статтею 314 цього Кодексу та цією статтею. Висновок про результати такої перевірки у довільній формі за підписом керівника органу доходів і зборів не пізніше одного робочого дня надсилається юридичній особі, а його копія додається до інших документів.

Положеннями статті визначений порядок дій особи з отримання нею статусу гаранта, перелік окремих довідок для цього та термін їх отримання. Ця стаття є «прямою нормою» і не потребує окремих нормативних документів щодо затвердження зазначеного порядку.

Глава 46. Інші способи забезпечення сплати митних платежів

Стаття 316. Гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року.

1. Гарантування на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року як захід гарантування доставки товарів (крім алкогольних напоїв та тютюнових виробів), що перебувають під митним контролем, до органу доходів і зборів призначення застосовується за умови, що товари під час перевезення перетинають митний кордон України, а їх перевезення на всьому маршруті або на його частині здійснюється автомобільним транспортом.

2. Якщо сума митних платежів перевищує суму гарантії за Конвенцією МДП, застосовуються інші форми забезпечення сплати митних платежів, передбачені цим Кодексом.

Стаття 317. Гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.) із застосуванням книжки (карнету) А.Т.А.

1. Під час перевезення товарів на умовах Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 рік) застосовується книжка (карнет) А.Т.А. – уніфікований міжнародний митний документ, що використовується як митна декларація для митного оформлення товарів та є гарантійним документом про сплату митних платежів.

Статтями регламентовано можливість застосування положень окремих міжнародних конвенцій під час надання гарантій органам доходів і зборів.

Гарантування на умовах Конвенції МДП застосовується при забезпеченні доставлення товарів до митниці призначення з метою уникнення втрат бюджету у разі незаконного введення в обіг на території України не оформлених у митному відношенні товарів.

Гарантування на умовах Конвенції про тимчасове ввезення із застосуванням книжки А.Т.А. здійснюється при тимчасовому ввезенні товарів і забезпечує виконання зобов'язань, які з цим пов'язані та забезпечує вивезення таких товарів з території України, або їх митне оформлення у відповідний митний режим, на умовах визначених цим Кодексом. При застосуванні способів забезпечення сплати митних платежів, визначених в статтях 316 та 317, необхідно керуватись положеннями, зазначених у них міжнародних конвенцій.

Контрольні запитання:

1. Які є способи забезпечення сплати митних платежів?
2. Які умови надання фінансових гарантій?
3. Які є види фінансових гарантій?
4. Яка організація може виступати гарантом?
5. Які, крім фінансових гарантій є способи забезпечення сплати митних платежів?
6. Які наслідки невиконання особою зобов'язання зі сплати митних платежів, забезпеченого фінансовою гарантією?
7. Яка сума митних платежів не підлягає забезпеченню фінансовою гарантією?
8. За яких умов надається додаткова гарантія?
9. В яких випадках орган доходів і зборів направляє гарантові вимогу щодо сплати митних платежів?
10. Що є підтвердженням фактичного виконання зобов'язань, забезпечених гарантією?

РОЗДІЛ XI. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ

Глава 47. Організація митного контролю

Стаття 318. Загальні принципи здійснення митного контролю.

1. Митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

2. Митний контроль здійснюється виключно органами доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших законів України.

3. Митний контроль передбачає виконання органами доходів і зборів мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи.

4. Митний контроль товарів, транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється відповідно до типових технологічних схем митного контролю, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. Розклад руху транспортних засобів, що здійснюють регулярні міжнародні рейси, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону.

6. З метою підвищення ефективності митного контролю органи доходів і зборів взаємодіють з учасниками зовнішньоекономічної діяльності, уповноваженими економічними операторами, іншими особами, діяльність яких пов'язана зі здійсненням зовнішньої торгівлі, та з їх професійними об'єднаннями (асоціаціями).

Визначає загальні принципи здійснення митного контролю та встановлює, що митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Митний контроль передбачає виконання органами доходів і зборів мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи.

Митний контроль товарів, транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється відповідно до типових технологічних схем митного контролю, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 319. Взаємодія органів доходів і зборів з державними органами, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України.

1. Товари, що переміщуються через митний кордон України, крім митного контролю, можуть підлягати державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю. У пунктах пропуску через державний кордон України зазначені види державного контролю (крім радіологічного) здійснюються органами доходів і зборів у формі попереднього документального контролю на підставі інформації, отриманої від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю, з використанням засобів інформаційних технологій. Органи доходів і зборів взаємодіють з державними органами, уповноваженими на здійснення зазначених видів контролю, координують роботу з їх здійснення у пунктах пропуску через державний кордон і в зонах митного контролю на митній території України в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.

2. У разі виявлення пошкодження упаковки або явних ознак псування товарів, або закінчення строку придатності товарів, або відсутності хоча б одного документа чи відомостей, необхідних для здійснення попереднього документального контролю, або невідповідності умов переміщення встановленим законодавством вимогам, або наявності інформації державного органу про заборону переміщення цих товарів через державний кордон України органи доходів і зборів приймають рішення щодо припинення попереднього документального контролю та за-

лучення посадових осіб відповідних державних органів для проведення видів контролю, зазначених у частині першій цієї статті, які для його здійснення прибувають у пункт пропуску через державний кордон України.

3. Види контролю, зазначені у частині першій цієї статті, здійснюються:

1) у пунктах пропуску через державний кордон України – стосовно встановлених законодавством України заборон щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України;

2) при поміщенні в митний режим – стосовно встановлених законодавством України обмежень щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України.

4. Контроль за переміщенням через митний кордон України окремих видів товарів, що проводиться іншими державними органами, здійснюється за принципом «єдиного вікна» відповідно до міжнародної практики та рекомендацій міжнародних організацій із застосуванням єдиної з органами доходів і зборів інформаційно-телекомунікаційної системи.

5. Види контролю, зазначені у частині першій цієї статті, здійснюються з використанням засобів інформаційних технологій, у тому числі електронної бази даних щодо товарів, переміщення яких контролюється іншими державними органами в частині дотримання заборон щодо переміщення цих товарів через митний кордон України. Державні органи, що здійснюють зазначені види контролю, зобов'язані надавати органам доходів і зборів для здійснення такого контролю необхідну інформацію в електронному вигляді.

6. Вичерпні переліки товарів (з описом та кодом згідно з УКТ ЗЕД), що підлягають державному контролю (у тому числі в формі попереднього документального контролю) у разі переміщення через митний кордон України, а також порядок здійснення попереднього документального контролю затверджує Кабінет Міністрів України. Пропозиції щодо внесення змін до зазначених переліків подаються Кабінету Міністрів України державними органами, уповноваженими здійснювати відповідний контроль. Цей перелік визначає товари, щодо яких діє заборона на пропуск через кордон без дозволу, і товари, щодо яких діють обмеження при поміщенні в митний режим.

7. Органи доходів і зборів інформують відповідні державні органи України про результати митного контролю та митного оформлення товарів, підконтрольних цим органам, у тому числі засобами електронного зв'язку.

8. Митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, завершуються тільки після проведення встановлених законами України для кожного товару видів контролю, зазначених у частині першій цієї статті. При вивезенні товарів за межі митної території України радіологічний контроль може здійснюватися в органах доходів і зборів відправлення при завершенні митного оформлення або у пунктах пропуску через державний кордон України при завершенні митного контролю товарів.

Передбачає, що товари, які переміщуються через митний кордон України, крім митного контролю, можуть підлягати державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю. У пунктах пропуску через державний кордон України зазначені види державного контролю (крім радіологічного) здійснюються органами доходів і зборів у формі попереднього документального контролю на підставі інформації, отриманої від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю, з використанням засобів інформаційних технологій. Органи доходів і зборів взаємодіють з державними органами, уповноваженими на здійснення зазначених видів контролю, координують роботу з їх здійснення у пунктах пропуску через державний кордон і в зонах митного контролю на митній території України в порядку, встановленому Кодексом та іншими законами України.

Визначає, що види контролю, зазначені у частині першій цієї статті, здійснюються:

1) у пунктах пропуску через державний кордон України – стосовно встановлених законодавством України заборон щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України;

2) при поміщенні в митний режим – стосовно встановлених законодавством України обмежень щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України.

Вичерпні переліки товарів (з описом та кодом згідно з УКТ ЗЕД), що підлягають державному контролю (у тому числі в формі попереднього документального контролю), у разі переміщення через митний кордон України, а також порядок здійснення попереднього документального контролю затверджує Кабінет Міністрів України. Пропозиції щодо внесення змін до зазначених переліків подаються Кабінету Міністрів України державними органами, уповноваженими здійснювати відповідний контроль. Цей перелік визначає товари, щодо яких діє заборона на пропуск через кордон без дозволу, і товари, щодо яких діють обмеження при поміщенні в митний режим.

Встановлює, що митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, завершуються тільки після проведення, встановлених законами України, для кожного товару видів контролю, зазначених у частині першій цієї статті.

Стаття 320. Вибірковість митного контролю.

1. Форми та обсяги контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства з питань державної митної справи та міжнародних договорів України при митному оформленні, обираються митницями (митними постами) на підставі результатів застосування системи управління ризиками. Не допускаються визначення форм та обсягів митного контролю іншими органами державної влади, а також участь їх посадових осіб у здійсненні митного контролю.

2. Форми та обсяг контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи та міжнародних договорів України, укладених відповідно до закону, після завершення митного оформлення, визначаються в порядку, встановленому цим Кодексом. На вимогу власника товарів, щодо яких визначено форму та обсяг митного контролю, або уповноваженої ним особи органи доходів і зборів зобов'язані письмово повідомити про це протягом години, якщо інший строк повідомлення не визначено цим Кодексом.

3. Якщо за результатами застосування системи управління ризиками не визначено необхідності проведення митного огляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митне оформлення та випуск цих товарів, транспортних засобів за рішенням митниці (митного посту) можуть бути здійснені без пред'явлення зазначених товарів, транспортних засобів митниці (митному посту) або з пред'явленням, але без проведення їх митного огляду. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, здійснює координацію діяльності державних органів, що здійснюють контроль за переміщенням через митний кордон окремих видів товарів.

Визначає, що митний контроль здійснюється вибірково на підставі результатів системи управління ризиками.

Передбачає, що якщо за результатами застосування системи управління ризиками не визначено необхідності проведення митного огляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митне оформлення та випуск цих товарів, транспортних засобів за рішенням органу доходів і зборів можуть бути здійснені без пред'явлення зазначених товарів, транспортних засобів органу доходів і зборів або з пред'явленням, але без проведення їх митного огляду. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, здійснює координацію діяльності державних органів, що здійснюють контроль за переміщенням через митний кордон окремих видів товарів.

Стаття 321. Тривалість перебування під митним контролем.

1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно із заявленим митним режимом.

2. У разі ввезення на митну територію України товарів, транспортних засобів комерційного призначення митний контроль розпочинається з моменту перетинання ними митного кордону України.

3. У разі вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення за межі митної території України митний контроль розпочинається з моменту пред'явлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення для митного оформлення та їх декларування в установленому цим Кодексом порядку.

4. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем до моменту поміщення цих товарів, транспортних засобів у відповідний митний режим не може перевищувати 180 календарних днів.

5. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, які перебувають під митним контролем і за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення граничного строку, встановленого цією статтею, набувають статусу таких, що зберігаються на складі органу доходів і зборів.

6. Перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем закінчується:

1) у разі ввезення на митну територію України – після закінчення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кор-

дон України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму;

2) у разі вивезення за межі митної території України – після здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та перетинання ними митного кордону України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

Визначає, що товари, транспортні засоби комерційного призначення перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно з заявленим митним режимом.

У разі ввезення на митну територію України товарів, транспортних засобів комерційного призначення митний контроль розпочинається з моменту перетинання ними митного кордону України.

У разі вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення за межі митної території України митний контроль розпочинається з моменту пред'явлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення для митного оформлення та їх декларування в установленому цим Кодексом порядку.

Встановлює, що граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем не може перевищувати 180 календарних днів, крім митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

Митний контроль закінчується:

1) у разі ввезення на митну територію України – після закінчення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму;

2) у разі вивезення за межі митної території України – після здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та перетинання ними митного кордону України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

Стаття 322. Строки пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

1. Товари, що переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби комерційного призначення, якими вони переміщуються через митний кордон України, пред'являються у незмінному стані для митного контролю, а документи на ці товари, транспортні засоби подаються органам доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України та в інших місцях на митній території України, встановлених органами доходів і зборів для здійснення митного контролю та митного оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів у пункт пропуску через державний кордон України або інше визначене органами доходів і зборів місце.

2. Особа, яка доставила товари, транспортні засоби комерційного призначення у місце, визначене органами доходів і зборів, зобов'язана повідомити про це відповідний орган доходів і зборів у мінімально можливий строк, а в разі прибуття поза робочим часом, встановленим для органу доходів і зборів, – у мінімально можливий строк після початку роботи цього органу.

3. Порожні транспортні засоби і транспортні засоби, в яких перевозяться пасажирів, у разі в'їзду на митну територію України декларуються органу доходів і зборів не пізніше ніж через три години з моменту прибуття у пункт пропуску через державний кордон України, а в разі виїзду за межі митної території – не пізніше ніж за три години до перетинання митного кордону України.

Визначає, що товари, які переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби комерційного призначення, якими вони переміщуються через митний кордон України, пред'являються у незмінному стані для митного контролю, а документи на ці товари, транспортні засоби подаються органам доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України та в інших місцях на митній території України, встановлених органами доходів і зборів для здійснення митного контролю та митного оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів у пункт пропуску через державний кордон України або інше визначене органами доходів і зборів місце.

Порожні транспортні засоби і транспортні засоби, в яких перевозяться пасажирів, у разі в'їзду на митну територію України декларуються органами доходів і зборів не пізніше, ніж через три години з моменту прибуття у пункт пропуску через державний кордон України, а в разі виїзду за межі митної території – не пізніше, ніж за три години до перетинання митного кордону України.

Стаття 323. Доступ посадових осіб органів доходів і зборів на територію чи в приміщення підприємств для здійснення митного контролю.

1. Посадові особи органів доходів і зборів у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами України, з метою здійснення митного контролю мають право безперешкодного доступу на територію чи в приміщення будь-якого підприємства незалежно від форми власності та сфери управління, де знаходяться або можуть знаходитися товари, що підлягають митному контролю.

Передбачає доступ посадових осіб органів доходів і зборів на територію чи в приміщення підприємств для здійснення митного контролю у випадках, передбачених Кодексом та іншими законами України.

Стаття 324. Використання для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів і службових собак.

1. З метою скорочення часу проведення митного контролю та підвищення його ефективності органи доходів і зборів можуть використовувати технічні та спеціальні засоби, а також службових собак.

2. Застосування для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів повинно бути безпечним для життя і здоров'я людини, тваринного та рослинного світу і не завдавати шкоди товарам, транспортним засобам.

Дозволяє використання для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів і службових собак, яке повинно бути безпечним для життя і здоров'я людини, тваринного та рослинного світу і не завдавати шкоди товарам, транспортним засобам.

Стаття 325. Операції з товарами, транспортними засобами комерційного призначення, митне оформлення яких не закінчено.

1. За письмовою заявою власника товарів або уповноваженої ним особи та з дозволу органу доходів і зборів можуть здійснюватися навантаження, вивантаження, перевантаження, усунення пошкоджень упаковки, розпакування, упакування, перепаккування, зважування та визначення інших істотних характеристик товарів, що перебувають під митним контролем, взяття проб та зразків таких товарів, зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на цих товарах або їх упаковок, транспортних засобах комерційного призначення, а також заміна транспортного засобу комерційного призначення. Зазначені операції здійснюються за рахунок власника товарів, що переміщуються через митний кордон України, або уповноваженої ним особи. У разі відмови у наданні дозволу на здійснення зазначених операцій орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово повідомити особу, яка звернулася із заявою про надання такого дозволу, про причини і підстави відмови.

2. У встановлених цим Кодексом випадках органи доходів і зборів з власної ініціативи або з ініціативи правоохоронних органів мають право у письмовій формі вимагати від осіб, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України, проведення операцій, передбачених частиною першою цієї статті. У такому разі витрати на проведення зазначених операцій відшкодовуються органом, з ініціативи якого вони проводилися. Якщо в результаті проведення таких операцій виявлено порушення законодавства України, витрати на проведення зазначених операцій відшкодовуються власником товарів, транспортних засобів комерційного призначення або уповноваженими ними особами.

3. Користування та розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення, які перебувають під митним контролем, забороняються, крім випадків, передбачених цим Кодексом та іншими законами України.

Визначає операції з товарами, транспортними засобами комерційного призначення, митне оформлення яких не закінчено.

Стаття 326. Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю.

1. До товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, приміщень, де знаходяться товари, що підлягають митному контролю, або провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів, а також до приладів обліку енергоносіїв, електричної, теплової та інших видів енергії органами доходів і зборів можуть застосовуватися засоби забезпечення ідентифікації.

2. Забезпечення ідентифікації здійснюється шляхом накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток, голографічних міток, нанесення цифрового, літерного чи іншого маркування, ідентифікаційних знаків, проставлення штампів, взяття проб і зразків, складання опису товарів, транспортних засобів комерційного призначення, креслень, масштабних зображень, виготовлення фотографій, ілюстрацій, використання товаросупровідної документації тощо. При цьому накладення одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток на транспортні засоби комерційного призначення може здійснюватися без проведення митного огляду товарів, що переміщуються зазначеними транспортними засобами через митний кордон України, про що робиться відповідна відмітка в товаросупровідних документах.

3. Крім засобів, визначених у другій частині цієї статті, для забезпечення ідентифікації товарів, що поміщуються у митний режим, можуть використовуватися маркування, у тому числі у вигляді мікро- або інших електронних пристроїв, або серійні номери, проставлені на товарах або їх частинах виробником, інші комерційні способи ідентифікації; експортні (імпортні) сертифікати; копії документів, на підставі яких органом доходів і зборів було здійснено випуск товарів у попередній митний режим і які дають можливість однозначно ідентифікувати товари; інші подібні документи.

4. У випадках, передбачених міжнародними договорами, укладеними відповідно до закону, органи доходів і зборів України визнають митні забезпечення митних служб інших держав, а також визнають як митні забезпечення ідентифікаційні пристрої та інші забезпечення, зазначені в частинах другій і третій цієї статті, якщо визнають їх достатньо надійними.

5. Засоби забезпечення ідентифікації можуть змінюватися чи знищуватися тільки органами доходів і зборів або з їх дозволу іншими органами, крім випадків, коли існує реальна загроза знищення, безповоротної втрати чи істотного псування товарів, транспортних засобів комерційного призначення. У такому разі орган доходів і зборів терміново сповіщається про зміну, вилучення чи знищення засобів забезпечення ідентифікації з наданням документальних доказів існування зазначеної загрози.

Передбачає забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю шляхом накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток, голографічних міток, нанесення цифрового, літерного чи іншого маркування, ідентифікаційних знаків, проставлення штампів, взяття проб і зразків, складання опису товарів, транспортних засобів комерційного призначення, креслень, масштабних зображень, виготовлення фотографій, ілюстрацій, використання товаросупровідної документації тощо. При цьому накладення одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток на транспортні засоби комерційного призначення може здійснюватися без проведення митного огляду товарів, що переміщуються зазначеними транспортними засобами через митний кордон України, про що робиться відповідна відмітка в товаросупровідних документах.

Стаття 327. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю.

1. У разі потреби для участі у здійсненні митного контролю можуть залучатися спеціалісти та експерти.

2. Залучення спеціалістів та експертів здійснюється керівником органу доходів і зборів або його заступником за погодженням з керівником підприємства, установи, організації, де працює спеціаліст чи експерт.

3. Спеціалісти та експерти, які залучаються до участі у здійсненні митного контролю, мають право на відшкодування витрат, пов'язаних з їхньою участю у здійсненні митного контролю, за ними зберігається середня заробітна плата за місцем роботи на час такої участі.

4. Виплати, пов'язані з залученням органом доходів і зборів спеціалістів та експертів, включаючи витрати на проїзд, добові за час перебування у від'їзді для участі у здійсненні митного контролю та винагороду за виконання спеціалістами та експертами роботи, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету в порядку, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

5. У разі необхідності за власним бажанням залучення спеціалістів та експертів може здійснювати декларант (власник товару та/або транспортного засобу). У такому разі відшкодування витрат, пов'язаних з участю спеціалістів та експертів у здійсненні митного контролю, здійснюється декларантом (власником товару та/або транспортного засобу) на підставі укладеної угоди.

1. Використання окремих форм і методів митного контролю (огляду, перевірки системи звітності тощо), огляд деяких видів товарів і транспортних засобів (сировини, мінералів, військової техніки тощо) неможливе без спеціальних знань у різноманітних галузях науки і техніки. Часто трапляється так, що співробітники органів доходів і зборів не мають необхідних спеціальних знань, тому змушені звертатись до послуг (експертів та спеціалістів) у відповідних галузях науки і техніки.

Органам доходів і зборів надається право залучати для участі у здійсненні митного контролю спеціалістів установ, підприємств і організацій незалежно від форм власності і підпорядкованості, а також експертів.

2. У складних випадках (невідомий об'єкт дослідження, необхідність застосування спеціальних пристроїв або спеціальних знань тощо) керівник органу доходів і зборів або його заступник може залучати до взяття (надання) проб (зразків) товарів спеціалістів та експертів як спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення, так і інших організацій в установленому порядку.

Залучення спеціаліста або експерта здійснюється органом доходів і зборів у випадку відсутності таких спеціалістів або експертів у органів доходів і зборів або найближчому спеціалізованому органі доходів і зборів з питань експертного забезпечення (неможливість проведення деяких напрямів досліджень відповідно з галуззю акредитації спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення або у випадку проведення додаткових експертних або лабораторних досліджень за ініціатииви спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення).

Орган доходів і зборів повідомляє про залучення експерта в установленому порядку керівника підприємства, організації (установи, закладу), де працює цей спеціаліст або експерт.

У разі неможливості залучення спеціаліста або експерта керівник підприємства, організації (установи, закладу), до якого звернувся орган доходів і зборів, невідкладно повідомляє про причини неможливості залучення спеціаліста або експерта.

Стаття, що коментується, визначає безпосередню участь експертів і спеціалістів у здійсненні митного контролю, тобто не береться до уваги використання різноманітних експертних висновків (наприклад, щодо енергозбереження, державної експертизи міжнародних передач, товарів військового призначення та подвійного використання, на переміщення культурних цінностей тощо), які надаються органом доходів і зборів за результатами попереднього документального розгляду технічної документації, товаросупровідних документів, зовнішньоекономічних договорів на вантаж, який перетинає митний кордон України.

3. Якщо експертиза проводиться за ініціатииви декларанта (власника товару та/або транспортного засобу), відшкодування витрат за проведення досліджень здійснюється декларантом (власником товару та/або транспортного засобу) на підставі укладеної угоди.

Стаття 328. Спільний митний контроль.

1. На підставі міжнародних договорів України, укладених відповідно до закону, у пунктах пропуску через державний кордон України може здійснюватися спільний митний контроль з органами доходів і зборів суміжних держав.

Передбачає здійснення спільного митного контролю на підставі міжнародних договорів України, укладених відповідно до закону, у пунктах пропуску через державний кордон України з органами доходів і зборів суміжних держав.

Глава 48. Зони митного контролю

Стаття 329. Місця розташування зон митного контролю.

1. З метою забезпечення здійснення органами доходів і зборів митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, проведення заходів, пов'язаних з виявленням, попередженням та припиненням контрабанди і порушень митних правил, у пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, вільних митних зон, митних складів, складів тимчасового зберігання, а також в інших місцях, визначених відповідно до цього Кодексу, створюються зони митного контролю.

Зони митного контролю можуть створюватись у будь-якому місці митної території України для забезпечення виконання органами доходів і зборів завдань та функцій, визначених Митним кодексом України. На території, де створюється зона митного контролю, повинні бути забезпечені умови для здійснення органами доходів і зборів митних формальностей, необхідних для забезпечення додер-

жання законодавства України з питань державної митної справи, безпечної праці людей та захисту навколишнього середовища.

Стаття 330. Порядок створення зон митного контролю.

1. Порядок створення зони митного контролю визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Межі зон митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України визначаються органами доходів і зборів за погодженням з відповідними органами охорони державного кордону та адміністраціями морських (річкових) портів, аеропортів, залізничних станцій. В інших місцях на митній території України органи доходів і зборів у зонах своєї діяльності самостійно визначають межі зон митного контролю.

3. Зони митного контролю можуть бути постійними, у разі регулярного розміщення на їх території товарів, що підлягають митному контролю, або тимчасовими, які утворюються на час здійснення митного контролю.

Повноваження щодо визначення порядку створення зон митного контролю надані Міністерству фінансів України.

Під час визначення меж зони митного контролю органи доходів і зборів здійснюють заходи щодо чіткого та однозначного їх позначення на місцевості.

Постійні зони митного контролю створюються у місцях, де є необхідність регулярного здійснення органами доходів і зборів митних формальностей та є умови для цілодобового дотримання режиму зони митного контролю.

Стаття 331. Розміщення споруд та об'єктів у зонах митного контролю, створених у межах пунктів пропуску через державний кордон України.

1. Споруди та об'єкти, що належать державним органам, уповноваженим здійснювати види контролю, зазначені у частині першій статті 319 цього Кодексу, розміщуються у зонах митного контролю, створених у межах пунктів пропуску через державний кордон України, з дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

2. У разі відмови у видачі дозволу орган, що прийняв таке рішення, у місячний строк письмово або в електронній формі повідомляє про це відповідний державний орган із зазначенням причини відмови.

Рішення щодо розміщення у зонах митного контролю споруд та об'єктів, що належать державним органам, уповноваженим здійснювати види контролю, зазначені у частині першій статті 319 Митного кодексу України, приймаються на підставі необхідності розміщення таких споруд та об'єктів у зонах митного контролю, а також враховуючи положення технологічних схем здійснення митного контролю та митного оформлення.

Стаття 332. Режим зони митного контролю. Забезпечення законності та правопорядку в зоні митного контролю.

1. Режим зони митного контролю – це встановлені законодавством України з питань державної митної справи приписи, заборони та/або обмеження щодо перебування в зоні митного контролю товарів, транспортних засобів комерційного призначення та громадян, розташування в ній споруд та об'єктів, а також проведення у цій зоні господарських робіт.

2. Проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів, громадян, які не перетинають митний кордон України, посадових осіб інших, крім митниць, територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також посадових осіб державних органів, які не здійснюють види контролю, зазначені у частині першій статті 319 цього Кодексу, відбуваються з дотриманням режиму зони митного контролю і допускаються тільки з письмового дозволу керівника відповідної митниці (митного поста) або особи, яка виконує його обов'язки, а в зонах митного контролю, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України, – крім того, за погодженням з начальником відповідного органу охорони державного кордону. Особам, допущеним у зону митного контролю, забороняється втручатися у дії посадових осіб митниці (митного по-

ста), які здійснюють митний контроль та митне оформлення, а також вчиняти будь-які дії щодо товарів, транспортних засобів, а також інших осіб, які знаходяться у зоні митного контролю, якщо інше не передбачено законом.

3. Забезпечення схоронності товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, дотримання режиму зони митного контролю, забезпечення безпеки громадян, законності та правопорядку у зоні митного контролю покладаються на відповідні митниці (митні пости).

Орган доходів і зборів, приймаючи рішення про створення зони митного контролю, бере на себе зобов'язання щодо забезпечення схоронності товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, дотримання режиму зони митного контролю, забезпечення законності та правопорядку у межах цієї зони митного контролю. Таким чином, у разі існування окремих чинників, що перешкоджатимуть виконанню (дотриманню) органами доходів і зборів визначених вище зобов'язань, рішення про створення приймається тільки після усунення таких чинників.

Стаття 333. Права органів доходів і зборів щодо забезпечення режиму зони митного контролю.

1. Органи доходів і зборів у межах своїх повноважень, визначених цим Кодексом, мають право застосовувати примусові заходи до порушників режиму зони митного контролю.

2. Органи доходів і зборів мають право у примусовому порядку зупиняти і повертати в зони митного контролю транспортні засоби та громадян, які без дозволу органів доходів і зборів увійшли із зони митного контролю на митну територію України, а також морські та річкові судна, які без дозволу органів доходів і зборів вийшли із зони митного контролю за межі митної території України і не перебувають у територіальних водах інших держав.

3. Перелік примусових заходів, а також порядок їх застосування встановлюються цим Кодексом та іншими законами України.

Органи доходів і зборів мають право вимагати від осіб, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою Митним кодексом України покладено на органи доходів і зборів, дотримання вимог встановлених Митним кодексом України та іншими нормативно-правовими актами щодо здійснення митної справи, а також застосовувати передбачені цими нормативно-правовими актами заходи по забезпеченню дотримання цих вимог.

Глава 49. Здійснення митного контролю

Стаття 334. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

1. Органи доходів і зборів вимагають від осіб, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою цим Кодексом покладено на органи доходів і зборів, тільки ті документи та відомості, які необхідні для здійснення митного контролю та встановлені цим Кодексом.

2. Особи, зазначені у частині першій цієї статті, зобов'язані надавати органам доходів і зборів документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю, в усній, письмовій та/або електронній формі.

3. Відомості з офіційних документів, наданих для митного контролю та/або митного оформлення, не потребують додаткового підтвердження.

4. Правоохоронні органи, фінансові установи й інші контролюючі органи України відповідно до законодавства на письмові запити органів доходів і зборів або з власної ініціативи інформують органи доходів і зборів про наявні відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

5. З метою здійснення митного контролю після випуску товарів органи доходів і зборів мають право направляти письмові запити та отримувати документи або їх засвідчені копії, інформацію (у тому числі в електронній формі), що стосуються переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, випуску товарів та їх використання на митній території України або за її межами.

6. Документи та відомості, у тому числі в електронній формі, що надавалися органам доходів і зборів декларантами або уповноваженими ними особами для здійснення митного контролю, зберігаються органами доходів і зборів не менш як протягом 1095 днів з дня завершення митних процедур.

Передбачає надання органам доходів і зборів документів і відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та визначає термін їх зберігання.

Стаття 335. Подання документів та відомостей, необхідних для митного контролю.

1. Під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України декларант, уповноважена ним особа або перевізник залежно від виду транспорту, яким здійснюється перевезення товарів, надають органу доходів і зборів у паперовій або електронній формі такі документи та відомості:

1) при перевезенні автомобільним транспортом:

а) документи на транспортний засіб, зокрема ті, що містять відомості про його державну реєстрацію (національну належність);

б) транспортні (перевізні) документи (міжнародні товаротransпортні накладні);

в) визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);

г) комерційні документи (за наявності) на товари, що перевозяться, які містять відомості, зокрема, про найменування та адресу перевізника, найменування країни відправлення та країни призначення товарів, найменування та адреси відправника (або продавця) та отримувача товарів;

г) відомості про кількість вантажних місць та вид упаковки;

д) найменування товарів;

е) вага бруто товарів (у кілограмах) або об'єм товарів (у метрах кубічних), крім великогабаритних вантажів;

2) при перевезенні водним транспортом:

а) генеральна декларація, що містить, зокрема, найменування та опис судна, відомості про його реєстрацію та національну належність, прізвище капітана, прізвище та адресу судового агента;

б) декларація про вантаж, яка містить, зокрема, відомості про найменування портів відправки, портів заходу судна, завантаження та вивантаження товарів, першого порту відправки товарів, порту вивантаження товарів, що залишаються на борту, перелік коносаментів або інших документів, що підтверджують наявність та зміст договору морського (річкового) перевезення, кількість вантажних місць товару, опис та вид упаковки товарів, які підлягають вивантаженню у даному порту;

в) декларація про припаси (суднові припаси), яка містить, зокрема, відомості про найменування судових припасів, що є в наявності на судні, та їх кількість;

г) декларація про особисті речі екіпажу судна;

г) суднова роль, що містить відомості про кількість і склад членів екіпажу під час прибуття і відправлення судна, зокрема, прізвища, імена, громадянство, звання або посаду, дату і місце народження, вид і номер документа, що посвідчує особу;

д) список пасажирів, що містить відомості про пасажирів під час прибуття і відправлення судна, зокрема, кількість пасажирів на судні, прізвища, імена, громадянство, дату і місце народження, порти посадки і висадки;

е) визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);

є) транспортні (перевізні) документи на товари (за наявності), які містять, зокрема, відомості про загальну кількість товарів, кількість вантажних місць, найменування товарів, вид упаковки;

ж) комерційні документи (за наявності) на товари та відомості про розміщення товарів на борту судна;

з) відомості про наявність (відсутність) на борту судна товарів, ввезення яких на митну територію України заборонено або обмежено, включаючи валютні цінності, наявні у членів екіпажу, лікарські засоби, до складу яких входять наркотичні, сильнодіючі засоби, психотропні та отруйні речовини;

и) відомості про наявність (відсутність) на борту судна небезпечних товарів, зброї, боєприпасів;

3) при перевезенні повітряним транспортом:

а) стандартний документ перевізника, передбачений укладеними відповідно до закону міжнародними договорами в галузі цивільної авіації (генеральна декларація);

- б) документи, що містять відомості про товари, які перевозяться на борту (вантажні відомості, авіаційні вантажні накладні);
 - в) документ, що містить відомості про припаси (бортові припаси) та про кількість припасів (бортових припасів), завантажених на борт судна та вивантажених з нього;
 - г) транспортні (перевізні) документи;
 - г) комерційні документи (за наявності їх у перевізника) на товари, що перевозяться;
 - д) визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);
 - е) відомості про знаки національної належності та реєстраційні знаки судна, номер рейсу, маршрут польоту, пункт вильоту та пункт прибуття судна;
 - є) відомості про найменування підприємства (організації, установи), що експлуатує судно, та кількість членів екіпажу;
 - ж) список пасажирів із зазначенням їх кількості на судні, прізвищ та ініціалів, пунктів посадки та висадки; відомості щодо багажу пасажирів (пасажирська відомість);
 - з) найменування товарів, номери вантажних накладних, кількість місць за кожною накладною, пунктів завантаження та пунктів вивантаження товарів;
 - и) відомості про наявність (відсутність) на борту судна товарів, ввезення яких на митну територію України заборонено або обмежено, включаючи валютні цінності, наявні у членів екіпажу, лікарські засоби, до складу яких входять наркотичні, сильнодіючі засоби, психотропні та отруйні речовини;
 - і) відомості про наявність (відсутність) на борту судна небезпечних товарів, зброї, боєприпасів;
- 4) при перевезенні залізничним транспортом:
- а) транспортні (перевізні) документи;
 - б) передатну відомість на залізничний рухомий склад;
 - в) документ, що засвідчує наявність припасів (за наявності припасів);
 - г) визначений актами Всесвітнього поштового союзу документ, що супроводжує міжнародні поштові відправлення (за їх наявності);
 - г) комерційні документи (за наявності їх у перевізника) на товари, що перевозяться;
- 5) при переміщенні трубопровідним транспортом та лініями електропередачі:
- а) зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами;
 - б) акт прийому-передачі товарів або довідка, що підтверджує кількість товарів;
 - в) комерційні та супровідні документи (за наявності їх у власника трубопровідного транспорту, лінії електропередачі) на товари, що переміщуються через митний кордон України, а на момент митного оформлення – рахунок-фактуру;
 - г) найменування та адреса відправника товарів;
 - г) найменування та адреса отримувача товарів;
 - д) документи (дозволи, сертифікати), що підтверджують показники товару.
2. Незалежно від виду транспорту, яким здійснюється переміщення товарів, під час прибуття товарів у пункт пропуску через державний кордон України надаються документи (відомості) або їх реквізити, у тому числі засобами інформаційних технологій (або у вигляді електронного документа), які підтверджують дотримання заборон та/або обмежень згідно із законами України щодо пропуску товарів через митний кордон України, крім тих, що необхідні виключно для поміщення товарів у митний режим.
3. Разом з митною декларацією органу доходів і зборів подаються рахунок або інший документ, який визначає вартість товару, та, у випадках, встановлених цим Кодексом, декларація митної вартості. У встановленому цим Кодексом порядку в митній декларації декларантом або уповноваженою ним особою зазначаються відомості про:
- 1) документи, що підтверджують повноваження особи, яка подає митну декларацію;
 - 2) зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами;
 - 3) транспортні (перевізні) документи;
 - 4) комерційні документи, наявні у особи, яка подає декларацію;
 - 5) у разі необхідності – документи, що підтверджують дотримання заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

б) документи, що підтверджують дотримання обмежень, які виникають у зв'язку із застосуванням захисних, антидемпінгових та компенсаційних заходів (за наявності таких обмежень);

7) у випадках, передбачених цим Кодексом, – документи, що підтверджують країну походження товару;

8) у разі необхідності – документи, що підтверджують сплату та/або забезпечення сплати митних платежів;

9) у разі необхідності – документи, що підтверджують право на пільги із сплати митних платежів, на застосування повного чи часткового звільнення від сплати митних платежів відповідно до обраного митного режиму;

10) у разі необхідності – документи, що підтверджують зміну термінів сплати митних платежів;

11) у разі необхідності – документи, що підтверджують заявлену митну вартість товарів та обраний метод її визначення відповідно до статті 53 цього Кодексу.

4. Під час надання органу доходів і зборів попереднього повідомлення про намір здійснити переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України органу доходів і зборів надаються такі документи та/або відомості, у тому числі засобами інформаційних технологій:

1) для ввезення товарів на митну територію України:

а) заява встановленої форми про намір здійснити ввезення товарів на митну територію України (попереднє повідомлення або попередня митна декларація);

б) відомості про найменування, обсяг (кількість) та вартість товарів, які планується ввезти на митну територію України;

в) вид транспорту, яким планується здійснити ввезення товарів на митну територію України;

г) назва пункту пропуску через державний кордон України (органу доходів і зборів), через який планується ввезення товарів;

г) відомості про документи, що підтверджують дотримання встановлених відповідно до закону заборон та/або обмежень щодо пропуску товарів через митний кордон України;

2) для вивезення товарів з митної території України – митна декларація на товари або супровідні документи на товари у випадках, встановлених цим Кодексом, які подаються органу доходів і зборів для митного контролю.

Визначає переліки документів і відомостей, необхідних для митного контролю, при перевезенні різними видами транспорту.

Стаття 336. Форми митного контролю.

1. Митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами органів доходів і зборів шляхом:

1) перевірки документів та відомостей, які відповідно до статті 335 цього Кодексу надаються органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;

2) митного огляду (огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, огляду та переогляду ручної поклажі та багажу, особистого огляду громадян);

3) обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України;

4) усного опитування громадян та посадових осіб підприємств;

5) огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено на органи доходів і зборів;

6) перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем;

7) проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;

8) направлення запитів до інших державних органів, установ і організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих органу доходів і зборів.

Встановлює форми митного контролю, які застосовуються посадовими особами органів доходів і зборів.

Стаття 337. Перевірка документів і відомостей, які подаються органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

1. Перевірка документів та відомостей, які відповідно до статті 335 цього Кодексу подаються органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, здійснюється візуально, із застосуванням інформаційних технологій (шляхом проведення формато-логічного контролю, контролю співставлення, контролю із застосуванням системи управління ризиками) та в інші способи, передбачені цим Кодексом.

2. Формато-логічний контроль – це автоматизована перевірка правильності заповнення даних митних декларацій та повернення результатів перевірки; перевірка митних декларацій та інших документів на достовірність та законність; здійснення статистичного, валютного контролю, контролю нарахованих митних платежів, контролю правильності застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

3. Контроль співставлення – це автоматизоване порівняння даних, які містяться в митних деклараціях або інших документах, поданих для митного контролю або митного оформлення, з даними, які містяться в електронних копіях митних декларацій та інших документах, що надходять з митних та правоохоронних органів суміжних держав; в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів, інших електронних документах, пов'язаних з перевіркою достовірності даних, що перевіряються.

4. Контроль із застосуванням системи управління ризиками – це оцінка ризику шляхом аналізу (у тому числі з використанням інформаційних технологій) поданих документів у конкретному випадку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України з метою обрання форм та обсягу митного контролю, достатніх для забезпечення додержання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Визначає порядок та способи перевірки документів і відомостей, які подаються органам доходів і зборів під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Стаття 338. Огляд та переогляд товарів, транспортних засобів.

1. Огляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення, пред'явлених органу доходів і зборів (у тому числі для перерахунку та зважування), проводиться в можливо короткий строк після прийняття рішення про його проведення.

2. За результатами застосування системи управління ризиками огляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення може бути ідентифікаційним – без розкриття пакувальних місць і без обстеження транспортного засобу, частковим – з розкриттям до 20 відсотків пакувальних місць і вибіркоvim обстеженням транспортного засобу та повним – з розкриттям до 100 відсотків пакувальних місць та поглибленим обстеженням транспортного засобу.

3. За письмовим рішенням керівника органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки, огляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення може також проводитися, якщо:

1) митна декларація не подана декларантом протягом строку, встановленого статтею 263 цього Кодексу, за наявності достатніх підстав вважати, що ці товари переміщуються через митний кордон України з порушенням норм цього Кодексу та інших законів з питань державної митної справи;

2) товари виявлено (знайдено) під час здійснення митного контролю в зонах митного контролю та/або транспортних засобах, що перетинають митний кордон України, й їх власник невідомий;

3) декларантом не виконуються обов'язки, встановлені статтею 266 цього Кодексу.

4. Переогляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення проводиться у разі виявлення пошкодження або втрати митного забезпечення, накладеного на зазначені товари, транспортні засоби, чи за наявності інших видимих ознак можливого несанкціонованого досту-

пу до товарів, що перебувають під митним контролем. Витрати, пов'язані з проведенням такого переогляду, несе власник зазначених товарів, транспортних засобів або уповноважена ним особа.

5. Крім випадків, зазначених у другій–четвертій частинах цієї статті, огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення може проводитися за наявності достатніх підстав вважати, що переміщення цих товарів, транспортних засобів через митний кордон України здійснюється поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, у тому числі в разі отримання відповідної офіційної інформації від правоохоронних органів. Вичерпний перелік відповідних підстав визначається Кабінетом Міністрів України. З метою проведення огляду (переогляду) товарів посадові особи органів доходів і зборів самостійно вживають заходів, передбачених цим Кодексом, на всій митній території України, включаючи зупинення транспортних засобів для проведення їх огляду (переогляду), в межах контрольованого прикордонного району та прикордонної смуги. Такий огляд (переогляд) проводиться за рахунок органу, з ініціативи або на підставі інформації якого прийнято рішення про його проведення. Якщо в результаті проведення огляду (переогляду) виявлено факт незаконного переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, витрати, пов'язані з проведенням огляду (переогляду), відшкодовуються власником зазначених товарів, транспортних засобів або уповноваженою ним особою.

6. Огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення здійснюється у присутності особи, яка переміщує ці товари, транспортні засоби через митний кордон України чи зберігає товари під митним контролем, а у разі її відсутності – за умови залучення не менше ніж двох понятих. Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у результатах огляду (переогляду). Працівники органів доходів і зборів не можуть бути понятими.

7. Порядок проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

8. За результатами митного огляду (переогляду) складається акт огляду (переогляду) у двох примірниках, в якому зазначаються відомості про:

1) посадових осіб органу доходів і зборів, які здійснювали огляд (переогляд), та осіб, які були присутні під час його проведення;

2) підстави проведення огляду (переогляду) за відсутності особи, яка переміщує товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи зберігає товари під митним контролем;

3) обсяг здійснення огляду (переогляду) та результати його проведення;

4) інші відомості, що стосуються товарів, транспортних засобів комерційного призначення, огляд (переогляд) яких проводився.

9. Акт огляду (переогляду) засвідчується відбитком особистої номерної печатки посадової особи органу доходів і зборів, яка проводила огляд (переогляд).

10. Один примірник акта передається (надсилається) особі, яка переміщує товари через митний кордон України чи зберігає товари під митним контролем.

11. Форма акта огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів, ручної поклажі та багажу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Визначає випадки проведення огляду і переогляду товарів, транспортних засобів та їх можливі форми.

Передбачає, що порядок проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, форма акта огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів, ручної поклажі і багажу затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 339. Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу.

1. Якщо є підстави вважати, що в ручній поклажі або багажі громадянина переміщуються через митний кордон України, у тому числі транзитом, товари, які підлягають обліку і відповідним видам контролю, зазначеним у частині першій статті 319 цього Кодексу, чи товари, при митному оформленні яких справляються митні платежі, а також товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено, орган доходів і зборів має право провести огляд, а в разі необхідності – і переогляд ручної поклажі та багажу з їх розпакуванням.

2. Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу громадянина здійснюються в присутності цього громадянина чи уповноваженої ним особи.

3. Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи здійснюються:

1) якщо є підстави вважати, що несупроводжуваний багаж містить товари, які становлять небезпеку для життя і здоров'я людей, тварин та рослин, а також довкілля;

2) якщо громадянин або уповноважена ним особа не з'явилися протягом одного місяця з дня надходження до митниці призначення несупроводжуваного багажу;

3) у разі залишення на території України ручної поклажі, багажу з порушенням зобов'язання про їх транзит через територію України.

4. Огляд та переогляд ручної поклажі, багажу за відсутності громадянина чи його уповноваженого представника здійснюються в присутності представників підприємства, що здійснює перевезення, пересилання ручної поклажі та багажу чи їх зберігання.

5. Про здійснення огляду та переогляду складається акт, форму якого встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

6. Один примірник акта огляду (переогляду) передається громадянину або уповноваженій ним особі або представнику підприємства, що здійснює перевезення, пересилання ручної поклажі та багажу чи їх зберігання.

Визначає випадки проведення огляду та переогляду ручної поклажі, багажу та підстави їх проведення.

Стаття 340. Особистий огляд.

1. Особистий огляд як виняткова форма митного контролю проводиться за письмовим рішенням керівника органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки, якщо є достатні підстави вважати, що громадянин, який прямує через митний кордон України чи перебуває в зоні митного контролю або у транзитній зоні міжнародного аеропорту, приховує предмети контрабанди чи товари, які є безпосередніми предметами порушення митних правил або заборонені для ввезення в Україну, вивезення з України чи транзиту через територію України.

2. Перед початком огляду посадова особа органу доходів і зборів повинна пред'явити громадянину письмове рішення керівника органу доходів і зборів чи особи, яка виконує його обов'язки, ознайомити громадянина з його правами та обов'язками під час проведення такого огляду і запропонувати добровільно видати приховані та/або не задекларовані товари.

3. Факт ознайомлення громадянина з рішенням про проведення особистого огляду засвідчується посадовою особою органу доходів і зборів відповідним написом на рішенні про проведення такого огляду. У разі відмови громадянина від добровільної видачі прихованих та/або не задекларованих товарів на рішенні про проведення особистого огляду робиться відповідний запис, завірений підписом посадової особи органу доходів і зборів, яка пред'являла зазначене рішення громадянину.

4. Громадянин, стосовно якого здійснюється особистий огляд, має право:

1) до початку проведення особистого огляду ознайомитися з рішенням про проведення особистого огляду та порядком його проведення;

2) ознайомитися зі своїми правами та обов'язками під час проведення особистого огляду;

3) надавати пояснення та заявляти клопотання;

4) добровільно видати товари, що переміщуються ним через митний кордон України з порушенням вимог законодавства з питань державної митної справи;

5) робити заяви з обов'язковим внесенням їх посадовою особою органу доходів і зборів, яка проводить особистий огляд, до протоколу проведення такого огляду;

6) користуватися рідною мовою та послугами перекладача;

7) ознайомитися з актом проведення особистого огляду після його складення та зробити заяву, яка підлягає внесенню до акта;

8) оскаржувати рішення, дії органу доходів і зборів щодо проведення такого огляду.

5. Особистий огляд проводиться в ізольованому приміщенні, що відповідає встановленим санітарно-гігієнічним вимогам, посадовою особою органу доходів і зборів однієї статі з громадянином, стосовно якого проводиться особистий огляд, у присутності не менш як двох понятих тієї самої статі. Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у результатах огляду. Понятими не можуть бути родичі особи, яка підлягає особистому огляду, та працівники органів доходів і зборів. Доступ до приміщення, де проводиться огляд, громадян, які не беруть участі в ньому, і можливість спостерігати за проведенням огляду з боку таких громадян мають бути ви-

ключені. Обстеження органів тіла громадянина, який підлягає особистому огляду, проводиться виключно медичним працівником.

6. Під час проведення особистого огляду складається протокол за формою, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

7. Протокол підписується посадовою особою органу доходів і зборів, яка проводила огляд, громадянином, який пройшов особистий огляд, понятими, які були присутні під час огляду, а в разі обстеження медичним працівником – і цим працівником. Громадянин, який пройшов особистий огляд, має право зробити заяву з обов'язковим занесенням її до протоколу.

8. Копія протоколу надається громадянинові.

9. Особистому огляду не підлягають Президент України, Голова Верховної Ради України, народні депутати України, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, Голова та судді Верховного Суду України, Голова та судді Конституційного Суду України, Міністр закордонних справ України, Генеральний прокурор України та члени їхніх сімей, які прямують разом з ними.

Стаття 341. Облік товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

1. Облік товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, здійснюється органом доходів і зборів з метою проведення їх митного контролю.

2. Облік товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, здійснюється на підставі митних декларацій на товари та національних реєстраційних документів транспортних засобів.

3. Облік товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, здійснюється з використанням відповідних приладів обліку.

4. Порядок здійснення органами доходів і зборів обліку товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та форми документів для здійснення такого обліку, у тому числі в електронній формі, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Передбачає проведення органами доходів і зборів обліку товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, з метою проведення їх митного контролю.

Порядок здійснення органами доходів і зборів обліку товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та форми документів для здійснення такого обліку, у тому числі в електронній формі, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 342. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.

1. Для забезпечення митного контролю посадовими особами органу доходів і зборів може проводитися усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.

2. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств під час здійснення митного контролю – це отримання посадовою особою органу доходів і зборів інформації, що має значення для здійснення митного контролю, від осіб, які володіють такою інформацією.

3. У разі необхідності під час проведення усного опитування складається протокол, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Про складення протоколу особа, яка опитується, попереджається перед початком опитування.

Визначає підстави та порядок проведення усного опитування громадян і посадових осіб підприємств.

Стаття 343. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів.

1. Огляд територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи прова-

диться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів (крім житла громадян), може здійснюватися посадовими особами органу доходів і зборів за письмовим рішенням керівника цього органу або особи, яка виконує його обов'язки, з метою:

1) перевірки законності ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України, дотримання порядку їх ввезення, а також правильності нарахування та повноти сплати митних платежів;

2) перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів, транспортних засобів комерційного призначення відомостям, заявленим у митній декларації;

3) перевірки дотримання встановлених цим Кодексом та іншими законами України правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів.

2. Огляд проводиться після пред'явлення особі, у володінні (користуванні) якої перебуває територія, особі, відповідальній за експлуатацію складу організації – отримувача гуманітарної допомоги, утримувачеві складу тимчасового зберігання, митного складу, магазину безмитної торгівлі, вільної митної зони або уповноваженій ним особі відповідного рішення та службового посвідчення посадової особи органу доходів і зборів.

3. Огляд повинен здійснюватися не більш як протягом одного дня, якщо інше не встановлено законодавством.

4. За результатами огляду складається акт, один примірник якого вручається відповідно особі, у володінні (користуванні) якої перебуває територія, особі, відповідальній за експлуатацію складу організації – отримувача гуманітарної допомоги, утримувачеві складу тимчасового зберігання, митного складу, магазину безмитної торгівлі або уповноваженій ним особі, керівникові чи заступнику керівника органу управління відповідної спеціальної (вільної) економічної зони. Форма такого акта затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Визначає мету, термін та порядок проведення огляду територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів.

Стаття 344. Перевірка обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем.

1. Перевірка обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, – це проведення органами доходів і зборів дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари, транспортні засоби комерційного призначення вимогам, встановленим цим Кодексом та іншими законами України з питань державної митної справи.

2. Перевірка обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, як форма митного контролю здійснюється стосовно:

1) підприємств, які здійснюють види діяльності, зазначені у статті 404 цього Кодексу;

2) підприємств, до яких застосовуються спеціальні спрощення відповідно до цього Кодексу;

3) підприємств, які здійснюють операції з товарами, поміщеними у митний режим, що передбачає ведення обліку таких товарів.

3. За результатами перевірки обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, посадовими особами органу доходів і зборів складається акт, один примірник якого надається керівнику підприємства, що перевірялося.

Стаття 345. Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.

1. Документальна перевірка – це сукупність заходів, за допомогою яких органи доходів і зборів переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених у них даних, законності ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.

2. Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати мит-

них платежів, проводяться органами доходів і зборів з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 Податкового кодексу України.

Імплементация митного законодавства, що відповідає міжнародним стандартам та стандартам ЄС, є одним із головних пріоритетів України на шляху до вступу в ЄС.

МКУ у новій редакції є завершальним етапом упровадження нормативно-правової бази, необхідної для імплементации МКУ у відповідності до міжнародно визнаних стандартів, митного законодавства ЄС.

Одним із суттєвих кроків органів доходів і зборів на шляху вступу України до ЄС є спрощення митних процедур, здійснення яких неможливе без затвердження сучасних методів роботи на основі методів управління ризиками та методів аудиту.

Застосування методів управління ризиками дозволить підвищити ефективність митного контролю шляхом зосередження контролю на найбільш ризикованих переміщеннях товарів і в підсумку досягти спрощення і прискорення митного контролю для «добросовісних» суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. А застосування методів аудиту дозволить доповнити заходи для досягнення зазначених переваг і забезпечити належний митний контроль навіть після завершення митного оформлення.

Відповідно до стандартного правила 6.6 Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур система митного контролю містить у собі контроль на основі методів аудиту.

Статтею 102 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) визначено, що контролюючий орган має право самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених ПКУ, не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, – за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання, а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

Відповідно до статті 46 ПКУ митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Таким чином, документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, проводяться органами доходів і зборів не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання митної декларації.

У той же час пунктом 102.2 Податкового кодексу України передбачено, що грошове зобов'язання може бути нараховане або провадження у справі про стягнення такого податку може бути розпочате без дотримання строку давності, визначеного у частині першій цієї статті, якщо:

– податкову декларацію за період, протягом якого виникло податкове зобов'язання, не було подано;

– посадову особу платника податків (фізичну особу – платника податків) засуджено за ухилення від сплати зазначеного грошового зобов'язання або у кримінальній справі винесено рішення про її закриття з не реабілітуючих підстав, яке набрало законної сили.

3. Органи доходів і зборів мають право здійснювати митний контроль шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи щодо:

1) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;

2) обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;

3) правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення;

4) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;

5) законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

Насамперед необхідно звернути увагу, що перевірки, проведення яких врегульовано цим Кодексом, мають здійснювати лише органами доходів і зборів. Проте у разі планування митними та іншими

контролюючими органами проведення планової виїзної перевірки одного й того самого підприємства, така перевірка проводиться зазначеними органами одночасно.

Планова та позапланова виїзна перевірка є перевіркою, що здійснюється за місцем перебування платника податків або за місцем розташування об'єкта, стосовно якого проводиться така перевірка, на підставі даних у митній декларації й існуючих у органах доходів і зборів документів і відомостей про зовнішньоекономічну діяльність платника податків, а також отриманих у нього документів і відомостей.

Невиїзна перевірка проводиться в приміщенні органу доходів і зборів.

Виходячи з вищевикладеного, органи доходів і зборів мають право проводити два види митних перевірок: виїзні та невиїзні. Різновидами документальних виїзних перевірок визначаються планові та позапланові.

Невиїзну перевірку законодавець пов'язує з двома принциповими ознаками: проведення її у приміщенні органу доходів і зборів та наявність як підстав даних, що містяться:

– в електронних копіях митних декларацій, інформації, що стосується товарів, митне оформлення яких завершено, отриманих від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та виробників таких товарів, з висновків акредитованих відповідно до законодавства експертів;

– надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтвердженої інформації про непідтвердження автентичності поданих органам доходів і зборів документів щодо товарів, митне оформлення яких завершено, недостовірність відомостей, що в них містяться, а також запитів стосовно надання інформації про зовнішньоекономічні операції, які здійснювалися за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності – резидентів України.

4. Під час проведення документальної перевірки посадові особи органу доходів і зборів повинні реалізовувати визначені цим Кодексом повноваження виключно в обсязі, необхідному для з'ясування питань перевірки.

5. Відшкодування збитків та/або шкоди, заподіяних посадовими особами органу доходів і зборів підприємству під час проведення перевірки, здійснюється у порядку, встановленому законом.

6. Результати перевірки оформлюються актом (довідкою) та є підставою для самостійного визначення органом доходів і зборів суми податкового зобов'язання підприємства щодо сплати митних платежів, застосування заходів, передбачених законами України.

7. У разі виявлення органом доходів і зборів під час проведення перевірки ознак порушень митних правил або контрабанди посадові особи органу доходів і зборів вживають передбачених законом заходів.

8. У разі скасування, зміни за результатами документальної перевірки рішень щодо класифікації товарів для митних цілей, прийнятих органами доходів і зборів відповідно до статті 69 цього Кодексу, або рішень про коригування заявленої митної вартості товарів, прийнятих органами доходів і зборів відповідно до розділу III цього Кодексу, дії, вчинені підприємством на виконання таких рішень, не тягнуть за собою застосування штрафних (фінансових) санкцій, нарахування пені, накладення адміністративних стягнень, крім випадків, якщо зазначені рішення були прийняті на підставі поданих підприємством недостовірних документів, недостовірної інформації та/або внаслідок ненадання підприємством всієї наявної у нього інформації, необхідної для прийняття зазначених рішень, що суттєво вплинуло на характер цих рішень.

Види порушень митних правил, за які встановлена адміністративна відповідальність, висвітлено в Главі 68 Митного кодексу України.

Зокрема, частиною 2 статті 474 Митного кодексу визначена можливість застосування до суб'єктів ЗЕД, що перевіряються, заходів адміністративного впливу у таких випадках, як перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів, невиконання її вимог під час проведення перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, чи документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

При виявленні порушень митних правил уповноважена посадова особа органу доходів і зборів, яка виявила таке порушення, невідкладно складає протокол за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику (стаття 494 МКУ) з урахуванням вимог частини 1 статті 490 МКУ.

Частиною 1 статті 490 Митного кодексу України передбачено, що протокол про порушення митних правил мають право складати:

1) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України і які безпосередньо виявили порушення митних правил;

2) посадові особи органів доходів і зборів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;

3) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або керівником митниці.

Стаття 346. Підстави та порядок проведення органами доходів і зборів документальних виїзних перевірок.

1. Документальні виїзні перевірки проводяться за наказом відповідного органу доходів і зборів з урахуванням обставин і підстав, установлених цим Кодексом.

2. Документальною плановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка передбачена в плані-графіку органу доходів і зборів та проводиться за місцезнаходженням підприємства, що перевіряється. У разі відсутності на підприємстві належних умов для роботи посадових осіб органу доходів і зборів перевірка такого підприємства, за згодою його керівника, може проводитися у приміщенні органу доходів і зборів.

У разі відсутності на підприємстві належних умов для роботи посадових осіб органу доходів і зборів виїзна перевірка такого підприємства, за згодою його керівника, може проводитися у приміщенні органу доходів і зборів.

Проведення перевірки в приміщенні органу доходів і зборів не спростовує обов'язки посадових осіб підприємства, що перевіряється, які відповідно до частини 2 статті 350 МКУ полягають в тому, що вони зобов'язані не перешкоджати законній діяльності посадових осіб органу доходів і зборів під час проведення перевірки та виконувати законні вимоги зазначених осіб, у тому числі отримані в письмовій формі, які стосуються надання до перевірки документів, їх копій, інформації, у тому числі, за наявності – в електронній формі, проведення інвентаризацій, оглядів та реалізації інших прав посадових осіб органів доходів і зборів, передбачених цим Кодексом та Податковим кодексом України.

Відповідно до пункту 8 статті 346 у тривалість документальної виїзної перевірки не включається період часу між врученням керівнику підприємства, що перевіряється, або уповноваженій ним особі письмової вимоги про надання документів і відомостей, необхідних для з'ясування питань перевірки, та наданням таких документів і відомостей.

3. Проведення документальних планових виїзних перевірок здійснюється органами доходів і зборів на підставі квартальних планів, які формуються ними самостійно, виходячи з результатів аналізу зовнішньоекономічних операцій підприємств із застосуванням системи управління ризиками. Порядок планування органами доходів і зборів виїзних перевірок визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Документальна планова виїзна перевірка одного й того самого підприємства може проводитися не частіше одного разу на 12 місяців, а підприємства, яке отримало статус уповноваженого економічного оператора, – не частіше одного разу на 30 місяців.

Документальна планова виїзна перевірка повинна бути передбачена у плані роботи органу доходів і зборів. Документальна планова перевірка проводиться відповідно до плану-графіка, до якого відбираються платники, виходячи з результатів аналізу зовнішньоекономічних операцій підприємств із застосуванням системи управління ризиками.

Законодавець установлює періодичність проведення документальних планових виїзних перевірок платників податків залежно від статусу платника податків.

Платник податків – особа, на яку відповідно до цього Кодексу, Податкового кодексу України та інших законів України покладено обов'язок зі сплати митних платежів.

Порядок планування органами доходів і зборів виїзних перевірок визначається визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

5. У разі планування митними та іншими контролюючими органами проведення планової виїзної перевірки одного й того самого підприємства така перевірка проводиться зазначеними органами одночасно. Порядок координації проведення планових виїзних перевірок центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, визначається Кабінетом Міністрів України.

6. Право на проведення документальної планової перевірки підприємства надається лише за умови, що керівнику цього підприємства або уповноваженій ним особі не пізніше ніж за 10

календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом з повідомленням про вручення копії наказу про проведення документальної планової перевірки та письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки.

Статтею 253 Цивільного Кодексу України визначено, що перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. Таким чином, у випадку вручення керівнику підприємства або уповноваженій ним особі копії наказу про проведення документальної планової перевірки та письмового повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки під розписку, датою початку перевірки буде 11-й день з дати вручення цих документів.

7. Документальною позаплановою виїзною перевіркою вважається перевірка підприємства, яка не передбачена планами роботи органу доходів і зборів і може проводитися за наявності хоча б однієї з таких обставин:

1) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в порядку контролю здійснено перевірку матеріалів документальної перевірки, проведеної органом доходів і зборів, і виявлено невідповідність висновків акта перевірки вимогам законодавства або неповне з'ясування під час перевірки питань, що повинні бути з'ясовані під час перевірки для винесення об'єктивного висновку щодо дотримання підприємством вимог законодавства з питань державної митної справи. Проведення такої позапланової документальної виїзної перевірки може ініціюватися центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, тільки за умови, що стосовно посадових осіб органу доходів і зборів, які проводили таку перевірку, розпочато службове розслідування або кримінальне провадження. У такому разі центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, визначає орган доходів і зборів, що проводитиме таку перевірку;

2) виявлено факти або отримано документальну інформацію, які свідчать про порушення підприємством вимог законодавства з питань державної митної справи, якщо підприємство не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу доходів і зборів протягом 10 робочих днів з дня отримання такого запиту;

3) підприємством не подано в установлений строк митну декларацію;

Частиною 1 статті 263 МКУ передбачено, що митна декларація подається органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, протягом 10 робочих днів з дати доставлення цих товарів, транспортних засобів до зазначеного органу.

Частиною 2 цієї ж статті передбачено, що у разі відмови у прийнятті митної декларації або в митному оформленні товарів, а також у разі прийняття органом доходів і зборів рішення про коригування митної вартості товарів, нова митна декларація подається органу доходів і зборів, який здійснює митне оформлення товарів, не пізніше 10 робочих днів з дати такої відмови, якщо товари протягом зазначеного часу не розміщено на складі тимчасового зберігання чи на складі органу доходів і зборів.

Окрім того, частиною 4 статті 263 МКУ передбачено, що строки, зазначені у першій та другій частинах цієї статті, продовжуються органами доходів і зборів на прохання декларанта:

1) у разі хвороби власника товарів, транспортних засобів комерційного призначення або уповноваженої ним особи, що настала після прибуття у місця, встановлені органами доходів і зборів для здійснення митного контролю, що підтверджується документом, виданим медичним закладом;

2) коли процедура контролю, який здійснюється іншими державними органами під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, потребує додаткового часу, що підтверджується довідкою відповідного органу;

3) якщо виникли обставини та/або сталися події, що перешкоджають поданню органу доходів і зборів митної декларації, зокрема:

а) стихійне лихо (пожежа, повінь тощо), введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях у зоні митного контролю, інші надзвичайні та невідворотні за даних умов події (обставини непереборної сили);

б) протиправні дії третіх осіб, спрямовані проти перевізника, транспортного засобу комерційного призначення чи товарів, що підлягають декларуванню;

в) неможливість подальшого руху транспортного засобу внаслідок зсуву, пошкодження або розпакування товару, що унеможливило пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Для продовження строків пред'явлення або декларування органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення власник або уповноважена ним особа звертається до органу доходів і зборів з письмовою заявою, у тому числі в електронній формі. До заяви додаються відповідні документи, які підтверджують обставини та події, зазначені у частині четвертій статті 263 МКУ.

Орган доходів і зборів на підставі заяви та доданих до неї документів продовжує строк декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення на час, необхідний для усунення причин, що не дали змоги своєчасно задекларувати ці товари, транспортні засоби.

Таким чином, у випадку порушення підприємством термінів декларування, передбачених статтею 263 МКУ, виникає підстава для проведення позапланової документальної перевірки цього підприємства.

4) розпочато процедуру припинення підприємства (крім перетворення), порушено провадження у справі про визнання підприємства банкрутом;

Важливим у випадку початку процедури припинення підприємства або порушенні провадження у справі про визнання підприємства банкрутом для органів доходів і зборів є аналіз потенційного ризику допущення вищезазначеним підприємством порушень митного законодавства, що могли призвести до виникнення податкових зобов'язань.

Строки заявлення вимог до боржника, що ліквідується за ст. 51 Закону про банкрутство мають свої особливості. В ч. 3 ст. 51 Закону про банкрутство встановлено місячний строк із дня публікації оголошення про визнання боржника банкрутом для заявлення кредиторами своїх претензій до боржника, який ліквідується. За загальними правилами ліквідаційної процедури, встановленими ст. 22-31 Закону про банкрутство, не встановлено строків заявлення кредиторами своїх вимог до боржника визнаного банкрутом. З моменту публікації відомостей про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури поточні кредитори, вимоги яких виникли після порушення провадження у справі про банкрутство (у процедурах розпорядження майном, санації та ліквідації), зобов'язані заявити їх ліквідатору та до господарського суду протягом строку ліквідаційної процедури. Розгляд таких вимог здійснюється за аналогією з порядком розгляду вимог конкурсних кредиторів. Вимоги, щодо яких не заявлено заперечень та вимоги, визнані судом, включаються до реєстру вимог кредиторів у четверту чергу.

Загальні правила для заявлення вимог конкурсних кредиторів, які передбачено ст. 14 Закону про банкрутство, не застосовуються при порушенні провадження у справі щодо боржника, що ліквідується. Відповідно до ч. 2 ст. 14 Закону про банкрутство встановлено, що вимоги конкурсних кредиторів, які заявлені після закінчення 30-денного строку, встановленого для їх подання або не заявлені взагалі, не розглядаються й вважаються погашеними. В даній нормі прямо вказано, що зазначений строк є граничним і поновленню не підлягає. На відміну від зазначених правил, вимоги кредиторів боржника, що ліквідується, подаються на протязі одного місяця, а якщо вимоги, заявлені після закінчення місячного строку, встановленого для їх подання, то вони також не розглядаються й вважаються погашеними, але правовою підставою для визнання їх погашеними є норма ч. 5 ст. 31 Закону про банкрутство. Оскільки Законом про банкрутство не встановлено іншого, то вказаний місячний строк відповідно до положень ст. 50-53 ГПК України є строком для вчинення процесуальних дій, тобто процесуальним. Такий строк, у разі його пропуску з поважних причин, за заявою сторони, прокурора чи з ініціативи господарського суду може бути відновлений.

Кредиторами у процедурі банкрутства можуть виступати юридичні й фізичні особи (у тому числі іноземні), які мають «...у встановленому порядку підтверджені документами вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника, щодо виплати заборгованості по заробітній платі працівникам боржника, а також органи державної податкової служби й інші державні органи, які здійснюють контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів (обов'язкових платежів)», окрім кредиторів, майнові вимоги яких повністю забезпечені заставою. Кредитор, майнові вимоги якого забезпечені заставою, може звернутися з заявою до господарського суду тільки на суму, яка не забезпечена заставою, або на суму, яка дорівнює різниці між повною сумою боргу, та «...виручкою, яка може бути отримана при продажу предмета застави, якщо вартість предмета застави недостатня для повного задоволення його вимоги...» (ст. 11).

Таким чином, у випадку, якщо розпочато процедуру припинення підприємства (крім перетворення), порушено провадження у справі про визнання підприємства банкрутом та є потенційний ризик порушення цим підприємством митного законодавства, що може привести до виникнення податкових зобов'язань, позапланова документальна перевірка та виставлення податкових зобов'язань вищезазначеному підприємству, або заявлення раніше не погашеного ним податкового боргу перед органа-

ми доходів і зборів, повинні бути здійсненні до закінчення 30-денного строку, встановленого для їх подання.

5) підприємством подано в установленому порядку органу доходів і зборів заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення, в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки чи скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення і зазначаються обставини, які не були досліджені під час перевірки та об'єктивний розгляд яких неможливий без проведення перевірки. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали предметом оскарження.

8. Тривалість документальної виїзної перевірки не повинна перевищувати 30 робочих днів. У зазначений строк не включаються:

1) період часу між врученням керівнику підприємства, що перевіряється, або уповноваженій ним особі письмової вимоги про надання документів та відомостей, необхідних для з'ясування питань перевірки, та наданням таких документів та відомостей;

2) час, необхідний для відновлення втрачених, пошкоджених або достроково знищених документів, необхідних для з'ясування питань перевірки, у випадках, передбачених Податковим кодексом України;

3) час, необхідний для відновлення бухгалтерського обліку, у разі виявлення невідповідності показників у документах бухгалтерського обліку та/або фінансової звітності;

4) час, необхідний для складення акта (довідки) про результати перевірки.

9. Строк проведення документальної виїзної перевірки може бути продовжений наказом відповідного органу доходів і зборів, але не більше ніж на 15 робочих днів. Підставами для продовження строку проведення планової виїзної перевірки є:

1) заява підприємства (у разі необхідності подання ним документів, що стосуються питань перевірки);

2) змінний режим роботи або підсумований облік робочого часу підприємства та/або його господарських об'єктів;

3) випадки, передбачені абзацом третім пункту 44.7 статті 44 Податкового кодексу України;

4) випадки, коли в період проведення документальної виїзної перевірки на письмовий запит посадової особи органу доходів і зборів, уповноваженої на проведення перевірки, підприємством, яке перевіряється, не надані документи, необхідні для з'ясування питань такої перевірки.

Підстави для продовження строку проведення планової виїзної перевірки, зазначені в пункті 9 статті 346 МКУ, є вичерпними.

10. Встановлені цією статтею строки, підстави та порядок проведення документальних виїзних перевірок підприємств не поширюються на перевірки, що проводяться за заявою самого підприємства, уповноважених економічних операторів (у тому числі на підприємствах, які звернулися для отримання такого статусу), а також на перевірки, що проводяться відповідно до кримінального процесуального закону або у процесі провадження в адміністративній справі про порушення митних правил стосовно посадової особи цього підприємства.

11. Документальну виїзну (планову чи позапланову) перевірку підприємства може бути зупинено наказом відповідного органу доходів і зборів, копія якого не пізніше наступного робочого дня надсилається підприємству рекомендованим листом з повідомленням про вручення або вручається під розписку керівнику підприємства чи уповноваженій ним особі, з подальшим поновленням її проведення на невикористаний строк за наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) необхідність відновлення підприємством втрачених документів або обґрунтованої потреби в додатковому часі для надання документів, визначених у запиті посадової особи органу доходів і зборів;

2) необхідність проведення митної експертизи;

3) необхідність проведення зустрічної звітності;

4) необхідність отримання інформації від інших державних органів України або уповноважених органів іноземних держав.

12. Зупинення документальної виїзної (планової чи позапланової) перевірки перериває перебіг строку проведення перевірки за умови вручення під розписку керівнику підприємства чи уповноваженій ним особі або надіслання підприємству рекомендованим листом з повідомленням про вручення копії наказу про зупинення такої перевірки. При цьому перевірка може бути зупинена на загальний строк, що не перевищує 30 робочих днів, а в разі необхідності проведення митної експертизи, отримання інформації від інших державних органів України або уповно-

важених органів іноземних держав, завершення розгляду судом позовів з питань, пов'язаних з предметом перевірки, відновлення підприємством втрачених документів перевірка може бути зупинена на строк, необхідний для завершення таких процедур.

13. Рішення про зупинення та поновлення документальної перевірки підприємства приймає керівник органу доходів і зборів або особа, яка виконує його обов'язки, за письмовим поданням посадової особи, яка проводить таку перевірку, або за обґрунтованим зверненням підприємства, що перевіряється.

14. Посадовим особам органу доходів і зборів, уповноваженим на проведення перевірки, забороняється перебувати на території підприємства в період зупинення перевірки, крім випадків, коли виникає необхідність зняття або заміни митного забезпечення, накладеного відповідно до пункту 14 частини першої статті 347 цього Кодексу.

Стаття 347. Права та обов'язки посадових осіб органів доходів і зборів під час проведення документальних виїзних перевірок.

Дана стаття характеризується нормами прямої дії. Гарантуючи дотримання принципу законності в митній галузі, законодавець закріплює як права, так і обов'язки посадових осіб органів доходів і зборів під час проведення документальних виїзних перевірок, які забезпечують практичну реалізацію прав органів доходів і зборів, визначених Міжнародною конвенцією про спрощення та гармонізацію митних процедур (Киотською конвенцією), що запобігатиме розширенню функцій і прав однієї сторони та обмеженню прав другої, а також вирішенню спірних питань.

1. Посадовим особам органів доходів і зборів під час проведення документальної виїзної перевірки для з'ясування питань, пов'язаних з перевіркою, надається право:

1) здійснювати перевірку грошових, фінансових і бухгалтерських документів, звітів, контрактів, декларацій, калькуляцій, інших документів, які можуть бути пов'язані з операціями із ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони чи вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або території вільної митної зони, у тому числі інформації, необхідної для з'ясування питань перевірки, яка є в розпорядженні підприємства, що перевіряється, в електронному вигляді;

Перевірка грошових, фінансових і бухгалтерських документів, звітів, контрактів, декларацій, калькуляцій та інших документів передбачає проведення дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари, наявній на підприємстві, на відповідність даним, заявленим органу доходів і зборів, водночас вимогам, встановленим МКУ, та іншими законами України.

Під час проведення перевірок устанавлюються й фіксуються основні товарні та грошові потоки, контрагенти, здійснюється аналіз експортно-імпортних операцій, цінової політики на товари та послуги; перевіряються документи, що підтверджують задекларовану країну походження, митну вартість, класифікацію товарів згідно з УКТ ЗЕД, правомірність надання пільг з оподаткування, дотримання умов поміщення товарів у заявлений митний режим тощо.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» всі підприємства повинні вести бухгалтерський облік, за даними якого складається фінансова, податкова та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності регулює Міністерство фінансів України, яким розробляється План рахунків бухгалтерського обліку і порядок його застосування, затверджуються національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку й інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

При перевірці документів враховуються організація бухгалтерського обліку, визначена підприємством, що перевіряється, принципи бухгалтерського обліку, технологія обробки облікової інформації (ручна, комп'ютерна), форми та методи бухгалтерського обліку, робочий план рахунків та їх кореспонденція тощо, зазначені в наказах про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства.

Оскільки керівництво підприємства відповідно до законодавства несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, які є основою бухгалтерського обліку, їх перевірка дає можливість повного та об'єктивного аналізу господарських операцій, необхідних для з'ясування питань перевірки.

При цьому перевірки можуть проводитися в місцях перебування підприємств або будь-якої особи, що має пряме чи опосередковане відношення до операцій з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони чи вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або території вільної митної зони.

2) отримувати безоплатно від підприємств, що перевіряються, інформацію, пояснення, письмові довідки з питань, що виникають під час проведення перевірки, копії документів, засвідчені підписом керівника підприємства або уповноваженою ним особою та скріплені печаткою (за наявності);

Інформація, пояснення, письмові довідки з питань, що виникають під час проведення перевірки, копії документів, засвідчені підписом керівника підприємства або уповноваженою ним особою та скріплені печаткою (за наявності) використовуються при оформленні результатів перевірок та є підставами для висновків під час проведення перевірок як щодо наявності порушень законодавства України з питань митної справи, так і щодо відсутності таких порушень.

Надані копії документів надають об'єктивну інформацію та дані, необхідні для з'ясування питань перевірки, проте в окремих випадках може скластися ситуація, за якої інформації, зазначеної у документах (за змістом або за формою), замало для прийняття рішення або документи містять суперечливі відомості, тому в практичному застосуванні положень цього кодексу виникає необхідність отримання додаткової інформації, пояснень письмових довідок, з питань, що виникають під час проведення перевірки та які пов'язані операціями з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони чи вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або території вільної митної зони.

З метою з'ясування питань, що виникли в процесі перевірки, посадові особи мають право отримувати в тому числі інформацію щодо кількісних, вартісних та якісних характеристик товарів, технічної документації, технологічних процесів виробництва або іншої господарської діяльності, пов'язаної з товарами, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України або територію вільної митної зони чи вивозяться (пересилаються) за межі митної території України або території вільної митної зони.

3) проводити огляд виробничих, складських, торговельних та інших приміщень підприємства, що перевіряється, з відображенням результатів такого огляду у відповідному акті;

Рішення щодо необхідності проведення огляду виробничих, складських, торговельних та інших приміщень підприємства, що перевіряється, приймається посадовими особами органу доходів і зборів, уповноваженими на проведення перевірки, для перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів, поміщених у відповідний митний режим, відомостям, заявленим у митній декларації, перевірки дотримання встановлених МКУ та іншими законами України умов розміщення товарів у відповідний митний режим і здійснення операцій з товарами та транспортними засобами комерційного призначення, дотримання обмеження щодо їх використання, наявності приладів обліку та їх показників (у випадках переміщення товарів трубопровідним транспортом і лініями електропередач), наявності засобів забезпечення ідентифікації, визначених положеннями статті 326 МКУ, необхідності перевірки фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів, заявленої меті такого переміщення тощо.

При проведенні огляду виробничих, складських, торговельних та інших приміщень підприємства, що перевіряється, посадовими особами органу доходів і зборів з'ясовуються також питання законності переміщення товарів через митний кордон України, наявності товарів щодо яких підприємством не подано в установленний строк митну декларацію тощо.

4) відбирати проби та/або зразки товарів, якщо є така можливість;

Відбір проб і зразків, якщо є така можливість, проводиться у разі, коли є необхідність у отриманні даних (інформації, відомостей тощо), які мають значення для перевірки достовірності зазначених у митній декларації даних, що впливають на повноту нарахування та сплати митних платежів.

5) проводити у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, контрольні аналізи сировини, матеріалів і готової продукції, контрольні запуски у виробництво сировини та матеріалів, які перебували або перебувають під митним контролем чи використовувалися підприємством, що перевіряється, у виробництві готової продукції, виготовленої із сировини та матеріалів, поміщених у відповідний митний режим, або призначати проведення зазначених дій уповноваженими експертами; призначати проведення уповноваженими експертами контрольних обмірів обсягів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт;

У випадках, коли для вирішення питань, що мають значення для перевірки достовірності зазначених у митній декларації даних, що впливають на повноту нарахування і сплати митних платежів, та для прийняття рішення за результатами перевірки, необхідні знання у галузі науки, мистецтва, техніки, економіки і в інших галузях призначається проведення зазначених дій уповноваженим експертам: спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення або іншої експертної установи (організації), призначеної органом доходів і зборів.

Контрольні запуски сировини, матеріалів, готової продукції у виробництво (далі – контрольний запуск) являє собою перевірку відомостей, заявлених підприємством при митному оформленні або після митного оформлення, шляхом безпосереднього дослідження процесу виробництва однієї одиниці (груп одиниць) або партії (у разі неможливості дослідження одиниці товару) сировини, матеріалів, готової продукції.

Підставою для проведення контрольного запуску є обґрунтована потреба у перевірці відомостей, заявлених підприємством при митному оформленні або після митного оформлення, шляхом безпосереднього дослідження процесу виробництва однієї одиниці (груп одиниць) або партії (у разі неможливості дослідження одиниці товару) сировини, матеріалів, готової продукції.

Учасниками контрольного запуску є посадові особи органу доходів і зборів, представники підприємства, на якому проводиться такий запуск, експерти, державні інспектори з метрологічного нагляду, поняті. Участь однієї із посадових осіб органу доходів і зборів, яка проводить документальну виїзну перевірку або зустрічну звірку у контрольному запуску, є обов'язковою.

Безпосереднє дослідження процесу виробництва учасниками контрольного запуску при його проведенні здійснюється за наступними показниками:

а) кількісними: обсяг використаних матеріалів та сировини; обсяг матеріалів або сировини, використаних у процесі виробництва (переробки); обсяг матеріалів або сировини (у тому числі придбаних на митній території України), використаних на кожному конкретному етапі виробництва (переробки); кількість етапів виробництва (переробки); обсяг залишків, відходів; обсяг супутніх продуктів, які утворюються у процесі переробки; обсяг виходу готової продукції; інші кількісні показники.

б) якісні: фізико-хімічні, біологічні й інші характеристики.

Контрольний запуск проводиться щодо матеріалів, сировини, готової продукції, що є тотожними тим, які перебували у виробництві на момент отримання підприємством наказу органу доходів і зборів про проведення контрольного запуску або раніше. З цією метою підприємство надає посадовим особам органу доходів і зборів підтверджувальні документи, які ідентифікують сировину, матеріали та готову продукцію, які перебували у виробництві або отримані у процесі виробництва на момент отримання підприємством наказу органу доходів і зборів про проведення контрольного запуску або раніше. При цьому посадові особи органу доходів і зборів мають право проводити опитування осіб, які безпосередньо залучені у процес виробництва. Результати опитування підлягають занесенню до Акту за результатами контрольного запуску.

Контрольним аналізом сировини, матеріалів, готової продукції (далі – контрольні аналізи) є фіксація кількісних і якісних показників сировини, матеріалів і готової продукції та їх співставлення з відомостями про такі матеріали, сировину, готову продукцію, що заявлені підприємством при митному оформленні або після митного оформлення шляхом їх безпосереднього дослідження.

Контрольні аналізи проводяться щодо готової продукції, яка була вироблена на день, який передує дню отримання підприємством листа з вимогою про проведення такого аналізу або раніше. Контрольні аналізи проводяться щодо сировини та матеріалів, які на момент початку здійснення контрольного аналізу перебувають у виробництві.

У разі, коли при здійсненні контрольного аналізу неможливо достовірно встановити кількісні та якісні показники сировини, матеріалів, готової продукції без володіння спеціальними знаннями у певній галузі знань, за ініціативою посадових осіб органу доходів і зборів залучаються експерти.

Порядок проведення контрольного аналізу сировини, матеріалів і продуктів переробки, контрольний запуск у виробництво сировини та матеріалів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 429.

б) проводити зустрічні звірки на підприємствах;

Зустрічні звірки не є перевітками і проводяться в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

У випадках виникнення необхідності співставлення даних первинних бухгалтерських та інших документів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності для з'ясування їх реальності й повноти відображення в обліку підприємства, що перевіряється, посадовими особами органу доходів і зборів, уповноваженими на проведення перевірки, ініціюються зустрічні звірки підприємств, безпосередньо або опосередковано залучених до операцій з товарами, переміщеними через митний кордон України, у тому числі ввезеними на територію вільної митної зони або вивезеними з цієї території, чи будь-якої іншої особи, яка може володіти документами та даними, необхідними для прийняття рішення за результатами перевірки.

Під час зустрічної звірки з метою перевірки дотримання вимог законодавства при здійсненні зовнішньоторговельних операцій, інформації, яка міститься у митній декларації, декларації митної вар-

тості, а також виду та обсягу операцій з товарами і здійснених розрахунків за ними для з'ясування їх реальності та достовірності, необхідно звернути особливу увагу на пошук прихованої бази оподаткування, для чого необхідно дослідити джерела надходження сировини, матеріалів, комплектуючих виробів тощо, транспортні (перевізні) документи, а також документи, що містять відомості про вартість перевезення товарів, операції за договорами комісії, дорученнями або іншими договорами, які надають контрагенту повноваження вчиняти будь-які юридичні дії за рахунок і на користь платника податків або такі, які надають платнику податків повноваження вчинювати будь-які юридичні дії за рахунок і на користь контрагента.

Проведення зустрічних звірок на підприємствах регламентується статтею 348 МКУ.

7) вимагати від керівників та інших посадових осіб підприємства, що перевіряється, припинення дій, що перешкоджають здійсненню повноважень посадовими особами органів доходів і зборів;

У випадках перешкоджання керівниками та іншими посадовими особами підприємства, що перевіряється, здійсненню повноважень посадовими особами органів доходів і зборів, вимога щодо припинення таких дій може бути здійснена в усній або письмовій формі з роз'ясненням правових наслідків неприпинення таких дій, визначених статтею 474 цього Кодексу.

8) вимагати від керівників підприємства, що перевіряється, проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, які перебували або перебувають під митним контролем чи використовувалися цим підприємством разом із товарами, які були поміщені у відповідний митний режим, бути присутніми при її проведенні, а в разі відмови від проведення такої інвентаризації – звертатися до суду в установленому законом порядку з вимогою зобов'язати підприємство, що перевіряється, до проведення зазначеної інвентаризації;

У разі відмови керівників підприємства, що перевіряється, проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, які перебували або перебувають під митним контролем чи використовувалися цим підприємством разом з товарами, які були поміщені у відповідний митний режим, посадові особи органу доходів і зборів, уповноважені на проведення перевірки, готують мотивоване звернення до підрозділів правового забезпечення для підготовки подання до суду щодо забезпечення виконання передбачених законом повноважень відповідно пункту 2) частини другої статті 183³ Кодексу адміністративного судочинства України.

9) у разі недопущення посадових осіб органів доходів і зборів до проведення огляду територій та виробничих, складських, торговельних чи інших приміщень, здійснення контрольних аналізів, визначених у цій статті, звертатися до суду із поданням про зупинення видаткових операцій підприємства на рахунках такого підприємства шляхом накладення арешту на кошти та інші цінності такого підприємства, що знаходяться у банку (крім операцій з видачі заробітної плати, сплати митних платежів та інших податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань підприємства);

У разі недопущення посадових осіб органів доходів і зборів до проведення огляду територій та виробничих, складських, торговельних чи інших приміщень, здійснення контрольних аналізів, визначених у статті 347 МКУ, готують мотивоване звернення до підрозділів правового забезпечення для підготовки подання до суду щодо забезпечення виконання, передбачених законом, повноважень відповідно статті 183³ Кодексу адміністративного судочинства України.

10) складати протоколи про порушення митних правил у порядку, визначеному цим Кодексом;

Порядок провадження у справах про порушення митних правил визначений главою 69 МКУ.

Відповідно до статті 490 МКУ визначено, що протокол про порушення митних правил мають право складати:

1) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України і які безпосередньо виявили порушення митних правил;

2) посадові особи органів доходів і зборів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;

3) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику або керівником митниці.

Тобто, право на складання протоколів про порушення митних правил має бути визначено у посадових інструкціях посадових осіб органів доходів і зборів, уповноважених наказом органу доходів і зборів на проведення документальної перевірки.

У випадках проведення документальних перевірок посадовими особами органів доходів і зборів, визначених наказом органу доходів і зборів, у посадових інструкціях яких відсутнє право складати

протоколи про порушення митних правил, посадові особи вживають заходи передбачені законодавством (інформування спеціалізованих підрозділів органу доходів і зборів з наданням відповідних документів, що підтверджують виявлення факту митних правопорушень, інформування правоохоронних органів тощо).

11) визначати суми податкових зобов'язань підприємства в порядку, визначеному цим Кодексом;

Пунктом 6 статті 345 МКУ визначено, що результати перевірки є підставою для самостійного визначення органом доходів і зборів суми податкового зобов'язання підприємства щодо сплати митних платежів, застосування заходів, передбачених Законами України.

Порядок адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів) визначено також розділом II Податкового кодексу України, а саме: порядок адміністрування податків і зборів, визначених у розділі I Податкового кодексу України, а також порядок контролю за дотриманням вимог податкового та іншого законодавства у випадках, коли здійснення такого контролю покладено на контролюючі органи, та у разі якщо іншими розділами цього Кодексу або законами з питань митної справи визначається спеціальний порядок адміністрування окремих податків, зборів (обов'язкових платежів), використовуються правила, визначені в іншому розділі або законі з питань митної справи.

Підпунктом 41.1.2. пункту 41.1 статі 41 Розділу II Податкового кодексу України органи доходів і зборів визначено контролюючими органами щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків, які відповідно до податкового законодавства справляються у разі ввезення (пересилання) товарів і предметів на митну територію України або територію спеціальної митної зони або вивезення (пересилання) товарів і предметів з митної території України або території спеціальної митної зони.

Відповідно до пункту 54.3. статі 54 Податкового кодексу України контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення (збільшення) від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, передбачених цим Кодексом або іншим законодавством, в тому числі якщо результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про зниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

12) отримувати від страхових компаній і банківських установ інформацію в порядку та обсязі, визначених законом;

Порядок отримання інформації від страхових компаній встановлений Законом України від 07.03.1996 № 85/96-ВР «Про страхування» (зі змінами та доповненнями), яким у тому числі передбачено, що інформація щодо юридичних і фізичних осіб, яка містить таємницю страхування, надається страховиком у випадку: на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації та обмеження стосовно одержання інформації, що містить таємницю страхування, не поширюються на службовців Уповноваженого органу, які в межах повноважень, наданих цим Законом, здійснюють державний нагляд за страховою діяльністю, а також органи державної податкової та митної служби у разі подання їм інформації на запит, зроблений відповідно до положень Податкового кодексу України.

Отримання інформації від банківських установ здійснюється в порядку та обсязі, визначених законом.

13) користуватися у службових справах засобами зв'язку, які належать підприємствам, що перевіряються, з дозволу посадових осіб цих підприємств;

Нормою пункту 13 частини першої статті 347 МКУ визначено, що користуватися засобами зв'язку, які належать підприємствам, що перевіряються, з дозволу посадових осіб цих підприємств, виключно у службових справах.

14) накладати на час з'ясування питань, які підлягають перевірці, митне забезпечення на комп'ютери, сейфи (шафи), архіви та інші місця, де зберігаються документи, у тому числі в електронній формі, необхідні для проведення перевірки, а також на складські, виробничі, торговельні приміщення, якщо існує вірогідність несанкціонованого вилучення, знищення, підміни, зміни стану або якісних характеристик товарів, які знаходяться в цих приміщеннях, що може мати вплив на прийняття рішення за результатами перевірки;

Вірогідність несанкціонованого вилучення, знищення, підміни, зміни стану або якісних характеристик товарів, які знаходяться в цих приміщеннях, що може мати вплив на прийняття рішення за результатами перевірки, визначається за об'єктивними обставинами організації перевірки, характеру діяльності підприємства, що перевіряється, його ділової репутації тощо.

Про прийняте рішення щодо накладання на час з'ясування питань, які підлягають перевірці, митне забезпечення на комп'ютери, сейфи (шафи), архіви та інші місця, де зберігаються документи, у тому числі в електронній формі, необхідні для проведення перевірки, а також на складські, виробничі, торговельні приміщення інформується керівник підприємства, що перевіряється, або особа яка його заміщує.

15) інші права, передбачені цим Кодексом та законами України.

Положення даної статті не обмежують права органів доходів і зборів визначеним переліком. Посадові особи органів доходів і зборів, що здійснюють перевірку, мають інші права, передбачені МКУ та законами України, в тому числі визначені главою 81 МКУ.

2. Посадові особи органів доходів і зборів під час проведення документальної виїзної перевірки підприємства зобов'язані:

Згідно з частиною 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

1) проводити перевірку відповідно до її програми, що затверджується наказом відповідного органу доходів і зборів про призначення перевірки;

У програмі проведення перевірки визначаються питання необхідні для з'ясування питань перевірки, в залежності від характеру зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що перевіряється, дотримання умов митних режимів, обраних декларантом при переміщенні товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України щодо:

1) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;

2) обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;

3) правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення;

4) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеної у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;

5) законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

2) поважати права та законні інтереси працівників підприємства, що перевіряється, не допускати заподіяння підприємству шкоди неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю;

Згідно зі статтею 31 Конституції України кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної й іншої кореспонденції.

У відповідності до положень частини першої статті 94 Цивільного кодексу України, юридична особа має право на недоторканість її ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть їй належати.

Статтею 30 МКУ визначено відповідальність органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників, у тому числі за заподіяння підприємству шкоди неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю.

3) не порушувати нормального режиму роботи підприємства, що перевіряється;

Статтею 574 МКУ визначено робочий час посадових осіб органів доходів і зборів.

У випадках встановлення робочого часу на підприємстві, що перевіряється, відмінного від визначеного робочого часу для органів доходів і зборів, перевірки проводяться відповідно до встановленого режиму роботи на підприємстві.

4) використовувати будь-яку інформацію, отриману під час проведення перевірки, виключно у митних цілях;

5) не розголошувати інформацію, яка була отримана під час проведення перевірки і становить державну, банківську або комерційну таємницю, що охороняється законом;

Додержання вимог щодо конфіденційності інформації визначено положеннями статті 11 МКУ.

6) надавати на вимогу посадових осіб підприємства, що перевіряється, необхідну інформацію щодо положень законодавства, які стосуються питань перевірки;

7) забезпечувати збереження документів, отриманих та складених у ході перевірки, не розголошувати їх зміст без згоди підприємства, що перевіряється, крім випадків, передбачених цим Кодексом;

8) інформувати посадових осіб підприємства, що перевіряється, про їхні права та обов'язки під час проведення митного контролю після випуску товарів, про призначення та проведення експертизи (дослідження), взяття проб та зразків;

Слід відмітити, що даним пунктом не визначено терміни такого інформування, що фактично передбачає інформування про права та обов'язки під час проведення митного контролю після випуску товарів, на день початку перевірки; про призначення та проведення експертизи (дослідження), взяття проб і зразків за фактом прийняття такого рішення тощо.

9) видавати керівнику підприємства, що перевіряється, або особі, яка виконує його обов'язки, примірник акта або довідки, складених за результатами перевірки;

Статтею 354 МКУ визначено порядок оформлення результатів перевірок, зокрема пунктом 2 встановлено, що акт (довідка) після реєстрації в органі доходів і зборів протягом трьох робочих днів вручається для підписання керівнику підприємства або уповноваженій ним особі чи надсилається підприємству в порядку, встановленому Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень.

10) виконувати інші обов'язки, передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

Посадова особа органу доходів і зборів, що проводить документальну перевірку є посадовою особою контролюючого органу, яка має повноваження здійснювати функції представника влади у відносинах оподаткування. З метою управління та здійснення контролю за справлянням податків та зборів держава делегує посадовим особам контролюючих органів владні повноваження, можливість представляти суб'єкта владних повноважень у сфері оподаткування, обов'язки яких визначені статтею 21 Податкового Кодексу України:

1) дотримуватися Конституції України та діяти виключно у відповідності з цим Кодексом й іншими законами України та нормативними актами;

2) забезпечувати сумлінне виконання покладених на контролюючі органи функцій;

3) забезпечувати ефективну роботу та виконання завдань контролюючих органів відповідно до їх повноважень;

4) не допускати порушень прав та охоронюваних законом інтересів громадян, підприємств, установ, організацій;

5) коректно та уважно ставитися до платників податків, їх представників та інших учасників відносин, що виникають під час реалізації норм ПКУ й інших законів, не принижувати їх честі та гідності;

6) не допускати розголошення інформації з обмеженим доступом, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи;

7) надавати органам державної влади та органам місцевого самоврядування на їх письмовий запит відкриту податкову інформацію в порядку, встановленому законом.

Стаття 348. Проведення зустрічних звірок.

1. Посадові особи органів доходів і зборів під час проведення документальних виїзних звірок підприємств з метою з'ясування питань перевірки мають право проводити зустрічні звірки.

2. Підставою для проведення зустрічної звірки є потреба у перевірці відомостей, отриманих від особи, безпосередньо або опосередковано залученої до операцій з товарами, переміщеними через митний кордон України, у тому числі ввезеними на територію вільної митної зони або вивезеними з цієї території, чи від будь-якої іншої особи, яка може володіти документами та даними, необхідними для прийняття рішення за результатами перевірки, якщо така особа не надасть пояснень та необхідних документальних підтверджень на письмовий запит органу доходів і зборів протягом трьох робочих днів з дати отримання запиту.

3. Під час зустрічної звірки перевіряються дотримання вимог законодавства при здійсненні зовнішньоторговельних операцій, інформація, яка міститься у митній декларації, декларації митної вартості, а також вид та обсяг операцій з товарами і здійснених розрахунків за них для з'ясування їх реальності та достовірності.

4. Результати зустрічної звірки можуть бути використані виключно для підтвердження або спростування інформації, що міститься у митній декларації, декларації митної вартості, а також доданих до них комерційних та інших документах.

5. Зустрічні звірки не є перевітками і проводяться в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що формування та реалізує державну податкову і митну політику.

6. За результатами зустрічної звірки складається довідка, яка у десятиденний строк після завершення звірки надається для підписання керівнику підприємства, на якому проводилася звірка.

Відповідно до статті 27 Митного кодексу Співтовариства (Модернізованого Митного кодексу) «Після митного оформлення товарів та з метою перевірки деталей, що містяться в попередній або митній декларації, органи доходів і зборів можуть перевіряти будь-які документи та дані відносно операцій з товарами, про які йдеться, або відносно попередніх і наступних комерційних операцій з такими товарами. Вказані органи можуть також перевіряти такі товари та /або брати зразки, якщо у них все ще є така можливість.

Такі перевірки можуть проводитися в приміщеннях утримувача товарів або його представника, будь-якої особи, безпосередньо або опосередковано залученої до таких операцій при веденні бізнесу, або будь-якої іншої особи, яка володіє такими документами та даними для бізнесових цілей».

Зустрічна звірка має на меті перевірку відомостей, отриманих від особи, безпосередньо або опосередковано залученої до операцій з товарами, переміщеними через митний кордон України, у тому числі ввезеними на територію вільної митної зони або вивезеними з цієї території, чи від будь-якої іншої особи, яка може володіти документами та даними, необхідними для прийняття рішення за результатами перевірки.

Проведенню зустрічної звірки має передувати запит, який направляється на адресу особи, безпосередньо або опосередковано залученої до операцій з товарами, переміщеними через митний кордон України, у тому числі ввезеними на територію вільної митної зони або вивезеними з цієї території, чи від будь-якої іншої особи, яка може володіти документами та даними, необхідними для прийняття рішення за результатами перевірки.

З метою належного документування звірки, запит повинен складатися в двох примірниках і вручатися посадовій особі підприємства, якій його адресовано, в один із зазначених способів:

а) особисто під розписку із зазначенням на другому примірнику запиту прізвища, ім'я та по батькові, посади, підпису, дати;

б) через канцелярію (загальний відділ) з зазначенням на другому примірнику запиту номера і дати реєстрації в журналі вхідної кореспонденції підприємства та підписом посадової особи канцелярії (загального відділу), яка здійснила реєстрацію;

в) рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

Незважаючи на те, що зустрічні звірки не вважаються перевірками, відповідно до положень частини першої статті 349 МКУ, посадові особи органу доходів і зборів мають право приступити до її проведення на підприємстві за наявності підстав, визначених МКУ, та за умови пред'явлення відповідному підприємству посвідчення на право проведення перевірки, в якому зазначаються дата його видачі, назва органу доходів і зборів, мета проведення перевірки, вид (планова або позапланова) та підстави її проведення, дата початку перевірки, посади, спеціальні звання та прізвища посадових осіб органу доходів і зборів, які проводитимуть перевірку.

Необхідно враховувати, що довідка про результати зустрічної звірки використовується виключно для підтвердження або спростування фінансово-господарських операцій особи, що перевіряється, та інформації, яка міститься у митній декларації, декларації митної вартості та не може використовуватися для визначення грошових зобов'язань підприємства, на якому проводилася зустрічна звірка.

Стаття 349. Умови допуску посадових осіб органів доходів і зборів до проведення документальних (планових чи позапланових) виїзних перевірок та зустрічних звірок.

1. Посадові особи органу доходів і зборів мають право приступити до проведення документальної (планової чи позапланової) виїзної перевірки декларанта чи зустрічної звірки на підприємстві за наявності підстав для їх проведення, визначених цим Кодексом, та за умови пред'явлення керівнику відповідного підприємства або уповноваженій ним особі під розписку посвідчення на право проведення перевірки, в якому зазначаються дата його видачі, назва органу доходів і зборів, мета проведення перевірки, вид (планова чи позапланова) та підстави її проведення, дати початку та закінчення перевірки, посади, спеціальні звання та прізвища посадових осіб органу доходів і зборів, які проводитимуть перевірку, пред'явлення службових посвідчень зазначених осіб, а також надання копії наказу органу доходів і зборів про проведення перевірки.

2. Посвідчення на право проведення перевірки є дійсним за умови наявності підпису керівника органу доходів і зборів, скріпленого печаткою органу доходів і зборів.

3. Ненадання керівнику підприємства або уповноваженій ним особі копії наказу органу доходів і зборів про проведення перевірки, непред'явлення службових посвідчень посадових осіб

органу доходів і зборів, які проводитимуть перевірку, та посвідчення на право проведення перевірки або їх надання (пред'явлення) з порушенням вимог, установлених частинами першою і другою цієї статті, є підставою для недопуску посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки.

4. Недопущення посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки з інших підстав, ніж ті, що визначені у частині третій цієї статті, не дозволяється.

5. При пред'явленні посвідчення на право проведення перевірки керівник підприємства або уповноважена ним особа розписується у посвідченні із зазначенням свого прізвища, ім'я, по батькові, посади, дати і часу ознайомлення.

6. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи розписатися в посвідченні на право проведення перевірки посадовими особами органу доходів і зборів складається акт, який засвідчує факт відмови. Акт про відмову від підпису в посвідченні на право проведення перевірки є підставою для початку проведення такої перевірки.

7. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи у допуску посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки складається акт.

Умови зазначеної статті передбачають рівні права щодо можливості захисту від неправомірного втручання при здійсненні будь-якої комерційної діяльності суб'єкта господарювання так і навпаки щодо реалізації прав та обов'язків уповноважених осіб органу доходів і зборів з питань здійснення процедур митного контролю за товарами, які перебувають у вільному обігу, випущені відповідно до заявленої мети.

Таким чином, принцип законності при здійсненні митних процедур на підприємстві передбачає суворе дотримання процедурного порядку реалізації контрольних заходів відповідно до положень статті 19 Конституції України у частині способу їх виконання.

Права посадових осіб органу доходів і зборів, які мають право на проведення документальної (планової чи позапланової) виїзної перевірки, зустрічної звірки тощо підприємства, закріплено вимогами як статті 347 Митного кодексу, так і підпунктом 41.1.2 статті 41 Податкового кодексу України, як посадових осіб контролюючого органу.

Але, надане законодавством, право на проведення перевірки прямо залежить від дотримання посадовими особами можливості реалізації суб'єктом господарювання його прав, закладених, по-перше, Конституцією України, вимогами статті 350 Митного кодексу та статтею 17 Податкового кодексу України.

Належним чином оформлене посвідчення на проведення перевірки вповноваженими особами органу доходів і зборів, для суб'єкта господарювання означає, що це є офіційний документ, виданий контролюючим органом та про прийняте рішення щодо здійснення митних процедур на вказаному підприємстві.

Крім того, під час виконання процедури допуску підприємством повинно бути усвідомлено про деякі процедурні відмінності згідно з видом перевірки (планова, позапланова чи зустрічна звірка) відповідно порядку, визначеному міністерством, керівник якого (міністр) спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Вимога даної статті щодо випадку не допуску посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки з інших підстав, ніж ті, що визначені у частині третій цієї статті, носить імперативний характер. Згадана вимога дозволяє контролюючому органу, у разі не допуску до проведення перевірки з інших підстав, що визначені у частині третій цієї статті, здійснити на законодавчих підставах фіксацію даного факту в порядку визначеному у пунктах 6, 7 статті.

У даному випадку фіксації факту не допуску посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки має ознаки порушення митних правил, за порушення яких статтею 474 Митного кодексу України передбачена адміністративна відповідальність у вигляді накладення штрафу в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, при повторному вчиненні – штраф у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 350. Права та обов'язки посадових осіб підприємства, що перевіряється, під час проведення документальних перевірок.

Даною статтею детально регламентовано всі аспекти правовідносин, що виникають при проведенні документальних перевірок між платниками податків та органами доходів і зборів, за умови дотримання прав і законних інтересів платників податків з одночасною мінімізацією їх обов'язків.

Ця стаття значно розширює перелік прав платників податків і додатково встановлює такі з них, які сприятимуть створенню партнерських відносин між платниками податків та органами доходів і зборів, уникненню можливих конфліктних ситуацій та поліпшенню інформатизації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Знання та використання прав, безумовне виконання обов'язків кожним платником податків – найважливіші умови формування високої податкової культури, ділового та безконфліктного спілкування підприємців і посадових осіб органів доходів і зборів.

Цілком імовірно, що через кілька років компанії, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, самі будуть прагнути до проведення документальних перевірок. Адже відсутність порушень законодавства України з питань митної справи, що підтверджується документальними перевірками, може служити безперечним доказом його надійності як ділового партнера.

1. Посадові особи підприємства, що перевіряється, мають право:

1) вимагати від посадових осіб органу доходів і зборів повідомлення підстав для проведення перевірки, пред'явлення посвідчення на право проведення перевірки, службових посвідчень посадових осіб органів доходів і зборів, які проводитимуть перевірку, а також надання копії наказу органу доходів і зборів про проведення перевірки;

Повідомлення підстав для проведення перевірки, а також пред'явлення посвідчення на право проведення перевірки, є умовами допуску посадових осіб органів доходів і зборів до проведення документальних (планових чи позапланових) виїзних перевірок та зустрічних звірок, визначених статтею 349 цього Кодексу.

У посвідченні на право проведення перевірки, яке пред'являється керівнику відповідного підприємства або уповноваженій ним особі під розписку, зазначається дата його видачі, назва органу доходів і зборів, мета проведення перевірки, вид (планова чи позапланова) та підстави її проведення, дати початку та закінчення перевірки, посади, спеціальні звання та прізвища посадових осіб органів доходів і зборів, які проводитимуть перевірку.

Посвідчення на право проведення перевірки є дійсним за умови наявності підпису керівника органу доходів і зборів, скріпленого печаткою органу доходів і зборів.

Непред'явлення керівнику підприємства або уповноваженій ним особі посвідчення на право проведення перевірки або його пред'явлення з порушенням вимог, установлених частинами першою та другою статті 349 МКУ, є підставою для недопущення посадових осіб органу доходів і зборів до проведення перевірки.

2) надавати посадовим особам органу доходів і зборів, які проводять перевірку, письмові заяви, зауваження, пояснення з питань, що стосуються перевірки;

Надані письмові заяви, зауваження, пояснення з питань, що стосуються перевірки, використовуються посадовими особами органу доходів і зборів, які проводять перевірку, виключно в митних цілях, та є обов'язковими для розгляду.

3) запитувати у посадових осіб органу доходів і зборів та отримувати від них інформацію щодо положень законодавства, що стосуються питань перевірки;

Надання інформації щодо положень законодавства, що стосуються питань перевірки, посадовими особами органу доходів і зборів на вимогу посадових осіб підприємства, що перевіряється, обов'язкове.

4) надавати посадовим особам органу доходів і зборів всі наявні у їх розпорядженні документи та відомості, що підтверджують процедури декларування та митного оформлення товарів до відповідного митного режиму, а також дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи;

Порядок надання документів посадовими особами підприємства, що перевіряється визначений статтею 353 МКУ.

При цьому право посадових осіб підприємства щодо надання документів не обмежується переліком документів, визначених МКУ, при розміщенні товарів у відповідні митні режими. Передбачено надання всіх наявних у їх розпорядженні документів і відомостей, що можуть свідчити на користь платника податків, отримані в порядку та спосіб, передбаченими законами України.

5) вимагати від посадових осіб органу доходів і зборів перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь підприємства;

Перевірка відомостей і фактів, що можуть свідчити на користь підприємства, здійснюється під час проведення перевірки посадовими особами органу доходів і зборів.

Пунктом 44.7. статті 44 Податкового кодексу України визначено, що у разі, якщо посадова особа контролюючого органу, яка здійснює перевірку, відмовляється з будь-яких причин від врахування

документів, наданих платником податків під час проведення перевірки, платник податків має право до закінчення перевірки надіслати листом з повідомленням про вручення та з описом вкладеного або надати безпосередньо до контролюючого органу, який призначив проведення перевірки, копії таких документів (засвідчені печаткою платника податків (за наявності печатки) та підписом платника податків – фізичної особи або посадової особи платника податків – юридичної особи).

б) звертатися до органу доходів і зборів, посадові особи якого проводять перевірку, з клопотанням про продовження строку подання документів, строку проведення перевірки;

Пунктами 6-9 статті 352 МКУ визначено право керівника підприємства або уповноваженої ним особи звернутися до керівника органу доходів і зборів, яким призначено перевірку, з письмовою заявою щодо продовження строку надання документів (їх копій), зазначених у письмовому запиті посадової особи органу доходів і зборів, але не більше ніж на п'ятнадцять робочих днів, та, за наявності об'єктивних обставин, подавати таку заяву стосовно кожного письмового запиту посадової особи органу доходів і зборів.

Керівник органу доходів і зборів протягом двох робочих днів від дати отримання заяви підприємства щодо продовження строку надання документів (їх копій) зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення за результатами її розгляду.

У разі прийняття рішення про продовження строку надання відповідних документів (їх копій) підприємству надсилається відповідь.

Заява підприємства щодо необхідності подання ним документів, що стосуються питань перевірки, є підставою для продовження строку перевірки, передбачено пунктом 9 статті 346 МКУ.

7) подавати письмові зауваження або заперечення до акта перевірки у разі незгоди з викладеними в ньому фактами та обставинами, вимагати розгляду цих зауважень або заперечень посадовими особами органу доходів і зборів по суті та долучати їх до акта, що складається за результатами перевірки;

Пунктом 8 статті 354 МКУ визначено, що у разі незгоди керівника підприємства або уповноваженої ним особи з висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті або довідці про результати перевірки, вони зобов'язані підписати акт або довідку з запереченнями, які вони мають право подати протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта або довідки. Такі заперечення є невід'ємною частиною акта або довідки про результати перевірки. Заперечення розглядаються органом доходів і зборів протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їх отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені у зауваженнях). За результатами розгляду підприємству надсилається відповідь у порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право брати участь у розгляді заперечень. Про своє бажання взяти участь у розгляді заперечень ці особи зазначають у запереченнях.

Також підпунктом 5) пункту 7 статті 346 МКУ визначено, що підставою для проведення позапланової документальної перевірки є подання підприємством в установленому порядку органу доходів і зборів заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення, в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки чи скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення і зазначаються обставини, які не були досліджені під час перевірки та об'єктивний розгляд яких неможливий без проведення перевірки. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали предметом оскарження.

8) отримувати у посадових осіб органу доходів і зборів після закінчення перевірки примірник акта (довідки), що складається за результатами перевірки;

Статтею 354 МКУ визначено порядок оформлення результатів перевірок, зокрема пунктом 2 встановлено, що акт (довідка) після реєстрації в органі доходів і зборів протягом трьох робочих днів вручається для підписання керівнику підприємства або уповноваженій ним особі чи надсилається підприємству в порядку, встановленому Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень.

9) оскаржувати рішення, прийняте органом доходів і зборів за результатами перевірки;

У всіх випадках оскарження рішень, прийнятих за результати перевірки, застосовуються положення глави 4 цього Кодексу, крім оскарження постанов по справах про порушення митних правил, заведених за результатами перевірок, порядок якого визначений главою 72 МКУ, та оскарження податкових повідомлень-рішень органів доходів і зборів здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

10) складати розрахунок збитків та/або шкоди, заподіяних підприємству у зв'язку з проведенням документальної перевірки, та вимагати в установленому законом порядку відшкодування таких збитків та/або шкоди, а також долучати зазначений розрахунок до акта, що складеться за результатами перевірки, як його невід'ємний додаток;

11) користуватися іншими правами, що передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

Права платників податків не обмежуються правами визначеними цим Кодексом, зокрема їх права визначені статтею 17 Податкового кодексу України.

2. Посадові особи підприємства, що перевіряється, зобов'язані:

1) не перешкоджати законній діяльності посадових осіб органу доходів і зборів під час проведення перевірки та виконувати законні вимоги зазначених осіб, у тому числі отримані в письмовій формі, які стосуються надання до перевірки документів, їх копій, інформації, у тому числі, за наявності – в електронній формі, проведення інвентаризацій, оглядів та реалізації інших прав посадових осіб органів доходів і зборів, передбачених цим Кодексом та Податковим кодексом України;

Платник податків зобов'язаний надати посадовим особам органу доходів і зборів у повному обсязі всі документи, що належать до предмета перевірки або пов'язані з ним, у тому числі, за наявності – в електронній формі. Такий обов'язок виникає у підприємства після початку перевірки.

Відповідно до пункту 44.1 статті 44 Податкового кодексу України для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством. Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

2) забезпечувати у робочий час безперешкодний доступ посадових осіб органу доходів і зборів, які здійснюють перевірку, на об'єкти підприємства, що перевіряється, та забезпечувати умови для виконання ними своїх обов'язків;

Нормами даного пункту чітко встановлено обмеження щодо безперешкодного доступу посадових осіб органу доходів і зборів, які здійснюють перевірку, на об'єкти підприємства, що перевіряється, виключно у робочий час.

Обов'язок щодо забезпечення умов для виконання посадовими особами органу доходів і зборів, які здійснюють перевірку, своїх обов'язків є нормою прямої дії.

Також статтею 323 МКУ визначено, що посадові особи органів доходів і зборів у випадках, передбачених МКУ та іншими законами України, з метою здійснення митного контролю мають право безперешкодного доступу на територію чи в приміщення будь-якого підприємства незалежно від форми власності та сфери управління, де знаходяться або можуть знаходитися товари, що підлягають митному контролю.

3) забезпечувати у разі необхідності посадових осіб органу доходів і зборів робочим місцем на підприємстві, що перевіряється, комп'ютерною та іншою оргтехнікою (за наявності);

Зазначеною нормою передбачено, що забезпечення посадових осіб органу доходів і зборів робочим місцем на підприємстві, комп'ютерною та іншою оргтехнікою здійснюється у разі необхідності та за наявності.

Оскільки пунктом 2 статті 346 МКУ передбачено, що документальна планова виїзна перевірка проводиться за місцезнаходженням підприємства, що перевіряється, та у разі відсутності на підприємстві належних умов для роботи посадових осіб органу доходів і зборів, перевірка такого підприємства, за згодою його керівника, може проводитись у приміщенні органу доходів і зборів, вирішення питання забезпечення посадових осіб органу доходів і зборів робочим місцем на підприємстві, комп'ютерною та іншою оргтехнікою здійснюється на день початку перевірки.

4) робити запис про ознайомлення на посвідченні про проведення перевірки;

При пред'явленні посвідчення на право проведення перевірки керівник підприємства або уповноважена ним особа розписується у посвідченні з зазначенням свого прізвища, ім'я, по батькові, посади, дати і часу ознайомлення, що є умовами допуску посадових осіб органів доходів і зборів до проведення документальних (планових чи позапланових) виїзних перевірок та зустрічних звірок, визначених пунктом 5 статті 349 МКУ.

Також пунктом 6 статті 349 МКУ встановлено, що у разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи розписатися в посвідченні на право проведення перевірки посадовими особами

органу доходів і зборів складається акт, який засвідчує факт відмови. Акт про відмову від підпису в посвідченні на право проведення перевірки є підставою для початку проведення такої перевірки.

5) визначати осіб, відповідальних за надання інформації посадовим особам органу доходів і зборів, які здійснюють перевірку, не пізніше двох робочих днів з дня початку перевірки;

Обов'язок щодо визначення осіб, відповідальних за надання інформації посадовим особам органу доходів і зборів, які здійснюють перевірку, забезпечить ефективну роботу та виконання завдань контролюючих органів відповідно до їх повноважень, надасть можливість оперативно вирішувати проблемні та спірні питання, які виникатимуть під час перевірки, уникненню можливих конфліктних ситуацій.

б) забезпечувати збереження документів, необхідних для з'ясування питань перевірки, протягом строків, передбачених пунктом 44.3 статті 44 Податкового кодексу України, та їх відновлення у разі втрати чи передчасного знищення;

Пунктом 44.3 статті 44 Податкового кодексу України визначено, що платники податків зобов'язані забезпечити зберігання документів, визначених у пункті 44.1 статті 44 Податкового кодексу України, а також документів, пов'язаних з виконанням вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не менше як 1095 днів з дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи, а у разі її неподання – з передбаченого цим Кодексом граничного терміну подання такої звітності. У разі ліквідації платника податків документи, визначені у пункті 44.1 статті 44 Податкового кодексу України, за період діяльності платника податків не менше як 1095 днів, що передували даті ліквідації платника податків, в установленому законодавством порядку передаються до архіву. Згідно з пунктом 44.5 статті 44 Податкового кодексу України у разі втрати, пошкодження або дострокового знищення документів, зазначених в пункті 44.1 і пункті 44.3 статті 44 Податкового кодексу України, платник податків зобов'язаний у п'ятиденний строк з дня такої події письмово повідомити орган доходів і зборів, яким було здійснено митне оформлення відповідної митної декларації.

Платник податків зобов'язаний відновити втрачені документи протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем надходження повідомлення до органу доходів і зборів. У разі неможливості проведення перевірки платника податків у встановлених законодавством випадках терміни проведення таких перевірок переносяться до дати відновлення та надання документів до перевірки в межах визначених строків.

Відповідно до пункту 44.6 статті 44 Податкового кодексу України якщо платник податків після закінчення перевірки та до прийняття рішення контролюючим органом за результатами такої перевірки надає документи, що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, не надані під час перевірки (крім випадків, передбачених абзацом другим пункту 44.7 статті 44 Податкового кодексу України), такі документи повинні бути враховані контролюючим органом під час розгляду ним питання про прийняття рішення.

7) виконувати інші обов'язки, передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

Окрім обов'язки на сьогоднішній день передбачені також іншими законодавчими та нормативними актами з питань оподаткування, зокрема статтею 16 Податкового кодексу України, якою, в тому числі, визначено обов'язок щодо сплати належних сум податків у порядку та у терміни, встановлені МКУ та Податковим кодексом України й іншими нормативно-правовими актами з питань оподаткування.

Стаття 351. Документальні невиїзні перевірки.

1. Предметом документальних невиїзних перевірок є дані про своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон України підприємствами, а також при переміщенні товарів через митний кордон України громадянами з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств.

2. Документальна невиїзна перевірка проводиться у разі:

1) виявлення ознак, що свідчать про можливе порушення законодавства України з питань державної митної справи, за результатами аналізу електронних копій митних декларацій, інформації, що стосується товарів, митне оформлення яких завершено, отриманої від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та виробників таких товарів, з висновків акредитованих відповідно до законодавства експертів;

2) надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтвердженої інформації про невідповідність автентичності поданих органу доходів і зборів документів що-

до товарів, митне оформлення яких завершено, недостовірність відомостей, що в них містяться, а також запитів стосовно надання інформації про зовнішньоекономічні операції, які здійснювалися за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності – резидентів України.

3. Документальна невізйна перевірка проводиться на підставі наказу органу доходів і зборів.

4. Документальна невізйна перевірка проводиться посадовими особами органу доходів і зборів в приміщенні цього органу за умови направлення керівнику відповідного підприємства або відповідному громадянину рекомендованим листом з повідомленням про вручення або особистого вручення зазначеним особам чи уповноваженим ними представникам під розписку письмового повідомлення про дату початку та місце проведення перевірки.

5. Присутність уповноважених посадових осіб підприємства або громадянина, що перевіряється, під час проведення невізвної документальної перевірки не обов'язкова.

6. Тривалість проведення перевірки визначається у відповідному наказі органу доходів і зборів та не може перевищувати строки, встановлені частиною восьмою статті 346 цього Кодексу для проведення документальних виїзних перевірок. Продовження строку проведення перевірки можливе на строк та з підстав, визначених частиною дев'ятою статті 346 цього Кодексу.

7. Про продовження строків проведення перевірки орган доходів і зборів інформує підприємство (громадянина) в порядку, визначеному частиною четвертою цієї статті.

8. Посадові особи органу доходів і зборів під час проведення перевірки не мають права:

1) перевіряти дані, які не є предметом перевірки;

2) вимагати від підприємства, що перевіряється, надання документів або інформації, що не стосуються предмета перевірки;

3) розголошувати відомості про підприємство, що перевіряється, які становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання такими особами службових обов'язків.

9. Оформлення результатів невізвної документальної перевірки здійснюється в порядку, визначеному цим Кодексом.

Гарантуючи виконання органами доходів і зборів мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи, законодавець, статтею 345 цього Кодексу, закріплює право органу доходів і зборів на проведення сукупності заходів, які дозволять переконатися у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених у них даних, законності ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.

Коментована стаття визначає особливості проведення документальних невізвних перевірок. Під час їх проведення може здійснюватися перевірка митних декларацій, оформлених як в електронному, так і паперовому вигляді.

У ході проведення документальних невізвних перевірок органи доходів і зборів мають право здійснювати контроль за дотриманням законодавства України з питань митної справи щодо:

1) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;

2) обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;

3) правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення;

4) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів, заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій та інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;

5) законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

Найчастіше підставами для здійснення документальних невізвних перевірок є надходження документально підтвердженої інформації від уповноважених органів іноземних держав, інших правоохоронних і контролюючих органів. Між останніми і центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи можуть укладатись спеціальні угоди про взаємодію і координацію спільних зусиль.

Законодавець зобов'язує органи доходів і зборів інформувати особу, яка буде перевірятися, про дату початку та місце проведення перевірки. Проте конкретних строків, в які має бути інформована особа, цим Кодексом не визначено.

Документальні невиїзні перевірки, проводяться органами доходів і зборів з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 Податкового кодексу України, а саме 1095 днів від дати оформлення митної декларації.

Оформлення результатів невиїзної документальної перевірки здійснюється в порядку, визначеному положеннями статті 354 цього Кодексу.

Стаття 352. Матеріали, які можуть бути використані для підготовки висновків за результатами перевірок.

1. Посадовими особами органів доходів і зборів під час проведення перевірок можуть бути використані:

1) документи, визначені цим Кодексом;

2) податкова інформація;

3) експертні висновки;

4) судові рішення;

5) отримані від уповноважених органів іноземних держав документально підтверджені відомості щодо вартісних, кількісних або якісних характеристик, країни походження, складу та інших характеристик, які мають значення для оподаткування товарів, їх ввезення (пересилання) на митну територію України або на територію вільної митної зони чи вивезення (пересилання) за межі митної території України або території вільної митної зони, які відрізняються від задекларованих під час митного оформлення;

б) інші матеріали, отримані в порядку та спосіб, передбачені цим Кодексом або іншими законами України.

Мета будь-якої перевірки суб'єкта господарювання – це вивчення контролюючими органами системи обліку та використання фінансових і матеріальних активів, за рахунок яких здійснюються у тому числі зовнішньоекономічні операції для досягнення відповідного результату. Зазвичай результат перевірок свідчить про спроможність наявної системи обліку фінансових операцій бути стабільною у напрямку дотримання податкового та митного законодавства, у тому числі з урахуванням мети використання товарів у різних митних режимах та видах діяльності. Основою фіксації недоліків у роботі згаданої системи (некоректного використання методології ведення бухгалтерського та складського обліку, користування пільгами (преференціями, митними режимами тощо) й як наслідок наявність відповідної суми платежів, що підлягають доплаті по результатах перевірки, завжди були документальні докази або документи, що містять відомості про такі докази. Законодавчо мета таких перевірок закладена статтею 345 МКУ та підпунктом 41.1.2. статті 41 Податкового кодексу України.

Документальна перевірка – це визначена статтею 336 МКУ відповідна форма митного контролю, яка проводиться вже після здійсненого митного оформлення. Таким чином, результати перевірки повинні або підтвердити результати проведеного митного оформлення або надати можливість контролюючому органу чи декларанту відкоригувати показники зі сплати митних платежів.

Уповноважені на проведення перевірки посадові особи органів доходів і зборів за результатами перевірки повинні зробити висновок виключно на підставі матеріалів та документів, які є джерелом інформації або свідчать про будь-яку подію.

Стаття 353. Надання документів посадовими особами підприємства, що перевіряється.

1. Забороняється витребування документів від посадових осіб підприємства будь-якими посадовими особами органу доходів і зборів у випадках, не передбачених цим Кодексом.

2. Підприємство, що перевіряється, зобов'язане не пізніше першого робочого дня, наступного за днем початку документальної перевірки, надати у повному обсязі посадовим особам органу доходів і зборів, які проводять перевірку, всі документи, у тому числі в електронній формі, що належать до предмета перевірки або пов'язані з ним, можуть мати відношення до переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі до ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

3. Документи, що містять комерційну таємницю або є конфіденційними, передаються посадовій особі органу доходів і зборів окремо від інших документів. Передача таких документів для їх огляду, вивчення та їх повернення оформлюються актами довільної форми, які підписує посадова особа органу доходів і зборів та уповноважена посадова особа підприємства, що перевіряється. Забороняється вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, крім випадків, передбачених Кримінально-процесуальним кодексом України.

4. Під час проведення перевірки посадові особи органу доходів і зборів, які проводять перевірку, для отримання документів (їх копій), пояснень, довідок подають керівнику підприємства або уповноваженій ним особі письмові запити під особистий підпис на другому примірнику таких запитів із зазначенням переліку документів (їх копій), пояснень, довідок, необхідних для перевірки, та строку їх надання. Такі запити можуть бути подані не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення строку перевірки (у тому числі продовженого).

5. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи надати зазначені у запиті матеріали посадовій особі органу доходів і зборів, уповноваженій на проведення перевірки, така особа складає акт у довільній формі, що засвідчує факт відмови, із зазначенням посади, прізвища, імені, по батькові керівника підприємства або уповноваженої ним особи та переліку документів, які йому запропоновано подати, а також причин такої відмови стосовно кожного документа. Зазначений акт підписується посадовою особою органу доходів і зборів та керівником підприємства або уповноваженою ним особою. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від підписання зазначеного акта в ньому робиться відповідний запис.

6. Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право звернутися до керівника органу доходів і зборів, яким призначено перевірку, з письмовою заявою щодо продовження строку надання документів (їх копій), зазначених у письмовому запиті посадової особи органу доходів і зборів, але не більше ніж на 15 робочих днів.

7. За наявності об'єктивних обставин керівник підприємства або уповноважена ним особа має право подавати таку заяву стосовно кожного письмового запиту посадової особи органу доходів і зборів.

8. Керівник органу доходів і зборів протягом двох робочих днів від дати отримання заяви підприємства щодо продовження строку надання документів (їх копій) зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення за результатами її розгляду.

9. У разі прийняття рішення про продовження строку надання відповідних документів (їх копій) підприємству надсилається відповідь.

10. Посадова особа органу доходів і зборів, уповноважена на проведення перевірки, у випадках, передбачених цим Кодексом, має право отримувати від підприємства копії документів, що стосуються предмета перевірки. Такі копії повинні бути засвідчені підписом керівника підприємства або уповноваженої ним особи та скріплені печаткою (за наявності). Отримання копій документів оформляється описом. Копія опису, складеного посадовими особами органу доходів і зборів, вручається під особистий підпис керівнику підприємства, що перевіряється, або уповноваженій ним особі. Якщо керівник підприємства або уповноважений ним представник відмовляється від підпису про отримання копії опису, то посадові особи органу доходів і зборів, які отримують копії, роблять в описі відмітку про відмову від підпису.

11. Якщо до початку або під час проведення перевірки оригінали первинних документів, облікових та інших реєстрів, фінансової та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати митних платежів, а також з інших питань, що стосуються державної митної справи, були вилучені правоохоронними та іншими органами, ці органи зобов'язані надати для проведення перевірки органу доходів і зборів копії зазначених документів. Такі копії повинні бути надані протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту органу доходів і зборів та засвідчені печаткою і підписами посадових осіб правоохоронних та інших органів, якими здійснено вилучення оригіналів документів.

Статтею 353 МКУ встановлена заборона для витребування документів будь-якими посадовими (службовими) особами органу доходів і зборів у випадках, не передбачених цим Кодексом.

Посадові особи органів доходів і зборів мають діяти лише у межах своїх повноважень та у спосіб, передбачений законами України. Вимога про надання документів має бути обґрунтованою, містити посилання на обставини, що можуть бути підтверджені витребуваними документами.

Підприємство, що перевіряється, зобов'язане надати у повному обсязі посадовим особам органу доходів і зборів всі документи, що належать до предмета перевірки або пов'язані з ним. Такий обов'язок у підприємства виникає не пізніше робочого дня, наступного за днем початку документальної виїзної планової, позапланової перевірки, документальної невиїзної перевірки. Документи можуть надаватися у тому числі і в електронному вигляді.

Норма статті визначає процедуру передачі документів, що містять комерційну таємницю або є конфіденційними. Так, документи, що містять комерційну таємницю або є конфіденційними, передаються окремо із зазначенням конкретної посадової особи, що їх отримала. Передача таких документів для їх огляду, вивчення та їх повернення оформляється актом у довільній формі, який підписує

посадова особа органу доходів і зборів та уповноважена посадова особа підприємства, що перевіряється. Забороняється вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів крім випадків, передбачених Кримінально-процесуальним кодексом України.

Норма статті надає право посадовим особам органу доходів і зборів, які проводять перевірку, для отримання документів (їх копій), пояснень, довідок подавати керівнику підприємства або уповноваженій ним особі письмові запити під особистий підпис з зазначенням переліку документів (їх копій), пояснень, довідок, необхідних для перевірки, та строку їх надання.

Відмова платника податків надати витребувані документи оформлюється актом довільної форми, складеним посадовою особою органу доходів і зборів, який приєднується до акта перевірки.

Пункт 5 коментованої статті закріплює процедуру оформлення відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи. Так, відмова керівника підприємства або уповноваженої ним особи від надання копії документів посадовій особі органу доходів і зборів оформляється актом у довільній формі, який засвідчує факт відмови. Зазначений акт підписується посадовою особою органу доходів і зборів та керівником підприємства або уповноваженої ним особи. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від підписання зазначеного акта в ньому вчинюється відповідний запис.

Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право звернутися до керівника органу доходів і зборів, яким призначено перевірку, з письмовою заявою щодо продовження строку надання документів (їх копій), зазначених у письмовому запиті посадової особи органу доходів і зборів. За наявності об'єктивних обставин керівник підприємства або уповноважена ним особа має право подавати таку заяву стосовно кожного письмового запиту посадової особи органу доходів і зборів.

Керівник органу доходів і зборів зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення за результатами її розгляду та у разі прийняття рішення про подовження строку надання відповідних документів (їх копій) підприємству надсилається відповідь.

Статтею закріплюється право посадових осіб органу доходів і зборів отримувати від підприємства копії документів, що стосуються предмета перевірки.

Процедура отримання копій документів від підприємства передбачає оформлення посадовими особами органу доходів і зборів опису, копія якого має бути вручена під підпис керівнику підприємства чи його представнику. Такі копії повинні бути засвідчені підписом керівника підприємства або уповноваженої ним особи та скріплені печаткою (за наявності).

У разі відмови останніх від підписання опису, посадові особи органу доходів і зборів, які отримують копії, роблять відмітку в описі про відмову від підпису. Копії повинні бути засвідчені підписом платника податків або його посадової особи та скріплені печаткою (за наявності).

Інформація в електронному вигляді передається підприємством посадовим особам органу доходів і зборів на компакт-диск для лазерних систем зчитування з обов'язковим зазначенням у листі на передачу інформації серійного номеру компакт-диску.

Якщо до початку або під час проведення перевірки оригінали первинних документів, облікових та інших реєстрів, фінансової та статистичної звітності й інших документів з питань обчислення і сплати митних платежів, а також з інших питань, що стосуються митної справи були вилучені правоохоронними та іншими органами, ці органи зобов'язані надати для проведення перевірки органу доходів і зборів копії зазначених документів. Такі копії повинні бути надані протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту органу доходів і зборів та засвідчені печаткою і підписами посадових осіб правоохоронних та інших органів, якими здійснено вилучення оригіналів документів.

Стаття 354. Оформлення результатів перевірок.

1. Результати перевірок оформлюються у формі акта або довідки, які підписуються посадовими особами органу доходів і зборів та керівником підприємства, що перевірялося, або уповноваженою ним особою. У разі встановлення під час перевірки порушень складається акт. Якщо такі порушення відсутні, складається довідка. За результатами зустрічної звірки складається довідка.

2. Акт (довідка) про результати перевірки складається у двох примірниках, підписується посадовими особами органу доходів і зборів, які проводили перевірку, та реєструється в органі доходів і зборів протягом 10 робочих днів з дня, що настає за днем закінчення встановленого для проведення перевірки строку. Такий акт (довідка) після реєстрації в органі доходів і зборів протягом трьох робочих днів вручається для підписання керівнику підприємства або уповноваженій ним особі чи надсилається підприємству в порядку, встановленому Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень.

3. Строк складення акта (довідки) про результати перевірки не зараховується до строку проведення перевірки, встановленого цим Кодексом.

4. Керівник підприємства, що перевірялося, або уповноважена ним особа протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем отримання акта (довідки), зобов'язані повернути органу доходів і зборів підписаний примірник акта (довідки). Другий примірник акта (довідки) залишається на підприємстві.

5. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від підписання акта або довідки про результати документальної перевірки посадовими особами органу доходів і зборів складається відповідний акт, що засвідчує факт такої відмови. Один примірник акта або довідки у день їх складення вручається або надсилається керівникові підприємства, що перевірялося.

6. У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від отримання примірника акта або довідки про результати перевірки чи неможливості його вручення та підписання у зв'язку з відсутністю підприємства за місцезнаходженням такий акт або довідка надсилається зазначеному підприємству в порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. У таких випадках органом доходів і зборів складається відповідний акт.

7. Відмова керівника підприємства, що перевірялося, або уповноваженої ним особи від підписання акта про результати перевірки або від отримання його примірника не звільняє підприємство від обов'язку сплатити суми коштів відповідно до грошових зобов'язань, визначених органом доходів і зборів за результатами перевірки.

8. У разі незгоди керівника підприємства або уповноваженої ним особи з висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті або довідці про результати перевірки, вони зобов'язані підписати акт або довідку з запереченнями, які вони мають право подати протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта або довідки. Такі заперечення є невід'ємною частиною акта або довідки про результати перевірки. Заперечення розглядаються органом доходів і зборів протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їх отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені у зауваженнях). За результатами розгляду підприємству надсилається відповідь у порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право брати участь у розгляді заперечень. Про своє бажання взяти участь у розгляді заперечень ці особи зазначають у запереченнях.

9. Якщо керівник підприємства або уповноважена ним особа виявили бажання взяти участь у розгляді заперечень до акта або довідки про результати перевірки, орган доходів і зборів зобов'язаний повідомити зазначених осіб про місце і час проведення такого розгляду. Таке повідомлення надсилається керівнику підприємства або уповноваженій ним особі не пізніше наступного робочого дня з дня отримання заперечень, але не пізніше ніж за два робочих дні до дня їх розгляду.

10. Участь керівника органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки, у розгляді заперечень підприємства до акта або довідки про результати перевірки є обов'язковою.

11. Рішення про визначення грошових зобов'язань підприємства, що перевірялося, приймається керівником органу доходів і зборів або особою, яка виконує його обов'язки, з урахуванням результатів розгляду заперечень підприємства (у разі їх наявності). Керівник підприємства або уповноважена ним особа можуть бути присутні під час прийняття такого рішення.

12. Податкове повідомлення-рішення приймається керівником органу доходів і зборів або особою, яка виконує його обов'язки, з урахуванням розгляду заперечень до акта (у разі їх наявності) протягом десяти робочих днів з дня, наступного за днем вручення або надіслання підприємству акта про результати перевірки у порядку, передбаченому Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень, а за наявності заперечень підприємства до акта про результати перевірки – приймається з урахуванням висновку за результатами розгляду заперечень до акта про результати перевірки протягом трьох робочих днів, наступних за днем розгляду заперечень і надання (надсилання) письмової відповіді підприємству.

13. У разі якщо грошове зобов'язання розраховується органом доходів і зборів за результатами перевірки, призначеної відповідно до кримінального процесуального закону, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки не виноситься до дня набрання закон-

ної сили відповідним вироком суду. Матеріали перевірки разом з висновками органу доходів і зборів передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку, для використання матеріалів відповідно до вимог кримінального процесуального закону. Статус матеріалів перевірки та висновків органу доходів і зборів визначається кримінальним процесуальним законом.

(Частина тринадцята статті 354 зі змінами, внесеними згідно з Законом № 245-VII від 16.05.2013).

14. В акті перевірки зазначаються факти заниження і факти завищення податкових зобов'язань підприємства. Рішення щодо правильності визначення заявлених у митних деклараціях кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, їх митної вартості та країни походження, підстав для звільнення від оподаткування окремими документами не оформляються, а зазначаються в акті про результати перевірки.

15. Доводи стосовно незгоди з рішеннями органу доходів і зборів щодо правильності визначення заявлених у митних деклараціях кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, їх митної вартості та країни походження, підстав для звільнення від оподаткування викладаються підприємством під час апеляційного оскарження податкових повідомлень-рішень про визначення суми грошового зобов'язання, винесених за результатами документальної перевірки, у порядку, передбаченому статтею 56 Податкового кодексу України.

16. Положення цієї статті поширюються також на громадян, щодо яких проводилася документальна невізна перевірка відповідно до статті 351 цього Кодексу.

У статті закріплюється процедура оформлення матеріалів перевірок. Акт або довідка документальної перевірки, складаються у двох примірниках, підписуються посадовими особами органу доходів і зборів, які проводили перевірку, та реєструються в органі доходів і зборів протягом десяти робочих днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку і після реєстрації в органі доходів і зборів вручається або надсилається для підписання протягом трьох робочих днів підприємству в порядку, встановленому статтею 58.3 Податкового кодексу України. Строк складання акта (довідки) про результати перевірки не зараховується до строку проведення перевірки, встановленого МКУ.

Керівник підприємства, що перевірялося, або уповноважена ним особа протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем отримання акта (довідки), зобов'язані повернути органу доходів і зборів підписаний примірник акта (довідки). Другий примірник акта (довідки) залишається на підприємстві.

Факт відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від підписання акта (довідки) оформляється посадовими особами органу доходів і зборів відповідним актом. За даних обставин один примірник акта або довідки у день його складання вручається або надсилається керівникові підприємства, що перевірялося.

У разі відмови керівника підприємства або уповноваженої ним особи від отримання примірника акта або довідки про результати перевірки чи неможливості його вручення та підписання у зв'язку з відсутністю підприємства за місцезнаходженням, такий акт або довідка надсилається зазначеному підприємству в порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. У таких випадках органом доходів і зборів складається відповідний акт.

У разі неможливості вручення для ознайомлення та підписання акта про результати перевірок у встановлені терміни, у зв'язку з відмовою керівника підприємства або уповноваженої ним особи від отримання примірника акта або довідки, або відсутністю підприємства за місцезнаходженням, такий акт або довідка надсилається зазначеному підприємству в порядку, визначеному статтею 58 Податкового кодексу України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. У таких випадках органом доходів і зборів складається відповідний акт.

При цьому законодавець визначив, що відмова керівника підприємства, що перевірялося, або уповноваженої ним особи від підписання акта перевірки або отримання його примірника не звільняє в подальшому підприємство від обов'язку сплатити визначені органом доходів і зборів за результатами перевірки податкові зобов'язання.

У разі незгоди керівника підприємства або уповноваженої ним особи з висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті або довідці про результати перевірки, вони зобов'язані підписати акт або довідку з запереченнями, які вони мають право подати протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта або довідки. Такі заперечення є невід'ємною частиною акта або довідки про результати перевірки. Заперечення розглядаються органом доходів і зборів протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їх отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені у зауваженнях). За

результатами розгляду підприємству надсилається відповідь у порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень. Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право брати участь у розгляді заперечень. Про своє бажання взяти участь у розгляді заперечень ці особи зазначають у запереченнях.

Пунктом 8 даної статті керівнику підприємства або уповноваженій ним особі надано право у разі незгоди з висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті (довідці) перевірки, подати свої заперечення протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта (довідки). Такі заперечення мають бути розглянуті органом доходів і зборів протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їх отримання.

За результатами розгляду підприємству надсилається відповідь у порядку, визначеному Податковим кодексом України для надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень.

Керівник підприємства або уповноважена ним особа має право брати участь у розгляді заперечень. Про своє бажання взяти участь у розгляді заперечень ці особи зазначають у запереченнях.

У разі, якщо керівник підприємства або уповноважена ним особа виявив бажання взяти участь у розгляді його заперечень до акта перевірки, орган доходів і зборів зобов'язаний повідомити підприємство про місце і час проведення такого розгляду. Таке повідомлення надсилається підприємству не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від нього заперечень, але не пізніше ніж за два робочих дні до дня їх розгляду.

Коментованою нормою статті передбачено, що керівник відповідного органу доходів і зборів (або уповноважений ним представник) бере обов'язкову участь у розгляді заперечень підприємства до акта перевірки, які є невід'ємною частиною акта (довідки) перевірки. Керівнику органу доходів і зборів (або уповноважений ним представнику) надано право приймати рішення про визначення грошових зобов'язань.

Рішення приймається з урахуванням результатів розгляду заперечень підприємства (у разі їх наявності). При цьому керівник підприємства або уповноважена ним особа можуть бути присутніми під час прийняття такого рішення.

Важливим є те, що відповідно до статті 58.3 Податкового кодексу України податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) платнику податків, якщо його передано посадовій особі такого платника податків під розписку або надіслано листом з повідомленням про вручення.

Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) фізичній особі, якщо його вручено їй особисто, чи її законному представникові або надіслано на адресу за місцем проживання, або останнього відомого її місцезнаходження фізичної особи з повідомленням про вручення.

У разі, коли пошта не може вручити платнику податків податкове повідомлення-рішення або податкові вимоги, або рішення про результати розгляду скарги через відсутність за місцезнаходженням посадових осіб, їх відмову прийняти податкове повідомлення-рішення або податкову вимогу, або рішення про результати розгляду скарги, незнаходження фактичного місця розташування (місцезнаходження) платника податків або з інших причин, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога, або рішення про результати розгляду скарги вважаються врученими платнику податків у день, зазначений поштовою службою в повідомленні про вручення з зазначенням причин невручення.

Якщо неможливо вручити податкове повідомлення-рішення через помилку, допущену контролюючим органом, воно вважається таким, що не вручено платнику податків.

У разі, якщо грошове зобов'язання розраховується органом доходів і зборів за результатами перевірки, призначеної відповідно до кримінально-процесуального закону, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки не приймається до дня набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Матеріали перевірки разом з висновками органу доходів і зборів передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку. Статус таких матеріалів перевірки та висновків органу доходів і зборів визначається кримінально-процесуальним законодавством.

В акті перевірки зазначаються як факти заниження, так і факти завищення податкових зобов'язань платника.

Рішення щодо правильності визначення, заявлених у митних деклараціях, кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, їх митної вартості та країни походження, підстав для звільнення від оподаткування окремими документами не оформляються, а зазначаються в акті про результати перевірки.

Доводи стосовно незгоди з рішеннями органу доходів і зборів щодо правильності визначення, заявлених у митних деклараціях, кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, їх митної вартості та країни походження, підстав для звільнення від оподаткування викладаються підприємством під час апеляційного оскарження податкових повідомлень-рішень про визначення суми грошового зобов'язання, винесе-

них за результатами документальної перевірки, у порядку, передбаченому статтею 56 Податкового кодексу України, тобто рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку.

Положення цієї статті поширюються також на громадян, щодо яких проводиться документальна невідзна перевірка відповідно до статті 351 цього Кодексу.

Стаття 355. Обов'язок щодо зберігання документів.

1. Підприємства зобов'язані забезпечувати збереження митних декларацій, документів, передбачених статтею 335 цього Кодексу, фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, необхідних для проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, протягом строків, передбачених пунктами 44.3 та 44.4 статті 44 Податкового кодексу України, та їх відновлення у строки і в порядку, визначені пунктом 44.5 зазначеної статті, у разі їх втрати чи передчасного знищення. У разі невиконання цього обов'язку до підприємств застосовуються норми статті 121 Податкового кодексу України.

Підприємства зобов'язані забезпечувати збереження митних декларацій, документів, передбачених статтею 335 цього Кодексу, фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, необхідних для проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, не менше трьох років (1095 днів) з моменту вчинення дій органом доходів і зборів, визначеного пунктом 4 статті 255 Митного кодексу України.

У разі втрати, пошкодження або дострокового знищення документів, зазначених в пунктах 44.1 і 44.3 цієї статті, підприємство зобов'язане у п'ятиденний строк з дня такої події письмово повідомити орган доходів і зборів, яким було здійснено митне оформлення відповідної митної декларації. Платник податків зобов'язаний відновити втрачені документи протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем письмового повідомлення органу доходів і зборів.

Глава 50. Митні експертизи

Стаття 356. Взяття проб (зразків) товарів.

1. Взяття проб (зразків) товарів здійснюється посадовими особами органу доходів і зборів в рамках процедур митного контролю та митного оформлення з метою встановлення характеристик, визначальних для:

- 1) класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;**
- 2) перевірки задекларованої митної вартості товарів;**
- 3) встановлення країни походження товарів;**
- 4) встановлення належності товарів до наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, сильнодіючих чи отруйних речовин;**
- 5) встановлення належності товарів до предметів, що мають художню, історичну чи археологічну цінність;**
- 6) встановлення належності товарів до таких, що виготовлені з використанням об'єктів права інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.**

2. Взяття проб (зразків) товарів проводиться уповноваженими посадовими особами органу доходів і зборів на підставі вмотивованого письмового рішення керівника цього органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки.

3. У разі проведення огляду і переогляду ручної поклажі та багажу за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи взяття проб (зразків) повинно здійснюватися у присутності двох понять.

4. З дозволу органу доходів і зборів можуть також братися проби (зразки) товарів, що зберігаються на митному складі, складі тимчасового зберігання.

5. При вивезенні товарів з митної території України взяття проб (зразків) товарів може здійснюватися тільки в органі доходів і зборів відправлення. При цьому проби (зразки) можуть братися до завантаження товарів у транспортний засіб, за умови забезпечення надійної ідентифікації всіх товарів, призначених для завантаження.

6. Взяття проб (зразків) товарів, що перебувають під митним контролем, посадовими особами інших державних органів, а також декларантами або уповноваженими ними особами здійснюється спільно з посадовими особами відповідного органу доходів і зборів.

7. Декларанти або уповноважені ними особи мають право бути присутніми під час взяття проб (зразків) товарів посадовими особами органу доходів і зборів та інших державних органів.

8. Органи доходів і зборів повинні бути ознайомлені з результатами проведених досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів, взятих іншими державними органами, декларантами або уповноваженими ними особами, не пізніше наступного робочого дня після їх отримання зазначеними органами та особами, а також отримати примірники результатів таких досліджень (аналізів, експертиз).

9. Декларанти або уповноважені ними особи сприяють посадовим особам органів доходів і зборів під час взяття проб (зразків) товарів і здійснюють вантажні та інші необхідні операції.

10. Окрема митна декларація на проби (зразки) товарів не подається за умови, що відомості про них будуть наведені в митній декларації, яка подається щодо всіх товарів, які переміщуються через митний кордон України.

11. Для великогабаритних і технічно складних товарів (машини, технологічні лінії, промислові конструкції тощо) органи доходів і зборів можуть вимагати від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності надання тільки техніко-технологічної документації.

12. Достовірною техніко-технологічною документацією вважаються офіційно видані книги, державні та галузеві стандарти, технічні умови, специфікації, каталоги, креслення і паспортні дані на виріб виробника.

13. Проби (зразки) товарів, крім великогабаритних і технічно складних (машини, технологічні лінії, промислові конструкції тощо), беруться в мінімальній кількості у двох примірниках (досліджуваний та контрольний), кожен з яких є достатнім для проведення дослідження.

14. У разі якщо взяття контрольних проб (зразків) товарів з об'єктивних причин не видається можливим (одиничний товар, обмежена кількість, вміст поштового відправлення тощо), проби (зразки) товарів беруться в одному примірнику (досліджуваному).

15. Нормативи взяття проб (зразків) товарів встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

16. Взяття проб (зразків) здійснюється з обов'язковим додержанням правил техніки безпеки та пожежної безпеки.

17. Про взяття проб (зразків) товарів складається акт за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

18. На кожну взятую пробу (зразок) накладається окреме митне забезпечення.

19. Декларанти або уповноважені ними особи повинні бути ознайомлені з результатами проведеного дослідження (аналізу, експертизи) проб та зразків товарів і отримати від органу доходів і зборів, яким призначено таке дослідження (аналіз, експертизу), примірники цих результатів не пізніше наступного робочого дня після проведення дослідження (аналізу, експертизи) спеціалізованим органом з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи його відокремленим підрозділом або після отримання органом доходів і зборів примірників результатів такого дослідження (аналізу, експертизи) від інших державних органів. Ненадання примірників результатів досліджень у зазначений термін є порушенням службових обов'язків посадовими особами органу доходів і зборів.

20. Органи доходів і зборів не відшкодовують витрат, здійснених декларантом або уповноваженою ним особою внаслідок взяття проб (зразків) товарів, що перебувають під митним контролем. Витрати на проведення дослідження (аналізу, експертизи) проб (зразків) товарів, здійснені органами доходів і зборів, не відшкодовуються декларантом або уповноваженою ним особою, крім випадків, коли таке дослідження (аналіз, експертиза) проводиться з ініціативи зазначених осіб.

21. За бажанням декларанта або уповноваженої ним особи, за умови забезпечення сплати митних платежів відповідно до обраного митного режиму, товари, проби (зразки) яких взяті для проведення дослідження (аналізу, експертизи), випускаються органом доходів і зборів до одержання результатів відповідних досліджень (аналізів, експертиз), якщо вони не підпадають під дію встановлених законодавством України заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України.

22. З метою встановлення характеристик товару, необхідних для його митного оформлення, органи доходів і зборів можуть письмово, у тому числі з використанням засобів інформаційних технологій, затребувати з підприємств-виробників, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та громадян наявну у них техніко-технологічну документацію про склад, фізико-хімічні властивості товарів, інформацію про основні технологічні стадії їх виробництва та призначення.

1. Коментованою статтею визначено мету взяття проб (зразків) товарів, підставу для взяття проб (зразків) товарів, місце здійснення цієї процедури, осіб, які мають право її здійснювати та бути присутніми, а також нормативи відбору проб (зразків) та форму їх направлення.

2. Взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (аналізу, експертизи) може здійснюватися у рамках процедур митного контролю та митного оформлення, якщо виникла потреба в спеціальних знаннях з різних галузей науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання і техніки з метою встановлення характеристик, визначених у частині 1 статті.

3. Частинами 2, 6 статті визначено коло осіб, які мають право здійснювати взяття проб (зразків) товарів.

Ними є посадові особи органів доходів і зборів, уповноважені на виконання митних формальностей, посадові особи інших державних органів, а також декларанти або уповноважені ними особи.

Взяття проб (зразків) товарів посадовими особами інших державних органів, а також декларантами або уповноваженими ними особами здійснюються з дозволу органу доходів і зборів. При цьому, згідно вимог частини 1 статті 325 цього Кодексу, у разі відмови у наданні дозволу на здійснення зазначеної операції, орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно письмово повідомити особу, яка звернулася з заявою про надання такого дозволу, про причини і підстави відмови.

4. У разі проведення огляду і переогляду ручної поклажі та багажу за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи взяття проб (зразків) повинно здійснюватися у присутності двох понять. Відповідно до частини 6 статті 338 цього Кодексу як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у результатах огляду (переогляду). Працівники органів доходів і зборів не можуть бути понятими.

5. Частиною 5 статті визначено, що при вивезенні товарів з митної території України взяття проб (зразків) товарів може здійснюватися тільки в органи доходів і зборів відправлення. При цьому проби (зразки) можуть братися до завантаження товарів у транспортний засіб, за умови забезпечення надійної ідентифікації всіх товарів, призначених для завантаження.

Забезпечення ідентифікації відібраних проб (зразків) товарів здійснюється шляхом накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток, штампів, голографічних міток, засобів електронного цифрового підпису та інших засобів ідентифікації, що використовуються органами доходів і зборів для відображення та закріплення результатів митного контролю і митного оформлення.

6. Частина 8 статті встановлює обов'язкове ознайомлення органів доходів і зборів з результатами проведених досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів, взятих іншими державними органами, декларантами або уповноваженими ними особами та встановлює строк для отримання примірників результатів таких досліджень (аналізів, експертиз) від зазначених органів та осіб.

7. Відповідно до частин 11, 12 статті для великогабаритних і технічно складних товарів (машини, технологічні лінії, промислові конструкції тощо) органи доходів і зборів можуть вимагати від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності надання тільки техніко-технологічної документації. При цьому визначено, що саме достовірною вважається техніко-технологічна документація.

8. У частинах 13, 14 цієї статті йдеться про кількість відібраних проб (зразків) товарів для подальшого проведення досліджень (аналізу, експертизи). Взяті проби (зразки) мають відображати всі основні ознаки, характеристики та властивості товару. При цьому під зразком товару слід розуміти одиницю продукції (споживча упаковка), що є тотожною за структурою, складом і властивостями усієї партії товару. Під пробю розуміється оптимально необхідна частина товару, тотожна за складом і властивостями об'єкту дослідження.

9. Відповідно до частини 15 статті нормативи взяття проб (зразків) товарів устанавлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Нормативи взяття проб (зразків) товарів, визначаються відповідно до діючих нормативних документів (ГОСТ, ДСТУ тощо) та як мінімальна кількість, достатня для перевірки необхідних показників.

10. Частиною 16 визначено, що взяття проб (зразків) здійснюється з обов'язковим додержанням правил техніки безпеки та пожежної безпеки.

До того ж особи, які здійснюють взяття проб (зразків) товарів, несуть відповідальність за дотримання встановленого законодавством порядку взяття проб та зразків товарів.

11. Відповідно до частини 17 статті, що коментується, про взяття проб (зразків) товарів складається акт за формою, яка встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Цей акт складається в трьох примірниках, які підписуються посадовою особою органу доходів і зборів, яка взяла проби і зразки, власником товару або уповноваженою ним особою, залученими до процедури понятими та іншими уповноваженими особами, які брали участь у відборі проб (зразків) товарів. Один примірник акта додається до взятих проб (зразків), другий передається власнику товару або уповноваженій ним особі, третій – залишається в справах органу доходів і зборів.

12. Як визначено частиною 18 статті, на кожну взятую пробу (зразок) накладається окреме митне забезпечення. При цьому кожен (досліджуваний та контрольний) з примірників проби (зразка) обов'язково маркується етикеткою, форма якої устанавлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

13. Згідно з частиною 19 цієї статті обов'язком органу доходів і зборів або іншого державного органу, які призначили таке дослідження (аналіз, експертизу), визначено ознайомлення декларантів або уповноважених ним осіб з результатами проведеного дослідження (аналізу, експертизи) проб і зразків товарів та надання примірників цих результатів у термін не пізніше наступного робочого дня після проведення дослідження (аналізу, експертизи) органом доходів і зборів або отримання ним примірників результатів такого дослідження (аналізу, експертизи) від інших державних органів.

14. Частиною 20 цієї статті, що коментується, визначено умови відшкодування витрат при проведенні дослідження (аналізу, експертизи). Оплата проведення дослідження (аналізу, експертизи), у разі відбору проб (зразків) товарів, що здійснюється посадовими особами органу доходів і зборів у рамках процедур митного контролю та митного оформлення, здійснюється за рахунок Державного бюджету України.

15. Частина 21 цієї статті надає право органу доходів і зборів випускати за бажанням декларанта або уповноваженої ним особи, за умови забезпечення сплати митних платежів відповідно до обраного митного режиму, товари, проби (зразки) яких взяті для проведення дослідження (аналізу, експертизи), до одержання результатів відповідних досліджень (аналізів, експертиз), якщо вони не підпадають під дію встановлених законодавством України заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України.

Вказаною частиною статті реалізовано положення Стандартного правила 3.42 Розділу 3 Додатку II Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур відповідно до якого, коли органи доходів і зборів приймають рішення про необхідність проведення лабораторного аналізу проб товарів, вона випускає товари до одержання результатів досліджень за умови, що представлені всі необхідні гарантії та такі товари не підпадають під дію будь-яких заборон чи обмежень.

16. Частиною 22 статті, що коментується, з метою встановлення характеристик товару, необхідних для його митного оформлення, розширюються права органів доходів і зборів щодо отримання техніко-технологічної документації про склад, фізико-хімічні властивості товарів, інформацію про основні технологічні стадії їх виробництва та призначення.

Стаття 357. Операції із взятими пробами (зразками) товарів.

1. Взяті проби (зразки) під митним забезпеченням разом з актом про їх взяття доставляються поштою або посадовою особою органу доходів і зборів до спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи до його відокремленого підрозділу або до іншої експертної установи (організації) для проведення досліджень (аналізів, експертиз).

2. Дослідження (аналізи, експертизи) проводяться експертами спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи його відокремленого підрозділу або інших експертних установ (організацій), призначених органом доходів і зборів. Зазначені дослідження (аналізи, експертизи) проводяться з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення і не є судовими експертизами.

3. Призначення дослідження (аналізу, експертизи) в інших установах (організаціях) допускається лише у разі неможливості проведення дослідження (аналізу, експертизи) спеціалізованим органом з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи його відокремленим

підрозділом або за заявою декларанта чи уповноваженої ним особи для підтвердження чи спростування результатів проведеного дослідження (аналізу, експертизи).

4. Дослідження (аналіз, експертиза) проб (зразків) проводиться протягом 10 днів після їх надходження до спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи його відокремленого підрозділу або іншої експертної установи (організації). У разі потреби цей строк може бути продовжено за рішенням керівника спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, керівника органу доходів і зборів за місцем розташування відокремленого підрозділу зазначеного спеціалізованого органу або керівника відповідної експертної установи (організації), але не більше ніж на 20 днів.

5. Дослідження (аналізи, експертизи) проб (зразків) товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, проводяться невідкладно.

6. Строк проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) призупиняється у разі наявності клопотання експерта перед органом доходів і зборів, який призначив дослідження (аналіз, експертизу), про надання йому додаткових матеріалів. Додаткові матеріали повинні бути надані у строк, що не перевищує 10 днів з дня отримання такого клопотання. У разі ненадання додаткових матеріалів у зазначений строк керівник спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, керівник органу доходів і зборів за місцем розташування відокремленого підрозділу зазначеного спеціалізованого органу або керівник відповідної експертної установи (організації) приймає рішення про проведення часткового дослідження (аналізу, експертизи) або про відмову у проведенні дослідження (аналізу, експертизи).

7. У разі порушення встановлених цією статтею строків проведення досліджень (аналізів, експертиз) чи у разі неможливості їх проведення орган доходів і зборів зобов'язаний повідомити про це декларанта або уповноважену ним особу. Збитки, завдані декларанту або уповноваженій ним особі внаслідок порушення встановлених цією статтею строків проведення досліджень (аналізів, експертиз), відшкодовуються органами доходів і зборів в установленому законом порядку.

8. За результатами проведених досліджень (аналізів, експертиз) експерт готує висновок за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

9. У висновку про результати дослідження (аналізу, експертизи) зазначаються:

- 1) місце і дата проведення дослідження (аналізу, експертизи);
- 2) ким і на підставі якого документа проводилося дослідження (аналіз, експертиза);
- 3) запитання, поставлені перед експертом;
- 4) об'єкти дослідження (аналізу, експертизи);
- 5) матеріали і документи, надані експерту;
- 6) зміст та результати дослідження (аналізу, експертизи) із зазначенням методів їх проведення;

7) оцінка результатів дослідження (аналізу, експертизи), висновки та їх обґрунтування.

10. Якщо експерт під час проведення дослідження (аналізу, експертизи) виявить істотні обставини, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він може включити їх до висновку.

11. У разі недостатньої ясності та повноти висновку експерта може бути призначено додаткове дослідження (аналіз, експертиза), яке доручається тому самому або іншому експертові.

12. У разі необґрунтованості висновку або виникнення сумнівів у його правильності може бути призначено повторне дослідження (аналіз, експертиза), проведення якого доручається іншому експерту.

13. Додаткові та повторні дослідження (аналізи, експертизи) призначаються на загальних підставах.

14. Контрольні проби (зразки), а також залишки досліджених проб та пошкоджені під час проведення досліджень (аналізів, експертиз) зразки зберігаються у спеціалізованому органі з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику (його відокремленому підрозділі) протягом 60 днів з дня їх надходження. Протягом цього строку декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити рішення органу доходів і зборів, прийняте на підставі результатів проведеного дослідження (аналізу, експертизи), в установленому цим Кодексом порядку.

15. Проби (зразки) товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, зберігаються протягом строку їх зберігання.

16. Проби (зразки) товарів, у складі яких за результатами їх дослідження (аналізу, експертизи) виявлено наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори, сильнодіючі або отруйні речовини, а також проби (зразки) товарів, взяті в одному примірнику, одразу після проведення їх дослідження (аналізу, експертизи) та надання висновку передаються органу доходів і зборів, який призначив таке дослідження (аналіз, експертизу), за актом, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

17. Проби (зразки) товарів, у тому числі пошкоджені, і техніко-технологічна документація належать їх власникам. Після закінчення дослідження (аналізу, експертизи) проби (зразки) з урахуванням встановленого частиною чотирнадцятою цієї статті строку зберігання повертаються декларанту або уповноваженій ним особі на їх письмову вимогу з оформленням відповідного акта, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

18. Проби (зразки) товарів, не затребувані власником або уповноваженою ним особою протягом встановленого частиною чотирнадцятою цієї статті строку зберігання, знищуються з оформленням відповідного акта, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. При цьому вартість зазначених проб (зразків) власникові або уповноваженій ним особі не відшкодовується.

19. Техніко-технологічна документація та інші документи з інформацією про характеристики товару, проби (зразки) якого відбиралися для проведення досліджень (аналізів, експертиз), повертаються власнику товарів або уповноваженій ним особі після закінчення митного оформлення цих товарів або після надання органу доходів і зборів засвідчених в установленому порядку копій зазначених документів, які залишаються у справах органу доходів і зборів.

20. Оплата проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

1. Статтею 357 регулюються питання щодо доставки взятих проб (зразків) товарів до спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення або іншої експертної установи (організації) для проведення досліджень (аналізів, експертиз), термінів проведення досліджень, оформлення висновків зберігання, повернення, передання та знищення (списання) проб (зразків) товарів.

2. Як свідчить практика, в основному дослідження (аналіз, експертиза) має бути проведено спеціалізованим органом доходів і зборів з питань експертного забезпечення. При цьому проведення таких досліджень (аналізів, експертиз) в інших експертних установах можливе лише у разі неможливості їх проведення спеціалізованим органом доходів і зборів з питань експертного забезпечення, зокрема з підстав відсутності заявленого об'єкту вимірювань в Галузі атестації на проведення вимірювань показників об'єктів тощо.

3. Частинами 4, 5, 6 коментованої статті встановлено строк проведення досліджень (аналізів, експертиз).

За загальним правилом проведення досліджень відбувається у десятиденний термін, а у разі потреби цей строк може бути продовжено за рішенням керівника спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення або відповідної експертної установи (організації), але не більше ніж на 20 днів.

Зазначені частини цієї статті направлені на диференціацію часу, необхідного для проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів, з урахуванням складності, кількості застосованих методів досліджень та зменшення часу, необхідного для митного оформлення товарів, що перетинають митний кордон України.

4. У частині 7 статті визначено відповідальність органів доходів і зборів перед декларантами або уповноваженими ними особами за порушення строків проведення досліджень (аналізів, експертиз). Норми цієї частини є новими, так як законодавець вперше покладає відповідальність на орган доходів і зборів у разі завдання збитків декларантам або уповноваженим ним особам.

5. Частинами 8, 9, 10 коментованої статті йдеться про висновок, складений за результатами досліджень (аналізів, експертиз).

Так, дослідження проб (зразків) товарів проводяться, виходячи з мети та на підставі завдань, визначених у запиті органу доходів і зборів.

Експерт, якому відповідно до резолюції керівника спеціалізованого органу доходів і зборів з експертного забезпечення доручено проведення дослідження (аналізу, експертизи), має право ініціювати

клопотання перед органом доходів і зборів щодо надання додаткових матеріалів, необхідних для проведення дослідження.

У висновку, підготовленому за результатами досліджень, повинні бути надані відповіді на всі поставлені питання. У разі неможливості проведення досліджень у повному обсязі та надання відповіді на певні питання, у висновку зазначається, які саме питання не вирішені і з яких причин. У разі виявлення під час проведення експертизи істотних обставин, з приводу яких не було поставлено запитань, експерт може включити їх до висновку.

6. Практикою підтверджено, що іноді виникає потреба в проведенні додаткового та повторного дослідження (аналізу, експертизи). Отже, частинами 11, 12, 13 коментованої статті на законодавчому рівні закріплено право як органу доходів і зборів, так і декларанта або уповноважених ними осіб ініціювати проведення цих досліджень (аналізів, експертиз).

У випадку прийняття рішення про проведення повторного дослідження (аналізу, експертизи) в іншій експертній установі орган доходів і зборів зобов'язаний поінформувати про це спеціалізований орган доходів і зборів з питань експертного забезпечення, зазначивши при цьому причини, що зумовлюють необхідність проведення такого дослідження (аналізу, експертизи), та найменування експертної установи, яка буде його проводити.

Орган доходів і зборів інформує спеціалізований орган доходів і зборів з питань експертного забезпечення про результати повторного дослідження (аналізу, експертизи), надаючи копію відповідного документа.

7. Частини 14, 15 статті визначають строк зберігання контрольних проб (зразків), а також залишків досліджених проб та пошкоджених під час проведення досліджень (аналізів, експертиз) зразків.

Строки й умови зберігання визначаються державними стандартами, технічними умовами, паспортними даними виробника товару, інформацією на маркуванні тощо.

8. Частинами 16, 17, 18 цієї статті врегульовані питання поводження з пробами (зразками) товарів після закінчення дослідження (аналізу, експертизи).

Так, після проведення дослідження (аналізу, експертизи) та надання висновку, контрольні проби (зразки), а також залишки досліджених проб та пошкоджені під час проведення досліджень зразки товарів можуть бути:

- передані органам доходів і зборів, за запитом якого проводилось дослідження;
- повернуті власнику товару або уповноваженій ним особі без митного забезпечення;
- знищені (списані).

Контрольні проби (зразки) товарів можуть бути також передані до інших експертних установ та організацій за рішенням суду.

У разі необхідності проби (зразки) товарів можуть бути залишені в спеціалізованому органі доходів і зборів з питань експертного забезпечення з метою формування колекції експонатів і використання їх надалі як наочний матеріал для навчання спеціалістів експертних підрозділів.

Факт передачі, повернення, знищення (списання) проб (зразків) товарів засвідчується відповідними актами, форми яких затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Глава 51. Особливі процедури митного контролю

Стаття 358. Звільнення від окремих форм митного контролю.

1. Звільнення від окремих форм митного контролю встановлюється цим Кодексом, іншими законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Незастосування окремих форм митного контролю не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Передбачає звільнення від окремих форм митного контролю у випадках, що встановлюються Кодексом, іншими законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Визначає, що незастосування окремих форм митного контролю не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Стаття 359. Звільнення від митного огляду.

1. Митному огляду не підлягає ручна поклажа та супроводжуваний багаж Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, Голови та суддів Верховного Суду України, Голови та суддів Конституційного Суду України, Міністра закордонних справ України, Генерального прокурора України та членів їхніх сімей, які прямують разом з ними.

2. Митному огляду не підлягають засоби залізничного та повітряного транспорту, які перевозять офіційні державні делегації. Підставою для звільнення транспортного засобу від митного огляду є подання органу доходів і зборів офіційного повідомлення Міністерства закордонних справ України.

Передбачає звільнення від митного огляду ручної поклажі та супроводжуваного багажу Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, Голови та суддів Верховного Суду України, Голови та суддів Конституційного Суду України, Міністра закордонних справ України, Генерального прокурора України та членів їхніх сімей, які прямують разом з ними, а також засобів залізничного та повітряного транспорту, які перевозять офіційні державні делегації.

Стаття 360. Здійснення митного контролю деяких видів товарів у першочерговому порядку.

1. У разі переміщення через митний кордон України товарів, необхідних для подолання наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф, епідемій, а також живих тварин, органів та інших анатомічних матеріалів людини для потреб трансплантації, товарів, що мають обмежений строк чи особливий режим зберігання, товарів військового призначення, радіоактивних матеріалів, фото-, аудіо- і відеоматеріалів для засобів масової інформації, товарів міжнародної технічної та гуманітарної допомоги, товарів, що переміщуються в рамках угод про виробничу кооперацію, товарів, що переміщуються за процедурою МДП, митний контроль таких товарів здійснюється першочергово.

Здійснення митного контролю у першочерговому порядку товарів військового призначення.

2. Огляд (перегляд) товарів, зазначених у частині першій цієї статті, а також взяття проб та зразків таких товарів здійснюються тільки за виключних обставин.

3. Законами України можуть визначатися інші категорії товарів, митний контроль яких здійснюється у першочерговому порядку.

Визначає випадки здійснення митного контролю деяких видів товарів у першочерговому порядку та передбачає, що законами України можуть визначатися інші категорії товарів, митний контроль яких здійснюється у першочерговому порядку.

Глава 52. Система управління ризиками

Стаття 361. Цілі застосування системи управління ризиками.

1. Управління ризиками – це робота органів доходів і зборів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів. Під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

2. Органи доходів і зборів застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю.

3. Цілями застосування системи управління ризиками є:

1) запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи;

2) забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику);

3) забезпечення в межах повноважень органів доходів і зборів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;

4) прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Для цілей Митного кодексу України, під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Таке визначення є найбільш поширеним у світовій практиці і по суті співпадає з підходом щодо загального визначення ризику як можливості недодержання поставлених цілей управління, адже одним з основних завдань органів доходів і зборів, в тому числі й в Україні, є контроль за додержанням законодавства з питань державної митної справи. Так, статтею 544 Митного кодексу України визначено, що здійснюючи державну митну справу, органи доходів і зборів виконують такі основні завдання, як забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства України з питань державної митної справи.

У попередній редакції Митного кодексу України відсутнє поняття «ризик». Положення попередньої редакції кодексу передбачали вибірковість митного контролю (стаття 42), однак не визначали методи, які для цього повинні використовуватись. Разом з цим міжнародне законодавство, а саме Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18.05.1973, до якої Україна приєдналась згідно з Законом України від 05.10.2006 № 227-V, передбачає використання системи управління ризиками при здійсненні митного контролю.

Всесвітня митна організація у Керівництві до Загального додатку до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18.05.1973 (зі змінами 1999 року) визначає управління ризиками як систематичне застосування процедур і практик управління, які забезпечують митну службу необхідною інформацією для вжиття заходів по переміщеннях чи вантажах, які представляють ризик.

У чинному Митному кодексі Європейського Союзу управління ризиками визначається як систематичне виявлення ризиків і здійснення всіх заходів, необхідних для обмеження впливу ризику («implementation of all measures necessary for limiting exposure to risk»). Це включає в себе такі заходи, як збір даних і інформації, аналіз і оцінку ризиків, визначення та вжиття заходів і регулярний моніторинг та аналіз процесу і його результатів, засновані на міжнародних, союзних (Європейського Співтовариства) і національних джерелах і стратегіях.

Подібні визначення даються в нормативних актах Російської Федерації, Республіки Білорусь, України.

Відповідно до частини першої статті 361, управління ризиками – це робота органів доходів і зборів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів.

Таким чином, управління ризиками – циклічний процес із наявністю так званого зворотного зв'язку. Органи доходів і зборів здійснюють оцінку ефективності та контроль застосування заходів з мінімізації ризиків. Метою контролю заходів з мінімізації ризиків є коригування таких заходів для підвищення ефективності їх застосування.

У частині другій статті 361 визначено, що система управління ризиками використовується органами доходів і зборів для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю. Тобто система управління ризиками використовується з метою забезпечення вибірковості митного контролю, відповідно до статті 320 Митного кодексу.

Застосування органами доходів і зборів системи управління ризиками дає можливість ефективного розподілу наявних обмежених ресурсів з метою зосередження на товарах, транспортних засобах, документах і особах, які відповідно до результатів системи управління ризиками, представляють собою підвищений ризик. Форми та обсяг митного контролю визначаються органами доходів і зборів за результатами системи управління ризиками.

Цілями застосування системи управління ризиками відповідно до частини 3 статті 361, є:

1) запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи;

2) забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику);

3) забезпечення в межах повноважень органів доходів і зборів заходів з захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;

4) прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

У коментованій статті 361 Митного кодексу законодавець розкриває поняття «область ризику» – окремі згруповані об'єкти аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю.

Стаття 362. Аналіз ризику та його об'єкти.

1. Аналіз ризику – це систематичне використання органами доходів і зборів наявної у них інформації для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їх ідентифікації і оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

2. До об'єктів аналізу ризику належать:

1) характеристики товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

2) характер зовнішньоекономічної операції;

3) характеристика суб'єктів, що беруть участь у зовнішньоекономічній операції.

Відповідно до частини 1 статті 362, аналіз ризику – це систематичне використання органами доходів і зборів наявної у них інформації для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їх ідентифікації й оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Призначенням органів доходів і зборів, відповідно до статті 544 Митного кодексу України, є створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України. Це неможливо забезпечити без дотримання усіма учасниками вимог митного законодавства.

Виконуючи завдання, покладені на органи доходів і зборів та закріплені в статті 544 Митного кодексу України, органи доходів і зборів повинні постійно здійснювати аналіз виявлених та потенційних порушень митного законодавства для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їх ідентифікації й оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Обставини та умови виникнення ризиків – це фактори, що сприяють виникненню ризику, або фактори, при сукупності яких виникнення ризику найбільш імовірне. Обставини та умови виникнення ризиків є важливим елементом при моделюванні ситуації виникнення ризику та допомагають ідентифікувати ризик відповідно до обставин умов його проявлення. При здійсненні аналізу важливим також є оцінка ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Залежно від ймовірних наслідків, що може спричинити ризик при проявленні, мають бути сформовані й адекватні заходи з мінімізації ризиків.

До об'єктів аналізу ризику, відповідно до частини 2 статті 362, належать:

1) характеристики товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

2) характер зовнішньоекономічної операції;

3) характеристика суб'єктів, що беруть участь у зовнішньоекономічній операції.

Під характеристиками товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, що є об'єктами аналізу ризиків, маються на увазі, зокрема, код товарів згідно з УКТ ЗЕД, опис, стан, країна походження, країна відправлення, митна вартість товарів тощо.

Під характером зовнішньоекономічної операції, що є об'єктами аналізу ризиків, маються на увазі відомості у зовнішньоекономічних договорах (контрактах) або інших документах, які підтверджують право володіння, користування, розпорядження товарами, відомості, що містяться в транспортних, комерційних, митних та інших документах тощо.

Характеристиками суб'єктів, що беруть участь у зовнішньоекономічній операції, є, наприклад, відомості про учасників зовнішньоекономічної операції, їх адреси, країни реєстрації, характерна номенклатура операцій, репутація на ринку, наявність фактів виявлення порушень митного законодавства, вчинених ними (чи їх посадовими особами) у минулому, тощо.

Стаття 363. Діяльність органів доходів і зборів з оцінки та управління ризиками.

1. Діяльність органів доходів і зборів з оцінки та управління ризиками полягає у виконанні таких завдань:

1) формування інформаційної бази даних системи управління ризиками органів доходів і зборів;

2) аналіз, виявлення та оцінка ризиків, у тому числі з використанням інформаційних технологій, що включають систематичне:

- а) виявлення умов і факторів, що впливають на виникнення ризиків;
- б) визначення областей ризику;
- в) визначення критеріїв із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об'єкта контролю, що становить ризик (індикаторів ризику);
- г) здійснення оцінки імовірності виникнення ризиків та можливої шкоди у разі їх проявлення;

3) розроблення і реалізація практичних заходів з управління ризиками з урахуванням:

- а) результатів аналізу та оцінки ризиків;
- б) результатів аналізу необхідних ресурсів та очікуваних результатів реалізації запланованих заходів;

4) аналіз результатів та коригування вжитих заходів з управління ризиками, що включає:

- а) здійснення контролю за практичною реалізацією заходів;
- б) збір, оброблення та аналіз інформації про результати вжитих заходів з метою їх коригування та вдосконалення системи управління ризиками.

2. Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. Система управління ризиками передбачає застосування випадкового відбору.

4. Якщо товари, транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються підприємством через митний кордон України, у 25 і більше відсотках випадків такого переміщення протягом року піддавалися митному контролю внаслідок застосування системи управління ризиками, що спричинило затримку митного оформлення понад 4 робочі години, і при цьому фактів порушення митних правил виявлено не було, це підприємство має право знати причини та підстави застосування до зазначених товарів, транспортних засобів відповідних форм митного контролю.

У чинній редакції Митного кодексу відображено вимоги Кіотської конвенції (про спрощення та гармонізацію митних процедур) щодо використання системи управління ризиками при здійсненні митного контролю.

Зокрема, стаття 320 «Вибірковість митного контролю» визначає, що форми та обсяг контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи та міжнародних договорів України при митному оформленні, *обираються на підставі результатів системи управління ризиками.*

У попередній редакції Митного кодексу відповідні норми були відсутні.

Активні роботи з організації застосування системи управління ризиками ведуться ще з 2005 року, що було зумовлено зокрема вимогами Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур і завданнями Кабінету Міністрів України по впровадженню митного контролю, заснованого на аналізі ризиків.

У 2005–2006 роках напрацьовано першу нормативно-правову базу щодо управління ризиками.

Очевидно, що на разі у більшості посадових осіб органів доходів і зборів система управління ризиками асоціюється з АСАУР – модулем автоматизованої системи аналізу та управління ризиками, який упроваджений з 2007 року і застосовується при оформленні МД.

Безперечно, це одна з важливих складових системи управління ризиками. Однак далеко не єдина.

У контексті здійснення митного контролю ризик для органів доходів і зборів – це ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Статтею 361 нової редакції Митного кодексу визначено поняття «управління ризиками» – це робота органів доходів і зборів з:

- аналізу ризиків,
- виявлення та оцінки ризиків,
- розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків,
- оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів.

Органи доходів і зборів застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, що підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю.

Статтею 362 визначено поняття аналізу ризику – це систематичне використання органами доходів і зборів наявної у них інформації для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їх ідентифікації й оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Саме на результатах проведення аналізу ризику базуються подальші дії з оцінки ризиків та вжиття заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків.

Тому ключовою задачею для органів доходів і зборів є налагодження дієвого робочого процесу з аналітичної роботи по різних напрямках контролю, оптимального залучення до цього наявних джерел інформації та трудових ресурсів.

Діяльність органів доходів і зборів з оцінки та управління ризиками, відповідно до частини 1 статті 363, полягає у виконанні таких завдань:

- 1) формування інформаційної бази даних системи управління ризиками органів доходів і зборів;
- 2) аналіз, виявлення та оцінка ризиків, у тому числі з використанням інформаційних технологій;
- 3) розроблення і реалізація практичних заходів з управління ризиками;
- 4) аналіз результатів та коригування вжитих заходів з управління ризиками.

Формування інформаційної бази даних системи управління ризиками органів доходів і зборів полягає, зокрема, у накопиченні органів доходів і зборів інформації про потенційні та виявлені ризики у митній сфері, про вжиті заходи з управління ризиками тощо. Накопичена таким чином інформація використовується органами доходів і зборів під час здійснення аналізу, виявлення та оцінки ризиків, у тому числі з використанням інформаційних технологій. За результатами аналізу, виявлення та оцінки ризиків визначаються ризики, що потребують розроблення і реалізації практичних заходів з управління ризиками. Результати виконання заходів з управління ризиками аналізуються та коригуються з метою підвищення їх ефективності.

Використання методів управління ризиками передбачає організацію процесу управління ризиками.

Статтею 363 Митного кодексу передбачено, що порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Згідно зі світовою практикою, відображеною у Посібнику з управління ризиками Всесвітньої митної організації, управління ризиками в органах доходів і зборів здійснюється на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях, причому процес управління ризиками може застосовуватися одночасно для всіх рівнів.

При стратегічному управлінні ризиками, шляхом вивчення комплексної інформації, органи доходів і зборів можуть визначити області ризику, відокремити найменш значимі й проводити втручання тільки в ті області, де підтверджені досвідом висновки вказують, що таке втручання необхідно. Тобто на стратегічному рівні управління ризиками, за результатами аналізу, виявлення та оцінки ризиків, визначаються пріоритетні напрямки реалізації заходів з управління ризиками. Області ризиків можуть включати: соціальні питання (боротьба з контрабандою наркотиків тощо); заборони й обмеження щодо імпорту/експорту; заходи, необхідні для захисту здоров'я й навколишнього середовища; заходи з питань захисту прав інтелектуальної власності, контролю правильності застосування пільг, нарахування митних платежів тощо.

На тактичному рівні управління ризиками, за результатами аналізу, виявлення та оцінки ризиків, розробляються заходи з управління ризиками. Щодо інструментів, за допомогою яких здійснюється управління ризиками, то світова практика передбачає визначення індикаторів ризику, профілів ризику, застосування випадкового відбору та ін. Тактичне управління ризиками також представляє собою визначення рівня контролю, необхідного для ефективного вирішення питань, пов'язаних з оціненим ризиком. Прикладом цього може служити визначення способу ефективного використання обмежених кадрових ресурсів та устаткування. Використовуючи даний підхід, органи доходів і зборів застосовують вибірковий контроль, перевіряючи тільки переміщення, які представляють, за результатами оцінки ризику, найбільший ризик.

Під індикаторами ризику розуміють критерії із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об'єкта контролю, що становить ризик (визначення наведене у частині першій статті 363 Митного кодексу).

Під профілем ризику розуміють сукупність відомостей про області, індикатори ризику та заходи, необхідні для запобігання або мінімізації ризиків.

Важливим інструментом для ефективного управління ризиками є використання інформації про осіб та/або транспортні засоби, за допомогою яких можуть бути вчинені порушення законодавства України з питань державної митної справи, а також інформації про товари, що можуть бути об'єктом

правопорушення, яка створена органами доходів і зборів самостійно за результатами здійснення аналітичної роботи або отримана органами доходів і зборів.

Чіткі інструкції посадовим особам органів доходів і зборів щодо особливостей та порядку оцінки ризику при здійсненні митного контролю за певним напрямком (контролю правильності класифікації, митної вартості, походження тощо), також можна назвати інструментами реалізації заходів з управління ризиками.

На оперативному рівні управління ризиками для визначення форм та обсягу митного контролю у конкретних випадках переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України застосовуються інструменти з управління ризиками. Саме на цьому рівні здійснюється контроль з застосуванням системи управління ризиками у контексті статті 337 Митного кодексу, тобто оцінка ризику шляхом аналізу (в тому числі з використанням інформаційних технологій) поданих документів у конкретному випадку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України з метою обрання форм та обсягу митного контролю, достатніх для забезпечення додержання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Система управління ризиками, відповідно до частини 3 статті 363, передбачає застосування випадкового відбору. Доцільність застосування випадкового відбору зумовлена тим, що важливо підтримувати елемент несподіванки при визначенні форм та обсягу контролю, оскільки підприємства, що перебувають у постійному контакті з органами доходів і зборів, можуть знати про індикатори ризику, методи профілювання ризиків. Застосування випадкового відбору служить також засобом виявлення інших видів ризиків, засобом моніторингу або оцінки їх значимості.

Всі наведені інструменти повинні реалізуватися із максимальним застосуванням інформаційних технологій, де це можливо. Разом з цим слід зазначити, що контроль із застосуванням системи управління ризиками не завжди може бути реалізований автоматизованим способом. Прикладами можуть бути випадки, коли частина відомостей, необхідна для оцінки ризику, відсутня в електронному вигляді в органів доходів і зборів або подається у вигляді, непридатному для автоматизованої оцінки ризику, або коли для оцінки ризику необхідно візуально проаналізувати певні характеристики поданих документів (відповідність підпису на дозвільному документі наданим зразкам, сліди виправлень на документі тощо). Тому застосування системи управління ризиками може здійснюватись також неавтоматизованим та комбінованим способами. Детальніші пояснення наведені у коментарях до статті 337 Митного кодексу.

Відповідно до частини 4 статті 363, підприємство має право знати причини та підстави застосування до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються цим підприємством через митний кордон України, відповідних форм митного контролю, у разі, якщо товари, транспортні засоби у 25 і більше відсотках випадків такого переміщення протягом року піддавалися митному контролю внаслідок застосування системи управління ризиками, що спричинило затримку митного оформлення понад 4 робочі години, і при цьому фактів порушення митних правил виявлено не було.

Слід зазначити, що така норма допоможе налагодити діалог з підприємницькою спільнотою щодо розуміння цілей та принципів застосування методів управління ризиками, підвищення ефективності їх застосування.

РОЗДІЛ XII. ОСОБЛИВОСТІ ПРОПУСКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ (ПЕРЕСИЛАЮТЬСЯ) ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ГРОМАДЯНАМИ

Глава 53. Загальні положення щодо пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами

Стаття 364. Питання, що регулюються цим розділом.

1. Цей розділ регулює умови та порядок пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності.

2. У випадку переміщення громадянами-підприємцями через митний кордон України товарів, пов'язаних зі здійсненням ними підприємницької діяльності, митне оформлення здійснюється в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законодавчими актами України для підприємств. Положення цього розділу в такому випадку не застосовуються.

3. Положення цього розділу не поширюються на товари, що переміщуються особами, які користуються митними пільгами згідно з розділом XIII цього Кодексу, крім випадків, установлених цим Кодексом.

Положеннями розділу XII «Особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами» регулюються умови та порядок пропуску й оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності.

Положення цього розділу не застосовуються у випадку переміщення через митний кордон України товарів, пов'язаних зі здійсненням громадянами підприємницької діяльності.

У випадках переміщення через митний кордон України товарів главою дипломатичного представництва іноземної держави, членами дипломатичного та адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва, членами їхніх сімей, а також представниками іноземних держав, членами парламентських та урядових делегацій, делегацій іноземних держав, які приїждять в Україну для участі в міжнародних переговорах, міжнародних конференціях та нарадах або з іншими офіційними дорученнями, застосовуються положення розділу XIII цього Кодексу.

Стаття 365. Порядок переміщення громадянами товарів через митний кордон України та місця митного оформлення таких товарів.

1. Громадяни за умови дотримання вимог цього Кодексу та інших актів законодавства України можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім тих, що заборонені до ввезення в Україну (у тому числі з метою транзиту) та вивезення з України.

2. Громадянам, які в'їжджають на територію України або виїжджають з неї засобами автомобільного та залізничного транспорту, а також транспортними засобами особистого користування, дозволяється здійснювати декларування товарів, що переміщуються ними через митний кордон України, не залишаючи цих транспортних засобів.

3. Стосовно транзитних пасажирів, які не залишають транзитної зони, митний контроль не проводиться, однак органи доходів і зборів мають право вживати передбачених цим Кодексом заходів у разі підозри щодо вчинення такими пасажирами порушення митних правил або контрабанди.

4. Митне оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України громадянами, може здійснюватися у будь-якому органі доходів і зборів на всій митній території України.

5. Митне оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України громадянами (крім товарів, що переміщуються у несупроводжуваному багажі та у вантажних відправленнях,

а також товарів за товарними позиціями 8701-8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, які підлягають державній реєстрації), здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України.

6. Митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі та вантажних відправленнях, здійснюється в митних органах за місцем проживання або тимчасового перебування зазначених громадян, у місці кінцевого призначення транспортного засобу, що здійснював перевезення цих товарів, або, за заявою громадянина, – у пунктах пропуску через державний кордон України.

7. Місця здійснення митного оформлення ввезених на митну територію України громадянами товарів за товарними позиціями 8701-8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, що підлягають державній реєстрації, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

8. Переміщення громадянами через митний кордон України трун з тілами (урн з прахом) чи останків померлих здійснюється на підставі письмової заяви цих громадян довільної форми та документів, визначених Законом України «Про поховання та похоронну справу».

Громадяни за умови дотримання вимог законодавства України можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім тих, що заборонені до ввезення в Україну (у тому числі з метою транзиту) та вивезення з України. Види цих товарів визначаються Митним кодексом України й законами України.

Громадяни можуть переміщувати товари засобами авіаційного, водного, автомобільного й залізничного транспорту в ручній поклажі, супроводжуваному і несупроводжуваному багажі, міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях, вивозяться (пересилаються) за межі митної території України у вантажних відправленнях.

Громадянам, які перетинають митний кордон засобами автомобільного та залізничного транспорту, а також транспортними засобами особистого користування дозволяється здійснювати декларування товарів, що переміщуються ними через митний кордон України, не залишаючи цих транспортних засобів. Стосовно транзитних пасажирів, які не залишають транзитної зони, митний контроль не проводиться, однак органи доходів і зборів мають право вживати передбачених цим Кодексом заходів у разі підозри щодо вчинення такими пасажирами порушення митних правил або контрабанди.

Ця стаття визначає місця митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами:

– у будь-якому органі доходів і зборів на всій митній території України – при вивезенні товарів за межі митної території України громадянами;

– у пунктах пропуску через державний кордон України – при ввезенні товарів, що переміщуються в ручній поклажі, супроводжуваному багажі громадян;

– за місцем проживання або тимчасового перебування громадян, у місці кінцевого призначення транспортного засобу, що здійснював перевезення цих товарів, або, за заявою громадянина, – у пунктах пропуску через державний кордон України – при ввезенні (пересиланні) товарів у несупроводжуваному багажі чи вантажному відправленні;

– у місцях, визначених Міністерством фінансів України – при ввезенні товарів за товарними позиціями 8701 – 8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, що підлягають державній реєстрації (автомобілів, тракторів, мотоциклів, причепів).

Переміщення громадянами через митний кордон України трун з тілами (урн з прахом) чи останків померлих здійснюється на підставі письмової заяви цих громадян довільної форми та документів, визначених Законом України «Про поховання та похоронну справу», а саме:

– свідоцтва про смерть або іншого документа, що засвідчує факт смерті, виданого компетентним органом;

– довідки про те, що в тілі та труні (урні) немає вкладень, переміщення яких через державний кордон України заборонено. Таку довідку видає судово-медичний експерт у присутності посадової особи відповідного органу доходів і зборів – в разі вивезення труни (урни) за кордон – або відповідний компетентний орган іноземної держави з легалізацією такої довідки консульською чи дипломатичною установою України за кордоном – у разі ввезення труни (урни) на територію України.

Стаття 366. Двоканальна система митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України громадянами.

1. Двоканальна система – це спрощена система митного контролю, яка дає громадянам змогу здійснювати декларування, обираючи один з двох каналів проходу (пріjazdu транспортними засобами особистого користування) через митний кордон України.

2. Канал, позначений символами зеленого кольору («зелений коридор»), призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території і не підлягають письмовому декларуванню.

3. Канал, позначений символами червоного кольору («червоний коридор»), призначений для всіх інших громадян.

4. Громадянин самостійно обирає відповідний канал («зелений коридор» або «червоний коридор») для проходження митного контролю за двоканальною системою.

5. Обрання «зеленого коридору» вважається заявою громадянина про те, що переміщувані ним через митний кордон України товари не підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, не підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території та свідчить про факти, що мають юридичне значення.

6. Громадяни, які проходять (проїжджають) через «зелений коридор», звільняються від подання письмової митної декларації. Звільнення від подання письмової митної декларації не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів через митний кордон України.

На законодавчому рівні затверджено двоканальну систему – спрощену систему митного контролю, яка дає громадянам змогу здійснювати декларування, самостійно обираючи один із двох каналів проходу (проїзду транспортними засобами особистого користування) через митний кордон України:

– «зелений коридор» – якщо переміщувані товари не підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, не підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території;

– «червоний коридор» – якщо переміщувані товари підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, підпадають під встановлені законодавством обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території.

Громадяни, які проходять (проїжджають) через «зелений коридор», звільняються від подання письмової митної декларації і здійснюється декларування товарів, що переміщуються ним, шляхом учинення дій.

Стаття 367. Умови пересилання громадянами товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

1. Громадяни мають право пересилати товари через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях у порядку, встановленому главою 36 цього Кодексу, крім товарів, заборонених до такого пересилання.

2. Обмеження щодо вартості та обсягів товарів, а також перелік товарів, заборонених до пересилання у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, встановлюються цим Кодексом та іншими законами України.

Громадяни мають право пересилати товари через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях будь-які товари, крім заборонених до такого пересилання, на умовах, визначених цим Кодексом (див. коментарі до статей 233 – 237 Кодексу).

Стаття 368. Визначення вартості товарів, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України, для цілей нарахування митних платежів.

1. Для цілей оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України, застосовується фактурна вартість цих товарів, зазначена в касових або товарних чеках, ярликах, інших документах роздрібної торгівлі, які містять відомості щодо вартості таких товарів.

2. При визначенні фактурної вартості товарів, які переміщуються у несупроводжуваному багажі та вантажному відправленні, крім вартості самих товарів враховується вартість їх страхування та перевезення (фрахту) до моменту перетинання ними митного кордону України.

3. Особа, яка декларує товари, вправі довести достовірність відомостей, представлених для визначення їх фактурної вартості.

4. У разі наявності доказів недостовірності заявленої фактурної вартості товарів органи доходів і зборів визначають їх вартість самостійно, на підставі ціни на ідентичні або подібні (аналогічні) товари відповідно до вимог цього Кодексу.

Цією статтею встановлені умови визначення фактурної вартості товарів (зазначеної в касових або товарних чеках, ярликах, інших документах роздрібної торгівлі, які містять відомості щодо вартості таких товарів), яка застосовується для цілей оподаткування товарів.

Особа, яка декларує товари, вправі довести достовірність відомостей, представлених для визначення їх фактурної вартості.

Стаття 369. Переміщення (пересилання) особистих речей громадянами через митний кордон України.

1. Особисті речі, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, підлягають декларуванню шляхом учинення дій, усно або, за бажанням власника чи на вимогу органу доходів і зборів, письмово, не оподатковуються митними платежами та звільняються від подання документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, а також від застосування до них видів державного контролю, визначених частиною першою статті 319 цього Кодексу.

2. У міжнародних поштових та експрес-відправленнях особисті речі переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у порядку та на умовах, встановлених для переміщення (пересилання) товарів.

Стаття встановлює спрощені умови переміщення (пересилання) громадянами через митний кордон України в ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, особистих речей, які не підлягають письмовому декларуванню, не оподатковуються митними платежами і звільняються від подання документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, та від застосування до них видів державного контролю.

У статті зазначено, що переміщення особистих речей у міжнародних поштових та експрес-відправленнях здійснюється у порядку та на умовах, установлених для переміщення (пересилання) товарів.

Стаття 370. Перелік товарів, які можуть бути віднесені до особистих речей громадян.

1. Особистими речами вважаються:

1) товари особистої гігієни та індивідуальні косметичні засоби у кількості, що забезпечує потреби однієї особи на період поїздки;

2) одяг, білизна, взуття, що мають суто особистий характер, призначені виключно для власного користування і мають ознаки таких, що були у користуванні;

3) особисті прикраси, у тому числі з дорогоцінних металів та каміння, що мають ознаки таких, що були в користуванні;

4) індивідуальне письмове та канцелярське приладдя;

5) один фотоапарат, одна кіно-, відеокамера разом з обґрунтованою кількістю фото-, відео-, кіноплівок та додаткового приладдя;

6) один переносний проектор та аксесуари до нього разом з обґрунтованою кількістю діапозитивів та/або кіноплівок;

7) бінокль;

8) переносні музичні інструменти у кількості не більше двох штук;

9) один переносний звуковідтворювальний пристрій (у тому числі магнітофон, диктофон, програвач компакт-дисків тощо) з обґрунтованою кількістю плівок, платівок, дисків;

10) один переносний радіоприймач;

11) стільникові (мобільні) телефони у кількості не більше двох штук, пейджери;

12) один переносний телевізор;

13) переносні персональні комп'ютери у кількості не більше двох штук і периферійне обладнання та приладдя до них; флеш-карти у кількості не більше трьох штук;

14) одна переносна друкарська машина;

15) калькулятори, електронні книжки у кількості не більше двох штук;

16) індивідуальні вироби медичного призначення для забезпечення життєдіяльності людини та контролю за її станом з ознаками таких, що були в користуванні;

17) звичайні та/або прогулянкові дитячі коляски у кількості, що відповідає кількості дітей, які перетинають кордон разом із громадянином, а у разі відсутності дітей – у кількості не більше однієї штуки;

18) одна інвалідна коляска на кожного інваліда, який перетинає митний кордон України, а у разі відсутності такої особи – у кількості не більше однієї штуки;

19) лікарські засоби, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в порядку та обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України;

20) годинники у кількості не більше двох штук;

21) 0,5 літра туалетної води та/або 100 грамів парфумів;

22) спортивне спорядження – велосипед, вудка рибальська, комплект альпіністського спорядження, комплект спорядження для підводного плавання, комплект лиж, комплект тенісних ракеток, дошка для серфінгу, віндсерфінгу, комплект спорядження для гольфу, інше аналогічне спорядження, призначене для використання однією особою;

23) спеціальне дитяче харчування для дітей, хворих на фенілкетонурию або інше захворювання, що потребує спеціального харчування, яке не виробляється (не реалізується) в Україні, що переміщується (пересилається) через митний кордон України в порядку та обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України;

24) інші товари, призначені для забезпечення повсякденних потреб громадянина, перелік і гранична кількість яких визначаються законами України.

Статтею визначено перелік і кількість товарів (нових і таких, що були у вжитку, призначених для забезпечення звичайних повсякденних потреб громадянина, які відповідають меті перебування зазначеної особи відповідно в Україні або за кордоном, не призначених для відчуження або передачі іншим особам), які можуть бути віднесені до особистих речей громадян.

Глава 54. Пропуск та оподаткування товарів, що вивозяться (пересилаються) громадянами за межі митної території України

Стаття 371. Умови вивезення (пересилання) громадянами товарів за межі митної території України.

1. Товари, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро (крім зазначених у частині другій цієї статті), не підлягають письмовому декларуванню при вивезенні (пересиланні) їх громадянами за межі митної території України.

2. Товари, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро та на які законом встановлено вивізні мито та/або якщо відповідно до закону державними органами видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, зі сплатою у випадках, визначених законами України, вивізних мит та з поданням відповідних документів, виданих державними органами.

3. Товари, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10000 євро (крім зазначених у частині четвертій цієї статті), при вивезенні (пересиланні) їх громадянами за межі митної території України підлягають письмовому декларуванню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств, та зі сплатою вивізних мит у випадках, встановлених законами України.

4. Товари, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10000 євро, при вивезенні (пересиланні) громадянами за межі митної території України підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, та звільняються від подання документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, за умови, що ці товари:

1) вивозяться у зв'язку з виїздом за межі України на постійне місце проживання;

2) входять до складу спадщини, оформленої в Україні на користь громадянина-нерезидента, за умови підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії;

3) тимчасово вивозяться громадянами-резидентами за межі митної території України під письмове зобов'язання про їх зворотне ввезення;

4) були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, що підтверджується відповідними документами;

5) були одержані громадянами-нерезидентами у вигляді призів і нагород за участь у змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо, які проводяться на території України, що підтверджується відповідними документами.

5. Товари, придбані громадянами-нерезидентами на території України, загальна фактурна вартість яких не перевищує суми іноземної валюти, ввезеної цими громадянами в Україну, та товари, що вивозяться громадянами-нерезидентами у зв'язку з остаточним виїздом за межі України, на суму доходу, одержаного за час роботи чи навчання в Україні, що підтверджується відповідними документами, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, зі сплатою у випадках, встановлених законами України, вивізного мита, та поданням документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, які при переміщенні (пересиланні) громадянами таких товарів через митний кордон України видаються відповідними державними органами.

Суттєво спрощено умови вивезення громадянами товарів за межі митної території України, а саме:

1) якщо сумарна фактурна вартість товарів не перевищує 10000 євро, і при цьому на них законом не встановлено вивізного мита та не видаються державними органами дозвільні документи – їх декларування здійснюється шляхом учинення дій, а переміщення – «зеленим коридором»;

2) товари, сумарна фактурна вартість яких не перевищує 10000 євро, але законом на них встановлено вивізне мито або державними органами видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів – їх декларування здійснюється в порядку, встановленому для громадян;

3) товари, сумарна фактурна вартість яких перевищує 10000 євро, підлягають письмовому декларуванню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств. Ця умова не поширюється на товари, декларування яких здійснюється в порядку, встановленому для громадян, до яких належать товари, сумарна фактурна вартість яких перевищує 10000 євро, що:

- вивозяться у зв'язку з виїздом за межі України на постійне місце проживання;
- входять до складу спадщини, оформленої в Україні на користь громадянина-нерезидента, за умови підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії;
- тимчасово вивозяться громадянами-резидентами за межі митної території України під письмове зобов'язання про їх зворотне ввезення;
- були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, що підтверджується відповідними документами;
- були одержані громадянами-нерезидентами у вигляді призів і нагород за участь у змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо, які проводяться на території України, що підтверджується відповідними документами;
- придбані громадянами-нерезидентами на території України, загальна фактурна вартість яких не перевищує суми іноземної валюти, ввезеної цими громадянами в Україну;
- вивозяться громадянами-нерезидентами у зв'язку з остаточним виїздом за межі України, на суму доходу, одержаного за час роботи чи навчання в Україні, що підтверджується відповідними документами.

Стаття 372. Особливості тимчасового вивезення (пересилання) громадянами-резидентами товарів за межі митної території України.

1. Тимчасове вивезення (пересилання) громадянами-резидентами товарів за межі митної території України здійснюється з наданням органу доходів і зборів зобов'язання про зворотне ввезення.

2. Дія частини першої цієї статті не поширюється на тимчасове вивезення (пересилання) за межі митної території України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро, особистих речей і транспортних засобів особистого користування, на яких громадяни перетинають митний кордон.

3. У разі відсутності книжки (карнету) А.Т.А., що використовується відповідно до Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 р.), тимчасове вивезення громадянами-резидентами товарів (крім транспортних засобів особистого користування) за межі митної території України здійснюється на умовах, установлених першою та другою частинами цієї статті.

4. Зобов'язання щодо зворотного ввезення товарів, які тимчасово вивозяться (пересилаються) за межі митної території України і сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро, може надаватися за бажанням громадянина.

5. У разі надання громадянином зобов'язання про зворотне ввезення товарів орган доходів і зборів вживає заходів для забезпечення ідентифікації цих товарів з метою їх зворотного ввезення без письмового декларування та без оподаткування митними платежами.

Стаття визначає особливості тимчасового вивезення (пересилання) резидентами (громадянами, які мають постійне місце проживання в Україні) товарів за межі митної території України, а саме:

1) тимчасове вивезення (пересилання) товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує 10000 євро, особистих речей та транспортних засобів особистого користування, на яких громадяни перетинають митний кордон, здійснюється без письмового декларування та без надання органу доходів і зборів зобов'язання про зворотне ввезення (зобов'язання може надаватися за бажанням громадянина);

2) тимчасове вивезення (пересилання) товарів, сумарна фактурна вартість яких перевищує 10000 євро (у разі відсутності книжки (карнета) А.Т.А., що використовується відповідно до Конвенції про тимчасове ввезення), здійснюється з наданням органу доходів і зборів зобов'язання про зворотне ввезення.

Стаття 373. Обмеження щодо вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України окремих товарів.

1. Не допускається вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України товарів, незалежно від їх загальної фактурної вартості, згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України.

2. Порядок вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження визначається Кабінетом Міністрів України.

3. Порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів визначається Національним банком України.

4. Не допускається вивезення за межі митної території України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку.

Обмеження щодо вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України окремих товарів (дорогоцінного каміння та виробів із них, культурних цінностей) устанавлюються Кабінетом Міністрів України.

Це Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 448 «Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження».

Перелік товарів, заборонених до вивезення громадянами також визначається Кабінетом Міністрів України.

Це Постанова Кабінету Міністрів України від 28.05.2012 р. № 468 «Про затвердження переліку товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається».

Порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів, визначений Інструкцією про розміщення готівки і банківських металів через митний кордон України, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 27.08.2008 № 148 і зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 11.06.2008 за № 520/15211.

Забороняється вивезення за межі митної території України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку.

Глава 55. Пропуск та оподаткування товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України

Стаття 374. Умови ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України.

1. Товари (за винятком підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, та товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню (за винятком товарів, на які відповідно до статті 197 цього Кодексу встановлено обмеження щодо переміщення громадянами через митний кордон України, і випадків, передбачених частиною другою цієї статті) та не є об'єктами оподаткування митними платежами.

2. Норма частини першої цієї статті застосовується у разі, якщо особа, яка ввозить товари на митну територію України, в'їжджає в Україну не частіше одного разу протягом однієї доби. З метою забезпечення дотримання цієї умови посадові особи органів охорони державного кордону, які здійснюють паспортний контроль у пунктах пропуску через державний кордон України, безпосередньо в процесі здійснення такого контролю інформують посадових осіб органів доходів і зборів про громадян, які в'їжджають в Україну частіше одного разу протягом однієї доби. У разі якщо товари в обсягах, що не перевищують обмежень, встановлених у частині першій цієї статті, ввозяться на митну територію України особою, яка в'їжджає в Україну частіше одного разу протягом однієї доби, такі товари підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням документів, які видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10 відсотків і податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України.

3. У разі якщо товари, зазначені у частині першій цієї статті, підлягають державній реєстрації на території України, такі товари підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів при переміщенні (пересиланні) їх через митний кордон України громадянами, та звільняються від оподаткування митними платежами.

4. Товари (крім підакцизних), що ввозяться громадянами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі, сумарна фактурна вартість та/або загальна вага яких перевищують обмеження, встановлені частиною першою цієї статті, але загальна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10 відсотків і податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України, в частині, що перевищує еквівалент 1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення) та еквівалент 500 євро або вартість товарів, обчислена пропорційно до ваги, що перевищує 50 кг (при ввезенні через інші пункти пропуску через державний кордон України). Базою оподаткування таких товарів є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення) та еквівалент 500 євро або вартість товарів, обчислена пропорційно до ваги, що перевищує 50 кг (при ввезенні через інші пункти пропуску через державний кордон України).

5. Культурні цінності за кодами 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД, виготовлені 50 і більше років тому, незалежно від їх вартості та способу переміщення через митний кордон України, підлягають письмовому декларуванню.

6. Товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, що переміщуються (пересилаються) на митну територію України на адресу одного одержувача в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, а також товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, що переміщуються у несупроводжуваному багажі, підлягають усному декларуванню на підставі товаросупровідних документів та не є об'єктами оподаткування митними платежами.

7. Товари (крім підакцизних), що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових, міжнародних експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, але не перевищує еквівалент 10000 євро, або переміщуються (пересилаються) без дотримання умов, передбачених частиною п'ятою цієї статті, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10 відсотків та податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України. Базою оподаткування для таких товарів є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 150 євро.

8. Товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10000 євро, що пересилаються (переміщуються) на митну територію України в міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях, у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, а також товари (крім підакцизних), незалежно від їх фактурної вартості, що переміщуються на митну територію України у вантажних відправленнях, підлягають декларуванню та митному оформленню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств, а також дозволів (ліцензій), сертифікатів відповідності чи свідоцтв про визнання відповідності у випадках, установлених законодавством України для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, та оподатковуються ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України і податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України.

9. Поміщення товарів, ввезених на митну територію України громадянами, у митні режими відмови на користь держави чи знищення або руйнування здійснюється в порядку, встановленому цим Кодексом.

10. При ввезенні (пересиланні) на митну територію України громадянами звільняються від оподаткування митними платежами:

1) особисті речі, визначені статтею 370 цього Кодексу;

2) культурні цінності за кодами 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД, виготовлені 50 і більше років тому;

3) товари, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб громадянина та початкового облаштування, що ввозяться (пересилаються) громадянами у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну протягом шести місяців з дня видачі документа, що підтверджує право громадянина на постійне проживання в Україні, за умови документального підтвердження того, що до дня видачі цього документа громадянин проживав на території країни, з якої він прибув, не менше трьох років:

а) товари, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб громадянина та початкового облаштування (крім товарів, що класифікуються за товарною позицією 8802 або одним із кодів 8903 91 99 00, 8903 92 99 00, 8903 99 99 00 згідно з УКТ ЗЕД);

б) транспортні засоби особистого користування, що класифікуються в одній із товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД (у кількості однієї одиниці на кожного громадянина, який досяг 18-річного віку), за умови документального підтвердження того, що до дня видачі документа, що підтверджує право на постійне проживання в Україні, громадянин був власником (або співвласником) такого транспортного засобу не менше одного року, а транспортний засіб перебував за ним на постійному обліку (реєстрації) у відповідних реєстраційних органах країни постійного місця попереднього проживання громадянина не менше одного року, якщо даний транспортний засіб підлягає реєстрації в цій країні;

в) товари, що класифікуються в товарній позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД (у кількості однієї одиниці на кожного повнолітнього громадянина) за умови одночасного ввезення з транспортними засобами особистого користування, що класифікуються в одній із товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД.

У разі пропуску внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили, хвороби або з інших поважних причин, що підтверджується відповідними документами, встановленого цим пунктом строку ввезення (пересилання) товарів на митну територію України із звільненням від оподаткування митними платежами цей строк може бути продовжений відповідним органом доходів і зборів, але не більш як до двох років з дня видачі документа, що підтверджує право громадянина на постійне проживання в Україні;

4) товари, що належать громадянам і переміщуються транзитом через митну територію України;

5) товари, що входять до складу спадщини за законом, відкритої за межами України на користь резидента (у тому числі в кількості однієї одиниці за кожною товарною позицією 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД), у разі підтвердження її складу органами, що вчиняють нотаріальні дії у країні її відкриття. Зазначене підтвердження підлягає засвідченню або легалізації у відповідній закордонній консульській установі України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України;

6) товари, одержані громадянами-резидентами у вигляді нагород і призів на міжнародних змаганнях, конкурсах за межами митної території України (у тому числі не більше одного товару за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД), за умови документального підтвердження факту нагородження нотаріальними органами відповідної країни. Зазначене підтвердження підлягає засвідченню або легалізації у відповідній закордонній консульській установі України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України;

7) товари (включаючи транспортні засоби особистого користування), що були попередньо вивезені громадянами-резидентами за межі митної території України і зворотно ввозяться на митну територію України, за наявності відповідного підтвердження факту попереднього вивезення таких товарів;

8) транспортні засоби особистого користування, що тимчасово ввозяться на митну територію України громадянами-нерезидентами, а також пальне, що міститься у звичайних баках таких транспортних засобів, встановлених заводом-виробником;

9) товари (крім транспортних засобів), які мають ознаки таких, що були у користуванні та призначені для власного облаштування житла і забезпечення життєдіяльності громадян, які перебували за кордоном у відрядженнях (на навчанні), за умови, що такі товари ввозяться (пересилаються) протягом шести місяців з дня повернення таких громадян в Україну після закінчення строку відрядження (навчання);

10) товари (крім транспортних засобів), які мають ознаки таких, що були у користуванні та призначені для власного облаштування житла і забезпечення життєдіяльності іноземних громадян, які за офіційним запрошенням прибувають у довготермінове відрядження в Україну, за умови, що такі товари ввозяться (пересилаються) безпосередньо таким громадянином в Україну на адресу свого тимчасового перебування протягом перших шести місяців його перебування в довготерміновому відрядженні в Україні під зобов'язання про їх зворотне вивезення;

11. Товари за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, що ввозяться на митну територію України громадянами у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну із звільненням від оподаткування митними платежами відповідно до цього Кодексу, підлягають постановці на тимчасовий облік у державних реєстраційних органах на строк до двох років з оформленням документів на право тимчасового користування такими товарами та можуть бути відчужені або передані у володіння, користування чи розпорядження іншим особам (крім членів сімей таких громадян) упродовж двох років з дня ввезення на митну територію України лише після сплати особами, які ввели їх в Україну, всіх митних платежів за ставками, чинними на день подання митної декларації.

12. Документи на право постійного користування (з правом відчуження) товарами, зазначеними у частині одинадцятій цієї статті, можуть бути видані громадянам-власникам цих товарів після постійного проживання їх на території України протягом двох років з дня митного оформлення таких товарів.

Статтею визначаються умови ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України – порядок декларування та оподаткування таких товарів.

Умови декларування та оподаткування:

Умови декларування та оподаткування Спосіб переміщення	Без письмового декларування та оподаткування	Письмове декларування в порядку, передбаченому для громадян, з оподаткуванням митом – 10%, ПДВ та акцизним податком	Письмове декларування та оподаткування в порядку, передбаченому для підприємств
Ручна поклажа, супроводжуваний багаж	вартість – <1000 євро (за умови ввезення через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, не частіше одного разу протягом однієї доби); <500 євро та сумарна вага <50 кг (за умови ввезення через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, не частіше одного разу протягом однієї доби)	<10000 євро, але >1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення); >500 євро або вартість товарів, обчислена пропорційно до ваги, що перевищує 50 кг (при ввезенні через інші пункти пропуску через державний кордон України);	>10000 євро
Міжнародні поштові та експресвідправлення	сумарна вартість у депеші / протягом доби < 150 євро	>150 євро, але <10000 євро	>10000 євро
Несупроводжуваний багаж	вартість <150 євро	>150 євро, але <10000 євро	>10000 євро
Вантажні відправлення	–	–	незалежно від вартості і ваги

При ввезенні (пересиланні) громадянами товарів на митну територію України звільняються від оподаткування митними платежами:

- 1) особисті речі, визначені статтею 370 цього Кодексу;
- 2) культурні цінності за кодами 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД, виготовлені 50 і більше років тому;
- 3) товари, що ввозяться (пересилаються) громадянами у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну:
 - а) товари, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб громадянина та початкового облаштування (крім товарів, що класифікуються за товарною позицією 8802 або одним із кодів 8903 91 99 00, 8903 92 99 00, 8903 99 99 00 згідно з УКТ ЗЕД) за умови
 - ввезення протягом шести місяців з дня видачі документа, що підтверджує право громадянина на постійне проживання в Україні;
 - документального підтвердження проживання громадянина на території країни, з якої він прибув, не менше трьох років;
 - б) транспортні засоби особистого користування, що класифікуються в одній із товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД (в кількості однієї одиниці на кожного громадянина, який досяг 18-річного віку), за умови:
 - ввезення протягом шести місяців з дня видачі документа, що підтверджує право громадянина на постійне проживання в Україні;
 - документального підтвердження проживання громадянина на території країни, з якої він прибув, не менше трьох років;
 - володіння громадянином транспортним засобом на праві власності або співвласності не менше одного року;

– перебування за громадянином транспортного засобу на постійному обліку у відповідних реєстраційних органах країни попереднього проживання громадянина не менше одного року;

в) товари, що класифікуються в товарній позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД (в кількості однієї одиниці на кожного повнолітнього громадянина) за умови:

– ввезення протягом шести місяців з дня видачі документа, що підтверджує право громадянина на постійне проживання в Україні;

– документального підтвердження проживання громадянина на території країни, з якої він прибув, не менше трьох років;

– одночасного ввезення з транспортними засобами особистого користування, що класифікуються в одній із товарних позицій 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД;

4) товари, що належать громадянам і переміщуються транзитом через митну територію України;

5) товари (у тому числі в кількості однієї одиниці за кожною товарною позицією 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД), що ввозяться громадянами на митну територію України як спадщина за умови:

– відкриття спадщини за законом за межами України;

– відкриття спадщини за законом на користь резидента;

– підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії у країні її відкриття (зазначене підтвердження підлягає засвідченню або легалізації у відповідній закордонній консульській установі України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України);

б) товари, одержані громадянами-резидентами у вигляді нагород і призів на міжнародних змаганнях, конкурсах за межами митної території України (у тому числі не більше одного товару за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД), за умови:

– документального підтвердження факту нагородження нотаріальними органами відповідної країни (зазначене підтвердження підлягає засвідченню або легалізації у відповідній закордонній консульській установі України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України);

7) товари (включаючи транспортні засоби особистого користування), що були попередньо вивезені громадянами-резидентами за межі митної території України і зворотно ввозяться на митну територію України, за наявності відповідного підтвердження факту попереднього вивезення таких товарів;

8) транспортні засоби особистого користування, що тимчасово ввозяться на митну територію України громадянами-нерезидентами, а також пальне, що міститься у звичайних баках таких транспортних засобів, установлених заводом-виробником;

9) товари (крім транспортних засобів), які мають ознаки таких, що були у користуванні та призначені для власного облаштування житла і забезпечення життєдіяльності громадян, які перебували за кордоном у відрядженнях (на навчання), за умови:

– ввезення (пересилання) протягом шести місяців з дня повернення таких громадян в Україну після закінчення строку відрядження (навчання);

10) товари (крім транспортних засобів), які мають ознаки таких, що були у користуванні та призначені для власного облаштування житла і забезпечення життєдіяльності іноземних громадян, які за офіційним запрошенням прибувають у довготермінове відрядження в Україну, за умови:

– ввезення (пересилання) безпосередньо таким громадянином в Україну на адресу свого тимчасового перебування протягом перших шести місяців його перебування в довготерміновому відрядженні в Україні, під зобов'язання про їх зворотне вивезення.

Стаття 375. Ввезення громадянами на митну територію України домашніх тварин.

1. Домашні тварини, що ввозяться громадянами на митну територію України, підлягають письмовому декларуванню та застосуванню до них заходів контролю, визначених законом.

Визначено, що домашні тварини, які ввозяться громадянами на митну територію України, підлягають письмовому декларуванню та застосуванню до них заходів контролю, визначених законом.

Відповідно до положень Закону України від 21.02.2006 № 3447-IV «Про захист тварин від жорстокого поводження» домашні тварини – собаки, коти та інші тварини, які протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно виведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками, та існують тривалий час у їх природному ареалі.

Стаття 376. Ввезення на митну територію України громадянами алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

1. Ввезення на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку, не допускається.

2. Громадяни, які досягли 18-річного віку, можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України в ручній поклажі або супроводжуваному багажі без сплати митних платежів та без письмового декларування у таких кількостях із розрахунку на одну особу:

1) 200 сигарет або 50 сигар чи 250 грамів тютюну, або ці вироби в наборі загальною вагою, що не перевищує 250 грамів;

2) 5 літрів пива, 2 літри вина, 1 літр міцних (із вмістом спирту більш як 22%) алкогольних напоїв.

3. Алкогольні напої та тютюнові вироби незалежно від їх кількості не звільняються від оподаткування митними платежами, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 години.

Статтею визначено умови, обсяги та обмеження стосовно ввезення на митну територію України громадянами алкогольних напоїв і тютюнових виробів зі звільненням від оподаткування.

Стаття 377. Особливості митного оформлення окремих товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу.

1. Товари за товарними позиціями 8701-8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, які підлягають державній реєстрації, при ввезенні громадянами на митну територію України або надходженні на митну територію України на адресу громадян у несупроводжуваному багажі або вантажних відправленнях для вільного обігу, незалежно від їх вартості, підлягають письмовому декларуванню та митному оформленню в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, з оподаткуванням ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України, акцизним податком і податком на додану вартість за ставками, встановленими Податковим кодексом України.

2. Товари, зазначені у частині першій цієї статті, що ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу, підлягають обов'язковій сертифікації у випадках, встановлених законодавством для підприємств. Документи, що засвідчують відповідність таких товарів вимогам технічних регламентів та національних стандартів, подаються органам доходів і зборів під час митного оформлення цих товарів з метою вільного обігу та уповноваженим органам під час їх державної реєстрації в Україні.

3. Ввезені громадянами на митну територію України для вільного обігу товари, зазначені у частині першій цієї статті, що підлягають державній реєстрації уповноваженими органами України, забороняється відчужувати або передавати у володіння, користування чи розпорядження іншим особам до здійснення державної реєстрації цих товарів.

4. З метою запобігання незаконному обігу транспортних засобів на території України між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, та державними органами з безпеки дорожнього руху здійснюється автоматизований обмін інформацією про транспортні засоби, що перетинають державний кордон України, стосовно митного оформлення та державної реєстрації таких транспортних засобів.

5. Кузови (включаючи кабіни) для моторних транспортних засобів товарних позицій 8701-8705, що класифікуються в товарній позиції 8707, шасі з установленими двигунами для товарів товарних позицій 8701-8705, що класифікуються в товарній позиції 8706 згідно з УКТ ЗЕД, підлягають митному оформленню як зібрані транспортні засоби. Оподаткування їх здійснюється за повними ставками ввізного мита відповідно до Митного тарифу України, акцизним податком і податком на додану вартість за ставками, встановленими Податковим кодексом України.

6. Товари, зазначені у першій та п'ятій частинах цієї статті, що були зареєстровані у відповідних реєстраційних органах іноземних держав і ввозяться в Україну для вільного обігу, повинні бути зняті з обліку в цих органах.

Стаття визначає порядок декларування, оподаткування, застосування заходів нетарифного регулювання та особливості митного оформлення окремих товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу в залежності від способів переміщення.

Разом з тим стаття регламентує вимогу щодо необхідності зняття з обліку зареєстрованих у відповідних реєстраційних органах іноземних держав товарів за товарними позиціями 8701-8707, 8711,

8716 згідно з УКТ ЗЕД, здійснення державної реєстрації уповноваженими органами України та заборону щодо відчуження або передачі у володіння, користування чи розпоряджання іншим особам до здійснення державної реєстрації цих товарів.

Стаття 378. Обмеження щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України.

1. Пропуск на митну територію України товарів, що класифікуються в 1-24 групах УКТ ЗЕД та ввозяться громадянами для вільного обігу, в будь-яких обсягах не дозволяється.

2. Обмеження, встановлене частиною першою цієї статті, не поширюється на:

1) алкогольні та тютюнові вироби, що ввозяться громадянами в кількостях та у способи, зазначені у частині другій статті 376 цього Кодексу;

2) харчові продукти вагою до 10 кг в упаковці виробника, що надходять на адресу громадян у міжнародних поштових або експрес-відправленнях;

3) харчові продукти для власного споживання на суму, яка не перевищує еквівалент 200 євро, що ввозяться в порядку та обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України;

4) домашніх тварин.

3. Не підлягають переміщенню на митну територію України в несупроводжуваному багажі продукти харчування без упаковки виробника.

Стаття визначає обмеження щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України та випадки, коли встановлені обмеження не поширюються.

Стаття 379. Умови тимчасового ввезення та ввезення з метою транзиту товарів на митну територію України громадянами.

1. Громадяни мають право ввозити тимчасово або з метою транзиту товари, сумарна фактурна вартість та загальна вага яких не перевищують критерії, встановлені частиною першою статті 374 цього Кодексу, за умови усного або, за бажанням власника цих товарів чи на вимогу посадової особи органу доходів і зборів, письмового декларування в порядку, передбаченому для громадян.

2. Пропуск через митний кордон України товарів (крім транспортних засобів особистого користування), сумарна фактурна вартість та/або загальна вага яких перевищують критерії, встановлені частиною першою статті 374 цього Кодексу, що ввозяться громадянами на митну територію України тимчасово або з метою транзиту, здійснюється в порядку, передбаченому для підприємств, під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення (транзит).

3. Частину третю виключено.

4. Пропуск через митний кордон України товарів (крім транспортних засобів особистого користування), що ввозяться на митну територію тимчасово, мають ознаки таких, що були у користуванні, та призначені для власного облаштування і забезпечення життєдіяльності громадян-нерезидентів, які за офіційним запрошенням прибувають у довготермінове відрядження в Україну, здійснюється під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення та без застосування заходів гарантування передбачених розділом X цього Кодексу.

5. Дозволяється тимчасове ввезення на митну територію України домашніх тварин у кількості не більше 3 ссавців, 6 птахів, 20 акваріумних риб без застосування до них заходів гарантування, передбачених цим Кодексом, та з поданням органам доходів і зборів документів, які видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються громадянами через митний кордон України.

6. Строки тимчасового ввезення громадянами товарів на митну територію України (крім випадків, передбачених статтею 380 цього Кодексу) встановлюються відповідно до статті 108 цього Кодексу, а строки ввезення з метою транзиту – відповідно до статті 95 цього Кодексу.

7. У разі вивезення товарів за межі митної території України в установлені строки грошова застава, зазначена у частині другій цієї статті, повертається громадянам. Порядок внесення та повернення грошової застави встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Форми, умови та способи зобов'язань перед органами доходів і зборів, способи забезпечення сплати митних платежів, умови надання фінансових гарантій, визначення розміру фінансової гарантії, види фінансових гарантій, порядок надання фінансових гарантій визначено розділом X Митного кодексу України.

8. У разі порушення встановлених строків зворотного вивезення за межі митної території України або транзиту товарів, за винятком випадків, якщо таке порушення сталося внаслідок

аварії або дії обставин непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, внесена грошова застава використовується в порядку, визначеному статтею 313 цього Кодексу.

9. У разі втрати чи повного зіпсування товарів, ввезених на митну територію України тимчасово або з метою транзиту, внаслідок аварії чи дії обставин непереборної сили та відповідного документального підтвердження такої втрати чи повного зіпсування митний режим тимчасового ввезення (транзиту) щодо таких товарів припиняється, а внесена грошова застава повертається власнику зазначених товарів, його спадкоємцю або уповноваженій ними особі.

Стаття розкриває умови декларування та застосування заходів гарантування під час пропуску через митний кордон України товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України тимчасово або з метою транзиту.

Стаття визначає кількість домашніх тварин, тимчасове ввезення яких дозволяється на митну територію України без застосування заходів гарантування (грошової застави), а саме: не більше 3 свавців, 6 птахів, 20 акваріумних риб.

Стаття 380. Особливості тимчасового ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування на митну територію України.

1. Тимчасове ввезення громадянами-нерезидентами на митну територію України транспортних засобів особистого користування дозволяється на строк до одного року. Цей строк може бути продовжено органами доходів і зборів з урахуванням дії обставин непереборної сили та особистих обставин громадян, які ввезли такі транспортні засоби, за умови документального підтвердження цих обставин, але не більш як на 60 днів. Обов'язковою умовою допуску зазначених транспортних засобів до тимчасового ввезення на митну територію України є реєстрація цих транспортних засобів в уповноважених органах іноземних держав, що підтверджується відповідним документом.

2. Транспортні засоби особистого користування, що тимчасово ввозяться на митну територію України громадянами-нерезидентами, не підлягають письмовому декларуванню та звільняються від подання документів, що видаються державними органами, уповноваженими здійснювати види контролю, зазначені у статті 319 цього Кодексу. Пропуск таких транспортних засобів через митний кордон України здійснюється без застосування до них заходів гарантування, передбачених розділом X цього Кодексу. Пальне, що міститься у звичайних (встановлених заводом-виробником) баках зазначених транспортних засобів, не підлягає письмовому декларуванню та не є об'єктом оподаткування митними платежами.

3. Тимчасове ввезення громадянами-резидентами транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711 згідно з УКТ ЗЕД та причепів до них товарної позиції 8716 згідно з УКТ ЗЕД дозволяється на строк до одного року під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення за умови письмового декларування в порядку, передбаченому законодавством України для громадян, після сплати всіх митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при імпорті таких транспортних засобів.

Тимчасове ввезення громадянами-резидентами на митну територію України інших транспортних засобів особистого користування дозволяється на строк до одного року під письмове зобов'язання про їх зворотне вивезення за умови письмового декларування в порядку, передбаченому законодавством України для громадян, та із застосуванням до них заходів гарантування, передбачених розділом X цього Кодексу.

Строки, передбачені абзацами першим та другим цієї частини, можуть бути продовжені органами доходів і зборів з урахуванням дії обставин непереборної сили та особистих обставин громадян, які ввезли транспортні засоби, за умови документального підтвердження цих обставин, але не більш як на 60 днів.

Громадяни-резиденти, які перебувають на тимчасовому консульському обліку в консульській установі України за кордоном, мають право тимчасово ввозити на митну територію України під письмове зобов'язання про зворотне вивезення за умови письмового декларування в порядку, передбаченому законодавством України для громадян, один транспортний засіб особистого користування, що класифікується за товарною позицією 8703 (крім товарної підпозиції 8703 10) згідно з УКТ ЗЕД, та причіп до нього, що класифікується за товарною підпозицією 8716 10 згідно з УКТ ЗЕД (за умови ввезення разом із транспортним засобом), на строк, що не перевищує 60 днів протягом одного календарного року (який може бути як безперервним, так і з перервами), без сплати митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при ім-

порті таких транспортних засобів. Зазначені транспортні засоби можуть бути тимчасово ввезені на митну територію України за умови подання органу доходів і зборів документів, що підтверджують право власності громадянина на такі транспортні засоби та їх реєстрацію на території відповідної країни.

4. Тимчасово ввезені транспортні засоби особистого користування можуть використовуватися на митній території України виключно громадянами, які ввезли зазначені транспортні засоби в Україну, для їхніх особистих потреб.

Транспортні засоби особистого користування, що класифікуються за товарною позицією 8903 згідно з УКТ ЗЕД, можуть використовуватися громадянами, які ввезли їх в Україну, а також громадянами-резидентами та громадянами-нерезидентами, які мають належний дозвіл користувача права на тимчасове ввезення, за умови використання транспортного засобу від імені і згідно з інструкціями користувача права на тимчасове ввезення.

Такі транспортні засоби не можуть використовуватися для цілей підприємницької діяльності в Україні, бути розкомплектовані чи передані у володіння, користування або розпорядження іншим особам.

5. Тимчасово ввезені транспортні засоби особистого користування повинні бути вивезені за межі митної території України з дотриманням строків, установлених відповідно до вимог цього Кодексу, або поміщені у митні режими відмови на користь держави, знищення або руйнування чи можуть бути оформлені для вільного обігу на митній території України за умови сплати митних платежів, які відповідно до закону підлягають сплаті при імпорті таких транспортних засобів.

6. У разі втрати чи повного зіпсування тимчасово ввезених транспортних засобів особистого користування внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили перебіг строку тимчасового ввезення зупиняється за умови надання органам доходів і зборів власниками таких транспортних засобів достатніх доказів їх втрати чи зіпсування. Дозволяється поміщення таких транспортних засобів у митний режим відмови на користь держави чи знищення або руйнування.

7. Порядок державної реєстрації транспортних засобів особистого користування, тимчасово ввезених на митну територію України громадянами, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття регламентує особливості тимчасового ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування на митну територію України. Зокрема, визначено:

– термін тимчасового ввезення транспортних засобів особистого користування громадянами-нерезидентами – 1 рік та громадянами-резидентами, які перебувають на тимчасовому консульському обліку в консульській установі України за кордоном (для легкового автомобіля без причепа або з причепом – 60 днів протягом року;

– обмеження щодо використання тимчасово ввезених транспортних засобів особистого користування;

– митні режими, у які тимчасово ввезені транспортні засоби особистого користування можуть бути поміщені до закінчення терміну тимчасового ввезення на митну територію України.

Стаття 381. Особливості ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування з метою транзиту через митну територію України.

1. Громадянам дозволяється ввозити транспортні засоби особистого користування з метою транзиту через митну територію України за умови їх письмового декларування в порядку, передбаченому для громадян, та внесення на рахунок органу доходів і зборів, що здійснив пропуск таких транспортних засобів на митну територію України, грошової застави в розмірі митних платежів, що підлягають сплаті при ввезенні таких транспортних засобів на митну територію України з метою вільного обігу. Зазначені вимоги не поширюються на транспортні засоби, постійно зареєстровані у відповідних реєстраційних органах іноземної держави, що підтверджується відповідним документом.

2. У разі порушення зобов'язання про транзит через митну територію України транспортних засобів особистого користування, за винятком випадків, коли таке порушення сталося внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, внесена грошова застава використовується в порядку, визначеному статтею 313 цього Кодексу.

3. У разі знищення чи повного зіпсування транспортних засобів особистого користування, ввезених на митну територію України з метою транзиту, внаслідок аварії або дії обставин непе-

реборної сили перебіг строку їх транзиту зупиняється, а внесена грошова застава повертається особі, яка внесла заставу, її спадкоємцю або уповноваженій ними особі, за умови надання такою особою органам доходів і зборів достатніх доказів знищення чи повного зіпсування транспортного засобу.

Стаття визначає умови декларування та застосування заходів гарантування, зокрема, грошової застави, при ввезенні громадянами транспортних засобів особистого користування з метою транзиту через митну територію України.

Разом з тим стаття регламентує випадки, на які не поширюються вимоги щодо письмового декларування та внесення грошової застави на рахунок органу доходів і зборів, що здійснив пропуск таких транспортних засобів на митну територію України, а саме: якщо транспортні засоби, постійно зареєстровані у відповідних реєстраційних органах іноземної держави, що підтверджується відповідним документом.

Контрольні запитання:

1. Який порядок переміщення громадянами товарів через митний кордон України та в яких місцях здійснюється митне оформлення таких товарів?
2. Охарактеризуйте двоканальну систему митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України громадянами.
3. Які умови пересилання громадянами товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях?
4. Який порядок визначення вартості товарів, що переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон України, для цілей нарахування митних платежів?
5. Який порядок переміщення (пересилання) особистих речей громадянами через митний кордон України?
6. Які товари можуть бути віднесені до особистих речей громадян?
7. Які умови вивезення (пересилання) громадянами товарів за межі митної території України?
8. Які особливості тимчасового вивезення (пересилання) громадянами-резидентами товарів за межі митної території України?
9. Які Ви знаєте обмеження щодо вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України окремих товарів?
10. Які умови ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України?
11. Які товари при ввезенні (пересиланні) на митну територію України громадянами звільняються від оподаткування митними платежами?
12. Який порядок ввезення на митну територію України громадянами алкогольних напоїв та тютюнових виробів?
13. Які особливості митного оформлення товарів за товарними позиціями 8701–8707, 8711, 8716 згідно з УКТЗЕД, що ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу?
14. Які існують обмеження щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України?
15. Які умови тимчасового ввезення та ввезення з метою транзиту товарів на митну територію України громадянами?
16. Які особливості тимчасового ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування на митну територію України?
17. Які особливості ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування з метою транзиту через митну територію України?
18. Яким чином здійснюється оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях?
19. Який порядок ввезення громадянами товарів за товарними позиціями 8702, 8703, 8704 (загальною масою до 3,5 тонни), 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну?
20. Який порядок тимчасового ввезення громадянами-резидентами, що перебувають на тимчасовому консульському обліку в консульській установі України за кордоном, транспортних засобів особистого користування?

РОЗДІЛ XIII. ОСОБЛИВОСТІ ПРОПУСКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ПРЕДСТАВНИЦТВАМИ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ, МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОФІЦІЙНИМИ ОСОБАМИ, А ТАКОЖ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРЕДСТАВНИЦТВАМИ УКРАЇНИ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ

Глава 56. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України представництвами іноземних держав, міжнародними організаціями та офіційними особами, а також дипломатичними представництвами України, що знаходяться за кордоном

Стаття 382. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні.

1. Дипломатичні представництва іноземних держав в Україні за умови дотримання встановленого цим Кодексом порядку переміщення товарів через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 цього Кодексу) можуть ввозити на митну територію України та вивозити з її митної території товари, призначені для офіційного (службового) користування цих представництв із звільненням від митного огляду та сплати митних платежів.

2. Моторні транспортні засоби, призначені для офіційного (службового) користування дипломатичних представництв іноземних держав в Україні, можуть ввозитися цими представництвами на умовах, зазначених у частині першій цієї статті, в кількості, необхідній для забезпечення їх функціонування, але не більше від кількості членів дипломатичного персоналу представництва, а також двох додаткових транспортних засобів.

Статтею визначено особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні.

Ввезення транспортних засобів, призначених для офіційного (службового) користування дипломатичних представництв іноземних держав в Україні, у режимі тимчасового ввезення зі звільненням від сплати митних платежів, дозволено в кількості, необхідній для забезпечення їх функціонування, але не більше від кількості членів дипломатичного персоналу представництва, а також двох додаткових транспортних засобів.

Стаття 383. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України главою дипломатичного представництва іноземної держави, членами дипломатичного персоналу представництва та членами їх сімей.

1. Глава дипломатичного представництва іноземної держави та члени дипломатичного персоналу представництва, а також члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, за умови, що вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть ввозити в Україну товари, призначені для особистого користування, включаючи предмети початкового облаштування, та вивозити з України товари, призначені для особистого користування, включаючи придбані на митній території України, з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 цього Кодексу) та зі звільненням від сплати митних платежів.

2. Особистий багаж глави дипломатичного представництва іноземної держави, членів дипломатичного персоналу представництва, а також членів їхніх сімей, які проживають разом з ними, звільняється від митного огляду, якщо немає достатніх підстав вважати, що він містить товари, не призначені для особистого користування, або товари, ввезення (вивезення) яких за-

боронене законом або регулюється карантинними та іншими спеціальними правилами. Такий огляд повинен здійснюватися тільки в присутності зазначених у цій статті осіб або їх уповноважених представників та за письмовим розпорядженням керівника відповідного органу доходів і зборів чи особи, яка виконує його обов'язки.

3. Особи, зазначені в частині першій цієї статті, можуть ввозити в Україну моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення через митний кордон України та зі звільненням від сплати митних платежів у кількості, що не перевищує:

1) двох одиниць для глави представництва;

2) однієї одиниці для кожного члена дипломатичного персоналу представництва;

3) однієї одиниці для кожного повнолітнього члена сім'ї глави представництва та членів дипломатичного персоналу.

Пільги, передбачені цією статтею, надаються дипломатичним агентам: главам дипломатичного представництва (посол, посланник, нунцій, інтернунцій, повірений у справах), членам дипломатичного персоналу, що мають дипломатичний ранг (радники, торгові представники, аташе, військові аташе, перші, другі і треті секретарі, заступники торгових представників, помічники аташе), а також членам їхніх сімей, які проживають разом з ними, за умови, що вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно. Зазначені особи повинні бути акредитованими в МЗС України (мати дипломатичні або службові картки).

Умовою надання пільг є дотримання визначеними особами встановленого порядку переміщення товарів через митний кордон України.

Особистий багаж дипломатичних агентів та членів їхніх сімей звільняється від митного догляду при його переміщенні як разом з ними, так і окремо від зазначених осіб. При переміщенні його в несупроводжуваному багажі, міжнародних вантажних відправленнях (крім міжнародних поштових відправлень), на нього поширюються пільги за умови, що із зазначених у супровідних документах відомостей про одержувача можна визначити його статус (дипломат, консул, тощо) або за наявності інших ознак, що підтверджують цей статус (наприклад, напису «дипломатичний вантаж» на оболонці (упаковці) предметів або на супровідних документах).

Огляд провадиться лише за наявності достатніх підстав для його проведення. Якщо особою, для користування якої призначений багаж, згода на його проведення не надана, він не підлягає пропуску на митну територію (випуску з митної території) України.

Моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, пропускаються через митний кордон України з дотриманням встановленого Кодексом порядку їх переміщення та зі звільненням від сплати митних платежів у режим тимчасового ввезення, у кількості, що не перевищує двох одиниць для глави представництва, однієї одиниці для кожного члена дипломатичного персоналу представництва, однієї одиниці для кожного повнолітнього члена сім'ї глави представництва та членів дипломатичного персоналу.

Стаття 384. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України членами адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави та членами їхніх сімей.

1. Члени адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави та члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть ввозити в Україну товари, призначені для початкового облаштування, з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення через митний кордон України (у тому числі вимог, передбачених статтею 319 цього Кодексу) та із звільненням від сплати митних платежів. Перелік товарів, які можуть бути віднесені до таких, що призначені для початкового облаштування, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Особи, зазначені у частині першій цієї статті, можуть ввозити в Україну в установленому цим Кодексом порядку моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, зі звільненням від сплати митних платежів у кількості не більше одного моторного транспортного засобу на сім'ю.

Норми статті встановлюють митні пільги для співробітників адміністративно-технічного персоналу дипломатичного представництва іноземної держави – тобто осіб, які виконують адміністративно-технічне обслуговування в представництві й мають службові картки, видані Міністерством закордонних справ України. Це можуть бути референти, завідувачі канцелярією, бухгалтери, перекладачі, секретарі, друкарки, тощо.

Даній категорії співробітників надають пільги у вигляді звільнення від податків та зборів (за винятком плати за їх митне оформлення, якщо воно здійснюється поза місцями розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для органів доходів і зборів) при ввезенні товарів, які призначені для початкового облаштування.

Моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування, пропускаються через митний кордон України з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення зі звільненням від сплати митних платежів у режим тимчасового ввезення, у кількості, що не перевищує одного моторного транспортного засобу на сім'ю.

Стаття 385. Поширення митних пільг, що надаються згідно з цим Кодексом членам дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, на членів адміністративно-технічного персоналу цього представництва та на членів їхніх сімей.

1. З урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави митні пільги, що надаються згідно з цим Кодексом членам дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, можуть поширюватися на членів адміністративно-технічного персоналу цього представництва, а також на членів їхніх сімей, які не є громадянами України та не проживають в Україні постійно.

Статтею передбачено поширення митних пільг, визначених статтею 383 Кодексу на членів дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, на членів адміністративно-технічного персоналу цього представництва та на членів їхніх сімей, які не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, з урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави.

Стаття 386. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України консульськими установами іноземних держав та членами їх персоналу.

1. Консульським установам іноземних держав, консульським посадовим особам, включаючи главу консульської установи та консульських службовців, а також членів їхніх сімей, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичних представництв іноземних держав або відповідного персоналу дипломатичного представництва.

2. З урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави на працівників обслуговуючого персоналу консульської установи, а також на членів їхніх сімей, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, можуть поширюватися митні пільги, що надаються згідно з цим Кодексом відповідному персоналу дипломатичного представництва іноземної держави.

Норми статті підтверджені міжнародно-правовою нормою, якою визначається порядок надання митних пільг консульським установам іноземних держав та їх персоналу, а саме Віденською конвенцією про консульські зносини 1963 року.

Консульським установам іноземних держав, консульським посадовим особам, включаючи главу консульської установи та консульських службовців, а також членів їхніх сімей, надаються митні пільги, передбачені статтями 282-285 Кодексу для дипломатичних представництв іноземних держав або відповідного персоналу дипломатичного представництва.

Стаття 387. Переміщення дипломатичної пошти та консульської валізи іноземних держав через митний кордон України.

1. Дипломатична пошта та консульська валіза іноземних держав, що переміщуються через митний кордон України, не підлягають ні розпечатуванню, ні затриманню. За наявності достатніх підстав вважати, що консульська валіза містить товари, не зазначені в частині третій цієї статті, орган доходів і зборів може зажадати розпечатання валізи уповноваженими особами цієї іноземної держави у присутності посадових осіб органу доходів і зборів. У разі відмови від розпечатання така валіза повертається до місця відправлення.

2. Усі місця, що становлять дипломатичну пошту та консульську валізу, повинні мати видимі зовнішні ознаки, що свідчать про їх характер.

3. Дипломатична пошта може містити виключно дипломатичні документи та товари, призначені для офіційного користування, а консульська валіза – тільки офіційну кореспонденцію та документи або товари, призначені виключно для офіційного користування.

Міжнародні норми, що встановлюють особливості переміщення дипломатичної пошти та консульської валізи, визначені у статті 27 Віденської конвенції про дипломатичні зносини від 1961 року та статті 35 Віденської конвенції про консульські зносини 1963 року.

Офіційна кореспонденція дипломатичних представництв іноземних держав в Україні недоторкана. Під офіційною кореспонденцією дипломатичних представництв розуміється вся кореспонденція, яка належить до дипломатичних, консульських установ та їх функцій.

Дипломатична пошта не підлягає ні розкриванню, ні затриманню.

У відповідності з правилами, що застосовуються органами доходів і зборів України, до офіційної кореспонденції, яка переміщується звичайними поштовими каналами, належать листи вагою до 2 кг, дрібні пакети вагою до 2 кг та бандеролі вагою до 5 кг, що містять листи, друковані матеріали, книги, брошури, проспекти, лазерні диски тощо. Ознакою такої офіційної кореспонденції є її конкретне адресування дипломатичному представництву, консульській установі, міжнародній організації (її представництву) або їх персоналу.

Дипломатична пошта, пошта представництв міжнародних організацій, консульська валіза можуть містити тільки офіційну кореспонденцію, документи й предмети, призначені виключно для офіційного користування.

Якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, то за наявності достатніх підстав уважати, що в консульській валізі містяться інші предмети, органи доходів і зборів мають право вимагати, щоб консульська валіза була розкрита вповноваженими особами іноземної держави у присутності посадових осіб органу доходів і зборів України. У разі відмови цих осіб від розкриття консульська валіза повертається в місце відправлення.

Повідомлення про потребу присутності одержувача при митному огляді з зазначенням місця та часу огляду підприємство поштового зв'язку направляє одержувачу в разі надходження офіційної кореспонденції з-за кордону; відправнику – у разі відправлення офіційної кореспонденції за кордон.

У разі неможливості проведення митного огляду у зв'язку з відсутністю згоди представництва офіційна кореспонденція, яка надійшла каналами поштового зв'язку, повертається відправнику.

Усі місця, які складають дипломатичну пошту, пошту представництва міжнародної організації, консульську валізу, повинні мати видимі зовнішні знаки, що вказують на їх характер.

Згідно з митними правилами України митне оформлення дипломатичної пошти, пошти представництв міжнародної організації, консульської валізи, що ввозяться на митну територію України, здійснюється прикордонною митницею, через яку вони переміщуються.

Стаття 388. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України іноземними дипломатичними і консульськими кур'єрами.

1. Іноземні дипломатичні та консульські кур'єри можуть ввозити в Україну та вивозити з України товари, призначені для їх особистого користування, зі звільненням на основі взаємності від митного огляду та сплати митних платежів.

Дипломатичний (консульський) кур'єр – це особа, якій доручається доставка дипломатичної (консульської) пошти. Посада дипломатичного кур'єра передбачена статтею 27 Віденської конвенції 1963 року, а консульського кур'єра – статтею 35 Віденської конвенції 1963 року. Дипломатичні (консульські) кур'єри можуть бути постійними та тимчасовими (кур'єри ad hoc), які призначені для перевезення тільки даної дипломатичної пошти. Останні користуються митними пільгами тільки на строк виконання своїх службових обов'язків.

Дипломатична пошта може бути довірена командирі екіпажу цивільного повітряного судна, а також командирі судна, що переміщується водними шляхами. У цьому випадку дипломатичне (консульське) представництво може направити одного із своїх працівників прийняти дипломатичну пошту (консульську валізу) безпосередньо та безперешкодно від командира повітряного (водного) судна. Слід зауважити, що сам командир екіпажу в подібних ситуаціях не вважається дипломатичним кур'єром.

Підставою для визнання за відповідною особою статусу дипломатичного кур'єра являється виданий йому кур'єрський лист. У кур'єрському листі визначається статус дипломатичного кур'єра та повідомляється про надання йому права на безперешкодне переміщення через кордон, вказаної у цьому документі кількості місць дипломатичної пошти. При вивезенні дипломатичної пошти за межі країни кур'єрський лист підписується особою, уповноваженою міністром закордонних справ даної країни, а при ввезенні – головою дипломатичного, консульського чи іншого представництва даної країни за кордоном чи особою, яка його заміщує. В необхідних випадках кур'єрський лист візується в міністерстві закордонних справ чи дипломатичному (консульському) представництві іноземної держави. Україна має угоди з багатьма країнами про взаємну відмову від візування кур'єрських листів.

Перелік країн, для яких не візуються кур'єрські листи, доводиться органам доходів і зборів.

Особисті речі дипломатичного (консульського) кур'єра звільняються від митного огляду. Але при наявності поважних причин вважати, що у багажі знаходяться товари, які не передбачені для особистого користування кур'єра, чи товари, ввезення та вивезення яких заборонено, обмежено або

регулюються спеціальними правилами, особистий багаж кур'єра може бути оглянуто на митниці в присутності самого дипкур'єра або його повноважного представника.

Забезпечення наведених умов іноземними дипломатичними та консульськими кур'єрами дає право використовувати митні пільги, що визначені у цій статті Кодексу.

Стаття 389. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України представниками та членами делегацій іноземних держав.

1. Представникам іноземних держав, членам парламентських та урядових делегацій, а також на основі взаємності членам делегацій іноземних держав, які приїждять в Україну для участі в міжнародних переговорах, міжнародних конференціях та нарадах або з іншими офіційними дорученнями, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичного персоналу представництв іноземних держав. Такі пільги надаються також членам сімей цих осіб, які їх супроводжують.

2. Дипломатичному персоналу, консульським посадовим особам представництв іноземних держав, членам їхніх сімей, а також особам, зазначеним у частині першій цієї статті, які прямують з тією ж метою транзитом через територію України, надаються митні пільги, передбачені цим Кодексом для дипломатичного персоналу представництв іноземних держав.

Норми міжнародного права, що регулюють питання тимчасового перебування представників іноземних держав у зарубіжних країнах для виконання, розгляду певних питань або для виконання певного завдання, засновані Конвенцією про спеціальні місії 1969 року.

Держава, що делегує своїх представників, попередньо повідомляє приймаючій державі всю необхідну інформацію про чисельність, склад і зокрема прізвища і посаду осіб, яких вона має намір призначити.

Відповідно цієї статті Митного кодексу України пільги розповсюджуються на представників іноземних держав, членів парламентських та урядових делегацій, членів делегацій іноземних держав, які приїждять в Україну для участі в міжнародних переговорах, міжнародних конференціях та нарадах або з іншими офіційними дорученнями, а також на членів сімей цих осіб, які їх супроводжують.

Друга частина статті, що коментується, передбачає надання пільг для дипломатичного персоналу, консульським посадовим особам представництв іноземних держав та членам їхніх сімей, у разі переміщення транзитом через територію України.

Ці норми відповідають положенню статті 40 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року, відповідно до якої дипломатичний агент, що прямує транзитом через територію третьої країни або знаходиться на цій території, для заняття своєї посади, отримує від третьої країни всі імунітети (у тому числі митні), які можуть бути необхідні для забезпечення його проїзду. Дія цієї норми розповсюджується і на членів сімей дипломатичного агента.

Правом безперешкодного транзиту наділяються дипломатичні кур'єри та сама дипломатична пошта.

Особам, які визначені цією статтею, надаються ті ж пільги, що передбачені Митним кодексом для дипломатичного персоналу іноземних представництв.

Стаття 390. Застосування умов взаємності.

1. У разі надання закордонному дипломатичному представництву України або його персоналу іноземною державою менш сприятливого режиму, ніж передбачено цим розділом, до дипломатичного представництва такої іноземної держави в Україні та його персоналу застосовується аналогічний режим на умовах взаємності.

2. Інформація про надання митних пільг дипломатичним установам України за кордоном та їх персоналу для визначення умов взаємності відповідно до цього розділу стосовно кожної окремої іноземної держави надається Міністерством закордонних справ України центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У разі надання закордонному дипломатичному представництву України або його персоналу іноземною державою менш сприятливого режиму, ніж передбачено Митним кодексом України, до дипломатичного представництва такої іноземної держави в Україні та його персоналу забезпечити здійснення органами доходів і зборів митного оформлення товарів і моторних транспортних засобів, призначених для офіційного (службового) користування представництв та консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні, а також для особистого користування їх посадовими особами та членами сімей у порядку, визначеному законодавством, виходячи з принципу взаємності щодо кожної окремої держави.

На основі спеціальної угоди з іноземною державою, згода на обов'язковість якої надана Верховною Радою України, митні пільги, що надаються згідно з Митним кодексом України членам дипломатичного персоналу представництва іноземної держави, можуть поширюватися на співробітників

адміністративно-технічного та обслуговуючого персоналу дипломатичного представництва, працівників обслуговуючого персоналу консульської установи, а також на членів їхніх сімей, які не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, з урахуванням принципу взаємності стосовно кожної окремої держави.

Інформація про митні, податкові й інші пільги, що надаються закордонним дипломатичним установам України, працівникам цих установ та членам їхніх сімей у кожній окремій державі надається Державній митній службі України Міністерством закордонних справ України щорічно до 20 січня, а у разі зміни митних, податкових та інших пільг, що надаються закордонним дипломатичним установам України, інформацію подавати Державній митній службі України невідкладно.

Стаття 391. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України міжнародними організаціями, представництвами іноземних держав при них, а також їх персоналом.

1. Митні пільги для міжнародних організацій та представництв іноземних держав при них, а також для персоналу цих організацій і представництв та членів сімей персоналу визначаються міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону.

Коментарем до цієї статті може бути приклад будь-якої міжнародної угоди, укладеної за участю України, якою визначені привілеї та імунітети. Це може бути визначено в угоді або статуті, яким засновано міжнародну організацію.

Віденською конвенцією про представництва держав у їх відношеннях з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 року та іншими конвенціями, що визначають договірні відносини держав, визнано, що привілеї та імунітети надаються не для вигоди окремих осіб, а для забезпечення ефективного виконання функцій органами, що за своїм характером представляють державу.

Наприклад, у статуті організації об'єднаних націй (ст. 104, 105) визначено, що ООН користується на території кожного зі своїх членів такою правоздатністю, яка може бути необхідною для виконання її функцій та досягнення її мети.

Норми, що регулюють діяльність органів зовнішніх зносин, які здійснюють представництва держав у відношеннях з міжнародними організаціями, визначені Віденською конвенцією про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 року. До цих органів відносяться постійні представництва держав при міжнародних організаціях, делегації держав в органах міжнародних організацій та на міжнародних конференціях, делегації спостерігачів в органах міжнародних організацій і на міжнародних конференціях.

Міжнародні договори України, укладені в установленому законом порядку визначають і безпосередньо митні пільги для сторін-учасниць цих договорів.

Виконання положень інших міжнародних договорів, укладених за участю України, у частині надання пільг, здійснюється органами доходів і зборів у відповідності з Конституцією України та Митним кодексом.

У разі якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Митним кодексом, то застосовуються правила міжнародного договору. Ця норма встановлена статтею 1 цього Кодексу.

Стаття 392. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України посадовими особами представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні.

1. Кожна посадова особа, яка має пільги згідно зі статтями 383–386, 388, 389, 391 цього Кодексу, користується ними у разі перебування в Україні для зайняття відповідної посади з моменту перетину митного кордону України, а у разі знаходження на території України – з того часу, коли ця посадова особа офіційно приступила до виконання своїх обов'язків.

2. Члени сімей посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті, якщо вони не є громадянами України та не проживають в Україні постійно, мають ті самі пільги, що і ці посадові особи.

Як і попередні коментарі до статей розділу XIII первинними документами, якими визначено терміни й обсяги привілеїв та імунітетів є універсальні конвенції (перелік зі статті), багатосторонні та двосторонні договори за участю України.

Положення частини першої статті 295 цілком співпадають з міжнародними нормами, встановленими та затвердженими вище зазначеними документами. Тобто, привілеї, імунітети, митні пільги дійсні тільки під час виконання службових обов'язків співробітниками, які користуються функціональними привілеями та імунітетом. Ці пільги розповсюджуються і на членів їхніх сімей.

Митні пільги, передбачені статтями 383–386, 388, 389, 391, не розповсюджуються на громадян України, а також осіб, які постійно проживають в Україні.

Стаття 393. Припинення надання митних пільг посадовим особам представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні.

1. Після залишення посадовими особами представництв іноземних держав та міжнародних організацій митної території України надання їм митних пільг, передбачених статтею 383, частиною другою статті 384, статтями 385, 386, 388, 389, 391 цього Кодексу, припиняється.

Положення цієї статті поширюються на осіб, зазначених у 383–386, 388, 389 Митного кодексу, які акредитовані в Міністерстві закордонних справ України.

Акредитація цих осіб у Міністерстві закордонних справ здійснюється шляхом видачі їм в установленому порядку дипломатичної, консульської або службової картки.

Надання митних пільг, передбачених Кодексом для посадових осіб представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні, припиняється у разі закінчення виконання цими особами своїх службових обов'язків (закінчення терміну, на який видано дипломатичну, консульську або службову картку) та залишення ними митної території України.

Стаття 394. Декларування товарів представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні.

1. Товари (крім моторних транспортних засобів), призначені для офіційного (службового) користування представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні, підлягають декларуванню органам доходів і зборів та пропускаються в Україну в режимі імпорту (випуску для вільного обігу).

2. Моторні транспортні засоби, призначені для офіційного (службового) користування представництвами іноземних держав та міжнародних організацій в Україні, підлягають декларуванню органам доходів і зборів за місцем акредитації цих представництв та пропускаються в Україну в режимі тимчасового ввезення на строк, визначений зазначеними представництвами, але не більший, ніж строк їх акредитації. При здійсненні митного оформлення таких транспортних засобів застосовуються засоби забезпечення їх ідентифікації.

3. Моторні транспортні засоби, зазначені у частині другій цієї статті, можуть бути відчужені на митній території України після зміни митного режиму, в якому вони перебувають, з тимчасового ввезення на імпорт. Це правило не поширюється на випадки відчуження зазначених транспортних засобів відповідно до статті 109 цього Кодексу іншим особам, які мають митні пільги, передбачені статтею 383, частиною другою статті 384, статтями 385, 386, 388, 389, 391 цього Кодексу.

4. Одночасно в користуванні представництва можуть перебувати моторні транспортні засоби, ввезені в режимі тимчасового ввезення зі звільненням від сплати митних платежів, у кількості, зазначеній у частині другій статті 382 цього Кодексу.

Стаття регламентує порядок декларування товарів представництв іноземних держав і міжнародних організацій в Україні та порядок відчуження моторних транспортних засобів на митній території України.

Стаття 395. Декларування товарів, що належать членам персоналу представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні.

1. Товари (крім моторних транспортних засобів), призначені для особистого користування членів персоналу представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні, декларуються органам доходів і зборів за місцем акредитації чи перебування цих осіб у порядку, встановленому цим Кодексом для громадян, та пропускаються в Україну в режимі імпорту (випуску для вільного обігу).

2. Моторні транспортні засоби, призначені для особистого користування членів персоналу представництв іноземних держав та міжнародних організацій в Україні, підлягають декларуванню органам доходів і зборів за місцем перебування цих осіб у порядку, встановленому цим Кодексом для громадян, і пропускаються в Україну в режимі тимчасового ввезення на визначений цими особами строк, але не більше, ніж на строк їх акредитації. При здійсненні митного оформлення таких транспортних засобів застосовуються засоби забезпечення їх ідентифікації.

3. Моторні транспортні засоби, зазначені у частині другій цієї статті, можуть бути відчужені на митній території України після зміни митного режиму, в якому вони перебувають, з тимчасового ввезення на імпорт. Це правило не поширюється на випадки відчуження зазначених транспортних засобів відповідно до статті 109 цього Кодексу іншим особам, які мають митні пільги, передбачені статтею 383, частиною другою статті 384, статтями 385, 386, 388, 389, 391 цього Кодексу.

4. Особи, зазначені у цій статті, можуть одночасно мати на території України моторні транспортні засоби, ввезені в режимі тимчасового ввезення зі звільненням від сплати митних платежів, у кількості, що не перевищує двох одиниць для глави представництва та одної одиниці для кожного члена персоналу представництва.

Стаття регламентує порядок декларування товарів, що належать членам персоналу представництв іноземних держав і міжнародних організацій в Україні, та порядок відчуження моторних транспортних засобів на митній території України.

Стаття 396. Порядок переміщення через митний кордон України товарів закордонних дипломатичних установ України та товарів, призначених для особистого користування працівників дипломатичної служби України, які направляються у довготермінові відрядження або для проходження дипломатичної служби за кордон.

1. Закордонні дипломатичні установи України, за умови дотримання ними встановленого порядку переміщення товарів через митний кордон України, можуть вивозити з України товари, призначені для службового користування та матеріально-технічного забезпечення функціонування установи, у тому числі представницьку продукцію, із звільненням від сплати митних платежів.

2. Працівники дипломатичної служби України, які направляються у довготермінові відрядження або для проходження дипломатичної служби за кордон, можуть вивозити з України товари, призначені для особистого користування, включаючи предмети початкового облаштування, з дотриманням встановленого цим Кодексом порядку їх переміщення через митний кордон України та зі звільненням від сплати митних платежів.

3. Товари, призначені для офіційного (службового) користування закордонних дипломатичних установ України, та товари, призначені для особистого користування працівників дипломатичної служби України, які направляються у довготермінові відрядження або для проходження дипломатичної служби за кордон, включаючи предмети початкового облаштування, підлягають декларуванню та пропускаються за межі України відповідно на весь строк акредитації зазначених установ та перебування зазначених працівників за кордоном.

Статтею встановлено пільговий режим для товарів, що ввозяться за межі митної території України для особистого користування працівниками дипломатичної служби України, які направляються у довготермінові відрядження або для проходження дипломатичної служби за кордон.

Контрольні запитання:

1. В якій кількості ввозяться моторні транспортні засоби, призначені для офіційного (службового) користування дипломатичних представництв іноземних держав в Україні?

2. Чи звільняється від митного огляду особистий багаж глави дипломатичного представництва іноземної держави, членів дипломатичного персоналу представництва, а також членів їхніх сімей, які проживають разом з ними?

3. Скільки моторних транспортних засобів призначених для особистого користування зі звільненням від сплати митних платежів може ввозити глава дипломатичного представництва іноземної держави?

4. Скільки моторних транспортних засобів, призначених для особистого користування зі звільненням від сплати митних платежів, можуть ввозити члени дипломатичного персоналу представництва іноземної держави?

5. Чи поширюються митні пільги, що надаються представництвам іноземних держав, міжнародних організацій та офіційним особам на членів адміністративно-технічного персоналу?

6. Чи підлягає розпечатуванню, затриманню дипломатична пошта і консульська валіза іноземних держав, що переміщуються через митний кордон України?

7. Які дії посадової особи органу доходів і зборів у разі відмови від розпечатування консульської валізи?

8. Пільги для глави дипломатичного представництва іноземної держави, членів дипломатичного персоналу представництва та членів їхніх сімей настають з ...

9. Чи звільняються від сплати митних платежів працівники дипломатичної служби України, які направляються для проходження дипломатичної служби за кордон?

10. Вкажіть особливості пропуску та оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України іноземними дипломатичними і консульськими кур'єрами?

РОЗДІЛ XIV. СПРИЯННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Глава 57. Заходи органів доходів і зборів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України

Стаття 397. Порядок митного контролю і митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

1. Органи доходів і зборів сприяють захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України відповідно до цього Кодексу та інших законів України.

2. Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та ввозяться на митну територію України або ввозяться з митної території України, здійснюються в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.

3. Заходи, пов'язані з призупиненням митного оформлення відповідно до положень цього розділу, застосовуються органами доходів і зборів щодо товарів, які ввозяться на митну територію України для вільного обігу або ввозяться для вільного обігу за межі митної території України, за винятком:

1) особистих речей громадян;

2) товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону, та які переміщуються через митний кордон України для власного використання громадянами і не призначені для виробничої чи іншої підприємницької діяльності, сумарна вартість та/або вага яких не перевищує обмежень, установлених частиною першою статті 374 цього Кодексу;

3) припасів.

4. Вивезення з митної території у незмінному вигляді товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, забороняється до завершення процедури такого призупинення.

Сферою застосування заходів з призупинення митного оформлення визначено ввезення на митну територію України або вивезення за її межі товарів з метою вільного обігу. Виняток становлять:

– особисті речі громадян;

– товари, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, та товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та/або сумарна вага яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, для власних потреб й не призначені для виробничої або іншої підприємницької діяльності;

– припаси.

Змінами до Митного кодексу України встановлено, що товари (за винятком підакцизних), які переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро, не є об'єктом оподаткування митними платежами.

Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних по-

штових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість перевищує еквівалент 150 євро, оподатковуються митом відповідно до МКУ та податком на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України).

Норми з застосування заходів з призупинення митного оформлення товарів, що містять об'єкти ПІВ (стаття 397)

Заходи, пов'язані з призупиненням митного оформлення, застосовуються органами доходів і зборів щодо товарів, які ввозяться на митну територію України або вивозяться для вільного обігу за межі митної території України, за винятком:

1) особистих речей громадян;

2) товарів, що містять об'єкти ПІВ та переміщуються через митний кордон України для власного використання громадянами і не призначені для виробничої або іншої підприємницької діяльності, сукупна вартість яких не перевищує 1000 євро;

3) припасів.

Розпорядження товарами, конфіскованими за рішенням суду у зв'язку з порушенням ПІВ (стаття 476).

Товари, конфісковані за рішенням суду у зв'язку із порушенням ПІВ, підлягають **безоплатній передачі для потреб лікувальних, навчальних закладів, закладів та установ соціально-культурної сфери й інших закладів та установ, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів, або переробці, утилізації чи знищенню.**

Строк призупинення митного оформлення товарів у зв'язку з виявленням ознак порушення ПІВ визначено у **10 + 10 робочих днів** що відповідає вимогам Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (TRIPS) і стандартам ЄС.

Встановлення строку призупинення митного оформлення швидкопсувних товарів (стаття 399).

У разі призупинення митного оформлення швидкопсувних товарів строк призупинення складає **три робочі дні і не може бути продовжений.**

Надання правовласником органу доходів і зборів згоди на поновлення митного оформлення товарів за відсутності вагомих причин вважати такі товари контрафактними (стаття 399).

При призупиненні органом доходів і зборів митного оформлення товарів, що містять об'єкти ПІВ, за відсутності вагомих причин вважати такі товари контрафактними, **правовласник може письмово звернутися до органу доходів і зборів щодо згоди на поновлення митного оформлення таких товарів. У такому випадку правовласник не має права вимагати знищення такого товару від його власника.**

Скасування інституту грошової застави.

Митним кодексом України **не передбачено внесення правовласником або його представником грошової застави або надання гарантії банку для відшкодування витрат, пов'язаних з призупиненням митного оформлення товарів.**

Стаття 398. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності.

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників.

2. Правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності шляхом внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

3. Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, порядок подання і розгляду заяви та ведення реєстру визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Для сприяння захисту прав інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, під час митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України, інформація про об'єкти права інтелектуальної власності, зареєстровані в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, надсилається всім органам доходів і зборів України.

5. Після реєстрації об'єкта права інтелектуальної власності в митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, органи доходів і зборів на підставі даних такого реєстру вживають заходів щодо запобігання переміщенню через митний кордон України контрафактних товарів.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, забезпечує оприлюднення переліку об'єктів права інтелектуальної власності, включених до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, на своєму офіційному сайті.

7. Правовласник зобов'язаний повідомити центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, про припинення чинності чи визнання недійсним права інтелектуальної власності, а також про часткову або повну передачу прав на об'єкт права інтелектуальної власності, відомості щодо якого внесені до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

До набуття чинності новим Кодексом заява про сприяння захисту майнових прав інтелектуальної власності може бути подана відносно об'єктів авторського права і суміжних прав, промислових зразків, торговельних марок, географічних зазначень.

Перелік об'єктів права інтелектуальної власності, щодо яких органами доходів і зборів можуть вживатися заходи, передбачені розділом XIV, розширено з метою наближення положень МК України до стандартів ЄС.

Новий Митний кодекс України додає до зазначеного переліку також винаходи, корисні моделі та сорти рослин.

Стаття 399. Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру.

1. У разі якщо орган доходів і зборів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виявляє ознаки порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, пред'явлених до митного контролю та митного оформлення, їх митне оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складі цього органу.

2. Рішення про призупинення митного оформлення товарів на строк до 10 робочих днів і в разі необхідності продовження цього строку не більше як на 10 робочих днів приймає керівник органу доходів і зборів або особа, яка виконує його обов'язки.

3. У день прийняття рішення про призупинення митного оформлення товарів орган доходів і зборів засобами факсимільного та/або електронного зв'язку повідомляє правовласника про факт пред'явлення цих товарів до митного оформлення, а декларанта – про причини призупинення їх митного оформлення, а також повідомляє декларантові найменування та адресу правовласника. У повідомленні правовласнику зазначаються: митне оформлення яких саме това-

рів призупинено, їх кількість, причини та строк призупинення, найменування та адреса власника товарів, а також інша необхідна інформація.

4. У разі призупинення митного оформлення швидкокопсувних товарів строк призупинення становить три робочі дні та не може бути продовжений.

5. Використання правовласником інформації, отриманої ним від органу доходів і зборів, можливе лише для цілей, пов'язаних з призупиненням митного оформлення товарів.

6. Датою отримання повідомлення правовласником вважається день, коли органом доходів і зборів таке повідомлення надіслано засобами факсимільного та/або електронного зв'язку.

7. У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово не поінформує орган доходів і зборів, що призупинив митне оформлення таких товарів, про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або не звернеться до такого органу доходів і зборів з письмовим умотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, митне оформлення яких було призупинено, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

8. У разі якщо протягом перших 10 робочих днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово поінформує орган доходів і зборів про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або звернеться до такого органу доходів і зборів з письмовим вмотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то призупинення митного оформлення вказаних товарів може бути продовжено органом доходів і зборів, але не більш як на 10 робочих днів.

9. У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, правовласник подасть органу доходів і зборів, що призупинив митне оформлення товарів, ухвалу суду про заборону вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або інше рішення з цього питання, винесене (прийняте) іншими уповноваженими державними органами, орган доходів і зборів продовжує призупинення митного оформлення товарів на строк, установлений цими органами.

10. У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, до органу доходів і зборів, що призупинив митне оформлення товарів, не буде подано ухвалу суду про заборону вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або відповідне рішення іншого уповноваженого державного органу, то за відсутності ознак порушення митних правил товари, щодо яких було прийнято рішення про призупинення митного оформлення, підлягають митному оформленню в установленому порядку. У такому разі відшкодування декларанту та іншим особам витрат та збитків, спричинених призупиненням митного оформлення, здійснюється за рахунок правовласника.

11. У разі призупинення органом доходів і зборів митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, за відсутності вагомих причин вважати такі товари контрафактними правовласник протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, може звернутися до органу доходів і зборів з письмовою заявою про надання згоди на поновлення митного оформлення таких товарів. У такому разі правовласник не має права вимагати знищення такого товару від його власника.

12. Правовласник та/або декларант можуть з дозволу органу доходів і зборів брати проби (зразки) товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, і передавати їх на експертизу. Один примірник висновку, отриманого за результатами експертизи, подається органу доходів і зборів.

13. Зразки товарів разом з примірником висновку їх експертизи повинні бути повернені органу доходів і зборів до завершення строків, зазначених у частині другій цієї статті. Правовласник зобов'язаний забезпечити проведення такої експертизи.

14. У разі якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджене висновком експертизи, проведеної відповідним уповноваженим органом, то в установленому цим Кодексом порядку орган доходів і зборів порушує справу про порушення митних правил, а товари – безпосередні предмети правопорушення вилучаються.

15. У разі призупинення митного оформлення товарів, зазначених у цій статті, відшкодування органам доходів і зборів витрат, пов'язаних із зберіганням цих товарів, здійснюється за рахунок правовласника.

У разі виявлення органом доходів і зборів ознак порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, пред'явлених до митного контролю та митного оформлення, їх митне оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складі цього органу (у редакції Кодексу від 11.07.2002 № 92-IV товари також можуть розміщуватися і на складах тимчасового зберігання).

Строк призупинення митного оформлення товарів у зв'язку з виявленням ознак порушення прав інтелектуальної власності визначено у 10 + 10 робочих днів, що відповідає вимогам Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності (TRIPS) і стандартам ЄС.

У разі призупинення митного оформлення швидкопсувних товарів строк призупинення складає три робочі дні і не може бути продовжений.

При призупиненні митного оформлення товарів, за відсутності вагомих причин вважати такі товари контрафактними, правовласник може письмово звернутися до органу доходів і зборів щодо надання згоди на поновлення митного оформлення таких товарів.

Надаючи таку згоду, правовласник не має права вимагати знищення товару від його власника.

У статті Кодексу не передбачено внесення правовласником або його представником грошової застави або надання гарантії банку для відшкодування витрат, пов'язаних з призупиненням митного оформлення товарів.

Розділ XIV чітко визначає пряму норму щодо зобов'язання правовласника відшкодувати органам доходів і зборів витрати на зберігання.

Стаття 400. Призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органу доходів і зборів.

1. За наявності достатніх підстав вважати, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до статті 398 цього Кодексу, можуть бути порушені такі права, орган доходів і зборів може за власною ініціативою призупинити митне оформлення зазначених товарів. Вичерпний перелік відповідних підстав визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Орган доходів і зборів вживає заходів щодо призупинення за власною ініціативою митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, виключно за умови наявності відомостей про правовласника.

3. У разі ввезення на митну територію України або вивезення за її межі товарів, зазначених у частині першій цієї статті, орган доходів і зборів, що здійснює митне оформлення таких товарів, у той же день засобами факсимільного та/або електронного зв'язку надсилає правовласнику та декларанту повідомлення, зазначене у частині третій статті 399 цього Кодексу. Датою отримання правовласником та декларантом повідомлення вважається день, коли таке повідомлення надіслано органом доходів і зборів.

4. Перед повідомленням правовласника про можливе порушення його прав орган доходів і зборів може запросити у правовласника будь-яку інформацію, яка може допомогти у підтвердженні або спростуванні наявності зазначеного порушення. Такий запит може містити виключно інформацію щодо фактичної або очікуваної кількості товарів та їх характеру.

5. Якщо правовласник протягом трьох робочих днів подасть органу доходів і зборів, що надіслав йому повідомлення, заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, то митне оформлення таких товарів призупиняється на строк, передбачений частиною другою статті 399 цього Кодексу, а декларант невідкладно інформується про причини призупинення, після чого вчиняються дії згідно з положеннями сьомої – п'ятнадцятої частин статті 399 цього Кодексу.

6. У разі призупинення митного оформлення товарів, зазначених у цій статті, відшкодування органам доходів і зборів, власнику товарів та декларанту витрат, пов'язаних зі зберіганням цих товарів, здійснюється за рахунок правовласника.

7. У разі якщо правовласник у визначений частиною п'ятою цієї статті строк не подасть органу доходів і зборів заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, то митне оформлення товарів, що містять такий об'єкт права інтелектуальної власності, здійснюється в установленому порядку.

Новациєю у цій статті є надання органу доходів і зборів права запросити у правовласника будь-яку інформацію, що може допомогти у підтвердженні або спростуванні наявності порушення прав ін-

телектуальної власності. Такий запит може містити виключно інформацію щодо фактичної або очікуваної кількості товарів та їх характеру.

Стаття 401. Спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності.

1. У разі призупинення за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, такі товари можуть бути знищені під митним контролем за спрощеною процедурою до розгляду судом справи про порушення прав інтелектуальної власності по суті за умови відсутності обмежень, встановлених відповідно до рішень інших уповноважених державних органів.

2. Зазначена у частині першій цієї статті процедура може бути застосована в разі, якщо після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів правовласник письмово поінформує орган доходів і зборів, який призупинив митне оформлення, про те, що відповідні товари порушують належні йому майнові права інтелектуальної власності, та надасть органу доходів і зборів у письмовому вигляді згоду власника товарів на їх знищення.

3. За надання органу доходів і зборів недостовірної інформації правовласник несе відповідальність згідно з законом.

4. Перед знищенням товарів відбираються їх зразки, які зберігаються органом доходів і зборів протягом року в таких умовах, щоб вони могли бути елементами доказу, прийнятими в судових процедурах, де може бути необхідним їхнє використання.

5. Знищення товарів за спрощеною процедурою здійснюється за рахунок правовласника та під його відповідальність шляхом поміщення їх власником товарів у митний режим знищення або руйнування відповідно до норм цього Кодексу.

6. У разі надання згідно з положеннями цієї статті власником товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, згоди на знищення цих товарів за спрощеною процедурою та за умови їх фактичного знищення, власник таких товарів звільняється від адміністративної відповідальності, передбаченої статтею 476 цього Кодексу.

7. У разі якщо товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, включені до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону, та товари, щодо яких правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності, переміщувалися з порушенням прав інтелектуальної власності, не були виявлені органом доходів і зборів, правовласник не має права на відшкодування будь-яких матеріальних збитків у зв'язку з тим, що відносно таких товарів не було вжито заходів щодо запобігання їх переміщенню через митний кордон України.

У Митний кодекс України введено нову норму, яка передбачає, що у разі призупинення митного оформлення товарів за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, такі товари можуть бути знищені під митним контролем за спрощеною процедурою до розгляду судом справи про порушення прав інтелектуальної власності.

Для цього правовласник має інформувати орган доходів і зборів про порушення його прав та надати письмову згоду власника товарів на їх знищення.

Знищення здійснюється за рахунок та під відповідальність правовласника шляхом поміщення товарів їх власником у митний режим знищення або руйнування.

За умови фактичного знищення товарів, їх власник звільняється від адміністративної відповідальності за відповідною статтею МК України про порушення митних правил.

Стаття 402. Зміна маркування на товарах та їх упаковці.

1. У процесі здійснення митного оформлення допускається зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень прав інтелектуальної власності за умови узгодження таких операцій з правовласником або на його вимогу. Такі операції здійснюються за рахунок правовласника або інших осіб за домовленістю з ними.

2. За результатами операцій, зазначених у частині першій цієї статті, складається акт про відсутність ознак порушення прав інтелектуальної власності, який підписується, у тому числі правовласником.

У процесі здійснення митного оформлення допускається зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень прав інтелектуальної власності за умови узгодження таких операцій з правовласником або на його вимогу.

Зазначене дозволить врегульовувати окремі питання щодо порушень прав на торговельні марки у спрощеному порядку та після вчинення певних дій дозволить продовжити митне оформлення.

За результатами складається акт про відсутність ознак порушення прав інтелектуальної власності.

Введення спрощеної процедури знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні ПІВ (стаття 401).

У разі призупинення за підозрою у порушенні ПІВ митного оформлення товарів, вони можуть бути знищені під митним контролем за спрощеною процедурою до розгляду судом справи про порушення ПІВ. Зазначене можливе, якщо правовласник поінформує орган доходів і зборів про порушення його ПІВ та надасть у письмовому вигляді згоду власника товарів на їх знищення. У такому випадку, за умови фактичного знищення товарів, їх власник звільняється від адміністративної відповідальності.

Введення норми щодо зміни маркування на товарах та їх упаковці (стаття 402).

У процесі здійснення митного оформлення допускається зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень ПІВ за умови узгодження таких операцій з правовласником або на його вимогу. За результатами складається акт про відсутність ознак порушення ПІВ.

Стаття 403. Взаємодія органів доходів і зборів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності.

1. При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, органи доходів і зборів взаємодіють з іншими державними органами, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності, в порядку, визначеному законодавством України.

При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, органи доходів і зборів взаємодіють з іншими органами державної влади, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності.

Контрольні запитання:

1. Які положення Митного кодексу України щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності повторюють стандарти ЄС?

2. Які винятки передбачені Митним кодексом України щодо застосування заходів, пов'язаних з призупиненням митного оформлення товарів, які містять об'єкти прав інтелектуальної власності ?

3. Які строки призупинення митного оформлення товарів з ознаками контрафактності передбачені Митним кодексом України ?

4. У якому випадку передбачена спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності ?

5. Щодо яких товарів органами доходів і зборів застосовуються заходи, сприяння захисту прав інтелектуальної власності, пов'язані з призупиненням митного оформлення?

6. Хто уповноважений вести митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності?

7. Який порядок ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності?

8. Порядок зміни ідентифікаційних ознак чи маркування на товарах або їх упаковці з метою усунення ознак порушень прав інтелектуальної власності.

9. Який порядок призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності?

10. Який порядок призупинення митного оформлення за ініціативою органу доходів і зборів щодо товарів з ознаками контрафактності?

РОЗДІЛ XV. ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОКРЕМИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Глава 58. Загальні положення щодо здійснення органами доходів і зборів контролю за окремими видами діяльності підприємств

Стаття 404. Види діяльності, контроль за провадженням яких здійснюється органами доходів і зборів.

1. До видів діяльності, контроль за провадженням яких здійснюється органами доходів і зборів, належать:

- 1) митна брокерська діяльність;
- 2) відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі;
- 3) відкриття та експлуатація митного складу;
- 4) відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу;
- 5) відкриття та експлуатація складу тимчасового зберігання;
- 6) відкриття та експлуатація вантажного митного комплексу.

Органи доходів і зборів України повинні здійснювати контроль за такими видами діяльності:

- 1) митна брокерська діяльність;
- 2) відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі;
- 3) відкриття та експлуатація митного складу;
- 4) відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу;
- 5) відкриття та експлуатація складу тимчасового зберігання;
- 6) відкриття та експлуатація вантажного митного комплексу.

Стаття 405. Дозволи, що надаються підприємствам.

1. На провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, надаються дозволи. Підприємства, які отримали такі дозволи, включаються до відповідних реєстрів, які ведуться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, відповідно до статті 415 цього Кодексу. Таким підприємствам видаються витяги із зазначених реєстрів.

2. Набуття права на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, без отримання відповідного дозволу не допускається, за винятком випадків, передбачених главою 2 цього Кодексу.

Новизною даної статті є те, що скасовано саме поняття ліцензії на здійснення митної брокерської діяльності. Відповідно до змін у статті Законом № 222-VIII від 02.03.2015 встановлено, що для контролю за видами діяльності, зазначеними у статті 404, в тому числі і митною брокерською діяльністю надається дозвіл. Підприємства, які отримали такі дозволи, включаються до відповідних реєстрів. Умовою внесення до реєстру є відповідність підприємства встановленим вимогам.

Витяг з реєстру не є дозвільним документом і носить виключно інформаційний характер.

Крім того, статтею 15 Кодексу визначено, що отримання сертифіката уповноваженого економічного оператора надає відповідній особі право на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу.

Тобто, в разі надання уповноваженим економічним оператором документів, наприклад, на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного типу, він не подає до митниці документи на відкриття та експлуатації митного складу на території цієї митної зони, за умови, що документи на цей склад вже розглядалися під час процедури надання підприємству статусу уповноваженого економічного оператора.

Стаття 406. Органи, уповноважені надавати дозволи.

1. Дозвіл на здійснення митної брокерської діяльності, відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, разом із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону.

3. Дозволи на провадження видів діяльності, зазначених у пунктах 3-6 статті 404 цього Кодексу, надаються митницями, в зонах діяльності яких розташовані відповідні території, приміщення, резервуари, холодильні чи морозильні камери, криті чи відкриті майданчики, які можуть використовуватися при провадженні цих видів діяльності, в порядку, визначеному цим Кодексом, з обов'язковим подальшим повідомленням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття визначає, які органи виконавчої влади уповноважені надавати дозволи.

Дозвіл на здійснення митної брокерської діяльності, відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону.

Дозволи на провадження видів діяльності (крім митної брокерської діяльності та дозволу на відкриття й експлуатацію магазину безмитної торгівлі) надаються митницями, з обов'язковим подальшим повідомленням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 407. Форми, порядок подання та розгляду заяв, надання дозволів і контролю за діяльністю підприємств, які їх отримали.

1. Форми, порядок подання та розгляду заяв, порядок надання, зупинення дії, анулювання дозволів на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, а також правила провадження зазначених видів діяльності та порядок контролю за їх провадженням затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, якщо інше не передбачено цим Кодексом. Вимоги до територій, приміщень, резервуарів, холодильних чи морозильних камер, критих чи відкритих майданчиків, які можуть використовуватися при провадженні видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, встановлюються цим Кодексом та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття визначає, яким органом устанавлюються форми, порядок подання та розгляду заяв, порядок надання, зупинення дії, анулювання дозволів на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, правила їх провадження, порядок контролю за їх провадженням, вимоги до територій, приміщень, резервуарів, холодильних чи морозильних камер, критих чи відкритих майданчиків, які можуть використовуватися при провадженні таких видів діяльності.

Стаття 408. Особливі умови отримання дозволів.

1. Необхідною умовою для отримання дозволу на відкриття та експлуатацію вантажного митного комплексу є наявність у підприємства дозволу на здійснення митної брокерської діяльності, дозволів на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання відкритого типу та на відкриття та експлуатацію митного складу відкритого типу.

Стаття визначає, що для отримання дозволу на відкриття та експлуатацію вантажного митного комплексу необхідно отримати дозвіл на здійснення митної брокерської діяльності, на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання відкритого типу та на відкриття й експлуатацію митного складу відкритого типу.

Стаття 409. Строк розгляду заяв про надання дозволів.

1. Рішення про надання дозволу повинно бути прийнято протягом 20 робочих днів з дня надходження заяви до органу, уповноваженого на надання дозволу.

2. Витяг з відповідного реєстру видається підприємству протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про надання дозволу.

Стаття визначає, що для прийняття рішення на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу надається 20 робочих днів. Витяг з реєстру надається протягом 3 робочих днів.

Стаття 410. Відмова у наданні дозволу.

1. У наданні дозволу може бути відмовлено з дотриманням строку, встановленого статтею 409 цього Кодексу, у разі невиконання заявником вимог, встановлених для його отримання.

2. Мотивована відмова у наданні дозволу надсилається заявникові в письмовій формі.

3. Оскарження рішення про відмову у наданні дозволу здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття визначає, що у разі невиконання заявником вимог, установлених для отримання дозволу, у його наданні може бути відмовлено протягом 20 робочих днів.

Стаття 411. Безстроковість дії дозволів.

1. Дозволи на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, діють безстроково.

Дозволи на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, діють безстроково.

Стаття 412. Зупинення дії та анулювання дозволу.

1. Дозволи можуть бути анульовані або їх дія може зупинитися на строк до 30 днів органами, уповноваженими надавати ці дозволи.

2. Дія дозволу зупиняється:

1) у разі невиконання підприємством вимог, встановлених цим Кодексом, актами Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – в межах строку, встановленого частиною першою цієї статті, але не більше, ніж до моменту виконання цих вимог;

2) у разі закінчення строків дії договорів оренди територій, приміщень, резервуарів, холодильних чи морозильних камер, критих чи відкритих майданчиків, які використовуються при провадженні видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, якщо такі договори уклалися;

3) за заявою підприємства, якому надано дозвіл.

3. Дозвіл анулюється:

1) у разі неусунення підприємством обставин, зазначених у пунктах 1 або 2 частини другої цієї статті, протягом 30 днів, наступних за днем зупинення дії дозволу;

2) у разі повторного протягом року виникнення підстав для зупинення дії дозволу, які призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

3) за заявою підприємства, якому надано дозвіл;

4) у разі припинення підприємства, якому надано дозвіл;

5) у разі встановлення факту надання особою під час отримання дозволу недостовірної інформації;

6) у разі анулювання іншого дозволу, наявність якого є необхідною відповідно до статті 408 цього Кодексу.

4. Про зупинення дії або анулювання дозволу органами, зазначеними у статті 406 цього Кодексу, видається наказ.

5. Завірена копія наказу про зупинення дії або анулювання дозволу видається заявникові або надсилається йому рекомендованим листом протягом п'яти робочих днів з дати видання такого наказу.

6. Оскарження наказу про зупинення дії чи про анулювання дозволу здійснюється у порядку, встановленому законом.

У статті розкрито повний перелік підстав зупинення дії або анулювання дозволів на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу. Вказується документ, яким зупиняється дія або анулюється дозвіл, а також порядок оскарження, визначений законом.

Стаття 413. Переоформлення дозволу.

1. Підставою для переоформлення дозволу є необхідність внесення змін у відомості, зазначені у дозволі (у тому числі зміна найменування юридичної особи або прізвища, ім'я, по батькові громадянина-підприємця, зазначених у дозволі, зміна місцезнаходження юридичної особи або місця проживання громадянина-підприємця, яким надано дозвіл, зміна кількісних характеристик тощо).

2. Протягом 30 днів з дня виникнення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, підприємство, якому надано дозвіл, зобов'язане звернутися до органу, який надав такий дозвіл, із заявою про його переоформлення.

3. Заява про переоформлення дозволу подається у тому ж порядку і розглядається у той же строк, що й заява про надання відповідного дозволу. При цьому дозвіл, що підлягає переоформленню, зберігає чинність протягом усього строку розгляду заяви.

Стаття визначає підстави, строк і порядок переоформлення дозволів на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу.

Стаття 414. Безоплатність надання та переоформлення дозволів.

1. Дозволи на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, надаються та переоформлюються безоплатно.

Стаття визначає, що дозволи на провадження видів діяльності, зазначених у статті 404 цього Кодексу, надаються та переоформлюються безоплатно.

Стаття 415. Реєстри підприємств, яким надаються дозволи.

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстри підприємств, які провадять види діяльності, зазначені у статті 404 цього Кодексу, та забезпечує їх оприлюднення.

Стаття визначає, що центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстри підприємств, які провадять види діяльності, зазначені у статті 404 цього Кодексу, та забезпечує їх оприлюднення.

Глава 59. Митна брокерська діяльність

Стаття 416. Митний брокер.

1. Митний брокер – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

2. Митний брокер провадить митну брокерську діяльність у будь-якому органі доходів і зборів України.

3. За вчинення правопорушень, пов'язаних з провадженням митної брокерської діяльності, митний брокер несе відповідальність, встановлену цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття розкриває поняття «митний брокер» і встановлює право митному брокеру провадити діяльність у будь-якому органі доходів і зборів України.

Стаття 417. Правове регулювання взаємовідносин митного брокера з особою, інтереси якої він представляє.

1. Взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються відповідним договором.

Стаття визначає, що правовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються відповідним договором.

Стаття 418. Агент з митного оформлення.

1. Агент з митного оформлення – це фізична особа – резидент, що перебуває в трудових відносинах з митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

2. Агент з митного оформлення має право виконувати свої функції з пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для їх митного контролю та митного оформлення, у будь-якому органі доходів і зборів України.

Стаття розкриває поняття «агент з митного оформлення» і встановлює, що агент з митного оформлення може виконувати свої функції у будь-якому органі доходів і зборів України.

Стаття 419. Інформація, отримана митним брокером та його працівниками – агентами з митного оформлення від особи, яку представляє митний брокер.

1. Інформація, отримана митним брокером та його працівниками – агентами з митного оформлення від особи, яку представляє митний брокер, у процесі виконання митних формальностей, може використовуватися виключно для цілей виконання цих формальностей.

2. За розголошення інформації, що становить комерційну таємницю або є конфіденційною, митний брокер та його працівники – агенти з митного оформлення несуть відповідальність відповідно до закону.

Статтею визначено, що інформація, отримана митним брокером та його працівниками-агентами з митного оформлення від особи, яку представляє митний брокер, у процесі виконання митних формальностей, може використовуватися виключно для цілей виконання цих формальностей.

За розголошення інформації, що становить комерційну таємницю або є конфіденційною, митний брокер та його працівники-агенти з митного оформлення несуть відповідальність відповідно до закону.

Глава 60. Відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі

Стаття 420. Магазин безмитної торгівлі.

1. Магазин безмитної торгівлі – це спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

2. Магазины безмитної торгівлі здійснюють продаж товарів громадянам, які виїжджають за межі митної території України, а також пасажиром міжнародних рейсів, які виконуються повітряними та водними транспортними засобами комерційного призначення, що експлуатуються резидентами. Реалізація магазинами безмитної торгівлі товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі, підприємствам забороняється.

4. Магазины безмитної торгівлі в установленому порядку здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів, крім товарів, які відповідно до закону заборонені до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України, та товарів за товарними позиціями 2701-2716 згідно з УКТ ЗЕД. Правила продажу товарів магазинами безмитної торгівлі громадянам затверджуються Кабінетом Міністрів України.

МКУ розкриває термін «магазин безмитної торгівлі» як спеціалізований торговельний заклад, а не як митний режим. Крім того, дана стаття МКУ передбачає можливість розташування МБТ не тільки у пунктах пропуску через державний кордон України для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси.

На провадження даного виду діяльності (відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі) надається дозвіл шляхом центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, разом із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону.

Митне законодавство встановлює обмеження щодо товарів, які підлягають продажу через МБТ. Тобто, у митному режимі безмитної торгівлі можуть знаходитись продовольчі та непродовольчі товари, за винятком товарів, визначених законодавством України:

- а) як таких, що заборонені для:
 - ввезення на митну територію України
 - вивезення за межі митної території України
 - транзиту через митну територію України
- б) товари за кодами УК ТЗЕД 2701-2716.

Стаття 421. Вимоги до облаштування та розташування магазину безмитної торгівлі.

1. Приміщення магазину безмитної торгівлі може включати в себе:

- 1) торговельний зал (зали), у тому числі бари та пункти громадського харчування;**
- 2) допоміжні приміщення;**
- 3) склади магазину, в тому числі склади для товарів, що реалізуються в торговельних залах, розташованих у різних пунктах пропуску, та переміщуються між ними виключно під митним контролем, та для майна, яке використовується у таких залах для реалізації зазначених товарів.**

2. Розташування магазинів безмитної торгівлі та умови реалізації в них товарів повинні виключати можливість безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України.

3. У приміщенні магазину безмитної торгівлі створюється зона митного контролю.

Як правило, магазини безмитної торгівлі відкриваються в залах очікування для пасажирів закордонного та транзитного прямування аеропортів і морських портів, що відкриті для міжнародного сполучення у пунктах пропуску через державний кордон України.

Враховуючи місце розташування приміщень магазину безмитної торгівлі, від суб'єкта підприємницької діяльності вимагається дотримання митного законодавства а також режиму, який встановлено на Державному кордоні України.

Приміщення магазину безмитної торгівлі повинні бути розташовані та облаштовані таким чином, щоб виключити можливість:

- а) доступу сторонніх осіб, непричетних до міжнародного сполучення;
- б) безпосереднього ввезення товарів, які реалізуються магазином безмитної торгівлі, для споживання на митній території України.

Крім того, приміщення магазину безмитної торгівлі повинні відповідати вимогам, установленим нормативно-правовими актами щодо регулювання питання роздрібною торгівлі, а також бути обладнаним засобами, які дають змогу забезпечити:

- накладення митного забезпечення на всі місця доступу до приміщення магазину;
- неможливість надходження або продаж товарів поза митним контролем;
- надійне функціонування охоронної та пожежної сигналізації;
- телефонний зв'язок посадової особи органу доходів і зборів, яка здійснює митний контроль у магазині.

Стаття 422. Права, обов'язки та відповідальність утримувача магазину безмитної торгівлі.

1. Утримувач магазину безмитної торгівлі зобов'язаний:

1) своєчасно декларувати органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться магазин, товари, що надходять до магазину чи вибувають з магазину, у тому числі товарні нестачі, що виникли не внаслідок умисних дій утримувача магазину, та подавати всі документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення цих товарів;

2) виключити можливість надходження товарів до магазину та вживати всіх можливих заходів щодо запобігання вилученню товарів з магазину поза митним контролем, у тому числі виникненню товарних нестач;

3) дотримуватися положень цього Кодексу та інших законодавчих актів України щодо умов діяльності магазинів безмитної торгівлі;

4) вести облік товарів, що надходять до магазину безмитної торгівлі та реалізуються ним, і щоквартально подавати органу доходів і зборів, в зоні діяльності якого знаходиться магазин, звіт про рух товарів у магазині за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Утримувачі магазинів безмитної торгівлі можуть у порядку, передбаченому цим Кодексом, отримати дозвіл на відкриття та експлуатацію митного складу або складу тимчасового зберігання закритого типу для зберігання та наступного постачання в ці магазини всіх видів товарів, у тому числі підакцизних, крім товарів, ввезення яких на митну територію України, вивезення за межі митної території України та/або переміщення митною територією України транзитом заборонено законом.

Правовий статус магазину безмитної торгівлі вимагає від його утримувача виконання відповідних правил, характер яких обумовлений: по-перше, специфікою підприємницької діяльності в умовах режиму безмитної торгівлі, по-друге, чинним законодавством, спрямованим на дотримання режиму зон митного та прикордонного контролю.

Діюче законодавство, що стосується режиму безмитної торгівлі, вимагає від утримувача МБТ виконання головних завдань, а саме:

1) своєчасно декларувати органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться магазин, товари, що надходять до магазину чи вибувають з магазину, у тому числі товарні нестачі, що виникли не внаслідок умисних дій утримувача магазину, та подавати всі документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення цих товарів;

2) виключити можливість надходження товарів до магазину та вживати всіх можливих заходів щодо запобігання вилученню товарів з магазину поза митним контролем, у тому числі виникненню товарних нестач;

3) дотримуватися положень цього Кодексу та інших законодавчих актів України щодо умов діяльності магазинів безмитної торгівлі;

4) вести облік товарів, що надходять до магазину безмитної торгівлі та реалізуються ним, і щоквартально подавати органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться магазин, звіт про рух товарів у магазині.

З метою виконання цих вимог та зручності контролю утримувачу МБТ запропоновано постійно вести книгу обліку товарів (бухгалтерську книгу), яка заповнюється незалежно від наявності автоматизованої системи обліку товарів (книга зберігається як бланки суворої звітності). Книга обліку товарів, разом з іншими бухгалтерськими документами, надається посадовій особі органу доходів і зборів, яка здійснює чергову або позачергову перевірку діяльності МБТ.

Органом доходів і зборів, у зоні діяльності якого відкрито МБТ, з урахуванням пропозицій його утримувача затверджується процедура використання МБТ, а саме:

- а) вимоги до облаштування приміщень;
- б) надання приміщення для роботи уповноваженої особи органу доходів і зборів;
- в) режим роботи, порядок відкриття (закриття) приміщень магазину та накладання митного забезпечення;
- г) порядок заміни й обміну товару;
- д) час та процедуру інкасування;
- е) інше.

Стаття 423. Розпорядження товарами, які знаходяться в магазині безмитної торгівлі, у разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію цього магазину.

1. У разі зупинення дії дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі продаж (постачання) товарів цим магазином та розміщення у ньому нових партій товарів забороняються.

2. Протягом 30 днів з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі товари, які знаходяться у цьому магазині та перебувають в митному режимі безмитної торгівлі, підлягають декларуванню утримувачем магазину до іншого митного режиму відповідно до частини першої статті 146 цього Кодексу або розміщенню в порядку, встановленому цим Кодексом, в іншому магазині безмитної торгівлі.

3. Передбачену цим Кодексом адміністративну відповідальність за порушення встановлених частинами першою та другою цієї статті порядку та строків розпорядження товарами, розміщеними у магазині безмитної торгівлі, у разі зупинення дії або анулювання дозволу на його відкриття та експлуатацію несе утримувач цього магазину.

У разі зупинення дії дозволу на відкриття та експлуатацію МБТ продаж (постачання) товарів цим магазином та розміщення у ньому нових партій товарів забороняються.

Зміна режиму безмитної торгівлі на один з митних режимів допускається за умови виконання всіх передбачених законодавством процедур щодо заявленого нового митного режиму, дотримання вимог законодавства України щодо тарифних і нетарифних заходів регулювання та подання органу доходів і зборів для здійснення митного контролю та митного оформлення відповідних документів, що підтверджують заявлений режим.

Перевезення товарів, поміщених у режим безмитної торгівлі, з одного магазину безмитної торгівлі до іншого здійснюється з застосуванням відповідного документа контролю за доставкою, оформленого відповідно до законодавства.

Глава 61. Відкриття та експлуатація митного складу

Стаття 424. Митний склад.

1. Митний склад – це відповідним чином облаштовані складське приміщення, резервуар, холодильна чи морозильна камера, критий чи відкритий майданчик, призначені для зберігання товарів під митним контролем.

2. Митний склад може бути закритого або відкритого типу.

3. Митний склад закритого типу призначається виключно для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно із зовнішньоекономічними договорами (контрактами), що укладаються утримувачем цього складу або учасниками об'єднання підприємств, учасником якого є утримувач складу.

4. Митний склад відкритого типу призначається для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно із зовнішньоекономічними дого-

ворами (контрактами), укладеними як утримувачем цього складу, так і будь-якими іншими особами.

У статті зазначається, що в якості митного складу можуть виступати відповідним чином облаштовані складське приміщення, резервуар, холодильна чи морозильна камера, критий чи відкритий майданчик, призначені для зберігання товарів під митним контролем.

Митні склади можуть бути відкритого або закритого типів, при цьому митний склад закритого типу призначається виключно для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно з зовнішньоекономічними договорами (контрактами), що укладаються утримувачем цього складу або учасниками об'єднання підприємств (наприклад корпорації), учасником якого є утримувач складу.

Митний склад відкритого типу призначається для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно з зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними як утримувачем цього складу, так і будь-якими іншими особами.

Стаття 425. Правове регулювання взаємовідносин утримувача митного складу з іншими особами та органами доходів і зборів.

1. Взаємовідносини утримувача митного складу відкритого типу з особами, які розміщують товари на цьому складі, визначаються відповідним договором.

2. Взаємовідносини утримувача митного складу з органом доходів і зборів визначаються затвердженою керівником органу доходів і зборів та погодженою утримувачем митного складу процедурою експлуатації такого складу, яка встановлює:

- 1) перелік посадових осіб, які мають право доступу на митний склад;**
- 2) особу керуючого митним складом;**
- 3) мінімальну кількість посадових осіб органу доходів і зборів, які будуть залучені до здійснення митного контролю та митного оформлення;**
- 4) режим роботи складу;**
- 5) терміни подання утримувачем митного складу звітів про рух товарів на складі;**
- 6) особливості функціонування митного складу (за наявності).**

3. У разі розміщення товарів на митних складах з ініціативи органу доходів і зборів взаємовідносини власника митного складу з органами доходів і зборів визначаються у відповідному договорі, укладеному згідно з цивільним законодавством України.

Особи, які розміщують товари на митному складі, з утримувачем митного складу відкритого типу заключають договір на зберігання товарів.

Взаємовідносини утримувача митного складу з органом доходів і зборів визначаються затвердженою начальником органу доходів і зборів та погодженою утримувачем митного складу процедурою експлуатації такого складу.

У випадках розміщення товарів на митних складах з ініціативи органу доходів і зборів взаємовідносини власника митного складу з органом доходів і зборів визначаються у відповідному договорі, укладеному згідно з цивільним законодавством України.

Стаття 426. Розміщення товарів на митних складах.

1. На митному складі можуть розміщуватися товари:

- 1) поміщені у митний режим митного складу (у тому числі консолідовані вантажі);**
- 2) поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення, переробки на митній території, експорту, тимчасового вивезення, переробки за межами митної території (без зміни цих митних режимів на митний режим митного складу);**
- 3) призначені для тимчасового зберігання під митним контролем (на умовах, встановлених цим Кодексом для складів тимчасового зберігання).**

Стаття 427. Зберігання товарів на митному складі.

1. Товари, поміщені в різні митні режими, що знаходяться на одному митному складі, зберігаються на ньому окремо.

2. Товари можуть бути розміщені на митному складі без вивантаження їх з транспортних засобів за згодою утримувача такого складу та за умови погодження власником товару (або уповноваженою ним особою) таких дій із особою, відповідальною за транспортний засіб.

3. Небезпечні товари, товари, що можуть зашкодити іншим товарам, або товари, що вимагають спеціальних умов зберігання, не можуть розміщуватися на митних складах, які не забезпечують відповідні умови для зберігання таких товарів.

Стаття 428. Облік товарів на митному складі.

1. Утримувач митного складу веде облік товарів, що розміщуються на цьому складі та випускаються з нього, та щоквартально подає органу доходів і зборів звіт про рух товарів на складі за попередній квартал за формою, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Орган доходів і зборів має право вимагати подання позачергового звіту не частіше, ніж один раз на рік.

2. Облік товарів на митному складі ведеться утримувачем митного складу на рівні підгрупи (чотирьох знаків) згідно з УКТ ЗЕД з використанням звичайних правил складського обліку.

3. Утримувач митного складу несе передбачену цим Кодексом та іншими законами України відповідальність:

1) за недодержання порядку зберігання товарів на митному складі та здійснення з цими товарами операцій, крім випадків, передбачених частинами другою і третьою статті 127 цього Кодексу;

2) за видачу товарів без дозволу органу доходів і зборів;

3) за втрату товарів, крім втрати при здійсненні з цими товарами операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу.

4. Власник товарів або уповноважена ним особа несе передбачену цим Кодексом та іншими законами України відповідальність:

1) за недодержання порядку здійснення з товарами операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу;

2) за втрату товарів при здійсненні операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу.

5. У разі втрати чи видачі без дозволу органу доходів і зборів товарів, крім втрати товарів при здійсненні операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу, утримувач митного складу зобов'язаний сплатити митні платежі, установлені законом на імпорту цих товарів.

6. У разі втрати товарів при здійсненні операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу, власник товарів зобов'язаний сплатити митні платежі, установлені законом на імпорту цих товарів.

7. Зазначені особи звільняються від обов'язку зі сплати митних платежів, установлених законом на імпорту товарів, якщо товари, що зберігаються на митному складі, втрачено внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили, що підтверджено в установленому порядку, а також у разі природних втрат за нормальних умов зберігання.

8. Особи, які брали проби чи зразки товарів, несуть передбачену цим Кодексом та іншими законами України відповідальність за недодержання встановленого законодавством порядку взяття проб та зразків товарів.

Стаття 429. Розпорядження товарами, які зберігаються на митному складі, в разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію митного складу.

1. У разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію митного складу розміщення нових партій товарів на цьому складі не дозволяється.

2. Протягом 30 днів з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію митного складу товари, які зберігаються на цьому складі, повинні бути переміщені під митним контролем їх власником, уповноваженою ним особою або утримувачем митного складу на інший митний склад, на склад органу доходів і зборів чи заявлені в інший митний режим.

3. Передбачену цим Кодексом адміністративну відповідальність за порушення встановленого частиною другою цієї статті строку розпорядження товарами, які зберігаються на митному складі, несуть власник зазначених товарів, уповноважена ним особа або утримувач складу.

Глава 62. Відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу

Стаття 430. Вільна митна зона.

1. Вільна митна зона – це відповідним чином облаштована територія або склад, що призначені для зберігання товарів під митним контролем, їх переробки та/або виробництва нових товарів.

2. Вільні митні зони можуть бути комерційного, сервісного та промислового типів.

3. Вільні митні зони комерційного типу створюються з метою забезпечення вільного зберігання товарів без обмеження строків.

4. Вільні митні зони сервісного типу створюються з метою забезпечення вільної діяльності підприємств з ремонту, модернізації, будівництва повітряних, морських і річкових суден, інших плавучих засобів, їх складових частин.

5. Вільні митні зони промислового типу створюються для цілей переробки (виробництва) товарів на територіях відповідних типів спеціальних (вільних) економічних зон.

6. Вільні митні зони можуть створюватися у пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, а також в інших місцях, у яких можливо забезпечити режим вільної митної зони відповідно до цього Кодексу.

7. Відкриття вільних митних зон комерційного та сервісного типів здійснюється відповідно до положень цього розділу.

8. Відкриття вільних митних зон промислового типу здійснюється окремими законами України.

Стаття 431. Правове регулювання діяльності вільної митної зони комерційного або сервісного типу.

1. Вимоги до облаштування вільних митних зон комерційного та сервісного типів встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Взаємовідносини утримувача вільної митної зони комерційного або сервісного типу з особами, які розміщують товари у цих зонах, визначаються відповідним договором.

3. Взаємовідносини утримувача вільної митної зони комерційного або сервісного типу з органом доходів і зборів визначаються затвердженою начальником органу доходів і зборів та погодженою утримувачем вільної митної зони процедурою експлуатації такої зони, що встановлює:

- 1)** перелік категорій посадових осіб, які мають право доступу у вільну митну зону;
- 2)** особу керуючого вільною митною зоною;
- 3)** мінімальну кількість посадових осіб органу доходів і зборів, які будуть залучені до здійснення митного контролю та митного оформлення;
- 4)** режим роботи вільної митної зони;
- 5)** терміни подання утримувачем вільної митної зони звітів про рух товарів у вільній митній зоні;
- 6)** інші вимоги та умови, пов'язані з функціонуванням вільної митної зони.

Стаття 432. Повноваження органів доходів і зборів щодо встановлення вимог до облаштування та організації роботи вільних митних зон.

1. Орган доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться вільна митна зона, з метою належної організації митного контролю вимагає від утримувача вільної митної зони та органів управління відповідної спеціальної (вільної) економічної зони забезпечення:

- 1)** спорудження огорожі по периметру території вільної митної зони та належного обладнання пропускних пунктів (крім вільних митних зон сервісного типу);
- 2)** встановлення обмежень щодо порядку та засобів доступу на зазначену територію, відповідних годин, протягом яких дозволяється доступ на цю територію;
- 3)** охорони території вільної митної зони.

2. Будівництво (ремонт) господарських об'єктів на території вільної митної зони здійснюється на підставі дозволу органу доходів і зборів. У разі відмови у наданні зазначеного дозволу орган доходів і зборів зобов'язаний невідкладно, письмово або в електронній формі, повідомити особу, яка звернулася за отриманням дозволу, про причини і підстави такої відмови.

Стаття 433. Забезпечення митного контролю на територіях вільних митних зон.

1. З метою забезпечення належного митного контролю на територіях вільних митних зон органи доходів і зборів мають право:

- 1) здійснювати постійний нагляд за межами зазначених територій, а також за доступом на ці території;
- 2) вимагати від утримувача вільної митної зони ведення обліку товарів, що знаходяться на території вільної митної зони, та подання звітів про рух цих товарів;
- 3) проводити перевірку товарів, що переміщуються через межі території вільної митної зони з метою забезпечення здійснення передбачених цим Кодексом операцій та недопущення переміщення заборонених товарів;
- 4) здійснювати у будь-який час перевірки товарів, що знаходяться на територіях вільних митних зон;
- 5) здійснювати інші передбачені цим Кодексом заходи, спрямовані на забезпечення контролю за операціями з товарами, що перебувають під митним контролем.

Стаття 434. Допуск товарів на територію вільної митної зони.

1. На територію вільної митної зони можуть ввозитися іноземні та українські товари як із-за меж митної території України, так і з митної території України.

2. На територію вільної митної зони можуть ввозитися будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, а також товарів, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

3. Небезпечні товари, товари, що можуть зашкодити іншим товарам, або товари, що вимагають спеціальних умов зберігання, допускаються на територію вільної митної зони тільки за наявності на ній відповідних умов для зберігання таких товарів.

4. Товари можуть бути розміщені у вільних митних зонах комерційного типу без вивантаження їх з транспортних засобів.

5. Реалізація та/або споживання іноземних товарів на території вільної митної зони забороняється.

Стаття 435. Облік товарів, що знаходяться на території вільної митної зони.

1. Утримувач вільної митної зони або особи, які здійснюють операції з товарами на території цієї зони, ведуть облік всіх іноземних та українських товарів, що перебувають у зазначеній зоні, і щомісячно подають органам доходів і зборів звіт про рух товарів у вільній митній зоні за попередній місяць за формою, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Будь-які зміни, що відбуваються з товарами в межах території вільної митної зони, повинні відображатися в облікових документах. Органи доходів і зборів мають право вимагати подання позачергового звіту не частіше, ніж один раз на рік.

2. Облік товарів у вільній митній зоні ведеться з використанням звичайних правил складського обліку.

Стаття 436. Розпорядження товарами, що перебувають у вільній митній зоні комерційного або сервісного типу, в разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію вільної митної зони.

1. У разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного або сервісного типу розміщення нових партій товарів у цій зоні не дозволяється.

2. Протягом 90 днів з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного або сервісного типу товари, які перебувають у цій зоні, повинні бути переміщені під митним контролем їх власником, уповноваженою ним особою або утримувачем вільної митної зони в іншу вільну митну зону чи заявлені в інший митний режим.

3. Передбачену цим Кодексом адміністративну відповідальність за порушення встановленого частиною другою цієї статті строку розпорядження товарами, розміщеними у вільній митній зоні комерційного або сервісного типу, несе власник зазначених товарів, уповноважена ним особа або утримувач вільної митної зони.

Глава 63. Відкриття та експлуатація складу тимчасового зберігання

Стаття 437. Склад тимчасового зберігання.

1. Склад тимчасового зберігання – це відповідним чином облаштовані приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, призначені для тимчасового зберігання товарів під митним контролем до поміщення їх у митний режим.

2. Склад тимчасового зберігання може бути закритого та відкритого типу.

3. Склад тимчасового зберігання закритого типу призначається виключно для зберігання утримувачем складу товарів, що належать йому.

4. Склад тимчасового зберігання відкритого типу призначається для зберігання товарів, що належать будь-яким особам.

5. Товари можуть бути розміщені на складі тимчасового зберігання без вивантаження їх з транспортних засобів.

6. Порядок розміщення, зберігання та обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складі тимчасового зберігання, а також випуску їх із цього складу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

У статті зазначено, що складом тимчасового зберігання можуть бути відповідним чином облаштовані приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, призначені для тимчасового зберігання товарів під митним контролем до поміщення їх у митний режим. Положення статті констатує факт існування двох типів складів тимчасового зберігання (закритого і відкритого).

На складі тимчасового зберігання товари можуть бути розміщені без вивантаження з транспортних засобів.

Порядок розміщення, зберігання й обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складі тимчасового зберігання, а також випуску їх з цього складу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 438. Правове регулювання взаємовідносин утримувача складу тимчасового зберігання відкритого типу з особами, які розміщують товари на складі.

1. Взаємовідносини утримувача складу тимчасового зберігання відкритого типу з особами, які розміщують товари на цьому складі, визначаються відповідним договором, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Особи, які розміщують товари на складі тимчасового зберігання відкритого типу, укладають договір на зберігання товарів з утримувачем цього складу тимчасового зберігання.

Стаття 439. Обмеження щодо розміщення товарів на складах тимчасового зберігання.

1. На складах тимчасового зберігання можуть розміщуватися будь-які товари. Однак небезпечні товари, товари, що можуть зашкодити іншим товарам, або товари, що потребують спеціальних умов зберігання, можуть розміщуватися тільки на складах тимчасового зберігання, які мають відповідні умови для зберігання таких товарів.

2. Не допускається розміщення на складах тимчасового зберігання товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, якщо до закінчення строку їх придатності залишається менше одного місяця.

3. Не підлягають передачі на тимчасове зберігання підприємствам товари, що зберігаються виключно органами доходів і зборів відповідно до частини першої статті 238 цього Кодексу.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може визначити також перелік окремих видів товарів, які передаються на тимчасове зберігання під митним контролем лише на склади органів доходів і зборів.

Стаття розкриває обмеження щодо розміщення товарів на складах тимчасового зберігання.

Стаття 440. Забезпечення схоронності товарів, розміщених на складі тимчасового зберігання.

1. Утримувач складу тимчасового зберігання веде облік товарів, що розміщуються на цьому складі та випускаються з нього, та щомісячно подає органу доходів і зборів звіт про рух товарів на складі за попередній місяць за формою, що встановлюється центральним органом ви-

конавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Орган доходів і зборів має право вимагати подання позачергового звіту.

2. Облік товарів на складі тимчасового зберігання ведеться утримувачем цього складу з використанням звичайних правил складського обліку.

3. Утримувач складу тимчасового зберігання несе передбачену цим Кодексом відповідальність за втрату чи пошкодження товарів, розміщених на складі тимчасового зберігання.

У статті зазначено, що утримувач складу тимчасового зберігання веде облік товарів (з використанням звичайних правил складського обліку), що розміщуються на цьому складі й випускаються з нього, та щомісячно подає органу доходів і зборів звіт про рух товарів на складі за попередній місяць за формою, розробленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Орган доходів і зборів має право вимагати подання позачергового звіту.

За втрату чи пошкодження товарів, розміщених на складі тимчасового зберігання, утримувач цього складу тимчасового зберігання несе передбачену цим Кодексом відповідальність.

Стаття 441. Розпорядження товарами, які зберігаються на складі тимчасового зберігання під митним контролем, у разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання.

1. У разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання розміщення нових партій товарів на цьому складі не дозволяється.

2. Протягом 30 днів з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання товари, які зберігаються на цьому складі під митним контролем, повинні бути переміщені під митним контролем їх власником, уповноваженою ним особою або утримувачем складу тимчасового зберігання на інший склад тимчасового зберігання або на склад органу доходів і зборів чи заявлені у відповідний митний режим.

3. Передбачену цим Кодексом адміністративну відповідальність за порушення встановленого частиною другою цієї статті строку розпорядження товарами, які зберігаються на складі тимчасового зберігання під митним контролем, несе власник зазначених товарів, уповноважена ним особа або утримувач складу тимчасового зберігання.

Статтею визначаються дії щодо розпорядження товарами, які зберігаються на складі тимчасового зберігання під митним контролем, у разі зупинення дії або анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання.

Глава 64. Відкриття та експлуатація вантажного митного комплексу

Стаття 442. Вантажний митний комплекс.

1. Вантажний митний комплекс – це ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

У статті розкрито поняття «вантажний митний комплекс».

Стаття 443. Послуги, які надаються утримувачем вантажного митного комплексу особам, що переміщують товари через митний кордон України.

1. Утримувач вантажного митного комплексу повинен обов'язково забезпечувати:

1) надання посередницьких послуг з декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України;

2) надання послуг із зберігання товарів, що переміщуються через митний кордон України, і транспортних засобів комерційного призначення;

3) виконання навантажувально-розвантажувальних робіт.

2. На вантажному митному комплексі також можуть бути обладнані місця для надання додаткових послуг.

Утримувач ВМК обов'язково надає:

– посередницькі послуги з декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України;

– послуги зі зберігання товарів, що переміщуються через митний кордон України, і транспортних засобів комерційного призначення;

– виконує навантажувально-розвантажувальні роботи.
Крім зазначеного можуть надаватися додаткові послуги.

Стаття 444. Правове регулювання взаємовідносин утримувача вантажного митного комплексу з особами, які користуються послугами комплексу, та органами доходів і зборів.

1. Взаємовідносини утримувача вантажного митного комплексу з особами, які користуються послугами комплексу, та органами доходів і зборів визначаються відповідними договорами.

Взаємовідносини між утримувачем ВМК, особами, які користуються послугами ВМК, та органом доходів і зборів визначаються відповідними договорами.

Стаття 445. Вимоги до облаштування вантажного митного комплексу.

1. Вимоги до облаштування вантажного митного комплексу встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Вимоги до облаштування ВМК встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 446. Обов'язки утримувача вантажного митного комплексу.

1. Утримувач вантажного митного комплексу зобов'язаний:

1) дотримуватися положень цього Кодексу, виконувати умови дозволу на відкриття та експлуатацію вантажного митного комплексу та вимоги щодо конструкції, облаштування і функціонування комплексу;

2) забезпечити безоплатний вхід та в'їзд на територію комплексу та безоплатне перебування на його території протягом перших чотирьох годин;

3) виключити можливість несанкціонованого доступу на територію комплексу сторонніх осіб, а також вилучення з його території товарів, що перебувають під митним контролем, і транспортних засобів комерційного призначення;

4) забезпечувати безперешкодний доступ посадових осіб органу доходів і зборів до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем на території комплексу, та документів на такі товари, створювати цим особам належні умови для роботи;

5) безкоштовно надати на договірній основі у користування облаштовані приміщення для розміщення на території комплексу посадових осіб органу доходів і зборів та облаштовані робочі місця для посадових осіб всіх державних органів, які здійснюють інші види контролю;

6) вести облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що обслуговуються комплексом, і щоквартально подавати відповідному органу доходів і зборів звіт про такі товари, транспортні засоби за формою та у порядку, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику;

7) забезпечити наявність та функціонування електронного обліку товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються територією вантажного митного комплексу, і безперешкодний доступ до системи такого обліку посадових осіб органів доходів і зборів;

8) забезпечити наявність та функціонування контрольно-пропускної системи при в'їзді на територію вантажного митного комплексу та при виїзді з неї, обладнаної шлагбаумами, засобами автоматичної фіксації даних реєстраційних номерних знаків транспортних засобів та електронними вагами, з можливістю автоматичного внесення інформації про реєстраційний номер транспортного засобу та його загальну вагу до системи електронного обліку товарів і транспортних засобів;

9) забезпечити наявність та функціонування системи відеоспостереження за входом (в'їздом) на територію комплексу та виходом (виїздом) з неї, процедурою здійснення митного контролю з фіксацією такого відображення для ведення відповідного архіву, а також безперешкодний доступ посадових осіб органів доходів і зборів до зазначеної системи відеоспостереження.

Стаття розкриває обов'язки утримувача ВМК.

Контрольні запитання:

1. Контроль за провадженням яких видів діяльності здійснюється органами доходів і зборів?
2. На які види діяльності видаються дозволи і ким?
3. Протягом якого строку розглядаються заяви про надання дозволів?
4. Яка процедура переоформлення дозволів?
5. Хто такий митний брокер?
6. Чим визначаються взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє?
7. Розкрити поняття «агент з митного оформлення».
8. Яким чином може використовуватися інформація, отримана митним брокером?
9. Що таке Магазин безмитної торгівлі?
10. Де може розташовувати магазин безмитної торгівлі?
11. Які категорії товарів дозволяється реалізовувати в магазинах безмитної торгівлі?
12. Дозвіл на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного або сервісного типу надається ...
13. Дозвіл на відкриття та експлуатацію митного складу надається ...
14. Який уповноважений орган видає дозвіл на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання?
15. Який уповноважений орган видає дозвіл на відкриття та експлуатацію вантажного митного комплексу?
16. Необхідною умовою для отримання дозволу на відкриття та експлуатацію вантажного митного комплексу є наявність у підприємства ...
17. Ким установлюються вимоги до облаштування вантажного митного комплексу?

РОЗІДЛ XVI. МИТНА СТАТИСТИКА

Основною метою складання звітної і статистичної інформації є організація діяльності ДФС та її територіальних органів, а також своєчасне, об'єктивне, повне висвітлення інформації про результати роботи, яка є основою для оцінювання, моніторингу й аналізу стану адміністрування податків, зборів та інших платежів, єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ), контролю за повнотою і своєчасністю сплати платежів, здійснення функцій контролю, які законодавством України покладено на ДФС (далі – контрольні функції), боротьби з правопорушеннями у сфері оподаткування, митній та бюджетній сферах (далі – боротьба з правопорушеннями), прийняття управлінських рішень про внесення пропозицій щодо вдосконалення законодавства, нормативно-правових актів України та ДФС, залучення додаткових надходжень, регулювання окремих видів пільг тощо.

Глава 65. Митна статистика

Стаття 447. Завдання митної статистики.

1. Завданнями митної статистики є:

1) об'єктивний та достовірний облік даних про переміщення товарів через митний кордон України; збирання, формування, опрацювання, узагальнення, всебічний аналіз та зберігання статистичної інформації з питань державної митної справи та зовнішньої торгівлі товарами;

2) подання статистичної, довідкової, аналітичної інформації з питань державної митної справи та зовнішньої торгівлі товарами органам державної влади в порядку, встановленому законом;

3) надання відповідної інформації міжнародним організаціям та органам доходів і зборів інших країн згідно з укладеними відповідно до закону міжнародними договорами України та законами України;

4) захист статистичної інформації, яка відповідно до закону не підлягає розголошенню.

Перш за все це об'єктивний та достовірний облік даних про переміщення товарів через митний кордон України. Ці дані містяться у документах та відомостях, які представляються учасниками зовнішньоекономічної діяльності в митницю для митного контролю і митного оформлення.

Роботи з ведення митної статистики розпочалися з 1991 року, а вже починаючи з 1993 року Держмитслужбою було запроваджено формування митної статистики зовнішньої торгівлі на підставі даних вантажних митних декларацій. З 1996 року здійснюється також статистичний облік електронних копій транзитних декларацій, запроваджена електронна система з контролю за доставкою вантажів, що дає можливість отримувати важливу інформацію щодо транзиту вантажів, які слідує через територію України, та використовувати цю інформацію для подальшого вдосконалення транспортної політики та розвитку України як транзитної держави.

Основними принципами формування звітності ДФС та її територіальних органів є:

– **актуальність**, що забезпечується проведенням постійного моніторингу і консультацій щодо практичної користі існуючої звітності та задоволення інформаційних потреб користувачів, а також прогнозування (визначення) інформаційних потреб і пріоритетів у подальшому;

– **достовірність**, що передбачає повноту, цілісність і коректність проміжних і вихідних показників з періодичною оцінкою та перевіркою їх правильності;

– **доступність представлення**, що передбачає послідовність, логічність, зручність представлення показників звітності з можливим зазначенням метаданих і пояснень, а також поширення даних з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій та у випадках, передбачених чинними нормативно-правовими актами України;

– **доцільність**, що передбачає визначення методів, процедур, періодичності складання та змісту звітності з урахуванням інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів;

– **незалежність**, що передбачає самостійність при складанні та поширенні звітності, відсутність адміністративних і політичних впливів;

– **об'єктивність**, що полягає у фаховості (професійності) і неупередженості процесу складання звітності з урахуванням наукових і практичних новацій;

– **першочерговість (верховенство) методології (методики)**, що полягає у використанні стандартних понять, одиниць виміру, затверджених визначень, державних класифікаторів та встановленої методики складання звітності, орієнтованої на передові світові практики;

– **своєчасність**, що передбачає забезпечення періодичності складання звітності з урахуванням інформаційних потреб користувачів;

– **співставність**, що передбачає зв'язаність і відповідність певних споріднених показників один з одним та забезпечується використанням стандартних понять, одиниць виміру, затверджених визначень, державних класифікаторів.

З метою забезпечення системного підходу до зберігання, накопичення і використання даних звітності в ДФС та її територіальних органах створюються та супроводжуються файлові сервери.

В обов'язковому порядку на файлових серверах розміщуються форми звітності, які характеризують основні результати роботи ДФС та її територіальних органів.

Відповідальними за розміщення звітності є структурні підрозділи, що забезпечили її формування, згідно з наданими відповідним працівникам правами доступу на таке розміщення.

Звітність зберігається на файловому сервері три роки.

Доступ на використання файлових серверів працівником ДФС (її територіального органу) у режимі перегляду надається на підставі відповідної заявки, погодженої структурним підрозділом – розпорядником інформації.

Питання надання доступу для перегляду даних звітності, розміщеної на файловому сервері, вирішується з урахуванням функціональних повноважень працівника ДФС (її територіального органу).

Структурними підрозділами, відповідальними за створення та супроводження файлових серверів, є Департамент розвитку ІТ та відповідні підрозділи її територіальних органів згідно з закріпленими функціями.

Стаття 448. Система митної статистики.

1. Митна статистика є складовою частиною загальнодержавної системи статистичного обліку і звітності.

2. Статистична інформація, яка формується, узагальнюється і аналізується органами доходів і зборів, використовується в інтересах зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків, поліпшення митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, подальшої інтеграції України у загальносвітову систему економічних відносин.

3. Забороняється вимагати від органів доходів і зборів статистичну інформацію, не передбачену державною статистичною звітністю, цим Кодексом та іншими законами України.

4. Митна статистика складається з митної статистики зовнішньої торгівлі і спеціальної митної статистики.

Ця стаття визначає загальні положення стосовно статусу, структури та напрямків використання даних митної статистики. Детальний коментар таких положень відносно окремих видів митної статистики наведено у роз'ясненнях статей 449-454 Митного кодексу.

Стаття 449. Митна статистика зовнішньої торгівлі.

1. Митна статистика зовнішньої торгівлі являє собою узагальнену та відповідним чином систематизовану інформацію про переміщення товарів через митний кордон України.

2. Митна статистика зовнішньої торгівлі формується, узагальнюється та аналізується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, на основі даних, які містяться у митних деклараціях.

3. Дані митної статистики зовнішньої торгівлі в установленому законодавством порядку використовуються відповідними органами державної влади для здійснення контролю за надходженням митних платежів до державного бюджету, валютного контролю, аналізу стану зовнішньої торгівлі України, її торговельного і платіжного балансів та економіки в цілому.

4. Ведення митної статистики здійснюється за методологією, яка забезпечує порівнянність даних митної статистики зовнішньої торгівлі України з даними державної статистики інших держав.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, забезпечує регулярне оприлюднення даних митної статистики зовнішньої торгівлі.

Митна статистика зовнішньої торгівлі є складовою загальнодержавної системи статистичного обліку і звітності й призначена для вирішення таких основних завдань:

– забезпечення повного і достовірного обліку даних про експорт та імпорт;

– аналіз основних тенденцій, структури і динаміки зовнішньоторговельних потоків держави;

- інформаційне забезпечення вищих органів державної влади і управління при прийнятті ними рішень в області митної політики і державного регулювання зовнішньої торгівлі;
- аналіз кон'юнктури ринку держави;
- контроль за надходженням митних платежів у державний бюджет;
- здійснення валютного контролю в межах компетенції органів доходів і зборів;
- представлення даних митної статистики для складання торговельного і окремих статей платіжного балансів держави;
- сприяння в здійсненні державами взаємного обміну інформацією з митної статистики зовнішньої торгівлі.

Дані митної статистики зовнішньої торгівлі в установленому законодавством порядку використовуються відповідними органами державної влади для здійснення контролю за надходженням митних платежів до державного бюджету, валютного контролю, аналізу стану зовнішньої торгівлі України, її торговельного і платіжного балансів та економіки в цілому.

Порядок формування, узагальнення та аналізу даних митної статистики зовнішньої торгівлі України визначається окремими нормативно-правовими актами Державної фіскальної служби України.

Вихідними даними при формуванні митної статистики зовнішньої торгівлі є відомості, які містяться у митних деклараціях (МД), що заповнюються декларантами при митному оформленні товарів.

Формування митної статистики зовнішньої торгівлі України здійснюється за такими основними показниками: звітний період; направлення товаропотоку (ввезення або вивезення); країна походження; країна призначення; країна купівлі; країна продажу; країна відвантаження (відправлення); статистична вартість; код і найменування товару; вага нетто; вид митного режиму; деякі інші показники.

На стан повноти та достовірності даних митної статистики зовнішньої торгівлі безпосередньо впливають терміни надходження електронних копій вантажних митних декларацій від органів доходів і зборів до центральної бази даних та рівень контролю за правильністю їх заповнення.

Застосування сучасних інформаційних технологій ведення електронної бази даних митних декларацій та розробка даних МД дозволяє формувати статистичну інформацію в різних розрізах: за окремими товарами, у тому числі стратегічно важливими для України; за окремими регіонами, територіями, країнами, угрупованнями країн; у розрізі товар-країна, країна-товар; за видами валют, у яких здійснюються розрахунки за зовнішньоекономічними контрактами, за умовами розрахунків тощо.

Облік товарів, переміщуваних трубопровідним транспортом (нафта, нафтопродукти, газ, вода та ін.) і по лініях електропередач, здійснюється (у відповідності з особливістю їх декларування) по партіях товару, поставленим згідно з документами, підтверджуючими приймання товарів на прикордонних пунктах трубопроводів або ліній електропередач.

Митна статистика веде облік ввезення та вивезення товарів на основі «загальної» системи обліку зовнішньої торгівлі.

Не враховуються митною статистикою при «загальній» системі обліку категорії товарів, що визначаються у відповідності з наступними митними режимами – товари, що переміщуються транзитом через територію України; товари, що розміщені під митним режимом митного складу; тимчасово ввезені/вивезені товари.

Стаття 450. Спеціальна митна статистика.

1. Спеціальна митна статистика – це система збирання, опрацювання, аналізу, поширення, збереження, захисту та використання статистичної інформації, що відображає діяльність органів доходів і зборів при здійсненні ними державної митної справи.

2. Спеціальна митна статистика ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, з метою забезпечення завдань, покладених на митну службу України відповідно до законодавства.

3. Порядок ведення спеціальної митної статистики визначається законодавством.

Статистична звітність – це офіційний документ, в якому містяться статистичні дані про роботу ДФС та її територіальних органів, які занесені в суворо обумовлену форму і які повинні бути обов'язково подані ДФС у затверджені строки.

Статистична інформація ДФС та її територіальних органів – це офіційна документована інформація, яка підготовлена ДФС та її територіальними органами і дає кількісну характеристику подіям і явищам, які відбуваються у сфері реалізації єдиної державної податкової і митної політики.

Дані спеціальної митної статистики – це сукупність відомостей і даних, які відображають діяльність митниць ДФС, Спеціальної лабораторії з питань експертизи та досліджень ДФС, Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС при здійсненні ними державної митної справи.

Складовими спеціальної митної статистики є:

- статистика декларування, яка містить відомості про переміщені через митний кордон України товари, транспортні засоби, предмети, що підлягають декларуванню митниціями ДФС, про мету їх переміщення через митний кордон України;
- статистика справляння податків і зборів, яка містить відомості про суми нарахованих та сплачених податків і зборів при переміщенні через митний кордон України товарів, транспортних засобів, предметів;
- статистика з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, яка містить відомості про виявлені порушення митних правил, про результати розгляду справ про порушення митних правил судовими органами, про вилучені товари, транспортні засоби, предмети, про результати взаємодії з правоохоронними органами тощо;
- статистика пасажиропотоків, яка містить відомості про кількість фізичних осіб, що перетинають митний кордон України;
- статистика міжнародних перевезень, яка містить відомості про переміщення через митний кордон України окремих видів транспортних засобів, що використовуються для перевезень товарів, транспортних засобів, предметів, громадян;
- інші види спеціальної митної статистики, які містять відомості з кадрових питань, з питань боротьби з правопорушеннями в митницях ДФС, з адміністративно-господарських питань та інші відомості.

Стаття 451. Документи та відомості, що використовуються для формування митної статистики

1. Для формування митної статистики використовуються документи та відомості, що подаються до органів доходів і зборів центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами згідно з нормами цього Кодексу, якими визначається порядок здійснення митного контролю та митного оформлення.

Структурні підрозділи ДФС розробляють форми та порядки складання звітності (із зазначенням періодичності й особливостей формування та подання до ДФС та її територіальних органів) з урахуванням вимог законодавчих, нормативно-правових і розпорядчих актів та відповідно до визначених функцій і завдань структурних підрозділів.

Форма звітності – це встановлена наказом (розпорядженням) ДФС структура розміщення і представлення (оформлення) показників звітності.

До форми звітності обов'язково додається порядок складання, у якому, зокрема, зазначаються:

- мета та підстави формування даних;
- перелік показників, передбачених формою звітності, методика (алгоритм) їх формування (зведення, групування, узагальнення, консолідації) та контрольного співставлення;
- зв'язок даних звітності з показниками економічного розвитку України (її регіонів) (за можливості);
- джерела отримання даних;
- звітний період, звітні дати, періодичність та терміни складання і розміщення на файловому сервері визначених форм;
- структурні підрозділи ДФС та її територіальні органи, що відповідатимуть за складання (формування, узагальнення);
- необхідність складання пояснювальних записок;
- перелік форм звітності, які підлягають підписанню посадовою особою ДФС/її територіального органу;
- посада працівника ДФС/її територіального органу, який буде здійснювати підписання форм звітності.

До порядку складання може бути наданий регламент за етапами та термінами формування звітності в ДФС та її територіальних органах.

Звітна дата – дата, станом на яку складається звітність.

Звітний період – період часу, за який складається звітність.

Первинні та зведені показники, які включаються до форм звітності, формуються на основі інформації, яка надійшла:

- від платників податків та податкових агентів;
- від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національного банку України, інших банків та фінансових установ;
- від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів;
- від структурних підрозділів та/або територіальних органів ДФС.

Також використовується інша інформація, оприлюднена як така, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства, та/або добровільно чи за запитом надана ДФС та її територіальному органу в установленому законодавчими актами порядку.

Періодичність складання звітності визначається за результатами діяльності ДФС та її територіальних органів та з урахуванням потреб користувачів, у тому числі щоденно, щотижнево, щодакно, щомісячно, щоквартально, за півріччя, щорічно тощо.

Підготовка аналітичних і організаційно-методичних матеріалів та створення депозитаріїв/репозиторіїв даних у ДФС проводяться на основі та на виконання законів України, актів Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з урахуванням вимог Регламенту ДФС.

Аналітичні й організаційно-методичні матеріали, депозитарії/репозиторії, форми звітності та порядки їх формування (складання/узагальнення) затверджуються наказами ДФС, проекти яких в обов'язковому порядку погоджуються з Координаційно-моніторинговим департаментом та, у разі необхідності розробки програмного забезпечення щодо формування звітності, з Департаментом розвитку ІТ.

Затверджені наказами аналітичні і організаційно-методичні матеріали, депозитарії/репозиторії та звітність включаються до складу Репозиторію звітної та статистичної інформації Державної фіскальної служби України, затвердженого наказом ДФС від 07.10.2014 № 168, з урахуванням вимог порядку його супроводження та використання.

Аналітичні й організаційно-методичні матеріали, депозитарії/репозиторії, форми звітності та порядки їх складання можуть бути змінені або скасовані лише відповідними наказами ДФС.

Супроводження процесу складання звітної інформації забезпечується структурним підрозділом ДФС, яким розроблено форму та порядок складання такої інформації.

Удосконалення (модифікація) програмного забезпечення автоматизованих інформаційних систем/автоматизованих систем щодо формування звітності здійснюється за результатами аналізу:

- пропозицій та на підставі заявок структурних підрозділів-розробників форм такої звітності;
- розвитку нових засобів розробки програмного забезпечення та з урахуванням пропозицій щодо доцільності їх використання.

Стаття 452. Використання інформації, що надається органам доходів і зборів.

1. Інформація щодо обсягів експорту та імпорту конкретних видів товарів надається центральним органам виконавчої влади за їх вмотивованим запитом (одноразово) або на підставі міжвідомчих угод про інформаційний обмін (регулярно). Надання інформації центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, про обсяги експорту та імпорту конкретних видів товарів здійснюється на підставі наказів зазначеного органу.

2. Інформація щодо експортно-імпортних операцій конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності може надаватися лише органам досудового слідства у зв'язку з розслідуванням ними кримінальних справ, органам державної податкової служби, а також за письмовими вмотивованими запитами – державному уповноваженому Антимонопольного комітету України та голові територіального відділення Антимонопольного комітету України у зв'язку з розслідуванням ними антиконкурентних узгоджених дій.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, надає у випадках та в порядку, встановлених законом, іншим органам, уповноваженим відповідно до закону на здійснення валютного контролю, інформацію, необхідну для здійснення такого контролю.

Для цілей ведення митної статистики дані, що містяться у митних деклараціях, використовуються виключно у зведеному знеособленому вигляді.

Інформація щодо експортних та імпортних операцій конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності надається тільки органам досудового слідства у зв'язку з розслідуванням кримінальних справ.

Інформація, яка становить державну, комерційну, банківську або іншу таємницю, що охороняється законом, а також конфіденційна інформація, не може надаватися органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим та службовим особам, установам організаціям, підприємствам та громадянам, за винятком випадків, передбачених законом.

Склад і обсяг комерційної таємниці визначаються згідно з Законом України «Про підприємства в Україні». Перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці, визначено постановою Кабінету Міністрів України від 09.09.93 № 611.

Стаття 453. Використання статистичної інформації з питань зовнішньої торгівлі.

1. Статистична інформація з питань зовнішньої торгівлі використовується для:

- 1) визначення стратегії, тактики та основних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- 2) аналізу та прогнозування зовнішньоекономічної політики і ситуації, що склалася чи складатиметься на світовому ринку;
- 3) проведення переговорів з торговельно-економічних питань;
- 4) застосування заходів митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 5) складання торговельного та платіжного балансів України, планування і проведення валютно-фінансової політики;
- 6) визначення ринків збуту товарів;
- 7) формування статистики зовнішньоекономічних зв'язків України.

Документальною основою митної статистики зовнішньої торгівлі є митні декларації. Дані, що занесені до митної декларації, після завершення митного контролю та відповідного оформлення їх електронних копій, являють собою об'єктивну та достовірну картину зовнішньої торгівлі країни.

Сформована на підставі даних МД статистична інформація забезпечує об'єктивний і достовірний облік даних про зовнішньоторговельні операції, здійснені у певний період, що дає можливість відслідковувати динаміку експортних, імпортних операцій та зовнішньоторговельного обороту в цілому, по країнах та регіонах світу. Аналіз цих даних дозволяє виявляти тенденції, що відбуваються у зовнішній торгівлі, основні напрями просування на світові ринки окремих груп товарів та української зовнішньої торгівлі в цілому.

Всебічний аналіз даних митної статистики є об'єктивним підґрунтям для вивчення сучасного стану зовнішньої торгівлі, визначення стратегії, тактики та основних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності, стосунків з окремими країнами та регіонами світу, складання реальних прогнозів розвитку зовнішньоекономічної політики.

Дані митної статистики являються важливим джерелом інформаційного забезпечення переговорних процесів з торговельно-економічних питань.

Аналіз статистичних даних про ввезення та вивезення окремих товарів дозволяє робити висновки щодо збалансованості внутрішнього ринку та вживати відповідні заходи щодо стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, у тому числі зовнішньоекономічній діяльності, своєчасно приймати рішення щодо необхідності застосування тих чи інших методів тарифного та нетарифного регулювання, а також заходів щодо захисту інтересів національних товаровиробників.

Стаття 454. Відомчі класифікатори.

1. Відомчі класифікатори інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, здійснює впровадження та ведення цих класифікаторів.

2. Порядок ведення класифікаторів, зазначених у частині першій цієї статті, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

3. Класифікатори, зазначені у частині першій цієї статті, використовуються виключно для цілей, передбачених цим Кодексом.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, інформує державні органи та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності про зміни і доповнення, внесені до класифікаторів, зазначених у частині першій цієї статті, не пізніше, ніж за 10 днів до набрання чинності такими змінами та доповненнями.

З метою забезпечення проведення статистичних обстежень зовнішньоекономічної діяльності Державною фіскальною службою України запроваджуються відомчі класифікатори, що дають можливість здійснювати формування митної статистики в розрізах митниць ДФС, умов поставки, характерів угод, видів транспорту, процедур переміщення товарів через митний кордон України, видів податків, зборів та інших бюджетних надходжень, пільг в обкладенні товарів увізним, вивізним митом, акцизним збором, податком на додану вартість, способів розрахунків, видів документів, що подаються при митному оформленні та інших.

Класифікатори використовуються під час збирання та оброблення інформації в автоматизованих системах та призначені для забезпечення машинної обробки даних електронних копій митних декларацій митної статистики в цілях проведення статистичних спостережень у сфері зовнішньоекономічної діяльності та аналізу даних митної статистики.

Класифікатори дають можливість подавати до митниць ДФС інформацію у вигляді, зручному для її збору, перевірки, обробки, передання та здійснення послідуочого економічного аналізу.

Підставами для розроблення, внесення змін чи доповнень до відомчих класифікаторів є:

- потреба вдосконалення митної статистики;
- зміни відповідних законодавчих і нормативних актів України;
- зміни та доповнення до міжнародних, регіональних класифікаторів, які є базовими;
- пропозиції користувачів;
- потреба вдосконалення класифікатора.

Відомчі класифікатори використовуються виключно для митних цілей і є обов'язковими для застосування всіма митницями ДФС, спеціалізованими митними установами та організаціями, юридичними й фізичними особами, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, оформлюють митні декларації.

Про зміни й доповнення, внесені до класифікаторів, що використовуються в процесі оформлення митних декларацій, ДФС інформує зацікавлені центральні органи виконавчої влади, юридичних і фізичних осіб, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Стаття 455. Облік осіб, які здійснюють операції з товарами.

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, веде централізований облік осіб, які здійснюють операції з товарами.

2. Взяття на облік осіб, які здійснюють операції з товарами, здійснюється одноразово:

1) за зверненнями таких осіб, у тому числі засобами електронного зв'язку, до відповідних органів доходів і зборів;

2) при першому здійсненні такими особами операцій з товарами, контроль за якими відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України покладено на органи доходів і зборів.

3. Взяття на облік осіб, які здійснюють операції з товарами, здійснюється органами доходів і зборів шляхом присвоєння таким особам облікового номера.

4. Орган доходів і зборів невідкладно інформує особу про взяття її на облік та повідомляє її обліковий номер.

5. Обліковий номер особи є дійсним на всій митній території України. Такий самий обліковий номер не може бути присвоєно іншій особі.

6. Подвійний облік осіб у різних митних органах забороняється.

7. Порядок обліку осіб, які здійснюють операції з товарами, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

Облік суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у митницях ДФС є заходом, який направлений на спрощення та прискорення проведення процедур митного контролю та митного оформлення вантажів, що переміщуються через митний кордон України з одночасним посиленням контролю з метою недопущення порушень законодавства при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Спрощення процедури митного оформлення полягає в одноразовому поданні суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності документів, що ідентифікують суб'єкта ЗЕД (одержувача/відправника товарів) та підтверджують відомості окремих граф митної декларації.

Контрольні питання:

1. Розкрити завдання митної статистики.
2. Для чого використовується статистична інформація, яка формується, узагальнюється і аналізується митними органами?
3. Хто забезпечує регулярне оприлюднення даних митної статистики зовнішньої торгівлі?
4. Чим визначається порядок ведення спеціальної митної статистики?
5. На підставі чого здійснюється надання інформації міністерству, керівник якого (міністр) спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи, про обсяги експорту та імпорту конкретних видів товарів?
6. Для складання яких балансів України використовується статистична інформація з питань зовнішньої торгівлі?
7. Ким установлюється порядок ведення відомчих класифікаторів?
8. Хто веде централізований облік осіб, що здійснюють операції з товарами?

РОЗДІЛ XVII. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОНТРАБАНДИ

Глава 66. Заходи щодо запобігання та протидії контрабанді

Стаття 456. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

1. Відповідно до законів України органи доходів і зборів з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами, що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів.

2. Порядок проведення контрольованої поставки визначається цим Кодексом і відповідним нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, погодженим із Генеральною прокуратурою України та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України.

Поняття «контрольована поставка» вперше визначено Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року (підписана Україною 16.03.1989 та ратифікована Постановою ВР № 1000-ХІІ від 25.04.1991). Відповідно до ст. 1 Конвенції, «контрольована поставка» – це метод, при якому допускається вивезення, провезення або ввезення на територію однієї або декількох країн незаконних або таких, що викликають підозру, партій наркотичних засобів, психотропних речовин, речовин, включених до Таблиці I або Таблиці II, що містяться в Додатку до Конвенції, або речовин, що їх замінюють, з відома і під наглядом їх компетентних органів з метою виявлення осіб, які беруть участь у здійсненні правопорушень. Статтею 24 Конвенції передбачено, що Сторона може вживати більш строгі або суворі заходи ніж ті, які передбачені Конвенцією, якщо на її думку, такі заходи є доцільними або необхідними для запобігання або припинення незаконного обігу.

Правові та організаційні засади державної політики щодо обігу в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів в національному законодавстві визначає Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини, і прекурсори» від 15.02.1995 № 60/95-ВР (зі змінами), згідно якого Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (в подальшому – Перелік) та зміни до нього затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я і публікуються в офіційних друкованих виданнях. Перелік затверджений Постановою КМ України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

Законом України від 15.02.1995 № 62/95-ВР «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» встановлено, що на письмову вимогу державних органів (підрозділів), які мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, банки, органи доходів і зборів, а також кредитні, фінансові та інші установи, підприємства, організації (незалежно від форм власності), зобов'язані протягом трьох діб надіслати інформацію і документи про операції, рахунки, вклади, внутрішні та зовнішні економічні угоди юридичних осіб та громадян, відносно яких є оперативні та інші матеріали, що свідчать про їх причетність до незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин чи прекурсорів.

Відповідно до підпунктів «г» та «д» пункту 2 статті 18 Закону України від 30.06.1993 № 3341-ХІІ «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» на органи доходів і зборів покладено обов'язки надавати необхідну допомогу при проведенні оперативно-розшукових заходів у зоні митного контролю та за дорученням спеціальних органів по боротьбі з організованою злочинністю забезпечувати контрольовані поставки наркотичних і психотропних засобів, а також зброї та інших предметів, що використовуються організованими злочинними групами й угрупованнями з метою контрабанди.

Стаття 457. Переміщення товарів під негласним контролем.

1. З метою виявлення та притягнення до відповідальності осіб, причетних до вчинення контрабанди, а також з метою вилучення товарів, щодо яких є підозра в незаконному переміщенні через митний кордон України, переміщення таких товарів може здійснюватися під негласним контролем та оперативним наглядом правоохоронних органів.

2. Порядок проведення негласного контролю за переміщенням товарів визначається цим Кодексом і відповідним нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону, погодженим з Генеральною прокуратурою України та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України.

Частиною 1 статті 457 Митного кодексу України передбачено, що «з метою виявлення та притягнення до відповідальності осіб, причетних до вчинення контрабанди, а також з метою вилучення товарів, щодо яких є підозра в незаконному переміщенні через митний кордон України, переміщення таких товарів може здійснюватися під негласним контролем та оперативним наглядом правоохоронних органів».

У той же час, у Митному кодексі України прослідковується розмежування понять «органи доходів і зборів» та «правоохоронні органи», зокрема при врегулюванні їх взаємодії, яка регламентована положеннями статті 558.

При цьому Законом України від 18.02.1992 № 2135-ХІІ «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачено наступне:

– відповідно до статті 2 оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних і контррозвідувальних заходів, що здійснюються з застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів;

– згідно зі статтею 5 оперативно-розшукова діяльність здійснюється в тому числі оперативними підрозділами органів доходів і зборів – оперативними підрозділами податкової міліції та підрозділами, які ведуть боротьбу з контрабандою;

– статтею 8 визначено права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зокрема проводити контрольовану поставку та контрольовану і оперативну закупку товарів, предметів та речовин, у тому числі заборонених для обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форми власності з метою виявлення та документування фактів протиправних діянь. Проведення контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупок здійснюється згідно з положеннями статті 271 Кримінального процесуального кодексу України у порядку, визначеному нормативно-правовими актами Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Служби безпеки України, погодженими з Генеральною прокуратурою України та зареєстрованими у Міністерстві юстиції України.

Таким чином, оперативні підрозділи податкової міліції та підрозділи, які ведуть боротьбу з контрабандою уповноважені на здійснення переміщення товарів під негласним контролем.

РОЗДІЛ XVIII. ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ

Глава 67. Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них

Стаття 458. Порушення митних правил.

1. Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом чи іншими законами України, і за які цим Кодексом передбачена адміністративна відповідальність.

2. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

Порушення митних правил є різновидом адміністративного правопорушення – протиправного, винного діяння (дії чи бездіяльності), що посягає на встановлений порядок переміщення через митний кордон товарів, транспортних засобів комерційного призначення, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом чи іншими законами України.

Протиправність – це юридичний вираз суспільної небезпеки правопорушення. Вона виявляється в тому, що певне суспільно небезпечне діяння визнається порушенням митних правил тільки тоді, коли воно передбачене чинним законодавством.

Винність характеризує психічне ставлення особи до скоєної дії чи бездіяльності та її наслідків, виражене у формі умислу й необережності.

Порушення митних правил визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки й бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Порушення митних правил визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була й могла їх передбачити.

Відповідальність за порушення митних правил встановлюється виключно МК України. Склад порушення включає в себе ознаки, що характеризують зовнішній акт поведінки особи, його спрямованість і наслідки, і ознаки, що характеризують самого правопорушника і його психічне відношення до вчиненого. Відповідно цьому ознаки складу порушення митних правил об'єднуються в чотири групи (елементи), що характеризують:

- а) об'єкт порушення митних правил;
- б) об'єктивну сторону порушення митних правил;
- в) суб'єкт порушення митних правил;
- г) суб'єктивну сторону порушення митних правил.

Всі вказані елементи складу порушення митних правил являють собою нерозривну єдність. Наявність цих елементів суворо обов'язкова для кваліфікації конкретного діяння як порушення митних правил. Якщо хоч би один з них відсутній або не відповідає тим властивостям, які передбачені відповідною статтею МК України, то вказане діяння не є порушенням митних правил.

Об'єктом порушень митних правил є суспільні відносини, які охороняються законом і яким в результаті посягання завдається чи може бути завдана шкода, а також те, на що спрямоване посягання.

Об'єктивною стороною порушень митних правил є сукупність передбачених законом ознак, які характеризують зовнішній прояв діяння, що посягає на об'єкти правової охорони, а також об'єктивні умови цього посягання.

Суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами – посадові особи цих підприємств.

Під громадянами слід розуміти фізичних осіб: громадян України, іноземців, осіб без громадянства.

Під посадовими особами підприємств слід розуміти керівників та інших працівників підприємств (резидентів та нерезидентів), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, встановлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона порушень митних правил характеризується психічним ставленням особи до вчинення правопорушення:

– вина – психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності.

– мотив – внутрішнє спонукання особи, яке створило психологічні передумови скоєння правопорушення;

– мета – наслідок, якого прагне досягти особа, вчиняючи правопорушення.

Порушення митних правил визнається зробленим навмисно, якщо особа, що його скоїла, усвідомлювала протиправний характер своєї дії (бездіяльності), передбачала можливі шкідливі наслідки і бажала їх (прямої умисел) чи свідомо допускала настання цих наслідків (непрямої умисел).

Не є порушенням митних правил дія, яка хоч і визначається МК України як така, але вчинена в стані крайньої необхідності, тобто з метою усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, установленому порядку управління, якщо ця небезпека за існуючих обставин не могла бути усунута іншими засобами та якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода.

Вирішуючи питання про застосування до особи адміністративної відповідальності за вчинення порушення митних правил, потрібно мати на увазі, що це правопорушення має багато спільних меж з таким небезпечним правопорушенням, як злочин. Зумовлене це тим, що об'єкти посягання цих правопорушень співпадають. Тому надзвичайно важливо, щоб при кваліфікації конкретного діяння враховувалась вся сукупність обставин, що характеризують склад правопорушення: зокрема, особливості об'єкта посягання, особистість правопорушника, форму його провини, наслідку протиправного діяння. Тільки в цьому випадку можливо правильно визначити міру суспільної небезпеки конкретного діяння і відповідно кваліфікувати його або як порушення митних правил, або як злочин.

Стаття 459. Відповідальність за порушення митних правил.

1. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил встановлюється цим Кодексом.

2. Суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами – посадові особи цих підприємств.

Відповідальність за вчинення порушення митних правил встановлюється тільки МК України і тільки за ті правопорушення, які ним передбачені. Перелік порушень митних правил є вичерпним.

Відповідальність за порушення митних правил – обов'язок особи, яка їх порушила, нести негативні наслідки матеріального або особистого характеру, що передбачені нормами МК України.

Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, яким на момент вчинення правопорушення виповнилось 16 років. Встановлення певного мінімального віку, по досягненні якого особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності і піддана адміністративному стягненню, пов'язане з фізіологічним принципом поступового формування здатності людини усвідомлювати значення своїх дій, керувати ними і розуміти суспільну небезпеку протиправних діянь, що вчиняються нею. Вік має важливе значення для визначення кола осіб, на яких розповсюджується дія МК України, встановлення умов його застосування.

Вік, з якого можливе настання адміністративної відповідальності, повинен обчислюватися з моменту вчинення адміністративного порушення, тобто відповідальність може наступити тільки в тому випадку, якщо 16 років виповнилося особі саме до моменту здійснення протиправного діяння, а не до часу розгляду питання про притягнення її до адміністративної відповідальності.

Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути і посадові особи підприємств.

Згідно з п.43 ст.4 цього Кодексу, посадові особи підприємств – це керівники та інші працівники підприємств (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених цим Кодексом, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Під посадовими особами підприємств слід розуміти працівників, що займають посади, пов'язані зі здійсненням організаційно-владних, адміністративно-управлінських функцій, внаслідок яких виникають певні правові наслідки для осіб і організацій, яким вони адресовані.

Всі ці функції мають одну спільну мету: в них реалізуються владні повноваження в процесі здійснення соціального управління в широкому значенні цього слова. Причому, реалізація цих повноважень виступає в формі видання певних владних розпоряджень (актів управління), направлених на організацію роботи і поведінки інших осіб. У процесі виконання таких владних розпоряджень (актів) між керівником (посадовою особою) і підлеглим (адресатом владного розпорядження) встановлюється певний правовий зв'язок, який зумовлює виникнення відповідних правових наслідків. Вони зосереджують у своїх руках розпорядження значними матеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами, здійснюють важливі організаційно-управлінські функції і саме внаслідок цього наділяються владними повноваженнями і несуть підвищену відповідальність за результати своєї службової діяльності.

Посадові особи притягуються до адміністративної відповідальності тільки при наявності їх провини в здійсненні правопорушення. Провина як елемент суб'єктивної сторони проступків, що вчиняється посадовими особами, виражається, як правило, в формі необережності. Однак в окремих випадках можливо і умисне здійснення посадовою особою адміністративної провини, коли правопорушник свідомо допускає настання певних шкідливих наслідків, хоч і не бажає їх настання (непрямий умисел).

Порядок накладення адміністративних стягнень на посадових осіб не відрізняється від загального порядку їх накладення, що застосовується до всіх фізичних осіб.

Іноземці й особи без громадянства, які перебувають на території України, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах з громадянами України.

Поняття «іноземець» і «особа без громадянства» сформульовані в Законі України від 22.09.2011 № 3773-VI «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Іноземцем визнається особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав. Особою без громадянства є особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином. Згідно ст. 26 Конституції України іноземці, особи без громадянства, що перебувають на території України на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть ті ж самі обов'язки, що і громадяни України, за виключеннями, встановленими Конституцією, законами або міжнародними договорами України (зокрема, вони не мають виборчих прав, не несуть військового обов'язку, не можуть бути суддями, прокурорами, народними депутатами і т. п.).

За порушення вимог закону, що виразилося у вчиненні порушення митних правил, іноземці й особи без громадянства можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності на рівних підставах з громадянами України і користуватися при цьому відповідними способами захисту своїх прав і свобод (подача скарги до органу вищого рівня по лінії підлеглості, звернення до прокурора, судове оскарження неправомірних дій, що порушують права і свободи людини і громадянина).

Питання про відповідальність за адміністративні правопорушення, вчинені на території України іноземцями, які згідно з чинними законами та міжнародними договорами України користуються імунітетом від адміністративної юрисдикції України, вирішуються дипломатичним шляхом.

Стаття 460. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил.

1. Вчинення порушень митних правил, передбачених частиною третьою статті 469, статтею 470, частиною третьою статті 478, статтею 481 цього Кодексу, внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили або протиправних дій третіх осіб, що підтверджується відповідними документами, а також допущення у митній декларації помилок, які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, якщо такі помилки не допускаються систематично (стаття 268 цього Кодексу), не тягне за собою адміністративної відповідальності, передбаченої цим Кодексом.

2. Перевізники несуть відповідальність за переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю шляхом подання

органу доходів і зборів як підстави для переміщення цих товарів документів, що містять неправдиві відомості (стаття 483 цього Кодексу), виключно у разі якщо ці відомості стосуються кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, а перевізниками не вжито заходів до перевірки правдивості зазначених відомостей або у разі неможливості такої перевірки не внесено відповідного запису до міжнародної автомобільної накладної (CMR).

Диспозиція даної статті містить вичерпний перелік порушень митних правил, при вчиненні яких, за умови аварії чи дії непереборної сили, адміністративна відповідальність не наступає.

Положення статті діють при наданні документів, виданих компетентними органами, які підтверджують, що порушення митних правил сталось внаслідок аварії, дії непереборної сили або протиправних дій третіх осіб.

Під аварією, у цьому випадку, слід розуміти пошкодження, вихід з ладу й руйнування, що сталися з техногенних (конструктивних, виробничих, технологічних, експлуатаційних) або природних причин.

Під дією непереборної сили слід розуміти:

– стихійне лихо (пожежу, повінь, інше стихійне лихо чи сезонне природне явище, зокрема таке, як замерзання моря, проток, портів тощо, закриття шляхів, проток, каналів, перевалів);

– військові дії чи надзвичайний стан у регіоні;

– зафіксований у встановленому законом порядку факт учинення злочинних дій третіми особами;

– інші обставини чи події.

Документи, що підтверджують факт аварії або дії непереборної сили, можуть видаватися місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, органами Міністерства внутрішніх справ України та іншими спеціально вповноваженими на це державними органами, а також міністерствами й іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, які здійснюють діяльність щодо усунення наслідків аварій, тощо.

Під протиправними діями третіх осіб слід розуміти вчинення діянь іншою стороною, що порушують законні права та інтереси особи, під час виконання нею митних формальностей, у тому числі вчинення правопорушення відносно особи.

Документи, що підтверджують факт протиправних дій третіх осіб, можуть видаватися судами, правоохоронними органами й іншими спеціально вповноваженими на це державними органами.

Посадова особа, яка виявила порушення митних правил, що могло статися внаслідок аварії або дії непереборної сили, протиправних дій третіх осіб, керуючись законом, оцінює докази події, що стала причиною порушення митних правил, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності.

У разі підтвердження вчинення правопорушень, передбачених частиною третьою статті 469, статтею 470, частиною третьою статті 478, статтею 481 МК України, унаслідок аварії або дії непереборної сили, протиправних дій третіх осіб, справа про порушення митних правил не порушується, а порушена – підлягає закриттю.

У разі допущення у митній декларації не більше двох разів протягом місяця помилок (крім орфографічних помилок), які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справа про порушення митних правил не порушується.

Стаття 461. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил.

1. За порушення митних правил можуть бути накладені такі адміністративні стягнення:

1) попередження;

2) штраф;

3) конфіскація товарів, транспортних засобів комерційного призначення – безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до розкладу руху на підставі міжнародних договорів, укладених відповідно до закону), а також транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза місцем розташування органу доходів і зборів.

Адміністративні стягнення за порушення митних правил – це заходи відповідальності за митні правопорушення, що передбачені санкцією норми митного права. Вони застосовуються органами доходів і зборів та судовими органами і поряд із загальними мають ряд спеціальних характерних ознак.

Адміністративні стягнення за порушення митних правил завжди відбивають реакцію держави на правопорушення у вигляді негативної оцінки як зробленого правопорушення, так і самого правопорушника.

МК України містить вичерпний перелік стягнень за порушення митних правил. Інші стягнення, крім тих, що передбачені в МК України, посадові особи органів доходів і зборів та суди застосовувати не можуть.

Накладення стягнення за порушення митних правил, окрім загальних, спричиняє певні спеціальні правові наслідки. Повторне здійснення протягом року порушення митних правил визнається обставиною, що обтяжує відповідальність за порушення митних правил із усіма наслідками, що звідси випливають, у тому числі тягне застосування більш суворого адміністративного стягнення.

Система адміністративних стягнень, передбачених у статті, що коментується, включає в себе різні за характером і правовими наслідками санкції, що дозволяє використати, з урахуванням характеру вчиненого порушення митних правил, особистості правопорушника. Санкції співвіднесені між собою і розташовані в залежності від наростання суворості стягнення від найбільш легкого (попередження) до самого серйозного – конфіскації.

Кожна стаття глави 68 «Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення» містить чіткі вказівки на міру стягнення, яка підлягає застосуванню за вчинення передбаченої нею провини. Орган, що розглядає справу про порушення митних правил, може призначити тільки те адміністративне стягнення, яке вказане в санкції статті.

Стаття 462. Основні та додаткові адміністративні стягнення.

1. Попередження та штраф можуть застосовуватися тільки як основні адміністративні стягнення за порушення митних правил.

2. Конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, може застосовуватися як основне і як додаткове адміністративне стягнення.

3. За одне і те саме порушення митних правил може накладатися тільки основне або основне і додаткове адміністративні стягнення. Якщо статтею, якою встановлюється адміністративна відповідальність за порушення митних правил, передбачається основне і додаткове адміністративні стягнення, застосування лише додаткового адміністративного стягнення без основного не допускається, крім випадку, передбаченого частиною третьою статті 467 цього Кодексу.

Попередження або штраф можуть застосовуватися тільки як основний вид стягнення за вчинене правопорушення, передбачене всіма статтями МК України, за винятком ст.473 МК України.

Конфіскація товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовувались виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до розкладу руху на підставі міжнародних угод про транспортне сполучення) та транспортних засобів, що використовувались для переміщення товарів, може застосовуватися як основний вид стягнення за вчинення правопорушення, передбаченого ст.ст. 473 та 482-484 цього Кодексу.

За одне і те ж саме порушення митних правил може накладатися тільки основне або основне і додаткове стягнення. Якщо статтею, якою встановлюється відповідальність за порушення митних правил, передбачається основне і додаткове стягнення, застосування лише додаткового стягнення без основного не допускається, за винятком випадків, передбачених частиною третьою статті 467 МК України.

Стаття 463. Попередження.

1. Попередження як адміністративне стягнення за порушення митних правил є офіційним попередженням правопорушника стосовно недопустимості таких діянь у майбутньому. Попередження виносяться у формі постанови про накладення адміністративного стягнення.

Попередження, як один із видів адміністративного стягнення, застосовується переважно до осіб, винних у здійсненні незначних проступків, які не представляють великої суспільної небезпеки.

Попередження безпосередньо спрямоване на особистість правопорушника, його застосування має в основному моральний характер і не пов'язане з обмеженням яких-небудь прав винної особи. На

практиці попередження застосовується у випадку здійснення незначних митних порушень і щодо осіб, які їх здійснили вперше або з необережності. Попередження як стягнення за порушення вимог митного законодавства застосовується найчастіше і по своїй суті є офіційним попередженням правопорушника стосовно недопустимості таких діянь у подальшому.

Зміст попередження полягає в офіційному, від імені держави, засудженні й осуді протиправного діяння правопорушника органом адміністративної юрисдикції і в попередженні правопорушника про неприпустимість таких дій надалі. Оскільки попередження саме м'яке адміністративне стягнення, воно не зачіпає майнові й інші права порушника. Застосовується попередження лише в тому випадку, коли воно передбачене в санкції статті.

Попередження – одне з основних адміністративних стягнень. При наявності альтернативи в санкції статті воно застосовується тільки в тих випадках, коли особа, що характеризується позитивно, вперше вчинила порушення митних правил, за яке недоцільно застосовувати більш суворе стягнення. Причому перераховані умови лише в комплексі можуть дати підставу застосувати попередження, а не штраф або інше адміністративне стягнення, передбачене санкцією відповідної статті МК України.

Застосування попередження, рівно як і іншого адміністративного стягнення, спричиняє для правопорушника відповідні правові наслідки. Крім того, належним образом оформлене попередження набуває значення преюдиціального факту, що важливо для притягнення до відповідальності і визначення стягнення відносно осіб, що здійснило повторно однорідне порушення митних правил.

Застосування попередження як до громадян, так і до посадових осіб підприємств передбачено статтею 468, частиною першою статті 469, частиною першою статті 470, частиною першою 481 МК України.

Попередження оформляється письмово шляхом винесення постанови органом (посадовою особою), що розглядає справу.

Стаття 464. Штраф.

1. Штраф як адміністративне стягнення за порушення митних правил полягає у покладенні на особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за таке правопорушення, обов'язку сплатити до державного бюджету грошові кошти у сумі, яка визначається цим Кодексом залежно від виду та характеру вчиненого правопорушення.

2. Сплата штрафу, якщо при цьому не застосовується адміністративне стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, не звільняє особу, яка вчинила порушення митних правил, від сплати митних платежів, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Найбільш поширеним видом покарання порушників у митному праві є штраф. Більшість санкції статей, що установлюють відповідальність за порушення митних правил, передбачають накладення штрафів.

Штраф виражається в одержанні з порушника в дохід держави, визначеної санкцією відповідної статті суми грошових коштів. При встановленні видів штрафу і його розмірів митне законодавство враховує специфіку окремих видів порушення митних правил, особливості цих діянь з погляду всіх елементів складу правопорушень, особливості осіб, що заподіюють збиток економічним інтересам держави.

Штраф – це міра впливу на свідомість правопорушника шляхом ущемлення його майнових інтересів. Штраф, як адміністративне стягнення за вчинення порушення митних правил, може застосовуватися як основне покарання.

МК України встановлено порядок нарахування штрафів за статтями 468-471, 474-481 у чітко визначених сумах неоподаткованого мінімуму доходів громадян, за статтями 472, 482-485 – у відсотковому еквіваленті.

Розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян визначається законами України.

Стаття 465. Конфіскація.

1. Конфіскація як адміністративне стягнення за порушення митних правил полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, і безоплатній передачі їх у власність держави. При цьому моторні транспортні засоби та несамохідні транспортні засоби, що буксируються ними, розглядаються як самостійні об'єкти конфіскації.

2. Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються цим Кодексом та іншими законами України.

3. Конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Конфіскація, як адміністративне стягнення за порушення митних правил, полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів комерційного призначення – безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів, транспортних засобів зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю (крім транспортних засобів комерційного призначення, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до розкладу руху на підставі міжнародних договорів, укладених відповідно до закону), а також транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза місцем розташування органу доходів і зборів і безоплатній передачі їх у власність держави.

При цьому моторні транспортні засоби та несамохідні транспортні засоби, що буксируються ними, розглядаються як самостійні об'єкти конфіскації.

Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються МК України та іншими законами України.

Конфіскація товарів, транспортних засобів застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Застосування конфіскації передбачено статтями 471 (конфіскація лише тих товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України), 472, 473, 476, 482–484 МК України.

Забороненими до переміщення через митний кордон України є товари:

- переміщення яких через митний кордон України заборонено законом;
- на пропуск яких відповідно до закону потрібні дозволи інших державних органів, за відсутності цих дозволів (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також харчових продуктів для власного споживання, що ввозяться громадянами в обсязі та в порядку, встановлених статтею 376 та частиною другою статті 378 МК України;
- що переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог МК України та інших законів України, крім випадків, передбачених МК України.

Обмеження переміщення через митний кордон України окремих товарів застосовується у випадках, передбачених законом. Переліки таких товарів (із зазначенням їх опису та коду за УКТ ЗЕД), а також порядок видачі відповідних дозволів та їх обігу з використанням засобів інформаційних технологій затверджуються Кабінетом Міністрів України. Обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися Національним банком України.

У разі неможливості конфіскації товарів, транспортних засобів з осіб, що вчинили порушення митних правил, державним виконавцем за рішенням суду в установленому законом порядку може стягуватися вартість цих товарів, транспортних засобів.

Як адміністративне стягнення конфіскація може встановлюватися тільки законом і призначатися лише у випадках, прямо передбачених у відповідних статтях МК України.

Стаття 466. Забезпечення законності у разі застосування адміністративних стягнень до порушників митних правил.

1. Адміністративні стягнення за порушення митних правил не може бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, що встановлені цим Кодексом та іншими законами України.

2. Додержання органами доходів і зборів вимог закону в разі застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил забезпечується здійсненням систематичного контролю з боку органів вищого рівня та їх посадових осіб, правом оскарження постанов у справах про порушення митних правил та іншими заходами, передбаченими законодавством України.

Стаття 1 Конституції України проголосила Україну як демократичну правову державу, для якої характерне визнання пріоритету прав і свобод людини і громадянина, взаємна відповідальність держави і особистості. Звідси виникає зміст поняття «законність» у значенні точного і неухильного виконання вимог законів і заснованих на них інших правових актів з урахуванням безумовного верхо-

венства закону. У зв'язку з цим необхідно підкреслити особливу значимість норм статті, що коментується для всіх органів, уповноважених застосовувати заходи адміністративної відповідальності незалежно від характеру і об'єму їх повноважень.

Ніхто не може бути підданий мірі адміністративного впливу в зв'язку з адміністративним правопорушенням інакше, як на основах і в порядку, встановлених законодавством.

Воля держави, направлена на припинення протиправних дій, виражена досить чітко, бо застосування до особи адміністративної відповідальності можливе тільки на основах, установлених в законі. Якщо такі основи відсутні або якщо провина особи в здійсненні діяння по цих основах не доведена, особа не може бути піддана якій-небудь мірі адміністративного стягнення.

Таке ж важливе значення для захисту прав громадян, що підозрюються в здійсненні порушення митних правил, має і ст. 58 Конституції України, згідно з якою ніхто не може відповідати за діяння, яке в момент його здійснення не признавалося правопорушенням. Більш того, якщо навіть особа вчинила адміністративне порушення, але після його здійснення відповідальність за нього пом'якшена або усунена, то застосовується новий закон, що звільняє правопорушників від відповідальності або пом'якшує її. Цей висновок безпосередньо витікає з ч. 1 ст. 58 Конституції, яка свідчить, що закони й інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії у часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або виключають відповідальність особи.

З конституційних положень про рівність усіх перед законом (ст. 24 Конституції України), про право кожного захищати свої права і свободи всіма способами, не забороненими законом, у тому числі шляхом звертання до суду (ст. 55 Конституції України), про право кожного на отримання кваліфікованої юридичної допомоги (ст. 59 Конституції України) й інше впливає принцип рівності перед законом. Крім того, принципове значення для провадження у справах про порушення митних правил мають положення ст. 62 Конституції України про презумпцію невинності і про те, що обвинувачений не зобов'язаний доводити свою невинність, а сумніви у винності осіб тлумачаться на його користь; і положення ст. 61 Конституції України про те, що ніхто не може бути двічі притягнутий до юридичної відповідальності одного вигляду за одне і те ж правопорушення. Це відноситься і до застосування положення ст. 63 Конституції України про те, що ніхто не зобов'язаний і не несе відповідальності за відмову свідчити або давати пояснення відносно себе, членів своєї сім'ї або близьких родичів, коло яких визначається законом.

Важливим правилом є те, що міра впливу до винного в здійсненні порушення митних правил може бути застосована, по-перше, тільки уповноваженим на те органом або посадовою особою і, по-друге, в межах установлених законом повноважень.

Нарешті, забезпечення законності полягає в обов'язку вищого рівня (в порядку підлеглості) органу (посадової особи) здійснювати контроль за діяльністю підлеглих йому органів і осіб, уповноважених застосовувати заходи адміністративної відповідальності, а також праві особи, притягнутої до адміністративної відповідальності, оскаржити накладене стягнення в судовому порядку та подати скаргу до вищого рівня в порядку підлеглості органу (посадової особи).

Таким чином, законодавством створено цілісну систему заходів, направлених на забезпечення законності при застосуванні стягнень у справах про порушення митних правил до осіб, що здійснили порушення, і в той же час на виключення неправомірних порушень їхніх прав і законних інтересів.

Стаття 467. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил.

1. Якщо справи про порушення митних правил відповідно до статті 522 цього Кодексу розглядаються органами доходів і зборів, адміністративне стягнення за порушення митних правил може бути накладено не пізніше, ніж через шість місяців з дня вчинення правопорушення, а у разі розгляду органами доходів і зборів справ про триваючі порушення митних правил, у тому числі передбачені статтями 469, 477-481, 485 цього Кодексу, – не пізніше, ніж через шість місяців з дня виявлення цих правопорушень.

2. Якщо справи про порушення митних правил відповідно до статті 522 цього Кодексу розглядаються судами (судьями), адміністративне стягнення за порушення митних правил може бути накладено не пізніше, ніж через шість місяців з дня вчинення правопорушення, а в разі розгляду судами (судьями) справ про триваючі порушення митних правил, у тому числі передбачені статтями 469, 477-485 цього Кодексу, – не пізніше, ніж через шість місяців з дня виявлення цих правопорушень.

3. У разі закриття кримінального провадження, але за наявності в діях правопорушника ознак порушення митних правил, адміністративні стягнення за порушення митних правил мо-

же бути накладено не пізніше ніж через три місяці з дня прийняття рішення про закриття кримінального провадження, але не пізніше ніж через два роки з дня вчинення правопорушення.

Дана стаття розкриває строки для притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення порушення митних правил її застосування адміністративного впливу, тобто терміни, після закінчення яких можливість накладення адміністративного стягнення виключається.

Перебіг строку накладення адміністративного стягнення починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. При цьому строк, що визначається місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця цього строку. Якщо закінчення строку, що визначається місяцями, припадає на такий місяць, що відповідного числа не має, то строк закінчується в останній день цього місяця. Останнім днем строку, який закінчується вказівкою на певний день, вважається цей день.

Якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

Перебіг строку, закінчення якого пов'язане з подією, яка повинна неминуче настати, закінчується наступного дня після настання події.

Останній день строку триває до двадцять четвертої години, але якщо в цей строк слід було вчинити процесуальну дію в органі доходів і зборів, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу.

Глава 68. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення

Стаття 468. Порушення режиму зони митного контролю.

1. Проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів, перетинання меж зони митного контролю громадянами, які не перетинають митний кордон України, та посадовими особами державних органів, які не здійснюють види контролю, зазначені у частині першій статті 319 цього Кодексу, та їх пересування в межах цієї зони з порушенням порядку, встановленого статтею 332 цього Кодексу, – тягнуть за собою попередження або накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – встановлений цим Кодексом (ст. 332 МК України) режим зони митного контролю, тобто приписи, заборони та обмеження щодо перебування товарів, транспортних засобів та громадян, умови розташування будівель і споруд, а також проведення у цій зоні господарських робіт.

Об'єктивна сторона виражається у вчиненні будь-яких дій, що порушують режим зони митного контролю. Такими діями є переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони (з товарами, транспортними засобами і без таких) громадян, посадових осіб органів державної влади (крім органів доходів і зборів), які не перетинають митний кордон, а також у проведенні у такій зоні без дозволу органу доходів і зборів господарських робіт та інші дії.

Під зоною митного контролю (далі – ЗМК) слід розуміти місце, визначене органами доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого органи доходів і зборів здійснюють митні формальності.

Згідно зі ст. 329 МК України, ЗМК створюються у пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, вільних митних зон, митних складів, складів тимчасового зберігання, а також в інших місцях, визначених відповідно до цього Кодексу.

Забезпечення режиму ЗМК покладено на органи доходів і зборів.

Під режимом ЗМК слід розуміти, встановлені законодавством України, з питань митної справи приписи, заборони та/або обмеження щодо перебування в зоні митного контролю товарів, транспортних засобів комерційного призначення та громадян, розташування в ній споруд та об'єктів, а також проведення у цій зоні господарських робіт.

Із змісту ст. 332 МК України витікає, що проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів, громадян, які не перетинають митний кордон України, а також посадових осіб державних органів, які не здійснюють види контролю, зазначені у частині першій статті 319 МК України, відбуваються з дотриманням режиму зони митного контролю і допускаються тільки з письмового дозволу

керівника відповідного органу доходів і зборів або особи, яка виконує його обов'язки, а в зонах митного контролю, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України, – крім того, за погодженням з начальником відповідного органу охорони державного кордону.

Таким чином, такому переміщенню та проведенню господарських робіт повинно передувати отримання дозволу органу доходів і зборів.

При цьому, громадяни, які перетинають митний кордон України, представники організацій, підприємств та установ, що отримують чи відправляють товари та інші предмети, допускаються до ЗМК на підставі дійсних для в'їзду (виїзду) документів на отримання (відправку) товарів та інших предметів.

Співробітники прикордонного, санітарного, ветеринарного, фітосанітарного та інших видів контролю при необхідності виконання службових обов'язків в ЗМК пропускаються на її територію по службових посвідченнях.

У режимній ЗМК органи доходів і зборів можуть затверджувати додаткові режимні правила, що регламентують порядок допуску в зазначену зону осіб у тому числі тих, які беруть участь у здійсненні контролю, навантажувально-розвантажувальних робіт, а у ЗМК у пунктах пропуску на митному кордоні, також обслуговування осіб і транспортних засобів закордонного прямування, відправлення з пунктів пропуску транспортних засобів та вантажів, з урахуванням завдань і повноважень цих осіб.

Виходячи із цілей утворення зон митного контролю (ст. 329 МК України), необхідно керуватися тим, що одним із критеріїв надання такого дозволу є відсутність перешкод для виконання функцій органу доходів і зборів.

Суб'єктом даного правопорушення може бути будь-яка особа, що підлягає адміністративній відповідальності (громадяни, що досягли віку адміністративної відповідальності, які знаходяться в осудному стані та посадові особи).

Суб'єктами цього правопорушення не можуть бути працівники органів доходів і зборів.

Суб'єктивна сторона – правопорушення може бути вчинено як умисно, так і з необережності. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 469. Неправомірні операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем.

1. Проведення з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації – отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі, операцій, не передбачених статтями 203, 325 цього Кодексу, або проведення операцій, передбачених зазначеними статтями, без дозволу органу доходів і зборів, – тягнуть за собою попередження або накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Зміна стану товарів, митне оформлення яких не закінчено, або товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації – отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі, користування та розпорядження ними без дозволу органу доходів і зборів, а так само невиконання передбачених частиною четвертою статті 204 цього Кодексу заходів щодо товарів, строк тимчасового зберігання яких під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації – отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі закінчився, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Видача без дозволу органу доходів і зборів або втрата товарів, митне оформлення яких не закінчено, або товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації – отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – установлений Митним кодексом України (ст. 325 МК України) порядок проведення без дозволу органу доходів і зборів вантажних й інших операцій з товарами, митне оформлення яких не закінчено, та порядок митного контролю як сукупності заходів, здійснюваних органами доходів і зборів України в межах своєї компетенції, дії пов'язані або з видачею без дозволу органів доходів і зборів, або з втратою товарів і транспортних засобів, які знаходяться під митним контролем.

Об'єктивна сторона виражається в здійсненні операцій з товарами, транспортними засобами, що знаходяться під митним контролем, а саме зміна їх стану, користування і розпорядження ними без дозволу органу доходів і зборів.

Безпосередній об'єкт – порядок навантаження, вивантаження, перевантаження, усунення пошкоджень упаковки, розпакування, упакування, перепакування, зважування та визначення інших істот-

них характеристик товарів, що перебувають під митним контролем, взяття проб та зразків таких товарів, зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на цих товарах або їх упакувці, транспортних засобах комерційного призначення, а також заміна транспортного засобу комерційного призначення.

Зміна стану – здійснення операцій з товарами і транспортними засобами, що знаходяться під митним контролем, у результаті яких змінюються властивості товарів (ввезення товарів і транспортних засобів у зборі, з наступним демонтажем з метою представлення органам доходів і зборів не цілих агрегатів, а їх комплектуючих).

Під видачею товарів розуміється їх передача третім особам без дозволу органу доходів і зборів.

Суб'єкт – громадяни, що на момент здійснення правопорушення досягли 16-літнього віку, а також посадові особи підприємств.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Дане правопорушення вважається закінченим з того моменту, як особа зробила описані в диспозиції даної статті дії, незалежно від заподіяння збитку чи настання інших наслідків.

Стаття 470. Недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів до органу доходів і зборів призначення, видача їх без дозволу органу доходів і зборів або втрата.

1. Перевищення встановленого статтею 95 цього Кодексу строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, до органу доходів і зборів призначення (а при переміщенні в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів – від одного підрозділу цього органу до іншого), митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби не більше ніж на одну добу – тягне за собою попередження або накладення штрафу в розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перевищення встановленого статтею 95 цього Кодексу строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби більше ніж на одну добу, але не більше ніж на десять діб – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Перевищення встановленого статтею 95 цього Кодексу строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митних або інших документів на ці товари більше ніж на десять діб, а так само втрата цих товарів, транспортних засобів, документів чи видача їх без дозволу органу доходів і зборів – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – посягання на порядок митного оформлення товарів та транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України.

Об'єктивна сторона – недоставлення до органу доходів і зборів України товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем і перевозяться з одного органу доходів і зборів України до іншого, а так само прийнятих для передачі органу доходів і зборів України митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби.

Відповідно до статті 95 цього Кодексу особи, що прийняли товари і транспортні засоби комерційного призначення до перевезення, зобов'язані доставити ці товари та транспортні засоби в митницю призначення, а також документи на них, які підлягають врученню відповідному органу доходів і зборів установлений строк:

1) для автомобільного транспорту – 10 діб (у разі переміщення в зоні діяльності одного органу доходів і зборів – 5 діб);

2) для залізничного транспорту – 28 діб;

3) для авіаційного транспорту – 5 діб;

4) для морського та річкового транспорту – 20 діб;

5) для трубопровідного транспорту – 31 доба;

6) для трубопровідного транспорту (з перевантаженням на інші види транспорту) – 90 діб.

До зазначених строків не включається:

1) час дії обставин, зазначених у статті 192 цього Кодексу;

2) час зберігання товарів під митним контролем (за умови інформування органу доходів і зборів, який контролює їх переміщення);

3) час, необхідний для здійснення інших операцій з товарами, у випадках, передбачених цим розділом (за умови інформування органу доходів і зборів, який контролює переміщення цих товарів).

У разі недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митних та інших документів у митницю призначення внаслідок аварії або дії непереборної сили, відповідальність за цією статтею не настає за таких умов:

1) вжиття всіх необхідних заходів для забезпечення збереження товарів та недопущення будь-якого їх використання;

2) термінового повідомлення найближчого органу доходів і зборів про обставини події, місцезнаходження товарів і транспортного засобу.

Ці обставини повинні бути підтверджені відповідними документами.

Під недоставленням товарів та транспортних засобів комерційного призначення, треба розуміти фактичне незнаходження на місці призначення (у відповідному органі доходів і зборів) товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем у визначені законодавством строки.

Під недоставленням документів на товари і транспортні засоби комерційного призначення, необхідно розуміти невручення (ненадання) відповідною особою товаросупровідних документів відповідного типу за видом транспорту (товаротранспортної або залізничної накладних, передатної відомості, коносаменту, маніфесту, генеральної декларації, акту приймання-передачі товару та ін.) та комерційних документів на переміщувани товари і транспортні засоби одночасно з наданням повідомлення про їх прибуття.

Суб'єктами цього правопорушення можуть бути посадові особи підприємств – декларант, митний брокер, перевізник (в залежності від того, на кому саме в проміжок часу, коли було здійснено порушення, полягав обов'язок доставлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення, а так само документів на них до органу доходів і зборів) та громадяни, які підлягають адміністративній відповідальності.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини.

Стаття 471. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю.

1. Порушення встановленого цим Кодексом порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор», товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, – також конфіскацію цих товарів.

Об'єкт правопорушення – установлений Митним кодексом України порядок проходження спрощеного митного контролю.

Об'єктивна сторона – установлений відповідно до дійсного Кодексу порядок проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто наявність під час проведення митного контролю в особи, яка формою проходження митного контролю обрала проходження через таку зону (коридор) товарів, заборонених чи обмежених до переміщення через митний кордон України, або товарів у кількостях, що перевищують неоподатковувану податком норму переміщення через митний кордон України.

Двоканальна система – це спрощена система митного контролю, яка дає громадянам змогу здійснювати декларування, обираючи один з двох каналів проходу (проїзду транспортними засобами особистого користування) через митний кордон України.

Канал, позначений символами зеленого кольору («зелений коридор»), призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території, та не підлягають письмовому декларуванню.

Громадянин самостійно обирає відповідний канал («зелений» або «червоний» коридор) для проходження митного контролю за двоканальною системою.

Обрання «зеленого коридору» вважається заявою громадянина про те, що переміщувани ним через митний кордон України товари не підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, не підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо вве-

знення на митну територію України або вивезення за межі цієї території та свідчить про факти, що мають юридичне значення.

Громадяни, які проходять (проїжджають) через «зелений коридор», звільняються від подання письмової митної декларації. Звільнення від подання письмової митної декларації не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів через митний кордон України.

Товари, заборонені до переміщення через митний кордон України:

- заборонені для ввезення в Україну;
- заборонені для вивезення з України;
- заборонені до транзиту через митну територію України;
- за якими не було проведено митне оформлення;
- переміщувани через митний кордон України з порушенням вимог дійсного Кодексу й інших законів України.

Суб'єкт – громадяни, що на момент здійснення правопорушення досягли 16-літнього віку.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності. Правопорушення вважається закінченим з моменту здійснення особою зазначених у диспозиції даної статті дій.

Стаття 472. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

1. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України, – тягне за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів.

Об'єкт правопорушення – установлений Митним кодексом України порядок декларування товарів, транспортних засобів, переміщуваних через митний кордон України.

Об'єктивна сторона – недекларування товарів, транспортних засобів, переміщуваних через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість, терміни декларування і т. п.) про товари, транспортні засоби, що підлягають обов'язковому декларуванню у випадку переміщення через митний кордон України.

Недекларування товарів, транспортних засобів, переміщуваних через митний кордон України – незаявлення за встановленою формою точних відомостей про товари і транспортні засоби, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю і митного оформлення.

Товари – будь-які рухомі речі, у тому числі ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також електроенергія, що переміщується лініями електропередачі.

Транспортні засоби комерційного призначення – будь-яке судно (у тому числі самохідні та несамохідні ліхтери і баржі, а також судна на підводних крилах), судно на повітряній подушці, повітряне судно, автотранспортний засіб (моторні транспортні засоби, причепи, напівпричепи) чи рухомий склад залізниці, що використовуються в міжнародних перевезеннях для платного транспортування осіб або для платного чи безоплатного промислового чи комерційного транспортування товарів разом з їхніми звичайними запасними частинами, приладдям та устаткуванням, а також мастилами і паливом, що містяться в їхніх звичайних баках упродовж їхнього транспортування разом із транспортними засобами комерційного призначення;

При застосуванні цієї статті слід мати на увазі, що склад правопорушення буде лише у випадках, коли не було виявлено приховування від митного контролю. Товари, транспортні засоби в разі пред'явлення їх митному контролю в повному обсязі до початку митного огляду, навіть якщо вони не записані власником до митної декларації, не можуть вважатись переміщуваними з порушеннями митних правил. Такі товари, транспортні засоби є неоформленими належним чином і можуть не підлягати пропуску, але вважатись предметами порушення митних правил не повинні.

Суб'єкт – громадяни, що на момент здійснення правопорушення досягли 16-літнього віку, а також посадові особи підприємств.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Правопорушення вважається закінченим з моменту вчинення зазначених у диспозиції статті дій.

Стаття 473. Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання.

1. Пересилання через митний кордон України в міжнародних експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання законодавством України, а також пересилання у міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання актами Всесвітнього поштового союзу, – тягне за собою конфіскацію цих товарів.

Об'єкт правопорушення – встановлений МК України порядок переміщення через митний кордон України, в тому числі транзитом через територію України міжнародних поштових відправлень та міжнародних експрес-відправлень.

Об'єктивна сторона – пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання у відповідності до актів Всесвітнього поштового союзу, Правил користування послугами поштового зв'язку.

Міжнародні поштові відправлення – упаковані та оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS», які приймаються для пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку.

Міжнародні експрес-відправлення – належним чином упаковані міжнародні відправлення з документами чи товарним вкладенням, які приймаються, обробляються, перевозяться експрес-перевізником будь-яким видом транспорту за міжнародним транспортним документом експрес-перевізника з метою доставки одержувачу прискореним способом у визначений строк.

Порядок та умови здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів (ст. 237 МК України).

Суб'єкт відповідальності – громадяни і посадові особи, які здійснили таке пересилання.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Стаття 474. Перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів у доступі до товарів, транспортних засобів, документів.

1. Перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів під час здійснення нею митного контролю або провадження в справі про контрабанду чи порушення митних правил у доступі до товарів, транспортних засобів, документів – тягне за собою накладення штрафу в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів, невиконання її вимог під час проведення перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, чи документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – встановлений МК України порядок організації митного контролю, проведення документальних перевірок, провадження в справах про контрабанду та порушення митних правил.

Об'єктивна сторона – перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів України у виконанні покладених на неї обов'язків та реалізації передбачених МК України прав по здійсненню митного контролю, проведення документальних перевірок, а також під час провадження в справах про контрабанду та порушення митних правил.

При цьому слід зазначити, що порушення митних правил буде мати місце і в тому випадку, коли без поважних причин порушені терміни пред'явлення таких товарів, транспортних засобів і документів експерту або спеціалісту, призначеним посадовою особою органу доходів і зборів.

Посадовими особами органів доходів і зборів України є працівники, на яких покладено виконання завдань, зазначених у статті 544 МК України, здійснення організаційного, юридичного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення діяльності органів доходів і зборів України і яким присвоєно спеціальні звання.

Перешкоджання доступу виражається в створенні умов, що утруднюють або виключають його можливість, і може бути зроблено різними шляхами.

Суб'єкт відповідальності – громадяни і посадові особи, які здійснили такі дії.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 475. Неподання органу доходів і зборів звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем.

1. Неподання утримувачем магазину безмитної торгівлі, складу тимчасового зберігання, митного складу, вантажного митного комплексу, особою, відповідальною за експлуатацію складу організації – отримувача гуманітарної допомоги, органу доходів і зборів звіту про рух товарів, а також порушення порядку ведення обліку таких товарів – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – встановлений МК України порядок подання органу доходів і зборів передбаченої законодавством звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем та знаходяться в магазині безмитної торгівлі, складі тимчасового зберігання, митному складі, вантажному митному комплексі, відповідальною особою, а також порушення порядку ведення такої звітності.

Об'єктивна сторона: а) неподання органу доходів і зборів звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем; б) порушення порядку ведення звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем або на територіях спеціальних митних зон.

Магазин безмитної торгівлі – це спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

Склад тимчасового зберігання – це відповідним чином облаштовані приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, призначені для тимчасового зберігання товарів під митним контролем до поміщення їх у митний режим.

Митний склад – це відповідним чином облаштовані складське приміщення, резервуар, холодильна чи морозильна камера, критий чи відкритий майданчик, призначені для зберігання товарів під митним контролем.

Вантажний митний комплекс – це ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

Суб'єкт відповідальності – посадові особи підприємств, які здійснили такі дії.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 476. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

1. Ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території товарів, призначених для виробничої або іншої підприємницької діяльності, з порушенням охоронюваних законом прав інтелектуальної власності – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією товарів, що переміщуються з порушенням права інтелектуальної власності.

Об'єкт правопорушення – охоронювані законом права інтелектуальної власності.

Об'єктивна сторона – порушення законодавства про інтелектуальну власність з комерційною метою, здійснене під час переміщення товарів через митний кордон України.

Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншим законом.

Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом.

Підприємницька діяльність – самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Суб'єкт відповідальності – громадяни і посадові особи, які здійснили такі дії.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Стаття 477. **Порушення встановленого законодавством порядку ввезення товарів на територію вільної митної зони, вивезення товарів за межі цієї території та/або встановленого законодавством порядку проведення операцій з товарами, поміщеними в режим вільної митної зони.**

1. **Порушення встановленого законодавством порядку ввезення товарів на територію вільної митної зони, вивезення товарів з цієї території, проведення операцій з товарами, поміщеними в режим вільної митної зони, а так само порушення встановленого частиною другою статті 436 цього Кодексу строку розпорядження товарами, розміщеними у вільній митній зоні, у разі анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію цієї зони – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

Об'єкт правопорушення – встановлений Митним кодексом порядок ввезення товарів на територію вільної митної зони та вивезення з неї товарів, а також порушення 90-денного строку розпорядження товарами з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію вільної митної зони комерційного або сервісного типу.

Об'єктивна сторона – невиконання умов порядку і строків ввезення та вивезення товарів з/на території (-ю) вільної митної зони товарів.

Вільна митна зона – це відповідним чином облаштована територія або склад, що призначені для зберігання товарів під митним контролем, їх переробки та/або виробництва нових товарів.

Вільні митні зони комерційного типу створюються з метою забезпечення вільного зберігання товарів без обмеження строків.

Вільні митні зони сервісного типу створюються з метою забезпечення вільної діяльності підприємств з ремонту, модернізації, будівництва повітряних, морських і річкових суден, інших плавучих засобів, їх складових частин.

Суб'єкт відповідальності – власник товарів, уповноважена ним особа або утримувач вільної митної зони.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 478. **Порушення порядку зберігання товарів на митних складах та здійснення операцій із цими товарами.**

1. **Проведення з товарами, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах, операцій, передбачених частиною другою статті 127 цього Кодексу, без дозволу органу доходів і зборів – тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

2. **Зміна стану товарів, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах, без дозволу органу доходів і зборів, невжиття передбачених частиною п'ятою статті 129 цього Кодексу заходів щодо товарів, строк зберігання яких в режимі митного складу закінчився, а так само порушення встановленого частиною другою статті 429 цього Кодексу строку розпорядження товарами, які зберігаються на митному складі, у разі анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію цього складу – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

3. **Видача без дозволу органу доходів і зборів або втрата товарів, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

Об'єкт правопорушення: а) встановлений законодавством порядок розміщення товарів на митних складах; б) установлені МК України строки, умови і порядок зберігання та проведення операцій з товарами, що зберігаються на митних складах.

Об'єктивна сторона – невиконання умов розміщення, строків і порядку зберігання та проведення без дозволу органів доходів і зборів операцій з товарами, що зберігаються на митних складах, зміна стану товарів, видача без дозволу органу доходів і зборів або втрата товарів.

Митний склад – це відповідним чином облаштовані складське приміщення, резервуар, холодильна чи морозильна камера, критий чи відкритий майданчик, призначені для зберігання товарів під митним контролем.

Митний склад може бути закритого або відкритого типу.

Митний склад закритого типу призначається виключно для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно з зовнішньоекономічними договорами (контрактами), що укладаються утримувачем цього складу або учасниками об'єднання підприємств, учасником якого є утримувач складу.

Митний склад відкритого типу призначається для зберігання під митним контролем товарів, що переміщуються через митний кордон України згідно з зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними як утримувачем цього складу, так і будь-якими іншими особами.

Поняття режиму митного складу та умови поміщення товарів у режим митного складу визначаються ст. 121, 122, 123, 124 МК України. Строк зберігання товарів у режимі митного складу обумовлений ст. 125 МК України:

- зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати 1095 днів від дня поміщення цих товарів у зазначений митний режим;

- зберігання в митному режимі митного складу підакцизних товарів, іноземних товарів, які були попередньо поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення або переробки на митній території України, а також продуктів переробки не може перевищувати 365 днів від дня поміщення їх у митний режим митного складу;

- іноземні товари, що зберігаються в митному режимі митного складу, до закінчення строку їх придатності або строків зберігання, установлених першою і другою частинами цієї статті, повинні бути задекларовані для ввезення на митну територію України в іншому митному режимі або реекспортовані. Якщо іноземні товари під час зберігання в митному режимі митного складу були зіпсовані або ушкоджені внаслідок аварії чи дії обставин непереборної сили, такі товари за умови належного підтвердження зазначених фактів дозволяється декларувати для вільного обігу на митній території України так, ніби вони були ввезені в зіпсованому (ушкодженому) стані;

- строк зберігання у митному режимі митного складу товарів, призначених для експорту, не може перевищувати одного року з дати поміщення їх у цей режим. До закінчення зазначеного строку такі товари повинні бути вивезені за межі митної території України.

Конкретний перелік та порядок здійснення операцій, що можуть проводитися з товарами, які перебувають у режимі митного складу, встановлений статтею 127 МК України.

Правопорушення, що виражене у дії пов'язаній або з видачею без дозволу органів доходів і зборів, або з втратою товарів та транспортних засобів, які знаходяться у режимі митного складу.

Під видачею товарів, розуміється їх передача третім особам. Наприклад, за видачу товарів несе відповідальність перевізник, який доставив товари та транспортні засоби не в орган доходів і зборів призначення, а отримувачу, адреса якого зазначена в товаросупровідному документі. Такі дії перевізника є його прямим волевиявленням.

Втрата – це залишення десь, чи загублення чогось через неухважність. У відмінність від видачі втрата не пов'язана з прямим волевиявленням особи, і, по суті є результатом, що виражений у вибутті (виході з числа наявних) товару із володіння (користування, розпорядження) особи.

Втрата і видача товарів і транспортних засобів, що знаходяться під митним контролем можуть бути допущені не тільки в процесі доставки, а й у подальшому, при здійсненні зберігання. Цим обумовлюється притягнення до відповідальності за вчинення таких дій також осіб, які прийняли товар на відповідальне зберігання, та осіб відповідальних за збереження товарів на складах тимчасового зберігання та в режимі митного складу.

Суб'єкт відповідальності – власник товарів, уповноважена ним особа або утримувач складу.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 479. Порушення порядку або строків розпорядження товарами, розміщеними у магазині безмитної торгівлі.

1. Порушення встановлених цим Кодексом порядку або строків розпорядження товарами, розміщеними у магазині безмитної торгівлі, у разі ліквідації магазину або зупинення дії чи анулювання дозволу на його відкриття та експлуатацію – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення: а) встановлений законодавством порядок розпорядження товарами, розміщеними у магазині безмитної торгівлі; б) встановлені МК України строки, умови і порядок зберігання та проведення операцій з товарами, що розміщеними у магазині безмитної торгівлі.

Об'єктивна сторона – невиконання умов та строків розпорядження товарів, розміщеними у магазині безмитної торгівлі.

Безмитна торгівля – це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних і водних транспортних засобах комерційного при-

значення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорту та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі видів контролю, зазначених у частині першій статті 319 МК України.

У митний режим безмитної торгівлі поміщуються іноземні та українські товари, які ввозяться з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України.

У митний режим безмитної торгівлі поміщуються будь-які товари, крім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України і транзиту через територію України, товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, живих тварин.

Магазин безмитної торгівлі – це спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

У разі зупинення дії дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі продаж (постачання) товарів цим магазином та розміщення у ньому нових партій товарів забороняються.

Протягом 30 днів з дня анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі товари, які знаходяться у цьому магазині та перебувають у митному режимі безмитної торгівлі, підлягають декларуванню утримувачем магазину до іншого митного режиму відповідно до частини першої статті 146 МК України або розміщенню в порядку, встановленому цим Кодексом, в іншому магазині безмитної торгівлі (ст. 423 МК України).

Суб'єкт відповідальності – посадові особи підприємств, які здійснили такі дії.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Стаття 480. Порушення порядку здійснення операцій з переробки товарів.

1. Порушення встановленого цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядку здійснення операцій з переробки товарів, у тому числі неввезення за межі митної території України (неввезення на митну територію України) товарів, що переміщувалися через митний кордон України з метою переробки, та/або продуктів їх переробки після закінчення строку переробки, – тягне за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – встановлений законодавством порядок переробки товарів та їх вивезення.

Об'єктивна сторона – невиконання умов та строків переробки товарів.

Кількість операцій з переробки товарів у митному режимі переробки на митній території не обмежується.

Операції з переробки товарів можуть включати:

1) власне переробку товарів, у тому числі обробку, монтаж, демонтаж, використання окремих товарів, що сприяють чи полегшують процес виготовлення продуктів переробки;

2) ремонт товарів, у тому числі модернізацію, відновлення та регулювання, калібрування.

Окремі операції з переробки товарів або повний цикл переробки за дорученням підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів на митній території України, та з дозволу органу доходів і зборів можуть здійснюватися іншими підприємствами. При цьому відповідальність перед органами доходів і зборів за порушення визначеного порядку переробки товарів несе підприємство, якому видано дозвіл на проведення операцій з переробки товарів на митній території України. Дозволи на виконання окремих операцій з переробки або повного циклу переробки надаються одночасно з дозволом на переробку товарів на митній території України або, за необхідності, – на підставі заяви відповідної особи після надання цього дозволу та відображаються у ньому.

Строк переробки товарів на митній території України встановлюється органом доходів і зборів у кожному випадку під час видачі дозволу підприємству, виходячи з тривалості процесу переробки товарів та розпорядження продуктами їх переробки. Зазначений строк обчислюється, починаючи з дня завершення митного оформлення органом доходів і зборів іноземних товарів для переробки. За заявою підприємства, якому видано дозвіл на переробку товарів, з причин, підтверджених документально, строк переробки товарів на митній території України продовжується зазначеним органом, але загальний строк переробки не може перевищувати 365 днів.

Виходячи з технологічних особливостей переробки товарів, Кабінет Міністрів України за поданням відповідного центрального органу виконавчої влади може встановлювати більший строк переробки товарів, ніж зазначений вище строк.

Органи доходів і зборів здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів на митній території України. Дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки зазначаються в зовнішньоекономічному договорі (контракті) на переробку товарів або в окремому документі, що подається органу доходів і зборів підприємством для отримання дозволу на переробку товарів на митній території України.

Залишки або відходи, що утворилися в результаті здійснення операцій з переробки іноземних товарів і мають господарську цінність та/або можуть бути утилізовані, підлягають поміщенню в цьому стані у відповідний митний режим до закінчення строку переробки товарів.

За бажанням декларанта або уповноваженої ним особи залишки або відходи, зазначені в частині першій цієї статті, можуть декларуватися за одним класифікаційним кодом згідно з УКТ ЗЕД, за умови що цьому коду відповідає найбільша ставка мита. Якщо до окремих товарів, що входять до зазначеної партії, застосовуються передбачені законом заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, такий спосіб декларування не звільняє декларанта від додержання вказаних заходів щодо цих товарів.

Протягом 20 днів від дати відкликання дозволу на переробку товарів на митній території України підприємство повинно завершити розпочаті операції з переробки, а товари, поміщені в митний режим переробки на митній території, у строк до 30 днів з дати відкликання дозволу на переробку товарів, повинні бути вивезені за межі митної території України або заявлені в інший митний режим в порядку, визначеному цим Кодексом. Якщо завершення розпочатих операцій з переробки протягом 20 днів є неможливим без спричинення безповоротної шкоди товарам або технологічному обладнанню, переробка зазначених товарів завершується відповідно до технологічної схеми переробки. У такому разі товари протягом 10 днів з дати фактичного завершення їх переробки підлягають вивезенню за межі митної території України або поміщенню в інший митний режим.

Суб'єкт відповідальності – посадові особи підприємств.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності.

Стаття 481. Перевищення строку тимчасового ввезення або тимчасового вивезення товарів.

1. Перевищення встановленого відповідно до цього Кодексу строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України не більше ніж на три доби – тягне за собою попередження або накладення штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перевищення строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України більше ніж на три доби, але не більше ніж на десять діб – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Перевищення строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України більше ніж на десять діб – тягне за собою накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єкт правопорушення – встановлений МК України (ст. 103, 113 МК України) порядок пропуску товарів з метою тимчасового ввезення або вивезення.

Об'єктивна сторона – порушення зобов'язання про зворотне вивезення або ввезення, тобто:

– невивезення за митний кордон України товарів, що були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про зворотне вивезення у визначений строк;

– неввезення на митну територію України товарів, що були тимчасово вивезені за митний кордон України у визначений строк.

Суб'єкт правопорушення – осудна особа, яка досягла 16-річного віку, а також посадова особа підприємства. Посадова особа підприємства – керівник та інший працівник підприємства (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Слід мати на увазі, що митний режим тимчасового ввезення/вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення припиняється органом доходів і зборів у разі їх повної втрати вна-

слідок аварії або дії обставин непереборної сили за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів (ст. 112, 120 МК України).

Стаття 482. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем.

1. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем, тобто поза місцем розташування органу доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для нього, і без виконання митних формальностей, або з незаконним звільненням від митного контролю внаслідок зловживання службовим становищем посадовими особами органу доходів і зборів – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, транспортних засобів і транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза митним контролем.

2. Дії, передбачені першою частиною цієї статті, вчинені особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого цією статтею або статтею 483 цього Кодексу, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 200 відсотків вартості товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, транспортних засобів і транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза митним контролем.

Об'єкт правопорушення – встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, який є необхідною умовою нормальної діяльності органів доходів і зборів по стягненню передбачених законодавством митних платежів, здійсненню митного контролю і митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Об'єктивна сторона – дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України поза місцем розташування органу доходів і зборів або поза часом здійснення митного оформлення. Під дією розуміється активна поведінка (вчинок) особи, в якій виражена зовні її воля і яка спрямована на спричинення певних негативних наслідків.

Під переміщенням товарів і транспортних засобів поза митним контролем слід розуміти їх переміщення через митний кордон поза місцем розташування митниці, тобто поза місцями розташування зон митного контролю, через які здійснюється таке переміщення.

Переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон поза часом здійснення митного оформлення органом доходів і зборів складає об'єктивну сторону даного правопорушення, навіть якщо таке переміщення здійснювалося в установлених місцях.

Під використанням службового становища посадовими особами органу доходів і зборів, за відсутності ознак злочину, розуміється проведення (непроведення) митного контролю (з митним оформленням або без) посадовою особою всупереч вимогам законодавчих актів, посадової інструкції, технологічним схемам, положенням тощо, що виражається в незаконних діях або бездіяльності.

Кваліфікуючою ознакою є повторність вчинення порушення митних правил за ознаками статей 482 та/або 483 МК України.

Суб'єкт правопорушення – осудна особа, яка досягла 16-річного віку, а також посадова особа підприємства. Посадова особа підприємства – керівник та інший працівник підприємства (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Для кваліфікації дій за ст. 482 МК України не мають значення мотив і мета їх учинення особою, а також чи настали від цього шкідливі наслідки.

Стаття 483. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю.

1. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням органу доходів і зборів як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, а також товарів, транспортних засобів зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого цією статтею або статтею 482 цього Кодексу, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 200 відсотків вартості товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, а також товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Об'єкт правопорушення – встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Об'єктивна сторона – дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України. Під дією розуміється активна поведінка (вчинок) особи, в якій виражена зовні її воля і яка спрямована на спричинення певних негативних наслідків.

Переміщення предметів із приховуванням від митного контролю – це їх переміщення через митний кордон:

- із використанням тайників або інших засобів, що утруднюють їх виявлення;
- шляхом надання одним предметам вигляду інших;
- шляхом подання до органу доходів і зборів України як підстави для переміщення предметів підроблених документів або таких, які одержані незаконним шляхом, містять неправдиві дані чи є підставою для переміщення інших предметів.

Під тайниками слід розуміти спеціально виготовлені, обладнані або пристосовані сховища (їх функціональне призначення є виключно для незаконного переміщення товарів), а також конструктивні порожнини, ємності транспортних засобів, багажу тощо.

Використанням інших засобів, що утруднюють виявлення предметів (тобто «фізичне» приховування), має визнаватися, зокрема, приховування останніх у валізах, одязі, взутті, головному вбранні, речах особистого користування, на тілі або в організмі людини чи тварини.

Надання одним предметам вигляду інших – це зміна їх зовнішніх ознак (форми та стану, упаковки, ярликів, етикеток тощо).

Необхідно враховувати, що підставою для переміщення предметів через митний кордон є визначені нормативними актами документи, без яких неможливо одержати дозвіл в органі доходів і зборів на пропуск предметів через митний кордон; зокрема, це можуть бути митна декларація, контракт, коносамент, ліцензія, квота, товарно-супровідні документи, дозвіл відповідних державних органів тощо.

Підробленими слід вважати як фальшиві документи, так і справжні, до яких внесено неправдиві відомості чи окремі зміни, що перекручують зміст інформації щодо фактів, які ними посвідчуються, а також документи з підробленими відбитками печаток, штампів, підписами тощо.

Під незаконно одержаними розуміються документи, які особа отримала за відсутності законних підстав або з порушенням установленого порядку, тобто документів, виданих на основі представлених за відомо неправдивих даних, або на основі підроблених документів.

Документами, що містять неправдиві дані, є такі, в яких відомості щодо суті угоди, найменування, асортименту, ваги, кількості чи вартості предметів, щодо їх відправника чи одержувача, щодо держави, з якої вони вивезені чи в яку переміщуються, тощо не відповідають дійсності. Недійсні документи – документи, що втратили юридичну силу (наприклад ліцензія термін дії якої закінчився).

Кваліфікуючою ознакою є повторність вчинення порушення митних правил за ознаками статей 482 та/або 483 МК України.

Суб'єктом правопорушення є осудна особа, яка досягла 16-річного віку, а також посадова особа підприємства. Посадова особа підприємства – керівник та інший працівник підприємства (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини. Для кваліфікації дій за ст. 483 МК України не мають значення мотив і мета їх вчинення, а також чи настали від цього шкідливі наслідки.

Стаття 484. Зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

1. Зберігання, перевезення, придбання чи використання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів або їх конфіскацію.

Об'єкт правопорушення – встановлений законодавством України порядок оформлення та переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Об'єктивна сторона – дії (перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів) або бездіяльність (зберігання товарів, транспортних засобів), спрямовані на зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

При цьому розуміється: під зберіганням – знаходження товарів, транспортних засобів безпосередньо у суб'єкта правопорушення або в будь-якому іншому місці, де вони перебувають у розпорядженні та під контролем суб'єкта; під перевезенням товарів – переміщення їх з використанням будь-яких транспортних засобів; під придбанням товарів, транспортних засобів вважається їх оплатне або безоплатне отримання винним від іншої особи; під ввезеними на митну територію України товарів, транспортних засобів слід вважати їх переміщення із-за кордону на територію України.

Суб'єкт правопорушення – осудна особа, яка досягла 16-річного віку, а також посадова особа підприємства. Посадова особа підприємства – керівник та інший працівник підприємства (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона – дане правопорушення може бути вчинено умисно або з необережності. Ставлення винного до наслідків у вигляді порушення порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Для кваліфікації дій за ст. 484 МК України не мають значення мотив і мета їх вчинення, а також чи настали від цього шкідливі наслідки.

Стаття 485. Дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру, а також інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів.

1. Заявлення в митній декларації з метою неправомірного звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру неправдивих відомостей щодо істотних умов зовнішньоекономічного договору (контракту), ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача товару, неправдивих відомостей, необхідних для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, та/або надання з цією ж метою органу доходів і зборів документів, що містять такі відомості, або несплата митних платежів у строк, встановлений законом, або інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів, а так само використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати митних платежів, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано такі пільги, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 300 відсотків несплаченої суми митних платежів.

Об'єкт правопорушення – встановлений законодавством України порядок оподаткування та сплати митних платежів, що забезпечує формування доходної частини державного бюджету, а також порядок використання товарів у цілях, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів.

Митні платежі це мито, акцизний податок, що справляється при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України, податок на додану вартість, що справляється при ввезенні товарів на митну територію України.

Мито – загальнодержавний податок, установлений Податковим кодексом України та МК України, який нараховується та сплачується відповідно до МК України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Акцизний податок – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим Кодексом України як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції).

Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового Кодексу.

Правопорушення полягає у заявленні в митній декларації неправдивих відомостей тобто заяви недостовірних відомостей, які необхідні для прийняття рішення про випуск, в тому числі умовний, товарів і транспортних засобів, розміщенні їх у обраний митний режим або відомості які впливають на нарахування обов'язкових платежів (неправомірне звільнення від сплати податків і зборів або зменшення їх розміру), а також у порушенні визначених строків сплати митних платежів.

Об'єктивна сторона – дії, тобто активна поведінка (вчинок) особи, в якій виражена зовні її воля і яка спрямована на застосування особою при декларуванні товарів саме таких ставок митних платежів, які справляються з товарів, що переміщуються через митну територію України, та звільняють від сплати митних платежів або зменшують їх розмір, а також дії, спрямовані на порушення встановленого законодавством України порядку використання товарів у цілях, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів, обманні маніпуляції з податковими пільгами.

Суб'єктом правопорушення є осудна особа, яка досягла 16-річного віку, а також посадова особа підприємства. Посадова особа підприємства – керівник та інший працівник підприємства (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за додержання вимог, установлених МК України, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується умисною або необережною (самовпевненість або недбалість) формами вини. Ставлення винного до наслідків у вигляді недоборів митних платежів, за відсутності ознак злочину, може характеризуватися непрямим умислом або необережністю.

Для кваліфікації дій за ст. 485 МК України не мають значення мотив і мета їх вчинення, а також чи настали від цього шкідливі наслідки.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення порушення митних правил.
2. Які види стягнення застосовуються за вчинення порушення митних правил?
3. Які строки накладення адміністративних стягнень за вчинення порушення митних правил?
4. Які є основні та додаткові адміністративні стягнення?
5. Дайте визначення попередження як адміністративного стягнення за порушення митних правил.
6. Що таке конфіскація як вид стягнення за вчинення порушення митних правил?
7. Дайте визначення «Недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів до органу доходів і зборів призначення, видача їх без дозволу органу доходів і зборів або втрата».
8. Дайте визначення поняття «порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю».
9. Дайте визначення поняття «недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення».
10. Дайте визначення поняття «переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем».

РОЗДІЛ ХІХ. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ

Глава 69. Порядок провадження у справах про порушення митних правил

Стаття 486. Завдання та зміст провадження у справі про порушення митних правил.

1. Завданнями провадження у справах про порушення митних правил є своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її з дотриманням вимог закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню порушень митних правил, та запобігання таким правопорушенням.

2. Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у статті 508 цього Кодексу, розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням.

Провадження в справах про порушення митних правил є самостійним різновидом провадження в справах про адміністративні правопорушення і являє собою систему процесуальних норм, що визначають порядок, форми та методи діяльності органів доходів і зборів та їх посадових осіб, пов'язану з притягненням до адміністративної відповідальності осіб, винних у вчиненні митних правопорушень.

Встановлення обставин учинення порушення митного законодавства проводиться у процесі провадження. Завданнями провадження у справах про порушення митних правил є:

- виявлення та припинення правопорушень;
- своєчасне, всебічне повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи;
- її вирішення відповідно до чинного законодавства;
- забезпечення виконання постанов у справах про порушення митних правил;
- виявлення причин та умов, які сприяли скоєнню митних правопорушень;
- вжиття заходів щодо їх усунення;
- запобігання правопорушенням та зміцнення правопорядку й законності;
- попередження порушення митних правил.

Провадження у справах про порушення митних правил являє собою низку послідовно пов'язаних між собою процесуальних дій посадових осіб органів доходів і зборів України. Порядок провадження у справах про порушення митних правил визначається МК України, а також законодавством України про адміністративні правопорушення – у частині, не врегульованій МК України.

Діяльність посадових осіб складається з системи взаємопов'язаних між собою процесуальних дій. Вся система процесуальних дій і окремі дії здійснюються у передбаченому Кодексом процесуальному порядку, обов'язковому для усіх суб'єктів провадження.

Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, передбачених статтею 508 МК України.

Процес правозастосування у справах про порушення митних правил складається з сукупності стадій, що змінюють одна одну у чітко визначеній послідовності.

Порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення митних правил передбачає наступні стадії:

- порушення справи про порушення митних правил;
- розгляд справи і винесення постанови у справі;
- перегляд постанови у справі у зв'язку з оскарженням (опротестуванням);
- виконання рішення у справі.

Порушення справи є початковою стадією провадження. Її змістом є комплекс першочергових процесуальних дій, пов'язаних з:

- виявленням факту митного правопорушення;
- складанням протоколу про порушення митних правил, а в разі необхідності й інших протоколів, юридична кваліфікація;
- встановленням особи правопорушника, свідків;
- збиранням, дослідженням та попередньою оцінкою доказів та інших обставин, що можуть мати значення для справи.

У межах цієї стадії складається протокол про порушення митних правил, протокол про адміністративне затримання, передбачений статтею 507 МК України, протоколи процесуальних дій, передбачених ст. 508 МК України. Тобто фактично здійснюється митне розслідування у справі з відповідним процесуальним оформленням його результатів. Метою митного розслідування є збирання доказової бази у справі, якісна підготовка справи для розгляду по суті.

Закінчується стадія порушення справи з моменту передачі матеріалів справи про порушення митних правил уповноваженому органу для розгляду по суті з урахуванням підвідомчості, визначеної статтею 522 МК України.

Друга стадія провадження – розгляд справи і винесення постанови у справі, вважається центральною стадією провадження.

Сутність цієї стадії полягає у тому, що уповноважений орган (орган доходів і зборів або місцевий суд (суддя) здійснює остаточне розслідування по справі і дає правову оцінку діям особи, щодо якої складено протокол про порушення митних правил. Тобто саме на цій стадії вирішуються завдання провадження у справах про порушення митних правил

Всі інші стадії провадження мають щодо даної стадії або підготовче, або послідує значення.

Винесенням постанови у справі про порушення митних правил закінчується стадія розгляду справи.

Третя стадія провадження у справах про порушення митних правил являє собою перегляд винесеної постанови в справі у зв'язку з оскарженням (опротестуванням) у передбачених законом випадках. Зокрема, порядок оскарження постанов митниці передбачено статтею 529 МК України.

Ця стадія є факультативною. Можливість подібного перегляду справи є гарантією законності й обгрунтованості застосування адміністративного стягнення і має на меті зміцнення правопорядку, всебічної охорони прав та законних інтересів громадян. У процесі цієї стадії перевіряється законність і обгрунтованість винесеної постанови, а також дотримання встановленого законом порядку провадження в цілому, усуваються допущені порушення, забезпечується застосування до винних справедливих заходів впливу.

Ця стадія сприяє усуненню порушень законності, забезпеченню систематичного контролю за діяльністю органів доходів і зборів та їх посадових осіб.

Четверта стадія провадження в справі – виконання рішення по справі, обумовлена необхідністю забезпечення виконання винесеної постанови. Її сутність полягає в кінцевій практичній реалізації адміністративного стягнення, призначеного порушнику. У процесі виконання постанови, особа, яка вчинила порушення митних правил, перетерплює відповідні позбавлення й обмеження особистого або матеріального характеру. Лише за цієї умови адміністративне стягнення виконає свою соціальну функцію.

Після реального виконання або у випадку, якщо неможливо виконати постанову, виконання повинно бути припинено, справа повернута органу, що виніс постанову. Закінчення виконання означає і закінчення провадження по справі.

Стаття 487. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

1. Провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до цього Кодексу, а в частині, що не регулюється ним, – відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення.

Основним законодавчим актом, що регламентує здійснення провадження у справах про порушення митних правил є МК України, в якому знайшли відображення майже всі основні питання пов'язані з діяльністю як посадових осіб органів доходів і зборів щодо порушення справ їх розслідування, розгляду та виконання винесених постанов про застосування примусових заходів, так і інших суб'єктів провадження. Однак слід мати на увазі, що в МК України не визначені обставини, що виключають провадження у справі, принципи провадження та деякі інші процесуальні норми, що мають важливе значення для здійснення органами доходів і зборів своїх адміністративно-юрисдикційних повноважень.

Таким чином, при застосуванні даної статті слід керуватись нормами, що містяться у Кодексі України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актах України.

Стаття 488. Порушення справи про порушення митних правил.

1. Провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

У кожному випадку виявлення факту порушення митних правил, посадова особа, передбачена ст. 490 МК України, яка виявила дане правопорушення, зобов'язана скласти протокол про порушення митних правил за формою, затвердженою наказом Держмитслужби України.

З моменту складення протоколу про порушення митних правил справа про дане правопорушення вважається порушеною, а провадження по справі – розпочатим.

Справа про порушення митних правил може бути заведена тільки в тому випадку, коли є достатні дані, які свідчать про наявність ознак правопорушення.

Недопустимим є заведення справи про порушення митних правил на підставі припущень або відомостей про правопорушення, достовірність яких викликає сумніви.

Коли порушується справа про порушення митних правил, потрібно також переконатися у відсутності обставин, які виключають провадження у справі.

До таких обставин належать:

- відсутність події й складу порушення митних правил;
- недосягнення особою на момент учинення порушення митних правил шістнадцятирічного віку;
- неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність;
- учинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони;
- скасування акта, який установлює відповідальність за порушення митних правил;
- закінчення на момент розгляду справи про порушення митних правил строків накладення стягнень, передбачених статтею 467 МК України;
- наявність за тим же самим фактом щодо особи, питання про можливе притягнення якої до відповідальності за порушення митних правил розглядається, порушеної адміністративної або кримінальної справи або не скасованої постанови про закриття справи про порушення митних правил;
- смерть особи, яка вчинила порушення митних правил.

За наявності зазначених обставин протокол про порушення митних правил не складається. У випадках, коли провадження у справі все ж було розпочате, названі обставини є підставою для припинення провадження у справі.

Стаття 489. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про порушення митних правил.

1. Посадова особа при розгляді справи про порушення митних правил зобов'язана з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують та/або обтяжують відповідальність, чи є підстави для звільнення особи, що вчинила правопорушення, від адміністративної відповідальності, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Від всебічності і об'єктивності з'ясування усіх обставин у справі залежить прийняття правильного рішення у справі. При розгляді справи необхідно з'ясувати чи було вчинено адміністративне правопорушення.

Діяння повинно містити усі ознаки складу правопорушення, за відсутності хоча б однієї вважається відсутнім склад у цілому. Також правопорушення повинно бути передбачено Кодексом, чи винна ця особа в його вчиненні. З огляду на презумпцію невинуватості, особа яка притягається до відповідальності за порушення митних правил, вважається невинною доти, поки інше не буде доведено в установленому законом порядку. Уважно, повно, об'єктивно, всебічно досліджуючи докази у справі, ознайомлюючись із матеріалами справи, уповноважена на те посадова особа вирішує чи є особа винною у вчиненні цього правопорушення, чи підлягає особа відповідальності. Законом передбачені випадки, коли особа, хоча і вчинила правопорушення, відповідальності не підлягає. Так відбувається, наприклад, коли правопорушення вчинила неосудна особа або особа діяла у стані крайньої необхідності чи необхідної оборони чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність.

До обставин, що пом'якшують відповідальність належать: щире розкаяння винного; відвернення винним шкідливих наслідків правопорушення, добровільне відшкодування збитків або усунення заподіяної шкоди; вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин; вчинення правопорушення неповнолітнім; вчинення правопорушення вагітною жінкою або жінкою, яка має дитину віком до одного року. Законами України може бути передбачено й інші обставини, що пом'якшують відповідальність за порушення митних правил.

Орган (посадова особа), який вирішує справу про порушення митних правил, може визнати пом'якшувачими й обставини, не зазначені в законі.

На відміну від обставин, що пом'якшують відповідальність, перелік обставин, що її обтяжують, є вичерпним і ніякі інші обставини такими визнаватися не можуть. Обставинами, що обтяжують відповідальність за порушення митних правил, визнаються:

- 1) продовження протиправної поведінки, незважаючи на вимогу уповноважених на те осіб припинити її;
- 2) повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню; вчинення правопорушення особою, яка раніше вчинила злочин;
- 3) втягнення неповнолітнього в правопорушення;
- 4) вчинення правопорушення групою осіб;
- 5) вчинення правопорушення в умовах стихійного лиха або за інших надзвичайних обставин;
- 6) вчинення правопорушення в стані сп'яніння (орган (посадова особа), який накладає адміністративне стягнення, залежно від характеру адміністративного правопорушення може не визнати цю обставину обтяжуючою).

Стаття 490. Посадові особи, уповноважені складати протоколи про порушення митних правил.

1. Протокол про порушення митних правил мають право складати:

- 1) посадові особи, які відповідно до посадових інструкцій уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України і які безпосередньо виявили порушення митних правил;
- 2) посадові особи органів доходів і зборів, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;
- 3) інші посадові особи, уповноважені керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або керівником митниці.

Ця стаття визначає коло посадових осіб органів доходів і зборів, уповноважених складати протоколи про порушення митних правил. Однак законодавець чітко не визначив, які ж конкретно посадові особи мають право на складання протоколів, тому для з'ясування цього питання потрібно звертатись до відомих нормативних актів, зокрема положень про відповідні структурні положення митниць, а також посадових обов'язків конкретного працівника.

У тих випадках, коли правопорушення виявляє особа, яка не має права складати протокол, вона подає службову записку чи іншим способом доводить це до відома того, хто може вжити відповідні заходи.

Стаття 491. Підстави для порушення справи про порушення митних правил.

1. Підставами для порушення справи про порушення митних правил є:

- 1) безпосереднє виявлення посадовими особами органу доходів і зборів порушення митних правил;
- 2) офіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від правоохоронних органів, а також органів, що здійснюють види контролю, зазначені у частині першій статті 319 цього Кодексу;
- 3) офіційні письмові повідомлення про вчинення порушення митних правил, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Справа про порушення митних правил може бути порушена тільки при наявності приводів і підстав для порушення митних правил та при відсутності обставин, що виключають провадження у справі (ст. 247 КпАП України).

Приводи та підстави порушення справи про порушення митних правил безпосередньо визначені законом. Це пояснюється тим, що провадження починається з моменту заведення справи.

Приводи для порушення митних правил – це ті встановлені МК України джерела, з яких уповноважені посадові особи органів доходів і зборів отримують інформацію про вчинене правопорушення чи про факт підготовки до вчинення такого правопорушення і які зобов'язують цих посадових осіб прийняти рішення про порушення справи.

Підставами для порушення справи про митне порушення є:

- безпосереднє виявлення посадовими особами органу доходів і зборів ознак порушення митних правил;
- повідомлення та заяви українських й іноземних громадян;
- матеріали, що надійшли з інших правоохоронних, контролюючих та інших державних органів;
- інформація, яка надійшла від митних та інших правоохоронних служб і других компетентних органів зарубіжних країн, міжнародних організацій;
- матеріали інших органів доходів і зборів України.

Підставами для порушення справи є достатні дані, які вказують на наявність ознак порушення митних правил. Така справа вважається заведеною з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

Як свідчить практика, провадження у справах про порушення митних правил у більшості своїй починається в результаті безпосереднього виявлення посадовими особами порушень митних правил. Указаний привід відрізняється від інших перш за все тим, що питання про порушення справи вирішується за власною ініціативою особи, яка виконує функції митного контролю, митного оформлення та пропуску через митний кордон України предметів, товарів, транспортних засобів, валюти та цінностей. Ця ситуація дозволяє посадовій особі вжити всі необхідні заходи щодо припинення правопорушення, затримання правопорушника, знаходження та закріплення доказів.

У випадку отримання посадовою особою органу доходів і зборів офіційні письмові повідомлення від інших державних органів України (у тому числі митних) та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій, в якому містяться інформація, що свідчить про наявність ознак митних правопорушень, ці особи повинні вжити заходи, спрямовані на перевірку отриманої інформації.

Для порушення справи про порушення митних правил не достатньо лише приводу для порушення справи. Потрібна також наявність законної підстави для порушення справи, під якою слід мати на увазі фактичні дані, що вказують на ознаки правопорушення.

При наявності приводів і підстави для порушення справи уповноважені посадові особи органів доходів і зборів зобов'язані перевірити відсутність обставин, що виключають провадження у справі.

Перелік обставин, за наявності яких провадження не може бути порушене, а порушене підлягає припиненню визначений ст. 247 КпАП України.

Стаття 492. Мова, якою здійснюється провадження у справі про порушення митних правил.

1. Провадження у справі про порушення митних правил здійснюється державною мовою.

2. Особи, які беруть участь у провадженні у справі про порушення митних правил і не володіють або недостатньо володіють державною мовою, мають право робити заяви, давати пояснення, подавати клопотання рідною мовою, а також користуватися послугами перекладача.

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюється державною мовою – українською. Це означає, що всі процесуальні документи (протоколи, акти, постанови та інші документи) складаються українською мовою.

Конституція України визначає українську мову державною мовою в Україні (ст. 10).

Однак особи, які беруть участь у провадженні у справі про порушення митних правил і не достатньо володіють мовою, якою здійснюється провадження, мають право робити заяви, давати пояснення, подавати клопотання та відводи, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови органу доходів і зборів, суду рідною мовою, а також користуватися послугами перекладача.

Перекладач призначається посадовою особою, у провадженні чи на розгляді якого знаходиться справа про порушення митних правил.

Як перекладач може виступати посадова особа органу доходів і зборів.

Стаття 493. Посадові особи органів доходів і зборів, які здійснюють провадження у справі про порушення митних правил.

1. Провадження у справі про порушення митних правил здійснюють, крім випадків, передбачених частинами другою і третьою цієї статті, посадові особи митниці, в зоні діяльності якої було вчинено або виявлено таке порушення. Окремі процесуальні дії у справі про порушення митних правил можуть вчинятися посадовими особами, уповноваженими складати протоколи про порушення митних правил відповідно до статті 490 цього Кодексу, а у випадку, передбаченому статтею 518 цього Кодексу, – також посадовими особами іншого органу доходів і зборів.

2. Керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або особа, яка виконує його обов'язки, має право передавати справу про порушення митних правил для здійснення провадження з однієї митниці до іншої.

3. Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, можуть здійснювати провадження у будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній будь-яким органом доходів і зборів України.

Ця стаття визначає коло осіб, уповноважених на здійснення провадження у справах про порушення митних правил.

Провадження у справі про порушення митних правил, як правило, здійснюють посадові особи митниці, в зоні діяльності якої було вчинено або виявлено таке порушення.

Керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері митної справи або особа, яка виконує його обов'язки, мають право передавати справу про порушення митних правил для здійснення провадження з однієї митниці до іншої. Передача справи про порушення митних правил від одного органу доходів і зборів до іншого може здійснюватись, наприклад, у зв'язку з виявленням обставин, що виключають можливість здійснення посадовою особою органу доходів і зборів провадження у справі про порушення митних правил (ст. 506 МК України).

Посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері митної справи, можуть здійснювати провадження у будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній будь-яким органом доходів і зборів України.

Посадові особи уповноважені складати протоколи про порушення митних правил відповідно до статті 490 цього Кодексу, можуть здійснювати крім процесуальні дії у справі про порушення митних правил.

Також за дорученням посадової особи, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, окремі процесуальні дії можуть вчинятися посадовими особами іншого органу доходів і зборів.

Стаття 494. Протокол про порушення митних правил.

1. Про кожний випадок виявлення порушення митних правил уповноважена посадова особа органу доходів і зборів, яка виявила таке порушення, невідкладно складає протокол за формою, установлену центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. Протокол про порушення митних правил повинен містити такі дані:

- 1) дату і місце його складення;
- 2) посаду, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол;
- 3) необхідні для розгляду справи відомості про особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, якщо її встановлено;
- 4) місце, час вчинення, вид та характер порушення митних правил;
- 5) посилання на статтю цього Кодексу, що передбачає адміністративну відповідальність за таке порушення;
- 6) прізвища та адреси свідків, якщо вони є;
- 7) відомості щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів, вилучених згідно зі статтею 511 цього Кодексу;
- 8) інші необхідні для вирішення справи відомості.

3. Протокол підписується посадовою особою, яка його склала. Якщо при складенні протоколу була присутня особа, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, протокол підписується і цією особою, а за наявності свідків – і свідками.

4. Якщо особа, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, відмовляється підписати протокол, до протоколу вноситься відповідний запис. Особа, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, має право дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу. Власноручно викладені цією особою пояснення додаються до протоколу, про що до протоколу вноситься відповідний запис із зазначенням кількості аркушів, на яких подано такі пояснення.

5. У разі складення протоколу особі, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, роз'яснюються її права, передбачені статтею 498 цього Кодексу, та повідомляється про можливість припинення провадження у справі про порушення митних правил шляхом компромісу, про що до протоколу вноситься відмітка, яка підписується цією особою.

6. У разі потреби в протоколі зазначаються також місце, дата і час розгляду справи про порушення митних правил.

7. Протокол складається у двох примірниках, один з яких вручається під розписку особі, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил.

8. У разі відмови особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, одержати примірник протоколу до протоколу вноситься відповідний запис, який підписується посадовою особою органу доходів і зборів, яка склала протокол, та свідками, якщо вони є, після чого зазначений примірник протягом трьох робочих днів надсилається особі, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, за повідомленою нею або наявною в митниці адресою (місце проживання або фактичного перебу-

вання). Протокол вважається врученим навіть у разі, якщо особа, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, не перебувала за повідомленою нею адресою або місце проживання чи фактичного перебування, назване нею, є недостовірним.

9. Протокол, а також вилучені товари, транспортні засоби комерційного призначення та документи, зазначені в протоколі, передаються до митниці, в зоні якої виявлено порушення митних правил.

У цій статті міститься перелік обов'язкових реквізитів протоколу, без яких він не має доказового значення чи його можна оскаржити.

Протокол про порушення митних правил займає провідне місце в числі засобів, за допомогою яких встановлюються фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку посадові особи органів доходів і зборів установлюють наявність чи відсутність митного правопорушення, вину особи в його вчиненні та інші обставини, що вказуються у ст. 280 КпАП України і мають значення для правильного розв'язання справи. Така позиція законодавця вимагає від посадових осіб, які складають протокол, суворо дотримуватися порядку його оформлення.

Протокол про порушення митних правил складається за формою, установленною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, невідкладно, тобто, посадовою особою у найкоротші строки проводиться юридична оцінка діянням, що містять ознаки порушень митних правил та, за наявності достатніх підстав, складається протокол про порушення митних правил.

Протокол про порушення митних правил є об'єктивним відображенням акту порушення справи про митне правопорушення і слугує підставою для подальшого провадження в справі про порушення митних правил.

Протокол складається у кожному випадку виявлення порушення митних правил, він є єдиною формою документа, в якому фіксується факт вчинення порушення митних правил, ніякого іншого документа про прийняття до провадження органами доходів і зборів не оформляється. Від того, наскільки грамотно, змістовно і умотивовано складений протокол, залежить якість розгляду справи про порушення митних правил, правильність розгляду справи по суті й обґрунтованість застосування адміністративного стягнення.

Протокол про порушення митних правил – це комплексне джерело доказової інформації. Однак він набуває значення доказу в таких випадках, коли:

- протокол складений уповноваженою на те посадовою особою органів доходів і зборів;
- складений не пізніше термінів, передбачених для накладення адміністративного стягнення;
- зміст протоколу відповідає усім вимогам, передбаченим коментованою статтею.

Особливе доказове значення має та частина протоколу, в якій міститься вказівка про вид та характер порушення митних правил та посилання на конкретну статтю МК України, що порушена. У цій частині протоколу формулюється обвинувачення. Тому однією з найважливіших частин протоколу є його описова частина, яка містить інформацію про місце, час скоєння та сутність порушення митних правил. Описова частина протоколу на практиці досить часто виглядає найбільш уразливо. При формуванні описової частини протоколу слід виходити з того, що відносна лаконічність інформації, яка в ній міститься, про сутність митного правопорушення повинна в той же час давати чітке уявлення про характер скоєного діяння, яке підпадає під ознаки відповідної статті МК України. Вона повинна бути конкретною, точною, об'єктивною, а також стислою, але з вичерпною повнотою розкривати характер правопорушення. Саме тому в цій частині протоколу необхідно більш детально описувати сутність правопорушення, а саме: місце та точний час скоєння, як, коли, яким способом, при яких умовах воно було виявлено, тобто деталі, фрагменти неправомірних дій (бездіяльності) особи, що притягується до відповідальності, посилання на статті нормативних документів, які порушено.

При викладенні суті порушення митних правил у протоколі зазначаються обставини його виявлення, спосіб учинення, характер правопорушення, кваліфікаційні ознаки. Якщо вчинені протиправні дії кваліфікуються за кількома статтями Митного кодексу України, у протоколі послідовно описуються ознаки цих порушень митних правил.

При складанні протоколу необхідно точно вказувати дані про особу, яка притягується до адміністративної відповідальності (П.І.Б., посада, юридична та фактична адреса, телефон). Як правило, особа правопорушника встановлюється на підставі документів, що посвідчують особу (паспорт, військовий квиток, посвідчення водія тощо). Неприпустимо записувати в протоколі прізвище порушника тільки з його слів, тому що можливі випадки, коли порушники з метою уникнення відповідальності можуть назвати прізвища й адреси відомих їм громадян.

Ураховуючи вимоги Митного кодексу України під час складення протоколу про порушення митних правил особа, що притягується до відповідальності, може бути відсутня.

Складення протоколу про порушення митних правил за відсутності особи, яка притягується до відповідальності, можливо, коли встановлено факт її відсутності на території України, а також у випадках, коли цю особу викликано до органу доходів і зборів запрошенням, однак вона не з'явилась, не повідомивши про причини.

У запрошенні зазначається куди й до кого особа повинна з'явитися, а також день і час. Запрошення вручається особі під підпис, а в разі її тимчасової відсутності – дорослим членам сім'ї, адміністрації за місцем роботи, житловим органам за місцем проживання або надсилається їй рекомендованим листом з повідомленням.

У протоколі повинні бути точно зазначені прізвище, ім'я по батькові свідків правопорушення, якщо вони є. Відомості про цих осіб, зафіксовані в протоколі, а також отримана від них інформація виконують функції доказів у справі і є умовою її вирішення в точній відповідності з законом.

У протоколі необхідно вказати такі дані:

– найменування та індивідуальні ознаки предметів, що є безпосередніми об'єктами порушення митних правил, їх кількість та вага, вартість, а також кількість однорідних з ними предметів, які пропущені, прийняті або повернуті;

– найменування затриманих предметів зі спеціально виготовленими тайниками, їх індивідуальні ознаки, кількість, вага, вартість;

– найменування транспортних засобів комерційного призначення, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил, їх індивідуальні ознаки;

– найменування затриманих документів, необхідних для розгляду справи (ВМД, провізна відомість, товарно-транспортні документи, контракти та інше);

– предмети, транспортні засоби, вилучені з метою забезпечення стягнення штрафів, їх індивідуальні ознаки, кількість, вага, вартість.

Також у протоколі необхідно зробити наступні записи:

– якою мовою велась бесіда з особою, відносно якої складено протокол, якщо ця особа не достатньо володіє українською мовою; ким був перекладений зміст протоколу на зрозумілу правопорушнику мову, і якщо перекладачем – то його прізвище, ім'я та по батькові, адреса та місце роботи;

– про те, що особі, стосовно якої складено протокол, відомо про час та місце розгляду справи, а також що вона одержала копію протоколу.

У разі складення протоколу особі, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, роз'яснюються її права, передбачені статтею 498 МК України, свідку – передбачені статтею 504 Митного кодексу України, перекладачу – передбачені статтею 503 Митного кодексу України, про що в протоколі вчиняється відповідний запис, який підписується цією особою.

Особі, яка притягується до адміністративної відповідальності повідомляється про можливість припинення провадження у справі про порушення митних правил шляхом компромісу на умовах, визначених статтею 521 МК України, про що до протоколу вноситься відмітка, яка підписується цією особою.

Протокол про порушення митних правил обов'язково підписується посадовою особою, яка його склала, якщо при складанні протоколу була присутня особа, яка притягається до відповідальності, протокол підписується і цією особою, а при наявності свідків, понятих, інших осіб, він може бути підписаний також і цими особами.

Якщо ж особа, яка притягається до відповідальності, відмовилась від підпису, то про це повинен бути зроблений спеціальний запис. У такому випадку примірник протоколу про порушення митних правил надсилається протягом трьох робочих днів цій особі за повідомленою нею адресою чи за наявною в органі доходів і зборів адресою.

Підпис особи у протоколі не говорить про визнання нею своєї вини, це означає лише одне: вона ознайомила з змістом протоколу, і він їй відомий.

Як зазначено вище, протокол повинен бути складений об'єктивно. Не можна приписувати особі такі дії, яких вона не вчиняла. У той же час посадові особи, що складають протокол, зобов'язані забезпечити особі, яка притягається до адміністративної відповідальності можливість скористатися правами, що йому гарантовані законом (ст. 498 МК України). Ці процесуальні права повинні бути їй роз'яснені, про що в протоколі робиться спеціальна відмітка.

Також, під час складання протоколу про порушення митних правил може бути присутній захисник (ст. 500 МК України).

Особа, яка притягається до відповідальності має право ознайомитися зі змістом складеного протоколу. Це дозволяє йому, по-перше, дізнатись за вчинення якого конкретного проступку та на підставі якої статті МК України вона притягається до відповідальності, і, по-друге, надати свої пояснення з приводу обставин, що зазначені в протоколі.

Особа, щодо якої складено протокол має право власноручно записати свої зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу.

Відсутність у протоколах підписів про роз'яснення особам, які притягаються до відповідальності, відсутність позначки про наявність чи відсутність зауважень, про вручення копій протоколів можуть бути підставою для оскарження рішень прийнятих за результатами розгляду цих справ.

Протокол про порушення митних правил складається у двох примірниках, перший з яких залишається в справах органу доходів і зборів, другий вручається під розписку особі, щодо якої складено протокол.

Якщо власник предметів, які є безпосередніми об'єктами порушення митних правил, не встановлений, другий примірник протоколу може бути вручений іншим зацікавленим особам (капітану корабля, начальнику поїзда та ін.). Реквізити бланку протоколу, які передбачені для відомостей про місце та час розгляду справи, в цих випадках не заповнюються.

До протоколу про порушення митних правил можуть бути додані фотознімки, матеріали звукозапису та відеозапису, плани, схеми, відбитки тощо. Фотографії, схеми, малюнки, креслення – це ілюстрації, що пояснюють зміст протоколу, а в сукупності своїй становлять складову його частину.

Слід визнати, що протокол про порушення митних правил слугує не тільки підтвердженням факту порушення справи, а й виступає досить важливим джерелом інформації про обставини скоєного правопорушення.

При складанні протоколу про порушення митних правил можливо проведення наступних дій: опитування осіб про порушення митних правил, адміністративне затримання, витребування документів, проведення митних обстежень, вилучення предметів, транспортних засобів та документів.

Стаття 495. Докази у справі про порушення митних правил.

1. Доказами у справі про порушення митних правил є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку встановлюються наявність або відсутність порушення митних правил, винність особи у його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Такі дані встановлюються:

1) протоколом про порушення митних правил, протоколами процесуальних дій, додатками до зазначених протоколів;

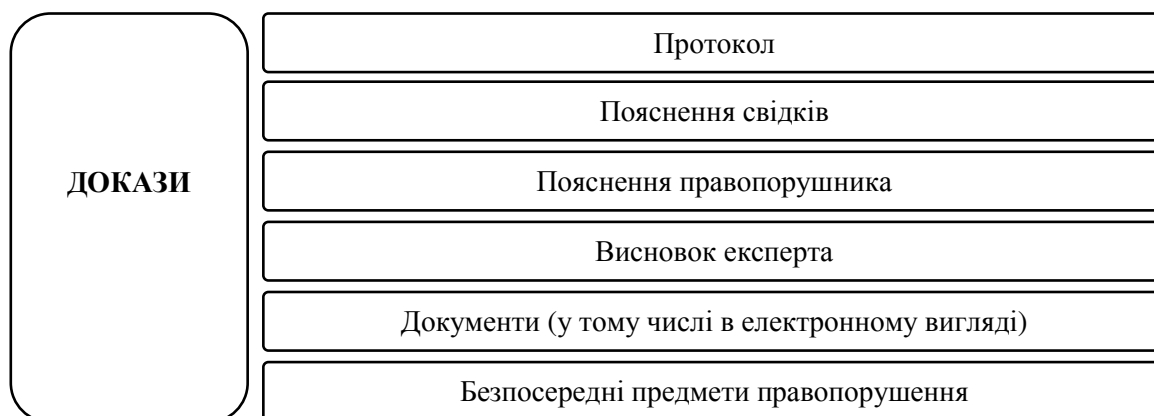
2) поясненнями свідків;

3) поясненнями особи, яка притягується до відповідальності;

4) висновком експерта;

5) іншими документами (належним чином завіреними їх копіями або витягами з них) та інформацією, у тому числі тими, що перебувають в електронному вигляді, а також товарами – безпосередніми предметами порушення митних правил, товарами із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортними засобами, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

2. Посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює провадження у справі про порушення митних правил, оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом та правосвідомістю.

Доказами в справі про порушення митних правил є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом, поясненнями особи, яка притягається до відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.

Докази мають велике значення для правильного вирішення справи. Адже саме на основі доказів ґрунтується повне, всебічне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи. При розгляді справи про порушення митних правил орган (посадова особа) зобов'язаний з'ясувати чи було вчинено правопорушення, чи винна ця особа в його вчиненні, чи підлягає вона відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, а також інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Для використання доказу при розгляді справи необхідно, щоб він був відносним і допустимим.

Відносний доказ – це доказ, зміст якого відтворює (приблизно чи вірогідно) фактичну обставину, що має значення для правильного вирішення справи. До того ж фактичні дані – це дані, які маючи зв'язок із фактами предмета доведення, здатні підтвердити існування чи відсутність доказуваних фактів.

Допустимим вважається той доказ, який був отриманий у встановленому законом порядку і передбаченими способами, а також, коли законодавець допускає його використання. Наприклад, протокол про порушення митних правил повинен бути складений у відповідній формі уповноваженою на те особою.

Законом встановлюється певний порядок розгляду справ, їх оскарження та опротестування. Надавати докази мають право особи, що беруть участь у провадженні та інші особи. Також орган або посадова особа, що розглядає справу, мають право витребування доказів від підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян.

Стаття 496. Провадження у справі про порушення митних правил за матеріалами, одержаними від правоохоронних органів.

1. У разі закриття кримінального провадження про контрабанду за наявності в діях особи ознак порушення митних правил матеріали про таке порушення передаються до органу доходів і зборів або до суду для притягнення зазначеної особи до адміністративної відповідальності. Постанова по такій справі виноситься у строк, передбачений частиною другою статті 467 цього Кодексу.

У разі закриття кримінальної справи про контрабанду щодо конкретної особи, орган доходів і зборів або суд за наявності в її діях складу порушення митних правил після отримання матеріалів про таке порушення від органів попереднього слідства, суду чи прокурора продовжує провадження у справі та вирішує його у загальному порядку.

Після отримання органом доходів і зборів постанови про відмову у порушенні кримінальної справи за ознаками контрабанди, провадження дізнання якого віднесено до компетенції органів доходів і зборів, якщо тим не менше вбачаються ознаки порушення митних правил, у випадку достатності матеріалів, що дозволяють прийняти рішення по справі, посадова особа органу доходів і зборів, уповноважена розглядати справи про порушення митних правил, після виконання передбачених процесуальних вимог призначає справу для розгляду.

При необхідності здійснення митного розслідування після отримання матеріалів припиненої кримінальної справи чи в зв'язку з відмовою у порушенні кримінальної справи при наявності ознак порушення митних правил керівник органу доходів і зборів чи його заступник доручає провадження по справі особам, передбаченим ст. 493 цього Кодексу.

Посадова особа, якій доручено вести провадження у справі про порушення митних правил приймає справу до свого провадження. В ході провадження у справі з органів попереднього слідства, прокуратури чи суду витребуються необхідні матеріали (або їх копії), а також предмети, документи, визнані речовими доказами у справі про порушення митних правил.

У випадку відсутності у матеріалах протоколу про порушення митних правил необхідно керуватись вимогами закону про те, що справа про порушення митних правил вважається порушеною, а провадження по справі – розпочатим, з моменту складення протоколу про порушення митних правил. Протокол повинен бути складений у кожному конкретному випадку виявлення факту порушення митних правил (ст. 494 МК України). Якщо в отриманих матеріалах відсутній протокол про порушення митних правил, що відображає сутність та кваліфікацію вчиненого правопорушення, прийняття у справі рішення не можливе без наявності зазначеного процесуального документа.

Товари, транспортні засоби, чи інші предмети та документи, що визнані речовими доказами у справі про порушення митних правил, підлягають залученню до справи про порушення митних правил. Підставою для цього виступає протокол про порушення митних правил.

Постанова по справі про порушення митних правил виноситься у строки, передбачені ч.2 ст. 467 цього Кодексу.

Стаття 497. Особи, які беруть участь у провадженні у справах про порушення митних правил.

1. У провадженні у справах про порушення митних правил беруть участь:

- 1) особи, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил;**
- 2) власники товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу (заінтересовані особи);**
- 3) представники осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб (законні представники, представники, які діють на підставі довіреності, доручення);**
- 4) захисники;**
- 5) представники органів доходів і зборів;**
- 6) свідки;**
- 7) експерти;**
- 8) перекладачі;**
- 9) поняті.**

Відповідно до ст. 459 МК України суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами – посадові особи підприємств.

Під громадянами розуміються фізичні особи – громадяни України, іноземці, особи без громадянства (п.7 ст. 4 МК України). Посадові особи підприємств – це керівники та інші працівники підприємств (резиденти та нерезиденти), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за виконання вимог, установлених цим Кодексом, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України з питань митної справи, укладеними в установленому законом порядку (п. 43 ст. 4 МК України).

Під власником товарів слід розуміти фізичну або юридичну особу, якій належить у межах, визначених законом, право володіння, користування і розпорядження своєю власністю.

Власник транспортного засобу – це фізична або юридична особа, що володіє майновими правами на транспортний засіб на підставі відповідних документів.

Перелік представників осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб, визначений ст. 499 цього Кодексу.

Як захисники під час провадження у справі допускаються особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю в Україні, та інші фахівці у галузі права, які згідно з законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. Захисниками можуть бути також близькі родичі особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідка, їх опікуни або піклувальники.

Представник органу доходів і зборів здійснює свої повноваження в суді на підставі належно оформленої довіреності, виданої органом доходів і зборів.

Свідком є будь-яка особа, якщо є підстави вважати, що їй відомі обставини, що підлягають встановленню у справі про порушення митних правил.

Експертом є особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку. Експерт призначається посадовою особою органу доходів і зборів, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях.

Перекладачем є особа, яка володіє мовою, знання якої необхідне для здійснення перекладу під час провадження у справі про порушення митних правил.

Понятими є особи, які залучаються до участі у провадженні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

Стаття 498. Права та обов'язки осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб.

1. Особи, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та власники товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Ко-

дексу (заінтересовані особи), під час розгляду справи про порушення митних правил у органі доходів і зборів або суді мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі, бути присутніми під час розгляду справи у органі доходів і зборів та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, під час розгляду справи користуватися юридичною допомогою захисника, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, давати усні і письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови органу доходів і зборів, суду (судді), а також користуватися іншими правами, наданими їм законом. Зазначені в цій статті особи зобов'язані добросовісно користуватися належними їм процесуальними правами.

Правом особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, є право знати, за яке правопорушення вона притягується до відповідальності. З цією метою вказана особа має право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії необхідних документів.

Особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, має право: при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження.

Право ознайомлення з матеріалами справи надається з моменту закінчення провадження у справі про порушення митних правил. Разом з тим користуватися послугами адвоката особа, яка притягується до відповідальності може в будь-який час. Наприклад, відразу після заведення справи про порушення митних правил, звернутися до адвоката за допомогою у складанні пояснень, клопотань тощо.

Надавати пояснення по справі є виключно право, а не обов'язок особи, яка притягується до відповідальності. Це передбачено Конституцією України, де визначено, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів.

Стосовно прав осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, при розгляді справ у суді.

Вищезазначені особи можуть заявити відвід судді (суддям), прокурору, експерту, перекладачу, секретарю судового засідання у випадках, передбачених законом.

Відвід повинен бути мотивований і заявлений до початку розгляду справи по суті. Заявляти відвід після цього можна лише у випадках, коли про підставу відводу суд або особа, яка заявляє відвід, дізналися після початку розгляду справи по суті.

Докази надаються в суд (або повідомляється про їх наявність) до початку судового засідання в справі. Питання про прийняття доказів після цього строку вирішується судом залежно від обставин справи.

Разом з тим особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, повинні додержуватись визначених вимог. Наприклад, сторони та інші особи, які беруть участь у справі, зобов'язані повідомляти суд про зміну своєї адреси під час провадження справи. При відсутності заяви про зміну адреси повістки надсилаються на останню відому судовій адресу і вважаються доставленими, навіть коли адресат за цією адресою більше не проживає.

За невиконання обов'язку повідомляти суд про зміну своєї адреси під час провадження по справі суд вправі на сторони й інших осіб, які беруть участь у справі, накладити штраф у розмірі до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

Власники товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 цього Кодексу під час розгляду справи про порушення митних правил користуються тими самими правами, що й особа, яка притягується до відповідальності.

Стаття 499. Представники осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб.

1. Представниками осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, а також власників товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу (заінтересованих осіб), можуть бути:

1) законні представники: батьки, усиновителі, опікуни або піклувальники на підставі документів, що посвідчують їх повноваження, – у справах осіб, які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про порушення митних правил. Законні представники можуть доручити участь у справі іншій особі, обраній ними як представник;

2) інші особи – на підставі нотаріально посвідченої довіреності. Довіреність громадянина на участь у справі може бути посвідчена посадовою особою організації, в якій довіритель працює, перебуває на стаціонарному лікуванні, або за місцем його проживання; військовослужбовця – командиром військової частини; особи, яка проживає в населеному пункті, де немає нотаріусів, – уповноваженою на це посадовою особою органу місцевого самоврядування.

2. Особиста участь у справі громадянина не позбавляє його права мати у цій справі представника.

3. Законні представники користуються під час участі у справі всіма правами, зазначеними у статті 498 цього Кодексу. Повноваження інших представників на участь у справі дають їм право на вчинення від імені осіб, яких вони представляють, усіх дій, зазначених у статті 498 цього Кодексу, крім передачі повноважень іншій особі (передоручення), оскарження постанови органу доходів і зборів або суду (судді), одержання товарів або грошових сум у разі їх повернення. Повноваження представника на вчинення кожної із зазначених дій повинні бути спеціально обумовлені у виданій йому довіреності.

4. Не можуть бути представниками осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб:

- 1) особи, які не досягли 18-річного віку;
- 2) особи, над якими встановлено опіку, піклування;
- 3) адвокати, які прийняли доручення про надання юридичної допомоги з порушенням правил, встановлених законодавством України про адвокатуру.

5. Посадові особи органів доходів і зборів, а також судді, прокурори, слідчі та працівники підрозділу, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, не можуть бути представниками осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб, крім випадків, коли вони діють як батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники цих осіб.

Інтереси особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, яка є неповнолітньою або особою, що через свої фізичні або психічні вади не може сама здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення, мають право представляти їх законні представники (батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники).

До категорії осіб, які не можуть самостійно здійснювати свої права, відносять і громадян, визнаних недієздатними внаслідок душевної хвороби чи недоумства або обмежено дієздатними внаслідок зловживання спиртними напоями чи наркотичними засобами.

Законні представники мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі, бути присутніми під час розгляду справи в органі доходів і зборів та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, від імені особи, інтереси якої вони представляють, подавати доводи, міркування та заперечення, приносити скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу.

Довіреності на право бути представником особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил, від імені державних підприємств, установ, організацій видаються за підписом керівника або іншої уповноваженої ним службової особи і з прикладенням печатки підприємства, установи, організації.

Довіреності від імені кооперативних організацій, їх об'єднань, інших громадських організацій видаються за підписом службових осіб, уповноважених статутом (положенням), і з печаткою організації.

Законні представники не можуть бути свідками з обставин, які їм стали відомі у зв'язку з виконанням обов'язків представника.

Посадові особи органів доходів і зборів, а також судді, слідчі і прокурори не можуть бути представниками осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб, крім випадків, коли вони діють як батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники цих осіб.

Стаття 500. Захисник у справі про порушення митних правил.

1. Захисником є особа, яка в порядку, встановленому законом, уповноважена здійснювати захист прав і законних інтересів особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, а у разі необхідності – свідка та надавати їм необхідну юридичну допомогу.

2. Як захисники допускаються адвокати та інші фахівці у галузі права, які згідно із законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. Захисниками можуть бути також близькі родичі особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідка, їх опікуни або піклувальники.

3. Повноваження захисника на участь у справі підтверджується:

1) адвоката – довіреністю на ведення справи, посвідченою нотаріусом або посадовою особою, якій відповідно до закону надано право посвідчувати довіреності, або ордером чи дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або договором про надання правової допомоги. До ордера обов'язково додається витяг з договору, в якому зазначаються повноваження адвоката або обмеження його прав на вчинення окремих дій як захисника. Витяг засвідчується підписом сторін договору;

2) виключено;

3) інших фахівців у галузі права, які згідно із законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, – угодою або дорученням юридичної особи;

4) близьких родичів, опікунів або піклувальників – заявою особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідка про їх допуск до участі у справі як захисників.

4. Захисник допускається до участі у справі на будь-якій стадії провадження.

5. Як захисники свідка, запрошені ним для надання правової допомоги під час опитування чи проведення інших процесуальних дій за участю свідка, допускаються особи, які відповідають вимогам частин другої і третьої цієї статті.

6. Захисник під час участі у справі користується усіма правами, зазначеними у статті 498 цього Кодексу, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо особою, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, і не може бути доручена захиснику.

Участь захисника у розгляді справи про порушення митних правил є одним із видів факультативної участі і цілком залежить від волі особи, яка притягається до відповідальності. Особа, яка притягається до відповідальності самостійно обирає захисника.

Також захисника може мати свідок з метою надання необхідної юридичної допомоги.

Захисник допускається до участі у справі на будь-якій стадії провадження.

Захисником у справі про порушення митних правил може бути професійний адвокат, тобто особа, яка має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України або відповідно до міжнародних договорів України дипломом іншої країни, стаж роботи у галузі права не менше двох років, володіє державною мовою, склала кваліфікаційні іспити, одержала в Україні свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняла Присягу адвоката України.

Адвокат не може працювати в суді, прокуратурі, нотаріаті, органах внутрішніх справ, служби безпеки, державного управління. Адвокатом не може бути особа, яка має судимість (ст. 2 Закону України «Про адвокатуру»).

Для допуску до участі у справі адвокат повинен пред'явити ордер адвокатського об'єднання або довіреність на ведення справи, видану його клієнтом.

Відповідно до рішення Конституційного Суду України № 13-рп/2000 від 16.11.2000 захисниками у справі, в тому числі і тієї, яка перебуває в адміністративному провадженні, може бути будь-який фахівець у галузі права, який за законом має право на надання юридичної допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. Процесуальною підставою участі у справі такого захисника є нотаріально посвідчене доручення, в якому зазначаються конкретні права захисника та термін дії доручення.

Захисник є самостійним учасником розгляду справи про порушення митних правил, він не замінює особу, яка притягається до відповідальності, а діє поряд з нею. Навіть, якщо порушник визнає себе винним, захисник вправі за наявності для цього підстав відстоювати перед органом, який розглядає його справу, невинність чи меншу винність. Адвокат не має права використовувати свої повноваження на шкоду особі, в інтересах якої він прийняв доручення. Адвокат не має права прийняти доручення про подання юридичної допомоги у випадках, коли він у даній справі подає або раніше подавав юридичну допомогу особам, інтереси яких суперечать інтересам особи (ст. 7 Закону України «Про адвокатуру»).

Захисник під час участі у справі користується тими самими правами, що й особа, яка притягається до відповідальності.

Стаття 501. Представник органу доходів і зборів.

1. Представник органу доходів і зборів, посадові особи якого здійснювали провадження у справі про порушення митних правил, підтримує позицію цього органу щодо притягнення до адміністративної відповідальності особи, яка вчинила правопорушення, під час розгляду зазначеної справи судом.

2. Представник органу доходів і зборів здійснює свої повноваження в суді на підставі належно оформленої довіреності, виданої органом доходів і зборів.

3. Представник органу доходів і зборів має право ознайомлюватися з документами, долученими до справи, робити з них витяги або знімати копії, одержувати копії рішень, постанов, ухвал суду, брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у дослідженні доказів, ставити запитання іншим особам, які беруть участь у справі, заявляти клопотання та відводи, давати усні та письмові пояснення суду, подавати свої доводи, міркування щодо питань, які виникають під час судового розгляду, і заперечення проти клопотань, доводів і міркувань інших осіб, які беруть участь у справі, ознайомлюватися з журналом судового засідання, знімати з нього копії та подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, прослуховувати запис фіксування судового засідання технічними засобами, робити з нього копії, подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, оскаржувати рішення, постанови і ухвали суду, користуватися іншими процесуальними правами, встановленими законом.

Участь представника органу доходів і зборів у судових засіданнях під час розгляду адміністративної справи про порушення митних правил здійснюється з метою забезпечення належного представництва законних інтересів держави при розгляді справ про порушення митних правил. Реалізація покладених на представника завдань з підтримання позиції органу доходів і зборів щодо притягнення до адміністративної відповідальності особи, яка вчинила правопорушення, здійснюється як під час розгляду зазначеної справи судом, а так і шляхом вжиття відповідних заходів з оскарження рішень суду, прийнятих не на користь держави.

Стаття 502. Експерт.

1. Експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку.

2. Експерт призначається посадовою особою органу доходів і зборів, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях.

3. Експерт зобов'язаний надати об'єктивні висновки з поставлених перед ним питань.

4. Експерт має право:

1) ознайомлюватися з матеріалами справи, які стосуються предмета експертизи;

2) заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для надання висновків.

Експерт не може брати участі в розгляді справи, якщо він особисто, прямо чи побічно зацікавлений у результаті справи; якщо він є родичем осіб, які беруть участь у справі; якщо він перебуває в особливих стосунках з особами, які беруть участь у справі; якщо будуть встановлені інші обставини, які викликають сумнів у його безсторонності.

Експерт, крім того, не може брати участі у розгляді справи, якщо він: знаходиться або знаходився у службовій або іншій залежності від сторін, інших осіб, які беруть участь у справі; провадив ревізію, матеріали якої послужили підставою до порушення даної цивільної справи; виявився некомпетентним.

Експерт зобов'язаний з'явитися на виклик посадової особи органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях.

Експерт має право не лише знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, і заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для подання висновку, а й з дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яка притягається до відповідальності, потерпілому, свідкам запитання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім при розгляді справи.

Експерт має право відмовитись від подання висновку, якщо наданих йому матеріалів недостатньо або якщо він не має необхідних знань для виконання покладеного на нього обов'язку.

Експерт несе відповідальність за злісне ухилення від явки та за дачу завідомо неправдивого висновку або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 503. Перекладач.

1. Перекладачем може бути особа, яка володіє мовою, знання якої необхідне для здійснення перекладу під час провадження у справі про порушення митних правил.

2. Перекладач зобов'язаний точно і в повному обсязі здійснювати доручений йому переклад, у разі необхідності брати участь у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

3. Як перекладач може виступати посадова особа органу доходів і зборів.

Перекладач призначається органом (посадовою особою), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення. Перекладач зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і зробити повно й точно доручений йому переклад.

Перекладач не може бути залучений до процесуальних дій, якщо він особисто, прямо чи побічно зацікавлений у результаті справи; якщо він є родичем осіб, які беруть участь у справі; якщо він перебуває в особливих стосунках з особами, які беруть участь у справі; якщо будуть встановлені інші обставини, які викликають сумнів у його безсторонності.

Перекладач несе відповідальність за злісне ухилення від явки та за подання завідомо неправдивого перекладу або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків відповідно до чинного законодавства України.

Перекладач залучається з метою виконання лише однієї функції – повно і точно виконати переклад. Таким чином, не допускається поєднання в одній особі функцій перекладача та особи, що веде провадження у справі про порушення митних правил або розглядає дану справу, адвоката, представника, свідка чи іншого учасника процесу. Разом з тим належність перекладача до посадових осіб органів доходів і зборів не є підставою для відводу.

Стаття 504. Свідок у справі про порушення митних правил.

1. Свідком може бути будь-яка особа, якщо є підстави вважати, що їй відомі обставини, що підлягають встановленню у справі про порушення митних правил.

2. За викликом органу, посадова особа якого здійснює провадження у справі про порушення митних правил, свідок зобов'язаний з'явитися у призначений час до цього органу і дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме йому у справі та відповісти на поставлені запитання.

3. Свідок має право:

1) давати показання рідною мовою або іншою мовою, якою він вільно володіє, і користуватися допомогою перекладача;

2) заявляти відвід перекладачу;

3) знати, у зв'язку з чим і в якій справі він опитується;

4) власноручно викладати свої показання в протоколі опитування;

5) обирати за власним бажанням захисника під час опитування чи проведення інших процесуальних дій за своєю участю відповідно до цього Кодексу та на іншу правову допомогу в порядку, встановленому законом, а також відмовитися від запрошеного ним захисника. Захисник може запрошуватися свідком, його законним представником, а також іншими особами на його прохання чи за його згодою;

6) користуватися нотатками і документами при даванні пояснень у тих випадках, коли показання стосуються будь-яких розрахунків та інших даних, які йому важко тримати в пам'яті;

7) відмовитися давати пояснення щодо себе, членів сім'ї та близьких родичів, а також у разі, якщо у нього немає можливості вільно, без неправомірних обмежень, отримати правову допомогу в обсязі і формах, як він того потребує, в тому числі запросити захисника;

8) знайомитися з протоколом опитування і клопотати про внесення до нього змін, доповнень і зауважень, власноручно робити такі доповнення і зауваження;

9) оскаржувати дії посадової особи органу доходів і зборів, яка проводила опитування, в порядку, встановленому цим Кодексом;

10) одержувати відшкодування витрат, пов'язаних з викликом для дачі пояснень.

4. У разі наявності відповідних підстав свідок має право на забезпечення безпеки шляхом застосування заходів, передбачених законом.

Свідок зобов'язаний дати правдиві показання про відомі йому обставини.

Не можуть бути свідками особи, нездатні через свої фізичні або психічні вади правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, або давати про них правильні показання.

За злісне ухилення від явки та за давання завідомо неправдивих показань або за відмову від подання показань без законних на те підстав свідок несе відповідальність згідно з чинним законодавством України.

У якості свідків можуть бути залучені неповнолітні особи, але в обов'язковій присутності педагога або близьких для свідка осіб (батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників), якщо вони не зацікавлені у справі.

Прізвища та адреси свідків, якщо такі є, обов'язково заносяться до протоколу про порушення митних правил.

Перешкоджання з'явленню свідка за викликом, примушування його до відмови від давання показань, а також до давання завідомо неправдивих показань шляхом погроз, або підкуп свідка з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання карається відповідно до чинного законодавства України.

У разі виникнення реальної загрози життю, здоров'ю, житлу чи майну свідок має право на отримання безпеки. Реалізація цього права здійснюється шляхом подання до органу дізнання, слідчому, прокурору або суду заяви чи повідомлення про загрозу безпеки особи.

Стаття 505. Поняті у справі про порушення митних правил.

1. Понятими є особи, які залучаються до участі у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

2. Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у справі. Понятим не може бути родич особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, її представника, а також працівники органів доходів і зборів.

3. Поняті, присутні при проведенні процесуальних дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі проведеним діям.

Поняті, в кількості не менше двох, можуть залучатися під час проведення процесуальних дій, в тому числі у наступних випадках: при пред'явленні особам, які вчинили порушення митних правил, або свідкам товарів, транспортних засобів та документів для впізнання, а також при проведенні особистого огляду.

В останньому випадку поняті повинні бути однієї статі з особою, яка проходить огляд.

За бажанням особи, яка проводить процесуальні дії, можуть залучатись поняті, навіть якщо це прямо не передбачено Законом.

Поняті запрошуються для того, щоб засвідчити в протоколі факт, зміст та результати дій, що проводяться в їх присутності. Саме про це вони можуть бути опитані в разі необхідності в якості свідків. Поняті мають право з приводу проведених дій робити зауваження, які підлягають занесенню у протокол.

Понятими мають виступати незацікавлені в справі особи. Неприпустиме запрошення понятим особи, яка притягується до адміністративної відповідальності адвоката, свідка, експерта або перекладача.

Понятими в справі про порушення митних правил не можуть бути працівники органів доходів і зборів України, а також працівники правоохоронних органів (суд, прокуратура, МВС та СБУ), в провадженні яких може потім знаходитися справа.

Стаття 506. Обставини, що виключають можливість здійснення посадовою особою органу доходів і зборів провадження у справі про порушення митних правил.

1. Посадова особа органу доходів і зборів не може здійснювати провадження у справі про порушення митних правил, якщо вона є родичем особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення, її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні у справі, а також коли існують інші обставини, які дають підстави вважати, що ця посадова особа може бути особисто заінтересована у вирішенні справи.

2. Питання про передачу такої справи іншій посадовій особі органу доходів і зборів вирішується керівником цього органу або його заступником.

3. Якщо керівник органу доходів і зборів, в якому здійснюється провадження у справі про порушення митних правил, є родичем особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні у справі, а також якщо існують інші обставини, які дають підстави вважати, що керівник зазначеного органу може бути особисто заінтересованим у розгляді справи, справа підлягає передачі іншому органу доходів і зборів.

З метою уникнення конфлікту інтересів посадової особи державного органу, посадова особа не повинна здійснювати провадження у адміністративній справі про порушення митних правил, приймати рішення по справі, проводити будь-які процесуальні дії по справі за умови, що фігурантами у справі виступають родичі (батьки, дружина, чоловік, діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки та інші). А також, коли існують інші очевидні посадовій особі обставини, коли ця особа особисто заінтересована у вирішенні справи (близькі стосунки, існування відповідної залежності, обумовленої фінансовими, договірними та іншими взаємовідносинами).

У такому випадку зазначена вище посадова особа повинна негайно повідомити про наявність таких обставин безпосередньому керівнику, тоді справа про порушення митних правил має бути передана до іншого органу доходів і зборів.

Глава 70. Адміністративне затримання

Стаття 507. Мета і порядок застосування адміністративного затримання.

1. З метою припинення порушення митних правил, встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення, допускається адміністративне затримання особи, яка вчинила таке порушення, на строк до трьох годин.

2. Адміністративне затримання здійснюється посадовою особою органу доходів і зборів за вмотивованим письмовим рішенням керівника цього органу або його заступника, а в разі їх відсутності (в нічний час, у вихідні та святкові дні тощо) – старшого чергової зміни.

3. Працівники правоохоронних органів та військовослужбовці повинні надавати допомогу посадовим особам органу доходів і зборів, які здійснюють адміністративне затримання, в разі вчинення опору або спроби втечі особи, яка підлягає затриманню, з місця події.

4. Строк адміністративного затримання обчислюється з моменту доставлення особи до службового приміщення органу доходів і зборів або до іншого приміщення, де проведення необхідних дій з метою, визначеною в частині першій цієї статті, є можливим.

5. У разі виявлення порушення митних правил, за яке цим Кодексом передбачено застосування адміністративного стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, строк адміністративного затримання особи, яка знаходиться у службовому приміщенні органу доходів і зборів або в іншому приміщенні у зв'язку з проведенням митного контролю або митного оформлення таких товарів, транспортних засобів, обчислюється з моменту винесення вмотивованого письмового рішення про її адміністративне затримання. Митний контроль та митне оформлення товарів, транспортних засобів при цьому зупиняються. У разі виявлення інших порушень митних правил строк адміністративного затримання обчислюється з моменту завершення митного контролю та митного оформлення.

6. Про адміністративне затримання складається протокол, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. У протоколі обов'язково зазначаються: дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого, час і підстави затримання, робиться відмітка про застосування фізичної сили або спеціальних засобів, якщо таке мало місце.

7. Протокол підписується посадовою особою, яка його склала, і затриманою особою. У разі відмови затриманої особи від підписання протоколу в протоколі робиться запис про це. Копія протоколу вручається затриманій особі.

8. Орган доходів і зборів, який здійснив тимчасове затримання особи, невідкладно повідомляє про це її родичів, а якщо затриманий громадянин-нерезидент не має родичів на території України – дипломатичне представництво або консульську установу відповідної іноземної держави.

Адміністративне затримання – короткочасний примусовий захід, що застосовується з метою припинення порушення митних правил, установлення особи, яка вчинила порушення митних правил, складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення.

Адміністративне затримання може бути проведене тільки за наявності факту порушення митних правил.

Адміністративне затримання здійснюється посадовою особою органу доходів і зборів для документування всіх обставин здійсненого порушення митних правил у випадках вчинення опору, спроби

знищення безпосередніх предметів правопорушення або запобігання втечі правопорушника з метою притягнення його до відповідальності у встановленому законом порядку.

Адміністративне затримання здійснюється посадовою особою органу доходів і зборів за вмотивованим письмовим рішенням керівника цього органу або його заступника, а в разі їх відсутності (в нічний час, у вихідні та святкові дні тощо) – старшого чергової зміни.

Адміністративне затримання може бути проведене тільки за наявністю правопорушення, тільки у відношенні правопорушника та при наявності вмотивованого рішення про адміністративне затримання встановленої форми з метою припинення порушення митних правил, встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення.

У разі вчинення опору або спроби втечі з місця події особи, до якої застосовується адміністративне затримання, доцільно проводити затримання за допомогою працівників правоохоронних органів і/або військовослужбовців.

Адміністративне затримання громадянина, який учинив порушення митних правил, допускається на строк до трьох годин.

Строк адміністративного затримання обчислюється з моменту доставлення особи до службового приміщення органу доходів і зборів або до іншого приміщення, де проведення необхідних дій з метою, визначеною частиною першою статті 507 МК України цієї статті, є можливим.

У разі виявлення порушення митних правил, за яке МК України передбачено застосування адміністративного стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, строк адміністративного затримання особи, яка знаходиться у службовому приміщенні органу доходів і зборів або в іншому приміщенні у зв'язку з проведенням митного контролю або митного оформлення таких товарів, транспортних засобів, обчислюється з моменту винесення вмотивованого письмового рішення про її адміністративне затримання. Митний контроль та митне оформлення товарів, транспортних засобів при цьому зупиняється.

У разі виявлення інших порушень митних правил строк адміністративного затримання обчислюється з моменту завершення митного контролю та митного оформлення.

Про кожний випадок затримання особи складається протокол, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів. У протоколі обов'язково зазначаються: дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого, час і підстави затримання, підпис особи, щодо якої винесено рішення про адміністративне затримання про ознайомлення з таким рішенням, а також робиться відмітка про застосування фізичної сили або спеціальних засобів, якщо таке мало місце.

У разі відмови особи, щодо якої винесено рішення про адміністративне затримання, від підписів у протоколі адміністративного затримання до його складання залучаються поняті.

Протокол підписується особою, адміністративне затримання якої здійснено, понятими, якщо вони залучались до складання протоколу, й посадовою особою органу доходів і зборів, яка склала протокол. Копія протоколу вручається громадянину, якого було затримано.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала, і затриманою особою. У разі відмови затриманої особи від підписання протоколу в протоколі робиться запис про це, який засвідчується понятими. Копія протоколу вручається затриманій особі.

Орган доходів і зборів, який здійснив тимчасове затримання особи, невідкладно повідомляє про це її родичів, а якщо затриманий громадянин-нерезидент не має родичів на території України – дипломатичне представництво або консульську установу відповідної іноземної держави.

Глава 71. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення

Стаття 508. Проведення процесуальних дій.

1. У справі про порушення митних правил процесуальні дії проводяться з метою отримання доказів, необхідних для правильного вирішення цієї справи.

2. До процесуальних дій належать:

- 1) складення протоколу про порушення митних правил;**
- 2) опитування осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідків, інших осіб;**

3) витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил, або належним чином завірених їх копій чи витягів з них;

4) тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, та документів на них;

5) митне обстеження;

6) пред'явлення товарів, транспортних засобів і документів для впізнання;

7) експертиза;

8) взяття проб та зразків для проведення дослідження (аналізу, експертизи).

3. Під час проведення процесуальних дій, зазначених у пунктах 2, 4-6, 8 частини другої цієї статті, складаються протоколи, форми яких встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Справа про порушення митних правил розпочинається з фіксації правопорушення та проведення невідкладних процесуальних дій.

Глава 70 МК України містить правові норми, що регламентують процес доказування по справах про порушення митних правил, тобто отримання, перевірку та оцінку доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, тому основними нормативними актами виступають МК України та КУпАП.

Відповідно до ст.245 КУпАП завданнями провадження в справах про адміністративні правопорушення є своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності.

Обставини, що підлягають доказуванню при провадженні по справі про порушення митних правил, є предметом доказування. Ст. 251 КУпАП визначає поняття доказів по справах про адміністративні правопорушення, коло обставин, що підлягають доказуванню, та джерела доказів. У статті зазначається, що «доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами».

Таким чином, ст. 508 МК України встановлює чітко визначений перелік процесуальних дій у справі про порушення митних правил з метою подальшої фіксації цих процесуальних дій і використання даної інформації в якості доказів у цій справі.

Фіксація порушення, як вже зазначалось, здійснюється шляхом складення протоколу. Крім того, при проведенні таких процесуальних дій, як опитування осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідків, інших осіб; тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, та документів на них; митне обстеження; пред'явлення товарів, транспортних засобів і документів для впізнання; взяття проб та зразків для проведення дослідження (аналізу, експертизи) складаються протоколи, форми яких встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

При провадженні процесуальних дій повинні дотримуватись прав учасників цих дій. У тих випадках, коли до участі в справі допущений адвокат або представник особи-правопорушника, що здійснює юридичну допомогу, він може бути присутнім при проведенні процесуальних дій, що провадяться за участю особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Особам, які беруть участь у проведенні процесуальної дії, роз'яснюються їхні права та обов'язки. Всі вищезазначені процесуальні дії повинні здійснюватись та фіксуватись у порядку, передбаченому МК України та відповідно до вимог чинного законодавства, інакше фактичні дані, отримані в результаті їх проведення, не можуть мати доказової сили.

Дотримання вимог законодавства щодо провадження процесуальних дій, установлених у зазначеній главі, має суттєве значення, оскільки неналежне виконання хоча б однієї процесуальної дії яв-

ляє собою порушення процесуальних норм, що в свою чергу є підставою для скасування постанови у справі про порушення митних правил.

Стаття 509. Опитування осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідків, інших осіб.

1. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, може опитувати особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення, а також свідків, інших осіб.

2. Особи, які викликаються для опитування, повинні з'явитися на виклик органу доходів і зборів і правдиво повідомити все, що їм відомо про обставини, які стосуються справи про порушення митних правил.

3. Особи, які підлягають опитуванню у справі, викликаються повісткою, яка вручається їм під розписку, або телефонограмою, телеграмою чи за допомогою інших засобів зв'язку.

4. У повістці зазначаються прізвище, ім'я, по батькові особи, яка викликається для опитування, посада, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, місце та час явки.

5. Про проведення опитування складається протокол за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Посадова особа, яка здійснює провадження у справі про порушення митних правил, може викликати й опитати будь-яку особу, якій можуть бути відомі обставини, що підлягають установленню.

Особи, які підлягають опитуванню у справі, викликаються повісткою, яка вручається їм під розписку, або телефонограмою, телеграмою чи за допомогою інших засобів зв'язку.

У повістці зазначається прізвище, ім'я, по батькові особи, яка викликається для опитування, посада, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, місце та час явки.

Перед опитуванням слід установити особу опитуваного, роз'яснити йому його права, передбачені статтею 63 Конституції України, і з'ясувати, чи володіє ця особа українською мовою, чи потрібен їй перекладач, на якій мові будуть даватись пояснення. На початку опитування з'ясовуються відношення особи, що опитується, до обставин учинення правопорушення й інші потрібні відомості про неї.

Свідків, яких викликано за одним і тим же фактом, слід опитувати порізно й за відсутності інших свідків.

Опитування по суті справи, яка перебуває в провадженні, рекомендовано починати пропозицією до особи повідомити все, що їй відомо про обставини, у зв'язку з якими вона була викликана для опитування. Після цього посадова особа органу доходів і зборів може їй ставити питання.

Опитування осіб віком від 14 до 16 років проводиться в присутності законних представників, педагога або іншої особи, що супроводжує неповнолітнього за дорученням батьків.

Перед початком опитування цим особам роз'яснюються їхні права, про що в протоколі вчиняється відповідний запис. Зазначені особи, які присутні при опитуванні, з дозволу посадової особи, яка проводить опитування, можуть задавати опитуваній особі питання. Посадова особа органу доходів і зборів може відвести питання, але відведене питання повинно бути занесене до протоколу. Відібрання пояснень оформлюється протоколом довільної форми, свідчення записуються від першої особи й, по можливості, дослівно, всі питання, поставлені особі, і відповіді на них обов'язково заносяться до протоколу. По закінченні опитування протокол пред'являють опитуваній особі для прочитання або на її прохання протокол зачитується вголос.

Особа, яку опитували, має право вимагати доповнення протоколу й унесення в нього поправок. Ці доповнення й поправки підлягають обов'язковому занесенню до протоколу. Після того, як протокол прочитано, у ньому вчиняється запис про те, що всі свідчення записані зі слів опитуваної особи вірно й прочитані нею або написані нею власноручно, доповнень і зауважень немає. Такий запис вчиняється опитуваною особою власноручно або підписується нею, якщо запис виконано посадовою особою органу доходів і зборів, яка проводила опитування.

Якщо протокол написано на кількох аркушах, то опитана особа й особи, які були присутні при опитуванні, підписують кожний аркуш окремо. Після подання свідчень, на прохання особи, що була опитана, їй має бути надана можливість написати свої свідчення власноручно, про що в протоколі опитування робиться відповідний запис. У разі проведення опитування за участі перекладача, протокол опитування повинен включати запис про роз'яснення перекладачеві його обов'язків, що за-

свідчується підписом перекладача. Перекладач підписує кожний аркуш протоколу й протокол в цілому. Особа, яку опитують, своїм підписом у кінці протоколу підтверджує, що зроблений усно переклад протоколу відповідає її свідченням. Якщо протокол опитування було перекладено на іншу мову письмово, то переклад у цілому й кожний його аркуш окремо повинен бути підписаний перекладачем і особою, яка опитувалась. У протоколі вчиняється запис щодо роз'яснення особі, яка опитується, її права на відмову від перекладача. За наявності заяви про відвід перекладача вона додається до протоколу.

Особі, яка відмовилася підписати протокол, повинна бути надана можливість викласти мотиви відмови від підпису, які вносяться до протоколу або додаються до нього у вигляді окремого пояснення.

Якщо особа через свої фізичні вади чи з інших причин позбавлена можливості підписати протокол процесуальної дії або інші протоколи, про це робиться позначка у протоколі. Такий протокол засвідчується підписом посадової особи органу доходів і зборів, яка його склала, а також підписами понятих.

Посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює провадження у справі про порушення митних правил, або начальник цього органу чи його заступник має право доручити посадовій особі іншого органу доходів і зборів проведення окремих процесуальних дій, зокрема опитування.

Про проведення опитування складається протокол за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Стаття 510. Витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил.

1. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, може витребувати документи, необхідні для розгляду справи, у тому числі матеріали фото- і кінозйомки, звуко- і відеозапису, інформаційних баз та банків даних, а також інші носії інформації.

2. Особа, якій адресовано вимогу про подання документів, зобов'язана не пізніше як у п'ятиденний строк надіслати їх посадовій особі органу доходів і зборів, яка вимагає подати документи.

3. У разі якщо відсутність документів може призвести до порушення господарської діяльності підприємства або неможливості підготовки та подання установленої законодавством звітності, особа, якій адресовано вимогу про подання документів, надає належним чином завірені копії таких документів або витяги з них з письмовим обґрунтуванням неможливості надання оригіналів документів.

Кожна процесуальна дія являє собою вторгнення у сферу охоронюваних законом прав та інтересів, тому воно може бути проведено лише за наявності певної мети і достатньої підстави для її проведення.

Доказова база скоєння правопорушення включає в себе і відповідні документи. Тому посадова особа органу доходів і зборів, яка здійснює провадження у справі про порушення митного законодавства, вправі витребувати від посадових осіб підприємств і фізичних осіб документи, необхідні для провадження у справі та її розгляду.

Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, може витребувати документи, необхідні для розгляду справи, у тому числі матеріали фото- і кінозйомки, звуко- і відеозапису, інформаційних баз та банків даних, а також інші носії інформації. Витребування документів – це обґрунтована вимога органу доходів і зборів у встановленій відповідно до чинного законодавства формі, до особи, щодо якої здійснюється провадження у справі про порушення митних правил.

Така вимога викладається письмово в довільній формі із зазначенням строку виконання – 5 діб.

Посадова особа органу доходів і зборів не має права витребувати від особи-правопорушника митних правил документи, які не стосуються справи про порушення митних правил.

Особа, якій адресовано вимогу про подання документів, зобов'язана не пізніше встановленого строку надіслати їх посадовій особі органу доходів і зборів, яка вимагає їх.

У разі якщо відсутність документів може призвести до порушення господарської діяльності підприємства або неможливості підготовки та подання установленої законодавством звітності, особа, якій адресовано вимогу про подання документів, надає належним чином завірені копії таких документів або витяги з них з письмовим обґрунтуванням неможливості надання оригіналів документів.

Стаття 511. Тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів і документів.

1. Товари – безпосередні предмети порушення митних правил та відповідні документи, необхідні як докази у справі про порушення митних правил, можуть тимчасово вилучатися. Документи, які перебувають в електронному вигляді, вилучаються разом з відповідними носіями.

2. У разі виявлення порушень митних правил, передбачених статтями 471-473, 476, 482-484 цього Кодексу, вилучення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які підлягають конфіскації відповідно до цих статей, а також відповідних документів є обов'язковим.

3. У разі вчинення порушення митних правил особою, яка не має в Україні постійного місця проживання або адреси, допускається вилучення товарів, транспортних засобів у кількості, необхідній для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, транспортних засобів відповідно до частини другої статті 541 цього Кодексу.

4. Вилучені товари, транспортні засоби та документи повинні бути перелічені у протоколі, що складається в передбачених цим Кодексом випадках, або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів та документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

Тимчасове вилучення документів – це процесуальна дія, що являє собою процес відібрання документів, у тому числі й документів, які перебувають в електронному вигляді разом з відповідними носіями, у встановленій відповідно до чинного законодавства формі, в особи, щодо якої здійснюється провадження у справі про порушення митних правил.

Тимчасове вилучення полягає в примусовому припиненні володіння, розпорядження особою, що скоїла порушення митних правил, зазначеними предметами та їх використання.

Наведений у пункті 3 статті 461 МК України перелік предметів, що можуть бути тимчасово вилучені, є вичерпним.

Посадова особа органу доходів і зборів не має права вилучати у особи-правопорушника митних правил документи, які не стосуються справи про порушення митних правил.

Тимчасово вилучені товари, транспортні засоби та документи повинні бути перелічені у протоколі про порушення митних правил або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів і документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

У випадках, якщо предмети, що підлягають тимчасовому вилученню на підставі ст. 511 МК України, виявлено після складання протоколу про порушення митних правил, наприклад, під час проведення митного обстеження, такі предмети вилучаються за протоколом про тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів і документів у справі про порушення митних правил, форма якого встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

При проведенні тимчасового вилучення обов'язкова участь понятих (не менше 2-х осіб).

Тимчасове вилучення проводиться в присутності особи, у якої вилучаються товари, транспортні засоби, документи. Цією особою може бути власник (володілець) майна, що вилучається, або його законний представник (представники), водій транспортного засобу або експедитор, представник підприємства (організації), де проводиться тимчасове вилучення.

Тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів, документів за відсутності особи, в якій вони вилучаються, можливо виключно у випадках, коли ця особа свідомо уникає участі в процесуальній дії (ігнорує запрошення, вимоги посадової особи органу доходів і зборів, втікає з місця події), або таку особу неможливо встановити (предмети, що підлягають тимчасовому вилученню, перебувають на дорозі, на території, що не охороняється, тощо).

Причини відсутності особи, у якої тимчасово вилучаються товари, транспортні засоби, документи, якщо вони стали відомі на момент складення протоколу, зазначаються в протоколі.

Назви предметів, транспортних засобів і документів, що тимчасово вилучаються, обов'язково повинні бути перелічені в протоколі або в додатку до нього з точним зазначенням реквізитів документів, ідентифікаційних ознак (номера, колір, розмір тощо), кількості, одиниць виміру, ваги, а також вартості предметів, транспортних засобів.

У випадках, коли під час складання протоколу неможливо встановити реальну вартість тимчасово вилучених предметів, напроти найменувань таких предметів у графі «вартість» потрібно вчинити запис «оцінка буде проведена додатково».

Копія протоколу вручається під підпис особі, у якої тимчасово вилучено товари, транспортні засоби, документи.

У разі відмови цієї особи одержати примірник протоколу, до протоколу вноситься відповідний запис з підписом посадової особи органу доходів і зборів, що склала протокол, після чого зазначений примірник надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною в органі доходів і зборів адресою.

Тимчасово вилучені предмети зберігаються на складі органу доходів і зборів або в іншому визначеному його керівником місці до набрання чинності постановою у справі про порушення митних правил.

Тимчасово вилучені безпосередні предмети порушень митних правил, а також товари, транспортні засоби, тимчасово вилучені в розмірах, потрібних для забезпечення стягнення штрафу або вартості безпосередніх предметів порушень митних правил і транспортних засобів, що використовувалися для їх переміщення через митний кордон України, підлягають поверненню власникам або вповноваженим ними представникам:

– у разі винесення судом постанови у справі про порушення митних правил про закриття провадження у справі. При цьому органу доходів і зборів потрібно враховувати необхідність сплати власником вилучених предметів або вповноваженим ним представником митних платежів, якщо такі передбачено митним законодавством;

– у разі винесення судом постанови у справі про порушення митних правил про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу. При цьому органу доходів і зборів потрібно враховувати виконання правопорушником постанови суду і сплату митних платежів, якщо такі передбачено митним законодавством.

Вилучені документи залишаються в справі про порушення митних правил. Як виняток, ці документи можуть бути передані власникам або їх представникам на їх обґрунтовану письмову вимогу, у випадку якщо справа про порушення митних правил розглядається органом доходів і зборів та зберігається в ньому. У таких випадках у справі залишаються копії цих документів, завірені посадовою особою органу доходів і зборів.

Стаття 512. Оскарження тимчасового вилучення товарів, транспортних засобів.

1. Тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів та документів, зазначених у частині першій статті 511 цього Кодексу, може бути оскаржено в порядку, встановленому главою 4 цього Кодексу та іншими законами України.

2. Подання скарги на рішення про застосування тимчасового вилучення товарів, транспортних засобів та документів, зазначених у частині першій статті 511 цього Кодексу, не зупиняє дію такого рішення.

Частиною третьою ст. 25 МК України передбачені права осіб щодо оскарження рішення, дії або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб, а саме кожна особа має право оскаржити рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників, якщо вважає, що цими рішеннями, діями або бездіяльністю порушено її права, свободи чи інтереси.

Частиною четвертою цієї статті передбачено, що скарга на рішення, дії чи бездіяльність посадової особи або іншого працівника органу доходів і зборів, організації (включаючи заступника керівника) подається керівникові цього органу, організації.

Слід зазначити, що відповідно до частини третьої ст. 24 МК України правила глави 4 МК України «Оскарження рішень, дій та бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них» застосовуються у всіх випадках оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, організацій, їх посадових осіб та інших працівників, крім оскарження постанов по справах про порушення митних правил та випадків, коли законом встановлено інший порядок оскарження зазначених рішень, дій чи бездіяльності.

Ст. 267 КУпАП регламентує, що вилучення речей та документів, тимчасове затримання транспортного засобу може бути оскаржено заінтересованою особою у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) відносно органу (посадової особи), який застосував ці заходи, прокуророві або до суду. Оскарження чи опротестування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення не зупиняє їх виконання.

Стаття 513. Проведення митних обстежень.

1. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил і яка має достатні підстави вважати, що на території або в приміщеннях підприємств, або в транспортних засобах, що їм належать, знаходяться товари, що є безпосере-

дніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, а також документи та інформація, у тому числі ті, що перебувають в електронному вигляді, необхідні для розгляду справи про порушення митних правил, може проводити митне обстеження таких територій, приміщень або транспортних засобів.

2. Митне обстеження проводиться з метою виявлення товарів, документів, інформації, зазначених у частині першій цієї статті, та їх тимчасового вилучення відповідно до статті 51 цього Кодексу.

3. Митне обстеження проводиться у присутності посадових осіб підприємств, зазначених у частині першій цієї статті.

4. Посадові особи органів доходів і зборів мають право запросити до участі у митному обстеженні спеціалістів.

5. Про проведення митного обстеження складається протокол за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Проведення митних обстежень – процесуальна дія, яка проводиться за вмотивованим рішенням посадової особи органу доходів і зборів. Митне обстеження проводиться посадовою особою органу доходів і зборів з метою виявлення та вилучення доказів по справі, якщо є достатні підстави вважати, де і в яких осіб вони знаходяться. Для роз'яснення питань, що потребують спеціальних знань з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо для участі у митному обстеженні залучаються спеціалісти.

Митне обстеження є цільовим, примусовим обслідуванням транспортних засобів, приміщень і територій підприємств з метою виявлення та тимчасового вилучення:

- безпосередніх предметів порушення митних правил;
- товарів зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю;
- транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України;
- документів та інформації, у тому числі ті, що перебувають в електронному вигляді, необхідних для розгляду справи про порушення митних правил.

Митне обстеження може проводитись тільки в межах провадження в справі про порушення митних правил.

Митне обстеження проводиться у присутності посадових осіб підприємств, на яких здійснюється ця процесуальна дія.

Митне обстеження територій і приміщень підприємств, транспортних засобів проводиться в присутності понятих (не менше 2-х осіб). Посадова особа органу доходів і зборів, яка організує й проводить обстеження територій і приміщень підприємств, зобов'язана залучити до участі в обстеженні власника (володільця) об'єкта обстеження або його законного представника, а при проведенні обстеження транспортного засобу – його власника (володільця), або водія, або експедитора. Для роз'яснення питань, що потребують спеціальних знань, для участі в процесуальній дії можуть залучатися спеціалісти (експерти).

Про проведення митного обстеження складається протокол, форма якого встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

У протоколі зазначається місце й дата проведення митного обстеження; посада й прізвище особи, яка склала протокол; прізвища, імена, по батькові осіб, які брали участь або були присутніми при митному обстеженні, адреси понятих; назва обстежуваного об'єкта, адреса й місце його розташування; час початку, закінчення митного обстеження; зміст, умови цього обстеження й виявлені під час його проведення суттєві для справи обставини.

Якщо під час проведення митного обстеження застосовувались фотографування, кіно- й відеозйомка, звукозапис або використовувались інші технічні засоби контролю, у протоколі повинні бути зазначені їх назви, умови й порядок їх застосування, об'єкти, щодо яких вони були застосовані, а також одержані результати митного обстеження.

Під час проведення митного обстеження понятим, свідкам, спеціалістам (експертам) роз'яснюються їхні обов'язки, про що в протоколі вчиняється відповідний запис.

Протокол підписується посадовою особою, що його склала, посадовою особою підприємства, на території або в приміщеннях якого проводилося митне обстеження, понятими, спеціалістом (експертом) та іншими особами, якщо вони залучались до проведення митного обстеження.

До протоколу додаються фотографічні негативи й знімки, кіноплівки, діапозитиви, фонограми, відеокасети, плани, схеми, зліпки та відбитки, які були зроблені під час проведення митного обстеження.

Якщо хтось із учасників митного обстеження відмовляється підписати протокол, про це в протоколі вчиняється відповідний запис, який підписується особою, яка проводила митне обстеження. Особі, яка відмовилась підписати протокол, повинна бути надана можливість дати пояснення про причини відмови, які вносяться чи додаються до протоколу.

Митне обстеження проводиться посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. Решта осіб допомагає їй і діє тільки за її вказівкою. Митне обстеження може бути проведене в будь-який час доби в разі наявності потрібного освітлення.

Послідовність митного обстеження залежить від обставин у конкретному випадку, у ході його проведення посадовою особою повинно бути забезпечено ретельний огляд усіх об'єктів, які перебувають у місці обстеження.

До проведення митного обстеження посадовій особі органу доходів і зборів рекомендується здійснити підготовку, під час якої визначити мету й час проведення митного обстеження, предмети й документи, які підлягають виявленню, учасників митного обстеження, технічні засоби пошуку й фіксації, які будуть використовуватися в ході митного обстеження. На початку митного обстеження визначається обсяг і послідовність роботи. До початку відповідних дій рекомендується зробити орієнтовальні оглядові фотознімки, а також фотознімки найбільш важливих (вузлових) ділянок об'єкта, що обстежується.

Митне обстеження може бути послідовним (оглядається вся територія, приміщення, транспортний засіб), вибіркоvim (огляд окремих місць, де передбачається можливе розташування предметів і документів, які підлягають виявленню), частковим (обстеження тільки тих приміщень, місць, у яких, виходячи з розміру, можливе розташування предметів і документів, які підлягають виявленню).

У ході проведення митного обстеження посадова особа, яка його проводить, повинна спостерігати за реакцією посадових осіб підприємства, на території або в приміщеннях якого проводиться митне обстеження, представника транспортної організації, оскільки це може допомогти встановити місцезнаходження об'єктів, що розшуковуються.

На заключній стадії митного обстеження здійснюється фіксація результатів обстеження в протоколі.

Усе виявлене на місці події повинно бути пред'явлене понятим та іншим особам, які беруть участь у митному обстеженні і які, як правило, повинні переміщуватись разом із посадовою особою, яка проводить митне обстеження. Огляд предметів і документів, виявлених під час митного обстеження, здійснюється, як правило, на місці проведення відповідної дії. Якщо для більш ретельного огляду предметів і документів потрібно більше часу або за інших обставин, огляд провадиться в органі доходів і зборів або в іншому приміщенні.

У випадках, якщо під час огляду предметів і документів, що зберігаються в приміщеннях, упаковках, транспортних засобах тощо, які опечатані або опломбовані, виявлено предмети, що підлягають тимчасовому вилученню, слід під час їх розпечатування забезпечити збереження пломб і відбитків печаток.

По закінченні митного обстеження, у разі потреби, запаковані пломби й печатки передають на експертне криміналістичне дослідження на предмет з'ясування, розпечатувалися вони чи ні.

Під час проведення митного обстеження посадова особа органу доходів і зборів на підставі ст. 517 МК України має право провести взяття проб і зразків товарів, зразків підписів, почерків для проведення експертизи, про що в протоколі митного обстеження вчиняється відповідний запис, а щодо взяття проб і зразків складається окремий протокол за встановленою формою.

Стаття 514. Пред'явлення товарів, транспортних засобів, документів для впізнання.

1. За рішенням посадової особи органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, особі, яка вчинила це порушення, а також свідку можуть бути пред'явлені товари, транспортні засоби, документи для впізнання.

2. Особу, яка бере участь у впізнанні, спочатку опитують про обставини, за яких вона бачила товари, транспортні засоби, документи, зазначені у частині першій цієї статті, та ознаки, за якими вона може провести впізнання.

3. Товари, транспортні засоби, документи пред'являються в групі однорідних товарів, транспортних засобів, документів.

4. Пред'явлення для впізнання проводиться в присутності понять.

5. Про пред'явлення товарів, транспортних засобів, документів для впізнання складається протокол за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Пред'явлення товарів, транспортних засобів, документів для впізнання є процесуальною дією, сутність якої полягає в установленні тотожності одного із запропонованих об'єктів з образом раніше баченого об'єкта.

Товари, транспортні засоби й документи можуть бути пред'явлені для впізнання у випадках, коли є підстави вважати, що вони відомі особі, яка вчинила порушення митних правил, а також свідку.

Для впізнання пред'являються предмети, що мають зовнішні індивідуальні ознаки. Коли таких ознак предмети не мають (зерно, кулі заводського виготовлення і т. п.), то для впізнання вони не пред'являються.

Особа, яка впізнаватиме, до пред'явлення їй об'єктів для впізнання опитується про обставини, за яких вона спостерігала товари, транспортні засоби, документи, про їх ознаки (найменування, вид, марку, розмір, форму, колір тощо) й особливості (сліди ремонту, зносу, корозії тощо), завдяки яким вони можуть бути впізнані. Під час опитування особи, яка впізнаватиме, слід з'ясувати:

– обставини й об'єктивні фактори спостереження: у яких умовах особа, яка впізнаватиме, спостерігала об'єкт, у зв'язку з чим це відбувалося; у який час доби відбувалося спостереження, яким було освітлення, як довго відбувалося спостереження тощо;

– суб'єктивні фактори, що впливають на повноту й вірність сприйняття: стан зору особи, яка впізнаватиме, особливості її пам'яті, чи добре вона запам'ятала об'єкт спостереження, чи звернула увагу на його індивідуальні ознаки й чи може вона їх описати;

– наявність характерних ознак та індивідуальних особливостей об'єкта спостереження;

– чи може особа, яку опитують, упізнати об'єкт серед інших, однорідних;

– чи може хто-небудь підтвердити свідчення про ознаки й особливості об'єкта спостереження.

Товари, транспортні засоби й документи пред'являються в групі однорідних товарів, транспортних засобів і документів, які мають однакові загальні ознаки. Кількість предметів і документів, крім того, що впізнають, повинна бути не менше двох. Однак є виняток. Одним пред'являється для впізнання рідкісний, унікальний предмет. До таких предметів належать: витвори мистецтва (картини, скульптури), ювелірні вироби, предмети релігійного культу (ікони).

Якщо впізнанню підлягають декілька однакових чи різних предметів, тимчасово вилучених у однієї особи або на одному підприємстві, то кожний предмет пред'являється для впізнання окремо серед однорідних предметів.

Пред'явлення для впізнання проводиться в присутності понять.

Посадовою особою органу доходів і зборів для участі в пред'явленні для впізнання можуть залучатися спеціалісти (психологи, криміналісти, інженери тощо).

Пред'явлення для впізнання проводиться в такій послідовності:

– запрошення в приміщення понять, спеціалістів;

– розміщення предметів, забезпечення їх ярликами з номерами;

– виклик особи, яка впізнає, способом, що виключає підказку з боку посадової особи органу доходів і зборів;

– роз'яснення учасникам пред'явлення для впізнання мети його проведення та їхніх обов'язків;

– пропозиція особі, яка впізнає, сказати, чи впізнає вона серед предметів той, що бачила раніше.

Навідні запитання є неприпустимими. Особі, яка впізнає, надається можливість узяти в руки предмет і роздивитись його з усіх боків;

– отримання відповіді особи, яка впізнає, про результати впізнання. Якщо предмет упізнано, то потрібно встановити за якими саме ознаками. У разі коли особа може зазначити лише загальні ознаки, схожість, але не тотожність предмета впізнання або є відмінності загальних чи дрібних ознак запропонованого предмета з образом раніше баченого – предмет не впізнано.

Фіксація пред'явлення для впізнання проводиться в протоколі, який складається за формою, встановленою Держмитслужбою України, а при потребі також за допомогою фото- та відеозйомки. У випадку впізнання предмета вся запропонована група фотографується, а на фотокартці відмічаються індивідуалізуючі ознаки, названі особою, яка впізнає.

У протоколі зазначають відомості про особу, яка впізнає, про предмети й документи, що пред'явлені для впізнання, про час і умови проведення впізнання, по можливості дослівно переда-

ються свідчення особи, яка впізнає, фіксуються роз'яснення особам, які беруть участь у впізнанні, їхніх обов'язків. Протокол підписують посадова особа органу доходів і зборів, особа, яка впізнавала, поняті, а також перекладач і спеціаліст, якщо вони брали участь у впізнанні.

Фіксація даної процесуальної дії здійснюється шляхом складання протоколу, форма якого встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Стаття 515. Експертиза та висновок експерта.

1. Експертиза призначається, якщо для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення митних правил, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо. Зазначена експертиза не є судовою експертизою.

2. Експертиза проводиться експертами спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, його відокремлених підрозділів та інших установ або окремими спеціалістами, які призначаються посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. Особа, щодо якої порушено зазначену справу, має право на проведення за її рахунок незалежної експертизи.

3. Поставлені перед експертом питання та його висновок не повинні виходити за межі спеціальних знань експерта. Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеної ним експертизи та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

4. Якщо експерт під час проведення експертизи встановить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він має право викласти ці обставини у своєму висновку.

5. Висновок експерта не є обов'язковим для посадової особи органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. У разі незгоди цієї особи з висновком експерта у постанові, яка виноситься у справі, повинно міститися обґрунтування такої незгоди.

6. У разі неналежної якості або повноти висновку експерта може бути призначена повторна експертиза, проведення якої доручається іншому експерту (експертам).

Згідно з положеннями Митного кодексу України, експертиза є однією з процесуальних дій, які проводяться у справі про порушення митних правил з метою отримання доказів, необхідних для вирішення цієї справи.

У митних цілях проводиться велика кількість різних експертиз, необхідних для забезпечення ввезення належної якості товарів, забезпечення безпеки ввезеного товару та ін.

Експертиза є особливим видом науково-практичного дослідження, проведеного експертами з метою одержання достовірного, кваліфікованого, об'єктивного і незалежного висновку, необхідного для ухвалення обґрунтованого рішення з проблемних чи суперечливих питань, що виникають у різних сферах людської діяльності.

Експертиза проводиться експертами митних лабораторій та інших установ, окремими фахівцями, що призначаються посадовою особою органу доходів і зборів, у веденні якої знаходиться справа про порушення митного законодавства.

Існує велика кількість експертиз, що мають різне призначення і предмети дослідження, вивчають різноманітні об'єкти, використовують різні методи дослідження і вирішують різні за значущістю завдання. Загальним для них є кінцева мета – встановлення істини.

За метою експертизи поділяються на два типи – судові, що мають процесуальний характер, і несудові (відомчі).

Експертиза призначається посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, якщо для з'ясування питань, що виникають у цій справі, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо. Порядок призначення експертизи визначено ст. 516 МК України.

Особа, щодо якої порушено справу про порушення митних правил, має право на проведення незалежної експертизи за власний рахунок.

Поставлені перед експертом питання та його висновок не повинні виходити за межі спеціальних знань експерта та його технічних можливостей. Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку надається опис об'єкта досліджень, перелік представлених документів, застосованих методів дослідження, викладаються суть проведеного ним дослідження та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

На підставі висновку експерта посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, можуть бути встановлені фактичні дані, які є доказами в цій справі. На основі цих доказів у визначеному законом порядку встановлюється наявність або відсутність порушення митних правил, винність особи у його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Оцінка такого доказу, як висновок експерта, здійснюється посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом та правосвідомістю.

У разі незгоди з висновком експерта посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, обґрунтовує свою незгоду у постанові, яка виноситься у справі, і може призначити повторну експертизу іншому експерту або експертам.

Стаття 516. Порядок призначення експертизи.

1. Визнавши за необхідне проведення експертизи, посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, виносить постанову, у якій визначаються підстави для призначення експертизи, прізвище експерта або найменування спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, його відокремленого підрозділу чи іншої відповідної установи, в якій має проводитися експертиза. У цій же постанові ставляться конкретні питання, які мають бути вирішені під час проведення експертизи, а також визначаються матеріали, що передаються у розпорядження експерта.

2. До призначення експерта з'ясовуються необхідні відомості про його професіоналізм та компетентність.

3. Рішення про призначення експертизи є обов'язковим для експерта, а також для посадових осіб підприємства, де працює експерт.

Експертиза – це спеціальне науково-практичне дослідження, що проводиться експертами з метою рішення завдань митної справи для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення вимог митного законодавства, в окремих галузях науки, техніки, мистецтва, релігії і т. п. При здійсненні митної справи зважується цілий комплекс загальних завдань фіскального, контрольного, економічного, правоохоронного, статистичного і захисного характеру, що вимагають спеціальних знань і виконання всіляких експертиз.

У разі виникнення потреби в спеціальних знаннях у окремих галузях науки, техніки, мистецтва, релігії тощо посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил на підставі статей 515, 516 МК України призначає експертизу.

Для обґрунтованого призначення експертизи необхідно, щоб співробітник органу доходів і зборів – ініціатор її проведення обов'язково знав основи теорії і практики проведення відповідної експертизи (її предмети, об'єкти, методи дослідження, можливості та ін.).

Метою проведення експертизи є отримання науково обґрунтованого, належним чином процесуально оформленого висновку експерта про виявлені ним факти, які разом з іншими джерелами доказів будуть оцінені посадовою особою органу доходів і зборів чи судом.

Експертиза проводиться експертами спеціалізованого органу доходів і зборів з питань експертного забезпечення, його відокремлених підрозділів та інших установ або окремими спеціалістами, які призначаються посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил.

Відповідно до вимог статті 516 МК України до призначення експерта для проведення експертизи посадовою особою органу доходів і зборів з'ясовуються необхідні відомості щодо його професіоналізму і компетентності, наприклад, повноваження експертної установи або експерта (спеціаліста), стаж роботи експерта, досвід у вирішенні питань, що становлять предмет експертизи.

Поставлені перед експертом питання та його висновки не повинні виходити за межі спеціальних знань експерта. Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеного ним дослідження та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

Рішення про призначення експертизи є обов'язковим для експерта, а також для посадових осіб підприємства, де працює експерт.

Висновок експерта не є обов'язковим для посадової особи органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. У разі незгоди цієї особи з висновком експерта у постанові, яка виноситься у справі, повинно міститися обґрунтування такої незгоди.

У разі неналежної якості або повноти висновку експерта може бути призначена повторна експертиза, проведення якої доручається іншому експерту (експертам).

Етапи підготовки до проведення експертизи:

– визначення виду експертизи залежно від галузі спеціальних знань, потрібних для вирішення поставлених питань, і категорії об'єктів, які досліджуються;

– визначення послідовності проведення експертиз у випадку, коли одні й ті ж самі об'єкти підлягають різним експертним дослідженням або коли проведення одних експертиз обумовлено результатами інших;

– визначення часу проведення експертизи – експертиза призначається тоді, коли зібрано всі потрібні для її проведення матеріали;

– підготовка об'єктів, матеріалів справи про порушення митних правил для проведення експертизи. Визначається кількість предметів, що передаються на дослідження, відбираються проби й зразки, установлюються фактичні відомості, потрібні для надання обґрунтованого висновку. Допомогою в підготовці матеріалів для експертизи можуть бути консультації з експертами, яким буде доручено проведення експертизи, ознайомлення з рекомендаціями, викладеними в методичній літературі;

– вибір експертної установи або експерта (спеціаліста).

Найбільш важливими питаннями, які ставляться перед експертом є:

– класифікація товару згідно з УКТЗЕД;

– визначення митної вартості товарів;

– оцінка ринкової вартості товарів, виходячи з їх якісних показників (марки, сорту, виду, натуральності матеріалів і т. д.);

– ідентифікація справжності митних печаток, штампів та інших знаків митного забезпечення товарів і документів;

– встановлення екологічної й експлуатаційної безпеки товарів;

– визначення хімічного складу і фізичної структури товарів (речовин);

– визначення характеру товару (ліцензійний, підакцизний, подвійного призначення);

– встановлення можливості реалізації товарів, звернутих у державну власність, і визначення їхньої споживчої вартості;

– ідентифікація наркотичних і психотропних речовин;

– визначення країни походження товару;

– діагностика коштовностей, антикваріату, музейних цінностей та ін.

Крім того, предметом експертизи можуть стати окремі питання, що є основними предметами інших класів експертиз: криміналістичної, економічної, товарознавчої тощо.

Про призначення експертизи посадова особа органу доходів і зборів виносить постанову, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Постанова повинна містити крім загальних відомостей (часу, місця її винесення, ким її винесено), фактичні дані, що свідчать про підстави проведення й визначальні реальні умови проведення конкретної експертизи. У ній викладаються обставини справи, у зв'язку з якими виникла потреба у використанні спеціальних знань, зазначається, проведення якої експертизи потрібне, назва експертної установи або прізвище, ім'я й по батькові експерта (спеціаліста), якому доручено проведення експертизи, перераховуються об'єкти експертизи – матеріали справи, надані в розпорядження експерта, товари, транспортні засоби, окремі документи й інші матеріали справи, що містять інформацію, яка має відношення до предмета експертизи й потрібна для надання висновку і встановлюється предмет експертизи, тобто формулюються питання, що підлягають вирішенню.

У постанові повинно бути чітко сформульоване питання, індивідуалізовано надані експерту предмети, зазначено безпосередні об'єкти експертизи (наприклад, точно зазначено підписи, відбитки печаток, що підлягають дослідженню, а також порівняльні й допоміжні матеріали). Бажано зазначити вид упаковки й опис наданих для експертизи об'єктів.

Посадова особа органу доходів і зборів зобов'язана на вимогу експерта ознайомити його з матеріалами справи, що мають відношення до предмета експертизи, розглянути його клопотання про надання додаткових матеріалів, потрібних для підготовки висновку, а також надати йому можливість з'ясувати в особи, яка притягується до відповідальності, або свідка питання, які відносяться до предмета експертизи.

Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеного ним дослідження й відповіді на поставлені запитання.

Якщо експерт під час проведення експертизи виявить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він має право викласти ці обставини у своєму висновку.

У разі недостатньої якості або повноти висновку експерта може бути призначена додаткова експертиза, проведення якої може доручатись тому ж експерту (спеціалісту), або повторна експертиза, проведення якої доручається іншому експерту (спеціалісту). Призначення таких експертиз повинно бути обґрунтоване у відповідних постановах з посиланням на ті положення з висновку експерта, який проводив первинну експертизу, що викликали сумнів, а також з викладенням обставин справи, на підставі яких поставлено під сумнів достовірність висновків експерта.

Рішення про призначення експертизи є обов'язковим для експерта, а також для посадових осіб підприємства, де працює експерт. Митну експертизу можна віднести до особливого класу експертиз, оскільки вона має властиві тільки їй характерні ознаки: предмет, завдання, об'єкти і методи дослідження.

Стаття 517. Одержання проб та зразків для проведення експертизи.

1. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має право відбирати в осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, зразки підпису, почерку, а також брати проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи.

2. Особа, щодо якої порушено справу про порушення митних правил, її представники, захисник, мають право клопотатися перед органом доходів і зборів, посадова особа якого здійснює провадження у зазначеній справі, про взяття проб та зразків для проведення експертизи. У разі відмови у задоволенні такого клопотання орган доходів і зборів повинен письмово повідомити про це особу, яка подала клопотання, з вмотивованим обґрунтуванням причин відмови.

3. У разі потреби взяття проб та зразків може проводитися також в осіб, не зазначених у частині першій цієї статті, свідчення та участь яких у вивченні та оцінці обставин порушення митних правил можуть мати істотне значення для провадження і розгляду справи.

4. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні або на розгляді якої знаходиться справа про порушення митних правил, виносить постанову про взяття проб та зразків.

5. До взяття проб та зразків у разі потреби може залучатися експерт.

6. Про взяття проб та зразків складається протокол.

З метою забезпечення проведення такої процесуальної дії, як експертиза, посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має право відбирати в осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, зразки підпису, почерку, а також брати проби та зразки товарів.

У разі потреби взяття проб і зразків може проводитися також в інших осіб, свідчення та участь яких у вивченні та оцінці обставин порушення митних правил можуть мати істотне значення для провадження і розгляду справи.

Узяття проб і зразків здійснюється після остаточного визначення щодо необхідності проведення експертизи, виду експертизи й відповідно які саме зразки і проби підлягають відбору.

Особа, щодо якої порушено справу про порушення митних правил, її представники, захисник, мають право клопотатися перед органом доходів і зборів, посадова особа якого здійснює провадження у зазначеній справі, про взяття проб та зразків для проведення експертизи. У разі відмови у задоволенні такого клопотання орган доходів і зборів повинен письмово повідомити про це особу, яка подала клопотання, з вмотивованим обґрунтуванням причин відмови.

Узяття проб і зразків здійснюється на підставі постанови про взяття проб та зразків, винесеної посадовою особою органу доходів і зборів, у провадженні або на розгляді в якій перебуває справа про порушення митних правил, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Взяття проб і зразків проводиться в присутності двох понятих, у разі потреби також може залучатися експерт.

Постанова про взяття проб та зразків перед проведенням взяття проб і зразків пред'являється особі, у якої вони беруться, про що в постанові вчиняється відповідний запис.

Про одержання проб і зразків складається протокол, форма якого встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Стаття 518. Доручення на проведення окремих процесуальних дій.

1. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має право доручити проведення конкретних процесуальних дій посадовій особі іншого органу доходів і зборів.

2. Доручення повинно бути виконано не більш як у п'ятиденний строк з дня його одержання.

Доручення на проведення окремих процесуальних дій – це делегування повноважень одного органу доходів і зборів іншому органу доходів і зборів щодо виконання конкретних процесуальних дій. Посадова особа органу доходів і зборів, яка безпосередньо здійснює провадження по справі про порушення митних правил, має право доручити посадовій особі іншого органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого або фактично проживає особа, у відношенні якої заведена справа або знаходиться предмет порушення митних правил, проведення конкретних процесуальних дій, викладених у пунктах 2-8 частини другої статті 508 МК України. Посадова особа органу доходів і зборів, у провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил виносить вмотивоване рішення і направляє його до виконання посадовій особі іншого органу доходів і зборів.

Строк виконання доручення обчислюється з дня його одержання й складає 5 діб.

Стаття 519. Витрати у справі про порушення митних правил.

1. Витрати у справі про порушення митних правил складаються з видатків на інвентаризацію, зберігання, перевезення (пересилання) товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, а також з інших понесених органами доходів і зборів витрат на провадження або розгляд справи.

2. До витрат у справі про порушення митних правил належать також кошти, що виплачуються експерту за виконання його обов'язків та за роботу, виконану за дорученням органу доходів і зборів, виплати добових, компенсації на проїзд до органу доходів і зборів і назад та наймання приміщення, а також кошти, одержані свідком на відшкодування витрат, пов'язаних з викликом для дачі пояснень.

3. За робітниками та службовцями, які викликаються до органу доходів і зборів як свідки, експерти, перекладачі, зберігається середній місячний заробіток за місцем основної роботи. Особи, які не є робітниками та службовцями, отримують у зв'язку з таким викликом грошову компенсацію, яку виплачує орган доходів і зборів.

Під час провадження у справі про порушення митних правил орган доходів і зборів несе певні матеріальні витрати. До них відносяться в першу чергу видатки на інвентаризацію, зберігання, перевезення (пересилання):

- 1) тих товарів, які є предметами порушення митних правил;
- 2) товарів зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування предметів від митного контролю;
- 3) транспортні засоби, на яких здійснювалося незаконне переміщення і які підлягають конфіскації.

До другої групи витрат відносяться кошти, що виплачуються експерту за виконання його обов'язків та за роботу, виконану за дорученням органу доходів і зборів.

Третя група затрат включає в себе виплату в себе добових експерту, компенсацію вартості проїзду до органу доходів і зборів і назад, наймання експерту приміщення тощо.

Четверта група витрат складається з компенсації на проїзд до органу доходів і зборів і назад та наймання приміщення, а також кошти, одержані свідком в якості відшкодування витрат, пов'язаних з викликом для давання пояснень.

У практиці виникають непоодинокі випадки, коли в ході розгляду справи учасник, за ініціативою якого призначена експертиза, відмовляється вносити оплату за її проведення, посилаючись на відсутність коштів. Виникає питання, як в таких випадках має діяти орган, який розглядає справу про порушення митних правил. Зазначені обставини не можуть бути підставою для закриття провадження у справі, для зупинення провадження у справі, оскільки нормами Митного кодексу це не передбачено, а перелік рішень, які може бути прийнято за результатами розгляду справи є вичерпним (ст. 527 МК України). У подібних випадках обов'язки експерта, передбачені ч. 3 ст. 502 МК, не дають йому підстав відмовитися від проведення експертизи з мотивів, що до її проведення не сплачено вартості виконання експертних робіт. До того ж законом передбачені гарантії відшкодування витрат на проведення експертних робіт.

За робітниками та службовцями, які викликаються до органу доходів і зборів як свідки, спеціалісти, експерти, перекладачі зберігається середній місячний заробіток за місцем основної роботи. Особи, які не є робітниками та службовцями, отримують від органу доходів і зборів відповідну компенсацію.

Конкретний розмір витрат, що підлягають відшкодуванню, у справі про порушення митних правил визначається Інструкцією про порядок і розміри відшкодування витрат та виплати винагороди особам, які викликаються до органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури, суду або до орга-

нів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їхніми працівниками функцій експертів і спеціалістів, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.996 № 710.

Стаття 520. Відшкодування витрат у справі про порушення митних правил.

1. Витрати у справі про порушення митних правил відшкодовуються особою, щодо якої винесено постанову про накладення адміністративного стягнення. Витрати на оплату послуг перекладача відшкодовуються з державного бюджету.

2. Посадова особа органу доходів і зборів, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, а також посадова особа, яка здійснює розгляд цієї справи, зобов'язані зібрати та додати до справи документи про понесені у справі витрати.

3. Порядок відшкодування витрат у справі про порушення митних правил, обчислення сум, що підлягають відшкодуванню, а також порядок розпорядження отриманими коштами встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Всі понесені витрати у конкретній справі відшкодовуються особою, щодо якої винесено постанову про накладення стягнення. Виняток становить оплата послуг перекладача, яка здійснюється за рахунок Державного бюджету України. Він впливає з ч. 2 ст. 492 МК України, відповідно до якої особи, які беруть участь у провадженні у справі про порушення митних правил і не володіють мовою, якою здійснюється провадження, мають право користуватися послугами перекладача. Окрім того, відповідно до ст. 10 Конституції України державною мовою в Україні є українська мова, всебічний розвиток і функціонування якої в усіх сферах суспільного життя на всій території України забезпечується державою.

Розмір понесених у справі витрат повинен підтверджуватися відповідними документами (довідками, чеками, платіжними дорученнями, договорами на проведення експертизи (у разі її проведення на підприємницьких засадах на підставі спеціального дозволу (ліцензії)). Обов'язок зібрати ці документи і долучити їх до справи покладається на посадову особу органу доходів і зборів, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, або на особу, яка здійснює її розгляд по суті.

У постанові органу, який розглядає справу, повинен бути точно встановлений розмір витрат, що підлягають відшкодуванню. МК України не містить вимог до змісту самої постанови про накладення стягнення за порушення митних правил. Тому, розглядаючи питання про відшкодування витрат, потрібно звертатися до змісту ч. 3 ст. 283 КУпАП, де зазначено, що в постанові по справі вказується розмір шкоди, що підлягає стягненню, порядок і строк її відшкодування.

Зазначення у постанові цих даних має велике практичне значення для процедури виконання постанови, яка здійснюється органами державної виконавчої служби відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».

Стаття 521. Компроміс у справі про порушення митних правил.

1. За відсутності в діях особи, яка вчинила порушення митних правил, ознак кримінального правопорушення провадження у справі про це правопорушення може бути припинено шляхом компромісу. Компроміс полягає в укладенні мирової угоди між зазначеною особою та органом доходів і зборів, посадова особа якого здійснює провадження у справі.

2. За умовами мирової угоди сторони зобов'язуються:

1) особа, яка вчинила порушення митних правил, – у визначений строк, який не може перевищувати 30 днів, внести до державного бюджету кошти в сумі, що дорівнює сумі штрафу, передбаченого санкцією відповідної статті цього Кодексу, та/або задекларувати в митний режим відмови на користь держави товари – безпосередні предмети порушення митних правил, а у відповідних випадках – також товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України. Якщо за висновком органу доходів і зборів реалізація зазначених товарів, транспортних засобів є неможливою, а також якщо ці товари, транспортні засоби не можуть бути випущені у вільний обіг, вони підлягають декларуванню в митний режим знищення або руйнування;

2) орган доходів і зборів – припинити провадження у справі про порушення митних правил щодо цієї особи та здійснити митне оформлення задекларованих нею товарів відповідно до заявленого митного режиму.

3. Товари, транспортні засоби, зазначені у частині другій цієї статті, можуть бути предметом мирової угоди лише за умови, що особа, яка вчинила порушення митних правил, є власником цих товарів, транспортних засобів або уповноважена розпоряджатися ними.

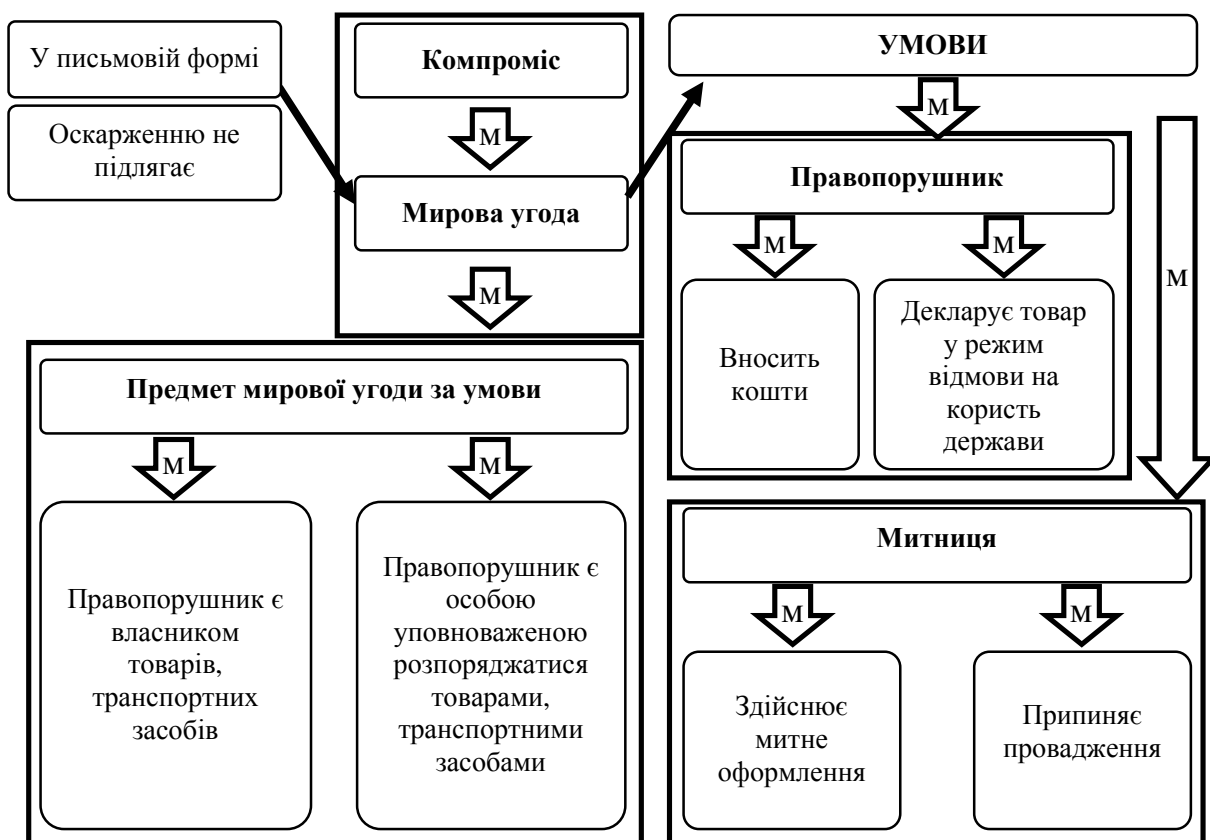
4. Особа, яка вчинила порушення митних правил, звертається до керівника органу доходів і зборів із заявою довільної форми з проханням про припинення справи про це порушення митних правил шляхом компромісу. Факт подання такої заяви фіксується у порядку, визначеному частинами третьою і четвертою статті 264 цього Кодексу. У разі відсутності законних підстав для припинення справи про порушення митних правил шляхом компромісу орган доходів і зборів протягом одного робочого дня, наступного за днем подання заяви, надає заявнику вмотивовану відповідь про причини незастосування процедури компромісу.

5. Мирова угода укладається у письмовій формі. Право її підписання від імені митниць надається керівникам цих митниць або їх заступникам, а від імені центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – посадовим особам, уповноваженим на це відповідно до посадових інструкцій. Типова мирова угода затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

6. У разі невиконання особою, яка вчинила порушення митних правил, у визначений мировою угодою строк, який не може перевищувати 30 днів, дій, зазначених у частині другій цієї статті, угода вважається недійсною і провадження у справі про порушення митних правил повновласться.

7. Мирова угода у справі про порушення митних правил оскарженню не підлягає.

8. У разі припинення провадження у справі про порушення митних правил шляхом компромісу особа, яка вчинила це правопорушення, вважається такою, що не була притягнута за нього до адміністративної відповідальності.

Під час складання протоколу про порушення митних правил особи, яка притягається до відповідальності, повідомляється про можливість компромісу шляхом укладення мирової угоди.

Мирова угода укладається у письмовій формі. Типова мирова угода затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері фінансів.

Процедура компромісу може бути застосована лише у разі особистої присутності особи під час складання протоколу про порушення митних правил.

Про намір укласти мирову угоду особа повідомляє керівника органу доходів і зборів шляхом подання заяви довільної форми.

У разі складання органом доходів і зборів протоколу про порушення митних правил за статтями Митного кодексу України, санкції яких передбачають конфіскацію товарів, транспортних засобів, до заяви додаються документи (або належним чином завірені їх копії), що підтверджують право власності на ці товари, транспортні засоби чи уповноваження розпоряджатися ними. В заяві про намір укласти мирову угоду особа повідомляє орган доходів і зборів, в якому митному режимі вона бажає задекларувати товари, транспортні засоби, що є предметом цієї угоди.

Факт подання заяви про намір укласти мирову угоду фіксується в порядку, визначеними частинами третьою та четвертою статті 264 МК України.

У разі відсутності законних підстав для припинення справи про порушення митних правил шляхом компромісу орган доходів і зборів надає заявнику вмотивовану відповідь про причини незастосування процедури компромісу.

У разі прийняття рішення про застосування процедури компромісу та досягнення згоди на умови мирової угоди між особою і митним органом укладається мирова угода в письмовій формі. Зобов'язання особи та органу доходів і зборів за умовами мирової угоди визначаються МК України.

Від імені митниць мирова угода підписується керівниками цих митниць або їх заступниками, а від імені центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи – посадовими особами, уповноваженими на це відповідно до посадових інструкцій.

Угода укладається в двох аутентичних екземплярах, один з яких залишається в особи, другий зберігається в справах органу доходів і зборів.

Якщо особа не володіє українською мовою, до укладення мирової угоди залучається перекладач, який відповідає вимогам статті 503 МК України. Переклад здійснюється офіційними мовами відповідних суміжних держав або іншими іноземними мовами, які є мовами міжнародного спілкування.

У разі залучення перекладача до укладання мирової угоди, в її тексті зазначаються його прізвище, ім'я, по батькові, установчі дані. Факт здійснення перекладу скріплюється підписами перекладача та особи.

Мирова угода оскарженню не підлягає.

У разі невиконання особою у визначений мировою угодою термін дій, установлених пунктом 1 частини другої статті 521 МК України, така угода вважається недійсною.

У разі невиконання особою умов мирової угоди органом доходів і зборів складається Акт про невиконання особою умов мирової угоди установленної форми.

Акт підписується керівниками (заступниками) підрозділу фінансів, бухгалтерського обліку та звітності та/або підрозділу митного оформлення відповідного органу доходів і зборів, яких уповноважено на це посадовими інструкціями, та затверджується керівником органу доходів і зборів або його заступником.

Повідомлення особі про визнання мирової угоди недійсною та про поновлення провадження у справі про порушення митних правил надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення протягом одного робочого дня, наступного за днем складання Акта про невиконання особою умов мирової угоди про припинення провадження в справі про порушення митних правил.

У разі виконання особою у визначений мировою угодою термін дій, така угода вважається виконаною.

У разі виконання особою умов мирової угоди органом доходів і зборів складається Акт про виконання особою умов мирової установленної форми.

Акт підписується керівниками (заступниками) підрозділу фінансів, бухгалтерського обліку та звітності та/або підрозділу митного оформлення відповідного органу доходів і зборів, яких уповноважено на це посадовими інструкціями, та затверджується керівником органу доходів і зборів або його заступником.

Повідомлення особі про виконання мирової угоди надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Стаття 522. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил.

1. Справи про порушення митних правил, передбачені статтями 468-470, 474, 475, 477-481, 485 цього Кодексу, розглядаються органами доходів і зборів.

2. Справи про порушення митних правил, передбачені статтями 471-473, 476, 482-484 цього Кодексу, а також усі справи про порушення митних правил, вчинені особами, які не досягли 18-річного віку, розглядаються місцевими судами (суддями).

Віднесення конкретної справи про порушення митних правил на розгляд певного компетентного органу прямо залежить від її категорії.

Так, коментована стаття встановлює можливість розгляду справи про порушення митних правил двома органами: самими органами доходів і зборів і судом.

До компетенції органів доходів і зборів віднесено розгляд справ про порушення митних правил, передбачених статтями 468–470, 474, 475, 477–481, 485 цього Кодексу.

Суди розглядають справи про порушення митних правил за ст. 471–473, 476, 482–484 цього Кодексу. Віднесення на розгляд суду зазначених справ обумовлено наявністю в санкціях цих статей конфіскації товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Це положення узгоджується з ч. 6 ст. 41 Конституції України, відповідно до якої конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом.

На цю обставину обґрунтовано звертає увагу і Постанова Пленуму Верховного Суду від 01.11.1996 № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя».

У залежності від суб'єктного складу осіб, які вчинили порушення митних правил, а саме у віці до вісімнадцяти років, такі справи також розглядаються судом.

Справа про порушення митних правил розглядається не будь-яким судом, а тільки тим, в районі діяльності якого знаходиться митниця, посадові особи якої здійснювали провадження у цих справах.

Стаття 523. Повноваження посадових осіб органів доходів і зборів щодо розгляду справ про порушення митних правил.

1. Від імені митниць справи про порушення митних правил розглядаються керівниками цих митниць або їх заступниками, а від імені центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – посадовими особами, уповноваженими на це відповідно до посадових інструкцій, або іншими особами, уповноваженими на це керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Відповідно до ст. 543 цього Кодексу України в системі органів доходів і зборів створено центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, спеціалізовані органи доходів і зборів, митниці та митні пости.

Ці структури, окрім митних постів, які відповідно до частини першої ст. 547 МК України є органом доходів і зборів, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ, є юридичними особами.

У складі юридичних осіб функціонують посадові особи, які діють від імені цих юридичних осіб у межах своєї компетенції. Викладене стосується і розгляду справ про порушення митних правил.

Так, справи про порушення митних правил від імені митниць мають право розглядати тільки керівники цих органів або їх заступники, а від імені центрального органу, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи – посадовими особами, уповноваженими на це відповідно до посадових інструкцій, або іншими особами, уповноваженими на це керівником центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи.

По суті це означає, що розгляд справ про порушення митних правил іншими посадовими особами органів доходів і зборів є незаконним. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 531 цього Кодексу винесення постанови з справи про порушення митних правил неправомочною особою є безумовною підставою для скасування такої постанови.

Стаття 524. Місце розгляду справи про порушення митних правил.

1. Справа про порушення митних правил розглядається за місцезнаходженням органу доходів і зборів, посадові особи якого здійснювали провадження у цій справі.

Органи доходів і зборів знаходяться на певній території, на яку розповсюджується їх юрисдикція – тобто зона (територія) діяльності. Ст. 329 цього Кодексу встановлено спеціальні місця митного контролю, які розташовуються у пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, вільних митних зон, митних складів, складів тимчасового зберігання, а також в інших місцях, визначених відповідно до цього Кодексу. Поняття місця знаходження органу доходів і зборів значно ширше від поняття місця митного контролю. Так, в районі діяльності однієї митниці можуть бути декілька місць митного контролю.

При визначенні місця знаходження органу доходів і зборів потрібно виходити з вимог ст. 30 Цивільного кодексу України, відповідно до якої місцем знаходження юридичної особи визнається місце знаходження її постійного органу. Це те місце, де розташоване приміщення, в якому працює адміністрація органу доходів і зборів на чолі з його керівником.

Відповідно до вимог коментованої статті справа про порушення митних правил розглядається тільки за місцезнаходженням органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого вчинено правопорушення, за винятком вимог ч. 2 та 3 ст. 493 цього Кодексу.

Стаття 525. Строк розгляду справи про порушення митних правил.

1. Справа про порушення митних правил розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня отримання посадовою особою органу доходів і зборів або судом (суддею) матеріалів, необхідних для вирішення справи.

З метою оперативного вирішення справи про порушення митних правил та найбільш ефективного виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів, встановлено п'ятнадцятиденний термін для розгляду справи про порушення митних правил, який входить у двомісячний строк притягнення до адміністративної відповідальності.

Початок обчислення цього терміну настає з моменту отримання начальником органу доходів і зборів або його заступником, або судом відповідних матеріалів, які необхідні для вирішення справи.

Установлений п'ятнадцятиденний термін для розгляду справи про порушення митних правил є остаточним і не може бути продовжений.

Стаття 526. Присутність під час розгляду справи особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, або її представника.

1. Справа про порушення митних правил розглядається в присутності особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення, та/або її представника.

2. Про час та місце розгляду справи про порушення митних правил органом доходів і зборів цей орган інформує особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, поштовим відправленням з повідомленням про вручення, якщо це не було зроблено під час вручення зазначеній особі копії протоколу про порушення митних правил.

3. У разі розгляду справи про порушення митних правил у суді про час та місце розгляду справи суд (суддя) повідомляє особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення, а також відповідний орган доходів і зборів.

4. Справа про порушення митних правил може бути розглянута за відсутності особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за це правопорушення, лише у випадках, якщо є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про перенесення розгляду справи.

Оскільки одним із елементів юридичної відповідальності особи є її винність цілком обгрунтованою, є вимога коментованої статті про обов'язкову присутність особи, яка притягується до відповідальності, або її представника під час розгляду справи про порушення митних правил. Це дозволяє уникнути «заочного» розгляду справи, дає змогу повно і об'єктивно дослідити всі наявні у ній докази, та прийняти у справі законне і обгрунтоване рішення.

З метою вчасного розгляду справи про порушення митних правил, орган доходів і зборів заздалегідь інформує особу, яка притягується до відповідальності, про час та місце розгляду справи. Таке інформування здійснюється поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

У разі розгляду справи судом він повідомляє про розгляд справи не тільки особу, що притягається до відповідальності, а і відповідний орган доходів і зборів. Повідомлення судом осіб здійснюється за допомогою судових повісток, а органи доходів і зборів повідомляються листами або по телефону.

Ч. 4 цієї статті встановлює випадок, коли справи про порушення митних правил можуть розглядатися в часі відсутності особи, яка притягується до відповідальності.

Це можливо лише у тому разі, коли орган, який розглядає справу про порушення митних правил, має відповідні дані про належне сповіщення особи про місце і час розгляду справи.

Повідомлення про розгляд справи надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною адресою. Повідомлення вважається врученим, навіть якщо особа, яка вчинила порушення митних правил і притягується до відповідальності, не перебувала за повідомленою нею адресою. Якщо особа належним чином сповіщена про місце і час розгляду справи і від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду, справу можна розглядати без її участі.

Повідомлення судом відповідного органу доходів і зборів має за собою можливість участі представників органу доходів і зборів у судовому засіданні.

Стаття 527. Види постанов у справі про порушення митних правил.

1. У справі про порушення митних правил орган доходів і зборів або суд (суддя), що розглядає справу, виносить одну з таких постанов:

- 1) про проведення додаткової перевірки;**
- 2) про накладення адміністративного стягнення;**
- 3) про закриття провадження у справі.**

2. У постанові про проведення додаткової перевірки зазначаються конкретні суб'єкти, завдання та строки перевірки. Ці дії не повинні порушувати права громадянина, шкодити господарській діяльності юридичної особи.

Розгляд справи про порушення митних правил закінчується винесенням одного з наступних підсумкових рішень:

- 1) про проведення додаткової перевірки;
- 2) про накладення адміністративного стягнення;
- 3) про закриття провадження у справі.

Всі ці рішення приймаються на підставі внутрішнього переконання органу, який розглядає справу про порушення митних правил, у залежності від фактичних обставин конкретної справи.

Так, рішення про проведення додаткової перевірки приймається у тих випадках, коли встановлені не всі обставини, що входять до предмета доказування по даній справі, коли його елементи не підтверджені доказами, коли протокол складено недбало, допущено помилки, необумовлені виправлення і т. п.

У постанові про проведення додаткової перевірки зазначаються конкретні суб'єкти, завдання (конкретні дії, які необхідно провести органу доходів і зборів для усунення неповноти: допитати осіб, зібрати докази, визначити вартість товарів) та строки перевірки.

Отримавши матеріал для додаткової перевірки, посадова особа органу доходів і зборів зоб'язана усунути допущені порушення і повторно направити справу на повторний розгляд з урахуванням двомісячного строку притягнення до адміністративної відповідальності.

Винесення постанови про накладення адміністративного стягнення по суті означає, що вчинення порушення митних правил особою, яка притягається до відповідальності, доведено в повному обсязі, підтверджується зібраними у справі доказами, у тому числі і поясненнями самого порушника, що особа винна у вчиненні порушення митних правил і до неї має застосуватися санкція, передбачена у конкретній статті Митного кодексу.

Постанова про накладення адміністративного стягнення констатує, що конкретна особа вчинила протиправне, винне (умисне або з необережності) діяння, що посягає на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, тобто порушення митних правил (ст. 458 цього Кодексу) і має нести за це передбачену законом відповідальність.

Закриття провадження у справі має місце тоді, коли:

- 1) відсутні подія і склад порушення митних правил;
- 2) у разі недосягнення особою, яка вчинила порушення митних правил шістнадцятирічного віку;
- 3) коли порушення митних правил вчинено у стані неосудності, в стані крайньої необхідності або необхідної оборони;
- 4) у зв'язку з виданням акту амністії, якщо він усуває застосування стягнення за порушення митних правил;
- 5) у разі скасування акта, який встановлює відповідальність за порушення митних правил;
- 6) у разі закінчення на момент розгляду справи строків, передбачених статтею 467 Митного кодексу;
- 7) у разі наявності по тому самому факту щодо особи, яка притягається до відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також порушення по даному факту кримінальної справи;
- 8) у разі смерті особи, що притягається до відповідальності.

Оскільки порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, то вирішуючи питання про закриття провадження у справі слід застосувати ст. 247 КУпАП, яка містить вичерпний перелік обставин, що виключають провадження у справі. Застосовуючи цю статтю, орган, який розглядає справу, керується ст. 487 цього Кодексу, відповідно до якої провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до цього Кодексу, а в частині, що не регулюється ним – відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення.

Окремий вид самостійних обставин, за яких справу має бути закрито, встановлює ст. 460 цього Кодексу. Так, вчинення порушень митних правил, передбачених частиною третьою статті 469, статтею 470, частиною третьою статті 478, статтею 481 цього Кодексу, внаслідок аварії, дії обставин непереборної сили або протиправних дій третіх осіб, що підтверджується відповідними документами, а також допущення у митній декларації помилок, які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, якщо такі помилки не допускаються систематично, не тягне за собою адміністративної відповідальності, передбаченої цим Кодексом.

Адміністративна відповідальність за порушення, передбачені Митним кодексом, настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність (ч. 2 ст. 458 МК України).

Стаття 528. Особливості розгляду судом справ про порушення митних правил.

1. Справа про порушення митних правил розглядається судьєю одноособово.

2. У справі про порушення митних правил суд (суддя) виносить одну з постанов, передбачених частиною першою статті 527 цього Кодексу.

3. У разі якщо за результатами перевірки законності та обґрунтованості постанови суду у справі про порушення митних правил ця постанова буде скасована, а справа закрита, або адміністративне стягнення за порушення митних правил буде змінено, конфісковані товари, транспортні засоби, сума штрафу або її відповідна частина повертаються особі, яка притягалася до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, або її представникові. Якщо конфісковані товари, транспортні засоби неможливо повернути в натурі, повертається їхня вартість за вирахуванням сум належних митних платежів за ставками, що діяли на день конфіскації. Повернення грошових коштів, зазначених у цій частині, здійснюється органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, з державного бюджету.

Розгляд судом справ про порушення митних правил має свої особливості:

– по-перше, справа про порушення митних правил розглядається судьєю одноособово;

– по-друге, учасником судового розгляду справи може бути представник органу доходів і зборів, який заздалегідь повинен бути повідомлений про час і місце судового розгляду.

Деякі суди розглядають справи про порушення митних правил з обов'язковою участю прокурора.

Суддя проводить підготовку справи до судового розгляду, в ході якої з'ясовує наступні питання:

1) чи належить до його компетенції розгляд даної справи;

2) чи правильно складено протокол та інші матеріали справи про порушення митних правил;

3) чи сповіщено осіб, які беруть участь у розгляді, про час та місце її розгляду;

4) чи витребувано необхідні додаткові матеріали (ст. 510 МК України), чи підлягають задоволенню заявлені клопотання учасників розгляду (ст. 278 КУпАП).

Суд розглядає справу з дотриманням процедури, передбаченої ст. 279 КУпАП.

Розглядаючи справу про порушення митних правил, суд зобов'язаний встановити всі елементи предмета доказування в цих справах, а саме: чи було вчинено порушення митних правил, у чому саме воно полягає (час, місце, спосіб та інші обставини), чи винна дана особа у його вчиненні, чи підлягає вона відповідальності за вчинене, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, який її розмір, та всі інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи (ст. 280 КУпАП).

У ході судового розгляду заслуховуються особи, які беруть участь у справі, досліджуються докази. Доказами у справі про порушення митних правил є документи, які склалися в ході митного огляду, митного оформлення, пояснення особи, яка притягається до відповідальності, пояснення свідків, висновок експерта, речові докази, письмові докази.

У справі про порушення митних правил суддя виносить одну з постанов, передбачених ст. 527 МК України. В постанові повинно бути зазначено прізвище судді, який розглядав справу, дату розгляду, відомості про особу, щодо якої розглядається справа, викладення обставин так, як вони були встановлені в ході судового розгляду, зазначення нормативного акта, який передбачає відповідальність за дане адміністративне правопорушення, прийняте по справі рішення, вирішення питання про відшкодування витрат, понесених у справі, про долю речових доказів.

Суди практикують ведення протоколу, в якому фіксують весь хід судового розгляду справи про порушення митних правил.

Основною особливістю розгляду судом справи про порушення митних правил є те, що він реалізує в ході розгляду специфічну, притаманну тільки йому як органу судової влади функцію по здійсненню правосуддя.

Постанова по справі про порушення митних правил не є остаточною і може бути оскаржена особою, щодо якої її винесено або її представником (ст. 529 МК України). У разі скасування цієї постанови і закриття справи (п. 3 ст. 530 МК України) або зміни стягнення за порушення митних правил (п. 4 ст. 530 МК України) конфісковані товари, транспортні засоби, сума штрафу або її відповідна частина повинні бути повернені особі, яка притягалася до відповідальності, або її представникові. Якщо неможливо повернути конфісковані товари, транспортні засоби в натурі, то повертається їх вартість за вирахуванням сум податків і зборів за ставками, що діяли на день конфіскації.

Глава 72. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил

Стаття 529. Порядок оскарження постанов у справах про порушення митних правил.

1. Постанова митниці у справі про порушення митних правил може бути оскаржена до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або до місцевого загального суду як адміністративного суду в порядку, передбаченому Кодексом адміністративного судочинства України.

2. Якщо постанова митниці одночасно оскаржується до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та до суду і суд приймає адміністративний позов до розгляду, розгляд скарги центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, припиняється.

3. Постанова центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, у справі про порушення митних правил, а також його постанова по скарзі на постанову митниці у такій справі можуть бути оскаржені до місцевого загального суду як адміністративного суду в порядку, передбаченому Кодексом адміністративного судочинства України.

4. Скарга (адміністративний позов) на постанову органу доходів і зборів у справі про порушення митних правил подається у строк, встановлений Кодексом України про адміністративні правопорушення. У разі пропуску цього строку з поважних причин він за заявою особи, яка подає скаргу (адміністративний позов), може бути поновлений відповідно митницею, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, або судом.

5. Постанова суду (судді) у справі про порушення митних правил може бути оскаржена особою, стосовно якої вона винесена, представником такої особи або органом доходів і зборів, який здійснював провадження у цій справі. Порядок оскарження постанови суду (судді) у справі про порушення митних правил визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законами України.

Як і в загальному провадженні, винесене при розгляді справи про порушення митного законодавства рішення може бути оскаржене. Будь-яка постанова органу доходів і зборів може бути оскаржена особою, щодо якої вона винесена, або її представником.

Право на оскарження постанови в справі про адміністративні правопорушення є однією з найбільш важливих гарантій захисту прав особистості, що залучається до адміністративної відповідальності (ст. 287 КУпАП України). Це форма перевірки законності й обґрунтованості прийнятого у справі рішення, найбільш швидкого виправлення помилок, виявлення недоліків у роботі органів, які розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Конституція України значно розширила можливість судового оскарження. У ст. 55 Конституції України зазначено, що права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дії або бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Варто підкреслити положення ст. 125 Конституції України, в якому закріплено, що відповідно до закону діють апеляційні і місцеві суди. Ця стаття була докладно розкрита в Законі України «Про судоустрій і статус суддів». Ст. 22 цього Закону встановлено, що місцевий суд є судом першої інстанції і розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальним законом.

Чинним законодавством судам надано право розглядати скарги на дії органів і службових осіб у зв'язку з накладенням адміністративних стягнень.

Законні інтереси особи, яка притягувалася до адміністративної відповідальності, потерпілого або неповнолітнього чи особи, яка через свої фізичні або психічні вади не здатна сама здійснювати свої права, у суді можуть представляти батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники, адвокати. Прокурор має право звернутися до суду з заявою про захист прав і законних інтересів громадян.

Об'єктом судового оскарження є постанови органу доходів і зборів про накладення будь-якого виду адміністративного стягнення, передбаченого ст. 461 цього Кодексу.

Пленум Верховного Суду України у п. 8 постанови від 01.11.1996 № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» наголосив, що з урахуванням конституційного положення про те, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, юрисдикція яких поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі (ст. 124 Конституції України), судам підвідомчі всі

спори про захист прав і свобод громадян. Суд не вправі відмовити особі у прийнятті позовної заяви чи скарги лише з тієї підстави, що її вимоги можуть бути розглянуті в передбаченому законом досудовому порядку.

Скаргу на постанову про накладення адміністративного стягнення може бути подано протягом десяти днів з дня винесення постанови, а в разі, якщо постанова про даний вид адміністративного стягнення була попередньо оскаржена до вищестоячого органу (вищестоящої службової особи) – протягом десяти днів з дня прийняття останнім рішення по скаргі. У разі пропуску цього строку з поважних причин він може бути поновлений судом за заявою особи, щодо якої винесено постанову.

Скарга на постанову в справі про адміністративне правопорушення поряд із даними про заявника (особа, до якої застосовано стягнення, потерпілий) повинна містити: найменування органу (службової особи), дії якого оскаржуються; дату винесення постанови; виклад обставин, якими заявник обґрунтовує свої заперечення, та докази, що стверджують їх.

Згідно з п. 4 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.06.1988 № 6 «Про практику розгляду судами скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення» пропущення встановленого десятиденного строку оскарження постанови не може бути підставою для відмови у прийнятті скарги. У зв'язку з тим, що зазначений строк є процесуальним, скарга і документи, подані після його закінчення, залишаються без розгляду, якщо суд не знайде підстав для його поновлення.

Неявка осіб, які беруть участь у справі, в судове засідання не перешкоджає розгляду справи.

Скарги на дії органів і службових осіб у зв'язку з накладенням адміністративних стягнень розглядаються у відкритому судовому засіданні.

Якщо дії органу чи службової особи щодо застосування адміністративного стягнення є законними і обґрунтованими, суд залишає постанову без змін, а скаргу – без задоволення.

П. 8 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.06.1988 № 6 «Про практику розгляду судами скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення» зазначено, що при відмові у задоволенні скарги і залишенні без зміни постанови про накладення штрафу суд не виносить рішення про стягнення штрафу із заявника, оскільки в силу ст. 308 КпАП несплачений протягом 15 днів штраф стягується із заробітної плати, іншого заробітку, пенсії або стипендії порушника, а за відсутності цих видів доходів чи неможливості стягнути його з інших причин виконання провадиться виконавцем шляхом звернення стягнення на майно порушника на підставі постанови органу (посадової особи), який її виніс.

Копію рішення у цих справах суд повинен надіслати органу чи особі, постанова яких оскаржувалася.

Стаття 530. Перевірка законності та обґрунтованості постанови у справі про порушення митних правил.

1. Законність та обґрунтованість постанови митниці у справі про порушення митних правил можуть бути перевірені судом або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а постанови центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, – судом у зв'язку з поданням адміністративного позову або в порядку контролю.

2. За результатами перевірки центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, що провів перевірку, приймає одне з таких рішень:

- 1) про залишення постанови без змін, а скарги – без задоволення;**
- 2) про скасування постанови і надіслання справи на новий розгляд;**
- 3) про скасування постанови та закриття справи;**
- 4) про зміну виду адміністративного стягнення в межах відповідальності, передбаченої за відповідне порушення митних правил, з тим, однак, щоб це стягнення не було посилено.**

3. Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, рішення, зазначені у частині другій цієї статті, приймаються шляхом винесення постанов.

4. Копія рішення по скаргі на постанову у справі про порушення митних правил протягом трьох днів з дня його винесення надсилається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, особі, стосовно якої винесено постанову, поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

5. У разі скасування постанови у справі про порушення митних правил суми штрафів повертаються особам, які притягалися до адміністративної відповідальності за це правопорушення, або уповноваженим ними особам з державного бюджету органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, за поданням відповідних органів доходів і зборів.

6. Перевірка законності та обґрунтованості постанови у справі про порушення митних правил судом здійснюється у порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

Принцип законності є найважливішим принципом митного права і характеризується як режим відповідності суспільних відносин, що виникають у сфері митної справи, законом і підзаконним актом держави, як режим, атмосфера взаємодії, відносин держави й громадянина.

Принцип законності виступає одночасно і як принцип здійснення митної справи (він закріплений у п. 3. ст. 8 МК України), і як принцип, яким неухильно керуються посадові особи органів доходів і зборів при винесенні постанови у справі про порушення митних правил.

Законність постанови органу доходів і зборів забезпечується тим, що постанова за своїм змістом заснована на незаперечних доказах, які досліджуються у ході розгляду справи (ст. 252 КУпАП), а за формою і характером прийнятих рішень відповідає вимогам Конституції України, митного законодавства й інших нормативних актів.

Законною може бути постанова, що ґрунтується на встановленій істині та на правильному розв'язанні справи.

Під обґрунтованістю вироку розуміють відповідність висновків, викладених у постанові, фактичним обставинам справи, фактам, що мали місце в дійсності і встановленим сукупністю достовірних доказів у справі.

Перевірка законності постанови органу доходів і зборів у справі може бути перевірена судом або центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи у зв'язку з поданням скарги, поданням прокурора і дозволяє підвищити відповідальність за ухвалення рішень, сприяє їх законності й обґрунтованості.

Суд або центральний орган виконавчої влади у сфері митної справи при перевірці законності та обґрунтованості постанови вирішують наступні завдання:

- а) не допустити виконання незаконної, необґрунтованої та несправедливої постанови органу доходів і зборів;
- б) швидко виправити допущені помилки та порушення;
- в) забезпечити захист та реалізацію прав і законних інтересів осіб, які беруть участь у провадженні в справі;
- г) сприяти однаковому розумінню та застосуванню законів у галузі митної справи.

Перелік рішень, які приймає суд або центральний орган виконавчої влади у сфері митної справи за результатом перевірки наведено у частині другій цієї статті і він є вичерпний, але слід мати на увазі, що при зміні заходу стягнення не має права погіршувати становище особи, що притягується до відповідальності.

Якщо законність та обґрунтованість постанови органу доходів і зборів перевіряються судом після того, як такі перевірки були проведені центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи, то відповідно залишаються в силі або скасовуються рішення центрального органу виконавчої влади у сфері митної справи, прийняті за результатами перевірок. Рішення по скаргах приймаються судом або центральним органом виконавчої влади у сфері митної справи шляхом винесення постанови.

За наслідками перевірки особі, щодо якої виносилась постанова, що перевірялася, або прокуророві, яким принесено протест, надсилається письмове повідомлення про прийняте рішення.

У разі скасування постанови у справі про порушення митних правил суми штрафів повертаються особам, які притягалися до адміністративної відповідальності за це правопорушення, або уповноваженим ними особам з державного бюджету територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, за поданням відповідних органів доходів і зборів.

Стаття 531. Підстави для скасування або зміни постанови про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил.

1. Підставами для скасування постанови про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил або про припинення провадження у справі про порушення митних правил є:

- 1) відсутність у діях особи, яка притягується до відповідальності, ознак порушення митних правил;
- 2) необ'єктивність або неповнота провадження у справі або необ'єктивність її розгляду;
- 3) невідповідність викладених у постанові висновків фактичним обставинам справи;
- 4) винесення постанови неправомочною особою, безпідставне недопущення до участі в розгляді справи особи, притягнутої до відповідальності, або її представника, а також інше обмеження прав учасників провадження у справі про порушення митних правил та її розгляду;

5) неправильна або неповна кваліфікація вчиненого правопорушення;

6) накладення стягнення, не передбаченого цим Кодексом.

2. Підставами для скасування чи зміни постанови про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил або про припинення провадження у справі про порушення митних правил можуть бути визнані й інші визначені законами обставини.

За наявності підстав, зазначених у статті, постанова у справі про порушення митних правил може бути скасована або змінена.

У диспозиції статті 531 МК України зазначені підстави для скасування постанови про накладення стягнення або зміни постанови про накладення стягнення про порушення митних правил.

Зазначені підстави засновані на загальноправових принципах усебічного повного й об'єктивного дослідження обставин справи, що дозволяє з'ясувати істину в справі і дати їй правильну юридичну оцінку.

З метою встановлення істини необхідно застосувати всі передбачені законодавством засоби для усебічного, повного й об'єктивного дослідження обставин справи, вивчити ті обставини, які обтяжують відповідальність за правопорушення, а так само обставини, які пом'якшують відповідальність. Істина в даному випадку повинна розглядатися як ідентичне такому поняттю, як «факт». Фактичні дані, які встановлюють обставини об'єктивної дійсності є не що інше, як докази.

Однак ці дані будуть мати значення тільки якщо вони дотримуються двох умов – належати до справи і мати значення для неї в силу того, що вони встановлюють або виключають обставини, які підлягають доведенню з метою правильного рішення в справі, по-друге, фактичні дані повинні виявлятися та закріплюватись тільки у встановленому законом порядку. Не можуть служити доказами фактичні дані, джерело яких невідоме, оскільки невідоме джерело не передбачається можливим перевірити.

У ст. 522 МК України визначені органи уповноважені розглядати справу про порушення митних правил. Вимоги ст. 268 КУпАП України визначають права особи притягнутої до адміністративної відповідальності. Такими правами є: знайомитися з матеріалами справи; давати пояснення; представляти докази; заявляти клопотання; користуватися допомогою адвоката; виступати рідною мовою і т. п. Недотримання зазначених вимог так само може послужити скасуванню постанови по справі.

Обов'язковими також є вимоги, зазначені в ст. 525 МК України, стосовно строку розгляду справи про порушення митних правил; ст. 526 МК України щодо присутності під час розгляду справи особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, або її представника; так само невідповідність виду постанови у справі про порушення митних правил, зазначених в ст. 527 МК України.

Під класифікацією правопорушень варто розуміти їх поділ на групи залежно від визначеного критерію. У залежності від форми провини правопорушення можна розділити на навмисні і необережні, у залежності від ступеня скоєння правопорушення поділяються на закінчені і триваючі.

Стаття 462 МК України містить вичерпний перелік стягнень. До них відноситься – попередження, штраф, конфіскація товарів. Ця стаття відносить попередження і штраф до основних видів стягнення, конфіскація застосовується як основний так і додатковий вид стягнення. Застосування тих або інших стягнень, не передбачених Митним кодексом, може так само привести до скасування постанов.

Частиною другої ст. 531 МК України передбачені також й інші визначені законами обставини які можуть послужити скасуванням або змінам постанови про накладення стягнення або про припинення провадження в справі про порушення митних правил.

Стаття 532. Строки розгляду скарги (адміністративного позову) на постанову у справі про порушення митних правил.

1. Скарга (адміністративний позов) на постанову у справі про порушення митних правил розглядається у строки, встановлені законом.

З урахуванням положень статті 529 МК України скарги (адміністративні позови), протести прокурора в залежності від предмета оскарження розглядаються у строки, визначені Кодексом адміністративного судочинства та КУпАП відповідно.

Стаття 533. Наслідки подання скарги (адміністративного позову).

1. Подання скарги (адміністративного позову) зупиняє виконання постанови у справі про порушення митних правил до закінчення розгляду скарги (адміністративного позову).

Подання скарги (адміністративного позову) або принесення протесту зупиняє виконання постанови органу доходів і зборів у справі про порушення митного законодавства до закінчення перевірки. Якщо скарга не буде обґрунтована і в її задоволенні буде письмово відмовлено, то постанова органу доходів і зборів у справі про порушення митних правил підлягає виконанню.

Глава 73. Виконання постанов органів доходів і зборів про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил

Стаття 534. Обов'язковість постанов органів доходів і зборів про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.

1. Постанови органів доходів і зборів про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил є обов'язковими для виконання.

Згідно з положеннями ст. 298 КУпАП, постанови про накладення адміністративних стягнень обов'язкові до виконання державними і громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами і громадянами.

Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень – завершальний етап притягнення до адміністративної відповідальності. Від того, як послідовно реалізована постанова про адміністративне стягнення, наскільки справа доведена до завершення, багато в чому залежить рівень ефективності боротьби з адміністративними правопорушеннями, запобігання їх вчиненню, результативність виховання громадян в дусі точного і неухильного дотримання вимог законодавства і правил суспільного співжиття.

Адміністративні стягнення виконують свою соціальну функцію лише тоді, коли вони виконані, а порушник зазнав встановлені ним правообмеження. Якщо ж постанову про стягнення не виконано або виконано частково, то його результативність не відчувається. Тому ефективність адміністративних стягнень, які накладаються, безпосередньо обумовлена рівнем їх реалізації.

Необхідною умовою виконання постанови про накладення адміністративного стягнення виступає його вступ у законну силу. Це означає, що постанова набула значення закону, є обов'язковою і підлягає реалізації. У випадках оскарження або опротестування постанови її виконання відкладається на визначений час, а потім поновлюється, якщо скарга або протест залишилися без задоволення.

Відповідно, постанова про накладення адміністративного стягнення наділена особливою силою, так як вона є обов'язковою для виконання як державними і громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами, так і громадянами.

Обов'язковість постанови про накладення адміністративного стягнення, яка вступила в законну силу, означає, що вона набула сили закону і є такою ж обов'язковою, як і вимоги закону.

Постанова охоплює не тільки діяльність уповноважених державних органів (посадових осіб), але й поведінку самого порушника згідно з положеннями цього акта. Але при цьому, дії юридичних і фізичних осіб у зв'язку з виконанням постанови, яка вступила в законну силу, є різними. Особа, притягнута до адміністративної відповідальності, повинна виконати ті чи інші зобов'язання, покладені на неї постановою (сплатити, наприклад, накладений штраф не пізніше 15 днів з дня вручення їй постанови). Ухилення від добровільного виконання постанови про накладення адміністративного стягнення призводить до необхідності застосування по відношенню до порушника примусових заходів впливу. Орган, уповноважений привести постанову про накладення стягнення до виконання, зобов'язаний своєчасно і точно вчинити в зв'язку з цим ряд дій, установлених Кодексом та іншими нормативними актами, оформити всі необхідні документи, спрямувати їх за призначенням.

Всі інші юридичні і фізичні особи, причетні до своєчасного і точного виконання постанови (адміністрація підприємств, установ і організацій, банківські установи, торгівельні організації і т. д.), зобов'язані сприяти органам, які виконують постанову, з метою її реалізації. Орган (посадова особа), який виніс постанову про накладення адміністративного стягнення, покликаний здійснювати контроль за правильною і вчасною реалізацією цього акта, вирішувати питання, пов'язані з його виконанням.

Стаття 535. Загальні положення щодо порядку виконання постанови органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил.

1. Постанова органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил підлягає виконанню після закінчення строку оскарження, зазначеного у статті 529 цього Кодексу.

2. Орган доходів і зборів, який виніс постанову про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил, виконує її самостійно або через державного виконавця.

3. У разі винесення органом доходів і зборів кількох постанов про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил щодо однієї особи кожна постанова виконується окремо.

Постанова органу доходів і зборів може бути оскаржена у вищестоящий орган або до суду на протязі 10 днів від дати вручення заінтересованій особі копії постанови або повідомлення про прий-

яття рішення. Вказаний строк, у разі його пропуску з поважних причин, може бути поновлений органами, які розглядають дану скаргу.

Постанови про накладення адміністративних стягнень у вигляді попередження або накладення штрафу виконуються органом доходів і зборів, що виніс постанову, самостійно, а в разі несплати штрафу у встановлений ст. 539 МК України строк (п'ятнадцять днів з дня вручення або надіслання копії, або з дня залишення скарги (адміністративного позову) без задоволення або відхилення протесту) – виконується у примусовому порядку органами державної виконавчої служби згідно з положеннями Закону «Про виконавче провадження».

Постанова про накладення адміністративного стягнення оголошується негайно після закінчення справи.

Особа, яку притягнули до адміністративної відповідальності, зобов'язана вчинити ті чи інші дії, покладені на неї постановою. Якщо порушник відмовляється добровільно виконати винесену по відношенню до неї постанову, вона виконується в примусовому порядку.

Якщо ж постанова про накладення адміністративного стягнення опротестована прокурором або оскаржена особою, щодо якої вона винесена, або потерпілим, вона виконується після залишення протесту або скарги без задоволення. Винятки стосуються лише постанови про застосування стягнення у виді попередження (ст. 26 КУпАП).

Стаття 536. Давність виконання постанови органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил.

1. Не підлягає виконанню постанова органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення.

Вказана стаття МК України та ст. 303 КУпАП України встановлюють термін виконання постанов органів доходів і зборів про накладення адміністративних стягнень у вигляді штрафу – 3 місяці з дня винесення постанови.

Згідно ст. 291, 303 КУпАП України подання у встановлений строк скарги або принесення прокурором протесту зупиняє виконання постанови і відповідно зупиняє перебіг строку давності до розгляду скарги або протесту.

Винесена уповноваженим органом або посадовою особою постанова про накладення адміністративного стягнення повинна бути реалізована у досить стислий строк. Інакше буде втрачена оперативність при застосуванні адміністративного впливу, що, без сумніву, відіб'ється на його ефективності, понизить виховне і попереджувальне значення боротьби з адміністративними проступками.

Під давністю виконання розуміють сплив з моменту звернення постанови до виконання встановленого законом строку, після якого виключаються подальші дії виконавчого характеру. Встановлення давності дисциплінує органи (посадових осіб), які уповноважені виконувати постанови, підвищує їх відповідальність за правильну, своєчасну і повну реалізацію постанови.

Якщо постанова про накладення адміністративного стягнення не була звернена до виконання на протязі трьох місяців з дня винесення, вона взагалі не підлягає виконанню.

Щодо наведеного загального правила про трьохмісячний строк давності існує декілька винятків. Так, у випадку призупинення постанови в зв'язку з поданням скарги або протесту, призупиняється і перебіг строку давності до їх розгляду.

Стаття 537. Контроль за виконанням постанови органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил.

1. Контроль за правильним і своєчасним виконанням постанови органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил здійснюється органом доходів і зборів, який виніс постанову.

До цих органів віднесено: митниці, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Результативна реалізація постанов про накладення адміністративних стягнень, яка є досить важливою для посилення ефекту адміністративної відповідальності, багато в чому залежить від рівня забезпечення контролю за правильним і вчасним виконанням цих постанов.

Контроль за виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення зі сторони органу (посадової особи), яка її винесла, здійснюється шляхом перевірок і ведення документації, яка відображає процес реалізації постанови. Перевіряється, чи ознайомлений порушник зі змістом постанови, чи своєчасно вручена йому копія цього акта, чи спрямована постанова органу, який безпосередньо уповноважений її виконати.

Необхідно враховувати фактори, які тимчасово затримують реалізацію постанови, як, наприклад, поява скарги або протесту, а також обставини, які викликають зупинення виконання. Якщо постанову повністю виконано, необхідно зафіксувати це у відповідних документах. У випадку виникнення перепон для правильного і вчасного виконання постанови орган (посадова особа), яка її винесла, зобов'язана вжити всіх законних і обґрунтованих заходів для їх усунення.

Стаття 538. Порядок виконання постанови органу доходів і зборів про винесення попередження.

1. Постанова органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у вигляді попередження виконується органом доходів і зборів, який виніс постанову, шляхом оголошення постанови особі, яка притягується до адміністративної відповідальності, з врученням їй копії такої постанови.

2. Якщо постанова органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження вноситься за відсутності особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, копія постанови протягом трьох днів з дня її винесення висилається зазначеній особі поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

Попередження як вид основного адміністративного стягнення виражається в моральному впливі на порушника в тому випадку, коли його правомірна поведінка не потягнула за собою серйозних наслідків.

При накладенні адміністративного стягнення у вигляді попередження така постанова органу доходів і зборів виконується шляхом її оголошення правопорушнику. Копія цієї постанови вручається порушнику, а в разі розгляду справи без його присутності – копія постанови видається або надсилається поштою.

Стаття 539. Порядок виконання постанови органу доходів і зборів про накладення штрафу.

1. Штраф повинен бути сплачений особою, яка вчинила порушення митних правил, не пізніше 15 днів з дня вручення або надіслання їй копії постанови органу доходів і зборів про накладення штрафу, а в разі оскарження постанови – не пізніше 15 днів з дня залишення скарги (адміністративного позову) без задоволення.

2. Сума штрафу вноситься особою, яка вчинила порушення митних правил, до державного бюджету у порядку, встановленому законодавством України.

Вказана стаття, а також ст. 307 КУпАП України встановлюють термін сплати штрафу правопорушником у добровільному порядку – 15 днів з дня вручення або надіслання копії постанови органу доходів і зборів про накладення штрафу.

У випадку оскарження постанови по справі органу доходів і зборів у порядку, передбаченому ст. 529 МК України або внесення протесту прокурора, штраф має бути сплачений протягом 15 днів з дня залишення скарги без задоволення або залишення подання без розгляду.

Сума штрафу вноситься правопорушником до державного бюджету через касу митниці або через банківські установи на відповідні рахунки.

Відлік 15-денного строку починається з дня вручення правопорушнику копії постанови або повідомлення про залишення без задоволення скарги або протесту прокурора. Встановлено, що копія постанови вручається на протязі трьох днів.

Щодо строків повідомлення про результати розгляду скарги чи протесту прокурора, то закон ніяких приписів не встановлює. Тут потрібно виходити з того, що рішення за результатами розгляду скарги чи протесту визнаються такими, що вступили в законну силу відразу ж після їх винесення. Тому постанови або повідомлення, які підлягають виконанню, потрібно скеровувати органам виконання негайно.

При оскарженні чи опротестуванні постанов, а також при відстрочці їх виконання перебіг трьохмісячного строку для їх виконання призупиняється до розгляду скарги (протесту) або до закінчення строку відстрочки виконання.

Стаття 540. Примусове виконання постанови органу доходів і зборів або суду про накладення штрафу.

1. У разі якщо штраф не буде сплачено у строки, встановлені статтею 539 цього Кодексу, постанова органу доходів і зборів або суду (судді) надсилається для примусового виконання до відділу державної виконавчої служби за місцем проживання або роботи порушника або за місцезнаходженням його майна.

2. Постанова органу доходів і зборів або суду (судді), по якій стягнення штрафу проведено повністю, з відміткою про виконання повертається до органу доходів і зборів або до суду, що виніс постанову.

3. Штраф вноситься до державного бюджету.

У разі несплати штрафу особою, яка вчинила порушення митних правил у 15-денний строк з дня вручення або надіслання їй копії, постанови органу доходів і зборів та суду (судді) про накладення штрафу (виконавчий документ), надсилається для примусового виконання районному, міському (міста обласного значення), районному у місті відділу державної виконавчої служби. Строк пред'явлення даних виконавчих документів до виконання становить 3 місяці. Державний виконавець у 3-денний строк з дня надходження до нього виконавчого документа вносить постанову про відкриття виконавчого провадження та зобов'язаний провести виконавчі дії та виконати рішення, не пов'язані з реалізацією майна боржника.

Копія постанови про відкриття виконавчого провадження не пізніше наступного дня надсилається боржнику та органу (посадовій особі), який видав виконавчий документ.

Штраф, сплачений боржником, вноситься до державного бюджету. Проте особа, яка вчинила порушення митних правил, повинна, незважаючи на стягнення штрафу, сплатити митні платежі й інші податки та збори. А також у разі невиконання виконавчих документів у строк, встановлений для добровільного його виконання, з боржника постановою державного виконавця стягується виконавчий збір.

Виконавче провадження закінчується у випадках: фактичного повного виконання рішення згідно з виконавчим документом; закриття виконавчого провадження відповідно до Закону України «Про виконавче провадження»; повернення виконавчого документа без виконання на вимогу суду або органу доходів і зборів (посадової особи), які видали виконавчий документ.

Про закінчення виконавчого провадження державний виконавець вносить постанову про закінчення виконавчого провадження, копія якої направляється сторонам.

Постанови органу доходів і зборів або суду (судді), по якій стягнення штрафу проведено повністю, з відміткою про виконання повертається до органу доходів і зборів або суду, що виніс постанову.

Стаття 541. Виконання постанови суду (судді) про конфіскацію.

1. Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем в установленому законом порядку.

2. У разі неможливості конфіскації товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 461 цього Кодексу, з осіб, які вчинили порушення митних правил, державним виконавцем за рішенням суду в установленому законом порядку може стягуватися вартість цих товарів, транспортних засобів.

3. Витрати органу доходів і зборів, пов'язані із зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких прийнято постанову про конфіскацію, до моменту винесення такої постанови повинні бути відшкодовані особою, яка вчинила порушення митних правил. Порядок відшкодування зазначених витрат встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Розмір суми, що підлягає відшкодуванню, розраховується в порядку, передбаченому законодавством України для визначення собівартості платних послуг.

Ч. 1 коментованої статті та стаття 313 КУпАП встановлюють, що постанови про конфіскацію предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, та грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, виконуються державними виконавцями в порядку, встановленому законом.

Майно, зазначене у пункті 1 цього Порядку, передається органом доходів і зборів державному виконавцеві на підставі акта опису та арешту майна безпосередньо в місцях зберігання конфіскованого майна для подальшого розпорядження ним.

Державний виконавець під час виконання рішення суду про конфіскацію майна, вилученого органами доходів і зборів, зобов'язаний не пізніше ніж протягом десяти днів з дня відкриття виконавчого провадження провести опис та арешт майна, що підлягає конфіскації.

Акт опису та арешту майна складається державним виконавцем у присутності понятих за участю представника органу доходів і зборів.

У разі коли неможливо конфіскувати товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, з осіб, які вчинили порушення митних правил, стягується вартість зазначених товарів, транспортних засобів у порядку, встановленому законодавством України.

Витрати органу доходів і зборів, пов'язані зі зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких винесено постанову у справі про порушення митних правил, відшкодовуються особою, яка вчинила порушення митних правил, у порядку, встановленому законом.

Якщо у строки, передбачені для добровільного виконання постанови про накладення адміністративного стягнення, постанову у справі про порушення митних правил у частині відшкодування порушником витрат органу доходів і зборів у справі не виконано, така постанова повинна бути надіслана до відповідного органу державної виконавчої служби для примусового виконання.

Кошти, одержані від реалізації вилученого органами доходів і зборів майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, та податки й збори у визначених законом випадках зараховуються до Державного бюджету з вирахуванням сум комісійної винагороди, що виплачується підприємству (організації), якому доручено розпоряджатися майном згідно з угодою, укладеною відповідно до законодавства

Транспортні засоби, передані органам державної виконавчої служби, які заборонені для експлуатації за висновком технічної експертизи, підлягають розукомплектуванню з подальшою реалізацією приладів, вузлів, агрегатів.

У разі скасування рішення суду про конфіскацію майна орган, у якого воно знаходиться на зберіганні чи у розпорядженні якого надійшло (у тому числі органи Державного казначейства), повертає майно або відшкодовує його вартість власникові в порядку, встановленому законодавством.

У разі відсутності в Україні майна, що належить особам, які притягуються до відповідальності, порядок виконання постанови органу доходів і зборів про накладення на них стягнення визначається законодавством України й міжнародними договорами з державами, на території яких проживають або перебувають ці особи.

Стаття 542. Виконання постанови органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил на осіб, які проживають або перебувають за межами України.

1. Постанова органу доходів і зборів про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил на осіб, які проживають або перебувають за межами України, виконується за рахунок майна цих осіб, що знаходиться на території України.

2. У разі відсутності в Україні майна, що належить зазначеним у частині першій цієї статті особам, порядок виконання постанови органу доходів і зборів про накладення на них адміністративних стягнень за порушення митних правил визначається законодавством України та укладеними відповідно до закону міжнародними договорами України з державами, на території яких проживають або перебувають ці особи.

З метою встановлення дієвого механізму виконання постанов по справах про порушення митних правил, передбачається можливість вилучення органами доходів і зборів товарів, транспортних засобів в осіб, які не мають на території України постійного місця проживання або адреси, в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості предметів правопорушення.

Якщо органами доходів і зборів України не вилучені товари, транспортні засоби для забезпечення стягнення штрафу, а особа, яка не має постійного місця проживання в Україні, на протязі 15 днів з дня вручення постанови або надіслання її поштою, не сплатила суму штрафу до Державного бюджету України, то постанова органу доходів і зборів про накладення штрафу виконується Державною виконавчою службою за рахунок майна, що належить правопорушнику і знаходиться на території України, в порядку передбаченому ст. 540 цього Кодексу та Законом України «Про виконавче провадження».

При відсутності в Україні майна, що належить особам, які проживають або перебувають за межами України, виконання постанов по справах про порушення митних правил проводиться органами Міністерства юстиції в порядку, встановленому законодавством України та двосторонніми договорами України з державою, громадянином якої є особа, притягнута до адміністративної відповідальності або державою, на території якої проживає вказана особа і знаходиться майно, що перебуває у її власності.

Контрольні запитання:

1. Що включає в себе провадження у справі про порушення митних правил?
2. З якого моменту провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим?
3. Які посадові особи уповноважені складати протоколи про порушення митних правил?
4. Що є приводами для порушення справи про порушення митних правил?
5. У скількох примірниках складається протокол про порушення митних правил?
6. Дайте визначення доказів у справі про порушення митних правил.
7. Які особи беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил?
8. Яка мета застосування адміністративного затримання?
9. Яка мета проведення процесуальних дій у справах про порушення митних правил?
10. У чому полягає компроміс у справі про порушення митних правил?

РОЗДІЛ XX. ОРГАНИ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ

Глава 74. Структура та організація діяльності органів доходів і зборів

Стаття 543. Здійснення державної митної справи.

1. Безпосереднє здійснення державної митної справи покладається на органи доходів і зборів.

Відповідно до п. 7 Положення про Державну фіскальну службу України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236 «Про Державну фіскальну службу України» ДФС здійснює повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи. ДФС та її територіальні органи є органами доходів і зборів.

Стаття 544. Призначення та основні завдання органів доходів і зборів.

1. Призначенням органів доходів і зборів є створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України.

2. Здійснюючи державну митну справу, органи доходів і зборів виконують такі основні завдання:

1) забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства України з питань державної митної справи;

2) забезпечення виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України з питань державної митної справи, укладеними відповідно до закону;

3) створення сприятливих умов для полегшення торгівлі, сприяння транзиту, збільшення товарообігу та пасажиропотоку через митний кордон України, здійснення разом з органами доходів і зборів інших держав заходів щодо удосконалення процедури пропуску товарів, транспортних засобів через митний кордон України, їх митного контролю та митного оформлення;

4) здійснення митного контролю та виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, у тому числі на підставі електронних документів (електронне декларування), за допомогою технічних засобів контролю тощо;

5) аналіз та управління ризиками з метою визначення форм та обсягів митного контролю;

6) забезпечення справляння митних платежів, контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти їх сплати, застосування заходів щодо їх примусового стягнення у межах повноважень, визначених цим Кодексом, Податковим кодексом України та іншими актами законодавства України, організація застосування гарантій забезпечення сплати митних платежів, взаємодія з банківськими установами та незалежними фінансовими посередниками, що надають такі гарантії;

7) застосування передбачених законом заходів митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, здійснення контролю за дотриманням усіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та громадянами встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення окремих видів товарів через митний кордон України; здійснення заходів щодо недопущення переміщення через митний кордон України товарів, на які встановлені заборони та/або обмеження щодо переміщення через митний кордон України, а також товарів, які не відповідають вимогам якості та безпеки;

7-1) здійснення державного експортного контролю в межах повноважень, покладених на органи доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших законів України;

8) здійснення контролю за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;

9) сприяння захисту прав інтелектуальної власності, вжиття заходів щодо запобігання переміщенню через митний кордон України товарів з порушеннями охоронюваних законом прав інтелектуальної власності, недопущення переміщення через митний кордон України контрафактних товарів;

10) запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил на всій митній території України;

11) здійснення в межах повноважень, визначених цим Кодексом, контролю за діяльністю підприємств, які надають послуги з декларування товарів, перевезення та зберігання товарів, що переміщуються через митний кордон України чи перебувають під митним контролем, та здійснюють інші операції з такими товарами, надання дозволів на здійснення зазначених видів діяльності; видача сертифікатів уповноваженого економічного оператора;

12) ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності;

13) ведення митної статистики та обмін даними митної статистики з органами доходів і зборів інших країн;

14) проведення верифікації (встановлення достовірності) сертифікатів про походження товарів з України та видача у випадках, встановлених чинними міжнародними договорами, сертифікатів походження;

15) здійснення обміну документами та інформацією (у тому числі електронною) з іншими державними органами України, митними, правоохоронними та іншими органами іноземних держав;

16) впровадження, розвиток та технічне супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій в державній митній справі, автоматизація митних процедур, надання підприємствам послуг електронного цифрового підпису;

17) здійснення міжнародного співробітництва у сфері державної митної справи, залучення зовнішніх ресурсів для забезпечення діяльності органів доходів і зборів;

18) кінологічне забезпечення діяльності органів доходів і зборів;

19) управління об'єктами інфраструктури органів доходів і зборів, розбудова митного кордону;

20) здійснення інших визначених законом повноважень, покладених на органи доходів і зборів.

Стаття 545. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, спрямовує, координує та контролює діяльність митниць, здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та іншими законами України, в межах своїх повноважень видає накази, організує та контролює їх виконання.

Відповідно до Положення про Державну фіскальну службу України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236 «Про Державну фіскальну службу України» Державна фіскальна служба України (ДФС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), державну політику в сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Стаття 546. Митниця.

1. Митниця є органом доходів і зборів, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів.

2. Митниця є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України та із своїм найменуванням і діє відповідно до Конституції України, цього Кодексу, інших нормативно-правових актів та на підставі положення, яке затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. Митниця є територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, і підпорядковується йому. Не допускається втручання у діяльність митниць інших територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Митниця здійснює свою діяльність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим; область; міста Київ, Севастополь). Окремі митниці можуть здійснювати свою діяльність на територіях двох чи більше адміністративно-територіальних одиниць або на всій території України.

5. Створення, реорганізація та ліквідація митниць здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в порядку, визначеному законом.

6. У населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських і річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці, в міру необхідності створюються її відокремлені структурні підрозділи (митні пости).

Стаття 547. Митний пост.

1. Митний пост є органом доходів і зборів, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів.

2. Положення про митні пости затверджуються керівниками відповідних митниць.

3. Створення, реорганізація та ліквідація митних постів здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в порядку, визначеному законом.

5. Зони діяльності митних постів визначаються положеннями про ці пости.

Статтю 548 виключено на підставі Закону № 405-VII від 04.07.2013.

Статтю 549 виключено на підставі Закону № 405-VII від 04.07.2013.

Стаття 550. Спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідна установа органів доходів і зборів.

1. З метою підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з державної митної справи, а також проведення наукових досліджень у сфері забезпечення митних інтересів України в системі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, можуть створюватися спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідна установа.

Глава 75. Атрибутика органів доходів і зборів

Стаття 551. Емблеми та прапори органів доходів і зборів.

1. Органи доходів і зборів мають емблему та прапор, опис та порядок використання яких встановлюються Президентом України.

2. Митниці, спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідна установа органів доходів і зборів можуть мати свої емблеми та прапори.

Наказом Державної фіскальної служби України від 21.11.2014 № 318 «Про затвердження Бренд-буку» затверджено Керівництво з використання елементів фірмового стилю Державної фіскальної служби України, зокрема визначено емблему.

Емблема органів доходів і зборів становить собою зображення срібної гривні з відсіченою частиною, яка покладена на чашу важільних терезів, що символізує справедливе, виважене стягування податків.

Посередині емблеми розташовано малий Державний Герб України, покладений на об'єднаний з терезами кадуцей – символ торгівлі та економіки.

Емблема розташована посередині круглого синього щита з золотистим окуттям, що символізує захист інтересів держави.

Ваги та кадуцей – золотистого кольору.

Зображення емблеми органів доходів і зборів

Стаття 552. Формений одяг працівників органів доходів і зборів.

1. Працівники органів доходів і зборів мають формений одяг з відповідними знаками розрізнення, який видається безоплатно. Допускається пошив форменого одягу працівниками органів доходів і зборів за власні кошти з відшкодуванням витрат на такий пошив у межах норм забезпечення форменим одягом за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на утримання органів доходів і зборів.

2. Зразки форменого одягу, норми забезпечення ним та строки його експлуатації затверджуються Кабінетом Міністрів України, а правила носіння – центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 553. Службові посвідчення працівників органів доходів і зборів.

1. Працівникам органів доходів і зборів видаються службові посвідчення. Положення про службове посвідчення працівника органів доходів і зборів та його зразок затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

З метою створення належних умов для виконання службових обов'язків працівниками органів Державної фіскальної служби України, встановлення однакового підходу до оформлення та видачі службових посвідчень наказом Державної фіскальної служби України від 23.10.2014 № 207 «Про службові посвідчення працівників органів Державної фіскальної служби» затверджено зразки службових посвідчень працівників органів ДФС та Інструкцію щодо порядку зберігання, видачі і знищення службових посвідчень працівників органів ДФС.

Стаття 554. Заохочувальні відзнаки органів доходів і зборів.

1. Для заохочення за значні особисті досягнення у здійсненні державної митної справи, активність та ініціативність, виявлені під час виконання службових (трудових) обов'язків, установлюються заохочувальні відзнаки органів доходів і зборів у вигляді медалей, нагрудних знаків, значків, грамот.

2. Положення про заохочувальні відзнаки органів доходів і зборів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Заохочувальні відзнаки органів доходів і зборів затверджені наказом Міністерства доходів і зборів від 16.07.2013 № 275 «Про встановлення відомчих заохочувальних відзнак Міністерства доходів і зборів України».

З метою удосконалення системи нагородної діяльності органів доходів і зборів, стимулювання зразкового виконання службових обов'язків і заохочення працівників органів доходів і зборів та його територіальних органів встановлено такі відомчі заохочувальні відзнаки:

- Подяка;
- Грамота;
- Почесна грамота;
- нагрудний знак «Честь і служба»;
- нагрудний знак «За мужність та професіоналізм»;
- нагрудний знак «За вірність обов'язку»;
- медаль «10 років сумлінної служби»;
- медаль «15 років сумлінної служби»;
- медаль «20 років сумлінної служби»;
- медаль «Ветеран служби».

Глава 76. Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення органів доходів і зборів

Стаття 555. Майно органів доходів і зборів.

1. Майно органів доходів і зборів, а також спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи органів доходів і зборів є державною власністю. Управління цим майном здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

Коментованою статтею встановлено, що майно органів доходів і зборів, організацій, навчальних закладів та науково-дослідної установи є державною власністю. При цьому поняттям «майно» охоплюється матеріальні і нематеріальні цінності, які обліковуються на балансі органів доходів і зборів, організацій, навчальних закладів та науково-дослідної установи органів доходів і зборів.

Стаття 556. Земельні ділянки, службові та побутові приміщення, обладнання та засоби зв'язку органів доходів і зборів, а також спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи органів доходів і зборів.

1. Надання органам доходів і зборів, а також спеціалізованим навчальним закладам та науково-дослідній установі органів доходів і зборів у користування земельних ділянок для службових потреб, відшкодування власникам зазначених ділянок та землекористувачам вартості цих ділянок та збитків, завданих їх вилученням, здійснюються відповідно до Земельного кодексу України.

2. У разі якщо митне оформлення товарів здійснюється органами доходів і зборів безпосередньо на територіях або в приміщеннях підприємств, зазначені підприємства, незалежно від форми власності та підпорядкування, зобов'язані безоплатно надавати органам доходів і зборів у тимчасове користування відповідні службові та побутові приміщення, а також обладнання, засоби та канали зв'язку.

Частина 1 коментованої статті закріплює порядок, згідно з яким земельні ділянки для службових потреб, у тому числі для створення зон митного контролю, надаються органам доходів і зборів, організаціям, навчальним закладам та науково-дослідній установі органів доходів і зборів у постійне користування відповідно до Земельного кодексу України. У разі вилучення земельної ділянки, органи доходів і зборів, організації, навчальні заклади та науково-дослідна установа органів доходів і зборів компенсують власникам земель їх вартість та збитки, завдані вилученням таких земель, у порядку, встановленому чинним законодавством.

Частиною 2 коментованої статті встановлюється вимога щодо обов'язкового надання підприємствами, незалежно від форми власності та підпорядкування, у тимчасове користування відповідних службових та побутових приміщень, а також обладнання, засобів та каналів зв'язку, органам доходів і зборів, у разі якщо митне оформлення товарів здійснюється безпосередньо на територіях або в приміщеннях таких підприємств.

Стаття 557. Фінансування, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури органів доходів і зборів.

1. Фінансування, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури органів доходів і зборів здійснюються за рахунок державного бюджету.

2. У межах пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення органи доходів і зборів як балансоутримувачі земельних ділянок, нерухомого майна та службових приміщень можуть безоплатно надавати у тимчасове користування відповідні приміщення та земельні ділянки для службових потреб підприємствам, діяльність яких пов'язана із забезпеченням функціонування пунктів пропуску, та підприємствам сфери обслуговування.

1. Фінансування, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури органів доходів і зборів здійснюються за рахунок Державного бюджету України відповідно до Закону України про Державний бюджет.

Під поняттям «матеріально-технічне забезпечення» розуміється комплекс заходів, спрямованих на розвиток митної інфраструктури та забезпечення безперебійного функціонування органів доходів і зборів у тому числі здійснення матеріально-технічного забезпечення для проведення митного контролю та для виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України шляхом закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Під поняттям «розвиток інфраструктури органів доходів і зборів» розуміється комплекс заходів, що вживаються з метою забезпечення розбудови митного кордону, зокрема будівництво (реконструкція), облаштування, експлуатації та ремонт об'єктів інфраструктури, у тому числі пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення, забезпечення їх безпечної та надійної експлуатації, утримання, а також задоволення їх потреб у матеріальних цінностях, обладнанні (переобладнанні) приміщень та отриманні послуг тепло-, електро-, газо-, водопостачання і водовідведення й інших комунальних послуг та енергоносіїв тощо.

Частиною 2 коментованої статті встановлюється можливість безоплатного надання органам доходів і зборів, розташованих в межах пунктів пропуску через державний кордон України, для автомобільного сполучення приміщень та земельних ділянок у тимчасове користування для службових потреб підприємствам, діяльність яких пов'язана з забезпеченням функціонування цих пунктів пропуску та підприємствам сфери обслуговування. Надання цих приміщень та земельних ділянок здійснюється в межах та у спосіб, встановлений чинним законодавством України.

Глава 77. Взаємовідносини органів доходів і зборів з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності

Стаття 558. Взаємодія органів доходів і зборів з правоохоронними органами.

1. Органи доходів і зборів при виконанні покладених на них завдань взаємодіють з правоохоронними органами в порядку, встановленому законодавством.

2. У разі виявлення під час здійснення митного контролю та інших заходів, що здійснюються органами доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України, ознак правопорушень, розслідування яких не належить до повноважень органів доходів і зборів, органи доходів і зборів повідомляють про це відповідні правоохоронні органи.

3. Правоохоронні органи повідомляють органи доходів і зборів про виявлені ними порушення митних правил або контрабанду.

4. Правоохоронні органи зобов'язані письмово повідомляти органи доходів і зборів про наявність оперативної інформації щодо можливих випадків переміщення товарів з порушенням норм законодавства України. У разі наявності такої оперативної інформації від правоохоронних органів митний контроль та митне оформлення здійснюються за письмовим рішенням керівника органу доходів і зборів, який отримав цю оперативну інформацію, або особи, яка виконує його обов'язки, в обсягах та у формах, передбачених цим Кодексом.

Стаття 559. Взаємодія органів доходів і зборів з Національним банком України, Рахунковою палатою, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та у сфері фінансового контролю.

1. Органи доходів і зборів взаємодіють із Національним банком України, Рахунковою палатою, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів та у сфері фінансового контролю в порядку, визначеному законодавством України.

Стаття 560. Взаємодія органів доходів і зборів з місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

1. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності органів доходів і зборів та взаємодіють з ними в межах повноважень, установлених законом.

Стаття 561. Взаємодія органів доходів і зборів з іншими органами виконавчої влади.

1. Органи доходів і зборів під час виконання завдань, покладених на них відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України, взаємодіють із міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади.

2. Органи доходів і зборів здійснюють контроль за переміщенням культурних цінностей через митний кордон України у взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері архівної справи, діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації. Такий контроль у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється органами доходів і зборів у формі попереднього документального контролю в порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 562. Взаємодія органів доходів і зборів з суб'єктами господарювання.

1. Органи доходів і зборів встановлюють та підтримують офіційні відносини консультативного характеру з суб'єктами господарювання. Ці відносини включають в себе укладення меморандумів про взаєморозуміння з метою розвитку співробітництва, забезпечення участі зазначених осіб у вдосконаленні митного контролю та оптимізації методів роботи органів доходів і зборів.

Глава 78. Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи

Стаття 563. Участь України у міжнародному співробітництві з питань державної митної справи.

1. Участь України у міжнародному співробітництві з питань державної митної справи є складовою частиною її зовнішньополітичної діяльності.

Україна як європейська держава здійснює відкриту зовнішню політику і прагне рівноправного взаємовигідного співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, виходячи насамперед з необхідності гарантування безпеки, суверенітету та захисту територіальної цілісності України.

У рамках діючого законодавства України міжнародне співробітництво з питань митної справи здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, на двосторонньому рівні з митними адміністраціями іноземних держав і на багатосторонньому з Європейським Союзом та в рамках міжнародних організацій і об'єднань.

Ефективність міжнародного співробітництва забезпечується шляхом реалізації національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права; підтримці зміцнення ролі міжнародного права у міжнародних відносинах, забезпечення дотримання та виконання чинних, вироблення нових принципів і норм міжнародного права; підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди; забезпечення з метою повноцінного економічного розвитку, підвищення добробуту народу, інтеграції економіки України у світову економічну систему;

При цьому можна виділити такі принципи зовнішньополітичної діяльності:

- суверенна рівність держав;
- утримання від загрози силою або її застосування проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої іноземної держави;
- повага до територіальної цілісності іноземних держав та непорушності державних кордонів;
- вирішення міжнародних спорів мирними засобами;
- повага до прав людини та її основоположних свобод;
- невторчання у внутрішні справи держав;
- взаємовигідне співробітництво між державами;
- сумлінне виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань;
- пріоритет загально визнаних норм і принципів міжнародного права перед нормами і принципами національного права;
- застосування Збройних Сил України лише у випадках актів збройної агресії проти України, будь-яких інших збройних зазіхань на її територіальну цілісність і недоторканність державних кордонів, боротьби з міжнародним тероризмом та піратством або в інших випадках, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- застосування міжнародних санкцій, контрзаходів і заходів дипломатичного захисту відповідно до міжнародного права у випадках міжнародних протиправних діянь, що завдають шкоди Україні, її громадянам і юридичним особам;
- своєчасність та адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам Україні, її громадянам і юридичним особам.

Стаття 564. Міжнародна діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

1. Міжнародна діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, спрямовується і координується Президентом України, Кабінетом Міністрів України та здійснюється за погодженням з Міністерством закордонних справ України.

2. За дорученням Кабінету Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, може в обсязі наданих відповідно до закону повноважень вести переговори та консультативну роботу, пов'язану з підготовкою міжнародних договорів з питань державної митної справи.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, з метою вдосконалення митного контролю підтримує зв'язки з ми-

тними адміністраціями іноземних держав, в установленому законом порядку укладає з ними відповідні міжвідомчі договори.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, представляє Україну у Всесвітній митній організації, інших міжнародних організаціях.

Загальновизнаними нормами у галузі митної справи є норми, прийняті Всесвітньою митною організацією, а також іншими впливовими міжнародними організаціями – Організацією Об'єднаних Націй, Світовою організацією торгівлі в частині, що стосується діяльності митних органів. Такі норми закріплюються в міжнародних конвенціях. Приєднання до міжнародних конвенцій у галузі митної справи має на меті спрощення та гармонізацію митних процедур, прискорення митного контролю на кордоні, надання взаємної допомоги митними адміністраціями та ін., що сприяє розвитку міжнародної торгівлі.

Вступ України до Всесвітньої митної організації (далі – ВМО) відбувся у 1992 році шляхом приєднання до Конвенції про створення Ради митного співробітництва. З часу свого створення у 1950 році, ця міжурядова митна організація мала назву Рада митного співробітництва. До зазначеної організації входять 176 держав-членів. Формальною датою її створення вважається 15.12.1950 – день, коли було підписано у Брюсселі Конвенцію про створення Ради митного співробітництва. У 1994 році Рада митного співробітництва перейменована у Всесвітню митну організацію. Метою ВМО є вирішення питань, пов'язаних з прискоренням та підвищенням ефективності процедур митного контролю та оформлення, сприяння державам у міжнародній торгівлі. Підписання міжнародних конвенцій ВМО її країнами-членами є підтвердженням авторитету цієї організації на міжнародній арені.

Після свого вступу до Всесвітньої митної організації році Україна приєдналася до найважливіших конвенцій ВМО:

– Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства (Найробіська конвенція) (приєднання відбулося згідно з Указом Президента України від 23.05.2000 № 699/2000).

– Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах (приєднання відбулося згідно з Указом Президента України від 04.07.2002 № 616/2002);

– Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (зі змінами) (приєднання відбулося згідно з Указом Президента України від 17.05.2002 № 616/2002).

– Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (зі змінами) (Киотська конвенція) (приєднання відбулося відповідно до Закону України від 15.02.2011 № N 3018-VI) та інших.

Стаття 565. Співробітництво органів доходів і зборів України з органами доходів і зборів суміжних держав.

1. Відповідно до міжнародних договорів, укладених відповідно до закону, органами доходів і зборів України спільно з органами доходів і зборів суміжних держав може здійснюватися:

1) проведення спільного митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України;

Під поняттям спільний пункт пропуску слід розуміти такий пункт пропуску, на якому здійснюється спільний митний контроль митними органами України та митними органами суміжних держав (Договірні Сторони) і який створений на підставі міжнародного договору (див. Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в пунктах пропуску через українсько-молдовський державний кордон від 11.03.1997 р. (ратифіковано 11.09.1998 р., Законом України № 106-XIV).

Спільний митний контроль здійснюється митними органами Договірних Сторін з метою вдосконалення митного контролю за транспортними засобами і вантажами, прискорення їх переміщення через митний кордон (скорочення часу митного оформлення і спрощення митних процедур), а також недопущення провезення контрабандних товарів, інших предметів і матеріалів, заборонених до ввозу та вивозу.

«Спільний митний контроль» – це здійснення митного контролю митними органами Договірних Сторін спільно без розриву в часі між їхніми діями, до його закінчення, на митній території однієї з держав. Умови проведення спільного митного контролю у пунктах пропуску на митному кордоні України визначаються відповідною двосторонньою угодою між Сторонами, укладеною в установленому законом порядку.

Процедура запровадження спільного митного контролю за загальним правилом включає такі етапи:

– укладення двосторонньої угоди між суміжними державами;

– підписання Протоколу на рівні митних адміністрацій країн;

– затвердження єдиної технологічної схеми митного контролю в пункті пропуску, де планується спільний митний контроль.

Співробітники однієї держави, які у зв'язку з виконанням обов'язків перебувають на території іншої держави, зобов'язані дотримуватись законодавства держави перебування.

Співробітники митних органів, які беруть участь у спільному контролі, пропускаються на територію пункту пропуску іншої Сторони за своїми службовими посвідченнями. Вони повинні бути одягнуті в установлений формений одяг та не мати при собі зброї. Митні органи Сторони, на території держави якої здійснюється спільний контроль, створюють митним органам іншої Сторони умови для здійснення контролю, надають необхідні приміщення, а також можливість використання устаткування, яке є в пунктах пропуску, та встановлення власного устаткування. Утримують службові приміщення, відповідні органи тієї Сторони, на території держави якої вони розташовані. Порядок надання робочих площ, приміщень, технічних засобів, майна та послуг визначається на погоджених умовах взаємності й гарантій Сторін щодо компенсації витрат.

Міжнародними договорами України може передбачатися узгоджене застосування процедур митного контролю, митного оформлення та взаємне визнання документів, що використовуються для здійснення митних процедур.

Узгоджене застосування операцій, пов'язаних з митним контролем і митним оформленням, передбачає попереднє проведення робочих нарад, консультацій, погодження переліків митної документації, взаємне визнання засобів митного забезпечення тощо.

Митні органи суміжних держав за міжнародним договором можуть взаємовизнавати документи, що використовуються ними для здійснення митних процедур. У Міжнародній конвенції про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах від 21.10.1982 (приєднання відбулося відповідно до Указу Президента України від 04.07.2002 № 616-2002) в ст. 9 зазначено, що Договірні Сторони повинні прагнути широко використовувати у відносинах одна з одною та з компетентними міжнародними органами документи, складені відповідно до зразка-формуляра Організації Об'єднаних Націй. Вони зобов'язуються приймати документи, виготовлені з використанням будь-якого відповідного технічного процесу, за умови, що вони відповідають офіційним правилам щодо їх форми, автентичності, завірення, а також за умови, що вони легко читаються і розуміються. Договірні Сторони забезпечують, щоб подібні документи готувалися й завірялися в повній відповідності до відповідного законодавства.

2) узгодження в установленому законом порядку часу здійснення митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України, процедур митного контролю, митного оформлення та взаємне визнання документів, що використовуються органами доходів і зборів для виконання митних формальностей;

3) проведення спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення і припинення контрабанди та порушень митних правил;

Одним із важливих напрямків у співробітництві митних служб держав є їх взаємодія в боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил. Загальною правовою основою для цього слугує Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства, 1977 р. (Україна приєдналась до Конвенції Найробі та додатків I, II, III, V, VI, VII, VIII Указом Президента України № 699/2000 від 23.05.2000). На базі даної Конвенції та відповідних рекомендацій Всесвітньої митної організації укладені міжурядові угоди України з Польщею, Угорщиною, Словаччиною, Чехією, Китаєм, Ізраїлем, Туреччиною, Францією, США, Фінляндією, усіма країнами Балтії та ін. У даних угодах визначаються наступні спільні заходи, що спрямовані на запобігання, виявлення і припинення контрабанди і порушення митних правил: обмін інформацією між митними адміністраціями як за власною ініціативою, так і за запитом; проведення розслідування однією стороною за запитом іншої, з метою отримання свідчень щодо порушення митного законодавства; сповіщення осіб митною адміністрацією однієї Договірної Сторони за письмовим запитом іншої, про будь-які дії в їх відношенні з боку запитуючої Сторони; участь представників митних адміністрацій при розгляді справ у суді або трибуналі іншої Сторони та ін.

4) проведення в установленому законом порядку спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення і припинення правопорушень у сфері службової діяльності працівників органів доходів і зборів України та митних служб суміжних держав;

5) проведення інших спільних одноразових чи постійних заходів з питань, що відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України належать до повноважень органів доходів і зборів;

б) обмін інформацією, у тому числі з використанням інформаційних технологій та систем.

Виходячи з положень статей 2 Віденських конвенцій 1969 і 1986 років, міжнародний договір – це письмова угода, що регулюється міжнародним публічним правом, укладена між двома або декіль-

кома суб'єктами міжнародного права незалежно від того, міститься вона в одному документі, у двох або кількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретної назви.

За кількістю учасників міжнародні договори поділяються на двосторонні та багатосторонні. Основну кількість договорів складають двосторонні, що укладаються з урахуванням специфіки міждержавних відносин. Багатосторонні договори часто виступають як основний засіб кодифікації та прогресивного розвитку міжнародного права.

Саме міжнародні багатосторонні договори (міжнародні конвенції) визначають основні напрями діяльності у галузі митного права.

Так, приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київської конвенції) сприяє розвитку відносин між митницею та бізнесом, подоланню закритості митного регулювання та стимулюванню удосконалення митного законодавства і практики його застосування.

Міжнародні конвенції, ратифіковані Верховною Радою України у встановленому законодавством порядку, дозволяють органам доходів і зборів України спільно з митними органами суміжних держав реалізовувати напрями своєї діяльності, що перераховані у зазначеній статті.

Стаття 566. Підтримання оперативного зв'язку між органами доходів і зборів України і органами доходів і зборів суміжних іноземних держав.

1. З метою вирішення невідкладних питань щодо пропуску товарів, виявлення та припинення контрабанди і порушення митних правил, забезпечення законності і правопорядку в пунктах пропуску через державний кордон України керівнику митниці та його заступникам надається право проведення робочих зустрічей з представниками митного органу суміжної іноземної держави.

2. Про час, умови і мету таких зустрічей керівник митниці або особа, яка виконує його обов'язки, повідомляє керівника відповідного органу охорони державного кордону України.

3. Порядок проведення таких зустрічей визначається Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, укладеним відповідно до закону.

Порядок проведення робочих зустрічей керівника митниці та його заступників з представниками митного органу суміжної іноземної держави (Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2003 №1956) визначає механізм проведення робочих зустрічей керівника митниці та його заступників (далі – керівник митниці) у разі, коли в зону діяльності митниць, що їм підпорядковані, входить частина митного кордону України, який збігається з державним кордоном України, з представниками митного органу іноземної держави, яка має спільну з Україною ділянку державного кордону (далі – суміжна іноземна держава), з метою вирішення невідкладних питань стосовно пропуску товарів і транспортних засобів, виявлення та припинення контрабанди і порушень митних правил, забезпечення законності і правопорядку в пунктах пропуску через митний кордон України (далі – робочі зустрічі).

До невідкладних стосовно пропуску товарів і транспортних засобів належать питання:

1) переміщення культурних цінностей через митний кордон України у разі, коли відповідний орган доходів і зборів України або митний орган суміжної іноземної держави має сумніви щодо законності переміщення таких цінностей;

2) необхідності використання для термінового здійснення митного контролю технічних засобів, наявних у відповідного митного органу суміжної іноземної держави, за відсутності в органі доходів і зборів України аналогічних технічних засобів;

3) пропуску товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України з метою ліквідації наслідків стихійного лиха, призначаються для проведення свят, фестивалів та інших масових заходів, а також стосовно яких Державною фіскальною службою України отримано офіційне повідомлення як про такі, що призначені для використання під час візитів офіційних делегацій та осіб, які користуються міжнародним захистом, відповідними перевагами, дипломатичними привілеями та імунітетом;

4) необхідності термінового врегулювання питань пропуску товарів і транспортних засобів у зв'язку з внесенням змін до законодавства України або суміжної іноземної держави щодо обмеження переміщення окремих видів товарів через митний кордон України чи суміжної іноземної держави;

5) пропуску товарів і транспортних засобів, у тому числі військової та спеціальної техніки, призначеної для використання під час спільних навчань військових підрозділів Збройних Сил України і збройних сил іноземної держави (держав);

6) запобігання значному скупченню транспортних засобів унаслідок припинення діяльності сусідніх пунктів пропуску через державний кордон;

7) здійснення спільного митного контролю.

До невідкладних стосовно припинення контрабанди і порушень митних правил, забезпечення законності та правопорядку належать питання:

1) отримання копій документів, які є підставою для пропуску товарів через митний кордон суміжної іноземної держави, у разі, коли відповідний орган доходів і зборів України або митний орган суміжної іноземної держави має сумніви щодо законності переміщення таких товарів через митний кордон України чи суміжної іноземної держави;

2) обговорення порядку взаємодії у разі проведення спільних заходів з метою виявлення та припинення контрабанди і порушень митних правил;

3) проведення контрольованих поставок.

ДФС до невідкладних можуть бути віднесені інші питання, які виникають під час надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру та в інших випадках.

Робочі зустрічі можуть проводитися на території України або на території суміжної іноземної держави.

У разі ініціювання робочої зустрічі керівником митного органу подаються відповідні пропозиції ДФС.

У разі ініціювання робочої зустрічі представником митного органу суміжної іноземної держави керівник органу доходів і зборів України після отримання відповідної пропозиції інформує про це ДФС з поданням копії листа відповідного митного органу суміжної іноземної держави (у разі потреби з перекладом на українську мову) та своїми пропозиціями щодо дати, часу, місця, умов та програми проведення робочої зустрічі, а також своєї позиції щодо шляхів вирішення питань, які виносяться на обговорення.

ДФС розглядає пропозиції та про результати повідомляє митницю.

У разі прийняття ДФС позитивного рішення керівник митниці уточнює з представником митного органу суміжної іноземної держави мету, дату, час, місце, умови та програму проведення робочої зустрічі і погоджує з відповідним прикордонним представником України мету, програму зустрічі та свою позицію щодо шляхів вирішення питань, які виносяться на обговорення.

Керівник митниці та представники митного органу суміжної іноземної держави перетинають державний кордон України за документами на право в'їзду на територію України або виїзду з України та підлягають прикордонному і митному контролю.

У разі потреби до участі в робочих зустрічах можуть залучатися представники інших державних органів та органів місцевого самоврядування.

Під час робочих зустрічей можливе надання в розпорядження представника митного органу суміжної іноземної держави відповідно до законодавства інформації та документів за умови, що їх використання не заподіє шкоди державним інтересам.

Після проведення робочої зустрічі керівник митниці подає у триденний строк ДФС письмовий звіт, у якому, зокрема, зазначаються дата, час, місце, умови, склад учасників, мета, зміст та результати зустрічі, а також перелік заходів, здійснених або тих, що необхідно здійснити у зв'язку з досягнутими домовленостями, та інші відомості.

ДФС подає у десятиденний строк до МЗС письмовий звіт про робочу зустріч.

Фінансування організаційно-технічних заходів щодо проведення робочої зустрічі, а також перебування керівника митного органу на території суміжної іноземної держави здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 567. Взаємодія органів доходів і зборів України з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

1. Взаємодія органів доходів і зборів України з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил здійснюється в порядку, передбаченому міжнародними договорами України, укладеними відповідно до закону.

ДФС забезпечує виконання міжнародних договорів України з питань митної справи, які набули чинності згідно з порядком, встановленим Законом України «Про міжнародні договори України» від 22.12.2002 № 3767-ХІІ та «Положенням про порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.94 № 422.

У 1977 році Всесвітньою митною організацією прийнято Міжнародну конвенцію про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства (Найробізьку конвенцію), яка набрала чинності у 1980 році. Договірними Сторонами цієї Конвенції є всі держави-члени Всесвітньої митної організації. Україна приєдналась до цієї Конвенції

Указом Президента України від 23.05.2000 р. № 699/2000. Приєднанням до неї створено підвалини для налагодження митною службою міжнародного багатостороннього співробітництва в галузі боротьби з митними порушеннями. Ця Конвенція також є основою співробітництва ДФС з митними адміністраціями іноземних держав на двосторонньому рівні.

Порушення митного законодавства завдають збитків економічним інтересам України та інших держав. Дотримання законів і митних правил та боротьба з митними правопорушеннями можуть більш успішно здійснюватись за умови співробітництва ДФС та митних служб інших держав. Тому Урядом України постійно проводиться робота по укладанню відповідних угод з Урядами інших держав.

Статтю 568 виключено на підставі Закону № 405-VII від 04.07.2013.

Глава 79. Проходження служби в органах доходів і зборів

Стаття 569. Посадові особи органів доходів і зборів.

1. Працівники органів доходів і зборів, на яких покладено виконання завдань, зазначених у статті 544 цього Кодексу, здійснення організаційного, юридичного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення діяльності цих органів, є посадовими особами. Посадові особи органів доходів і зборів є державними службовцями.

2. Особи, вперше прийняті на службу до органів доходів і зборів на посади, які передбачають виконання завдань, зазначених у статті 544 цього Кодексу, здійснення організаційного, юридичного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення діяльності цих органів, приймають Присягу державних службовців, якщо раніше вони не приймали такої Присяги.

3. Правове становище посадових осіб органів доходів і зборів визначається цим Кодексом, а в частині, не врегульованій ним, – законодавством про державну службу та іншими актами законодавства України.

З коментованої статті випливає, що державними службовцями в органах доходів і зборів є лише посадові особи.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про державну службу України» Державна служба в Україні – це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів.

Ці особи є державними службовцями і мають відповідні службові повноваження.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про державну службу України» посадовими особами відповідно до вищезазначеного Закону вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про державну службу України» громадяни України, які вперше зараховуються на державну службу, приймають Присягу такого змісту:

«Повністю усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити народові України, суворо дотримувати Конституції та законів України, сприяти втіленню їх у життя, зміцнювати їх авторитет, охороняти права, свободи і законні інтереси громадян, з гідністю нести високе звання державного службовця, сумлінно виконувати свої обов'язки».

Державний службовець підписує текст Присяги, який зберігається за місцем роботи. Про прийняття Присяги робиться запис у трудовій книжці.

Стаття 570. Особливості прийняття на службу до органів доходів і зборів.

1. На службу до органів доходів і зборів приймаються громадяни України, які досягли 18-річного віку і здатні за своїми діловими та моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на ці органи. З прийняттям на службу може бути встановлено випробування відповідно до Закону України «Про державну службу».

2. Прийняття на службу до органів доходів і зборів України здійснюється на конкурсній основі, якщо інше не передбачено законом. Порядок проведення конкурсу визначається Кабінетом Міністрів України. Прийняття та службу до органів доходів і зборів на посади, перебування на яких не пов'язане з проходженням державної служби, здійснюється в порядку, визначеному законодавством України про працю.

3. На службу до органів доходів і зборів не можуть бути прийняті особи, визнані в установленому порядку недієздатними або обмеженими у дієздатності, особи, які мають судимість за вчинення умисного злочину, а також особи, які протягом року, що передував їх зверненню до органу доходів і зборів з приводу працевлаштування, притягувалися до адміністративної відповідальності за вчинення корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Право на державну службу в органах доходів і зборів мають громадяни України незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної приналежності, статі, політичних поглядів, релігійних переконань, місця проживання, які одержали відповідну освіту і професійну підготовку та пройшли у встановленому порядку конкурсний відбір, або за іншою процедурою, передбаченою Кабінетом Міністрів України.

При прийнятті до органів доходів і зборів може встановлюватися випробування терміном до шести місяців.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 169 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців» конкурсний відбір на заміщення вакантних посад державних службовців третьої – сьомої категорій, крім випадків, коли законами України встановлено інший порядок заміщення таких посад.

Переведення на рівнозначну або нижчу посаду в одному державному органі, а також просування по службі державних службовців, які зараховані до кадрового резерву чи успішно пройшли стажування у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, може здійснюватися без конкурсного відбору.

Відповідно до Закону України «Про державну службу» стосовно осіб, які претендують на зайняття посади в органах доходів і зборів, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції». У разі прийняття до органів доходів і зборів на конкурсній основі спеціальна перевірка проводиться після проведення конкурсу стосовно осіб, які рекомендовані для призначення на посаду.

Відповідно до Закону України «Про очищення влади» до осіб, які претендують на зайняття посад в органах доходів і зборів проводяться заходи з очищення влади. Механізм проведення перевірки достовірності відомостей, що подаються особами, які претендують на зайняття посад в органах доходів і зборів, щодо застосування заборон, передбачених частинами третьою і четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади» визначений Постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 563 «Деякі питання реалізації Закону України «Про очищення влади».

На службу до органів доходів і зборів не можуть бути прийняті особи, які:

– визнані у встановленому порядку недієздатними;

Відповідно до статті 39 Цивільного кодексу України фізична особа може бути визнана судом недієздатною, якщо вона внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними.

– мають не зняту або не погашену судимість за вчинення злочину;

– у разі прийняття на службу будуть безпосередньо підпорядковані близьким їм особам.

Статтю 571 виключено на підставі Закону № 405-VII від 04.07.2013.

Стаття 572. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби посадовими особами органів доходів і зборів.

1. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби посадовими особами органів доходів і зборів, визначаються законом.

2. Посадові особи органів доходів і зборів не можуть обіймати посади, перебування на яких передбачає прийняття рішень з питань діяльності підприємств, контроль за діяльністю яких відповідно до розділу XV цього Кодексу покладено на органи доходів і зборів, а також службові зносини з такими підприємствами, якщо у штаті цих підприємств перебувають близькі родичі зазначених посадових осіб.

На державних службовців поширюються вимоги та обмеження, передбачені Законом України «Про запобігання корупції», Законом України «Про державну службу» та іншими Законами України.

Законом України «Про запобігання корупції» встановлені обмеження щодо:

– використання службових повноважень чи свого становища;

– одержання подарунків;

– сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності;

– спільної роботи близьких осіб.

Посадовим особам органів доходів і зборів:

1. Забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

2. Забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

1) у зв'язку зі здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Посадові особи органів доходів і зборів можуть приймати подарунки, які відповідають загально-визнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких подарунків не перевищує одну мінімальну заробітну плату, встановлену на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, установлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Законом установлено категоричну заборону щодо прийняття подарунків посадовими особами органів доходів і зборів навіть, якщо подарунки відповідають загально-визнаним уявленням про гостинність:

– якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи,

– у зв'язку з протиправним використанням посадовою особою органів доходів і зборів службових повноважень на користь дарувальника.

Обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

1) даруються близькими особами;

2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Подарунки, одержані особами органів доходів і зборів як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям, є відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу доходів і зборів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Рішення, прийняте особою органів доходів і зборів на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення статті 67 Закону України «Про запобігання корупції».

3. Забороняється суміщення роботи в органах доходів і зборів з іншими видами діяльності, а саме:

1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

4. Забороняється мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особа, які претендують на зайняття посад в органах доходів і зборів, зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

У разі виникнення обставин, коли особа перебуває у підпорядкуванні близької їй особи, тоді відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Відповідно до Закону України «Про державну службу» посадові особи органів доходів і зборів не можуть брати участь у страйках та вчиняти інші дії, що перешкоджають нормальному функціонуванню органів доходів і зборів..

Стаття 573. Спеціальні звання посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Посадовим особам органів доходів і зборів присвоюються такі спеціальні звання::

1) дійсний державний радник податкової та митної справи

2) державний радник податкової та митної справи I рангу;

3) державний радник податкової та митної справи II рангу;

- 4) державний радник податкової та митної справи III рангу;
- 5) радник податкової та митної справи I рангу;
- 6) радник податкової та митної справи II рангу;
- 7) радник податкової та митної справи III рангу;
- 8) інспектор податкової та митної справи I рангу;
- 9) інспектор податкової та митної справи II рангу;
- 10) інспектор податкової та митної справи III рангу;
- 11) інспектор податкової та митної справи IV рангу;
- 12) молодший інспектор податкової та митної справи.

2. Положення про спеціальні звання посадових осіб органів доходів і зборів, порядок присвоєння цих звань та їх співвідношення з рангами державних службовців, а також розміри надбавок до посадового окладу за спеціальні звання затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Спеціальні звання податкової та митної справи присвоюються довічно. Позбавлення спеціальних звань здійснюється виключно за вироком суду у випадках, передбачених Кримінальним кодексом України.

Перелік спеціальних звань, які присвоюються посадовим особам органів доходів і зборів, перелік посад та граничних звань за такими посадами та порядок присвоєння спеціальних звань визначається Постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 839 «Про спеціальні звання посадових осіб органів доходів і зборів».

Спеціальні звання присвоюються посадовим особам органів доходів і зборів, які забезпечують виконання завдань зазначених органів, визначених законами, а також здійснюють організаційне, юридичне, кадрове, фінансове, матеріально-технічне забезпечення діяльності таких органів.

Спеціальні звання зберігаються за посадовими особами органів доходів і зборів довічно.

Позбавлення спеціального звання здійснюється виключно за вироком суду у випадках, передбачених Кримінальним кодексом України.

На виконання рішення суду про позбавлення спеціального звання видається відповідний наказ.

Спеціальне звання	Присвоюється	Примітка	Строк перебування у спеціальному званні
головний державний радник податкової та митної справи	Президентом України	за поданням Кабінету Міністрів України;	строк не встановлюється
державний радник податкової та митної справи I–III рангу	Президентом України	за поданням Голови ДФС	три роки
радник податкової та митної справи I–III рангу, інспектор податкової та митної справи I–IV рангу та молодший інспектор податкової та митної справи	Головою ДФС Керівниками територіальних органів ДФС посадовим особам органів ДФС, які призначаються ними на посаду		два роки

Посадовим особам органів доходів і зборів спеціальні звання присвоюються послідовно, крім випадків, передбачених Постановою Кабінету Міністрів України № 839.

Посадовим особам, призначеним на посаду з установленням випробувального строку, спеціальне звання присвоюється після закінчення такого строку.

Присвоєння спеціальних звань, які є граничними за відповідними посадами, посадовим особам органів доходів і зборів одночасно з призначенням на посаду не допускається.

Строк перебування у спеціальному званні, граничному для відповідної посади, не обмежується.

Період перебування посадових осіб органів доходів і зборів у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та у відпустці без збереження заробітної плати по догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку не зараховується до строку перебування у спеціальному званні.

До строку перебування у спеціальному званні зараховується період роботи в органах доходів і зборів у спеціальному званні (ранзі державного службовця), а також строк перебування у спеціальному званні (ранзі державного службовця) посадових осіб державної податкової та державної митної

служби, крім посадових осіб, яким у період роботи в органах доходів і зборів спеціальне звання було присвоєно достроково.

Посадовій особі, яка перебувала на державній службі та вперше призначена на посаду в органах доходів і зборів, присвоюється спеціальне звання за посадою, на яку призначено особу, з урахуванням встановленого співвідношення рангів державних службовців.

Особам, які приймаються на роботу до органів доходів і зборів та яким раніше присвоєно спеціальні звання державної податкової або митної служби, спеціальні звання присвоюються з урахуванням співвідношення, визначеного законом.

Посадовим особам органів доходів і зборів як заохочення достроково може бути присвоєно спеціальне звання достроково:

– за умови перебування у попередньому спеціальному званні не менше половини встановленого строку;

– за сумлінну працю та виконання особливо відповідальних завдань.

Чергове спеціальне звання не присвоюється протягом строку застосування дисциплінарного стягнення або у період проведення стосовно посадової особи органу доходів і зборів службового розслідування чи здійснення кримінального провадження.

У разі звільнення з роботи у зв'язку з виходом на пенсію за сумлінну працю посадовим особам органів доходів і зборів може бути присвоєно наступне спеціальне звання без урахування граничних обмежень, установлених законодавством.

Про присвоєння та позбавлення спеціального звання робиться відповідний запис в особовій справі та трудовій книжці посадової особи органу доходів і зборів.

Стаття 574. Робочий час посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Тривалість та режим роботи, час відпочинку посадових осіб органів доходів і зборів встановлюються відповідно до законодавства України про працю з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

2. Для виконання невідкладних заходів з митного контролю, митного оформлення, боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил та інших службових завдань посадові особи органів доходів і зборів України за розпорядженням керівника органу доходів і зборів або його заступника можуть залучатися до роботи в надурочний, а також у нічний час, у святкові, вихідні та неробочі дні. Оплата праці посадових осіб органів доходів і зборів України у надурочний, нічний час, а також у святкові, вихідні та неробочі дні провадиться відповідно до законодавства.

Тривалість робочого часу посадових осіб органів доходів і зборів визначається відповідно до законодавства про працю України з урахуванням особливостей здійснення заходів з митного контролю, митного оформлення та боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил, передбачених цим Кодексом, та становить 40 годин на тиждень (ст. 50 КЗпП). Для працівників установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями. Тривалість щоденної роботи (зміни) визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку або графіками змінності, які затверджує керівник територіального органу доходів і зборів за погодженням з профспілковим комітетом з додержанням установленної тривалості робочого тижня.

З урахуванням специфіки роботи деяких підрозділів (наприклад на безперервно діючих митних постах та пунктах на кордоні), де за характером умов роботи запровадження п'ятиденного робочого тижня є неможливим або недоцільним, і відповідно не може бути додержана щоденна або щотижнева тривалість робочого часу, встановлюється за погодженням з профспілковим комітетом територіального органу доходів і зборів змінний цілодобовий режим роботи з запровадженням підсумованого обліку робочого часу з тим, щоб тривалість робочого часу за обліковий період (за місяць, рік) не перевищувала нормального числа робочих годин. При цьому працівники чергуються в змінах рівномірно в порядку, встановленому правилами внутрішнього трудового розпорядку територіального органу доходів і зборів. Перехід з однієї зміни в іншу, як правило, має відбуватися через кожний робочий тиждень в години, визначені графіками змінності. Тривалість перерви в роботі між змінами має бути не меншою подвійної тривалості часу роботи в попередній зміні (включаючи і час перерви на обід). Призначення працівника на роботу протягом двох змін підряд забороняється. Вихідні дні надаються в різні дні тижня по чергово кожній групі працівників згідно з графіком змінності, що затверджується керівником територіального органу доходів і зборів, за погодженням з профспілковим комітетом цього органу. Тривалість щотижневого безперервного відпочинку при цьому повинна бути не менш як сорок дві години.

Загалом час початку і закінчення щоденної роботи (зміни) встановлюється правилами внутрішнього трудового розпорядку і графіками змінності.

Надурочні роботи, а також робота у нічний час, у святкові і неробочі дні трудовим законодавством обмежена (не стосується підрозділів з цілодобовим режимом роботи і підсумованим обліком робочого часу). Але для виконання невідкладної і непередбаченої роботи, пов'язаної з необхідністю здійснення митного контролю та оформлення, виконанням оперативних заходів по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил, а також інших службових завдань окремі працівники територіальних органів доходів і зборів (підрозділів де не запроваджено цілодобовий змінний режим роботи) можуть залучатися до роботи в надурочний, а також у нічний час, у святкові і неробочі дні. Залучення до роботи у зазначений час та святкові і неробочі дні допускається тільки за письмовим розпорядженням керівника територіального органу доходів і зборів або його заступника з дозволу профспілкового комітету цього органу.

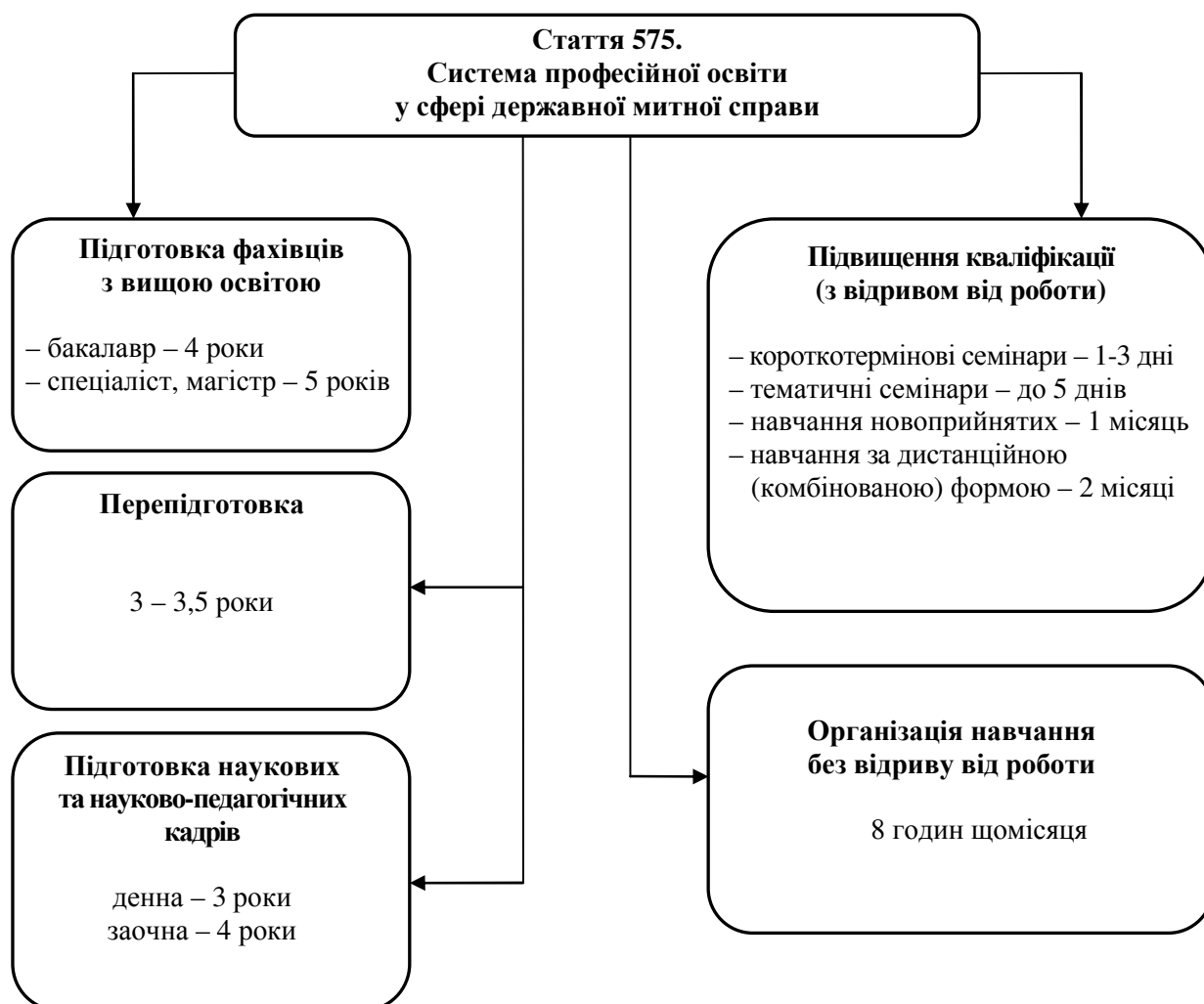
Надурочні роботи не повинні перевищувати для кожного працівника чотирьох годин протягом двох днів підряд і 120 годин на рік. Кадрові підрозділи територіальних органів доходів і зборів повинні вести облік надурочних робіт кожного працівника.

Глава 80. Професійна освіта та науково-дослідна діяльність у сфері державної митної справи

Стаття 575. Система професійної освіти у сфері державної митної справи.

1. Система професійної освіти у сфері державної митної справи включає:

- 1) підготовку фахівців з вищою освітою;
- 2) перепідготовку працівників органів доходів і зборів;
- 3) підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів;
- 4) підвищення кваліфікації працівників органів доходів і зборів;
- 5) організацію навчання працівників органів доходів і зборів без відриву від роботи.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.07.10 № 564 «Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування» визначено, що:

1) підготовка державних службовців – здобуття освіти освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста або магістра, а також навчання в аспірантурі, докторантурі, інших навчальних закладах або наукових установах за спеціальностями, спрямованими на провадження професійної діяльності на державній службі;

2) перепідготовка державних – отримання спеціальності за напрямом підготовки «Державне управління» і за спеціальностями, спрямованими на провадження професійної діяльності на державній службі, на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та набутого практичного досвіду;

3) підвищення кваліфікації державних службовців – навчання з метою оновлення та набуття умінь, знань, навичок і здатності виконувати завдання та обов'язки, необхідні для провадження професійної діяльності на державній службі та на службі в органах місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 29 Закону України «Про державну службу» державні службовці підвищують свою кваліфікацію постійно, у тому числі через навчання у відповідних навчальних закладах, як правило, не рідше одного разу на п'ять років. Результати навчання і підвищення кваліфікації є однією з підстав для просування по службі.

2. Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації працівників органів доходів і зборів здійснюються у спеціалізованих навчальних закладах органів доходів і зборів та у спеціалізованому органі з питань спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику. Підготовка фахівців з вищою освітою для органів доходів і зборів за окремими напрямками може здійснюватися також у вищих навчальних закладах іншого галузевого підпорядкування за державним замовленням.

3. Спеціалізовані навчальні заклади органів доходів і зборів можуть надавати освітні послуги за кошти фізичних та юридичних осіб згідно із законодавством.

Стаття 576. Науково-дослідна діяльність у сфері державної митної справи.

1. Науково-дослідна діяльність, спрямована на забезпечення митних інтересів України, розвитку державної митної справи та професійної освіти в органах доходів і зборів, здійснюється науково-дослідною установою органів доходів і зборів та науково-дослідними підрозділами спеціалізованого вищого навчального закладу органів доходів і зборів.

2. Координація науково-дослідної діяльності у сфері державної митної справи здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття 577. Особливості правового статусу осіб, які навчаються у спеціалізованому вищому навчальному закладі органів доходів і зборів.

1. Особам, які навчаються у спеціалізованому вищому навчальному закладі органів доходів і зборів за денною формою, на період навчання керівником зазначеного навчального закладу присвоюються звання «курсант», «старший курсант».

2. Особам, які навчаються у спеціалізованому вищому навчальному закладі органів доходів і зборів за денною формою, надається право носіння форменого одягу, встановленого для працівників органів доходів і зборів, з відповідними знаками розрізнення.

3. Особам, які навчаються у спеціалізованому вищому навчальному закладі органів доходів і зборів за денною формою, на весь період навчання відповідно до закону надається відстрочка у призові до Збройних Сил України.

Стаття 578. Фінансування професійної освіти та науково-дослідної діяльності у сфері державної митної справи.

1. Фінансування професійної освіти та науково-дослідної діяльності у сфері державної митної справи здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а також додаткових джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Фінансування професійної освіти та науково-дослідної діяльності здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України відповідно до вимог Бюджетного кодексу України.

Глава 81. Правовий захист працівників органів доходів і зборів

Стаття 579. Обов'язковість законних розпоряджень та вимог посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Законні розпорядження та вимоги посадових осіб органів доходів і зборів, надані під час виконання ними службових обов'язків, є обов'язковими для виконання фізичними та юридичними особами.

Стаття 580. Гарантування захисту життя, здоров'я і майна посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Посадові особи органів доходів і зборів перебувають під захистом закону. Захист життя, здоров'я, честі, гідності, майна цих посадових осіб та членів їхніх сімей від злочинних посягань, інших протиправних дій здійснюється відповідно до Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» та забезпечується мірами відповідальності, передбаченими Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Глава 82. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї посадовими особами органів доходів і зборів

Стаття 581. Право посадових осіб органів доходів і зборів застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю.

1. У випадках, передбачених цим Кодексом, посадові особи органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків можуть застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю.

2. Для забезпечення правильного та ефективного застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї з посадовими особами органів доходів і зборів проводяться заняття із спеціальної підготовки та періодичні перевірки придатності до зазначених дій. Порядок проведення таких занять та перевірок затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3. За неправомірне застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї посадові особи органів доходів і зборів несуть відповідальність, передбачену законом.

Стаття надає право посадовим особам органів доходів і зборів застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю під час виконання службових обов'язків.

Стаття 582. Застосування фізичної сили.

1. Посадові особи органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати фізичну силу для:

1) припинення порушень митних правил, затримання осіб, які їх вчинили, подолання опору законним розпорядженням або вимогам посадових осіб органів доходів і зборів;

2) забезпечення доступу до приміщень або на території, де знаходяться товари, що перебувають під митним контролем;

3) припинення інших дій, що перешкоджають виконанню обов'язків, покладених на посадових осіб органів доходів і зборів, якщо ненасильницькі засоби впливу не забезпечують виконання цих обов'язків.

Стаття визначає порядок застосування фізичної сили посадовими особами органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків для:

1) припинення порушень митних правил, які їх вчинили, подолання опору законним розпорядженням або вимогам посадових осіб органів доходів і зборів;

2) забезпечення доступу до приміщень або на території, де знаходяться товари, що перебувають під митним контролем;

3) припинення інших дій, що перешкоджають виконанню обов'язків, покладених на посадових осіб органів доходів і зборів, якщо ненасильницькі засоби впливу не забезпечують виконання цих обов'язків.

Стаття 583. Застосування спеціальних засобів.

1. Посадові особи органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати наручники, гумові кийки, сльозоточиві речовини, обладнання для відкриття приміщень, засоби для примусової зупинки транспортних засобів та інші спеціальні засоби для:

- 1) відбиття нападу безпосередньо на них або на інших осіб;
- 2) відбиття нападу на будинки, будівлі, споруди, транспортні засоби, що належать органам доходів і зборів, спеціалізованим навчальним закладам та науково-дослідній установі органів доходів і зборів або використовуються ними, на підприємства, установи та організації, в приміщеннях та/або на території яких здійснюється митний контроль, на товари, що перебувають під митним контролем, а також для звільнення зазначених об'єктів у разі їх захоплення;
- 3) затримання правопорушників, їх доставки до службового приміщення органу доходів і зборів, якщо ці особи чинять опір та іншу протидію або можуть завдати шкоди оточуючим чи собі;
- 4) припинення фізичного опору, що чиниться посадовій особі органів доходів і зборів;
- 5) проникнення до приміщень або на території, де можуть знаходитися предмети контрабанди або безпосередні предмети порушення митних правил;
- 6) зупинення транспортного засобу, водій якого не виконав вимогу посадової особи органів доходів і зборів про зупинення.

2. Забороняється застосовувати спеціальні засоби до жінок з явними ознаками вагітності, осіб з явними ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними збройного опору, вчинення групового нападу, який загрожує життю та здоров'ю людей, збереженню товарів, що перебувають під митним контролем.

3. За наявності обставин, що не дають можливості уникнути застосування спеціальних засобів, вжиті заходи не повинні перевищувати меж, необхідних для забезпечення виконання завдань, покладених на митну службу України, і повинні зводити до мінімуму можливість заподіяння шкоди здоров'ю правопорушників.

4. Перелік спеціальних засобів, що використовуються посадовими особами органів доходів і зборів, та порядок їх застосування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Перелік спеціальних засобів, що надаються для використання посадовими особами органів доходів і зборів, визначено постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. № 1953 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 430) «Деякі питання застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї посадовими особами митної служби».

До спеціальних засобів належать:

- засоби індивідуального захисту – шоломи та бронежилети;
- засоби активної оборони – наручники, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, електрошокові пристрої, сльозогінні речовини, гумові кийки, засоби для примусової зупинки транспортних засобів, обладнання для відкриття приміщень, у тому числі малогабаритні піротехнічні пристрої.

Стаття 584. Зберігання, носіння та застосування вогнепальної зброї.

1. Окремим категоріям посадових осіб органів доходів і зборів, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, надається право під час виконання службових обов'язків зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю.

2. Посадові особи органів доходів і зборів під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати вогнепальну зброю для:

- 1) відбиття групового чи збройного нападу безпосередньо на них або інших осіб, якщо їх життю та здоров'ю загрожує небезпека і запобігти їй іншими засобами немає можливості;
- 2) відбиття групового чи збройного нападу на будівлі, склади, інші приміщення органів доходів і зборів, спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи органів доходів і зборів;
- 3) відбиття групового чи збройного нападу на будинки, будівлі, споруди, транспортні засоби, що належать органам доходів і зборів, спеціалізованим навчальним закладам та науково-дослідній установі органів доходів і зборів або використовуються ними, на підприємства, установи, організації, в приміщеннях та/або на території яких здійснюється митний контроль, на товари, що перебувають під митним контролем, а також для звільнення зазначених об'єктів у разі їх захоплення;

4) зупинення транспортного засобу шляхом пошкодження, якщо його водій у зоні митного контролю своїми діями створює загрозу життю та здоров'ю людей;

5) подання сигналу тривоги, виклику допомоги, знешкодження тварини, що загрожує життю та здоров'ю людини.

3. Забороняється застосовувати вогнепальну зброю до жінок з явними ознаками вагітності, осіб з явними ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними збройного опору, вчинення групового нападу, який загрожує життю та здоров'ю людей, збереженню товарів, що перебувають під митним контролем.

4. Забороняється також застосовувати вогнепальну зброю проти громадян з малолітніми дітьми та у разі значного скупчення людей, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи.

5. За наявності обставин, що не дають можливості уникнути застосування вогнепальної зброї, вжиті заходи не повинні перевищувати меж, необхідних для забезпечення виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів, і повинні зводити до мінімуму можливість заподіяння шкоди здоров'ю правопорушників.

6. Забороняється зберігання, носіння та застосування посадовими особами органів доходів і зборів вогнепальної зброї та набоїв до неї не під час виконання службових обов'язків.

Стаття визначає порядок зберігання, носіння та застосування вогнепальної зброї, визначає перелік посадових осіб, яким надається право під час виконання службових обов'язків зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю.

Перелік посадових осіб митної служби, яким надається право під час виконання службових обов'язків зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю, визначено постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2002 № 1953 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 430) «Деякі питання застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї посадовими особами митної служби».

До них належать:

– керівник і заступники керівника Держмитслужби; керівник, заступники керівника та працівники підрозділів спеціалізованого органу доходів і зборів, до компетенції яких належать питання організації боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил;

– керівники органів доходів і зборів, їх заступники – керівники підрозділів, до компетенції яких належать питання боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил, а також працівники зазначених підрозділів;

– керівники митних організацій, спеціалізованих навчальних закладів митної служби, науково-дослідної установи митної служби;

– посадові особи оперативно-чергових служб органів доходів і зборів, організацій, спеціалізованих навчальних закладів митної служби, науково-дослідної установи митної служби.

Контрольні запитання:

1. Назвіть перелік посадових осіб ДФС, яким надається право під час виконання службових обов'язків зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю?

2. До засобів індивідуального захисту належать ...

3. До засобів активної оборони належать ...

4. У яких випадках посадові особи ДФС під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати спеціальні засоби?

5. У яких випадках посадові особи ДФС під час виконання службових обов'язків мають право застосовувати зброю?

Глава 83. Соціальний захист працівників органів доходів і зборів

Стаття 585. Оплата праці посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Держава забезпечує достатній рівень оплати праці посадових осіб органів доходів і зборів з метою створення матеріальних умов для незалежного і сумлінного виконання ними службових обов'язків.

2. Заробітна плата посадової особи органів доходів і зборів складається з посадового окладу, надбавок до нього, премії, доплат та інших виплат, розмір та порядок встановлення яких визначаються Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 р. № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» визначено оплату праці посадових осіб органів доходів і зборів.

Стаття 586. Житлове забезпечення посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Посадовим особам органів доходів і зборів надається службове житло в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Посадовим особам органів доходів і зборів, які переводяться на роботу в іншу місцевість, а також випускникам вищих навчальних закладів, які одержали направлення на роботу до органів доходів і зборів, розташованих в іншій місцевості, службове житло надається невідкладно.

Постановою Ради Міністрів УРСР від 04.02.1988 № 37 «Про службові жилі приміщення» (зі змінами) затверджено Положення про порядок надання службових жилих приміщень і користування ними в Українській РСР. Цією ж постановою визначено перелік категорій працівників митної служби України, яким може бути надано службові жилі приміщення.

Стаття 587. Медичне забезпечення та охорона здоров'я посадових осіб органів доходів і зборів та членів їхніх сімей.

1. Посадові особи органів доходів і зборів та члени їхніх сімей, які проживають разом з ними, користуються правом на безоплатне медичне обслуговування у державних та комунальних закладах охорони здоров'я. Таке право зберігається за посадовими особами органів доходів і зборів після їх звільнення з органів доходів і зборів у зв'язку з виходом на пенсію або у відставку.

2. Посадові особи органів доходів і зборів щорічно проходять профілактичний медичний огляд.

Норму, зазначену в частині першій цієї статті, для державних службовців передбачено статтею 36 Закону України «Про державну службу».

Наказом Міністерства охорони здоров'я України, Головного управління Державної служби України, Державного управління справами від 18.02.2003 № 75/24/1, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.03.2003 за № 184/7505, затверджено Положення про проведення щорічного профілактичного медичного огляду державних службовців. Медичний огляд проводиться з метою визначення стану здоров'я державних службовців та проведення профілактичних і лікувальних заходів.

Стаття 588. Пенсійне забезпечення посадових осіб органів доходів і зборів.

1. Пенсійне забезпечення посадових осіб органів доходів і зборів здійснюється в порядку та на умовах, передбачених Законом України «Про державну службу». При цьому період роботи (служби) зазначених осіб (у тому числі тих, яким присвоєні спеціальні звання) в органах доходів і зборів зараховується до стажу державної служби та до стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців, що дає право на призначення пенсії відповідно до Закону України «Про державну службу», незалежно від місця роботи на час досягнення віку, передбаченого зазначеним Законом.

Пенсійне забезпечення працівників органів доходів і зборів, які не є посадовими особами, здійснюється на підставах та у порядку, встановлених законом.

Посадовим особам органів доходів і зборів у період роботи в таких органах пенсії, призначені відповідно до законодавства, не виплачуються.

Стаття 589. Гарантії охорони праці посадових осіб та інших працівників органів доходів і зборів

1. Держава відповідно до законодавства гарантує забезпечення прав посадових осіб та інших працівників органів доходів і зборів на охорону праці під час виконання ними своїх службових (трудових) обов'язків, на проходження медичних оглядів, а також на пільги та компенсації за роботу у важких та шкідливих умовах.

Стаття 590. Відшкодування державою шкоди, завданої посадовим особам органів доходів і зборів

1. Працівники органів доходів і зборів підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

2. У разі загибелі посадової особи органів доходів і зборів у зв'язку з виконанням службових обов'язків сім'ї загиблого або особам, які перебували на його утриманні, виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічної заробітної плати загиблого за його останньою посадою, яку він обіймав, за рахунок коштів Фонду соціального страхування України з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

3. У разі заподіяння посадовій особі органів доходів і зборів тяжких тілесних ушкоджень під час виконання службових обов'язків, що перешкоджають зайняттю професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога у розмірі п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою за рахунок коштів Фонду соціального страхування України з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

4. У разі заподіяння посадовій особі органів доходів і зборів легких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень під час виконання нею службових обов'язків такій особі виплачується одноразова допомога в розмірі однорічної заробітної плати за останньою посадою за рахунок коштів Фонду соціального страхування України з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

6. Шкода, завдана майну посадової особи органів доходів і зборів або членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету з подальшим стягненням цієї суми з винних осіб.

7. Відшкодування шкоди, завданої майну посадової особи органів доходів і зборів або членів її сім'ї, проводиться на підставі рішення суду.

8. Для обліку фактичних витрат, пов'язаних з відшкодуванням шкоди, завданої майну посадових осіб органів доходів і зборів або членів їх сімей, для органів доходів і зборів в установах банків відкриваються спеціальні рахунки.

Контрольні запитання:

1. В чому полягає служба в органах доходів і зборів?
2. Хто є посадовими особами ДФС?
3. Назвіть особливості прийняття на службу до органів доходів і зборів.
4. Які спеціальні звання присвоюються в ДФС відповідно до займаних посад?
5. У яких випадках посадові особи органів доходів і зборів можуть залучатися до роботи в надурочний, а також у нічний час, у святкові, вихідні та неробочі дні?
6. Які особливості пенсійного забезпечення працівників ДФС?
10. Які гарантії охорони праці посадових осіб та працівників ДФС забезпечуються державою?

РОЗДІЛ XXI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набирає чинності з першого числа другого місяця, що настає за місяцем, в якому його опубліковано, крім пункту 10 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Кодексу.

2. З дня набрання чинності цим Кодексом втрачають чинність:

1) Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 38-39, ст. 288 з наступними змінами);

2) Закон України «Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 1, ст. 2; 2006 р., № 8, ст. 93; 2007 р., № 9, ст. 68; 2008 р., № 25, ст. 238; 2009 р., № 10-11, ст. 137, № 29, ст. 389; 2010 р., № 30, ст. 398; 2011 р., № 23, ст. 160);

3) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 1, ст. 9);

4) частина друга статті 31 Закону України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338);

5) пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування дорожнього господарства» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 40, ст. 361);

6) Закон України «Про Єдиний митний тариф» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 259 із наступними змінами);

7) Постанова Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про Єдиний митний тариф» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 260);

8) стаття 2 Закону України «Про заходи щодо державної підтримки суднобудівної промисловості в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 3, ст. 20);

9) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань митної справи» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 13, ст. 109);

10) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 283);

11) пункт 3 статті 3 «Прикінцеві положення» Закону України «Про визнання бронетанкової галузі однією з пріоритетних у промисловості України та заходи щодо надання їй державної підтримки» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 11, ст. 46);

12) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 143);

13) пункт 3 статті 4 «Прикінцеві положення» Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 50, ст. 261);

14) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 5, ст. 31);

15) пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут електрозварювання імені Є.О.Патона», «Інститут монокристалів», «Вуглемаш» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 33, ст. 238);

16) пункт 3 статті 2 «Прикінцеві положення» Закону України «Про забезпечення реалізації інвестиційних проектів в Туркменістані» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 35, ст. 259);

17) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 14, ст. 99);

18) пункт 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 162);

19) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 25, ст. 346);

20) Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 15, ст. 130);

21) пункт 4 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» та інших законів України» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 22, ст. 182);

22) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань космічної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 38, ст. 537);

23) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування послуг з міжнародних перевезень пасажирів, багажу та вантажів, міжнародних відправлень, міжнародного лізингу та міжнародного ремонту товарів» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 43, ст. 641);

24) Декрет Кабінету Міністрів України від 11 січня 1993 року № 4-93 «Про Єдиний митний тариф України» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 12, ст. 107 з наступними змінами);

25) Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року № 54-93 «Про лібералізацію зовнішньоекономічної діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 28, ст. 301);

26) Закон України «Про внесення змін до декретів Кабінету Міністрів України з питань митного регулювання» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 20, ст. 117);

27) пункт 2 статті 5 «Прикінцеві положення» Закону України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 43, ст. 370);

28) Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 32, ст. 255; 1999 р., № 38, ст. 344; 2001 р., № 41, ст. 203; 2002 р., № 6, ст. 40; 2004 р., № 52, ст. 565; 2005 р., №№ 17-19, ст. 267, № 27, ст. 363, № 34, ст. 441; 2007 р., № 9, ст. 73; 2008 р., № 27-28, ст. 253; 2011 р., № 29, ст. 272; зі змінами, внесеними законами України від 9 грудня 2011 року № 4099-VI та № 4100-VI);

29) пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки агропромислового комплексу в умовах світової фінансової кризи» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 9, ст. 85);

30) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв'язку із світовою фінансовою кризою» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 27, ст. 349).

3. Закони України, акти Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, та інших центральних органів виконавчої влади, прийняті на виконання законів України з питань державної митної справи до набрання чинності цим Кодексом, та нормативно-правові акти, які використовуються при застосуванні норм законів з питань державної митної справи (у тому числі акти законодавства СРСП), застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу, до прийняття відповідних актів згідно з вимогами цього Кодексу.

4. Тимчасово звільняються від оподаткування ввізним митом при ввезенні на митну територію України та поміщенні в митний режим імпорту:

1) до 1 січня 2015 року – товари, які не виробляються в Україні, крім товарів за кодами 4707 90 10 00, 4707 90 90 00 згідно з УКТ ЗЕД, і ввозяться на митну територію України для використання у видавничій діяльності та діяльності з виготовлення книжкової продукції, яка виробляється в Україні, та мають такі коди згідно з УКТ ЗЕД:

Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару
3211 00 00	Готові сикативи
3212 90 31 00, 3212 90 38 00	Пігменти (включаючи металеві порошки та пластівці дисперговані у неводному середовищі у вигляді рідини, пасти або густої маси, видів, які використовують для виробництва друкарських фарб (включаючи емалі)
3215 11 00 00	Фарба друкарська чорна
3215 19 00 00	Фарба друкарська, крім чорної
3505 10 50 00, 3505 10 90 00	Модифіковані крохмалі, які використовуються в паперовій промисловості

Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару
3701 30 00 00	Тільки пластини (алюмінієві) із нанесеним на них сенсibiliзованим (світлочутливим) шаром та пластини, фотополімеризаційно придатні для виготовлення друкарських форм у поліграфії, довжина будь-якого боку яких перевищує 255 мм; пластини (магнієві) із нанесеним на них сенсibiliзованим (світлочутливим) шаром для виготовлення штампів для тиснення в поліграфії, довжина будь-якого боку яких перевищує 255 мм; фотоплівки плоскі (листові) для виготовлення фотоформ у поліграфії, довжина будь-якого боку яких перевищує 255 мм
3702 42 00 00	Фотоплівки рулонні для виготовлення фотоформ у поліграфії завширшки понад 610 мм і завдовжки більш як 200 м
3702 43 00 00	Фотоплівки рулонні для виготовлення фотоформ у поліграфії завширшки понад 610 мм і завдовжки не більш як 200 м
3702 44 00 91	Фотоплівки рулонні для виготовлення фотоформ у поліграфії завширшки більш як 105 мм, але не більш як 610 мм і завдовжки більш як 200 м для моментальної фотографії
3702 44 00 99	Фотоплівки рулонні для виготовлення фотоформ у поліграфії завширшки більш як 105 мм, але не більш як 610 мм і завдовжки більш як 200 м, інші
3907 50 00 00	Смоли алкідні
4008 21 90 00	Офсетні гумові пластини із непористої гуми, крім покриття для підлог і матів
4703 21 00 00	Целюлоза деревинна, натронна чи сульфатна, крім розчинних сортів, напіввибілена або вибілена з хвойних порід
4703 29 00 00	Целюлоза деревинна, натронна чи сульфатна, крім розчинних сортів, напіввибілена або вибілена з листяних порід
4704 21 00 00	Целюлоза деревинна сульфатна, крім розчинних сортів, напіввибілена або вибілена з хвойних порід
4707 90 10 00	Несортовані відходи паперу і картону та макулатура
4707 90 90 00	Відсортовані відходи паперу і картону та макулатура
5901 10 00 00	Тільки текстильні матеріали, які використовуються для виготовлення книжкових палітурок
8439 10 00 00, 8439 20 00 00, 8439 30 00 00	Обладнання для виробництва паперової маси з волокнистих целюлозних матеріалів або для виробництва чи обробки паперу або картону
8440 10 10 00 8440 10 20 00 8440 10 30 00 8440 10 40 00 8440 10 90 00	Обладнання для оправлення, включаючи брошурувальні машини
8441 10 10 00 8441 10 20 00 8441 10 30 00 8441 10 40 00 8441 10 80 00	Машини різальні
8443 11 00 00, 8443 13 10 00, 8443 13 31 00, 8443 13 35 00, 8443 13 39 00, 8443 13 90 00, 8443 91 91 10, 8443 91 99 10, 8443 91 99 90, 8443 99 90 10, 8443 99 90 90	Машини для офсетного друку та обладнання і частини до них, крім товарних позицій: 8443 19 40 00, 8443 91 10 00, 8443 99 10 00

2) до 1 січня 2016 року – товари, які ввозяться суб'єктами літакобудування, що підпадають під дію статті 2 Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості», за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 2707 20 90 00, 2707 30 10 00, 2707 99 80 00, 2710 11 21 00, 2710 19 81 00, 2710 19 99 00, 2712 20 90 00, 2805 30 90 00, 2818 10 90 00, 2827, 2835, 3204 90 00 00, 3207 40 30 00, 3208, 3209, 3211 00 00, 3214 10 10 10, 3603 00, 3604 90 00 00, 3703 10 00 00, 3703 90 10 00, 3824 10 00 90, 3824 90 35 00, 3824 90 40 00, 3824 90 50, 3824 90 65 00, 3901, 3909, 3911, 3917, 3919, 3920, 3921, 4002, 4005, 4006 90 00, 4008, 4009, 4011 30 00 30, 4016, 4017 00, 7003, 7007, 7019, 7202, 7205 10 00 00, 7205 29 00 00, 7207, 7208, 7209, 7211, 7212, 7213, 7214, 7215, 7217, 7218, 7219, 7220, 7221 00 10 00, 7223 00, 7224 90 18 00, 7225, 7226, 7227, 7228, 7229, 7304, 7311 00 10 00, 7312, 7315, 7318, 7326, 7407, 7409, 7411, 7413 00, 7419, 7502, 7504 00 00 00, 7505, 7506, 7507, 7508, 7601, 7603, 7604, 7605, 7606, 7607 11 90 00, 7607 19 99 00, 7607 20 91 00, 7608, 7609 00 00 00, 7616, 8101, 8102, 8104, 8105, 8108, 8111 00 90 00, 8112, 8307, 8409 10 00 00, 8411 11 00 00, 8411 12, 8411 21 00 00, 8411 22 20 00, 8411 22 80 00, 8411 81 00 00, 8411 82, 8411 91 00 00, 8411 99 00 00, 8412 10 00 10, 8412 21 80 10, 8412 29 89 10, 8412 31 00 91, 8412 39 00 10, 8412 80 80 10, 8412 90 20 10, 8412 90 80 10, 8413 19 00 00, 8413 20 00 00, 8413 30 20 00, 8413 30 80 00, 8413 50 40 00, 8413 50 69 00, 8413 50 80 00, 8413 60 39 00, 8413 60 69 00, 8413 60 70 00, 8413 60 80 00, 8413 70 21 00, 8413 70 29 00, 8413 81 00 00, 8413 91 00 90, 8414 10 89 10, 8414 20 80 10, 8414 30 20 10, 8414 30 81 10, 8414 30 89 10, 8414 51 00 10, 8414 59 20 91, 8414 59 40 10, 8414 59 80 10, 8414 80 11 10, 8414 80 19 10, 8414 80 22 91, 8414 80 28 10, 8414 80 73 91, 8414 90 00 00, 8415 81 00 30, 8415 82 00 30, 8415 83 00 10, 8415 90 00 00, 8419 50 00 00, 8419 81 20 10, 8419 81 80 10, 8419 90 85 00, 8421 19 70 10, 8421 21 00 00, 8421 23 00 30, 8421 29 00 00, 8421 31 00 00, 8421 39 20 00, 8424, 8425 11 00 00, 8425 19 80 00, 8425 31 00 00, 8425 39 30 00, 8425 39 90 00, 8425 42 00 00, 8425 49 00 00, 8443 32 10 00, 8456, 8457, 8458, 8459, 8460, 8461, 8462, 8463, 8466, 8471 30 00 00, 8471 41 00 00, 8471 49 00 00, 8471 50 00 00, 8471 60 60 00, 8471 60 70 00, 8471 70, 8473 30, 8479 89 97 90, 8481, 8482, 8483, 8501 20 00 10, 8501 31 00 10, 8501 32 20 10, 8501 32 80 10, 8501 33 00 10, 8501 34 92 10, 8501 34 98 10, 8501 40 20 10, 8501 40 80 10, 8501 51 00 10, 8501 52 20 10, 8501 52 30 10, 8501 52 90 10, 8501 53 81 00, 8501 61 20 10, 8501 61 80 10, 8501 62 00 10, 8501 63 00 10, 8502 11 20 10, 8502 11 80 10, 8502 12 00 10, 8502 13 20 10, 8502 13 40 10, 8502 13 80 10, 8502 20 20 10, 8502 20 40 10, 8502 20 60 10, 8502 20 80 10, 8502 39 20 10, 8502 39 80 10, 8502 40 00 10, 8504 10 20 10, 8504 10 80 10, 8504 31 80 00, 8504 32 20 10, 8504 32 80 10, 8504 33 00 10, 8504 40 90 00, 8504 50 20 10, 8504 50 95 10, 8505, 8506, 8507 10 41 10, 8507 10 49 10, 8507 10 92 10, 8507 10 98 10, 8507 20 41 10, 8507 20 49 10, 8507 20 92 10, 8507 20 98 10, 8507 30 89 00, 8507 40 00 00, 8507 80 80 00, 8507 90 90 00, 8511 10 00 10, 8511 20 00 10, 8511 30 00 10, 8511 40 00 10, 8511 50 00 10, 8511 80 00 10, 8515, 8517 70 11 00, 8517 70 19 10, 8525 50 00 10, 8525 60 00 00, 8526 10 00 10, 8526 91 20, 8526 91 80, 8526 92 00 10, 8528 41 00 00, 8528 51 00 00, 8528 59 90 00, 8528 61 00 00, 8529 10 69 10, 8529 10 80 10, 8529 10 95 10, 8529 90 97 10, 8531 10 95 10, 8531 20 20 10, 8531 20 40 10, 8531 20 95 10, 8531 80 20 10, 8531 80 95 10, 8532, 8533, 8535, 8536, 8537, 8538 10 00 00, 8538 90 99 00, 8541, 8542, 8543, 8544, 8545, 8546, 9014 10 00 10, 9014 20 20 10, 9014 20 20 90, 9014 20 80 10, 9014 20 80 90, 9014 90 00 90, 9017 20, 9017 30, 9017 80, 9020 00 00 00, 9023 00, 9024, 9025 11 80 10, 9025 19 20 10, 9025 19 80 98, 9025 80 20 10, 9025 80 40 10, 9025 90 00 95, 9026 10, 9026 20, 9026 80, 9026 90 00 00, 9027, 9029 10 00 10, 9029 20 38 10, 9030 10 00 00, 9030 20 10 00, 9030 20 30 00, 9030 20 91 00, 9030 31 00 00, 9030 32 00 00, 9030 33, 9030 39 00 00, 9030 40 00 00, 9030 84 00 00, 9030 89 30 00, 9030 90 85 00, 9031 80 34 00, 9031 90 85 00, 9032 10, 9032 20 00 00, 9032 81 00 00, 9032 89 00 00, 9033 00 00 00. Порядок та обсяги ввезення зазначених товарів визначаються Кабінетом Міністрів України;

3) до 1 вересня 2012 року:

– товари (крім підакцизних), що не виробляються в Україні або виробляються, але не відповідають технічним характеристикам світового рівня та вимогам міжнародних спортивних організацій, з метою їх використання для будівництва і оснащення (придбання обладнання та інвентарю) спортивних споруд, що є об'єктами чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Перелік та обсяги зазначених товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД затверджуються Кабінетом Міністрів України;

– товари (крім підакцизних), що не виробляються в Україні або виробляються, але не відповідають технічним характеристикам світового рівня та вимогам міжнародних організацій цивільної авіації, що ввозяться на митну територію України з метою їх використання для будівництва та оснащення аеропортів, які є об'єктами фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, за такими кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД: 7326 90 98 90, 8405 10 00 00, 8414 40 90 00, 8428 33 00 00, 8428 90 95 00, 8429 19 00 00, 8429 20 00 00, 8429 51 99 00, 8430 20 00 00, 8504 40 90 00, 8530 80 00 00, 8704 22 91 00, 8704 23 91 00, 8705 30 00 90, 8705 90 90 90, 8709 19 90 00,

8716 80 00 00, 9015 80 11 00, 9024 80 99 00, 9405 40 10 00, 9405 99 00 90. Порядок та обсяги ввезення зазначених товарів визначаються Кабінетом Міністрів України;

– товари (крім підакцизних), що ввозяться на митну територію України УЄФА, призначеними УЄФА особами або учасниками чемпіонату (крім збірної України) відповідно до статті 11 Закону України «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні». Обсяги та порядок ввезення таких товарів встановлюються у спосіб, визначений Кабінетом Міністрів України. Перелік зазначених товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД визначається окремим законом;

4) до 1 січня 2018 року – товари, які у межах ратифікованих Верховною Радою України міжнародних договорів (угод) України з питань космічної діяльності щодо створення космічної техніки (включаючи агрегати, системи та їх комплектуючі для космічних комплексів, космічних ракет-носіїв, космічних апаратів та наземних сегментів космічних систем) ввозяться на митну територію України резидентами – суб'єктами космічної діяльності та класифікуються за такими кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД: 2818 10, 2830 90 85 00, 2837, 2901, 2903, 2921, 2929, 2931 00 95 90, 3207 20, 3208, 3209, 3214, 3403, 3506, 3602 00 00 00, 3603 00, 3604, 3701, 3703, 3707, 3810, 3814 00, 3901, 3903, 3906, 3907, 3908 90 00 00, 3909, 3911, 3917, 3919, 3920, 3921, 3926, 4002, 4005, 4008, 4016, 4017 00 10 00, 4823 40 00 00, 4901, 4906 00 00 00, 5208, 5407, 5607, 5903, 5906, 5911 90 90, 6815 10, 6902, 7002, 7007 11 90 00, 7019, 7202, 7211, 7214, 7215, 7217, 7219, 7220, 7222, 7223 00, 7224-7226, 7228, 7229, 7304, 7407, 7409-7411, 7413 00, 7505, 7506, 7508, 7601, 7604-7608, 7616, 8101, 8102, 8104, 8105, 8108, 8112, 8307, 8412, 8414, 8421, 8471, 8473, 8479, 8482, 8483 30 80, 8501, 8504, 8506, 8507, 8517, 8523, 8526, 8529, 8532, 8533, 8536-8538, 8540-8544, 8547, 8803, 9014, 9015, 9023 00, 9026, 9027, 9030-9032, 9033 00 00 00, 9306 90 10 00. Порядок та обсяги ввезення зазначених товарів визначаються Кабінетом Міністрів України;

5) до 1 січня 2019 року – техніка, обладнання, устаткування, що використовуються для реконструкції існуючих і будівництва нових підприємств з виробництва біопалив і для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів з метою споживання біопалив, які класифікуються за кодами УКТ ЗЕД, визначеними статтею 7 Закону України «Про альтернативні види палива», якщо такі товари не виробляються та не мають аналогів в Україні. Порядок ввезення зазначених товарів визначається Кабінетом Міністрів України;

6) до 1 січня 2016 року – устаткування, обладнання та комплектуючі, що не виробляються в Україні і ввозяться на митну територію України вітчизняними підприємствами суднобудівної промисловості (клас 35.11 група 35 КВЕД ДК 009:2005) для використання у господарській діяльності. Перелік зазначених товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД встановлюється Кабінетом Міністрів України;

7) протягом одного року, що передує дню початку кожних Олімпійських та Паралімпійських ігор, – товари, включаючи інвентар, обладнання, екіпіровку, медико-біологічні засоби, що ввозяться в Україну в порядку, визначеному Законом України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні», з метою використання для підготовки та участі членів збірних команд України в Олімпійських та Паралімпійських іграх. Перелік зазначених товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД встановлюється законом;

8) до 1 січня 2017 року – матеріали, вузли, агрегати та/або комплектуючі вироби, що ввозяться на митну територію України підприємствами вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу, у разі якщо такі товари не виробляються в Україні. Зазначені у цьому підпункті товари звільняються від оподаткування за умови, що ці товари використовуються платниками податку для виробництва техніки та/або обладнання для агропромислового комплексу, визначених пунктом 1 частини першої статті 1 Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу». Порядок ввезення, перелік зазначених підприємств та товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД встановлюються Кабінетом Міністрів України;

9) тимчасово, на період реалізації контракту, укладеного для реалізації національного проекту «Повітряний експрес», затвердженого Кабінетом Міністрів України, яким передбачено спорудження залізничного пасажирського сполучення м. Київ – міжнародний аеропорт «Бориспіль», будівництво міської кільцевої автомобільної дороги навколо м. Києва на ділянці Київ – Бориспіль, будівництво дороги від Подільського мостового переходу до проспекту Ватутіна у м. Києві, товари (крім підакцизних), що не виробляються в Україні або не відповідають вимогам проекту, що ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту з метою їх використання для реалізації національного проекту «Повітряний експрес» за такими кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД: 6801 00 00 00, 6809 11 00 00, 6901 00 00 00, 7005 10 80 00, 7216 40 10 00, 7216

40 90 00, 7216 91 10 00, 7408 11 00 00, 7412 20 00 00, 8405 10 00 00, 8414 40 90 00, 8428 10 20 00, 8428 40 00 00, 8428 90 95 00, 8429 11 00 00, 8429 19 00 00, 8429 20 00 00, 8429 30 00 00, 8429 40 90 00, 8430 10 00 00, 8504 40 90 00, 8530 80 00 00, 8601 10 00 00, 8602 90 00 00, 8608 00 10 00, 8608 00 30 00, 8704 22 91 00, 8704 23 91 00, 8705 30 00 90, 8705 90 90 90, 8716 80 00 00, 9015 40 10 00, 9405 99 00 90, 8504 10 80 10.

Порядок та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України.

10) до 1 січня 2018 року – устаткування (обладнання) та комплектуючі вироби до нього, що ввозяться суб'єктами господарювання виключно для реалізації інвестиційних проектів, схвалених відповідно до Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», за умови, що зазначені товари:

а) не є підакцизними;

б) виготовлені не більше трьох років до моменту державної реєстрації інвестиційного проекту та не були у використанні;

в) не виробляються в Україні та не мають аналогів в Україні.

Порядок ввезення, перелік та обсяги зазначених товарів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД затверджуються Кабінетом Міністрів України разом із схваленням кожного окремого інвестиційного проекту.

У цьому підпункті терміни вживаються в такому значенні:

– устаткування (обладнання) – машини (крім транспортних засобів), механізми, прилади, пристрої, призначені для використання у технологічному процесі, що здійснюється під час реалізації інвестиційного проекту;

– комплектуючі вироби до устаткування (обладнання) – частини, виготовлені згідно із самостійним комплектом документів і призначені для застосування у складі такого устаткування (обладнання);

11) на період реалізації проектів (програм) за рахунок міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до ініціативи країн Великої вісімки «Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї та матеріалів масового знищення», – товари (крім підакцизних товарів і товарів груп 1-24 згідно з УКТ ЗЕД), що не виробляються в Україні та ввозяться на митну територію України у рамках реалізації зазначених проектів (програм).

Перелік та порядок ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України.

У разі порушення вимог цього пункту щодо порядку цільового використання товарів, звільнених від оподаткування митом, або умов, за яких надається умовне повне або часткове звільнення від оподаткування митом, до відповідних суб'єктів господарювання, незалежно від притягнення їх посадових осіб до адміністративної відповідальності, передбаченої цим Кодексом, застосовуються норми пункту 30.8 статті 30 та статті 123 Податкового кодексу України.

4-1. На період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства звільняються від оподаткування ввізним митом:

– спеціальні засоби індивідуального захисту (каска, виготовлені відповідно до військових стандартів або технічних умов, чи їх еквіваленти та спеціально призначені для них компоненти (тобто підшоломи, амортизатори), що класифікуються у товарній під категорії 6506 10 80 00 згідно з УКТ ЗЕД; бронежилети, що класифікуються у товарній підкатегорії 6211 43 90 00 згідно з УКТ ЗЕД), виготовлені відповідно до військових стандартів або військових умов для потреб правоохоронних органів, Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону; нитки для виготовлення бронежилетів, що класифікуються у товарних підкатегоріях 5402 11 00 00 та 5407 10 00 00 згідно з УКТ ЗЕД; тканини (матеріали) для виготовлення бронежилетів та шоломів, що класифікуються у товарних під категоріях 3920 10 89 90, 3920 61 00 00, 3921 90 60 00, 5603 14 10 00, 6914 90 00 00 згідно з УКТ ЗЕД. До таких товарів не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньої економічної діяльності, встановлені цим Кодексом та законами України;

– лікарські засоби та медичні вироби відповідно до підпункту «в» пункту 193.1 статті 193 Податкового кодексу України, що призначені для використання закладами охорони здоров'я та учасниками антитерористичної операції для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я. При цьому до таких товарів із заходів нетарифного регулювання зовнішньої економічної діяльності, встановлених цим Кодексом та законами України, застосовується спрощений порядок надання разових дозволів на ввезення лікарських засобів та медичних виробів, який затверджується Кабі-

нетом Міністрів України. Обсяги ввезення зазначених товарів визначаються Кабінетом Міністрів України;

– лікарські засоби та медичні вироби без їх державної реєстрації та дозвільних документів щодо можливості їх ввезення, що призначені для використання закладами охорони здоров'я та учасниками антитерористичної операції для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, за переліком та в обсягах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

5. Заходи з митного контролю та виконання митних формальностей, розпочаті та не завершені до дня набрання чинності цим Кодексом, завершуються в порядку та на умовах, які діяли станом на останній день місяця, що настає за місяцем, в якому опубліковано цей Кодекс.

5-1. На період дії законів України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» норми цього Кодексу застосовуються з урахуванням цих законів.

6. Протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Кодексом провадження видів діяльності, зазначених у пунктах 2–6 статті 404 цього Кодексу, може здійснюватися на підставі відповідних документів дозвільного характеру, чинних станом на останній день місяця, що настає за місяцем, в якому опубліковано цей Кодекс.

До 1 грудня 2012 року допускається:

– одночасне використання документів про облік осіб, які здійснюють операції з товарами, виданих відповідно до статті 455 цього Кодексу, та облікових карток суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які були чинними станом на останній день місяця, що настав за місяцем, в якому опубліковано цей Кодекс;

– використання підприємствами існуючих інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і засобів їх забезпечення, які не пройшли перевірку на відповідність вимогам, встановленим відповідно до статті 34 цього Кодексу центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

7. До 1 січня 2017 року допускається надання на паперових носіях документів, зазначених у частині третій статті 33 цього Кодексу.

8. Повернення помилково або надміру сплачених до дня набрання чинності цим Кодексом сум митних платежів здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом та Податковим кодексом України.

9. Зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Митного кодексу України.

10. Кабінету Міністрів України:

– протягом місяця розробити та подати до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього Кодексу;

– до дня набрання чинності цим Кодексом привести свої акти у відповідність із цим Кодексом та видати акти, що випливають із цього Кодексу;

– до дня набрання чинності цим Кодексом забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Кодексом та видання ними нормативно-правових актів, що випливають із цього Кодексу;

– протягом трьох місяців розробити та подати до Верховної Ради України проект закону про порядок відшкодування шкоди, заподіяної особам та їх майну неправомірними рішеннями, діями або бездіяльністю митних органів, організацій або їх посадових осіб чи інших працівників при виконанні ними своїх службових (трудова) обов'язків;

– до 1 січня 2015 року забезпечити створення в органах доходів і зборів автоматизованої системи митного оформлення та передбачити у проектах законів про Державний бюджет України на 2013 та 2014 роки окремим рядком необхідні для цього кошти.

Президент України

В. ЯНУКОВИЧ

м. Київ
13 березня 2012 року
№ 4495-VI

Навчально-методичне видання

*О. Л. Василенко, А. Д. Войцешук, І. А. Гуцул,
І. О. Івашук, А. І. Крисоватий, Р. М. Насіров,
О. М. Омельчук, П. В. Пашко,
Г. В. Поташнікова, Д. А. Сторожук*

МИТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 23.03.2016 р.
Формат 60x84/8. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Ум. друк. арк. 59,99. Обл.-вид. арк. 53,17.
Зам. № 407-16. Тираж 300 прим.

Видавець
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК №3467 від 23.04.2009 р.

Виготовлено у видавничо-поліграфічному центрі «Економічна думка ТНЕУ»
вул. Бережанська, 2, м. Тернопіль, 46004
тел. (0352) 47-58-72
E-mail: edition@tneu.edu.ua